انتشارات دانشگاه تهران

۸۰

مقررات

و

قوانین دامپزشکی

دکتر محمد حسین میمندی نژاد

استاد دانشگاه تهران

هدیه دانشگاه تهران

شماره ۵ ل ۳ ۱

۱۳۳۹

چاپخانه دانشگاه

مقدمه
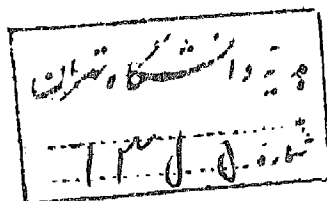
جمع‌آوری قوانین دامپزشکی وتهیه مجموعه‌ای ازمقررات وآئین نامه‌های مختلف کـه بعضی از آنها منسوخ و گروهی فعلا متداول است بعلل زیـر کـار آسانی نیست :

۱ - کتابخانه ای که مجموعه مقررات و قوانین وآئین نامه های صادره در کشوردرآن‌جمع باشد وجود نداشته ودرهر کتابخانه قسمتهائی کسر وفقط نمونۀاز قوانین وجود دارد .

۲ - چون هرروز سازمان ادارات تغییر نموده و تشکیلات عوض شده است لذا بایگانی مشخصی نیست کـه بآن رجوع کرده قوانین و مقررات مربـوط بفن دامپزشکی را استخراج کرد .

۳ - بعلت آشنا نبودن موضعین قـانون باصول کلی فن دامپزشکی و دخالت ندادن کارشناسان دامپزشکی درطرح چنین قوانین اغلب ازآنها بی‌معنی و بعضی از آنها بمقتضای روز منسوخ و برای مرتبه‌دیگر بشکل طرحهای دیگری قوت گرفته‌ است . ازاینجهت تنظیم ناسخ ومنسوخ وتکمیل آن کار مشکلی میباشد.

۴ - ازقوانین ومقررات قبل ازدوره مشروطیت که در حقیقت تاریخ قوانین دامپزشکی را تشکیل میدهد تاکنون اثری بدست نیاورده و آنچه راکـه برشته تحریر میآید نقل‌از نوشته های دیگران وکامل بودن‌آنراتضمین نمینمایم .

باذکر علل‌فوق شاید در مجموعه‌ایکه گرد آورده شده است نواقصی نسبت بگذشته وجودداشته باشد. آنچه‌محقق ومحرز است قوانین دامپزشکی ایران‌کامل نیست. هرچند الفاظ قوانین موجوده را میتوانیم بهرنحوی کـه بخواهیم تعبیر کنیم ولی قانون باید صریح ومخصوصاً درمورد بیماریهای دامها بطور واضح تکلیف‌را مشخص ومعین سازد . ازاین جهت ازقوانینیکه باید وضع گردد ذکـری نموده و برای اینکه ممکن‌است دامپزشك بعنوان کارشناس‌برای تعیین تکلیف خوانده‌شود، راه ورسم داوریش را مشخص واز موضوعـات اساسی ولازم بحث نموده‌ام. بشود روزیکه بهمت دامپزشکان تحصیل کرده قوانین دامپزشکی تکمیل و آنچه فعـلا متداول وجنبه قانون حقیقی را نـدارد متروك وبطور صریح تکلیف‌دامپزشکان مشخص ومعین گردد .

کلیات

قوانین مجموعه نظامات و اصولی است که روابط افراد مردم را با یکدیگر تعیین مینماید، قانون بوسیله قوه مجریه عملی میگردد. هرفردی ازافرادبشر دارای احتیاجات و برای هدف ورسیدن بمقصد معینی که مادی ویا معنوی است میکوشد. برای رسیدن بهدف موانع زیادی وجود دارد که با توسعه تمدن در تزاید میباشد. برای رفع موانع بشردرتلاش است واغلب چون باافراد دیگر تماس دارد ومانع منافع دیگران میشود لذا بین آنها تصادم واصطکاك ایجاد و بیشتر اوقات اختلافاتی که منجر بمشاجره میشود حاصل میگردد.درموقعیکه افرادبشر بحال بدوی زندگانی مینمودهاند، اختلافات بوسیله قدرت و نیروی جسمانی حل میگردیده است. بدین ترتیب قوی میل و اراده خود را برضعیف تحمیل کرده وضعیف در برابر قوی تسلیم بوده است .

پس ازتشکیل جمعیتها ، برای ایجادحسن روابط ، حل اختلافات را بریش سفیدان که مورد احترام و تکریم بودهاند تفویض مینموده اند وبا اصول حکمیت مرافعات را خاتمه میدادند . چون طریق حکمیت با نظر شخصی و خصوصی حکم مواجه میشد واغلب طرفیکه مورد مبحث حکم بودهاست برخوردار میگردید لذا بفکر افتادند مقرراتی وضع وطبق آن اختلافات افراد را حل کنند . مجموعه این مقررات قوانین راتشکیل داده وهرجمعیتی نسبت بدرجه تمدن وپیشرفت رشتههای مختلف زندگانی قوانینی برای خودوضع کرده است. این قوانین که درآن جمعیت ایجادوتمام افرادبآن احترام میگذارند بقوانین داخلی موسوم شدهاند وچون جمعیتها کشورها را تشکیل دادهاند لذا این قوانین در داخله آن کشور محترم و بقوانین داخلی کشور یاقوانین ملی تعبیر گردیدهاست . روابط بین کشورها ، بسط وتوسعه روابط تجارتی مقررات دیگری بوجودآورده است که بمقررات خارجی یامقررات بین المللی موسوم گردیده اند .

قوانین بین المللی ممکن است بین دودولت همجوار ویابین چند کشور تنظیم

شده و یا مقرراتی باشد که تمام ملل عالم باید آنهارا محترم شمارند. روز بروز قوانین بین المللی وسیع تر و گروهی بر آنند که تمام افرادبشر یکسان و باید مقررات برای همگی یکسان و تمام افرادبشر تحت نظامات و مقررات معین و مشترکی اداره شوند. پیشرفت این منظور و رسیدن باین هدف در حال تکوین و آینده آن معلوم نیست.

قوانین داخلی یاملی مجموعه های مختلفی را تشکیل میدهد که عبارتند از قوانین مدنی - قوانین تجارتی - قوانین جزائی - قوانین ارتشی - قوانین کشاورزی - قوانین گمرکی - قوانین جنگل - وغیره .

در حکومت مشروطه که ایران از آن برخوردار است کلیه قوانین را تا کنون مجلس شورای ملی بنابه پیشنهاد دولت تصویب نموده و پس از صحه شاه بموقع اجراء می گذارند. (با بودن مجلس سنا تصویب مجلسین لازم است) ممکن است قوانین تصویب شده بمقتضای زمان با قانون دیگری صریحاً و یا ضمناً نسخ گردد .

هر ماده از قانون که مبهم باشد در محاکم در حین انطباق قوانین باموضوعات خاصه تفسیر میشود و آن تفسیر سابقه شده و در محاکم دیگر باستناد آن رفتار مینمایند.

برای تضمین اجرای قوانین تنبیهات و جریمه هائی برای متخلفین وضع گردیده است که دولت مجری آن میباشد .

علاوه برقوانین تصویب نامه ها و آئین نامه هائی باپیروی از قوانین اصلی و اجازه ایکه مجلس شورای ملی بدولت داده است، هیئت دولت تصویب نموده و اجراء مینماید . این تصویب نامه ها و آئین نامه ها در حکم قانون بوده و احترام آن واجب است .

برای رسیدگی باختلافات اشخاص محاکمی در قوانین وزارت دادگستری پیش بینی شده و برای طرز جریان رسیدگی قانونی باسم قانون اصول محاکمات جزائی و حقوقی تنظیم گردیده است و صدور حکم طبق قوانین موجوده از صلاحیت محاکم است، محاکم ایران عبارتند از محاکم صلحیه - محاکم ابتدائی - محاکم استیناف دیوان عالی تمیز - محاکم شرع - محاکم تجارت (قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب تیرماه ۱۲۹۷) (بالنتیجه فرهنگستان وضع کرده است اسامی تغییر یافته اند)

قوانین دامپزشکی

اهمیت حیواناتدرایران باستان بحدی بوده‌است که مقررات مربوط بدامها دردل‌سنگها نقش گردیده وچرخش روزگار نتوانسته است آن آثار رااز بین‌ببرد.

از آثار تاریخی که در کاشان ـ شوش ـ تپه‌سیامك ـ دامغان ـ تپه حصار ـ کردستان ـ آذربایجان بدست آمده و یادگار اجداد الوار واکراد و بختیاریها ـ میباشد وآنهاراآثاراولیه مینامندچنین استنباط میشود که برای حفاظت‌دامهای‌سالم لاشه وجسد دام بیمار رامیسوزانده‌اند (آثار سوخته‌آن هنوز باقی است.)

دراولین قانونی که ازاین عهدبیادگار مانده وبه‌آرینها متعلق استوآپاشتا (قانون) نامیده میشودنسبت بخرید وفروش ومعاملات‌دامها ـ طرزتولید نسل کردن وترکیب کردن دامها ـ طریق معالجه دامهای بیمار ـ پرداخت حق‌العلاج ـ درجه تنبیه دامپزشکانیکه دام‌را بدمعالجه نموده ویاجراحیکه عمل جراحی راخوب‌انجام نداده است مقرراتی تعیین شده است، بنا بعقیده (اسمیت) قوانین همورابی از این قوانین که برسنك‌نقش گردیده‌اند منشاء گرفته واستخراج شده‌اند.

از سرود ابتدائی اهمیت خلقت حیوانات ومقام عزیزو ارجمندیکه آنها در بین انسان داشته‌اند مبرهن میگردد زیرا دراین سرودچنین گفته میشود: «درخلقت سه چیز مقدس‌آفریده شده وآن سه‌چیز: اسب، گاو وهما (حیوان قربانی)میباشد» درهمین سرود راجع به‌پرورش اسب‌نوشته شده: «همچنانکه پدران کودکان خودرا تربیت وپرورش مینمایند بایستی اسبهای‌جوان وکره‌های سیلمی خودرا نیز تربیت کنند» وازبان دام مینویسد: «آیا نمیتوانی مراهمانند خود وخانواده‌ات نگاهداری کنی» وبرای‌اینکه پرستار ومراقب رابوظیفه خودآشناسازدمینگارد: «اسب‌نفرین میکند کسی راکه درخوراك وتیمار وبهداشت او دقت نکند» وهمچنین نوشته‌شده: «گاو آزار کننده خودرا نفرین میکند» . درسرودهای ودا در قطعه ۷۳۱ مقررات مربوط باستفاده‌واستعمال‌اسب‌درسواری‌وکشش‌عرابه ـ گاوکارو گاویکه‌در کشش بکارمیرود‌ـ‌پرورش گوسفندوسك‌ذکر گردیده‌است.همچنین‌وظائف چوپان‌نیز تعیین

شده است. در سرود دیگر مقررات پرورش‌دام را نگاشته واشاره مینماید : « اگر مادیان یکنفر بوسیله اسب شخص‌دیگر بارور شودپس اززائیدن کره حاصله بهردو شخص متعلق بوده وموظفند درحفظ خون ومراقبت آن بکوشند» ودرسرود اتری قطعه ۴۳۹ راجع بمداوا کردن دام‌میگوید: «ای‌اسبداران‌اسب‌های‌فرسوده ووامانده خودرا باعلفهای سبزداروئی پرستاری وتقویت نمائید تانیرومند وچالاك گردند».

در این‌دوره از تاریخ، حیوانات بحدی مورد توجه بوده‌اند که در تخیلات شاعرانه خود برای‌تشبیهات بآنها متوسل میگردیدند، چنانکه درسرود چهارم‌قطعه ۳۰۵میگوید: «آب رودخانه مانند سرعت اسبهای دونده روان میباشد وموجهای کوچك رودخانه ها مانند پیچش نازك و ظریف پشم طلائی گوسفندان میباشد». نه‌تنهادرتخیلات شاعرانه بلکه درتجسم خدایان نیزشکل حیوانات رابخدا میداده‌اند چنانکه دادهیگراس شبیه اسب، آندرادانلیل بشکل گاو مجسم میشده است ودر سرود چهارم قطعه۱۷۹ خطاب به‌دادهیگراس از ارزانی داشتن اسب به‌نژاد آرین تشکر مینماید .

قوانین‌مربوط بحیوانات دراین دوره‌وسیع بوده وهمه‌چیزپیش‌بینی گردیده‌است چنانکه درآپاشتا طرز معاملات دامها وحتی بیماریهائی که باعث فسخ معامله میشوندومدتی که‌معامله‌شرطی‌خواهدبود قیدشده‌است،برای‌پیش گیری‌ازآزاردادن دام و حفظ آن قوانین بسیار شدیدی ذکر شده وگویا درآنروزها بنگاه حفاظت دامها راآرینها تشکیل داده بودندزیرا طرززین و برك ویراق کردن دامهای کشش ووضع استعمال گاو آهن وغیره راپیش‌بینی کرده وآزار دهندگان را بمجازاتهای سنگینی محکوم‌مینمودند، ازجمله مجازاتهای پائین را برای نمونه ذکر مینمائیم :

۱ ـ مجازات زدن اسب و گاو درصورتیکه زخم وجراحتی تولیدشود ۱۵۰ ترکه‌مسی بعلاوه خرج معالجه (ترکه مسی‌پول آن موقع بوده است)

۲ ـ شکستن استخوان که دراثر ضربت زدن تولیدشود ۷۰۰ ترکه مسی .

۳ ـ اگرزخم دراثربدی زین ویراق تولید شود۴۰۰ترکه مسی.

۴ ـ قتل عمدی دامها ۷۰۰ ترکه مسی .

۵ ـ عدم مراقبت درپرستاری و گرسنه نگاهداشتن دامها ۶۰۰ ترکه‌مسی.

در مورد توالد وتناسل: ازترکیب کردن دورنگ بد بایکدیگرخودداری

میشده بخصوص گوسفندانی که درفك بالاخال سیاه دارند برای جفت گیری انتخاب نمیشدند. درمورد کالبدشکافی و کالبدشناسی نیز اطلاع داشته اند چنانکه در سرود قربانی اسب مقدس، از تشریح صحبت شده است .

آرینها ازاین جهت بحیوانات خوداهمیت میداده اند که تصور مینمودند خدایان درقالب حیوانات رسوخ میکرده اند. درآن موقع که خدایان متعدد بوده اند برای بدیها و خوبیها هریك خدای مخصوصی وجودداشته است و خداوندان بدی اهریمن نامیده میشدند، برای شکستگی استخوان اهریمن را کساساس و برای بیماریهای درونی اهریمن پیساکاس راعامل میدانسته اند واز اینجهت بادعیه واوراد برای رفع غضب اهریمن های بیماری متوسل میگردیدند . برای حفاظت دامهای خود بگیلگامش که بشکل انسان بوده و بادو دست شیر و پلنك راخفه میکند و حامی کشاورزی ودام بوده است متوسل میشدند . قسمتی ازسرودهای (ودا) که به(ایوردا) موسوم است به اذکارو ادعیه های رفع بیماری دامها تخصیص داده شده است .

درنظر آرینها انسان حیوان دوپا بوده و قدر ومنزلت دام ازآنچه گذشت برابر باانسان وحتی بالاتر ازانسان بوده است. در دوره مدها، پارسها، وهخامنشیان که آئین مزدیسنی را داشته اند اکثرمؤبدان ومغان دامپزشك بوده واین شغل شریف وبزرك بوده است. هرتسفلد باین نکته اشاره نموده وراجع باهمیت دامپزشکی درآن زمان شرح مبسوطی نگاشته است. تعلیمات دامپزشکی که توسط مؤبدان و مغان رونق گرفته، جزو تعالیم دینی درآمده وفقط روحانیون بآن دست مییافتند. حیوانات مقام بزرگی را داشته وداریوش کبیر تمثالی ازخود میخواهد که براسب نشسته است ودستور میدهد زیر آن نقش کنند :

« داریوش پسرهشتاسپ که بوسیله اسب خود پادشاه ایران شد» (از سیاحت نامه فیثاغورث) علت ترقی وتوسعه فرهنك دامپزشکی دراین دوره که دوره دوم نامیده میشود باینجهت است که زردشت یکی ازمؤبدان ومغان بوده وخود باین فن اشتغال داشته است . چنانچه فیثاغورث نگاشته است: «اسب داریوش بیمارمیشود، زردشت بیماری را مداوا کرده ودربرابر ازداریوش میخواهد که دیانت اورا بپذیرد» اهمیت اسب ازاینجا معلوم میشود که آنقدرعزیز بوده که دربهای درمانش شخص معالج تغییر عقیده شاهی را طلب میکند. دراوستا زردشت از اهورامزدا استدعا میکند:

« خدایا مارا ازدردهای گوناگون برهان وما را تندرست نما . خدایا نورچشم مارا زیاد گردان . خدایا دامهای مارا ازدرد ورنج خلاص نموده وآنها رازیاد نما.» اصل مجزا کردن دامها درزمان داریوش متداول بوده است چنانکه فیثاغورث می نگارد: «همینکه آثار ضعف وبیماری دراسب داریوش ظاهر گشت میراخور او را خارج نموده ودرجای دیگر بردودرپی درمان آن برآمد» بمعاینه دامها نیزفیثاغورث اشاره کرده است: «برای خوان شاهان ایران هرروز هزار حیوان کشته میشد وآنها را قبلا معاینه نموده سپس اجازه طبخ میدادند » سالهیوترا کتابی راجع بدامپزشکی نوشته که درقرن چهاردهم توسط «ارل» Earles بزبان انگلیسی ترجمه شده است،در این کتاب ازمجزا کردن اسب بیمار، گندزدائی اماکن بحث نموده است. پس ازحمله یونانیها بایران بدستور اسکندر نفایس و کتب ایرانرا سوختند و آثار باستانی مربوط باین فن رامعدوم کردند ولی آداب ورسوم را نتوانستند تغییری دهند. فن دامپزشکی وپزشکی که دراین زمان مخلوط بودباوج ترقی خود باقیمانده وتاشش قرن ونیم بعدبهمان حال برقرار بود . در زمان ساسانیان برای مرتبه دیگر اهمیت حیوانات ودامپزشکان بالا رفت زیرا باسب و گاو مقام غیبت و حضور میدادند و این حیوانات رابمقامات سماوی مربوط میدانستند، چنانکه هرتسفلد وپیرنیادرتاریخ خود مینگارند:« درسال ۴۲۱ که نوبت یزدگرد واقع شد چون اسب سواری اواز نیات قلبش آگاه بود هنگام اقامت اودر گرگان لگدی بقلب شاه زده اوراکشت و خود غایب شد». درزمان تسلط اعراب قوانین ومقررات متعددی راجع بدامپزشکی بوجودآمد وچون اعراب بحیوانات خود اهمیت میدادند ومخصوصاً اسب عربی را که مرکب آنها درجنك بود دوست داشتند مقام اسب ومعالجه کننده اسب زیادبود. بموجب قوانین اسلام حیوانات بحلال وحرام ومکروه تقسیم ومقرراتی راجع بحیوانات وضع گردید که هنوزهم رواج دارد. دراین زمان لفظ بیطار که گویند مشتق از بهدار است ساخته شد . بیطار پس از آموختن فن قسم میخورده است بشعائر صنفی واستادان خود احترام بگذارد ومسلمین موظف بودند به بیطاران احترام بگذارند.

پیشرفت دامپزشکی تازمان مغول ادامه داشت ولی درنتیجه حمله مغول کتب ومدارك علمی ازبین رفت . در زمان صفویه بجمع آوری کتب پرداختند. نادرشاه هم باین قسمت اهمیت میداد. دردوره قاجاریه دامپزشکی رو بانحطاط وانقراض رفت

وفن دامپزشکی تیول مهتران و نعلبندان گردید دردوره پهلوی بعلت ترقیاتی که بعد از جنك ۱۹۱٤ - ۱۹۱۸ درسرتاسر عالم شروع شد و ایران نیز از آن بهره مند گردید بعلت احتیاج مبرمی که کشور بدامپزشك داشت اولیای امور بفکر افتادند توجهی باین فن بنمایند: بدین ترتیب که اولادرصدد برآمدند عده‌ای دانشجو بخارجه اعزام‌دارند. ثانیاً برای احتیاجات فوری وآنی کشور عده ای متخصص بیگانه استخدام کنند. ثالثاً بتأسیس دفع آفات حیوانی بپردازند. رابعاً آموزشگاههائی برای تلقیح تأسیس و دبیرستان و دانشکده دامپزشکی را تأسیس کنند. خامساً رتبه دامپزشکان را از نظر قوانین استخدام کشوری تعیین کنند.

سادساً - علاوه برقوانین موجود کشور قوانین اختصاصی برای فن‌دامپزشکی تصویب کرده وبموقع اجراء گذارند.

۱ - اعزام دانشجو باروپا

درتاریخ اول‌خرداد ماه۱۳۰۷ شمسی قانونی ازدوره ششم تقنینیه گذشت که بموجب آن‌سالی صدنفر دانشجو باروپا اعزام میگردید.

ماده‌شش‌این‌قانون بوزارت‌معارف‌واوقاف‌اجازه‌داده‌است که‌آئین‌نامه‌قانون‌راتنظیم‌نماید. بموجب آئین‌نامه‌تنظیم‌شده‌سالی دو نفر برای‌فراگرفتن‌فن‌دامپزشکی باروپا اعزام میشدند وباین ترتیب برای شش‌دوره دوازده نفر اعزام گردیدند که‌دو نفر از آنها علاوه بر تحصیلات متوسطه تحصیلات عالیه فلاحتی را در ایران نموده بودند.

علاوه براین دسته وزارت جنك عده‌ای از دانشجویانرا بخرج خود بخارجه اعزام داشت که بعضی‌از آنها کلاس تلقیح ایران‌را تمام کرده وتحصیلات متوسطه‌را باتمام‌نرسانیده‌بودند. این‌دسته باتوصیه‌هائی که‌شده‌بود بورودی‌موفق‌بدریافت‌دکترا شده وبایران مراجعت کردند و تشکیلات اولیه دامپزشکی بشرکت آنان تأسیس گردید. برای اعزام محصلین وزارت جنك بخارجه، پیشنهاد ارکان‌حرب وتصویب شاه‌کافی بود وچون دواب آرتش احتیاج بدامپزشك داشت درانتخاب‌دانشجویان اعزامی بغیراز چند نفری نسبت‌به‌بقیه دقت‌کافی بعمل نیامده است.

۲ - استخدام متخصصین بیگانه

درقانونیکه دردوره ششم تقنینیه درتاریخ ۲۳ بهمن ماه ۱۳۰۵ گذشته است

بموجب ماده سوم« وزارت‌فلاحت وتجارت وفوائد عامه مجاز است که یکنفر بیطار متخصص بجهت مؤسسه دفع آفات حیوانی ازممالک‌متحده امریکا برای مدت‌سه‌سال استخدام نماید که مستخدمین فنی مؤسسه راتربیت نموده وسمت‌متخصصین فنی مؤسسه دفع آفات حیوانی‌را ازطرف آن‌وزارتخانه داشته باشد» اجازه استخدام یکنفر متخصص امریکائی را داده وبموجب ماده چهارم وپنجم میزان حقوق‌وخرج سفر را تعیین‌میکند. این‌قانون درتاریخ ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۸ لغو گردیده است. سپس کارپانتیه فارغ‌التحصیل دامپزشکی فرانسه استخدام ودر مدت اقامت خود درایران بجمع‌آوری مدارك وتهیه رساله خودپرداخته وراجع بتأسیس دامپزشکی واهمیت ولزوم این‌فن درایران شرح‌مبسوطی نگاشته است. استخدام نامبرده بموجب‌قانونی که دردوره هشتم تقنینیه ازمجلس گذشته است عملی گردید و پس از نامبرده دلپی استخدام شده است که از روز ورود بایران تاکنون‌درمؤسسه حصارك که امروز به‌بنگاه رازی (بموجب تصویبنامه هیئت‌وزیران) معروف‌شده مشغول کاراست. پس از آن بعلت توسعه امور دامپزشکی متخصصینی برای ارتش جهت اصلاح نژاد و برای کشاورزی از نظر دامپزشکی ودامپروری استخدام گردیده اند.

بموجب ماده واحده‌ایکه درجلسه ۱۷ مرداد ۱۳۱۳ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی‌رسیده است‌اجازه استخدام یکنفر متخصص بیطاراز اتباع فرانسه داده شده است. (ماده‌واحده اداره کل فلاحت وصناعت مجاز است یکنفرمتخصص‌بیطار از اتباع فرانسه برای مدت سه‌سال از تاریخ ورود طهران استخدام نماید میزان حقوق سالیانه‌متخصص‌مزبور ازهشتصدوپنجاه پهلوی وخرج‌ایاب وذهاب ازیکصد وشصت پهلوی‌نبایدتجاوز کند. سایرشرایط استخدام متخصص مزبور برطبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود. این قانون در یك ماده و درجلسه ۱۷ مراد ۱۳۱۳ بتصویب مجلس شورای‌ملی رسیده است)

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانات در ۲۵ شهریور ۱۳۱۴ چون برای تأسیس مراکز دامپزشکی احتیاج به متخصص بوده بموجب قانونیکه درجلسه ۲۹ آذرماه ۱۳۱۴ بتصویب مجلس رسید اجازه استخدام یکنفر میکرب‌شناس وشش نفر بیطار برای تفتیش صحی حیوانات داده شده‌است (ماده واحده — اداره کل فلاحت مجاز است یکنفر بیطار متخصص درمیکرب شناسی را برای تهیه

سرم وواکسن وشش‌نفر بیطار برای تفتیش صحی حیوانات از اتباع دولت فرانسه وآلمان واطریش ومجارستان باحقوق سالیانه «۴۷۵۰» پهلوی طلا بـرای مدت‌سه سال استخدام‌نماید. سایر شرایط استخدامی متخصصین مزبور ازحیث تاریخ ابتدای استخدام ومرخصی با استفاده حقوق و تأدیه فوق‌العاده اعـاشه وخرج مسافرت از اروپا بایران ومراجعت باروپا وهمچنین درداخله ایران وتعهد پرداخت حقوق آنها بپول های مختلف وتهیه‌منزل برای هریك ازمتخصصین علاوه برحقوق وخرج‌سفر مذکوره درفوق برطبق پیشنهاد اداره کل فلاحت وتصویب هیئت وزراء خوهدبود.

حقوق مدتی راکه درسال جاری متخصصین مزبور خدمت مینمایند بـاسایر مخارج فوق‌ازمحل بودجه اداره کل فلاحت ویك ملیون ریال اعتبار اضافی‌موضوع قانون ۱۶ شهریور ۱۳۱۴ تأدیه ونسبت به‌بقیه‌مدت‌خدمت ازمحل بودجه سالهای‌بعد اداره مزبور پرداخت خواهد شد.

تبصره ــ چنانچه درظرف‌سه‌سال بخدمت یك‌یاچند نفراز متخصصین مذکور خاتمه داده شود اداره کل فلاحت میتواند دیگریرا بارعایت شرایط فوق برای مدت سه‌سال استخدام نماید. این‌قانون که مشتمل بریك ماده الخ ...)

استخدام‌عده‌ای‌ازاین متخصصین تجدیدشده‌وعده‌ای‌ازآنهاپس‌ازخاتمه‌سه‌سال خدمت بوطن‌خود عزیمت کردند ویکنفر ازآنها که‌باقی‌مانده بود درشهریور ۱۳۲۰ باسارت متفقین در آمده و امروز پس از خاتمه جنك دردانشکده پزشکی‌بخدمت پذیرفته‌شده‌است. رویهمرفته امروزه درقسمت دامپزشکی یکنفر بیگانه وجوددارد که دربنگاه رازی مشغول خـدمت است وبقیه تشکیلات دامپزشکی کشور بدست دکتران دامپزشك ایرانی اداره میشود.

۳ ـــ تأسیس دفع آفات حیوانی

قبل ازسالهای ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ یك‌بیماری درسرتاسر کشور شناخته شده‌بود که همان بیماری سیاه‌زخم باشد وبرای پیشگیری این بیماری واکسن۱و۲شاربن‌را از فرانسه‌آورده وتزریق مینمودند. دراین سالها بیماری طاعون گاوی یاگاومیری درتمام نقاط شمال وشمال غربی کشور بروز نمود ودر نقاط مرکزی ایـران آنچه گاوبود کشت. متخصصین آنزمان تصور میکردند گاوها درنتیجه سیاه زخم تلف میشوند وتلقیح مایه شاربن اغلب باعث برمرك گاو مبتلا شده و در بین مردم شایع

شده بود که مایه کوبی حیوانات مرك آنهارا سبب میشود. ازدیاد تلفات حیوانات اولیای امور را بفکر انداخت مؤسسه دفع آفات حیوانی و سرم سازی تأسیس کنند، باین جهت در جلسه ۱۶ جدی ۱۳۰۳ شمسی در دوره پنجم تقنینیه ماده واحده‌ای از مجلس گذشت (ماده واحده ـ مجلس شورا ملی بدولت اجازه میدهد که شعبه مخصوصی بنام « دفع آفات حیوانی و سرم‌سازی » در تحت نظارت مؤسسه پاستور تأسیس نماید. این قانون که مشتمل بریك‌ماده‌است در جلسه شانزدهم جدی ۱۳۰۳ شمسی بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید) دراین موقع ریاست مؤسسه پاستور با یکنفر فرانسوی موسوم به‌منار بود ودر تمام انستیتو پاستور یك کتاب پانیسه و یك جلد آنال انستیتو پاستور هندوچین‌وجودداشت که در آن راجع بساختن‌مایه ضدطاعون گاوی شرحی نوشته بود. بعلت احتیاج مبرم چندنفر رابرای تلقیح گاوان تربیت نموده و باطراف فرستادند و برای اینکه هزینه لازم تأمین شود درجلسه ۳دی‌ماه ۱۳۰٤شمسی قانونی ازمجلس گذشت‌و ۲۰ هزارتومان اعتبار برای توسعه‌شعب دفع آفات حیوانی بوزارت فوائد عامه داده شد. (ماده اول ـ بوزارت مالیه اجازه داده میشود که در ظرف سه ماه آخرسنه ۱۳۰٤ مبلغ بیست هزار تومان بوزارت فوائد عامه برای توسعه شعب دفع آفات حیوانی تأدیه نماید.

ماده دوم ـ وجوه مذکوره درماده اول این قانون باید در بودجه مملکتی ۱۳۰٤ منظور گردد. این قانون که مشتمل بردوماده است درجلسه سوم دیماه ۱۳۰٤ شمسی بتصویب‌مجلس شورای‌ملی‌رسید) چنانکه گذشت بموجب قانونی که‌در تاریخ ۱۶ جدی ۱۳۰۳ تحت یك‌ماده بتصویب مجلس رسید شعبه مخصوصی بنام دفع آفات حیوانی وسرم سازی تحت نظارت مؤسسه پاستور تأسیس گردید. بموجب قانون دیگری که درتاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۰۵ شمسی ازمجلس گذشته است مؤسسه پاستور تحت‌نظر اداره کل صحیه قرار میگیرد.

(ماده اول ازقانون تمرکز مؤسسات صحی مملکتی دراداره کل صحیه ـ کلیه مؤسسات صحی و مملکتی و بلدی. صحیه نظمیه‌ها ومؤسسه پاستوردراداره کل‌صحیه متمرکز خواهدشد)معلوم‌نیست بچه‌ترتیب‌وزارت‌فلاحت‌وتجارت وفوائدعامه‌مؤسسه دفع‌آفات حیوانی‌رادراختیارآورده‌است. شایدتصویب نامه‌ای‌از هیئت وزراء گذشته و یادربودجه منظورشده باشد که‌بوسیله آن‌دفع‌آفات‌حیوانی باین وزارتخانه‌منتقل

شده است .

آنچه محرز است از سال ۱۳۰٤ که وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه احتیاج بمأمور داشته است تربیت شدگان انستیتو پاستور باین وزارتخانه منتقل شده اند .

درهر حال شدت تلفات و شکایات زیادیکه از طرف صاحبان دام میشد دولت را بر آن داشت که اولا بافزایش اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی پرداخته و ثانیاً متخصص امریکائی برای اداره استخدام کند (در قسمت استخدام متخصصین بیگانه راجع باین قسمت مواد قانون را ذکر نمودیم) این قانون که در تاریخ ۲۲ بهمن ۱۳۰۵ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است بموجب ماده اول اضافه اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی را تصویب نمود . (ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که علاوه بر مبلغ ۵۱۵۸٤ تومان که برطبق اعتبار سنه ۱۳۰٤ بمؤسسه دفع آفات حیوانی پرداخته شده مبلغ ٤۸٤۱٦ تومان اعتبار جدیدی دراختیار وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه بگذارد که مجموع اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی در سنه ۱۳۰۵ از بابت بودجه کل مملکتی بالغ بر یکصد هزار تومان بشود) بموجب ماده دوم این قانون برای کمك باعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی و تهیه در آمدی برای دولت اجازه داده شده حق زدن سرم و واکسن دریافت کند: (ماده دوم - مؤسسه دفع آفات حیوانی مکلف است از تاریخ تصویب این قانون درهر نقطه که بیم سرایت گاومیری میرود کلیه گله گاوها راسرم و واکسن زده وازهر گاوی که مورد استعمال سرم و واکسن واقع می گردد مبلغ سه قران از مالکین دهات و مزارع یا گله دارهای گاو دریافت دارد) بموجب ماده ششم این قانون برای اولین مرتبه بوزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه اجازه تهیه نظامنامه برای پیشگیری بیماریهای واگیردار رامیدهد:

(ماده ششم ــ وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه مجاز است که برای جلوگیری از امراض ساریه حیوانات وضدعفونی کردن پشم و پوست وغیره نظامنامه تهیه و پس از تصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارد).

ازسال ۱۳۰۵ تاکنون که وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه چندین مرتبه تجزیه گردیده ووزارتخانه های جدیدی را تشکیل داده است دفع آفات حیوانی همیشه باکلمه فلاحت توأم بوده است .

ازسال ۱۳۱٤ که ریاست دفع آفات حیوانی بعهده مرحوم دکتر عبداله حامدی واگذار گردید نامبرده بتوسعه و تنظیم سازمان این اداره پرداخته و اداره کل

دامپزشکی راتشکیل دادودرهر استان وشهرستان اداره‌ای بنام دامپزشکی که مستقیماً تحت نظراداره کل دامپزشکی کار میکردند ایجاد نمود. اشخاص حسودو بی‌مغز نظر رؤسای وقت را مشوب نموده ودستهائی که برای تخریب کشور در کار است بدست شخصی که سواد کشاورزی نداشت ورئیس اداره کل کشاورزی وقت بود سازمانهای دامپزشکی شهرستانها رابه‌ادارات کشاورزی ملحق نمود ومرگ نابهنگام دکتر عبداله حامدی تزلزلی دردامپزشکی ایجاد نمود که باوجود اوضاع نامرتب بعد از شهریور دست بدست یکدیگر داده و بعد ازدوره اوج وعظمت دامپزشکی درزمان مرحوم دکتر حامدی حالت رکودی را میپماید .

۴ ـ تأسیس آموزشگاههای تلقیح ودبیرستان ودانشکده دامپزشکی

اولین کلاس تلقیح تحت نظر مؤسسه پاستور تشکیل گردید و بعداً درحصارک اقداماتی بعمل آمد .

الف ـ از آنجائیکه اصلاح نژادهای اسب در آرتش و گاو و گوسفندومرغ دراداره کل فلاحت نظراولیای امور راجلب کرد وازطرف دیگر پیشگیری بیماری‌های واگیردار که درایران سابقه نداشته وروز بروز در تزاید بود واجب گردید. لذا اولیای امور بفکر تأسیس دانشکده دامپزشکی برای تربیت متخصص افتادند

درسال ۱۳۱۲ مدرسه عالی بیطاری بهمت مرحوم مصطفی قلی بیات تأسیس گردید وچون دامپزشکانیکه بخرج آرتش بفرانسه رفته بودند مراجعت کرده بودند قسمت آموزش مدرسه عالی بیطاری بعهده آرتش محول گردید ومدرسه عالی بیطاری درباغ دلگشامجاور بیمارستان کنونی آرتش و بخرج اداره کل فلاحت افتتاح گردید. درتابستان سال ۱۳۱۳ به‌باغ سردار محتشم منتقل شدو چون این محل را وزارت جنگ برای تأسیس دانشگاه جنگ تخصیص داد از نظر تماس دروس دامپزشکی و کشاورزی دانشکده رابکرج انتقال دادند. در بهمن‌ماه ۱۳۱۳ اساسنامه مدرسه‌عالی بیطاری که از اسنامه دانشکده های دامپزشکی فرانسه اقتباس شده بود بتصویب شورای عالی معارف رسید .

درسال ۱۳۱۶ سیزده‌نفر ازمدرسه‌عالی بیطاری فاز غ‌التحصیل شدند که‌شش نفر آنها قبلا داوطلب‌خدمت درآرتش بوده وهفت نفردیگر بخدمت وظیفه مشغول گردیدند.دراسفندماه ۱۳۱۶ ریاست مدرسه عالی‌بیطاری بعهده مرحوم دکترعبداله

حامدی محول گردید و آن مرحوم جدیت لازم را بعمل آورد تادرخرداد ماه۱۳۱۸ مدرسه به‌تهران منتقل ودرمحل‌فعلی متمرکز گردید.ازسال ۱۳۲۱ در بین عده‌ای از دامپزشکان فکرانتزاع مدرسه‌عالی بیطاری که باسم آموزشگاه عالی دامپزشکی موسوم‌شده‌بود از کشاورزی ایجاد گردیدو بالاخره‌درسال۱۳۲۳ بموجب تصویب نامه هیئت‌وزراءآموزشگاه‌عالی‌دامپزشکی بدانشگاه‌منتقل گردید (تصویب‌نامه مورخه ۲۳مهر ۱۳۲۳) ودرموقع‌تصویب‌نامه بودجه $\frac{1}{12}$ مهرماه‌سال۱۳۲٤ ازمجلس‌شورای ملی،بودجه‌آن بدانشگاه‌منتقل‌و کلمه‌دانشکده‌درقانون‌تسجیل گردید. باوجوداینکه قانون‌دانشکده‌دامپزشکی‌راجزو دانشگاه‌نموده‌و بودجه‌آن‌دراختیار دانشگاه بود مع‌الوصف تامدتی سازمان آن‌تنظیم‌نشده وصورت‌دانشکده ای‌بخودنگرفته بود. درروز های‌آخر دوره مجلس شانزدهم که ضمن تبصره‌ای چندین قانـون گذشت قانون دانشکده دامپزشکی هم بتصویب رسید وتکلیف استادان بموجب آن معین گردید. درسه‌ماهه اول سال۱۳۲۸ شورای دانشگاه رتبه استادی هفت‌نفر ازمعلمین دانشکده‌را تصویب نمود .

ب ــ چون مأمورین تلقیح نمیتوانستند آنطور که باید وظیفه خود را انجام دهند،لذا اداره‌کل دامپزشکی دبیرستان دامپزشکی را تأسیس واساسنامه آنرا در تاریخ ۷ آذرماه ۱۳۱۹ ازشورای عالی فرهنگ گذرانید . دبیرستان دامپزشکی تا مرگ مؤسس آن دکتر عبداله حامدی مفتوح و پس از آن برچیـده شد و امروز تحصیلات دامپزشکی منحصر بدانشکده دامپزشکی که سازمان‌آن صورت قانونی بخود گرفته است میباشد .

هـ‌ـتعیین رتبه‌دامپزشکان از نظر قوانین استخدام کشوری

تاسال۱۳۱۸ فارغ‌التحصیلهای رشته‌دامپزشکی چه‌درداخله‌وچه‌درخارج کشور بارتبه سه‌اداری‌واردخدمت‌میشدند چون‌این‌رتبه‌نسبت بمیزان‌تحصیلات ناچیز بودلذا دربین پزشکان وداروسازان ودندان سازان ودامپزشکان که‌فنون‌مختلف‌پزشکی‌را تشکیل میدهند فعالیتی برقرار ودرتاریخ ۳۱مرداد ماه ۱۳۱۸ قانون خدمتگذاری پزشکان که درجلسه هفتم مردادماه ۱۳۱۸ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده بود بموقع اجراء گذاشته شد. بموجب مواد ۷و۸و۹ این‌قانون شامل دامپزشکان گردید ودر بالا بردن سطح دامپزشکان‌درنظردیگران که‌ارزش‌دامپزشک‌رانمیدانندقدمی برداشته شده‌است.این‌قانون که‌مشتمل‌برچهار فصل‌وچهار ماده‌است‌بشرح‌زیرمیباشد :

قانون خدمتگزاری پزشکان

فصل اول - شرایط ورود بخدمت

ماده اول - (مشمولین این‌قانون عبارتند از پزشکها و متصدیان سایر امور طبی ودرجات خدمت آنها بسه‌طبقه تقسیم میشود .

پزشك یکم - پزشك دوم - پزشك یارها. داوطلبان خدمت پزشکی باید شرایط زیر رادارا باشند :

الف - شرایط پزشک یکم:

۱ - دارا بودن شرایط مندرجه درفقرات یك وسه وچهار ازماده دوم قانون استخدام کشوری .

۲- داشتن دانشنامه دکترا .

ب - شرایط پزشک دوم

۱ - داشتن‌شرایطیك وسه وچهارازماده دوم‌قانون استخدام کشوری

۲ - دارا بودن پروانه رسمی طبابت ازوزارت فرهنك .

فصل دوم - پایه و حقوق ارتقاء

ماده۲- خدمت پزشك یکمی دارای۹پایه وخدمت پزشك‌دومی وپزشك یاری دارای شش پایه است . مدت خدمت در هریك از پایه های ۹گانه پزشك یکمی برای ترفیع بمقام بالاتر ازپایه یکم تا پنجم دو سال واز ششم ببالا سه سال خواهد بودو مدت خدمت درهریك ازپایه های‌شش‌گانه پزشك دومی وپزشکیاری سه‌سال خواهد بودو بدون طی‌پایه مادون‌بپایه ما فوق نمیتوان ارتقاء یافت و ارتقاء بپایه بالاتر منوط بلیاقت وحسن خدمت طبق آئین نامه مخصوصی خواهد بود که وزارت کشور تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

تبصره ۱- مشمولین‌این قانون که بنقاط بدآب‌وهوامامور میشونددرصورتی-که اقامتگاه دائمی آنها در آن نقطه نباشد علاوه برفوق‌العاده‌هائیکه بآنها تعلق‌می-گیرد. دوازده ماه‌خدمت آنها هنگام ترفیع ۱۸ ماه محسوب خواهد شد .

تبصره ۲- پزشکانیکه بعداز گرفتن‌دانشنامه‌دکتراتحصیلات تخصصی نموده‌اند درصورتیکه‌برای‌آن فنون‌تخصصی استخدام‌شوند دررتبه‌های یك‌ودو وسه‌پزشکی

یکسال و از رتبه چهارم ببالا مطابق همین قانون باید دوره خدمت راطی نمایند. طرز تشخیص تخصص بموجب آئین نامه مخصوصی است که بتصویب شورای عالی فرهنگ می رسد .

ماده ۳ - میزان حقوق پایه اول پزشك یکم ۹۲۰ ریال از سال جاری خواهد بود و مقرری پایه های دیگر بانضمام پایه ششم معادل است بامقرری پایه مادون بعلاوه ربع بلا کسر آن پایه و از پایه هفتم ببالا معادل باپایه مادون باضافه سدس بلا کسر آن پایه میباشد و میزان حقوق پایه اول پزشك دوم ۵۲۰ ریال درسال جاری خواهد بود و مقرری پایه های دیگر معادل است بامقرری پایه مادون باضافه ربع بلا کسر آن پایه و میزان مقرری پایه اول پزشکیاری ۳۲۰ ریال در سال جاری خواهد بود و مقرری پایه های دیگر معادل است بامقرری پایه های مادون بعلاوه ثلث بلا کسر آن پایه و میزان حقوق پایه های اول پزشك یکمی و پزشك دومی و پزشکیاری در سالهای بعد ضمن قانون بودجه تعیین خواهد شد .

تبصره ۱ - بهداری کل مجاز است درصورتیکه احتیاج بپزشک و صاحبان سایر فنون طبی داشته باشد پزشکان یا متصدیان سایر فنون طبی که رتبه کمتر دارند از رتبه های بالاتر کفالت داده و حق الکفاله بدهند .

تبصره ۲ - بهداری کل میتواند بپزشکانیکه از اقامتگاه خود بخارج فرستاده میشوند مادامیکه در آن محل باقی هستند یك ربع و برای پایه های یك ودو یك ثلث برای پایه های ۳ و ٤ و ۵ یك ربع و برای بقیه یك خمس از حقوق آنانرا بعنوان مدد معاش درباره آنها منظور دارند .

ماده ٤ - پس از تصویب این قانون پزشکانی که میخواهند بهراسم ورسم تازه وارد یکی از خدمات دولت شوند باید اقلا مدت دوسال در کشور ایران خارج از مرکز مشاغل طبی انجام دهند .

ماده ۵ - ساعتهای خدمت پزشکان اداری مشمول این قانون و طرز جرائم غیبت آنها تابع مقررات راجع بسایر خدمت گزاران کشوری خواهد بود ولی ساعت های خدمت پزشکانی که متصدی کارهای فنی میشوند طبق آئین نامه مخصوص خواهد بود که اداره کل بهداری بانظر وزارت کشور تهیه خواهد نمود .

ماده ٦ - پس از تصویب این قانون برای هریك از پزشکانیکه مشغول خدمت

بوده و هستند اعم از رسمی و قراردادی و مشمولین سایر قوانین استخدامی و قانون اعزام محصلین بخارجه ممکن است پایه پزشکی تعیین شود. برای تعیین پایه اشخاص مزبور نصف مدت خدمت آنها با رعایت ماده دوم این قانون مأخذ قرارداده میشود و لیکن تمام مدت خدمت آنها جزو مدت دوره خدمت محسوب میگردد. پزشکانی که حقوق آنها کمتر از پایه پزشکی است که بدین ترتیب برای آنها تعیین شده است در هر موقع که اعتبار موجود باشد حقوق پایه آنها ترمیم میشود.

فصل سوم - سایر علوم طبی

ماده ۷ - دامپزشکان و داروسازان که در فنون خود دارای رتبه دکترا باشند مشمول این قانون بوده و از هر جهت مانند پزشک یکمی با آنها رفتار خواهد شد.

ماده ۸ - پزشکان - ماماها - دندانسازان - شیمی دانان طبی - دامپزشکان - میکروب شناس هائی که در فنون خود بدرجه دکترا رسیده و لی تحصیلات عالی نموده و یا لیسانسیه هستند میتوانند تا پایه ۹ پزشک دومی که اختصاص باین دسته دارد ارتقاء یابند. مدت توقف در هر پایه از ۷ تا ۹ سال و مقرری پایه ۷ به بالا معادل است با مقرری پایه مادون باضافه سدس بلا کسر پایه قبل و شروع خدمت آنها با پایه سه پزشک دومی خواهد بود.

ماده ۹ - ماماهائی که گواهی نامه آنها عالی شناخته نشده است. داروسازها و دندانساز های مجاز - کمک پزشکها - سر پرستارها - کمک دامپزشکها - کمک آزمایشگاه و پرستارانی که دارای گواهینامه مربوط از آموزشگاه پرستاری وغیره در فن خود باشند با پایه ۳ پزشکیاری استخدام میشوند.

کمك پزشکها - سرپرستارها - کمك دامپزشکان - دستیاران آزمایشگاه - پرستارها درصورتیکه دارای گواهینامه در فن خود باشند با پایه ۲ پزشکیاری استخدام میشوند.

تبصره - کمك پزشکان - سرپرستار ها و کمك دامپزشکان - دستیاران آزمایشگاه و پرستارانیکه در تاریخ تصویب این قانون مشغول خدمت و بیش از ده سال باین فن اشتغال داشته اند میتوانند پایه ۱ پزشکیاری را دارا باشند و چنانچه این اشخاص ۱۰ سال شغل فنی دولتی داشته اند میتوان معادل حقوق فعلی آنها پایه پزشك -

یاری در باره آنها منظور داشت .

فصل چهارم - بازنشستگی

ماده ۱۰ - نرخ کسور بازنشستگی مشمولین این قانون وهمچنین طرز باز-نشستگی واخذ وظیفه مشمولین این قانون از هرحیث، مقررات فصل چهارم قانون استخدام کشور واصلاحاتی که در آن بعمل آمده است میباشد.درصورتیکه تحلیل قوا وضعف پیری آنها مانع ادامه خدمت نباشد تاسن هفتاد سالگی حتماً باید باز - نشسته شوند .

تبصره - راجع بپزشکانیکه بپایه پزشکی نائل میشوند تمام خدمت آنهاطبق ماده۶۵ برای‌اخذ حقوق بازنشستگی محسوب خواهد گردید مشروط باینکه ازروی مأخذ پایه که بموجب این قانون برای آنها تعیین میشود کسور باز نشستگی سال - هائی‌راکه‌خدمت کرده‌اند بصندوق بازنشستگی قرار پرداخت بدهند ومدت خدمت مزبور اعم ازمتوالی‌ومتناوب خواهد بود .

ماده ۱۱ - درنقاطیکه دانشکده پزشکی وداروسازی ودندانسازی دائر باشد رؤسای شعب بیمارستانها موظفند که برطبق برنامه وزارت فرهنگ بدانشجویان پزشکی وداروسازی ودندانسازی تعلیمات بالینی وعملی بدهند وقبول ترفیع آنها منوط بانجام این‌خدمت میباشد .

ماده ۱۲ - در مواردیکه استخدام پزشکی ضرورت یابد با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران میتوان پزشکانی را بطور قرار دادی بخدمت موقتی پذیرفت .

ماده ۱۳ - مواد ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۹ و ۲۱ و ۳۱ قانون استخدام کشوری با اصلاحاتی که در آن بعمل آمده است شامل‌پزشکان ومتصدیان سایر فنون‌طبی که‌در این قانون ذکرشده است میباشد .

ماده ۱۴ - آئین‌نامه های‌اجرای این‌قانون‌وهمچنین آئین‌نامه محاکمه‌اداری پزشکان راوزارت کشور تهیه نموده وپس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

درتاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۲۲ آئین‌نامه تخصصی پزشکان ودامپزشکان ودارو-
سازان ودندانسازان بتصویب شورای عالی فرهنگ رسیده وبا استفاده از تبصره ۲
قانون خدمتگذاری پزشکان برای متخصصین مزایائی قائل گردیده است. این آئین
نامه مشتمل برسه فصل‌ودوازده ماده بشرح زیر میباشد :

آئین‌نامه‌تخصصی پزشکان‌دامپزشکان‌دارو سازان‌و داندانسازان

(تصویب شده شورای عالی فرهنگ در تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۲۲)

فصل اول = مطالب عمومی = شرائط تخصصی

ماده اول ـ ازاین تاریخ پزشکان ودامپزشکان و دندانسازان ودارو سازانی
که دریکی از رشته‌های خاص خود بموجب مقررات این آئین‌نامه گواهینامه تخصص
ازوزارت فرهنگ گرفته باشند متخصص شناخته خواهند شد .

ماده دوم ـ کسانیکه داوطلب گرفتن گواهینامه تخصصی میباشند یکی از
سه وضع زیررا دارا خواهند بود :

۱ ـ دکترهائی که دریکی از کشور های خارجه تحصیل کرده وعلاوه بر-
تحصیلات مقرر برای گرفتن دانشنامه دکترا مدتی نیزدر خارجه یاایران در رشته-
های تخصصی کار کرده و گواهینامه های حاکی ازاین تحصیلات اضافی در دست
داشته باشند .

۲ ـ کسانیکه تا این‌تاریخ علاوه بردانشنامه دکترا پیشینه ممتدی درفن‌خود
درایران داشته ودر یکی ازشعب تخصصی شهرت ومعروفیت تام‌حاصل کرده‌اند .

۳ ـ فارغ‌التحصیلهای دانشکده پزشکی وآموزشگاه‌عالی دامپزشکی‌تهران
اعم از کسانی که درسالهای گذشته دانشنامه دکترا گرفته باشند یا ازاین ببعد دوره
دانشکده یا آموزشگاه عالی‌دامپزشکی را بپایان برسانند .

ماده سوم ـ رشته‌هائی که درآن‌هاعنوان تخصص داده میشود بقرارزیراست:

الف . . . .
ب . . . .
ج . . . .
(ازبحث ما خارج است)

د ـ شرایط دامپزشکی .

۱ ـ بیماریهای درونی	دوره تحصیل و تمرین سه‌سال
۲ ـ « بیرونی	« « «
۳ ـ « واگیر	« « «
٤ ـ « پوستی وانگلی	« « «
٥ ـ « دامپروری	« « «
٦ ـ بازرسی‌مواد غذائی و گوشت	« « دو سال
۷ ـ رشته‌های آزمایشگاهی وعملی دامپزشکی «	« «

ماده چهارم ـ کسانیکه متخصص شناخته میشوند بایدعلاوه برداشتن درجه دکترا ازدانشگاه تهران یایکی ازدانشگاه‌های کشورهای‌خارجه که شورای عالی فرهنگ آن‌را تصدیق کرده باشد دررشته های مختلف تخصصی بترتیبی که در فوق ذکر شده بامراعات سنوات قید گردیده پس ازخاتمه تحصیل در آن رشته مطالعه و تمرین کرده باشند .

ماده پنجم ـ داوطلبانیکه دردوشعبه مختلف مذکوردرماده سوم کاروتمرین کرده باشند میتوانند عنوان تخصص رادر هردو رشته دارا شوند مشروط باینکه :

الف . . . .
ب . . . . } (ازبحث ما خارج است)
ج . . . .

د ـ رشته های دامپزشکی ،

مدت تحصیل‌وتمرین برای رشته‌های آزمایشگاهی‌وعملی دامپزشکی‌مربوط بیکدیگر سه‌سال باشد .

تبصره ـ تشخیص‌ارتباط رشته‌های تخصصی‌مورد تقاضا باکمیسیون رسیدگی بمدارك تخصصی است .

فصل دوم ـ طرز رسیدگی مدارك وعطای گواهینامه تخصصی

ماده ششم ـ هریك ازطبقات سه‌گانه‌مذکوردرماده‌دوم برای گرفتن گواهی ـ

نامه تخصصی باید بترتیب ذیل عمل نمایند :

۱ - اشخاصیکه از کشورهای خارجه دانشنامه‌دکترادارند باید مدارک خود را مبنی بر تحصیلات اضافی دریکی از فنون مربوط باداره دبیرخانه شورای عالی فرهنگ تسلیم نمایند تادر کمیسیون مخصوص مورد رسیدگی واقع شود .

۲ - کسانیکه پیشینه ممتد درفنون مذکور دراین آئین‌نامه درایران‌دارندو بیکی ازرشته های‌خاصی شهرت یافته‌اند درصورت تمایل‌باید‌تقاضانامه مبنی بر تعیین رشته‌ای که میل دارند منحصراً بآن بپردازند بامدارکی که اشتغال وشهرت ایشان را بآن رشته‌خاص اثبات کند باداره دبیرخانه شورای عالی فرهنگ تسلیم نمایند .

۳ - . . . . (ازبحث ما خارج است)

٤ - فارغ‌التحصیلهای آموزشگاه عالی‌دامپزشکی تهران درصورتیکه‌لااقل مدت دو یا سه سال بر طبق ماده ٤ آئین نامه در آموزشگاه عالی دامپزشکی یا آزمایشگاههای تابع آن در یکی ازرشته ها تمرین کرده باشند میتوانند پس از درخواست کتبی از آموزشگاه عالی دامپزشکی و گذرانیدن امتحان که برنامه و آئین‌نامه آنرا شورای آموزشگاه عالی دامپزشکی یا آزمایشگاه معین مینماید و درصورت توفیق در امتحان در خواست تخصص در آن رشته را از شورای عالی فرهنگ بنمایند .

ماده‌هفتم‌و ماده‌هشتم‌و ماده نهم‌راجع بتشکیل کمیسیون‌از بحث‌ماخارج‌میباشد .

فصل سوم = حقوق و امتیازات

ماده دهم - ازتاریخ اجرای این‌آئین‌نامه فقط اشخاصیکه گواهینامه تخصص از وزارت فرهنگ داشته باشند حق دارند این‌عنوان رادر سرنسخه‌ها وتابلوهای خود ذکر نمایند واز کسانیکه گواهینامه مزبور را دردست‌نداشته‌باشند جلوگیری خواهد شد .

ماده یازدهم - کسانیکه بدریافت گواهینامه تخصص بموجب مقررات این آئین‌نامه نائل میشوند درصورت استخدام دروزارتخانه‌ها وادارات دولتی ازمزایای تبصره دوماده ۳ قانون استخدام پزشکان بهره‌مند خواهند شد .

ماده دوازدهم - اشخاصیکه برطبق این آئین نامه متخصص شناخته شوند حق ندارند دررشته دیگری بکار پردازند ودرصورتیکه بعداً بخواهند در کلیه رشته ها مشغول باشند باید ازامتیاز عنوان تخصص صرف نظر کرده ومراتب رارسماً باداره دبیرخانه شورایعالی فرهنك اطلاع دهند.

میزان حقوق

برای اینکه استادان دانشکده دامپزشکی و دانشیاران و دامپزشکان فارغ التحصیل بر میزان حقوق خود واقف گردند ذیلا جدول حقوق آنها را درج مینمائیم :

جدول حقوق استادان

پایه	حقوق	کمك و کمك لیسانس		جمع حقوق و کمك		جمع کسور		جمع پرداختی	
١	٣١٦٠	٥٠	٢٣٣٧	٥٠	٥٤٩٧	٧٠	٣٢١	٨٠	٥١٧٥
٢	٣٤٧٠	—	٢٣٨٥	—	٥٨٥٥	٩٥	٣٤٦	٥٠	٥٥٠٨
٣	٣٨١٠	٥٠	٢٤٤٢	٥٠	٦٢٥٢	٨٠	٤٢٧	٧٠	٥٨٢٤
٤	٤١٩٠	—	٢٣١٥	—	٦٥٠٥	٥٠	٤٦٣	٥٠	٦٠٤١
٥	٤٦٠٠	٥٠	١٩٧٧	٥٠	٦٥٧٧	٧٠	٥٠٢	٨٠	٧٠٧٤
٦	٥٠٦٠	—	١٦٥٥	—	٦٧١٥	٤٥	٥٤٦	٥٥	٦١٦٨
٧	٥٥٦٠	٥٠	١٧٣٢	٥٠	٧٢٩٢	٦٥	٥٩٢	٨٥	٦٦٩٩
٨	٦١١٠	٥٠	١٨١٧	٥٠	٧٩٢٧	٤٠	٦٤٣	١٠	٧٢٨٤
٩	٦٧٢٠	—	١٩٧٠	—	٨٦٩٠	٧٥	٧٠٥	٢٥	٧٩٨٤
١٠	٧٣٩٠	—	٢١٥٥	—	٩٥٤٥	٢٥	٧٧٥	٧٥	٨٧٦٩

جدول حقوق دانشیاران

پایه	حقوق	کمک و کمک لیسانس		جمع حقوق و کمک		جمع کسور		جمع پرداختی	
١	٢٨٨٠	-	٢٣٠٠	—	٥١٨٠	٥٠	٢٩٩	٥٠	٤٨٨٠
٢	٣١٦٠	-	٢٣٤٥	—	٥٥٠٥	٧٥	٣٢٢	٣٥	٥١٨٢
٣	٣٤٧٠	٥٠	٢٣٩٧	٥٠	٥٨٦٧	—	٣٤٨	٥٠	٥٥١٩
٤	٣٨١٠	٥٠	٢٤٥٢	٥٠	٦٢٦٢	٩٥	٤٢٨	٥٥	٥٨٣٣
٥	٤١٩٠	٥٠	٢٣٢٧	٥٠	٦٥١٧	٧٠	٤٦٤	٨٠	٦٠٥٢
٦	٤٦٠٠	٥٠	١٩٤٧	٥٠	٦٥٨٧	٨٥	٥٠٣	٦٥	٦٠٨٣
٧	٥٠٦٠	-	١٦٧٠	—	٦٧٣٠	٦٥	٥٤٧	٣٥	٦١٨٢
٨	٥٥٦٠	-	١٧٤٥	—	٧٣٠٥	٨٠	٥٩٣	٢٠	٦٧١١
٩	٦١١٠	-	١٨٧٥	—	٧٩٨٥	٢٥	٦٤٨	٧٥	٧٣٣٦
١٠	٦٧٢٠	-	٢٠٥٠	—	٨٧٧٠	٩٥	٧٠١	٠٥	٨٠٦٨

جدول حقوق پزشکی

پایه	حقوق	کمک		جمع حقوق و کمک ها		جمع کسور		جمع پرداختی	
١	١٨٤٠	-	١٢٢٠	-	٣٩٩٦	١٠	٢٢١	٩٠	٣٧٧٤
٢	٢٢٢٠	-	١٣٥٥	-	٤٥٧٥	٨٠	٢٥٧	٢٠	٤٣١٧
٣	٢٦٤٠	-	١٤٦٠	-	٥١٠٠	٣٠	٢٩٤	٧٠	٤٨٠٥
٤	٣١٧٠	٥٠	١٥٩٢	٥٠	٥٧٦٢	—	٣٤٢	٥٠	٥٤٢٠
٥	٣٧٧٠	٥٠	١٧٤٢	٥٠	٦٥١٢	٩٠	٤٤٩	٦٠	٦٠٦٢
٦	٤٤٦٠	-	١٩١٥	-	٦٩١٥	٣٥	٥٢٠	٦٥	٦٣٩٤
٧	٥٠٣٠	٥٠	٢٠٥٧	٥٠	٧٠٨٧	٢٠	٥٧٨	٣٠	٦٥٠٩
٨	٥٧٠٠	-	٢٢٢٥	-	٧٩٢٥	٤٠	٦٤٥	٦٠	٧٢٧٩
٩	٦٠٠٠	-	٢٣٠٠	-	٨٣٠٠	٥٠	٦٧٥	٥٠	٧٦٢٤

آئین‌نامه شورای عالی بهداشت

بموجب تصویبنامه هیئت وزیران درتاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۲۵ آئین‌نامه شورای عالی بهداشت که مشتمل بر ۱۷ مـاده‌است. بااینکه ۳۸ نفر عضو اصلی این شورا میباشند واین‌شورا بمنظور بحث واظهار نظر راجع بامور مربوط به‌بهداشت عمومی تشکیل شده (ماده۱) معذالك‌فقط دو نفر دامپزشك که یکی رئیس‌دانشکده دامپزشکی ودیگری‌رئیس اداره کل دامپزشکی‌ویا رئیس‌بنگاه مایه‌سازی‌حصارك وزارت کشاورزی بنمایندگی ازطرف آن‌وزارتخانه (ماده۲) درآن‌شرکت‌دارند. درماده هفتم که از کمیسیون دائمی بحث شده است فقط یکنفر که رئیس اداره کل دامپزشکی ویا مؤسسه مایه سازی حصارك باشد شرکت داده شده است واین‌نقص بزرگی است .

خوشبختانه درماده ششم علاوه براعضای اصلی اعضای موقت پیش‌بینی شده که بمقتضای احتیاج ممکن است‌ازوجود دامپزشکان متخصص‌استفاده نمایند وهم‌چنین برای کمیسیونهای فرعی که درماده نهم پیش‌بینی‌شده است انتخاب و شرکت اعضای موقت‌راپیش بینی کرده است.چون‌شورای‌عالی بهداشت برای تأمین‌بهداشت همگانی و قسمت اعظم وظیفه آن بدست دامپزشکان باید اجراء شود ، حق بود تعداد بیشتری ازدامپزشکان را دخالت میدادند تا درشورای عالی که تصمیمات‌لازم کمیسیون ها بتصویب‌میرسند‌مدافعی از حقوق دامپزشکان و وظائف محوله بآنها وجود داشت .

مدال کشاورزی

بموجب تصویب نامه مورخه ۱۸ شهریور ۱۳۲۵ در آئین‌نامه مربوط بمدال کشاورزی برای‌فارغ‌التحصیلهای دانشکده‌دامپزشکی که رتبه اول راحائزشده‌اند مدال درجه یك و برای فارغ التحصیلهای دبیرستان دامپزشکی که اول شناخته شده‌اند مدال درجه ۲قائل شده‌اند وهم‌چنین برای کسانی که تألیفاتی در کشاورزی داشته ویا حیوانات اصیلی را تربیت کرده‌اندنشانهائی قائل گردیده‌اند این‌تصویب‌

نامه از نظر پرورش و اصلاح نژاد حیوانات برای تشویق دامداران مخصوصاً مفید میباشد و باید دامپزشک سعی نماید از اینراه دامپروران ترغیب گردند.

۶- قوانین دامپزشکی

اولا- درقانون مدنی بطورعموم راجع باموال، مالکیت، عقود و معاملات وغیره موادی وضع گردیده است که چون دامها جزو اموال محسوب میگردند از آن‌ها استفاده میشود.

ثانیاً- درقوانینی که بعداً بتصویب رسیده مواردی است که دامپزشکی از آن برخوردار میشود.

ثالثاً- قوانینی مخصوص بفن دامپزشکی وضع گردیده‌اند که از آنها امروز استفاده میشود.

رابعاً- آئین‌نامه‌ها و مقررات مختلف دیگری در قسمتهای گوناگون وضع گردیده‌اند که بادامپزشکی ارتباط دارد.

پس ازشرح قوانین کلی که از مجموعه های قوانین گرد آورده شده است چون این قوانین تکمیل نبوده و باید قوانین اختصاصی دیگری وضع شود لذا از نظراهمیت بذکر بعضی از آنها خواهم پرداخت.

۱ - قانون مدنی

موادیکه از نظردامپزشکی مورد نظر است و مربوط بدامها میباشد ذیلا بیان میگردد. ممکن است مواد دیگری نیز در مورد تفسیر بحیوانات تعلق گیرد ولی ازذکر آنها خودداری شده است.

در بیان انواع اموال

ماده ۱۱ — اموال بردو قسم است: منقول وغیرمنقول.

الف — دراموال غیرمنقوله:

ماده ۱۲ — مال غیر منقول آنستکه ازمحلی بمحل دیگر نتوان نقل نمود اعم از اینکه استقرار آن ذاتی باشد یا بواسطه عمل انسان بنحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خود مال یامحل آن شود.

ماده ۱۷ — حیوانات واشیائیکه مالك آنرا برای عمل زراعت اختصاص داده-

باشد ازقبیل گاو و گاومیش وماشین و اسباب و ادوات زراعت وتخم‌وغیره و بطور کلی هرمال‌منقول که برای استفاده ازعمل زراعت‌لازم ومالك آنراباین امر تخصیص داده باشد از جهت صلاحیت محاکم و توقیف اموال جزو ملك محسوب ودرحکم مال غیر منقول است و همچنین است تلمبه وگاویا حیوان دیگری که برای آبیاری زراعت، خانه وباغ اختصاص داده شده است .

ب ـ مال منقول :

ماده ۱۹ ـ اشیائی که نقل‌آن از محلی به محلی دیگر ممکن باشد بدون اینکه بخود یا محل آن خرابی وارد آید منقول است

چنانکه گذشت حیوانات از نظر قانون مدنی بدو دسته تقسیم میشوند یك دسته که اختصاص بزمین و کارهای زراعتی و آبیاری دارند غیرمنقول محسوب وتابع مقررات مربوط به اموال غیر منقول می باشند و دسته دیگر که ارتباطی بکارهای زراعتی وآبیاری ندارند چون قابل انتقال میباشند درجزو اموال منقوله محسوب وتابع مقررات اموال منقوله‌اند .

در مالکیت

ماده ۳۰ ـ هرمالکی نسبت به مایملك‌خود حق‌هرگونه‌تصرف وانتفاع‌دارد مگر درمواردی که قانون استثناء کرده باشد .

ماده ۳۱ ـ هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی‌توان بیرون کرد مگر بحکم قانون .

ماده ۳۳ ـ تمام ثمرات و متعلقات‌اموال‌منقوله وغیر منقوله که‌طبعاً یادر نتیجه عملی حاصل شده باشد بالتبع مال‌مالك اموال مزبوره است .

ماده ۳٤ ـ نتاج‌حیوانات درملکیت‌تابع‌مادراست‌وهرکس‌مالك‌مادرشد مالك نتاج آن هم خواهدشد.

ماده ۳۵ ـ تصرف‌بعنوان مالکیت دلیل مالکیت است مگراینکه خلاف‌آن ثابت شود .

در حیوانات ضاله

ماده ۱۷۰ ـ حیوان گمشده (ضاله) عبارت ازهرحیوان‌مملوکی‌است که‌بدون

متصرف یافت شودولی اگر حیوان مزبور درچراگاه یانزدیك آبی یافت شود یا متمکن ازدفاع خود درمقابل حیوانات درنده باشد ضاله محسوب نمی گردد .

ماده ۱۷۱-هر کس حیوان ضاله پیدا نماید باید آنرا بمالك آن رد کندواگرمالك را نشاسد باید بحاکم یا قائم مقام او تسلیم کند والا ضامن خواهد بود اگرچه آنرا بعد ازتصرف رها کرده باشد .

ماده ۱۷۲ - اگرحیوان گم شده درنقاط مسکونه یافت شود وپیدا کننده با دسترسی بحاکم یاقائم مقام اوتسلیم نکند حق مطالبه مخارج نگاهداری آنرا از مالك نخواهد داشت .

هرگاه حیوان ضاله در نقاط غیرمسکونه یافت شود پیدا کننده میتواندمخارج نگاهداری آنرا ازمالك مطالبه کند مشروط براینکه ازحیوان انتفاعی نبرده باشد والا مخارج نگاهداری بامنافع حاصله احتساب وپیدا کننده یامالك فقط برای بقیه حق رجوع بیك‌دیگر را خواهد داشت .

در شکار

ماده ۱۷۹ - شکار کردن موجب تملك است .

ماده ۱۸۰ - شکار حیوانات اهلی وحیوانات دیگری که علامت مالکیت در آن باشد موجب تملك نمیشود .

ماده ۱۸۲ - اگر کسی کندو ویا محلی برای زنبور عسل تهیه کند زنبور و عسل که در آن جمع میشوند ملك آن شخص است،همینطور است حکم کبوتر که دربرج کبوتر جمع شود .

ماده ۱۸۲ -مقررات دیگر راجع بشکار بموجب نظامات مخصوصه معین خواهد شد .

در عقود و معاملات

ماده ۱۸۳ - عقد عبارت است از اینکه یك یا چند نفر درمقابل یك یا چند نفر دیگر تعهد برامری نمایند ومورد قبول آنها باشد .

ماده ۱۸٤ -عقود ومعاملات باقسام ذیل منقسم میشوند:لازم جائز خیاری منجز ومعلق .

ماده ۱۸۵ - عقدلازم آنست که هیچیك ازطرفین معامله حق فسخ آنرا نداشته باشد مگر درموارد معینه .

ماده ۱۸۶ ـ عقد جائز آنست که هریك از طرفین بتواند هر وقتی بخواهد آنرا فسخ کند .

ماده ۱۸۷ ـ عقد ممکن است نسبت بیك طرف لازم باشد و نسبت بطرف دیگر جائز .

ماده ۱۸۸ ـ عقد خیاری آنست که برای طرفین یا یکی از آنها یابرای ثالثی اختیار فسخ باشد .

ماده ۱۸۹ ـ عقد منجز آنست که تأثیر آن بموجب انشاء موقوف بامردیگری نباشد والا معلق خواهد بود .

ماده ۱۹۰ ـ برای صحت هرمعامله شرایط ذیل اساسی است :

۱ ـ قصد طرفین ورضای آنها .

۲ ـ اهلیت طرفین .

۳ ـ موضوع معین که مورد معامله باشد.

٤ ـ مشروعیت جهت معامله .

کلیه مقررات قانون مدنی که مربوط بشرائط چهارگانه فوق است در باب معاملات حیوانات لازم الرعایه میباشند ودرصورتیکه یکی ازشرایط مذکوره در بالا رعایت نگردد موجب عدم صحت عقد است چنانکه درقانون مصرح است :

۱ ـ درقصد طرفین ورضای آنها :

ماده ۱۹۵ ـ اگر کسی درحال مستی یابیهوشی یادر خواب معامله نماید آن معامله بواسطه فقدان قصد باطل است .

ماده ۱۹۹ ـ رضای حاصل درنتیجه اشتباه یااکراه موجب نفوذ معامله نیست.

ماده ۲۰۰ ـ اشتباه وقتی موجب عدم نفوذ معامله است که مربوط بخود موضوع معامله باشد .

ماده ۲۰۱ ـ اشتباه درشخص طرف بصحت معامله خللی وارد نمی آوردمگردر مواردیکه شخصیت طرف علت عمده عقد بوده باشد.

ماده ۲۰۲ ـ اکراه باعمالی حاصل میشود که مؤثردرهرشخص باشعوری بوده واورا نسبت بجان ومال یاآبروی خود تهدید کند بنحویکه عادتاً قابل تحمل نباشد. درمورد اعمال اکراه آمیز سن و شخصیت واخلاق ومرد یازن بودن شخص باید در

نظر گرفته شود .

ماده۲۰۳- اکراه موجب عدم نفوذ معامله است اگرچه از طرف شخص خارجی غیر از متعاملین واقع شود .

ماده ۲۰۴ - تهدید طرف معامله در نفس یاجان یاآبروی اقوام نزدیك او از قبیل زوج وزوجه وآباء واولاد موجب اکراه است درمورد این ماده تشخیص درجه نزدیکی برای مؤثر بودن اکراه بسته بنظرعرف است .

ماده۲۰۵- هرگاه شخصی که تهدیدشده است بداند که تهدید کننده نمیتواند تهدید خودرا بموقع اجراء گذارد ویا خود شخص مزبور قادر باشد براینکه بدون مشقت اکراه را از خود دفع کند و معامله را واقع نسازد آن شخص مکره محسوب نمیشود .

ماده ۲۰۶ - اگر کسی درنتیجه اضطرار اقدام بمعامله کند مکره محسوب نشده ومعامله اضطراری معتبر خواهد بود .

درماده۲۰۷ انشاء معامله بحکم مقامات صالحه قانونی را اکراه محسوب ننموده وماده ۲۰۸ خوف از کسی بدون اینکه ازطرف آن کس تهدیدی شده باشداکراه محسوب نمی‌نماید و در ماده ۲۰۹ امضاء معامله را بعد از رفع اکراه موجب نفوذ معامله تلقی مینماید .

۲- دراهلیت طرفین:

بموجب‌ماده ۲۱۰ و۲۱۱ متعاملین باید برای معامله اهلیت داشته باشند، بدین‌معنی که بالغ ورشیدوعاقل باشند درصورتیکه طرفین معامله‌اهلیت نداشته باشند معامله باطل است (ماده۲۱۲) بموجب‌ماده ۲۱۳ معامله محجورین نیز نافذنیست. برای بلوغ سن‌قانونی‌معین گردیده‌است‌رشیددارای‌قوه ممیزی‌وعاقل کسی‌است که دیوانه‌نباشد.

۳ - درمورد معامله:

بموجب مواد ۲۱۴ و۲۱۵ و۲۱۶ مورد معامله باید مال و یا عملی باشد که متضمن منفعت عقلائی بوده ومبهم نباشد .

۴ - درجهت معامله:

بموجب ماده ۲۱۷ و۲۱۸ جهت معامله باید مشروع و برای فرار ازدین‌واقع

نشده باشد .

در اثر معاملات

معاملات عادی مشروط بهیچ‌شرطی نبوده و بمحض اینکه طرفین درقیمت آن رضایت حاصل کردند یابعبارت دیگر اززمان اجرای عقد انجام شده محسوب واعم از اینکه عین‌مال تحویل شده‌ویا نشده‌باشد ازهمان دقیقه که رضایت طرفین‌مسجل گردیدکلیه خسارات ممکنه بعهده خریدار خواهد بود .

ماده ۲۱۹ ـ عقودیکه برطبق قانون واقع‌شده باشد بین‌متعاملین وقائم مقام انها لازم الاتباع است مگراینکه برضای طرفین اقاله یابعلت قانونی فسخ شود.

در مورد معاملات شرطی

بموجب ماده ۲۳٤ ـ شرط بر سه قسم است :

۱ ـ شرط صفت .

۲ ـ شرط نتیجه .

۳ ـ شرط فعل‌اثباتاً ویا نفیاً

درموردشرط صفت که‌باحیوانات‌منطبق‌است قانون‌چنین گوید :

ماده ۲۳۵ـ هرگاه شرطی که درضمن عقدشده‌است شرط‌صفت باشد ومعلوم شود آن‌صفت موجود نیست کسیکه شرط‌بنفع اوشده است‌خیار فسخ‌خواهدداشت.

ماده ۲٤٤ـ طرف معامله که شرط‌بنفع اوشده میتواند ازعمل آن‌شرط‌صرف نظر کند دراین‌صورت مثل آنست که آن‌شرط در معامله قید نشده باشد ...

در غصب

مادد ۳۰۸ ـ غصب استیلاء برحق غیراست بنحو عدوان ـ اثبات یدبرمال غیر بدون مجوز هم درحکم غصب است .

ماده ۳۱۱ ـ غاصب باید مال مغصوب‌را عیناً بصاحب‌آن رد نماید واگر عین تلف شده‌باشدباید مثل‌یاقیمت‌آنرا بدهدواگر بعلت دیگری‌رد عین‌ممکن‌نباشد باید بدل آنرا بدهد .

ماده ۳۱۲ ـ هرگاه مال‌مغصوب مالی بوده ومثل‌آن پیدا نشود غاصب باید قیمت عین او را بدهد و اگر مثل موجود بود و از مالیت افتاده باشد باید آخرین قیمت آنرا بدهد .

ماده ۳۱٤ ـ اگر در نتیجه عمل غاصب قیمت مال مغصوب زیاد شود غاصب حق مطالبه قیمت زیادی را نخواهد داشت مگر اینکه آن زیادتی عین باشد که در اینصورت عین زاید متعلق بخود غاصب است .

ماده ۳۱۵ ـ غاصب مسئول هر نقص و عیبی است که در زمان تصرف او بمال مغصوب وارد شده باشد هرچند مستند بفعل او نباشد، راجع بمقررات دیگر مربوط بمال غصب مواد قانون مدنی لازم الاجراء است .

در اتلاف

ماده ۳۲۸ ـ هر کس مال غیر را تلف کند ضامن آنست و باید مثل یا قیمت آنرا بدهد اعم از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد و اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آنرا ناقص یا معیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است .

ماده ۳۳۰ ـ اگر کسی حیوان متعلق بغیر را بدون اذن صاحب آن بکشد باید تفاوت قیمت زنده و کشته آنرا بدهد و اگر کشته آن قیمت نداشته باشد باید تمام قیمت حیوان را بدهد ولیکن اگر برای دفاع از نفس بکشد یا ناقص کند ضامن نیست .

در تسبیب

ماده ۳۳۱ ـ هر کس سبب تلف مالی بشود باید مثل یا قیمت آنرا بدهد و اگر سبب نقص یا عیب آن شده باشد باید از عهده نقص قیمت آن برآید .

ماده ۳۳۲ ـ هرگاه یکنفر سبب تلف مالی را ایجاد کند و دیگری مباشر تلف شدن آن مال بشود مباشر مسئول است نه مسبب مگر اینکه سبب اقوی باشد بنحوی که عرفاً اتلاف مستند باو باشد .

ماده ۳۳٤ ـ مالك یا متصرف حیوان مسئول خساراتی نیست که از ناحیه آن حیوان وارد میشود مگر اینکه در حفظ حیوان تقصیر کرده باشد لیکن در هر حال اگر حیوان بواسطه عمل کسی منشأ ضرر گردد فاعل آن عمل مسئول خسارات وارده خواهد بود .

در استیفاء

ماده ۳۳۷ ـ هر گاه کسی بر حسب اذن صریح یا ضمنی از مال غیر استیفاء منفعت کند صاحب مال مستحق اجرت‌المثل خواهد بود مگر اینکه معلوم شود که اذن در انتفاع مجانی بوده .

در بیع

۱ ـ در احکام بیع :

ماده ۳۳۸ ـ بیع عبارت است از تملیك عین بعوض معلوم .

ماده ۳۳۹ ـ پس از توافق بایع و مشتری در مبیع و قیمت آن عقد بیع بایجاب وقبول واقع میشود .

ماده ۳۴۰ ـ در ایجاب وقبول الفاظ وعبارات باید صریح در معنی بیع باشد .

ماده ۳۴۲ ـ مقدار جنس و وصف مبیع باید معلوم باشد و تعیین مقدار آن بوزن یا کیل یا عدد یاذرع یامساحت یامشاهده تابع عرف بلد است .

۲ ـ درطرفین معامله:

ماده ۳۴۵ ـ هریك از بایع و مشتری باید علاوه براهلیت قانونی برای معامله اهلیت برای تصرف درمبیع یاثمن رانیز داشته باشد .

ماده ۳۴۶ ـ عقد بیع بایدمقرون برضای طرفین باشدوعقد مکره نافذنیست.

ماده ۳۴۷ ـ شخص کور میتواند خریدوفروش نماید مشروط براینکه‌شخصاً بطریقی غیراز معاینه یابوسیله کسی دیگر و لوخود بایع جهل اومرتفع شود .

۳ ـ در مبیع:

ماده ۳۴۸ ـ بیع چیزیکه خرید وفروش آن قانوناً ممنوع است ویاچیزیکه مالیت و یا منفعت عقلائی ندارد یاچیزیکه بایع قدرت برتسلیم آن ندارد باطل است مگر اینکه مشتری خود قادر برتسلیم باشد . وجنس ووصف مبیع ذکرشود .

ماده ۳۵۳ ـ هر گاه چیز معین بعنوان جنس خاصی فروخته شود و در واقع از آن جنس نباشد بیع باطل است واگر بعضی از آن از غیر جنس باشد نسبت بآن

بعض باطل است و نسبت بمابقی مشتری حق فسخ دارد .

ماده ٣٥٤ - ممکن است بیع ازروی نمونه بعمل آید دراینصورت باید تمام مبیع مطابق نمونه تسلیم شود و الا مشتری خیار فسخ خواهد داشت .

ماده ٣٥٦ - هرچیزی که برحسب عرف و عادت جزء یا از توابع بیع شمرده شود یا قرائن دلالت بردخول آن در بیع نماید داخل در بیع ومتعلق بمشتری است اگرچه درعقد صریحاً ذکر نشده باشد واگرچه متعاملین جاهل برعرف باشند .

ماده ٣٥٧- هرچیزی که برحسب عرف وعادت جزء یاتابع مبیع شمرده نشود داخل درمبیع نمیشود مگراینکه صریحاً درعقد ذکر شده باشد .

ماده٣٥٨ - نظر به دو ماده فوق دربیع باغ اشجار ودربیع خانه ممرو مجری وهرچه ملصق به بناباشد بطوریکه نتوان آنرا بدون خرابی نقل نمود متعلق بمشتری میشود وبرعکس زراعت دربیع زمین ومیوه ، دربیع درخت وعمل ، دربیع حیوان متعلق بمشتری نمیشودمگر اینکه تصریح شده باشد یابرحسب عرف ازتوابع شمرده شود. درهرحال طرفین عقد میتوانند بعکس ترتیب فوق تراضی کنند .

ماده ٣٦٠ - هرچیزیکه فروش آن مستقلا جایز است استثناء آن ازمبیع نیز جایز است .

٤ - در آثار بیع :

ماده ٣٦٢ - آثار بیعی که صحیحاً واقع شده باشد از قرار ذیل است :

١ - بمجرد وقوع بیع مشتری مالك مبیع و بایع مالك ثمن میشود .

٢ - عقدبیع بایع راضامن درك مبیع و مشتری را ضامن درك ثمن قرارمیدهد.

٣ - عقد بیع بایع را به تسلیم مبیع ملزم مینماید .

٤ - عقد بیع مشتری را بتأدیه ثمن ملزم مینماید .

مواد قانون مدنی که بچهار اصل کلی ذکرشده دربالا مربوط بوده و بخرید وفروش حیوانات نیزارتباط دارد باید محترم شمرده شود ومخصوصاً مواد زیر باید مورد دقت قرار گیرد :

ماده ٣٦٣ - درعقد بیع وجود خیار فسخ برای متبایعین باوجود اجلی برای تسلیم مبیع یاتأدیه ثمن مانع انتقال نمیشود بنابراین اگرثمن یامبیع عین معین بوده

وقبل ازتسلیم آن احــد متعاملین مفلس شود طرف دیگر حق مطالبه آن عین را خواهد داشت .

ماده ۳٦٤ - در بیع خیاری مالکیت ازحین عقد بیع است نه از تاریخ انقضـاء خیار و در بیعی که قبض شرط صحت است مثل بیع صرف انتقال ازحین حصول شرط - است نه ازحین وقوع بیع .

ماده ۳٦۷- تسلیم عبارت است ازدادن مبیع بتصرف مشتری بنحوی که متمکن از انحاء تصرفات و انتفاعات باشد وقبض عبارت است از استیلاء مشتری برمبیع .

ماده ۳٦۸ - تسلیم وقتی حاصل میشود که بیع تحت اختیار مشتری گذاشته شده باشد اگرچه مشتری آنرا هنوز عملا تصرف نکرده باشد .

ماده ۳۷۰- اگر طرفین معامله برای تسلیم موعدی قرارداده باشند قدرت بر تسلیم درآن موعد شرط است نه درزمان عقد .

ماده ۳۷۱ - در بیعی که موقوف باجازه مالك است قدرت برتسلیم در زمان اجازه معتبر است .

ماده ۳۷۲ - اگر نسبت به بعض مبیع بایع قدرت بر تسلیم داشته و نسبت به بعض دیگر نداشته باشد بیع نسبت به بعض که قدرت برتسلیم داشته صحیح است و نسبت به بعض دیگر باطل است .

ماده ۳۷۳ - اگر مبیع قبلا درتصرف مشتری بوده باشد محتاج بقبض جدید نیست وهمچنین است در ثمن .

ماده ۳۷٤ - درحصول قبض اذن بایع شرط نیست و مشتری میتواند مبیع را بدون اذن قبض کند .

ماده ۳۷۵ - مبیع باید درمحلی تسلیم شود که عقد بیع در آنجا واقع شده - است مگر اینکه عرف وعادت مقتضی تسلیم در محل دیگر باشد ویـا در ضمن بیع محل مخصوصی برای تسلیم معین شده باشد .

ماده ۳۷٦ - درصورت تأخیر درتسلیم مبیع یاثمن ممتنع اجبار به تسلیم میشود.

ماده ۳۷۷ - هریك از بایع و مشتری حق دارد ازتسلیم مبیع یاثمن خودداری کند تاطرف دیگر حاضر بتسلیم شود مگر اینکه مبیع یاثمن مؤجل باشد دراین-

صورت هر کدام از مبیع یا ثمن که حال باشد باید تسلیم شود .

ماده ۳۷۸ ـ اگر بایع قبل از اخذ ثمن مبیع را بمیل خود تسلیم مشتری نماید حق استرداد آنرا نخواهد داشت مگر بموجب فسخ درمورد خیار .

ماده ۳۸۳ ـ تسلیم باید شامل آن چیزی هم باشد که از اجزاء و توابع مبیع شمرده میشود .

ماده ۳۸٤ ـ هرگاه درحال معامله مبیع ازحیث مقدار معین بوده و در وقت تسلیم کمتر از آن مقدار درآید مشتری حق دارد که بیع را فسخ کند یاقیمت موجود را باتأدیه حصه از ثمن به نسبت موجود قبول نماید و اگر مبیع زیاده از تعداد معینی باشد زیاده مال بایع است .

ماده ۳۸۷ ـ اگر مبیع قبل از تسلیم بدون تقصیر و اهمال ازطرف بایع تلف شود بیع منفسخ و ثمن باید بمشتری مسترد گردد مگر اینکه بایع برای تسلیم بحاکم یا قائم‌مقام اورجوع نموده باشد که دراین صورت تلف ازمال مشتری خواهدبود.

ماده ۳۸۸ـ اگر قبل‌از تسلیم درمبیع نقصی حاصل شود مشتری حق خواهد داشت که معامله را فسخ نماید .

ماده ۳۸۹ـ اگردرمورد دوماده‌فوق تلف‌شدن مبیع یانقص آن ناشی ازعمل مشتری باشد مشتری حقی بر بایع ندارد وباید ثمن‌را تأدیه کند .

ماده ۳۹٤ ـ مشتری باید ثمن‌را درموعد درمحل و برطبق شرائطی که درعقد بیع مقررشده است تأدیه نماید .

ماده ۳۹۵ ـ اگرمشتری ثمن‌را درموعد مقرر تأدیه نکند بایع حق خواهد داشت که برطبق مقررات راجعه بخیار تأخیر ثمن‌معامله رافسخ یا ازحاکم اجبار مشتری رابتأدیه ثمن بخواهد .

در خیارات

۱ ـ درخیار مجلس:

ماده ۳۹۲ ـ هریك ازمتبایعین بعدازعقد فی‌المجلس و مادام که متفرق نشده‌اند اختیار فسخ معامله را دارند .

۲ ـ در خیار حیوان:

ماده ۳۹۸ ـ اگر مبیع حیوان باشد مشتری تا سه روز از حین عقد اختیار فسخ معامله را دارد.

۳ـ در خیار شرط:

ماده ۳۹۹ ـ در عقد بیع ممکن است شرط شود که در مدت معین برای بایع یا مشتری یا هردو یا شخص خارجی اختیار فسخ معامله باشد.

بموجب ماده ۴۰۰ اگر ابتداء مدت معین نشده باشد از حین عقد محسوب و بموجب ماده ۴۰۱ اگر مدت تعیین نشده باشد هم شرط خیار و هم بیع باطل است.

۴ ـ در خیار تأخیر ثمن:

ماده ۴۰۲ ـ هرگاه مبیع عین خارجی و یا درحکم آن بوده و برای تأدیه ثمن یا تسلیم مبیع بین متبایعین اجلی معین نشده باشد اگر سه روز از تاریخ بیع بگذرد ودر این مدت نه بایع مبیع را تسلیم مشتری نماید و نه مشتری تمام ثمن را به بایع بدهد بایع مختار در فسخ معامله میشود.

ماده ۴۰۶ ـ خیار تأخیر مخصوص بایع است و برای مشتری از جهت تأخیر در تسلیم مبیع این اختیار نمیباشد.

ماده ۴۰۹ ـ هرگاه مبیع از چیزهائی باشد که در کمتر از سه روز فاسد و یا کم قیمت میشود ابتداء خیار از زمانی است که مبیع مشرف بفساد یا کسر قیمت می گردد.

۵ ـ در خیار رؤیت و تخلف وصف:

ماده ۴۱۰ ـ هرگاه کسی مالی را ندیده و آنرا فقط بوصف بخرد بعداز دیدن اگر دارای اوصافی که ذکر شده است نباشد مختار میشود که بیع را فسخ کند یا بهمان نحو که هست قبول نماید.

ماده ۴۱۱ ـ اگر بایع مبیع را ندیده ولی مشتری آنرا دیده باشد و بیع غیر اوصافی که ذکر شده است دارا باشد فقط بایع خیار فسخ خواهد داشت.

ماده ۴۱۲ ـ هرگاه مشتری بعض از بیع را دیده و بعض دیگررا وصف یا ازروی نمونه خریده باشد و آن بعض مطابق وصف یا نمونه نباشد میتواند تمام مبیع را

رد کند یاتمام آنرا قبول نماید .

ماده ۴۱۳ - هر گاه یکی از متبایعین مالی‌را سابقاً دیده و باعتماد رؤیت‌سابق معامله کند و بعد از رؤیت معلوم شود که مال مزبور اوصاف سابقه را ندارد اختیار فسخ خواهد داشت .

ماده ۴۱۴ - در بیع کلی خیار رؤیت نیست و بایع بایدجنسی بدهد که مطابق با اوصاف مقرره بین طرفین باشد .

ماده ۴۱۵ - خیار رؤیت و تخلف وصف بعد از رؤیت فوری است .

۶ - در خیار غبن :

ماده ۴۱۶ - هریك از متعاملین که درمعامله غبن‌فاحش داشته باشد بعداز علم بغبن میتواند معامله‌را فسخ کند .

ماده ۴۱۷ - اگرغبن‌بمقدار خمس قیمت یابیشتر باشد فاحش است ودر کمتر ازمقدار مزبور درصورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه باشد .

ماده ۴۱۸ - اگرمغبون درحین معامله عالم بقیمت عادله بوده است خیار فسخ نخواهد داشت .

ماده ۴۱۹ - درتعیین مقدار غبن شرایط معامله نیز باید منظور گردد .

ماده ۴۲۰ - خیار غبن بعد از علم بغبن فوری است وبموجب ماده ۴۲۱ اگر کسی که طرف خود را مغبون کرده است تفاوت قیمت‌را بدهد خیار غبن‌ساقط‌نمی-شود مگر بارضایت مغبون شده .

۷ - درخیار عیب :

ماده ۴۲۲ - اگر بعد ازمعامله ظاهرشود که مبیع‌معیوب بوده مشتری‌مختار-است درقبول مبیع معیوب یا اخذارش یافسخ معامله .

ماده ۴۲۳ - خیارعیب وقتی برای‌مشتری ثابت‌میشود که عیب مخفی وموجود درعین عقد باشد .

ماده ۴۲۴ - عیب وقتی مخفی محسوب است که مشتری درزمان بیع عالم‌بآن نبوده است اعم‌از اینکه عدم علم ناشی ازآن باشد که عیب‌واقعاً مستور بوده است یا اینکه ظاهر بوده ولی مشتری ملتفت‌آن نشده است .

ماده ٤٢٥ - عیبی که بعد از بیع و قبل از قبض در مبیع حادث شود در حکم عیب سابق است .

ماده ٤٢٦ - تشخیص عیب برحسب عرف وعادف میشود و بنابر این ممکن- است برحسب ازمنه وامکنه مختلف شود .

ماده ٤٢٧ - اگر درمورد ظهور عیب مشتری اختیار ارش کند تفاوتی که باید باو دادهشود بطریق ذیل معین میگردد :

قیمت حقیقی مبیع درحال بیعیبی وقیمت حقیقی آن در حال معیوبی بتوسط اهل خبره معین میشود اگر قیمت آن درحال بیعیبی مساوی باقیمتی باشد که در زمان بیع بین طرفین مقرر شده است تفاوت بین این قیمت و قیمت مبیع و در حال معیوبی مقدار ارش خواهد بود و اگر قیمت مبیع در حال بیعیبی کمتر یازیادتر ازثمن معامله باشد نسبت بین قیمت مبیع درحال معیوبی وقیمت آن در حال بیعیبی معین شده و بایع بـاید ازثمن مقرر بهمان نسبت نگاهداشته وبقیه را بعنوان ارش بمشتری رد کند .

ماده ٤٢٨ - درصورت اختلاف بین اهل خبره حدوسط قیمتها معتبر است .

ماده ٤٢٩ - در موارد ذیل مشتری نمیتواند بیع را فسخ کند و فقط میتواند ارش بگیرد :

۱ - درصورت تلف شدن مبیع نزد مشتری یا منتقل کردن آن بغیر .

۲ - درصورتیکه تغییری در مبیع پیدا شود اعم از اینکه تغییر بفعل مشتری باشد یا نه .

۳ - درصورتیکه بعدازقبض مبیع عیب دیگری درآن حادث شود مگراینکه در زمان خیار مختص بمشتری حادث شده باشد که در اینصورت مانع از فسخ و رد نیست .

ماده ٤٣٠ - اگرعیب حادث بعداز قبض درنتیجه عیب قدیم باشد مشتری حق رد را نیز خواهد داشت .

ماده ٤٣١ - درصورتیکه دریك‌عقدچند چیز فروخته شود بدون اینکه قیمت هریك علیحده معین شده باشد و بعضی از آنها معیوب درآید مشتری باید تمام آنرا

رد کند و ثمن را مسترد داردیا تمام را نگاهدارد وارش بگیرد و تبعیض نمیتواند بکند مگر برضای بایع .

ماده ٤٣٤ ـ اگر ظاهر شود که مبیع معیوب اصلا مالیت و قیمت نداشته بیع باطل است و اگر بعض مبیع قیمت نداشته باشد بیع نسبت بآن بعض باطل است و مشتری نسبت به‌باقی از جهت تبعض صفقه اختیار فسخ دارد .

ماده ٤٣٥ ـ خیار عیب بعد از علم بآن فوری است .

ماده ٤٣٦ ـ اگر بایع ازعیوب مبیع تبری کرده باشد باینکه عمده عیوب را ازخود سلب کرده یابـا تمام‌عیوب بفروشد مشتری درصورت ظهورعیب‌حق‌رجوع به‌بایع نخواهد داشت واگر بایع از عیب خاص تبری کرده باشد فقط نسبت بهمان عیب حق مراجعه ندارد .

۸ـ در خیار تدلیس :

ماده ٤٣٨ ـ تدلیس عبارتست ازعملیاتی که موجب فریب طرف معامله شود .

ماده ٤٣٩ ـ اگر بایع تدلیس نموده باشد مشتری حق فسخ بیع را خواهد داشت وهمچنین است بایع نسبت به ثمن شخصی درصورت تدلیس مشتری .

ماده ٤٤٠ ـ خیار تدلیس بعداز علم بآن فوری است .

۹ ـ درخیار تبعض صفقه :

ماده ٤٤١ـ خیار تبعض صفقه وقتی حاصل میشود که عقد بیع نسبت به بعض مبیع بجهتی ازجهات باطل باشد دراینصورت مشتری حق‌خواهد داشت بیع‌را فسخ نماید یابه نسبت قسمتی که بیع واقع شده‌است قبول کرده و نسبت به‌قسمتی کـه بیع باطل بوده است ثمن را استرداد کند .

ماده ٤٤٢ ـ درمورد تبعض صفقه قسمتی از ثمن که باید بمشتری بر گـردد بطریق ذیل‌حساب میشود: آن‌قسمت‌ازمبیع که بملکیت مشتری قرار گرفته منفرداً قیمت میشود وهر نسبتی که بین قیمت مزبور وقیمتی که مجموع مبیع درحال‌اجتماع دارد پیداشود بهمان نسبت ازثمن رابایع نگاهداشته وبقیه‌را باید بمشتری ردنماید.

ماده٤٤٣ ـ تبعض صفقه وقتی موجب خیاراست که مشتری درحین معامله‌عالم بآن نباشد ولی‌درهر حال ثمن تقسیط میشود .

۱۰ ـ درخیار تخلف شرط :

ماده ٤٤٤ ـ احکام خیار تخلف شرط بطوری‌است که در مواد ۲۳٤ و ۲۳٥ ذکر شده است .

(ماده ٤٤٥ ـ اسقاط حق‌حاصله ازشرط ممکن است بلفظ باشد یابفعل‌یعنی عملی‌که دلالت براسقاط شرط نماید) .

مبحث خیارات قانون مدنی ازنظر دامپزشکی بی‌اندازه مهم بوده وما سعی نمودیم موادآنـرا که مورد استفاده کارشناس دامپزشک قرار می گیرد استخراج کنیم درمبحث جداگانه قانون مربوط بکارشناسان را ذکر نموده واستفاده‌ای که ازخیارات برای فسخ معامله دامها میتوان نمود بیان‌میکنیم.احکام مربوط بخیارات تا آنجاکه باخرید وفروش دامها اصطکاك دارند‌محترم بوده وباید مورد دقت‌قرار گیرند ومخصوصاً ماده ٤٥٦ باید موردنظر باشد .

(ماده ٤٥٦ ـ تمام انواع خیار درجمیع معاملات لازمه ممکن است موجود باشد مگرخیار مجلس وحیوان وتأخیر ثمن که مخصوص بیع است) .

وهم‌چنین قوانین مربوط به‌بیع شرط و معاوضه در صورت لزوم باید مورد استفاده قرار گیرند .

در اجاره

بموجب ماده ٤٦٦ ـ اجاره عقدی است که بموجب‌آن مستأجر مالك منـافع عین مستاجره میشود اجاره دهنده‌را موجر واجاره کننده‌رامستأجرومورد اجاره‌ـ را عین‌مستأجره گویند وبموجب ماده ٤٦٧ مورد اجاره ممکن است اشیاء یاحیوان یا انسان باشد .

اجاره حیوانات دارای مقررات خاصی بشرح زیر میباشد :

ماده ٥٠٧ ـ دراجاره حیوان تعیین منفعت یا به تعیین مدت اجاره است یا به بیان مسافت ومحلی که راکب یامحمول باید بآنجا حمل شود .

ماده ٥٠٨ ـ درمواردیکه منفعت به‌بیان مدت اجاره معلوم شود تعیین راکب یامحمول لازم نیست ولی مستأجر نمیتواند زیاده برمقدار متعارف حمل کند واگر

منفعت به بیان مسافت و محل معین شده باشد تعیین راکب یا محمول لازم است.

ماده ۵۰۹ - دراجاره حیوان ممکن است شرط شود که اگر موجر در وقت معین محمول را بمقصد نرساند مقدار معین ازمال‌الاجاره کم شود.

ماده ۵۱۰ - دراجاره حیوان‌لازم نیست که عین مستأجره حیوان معینی باشد بلکه تعیین آن بنوع معین کافی خواهد بود.

ماده ۵۱۱ - حیوانی که مورد اجاره است باید برای همان مقصودی استفاده شود که‌قصدطرفین بوده‌است بنابراین حیوانی‌را که‌برای‌سواری‌اجاره‌شده‌است نمی‌توان برای بارکشی استعمال نمود.

درمزارعه

ماده ۵۱۸ - مزارعه عقدی است که بموجب آن احد طرفین زمینی‌را برای مدت معین بطرف‌دیگر میدهد که آنرا زراعت کرده وحاصل را تقسیم کنند.

چون‌بموجب قانون گاوکاروحیوانات‌دیگری برای‌زراعت و آبیاری‌تخصیص داده میشوند جزواموال غیر منقوله و بازمین زراعتی محسوب میشوند لذا در تقسیم حصه طرفین مؤثر میباشد ودرهر نقطه از کشور سهمیه صاحب زمین وبذر وآب و گاو وزارع بنحوی تعیین گردیده وطبق عرف و عادت محلی بایدرفتار شود ازاین جهت درمورد کارشناسی دامپزشك نسبت باملاك مزروعی لازم است قوانین مربوط بمزارعه مورد نظر قرار گیرند.

در ودیعه وعاریه

درصورتیکه حیوانی بودیعه گذارده شده ویا عاریه داده شده باشد مقررات قانون مدنی راجع باین‌دو موضوع باید رعایت گردند.

در قمار و گروبندی

ماده ٦٥٤ - قمار و گروبندی باطل‌ودعاوی راجع بآن مسموع نخواهدبود همین حکم‌درمورد کلیه‌تعهداتی که ازمعاملات نامشروع تولیدشده باشدجاری‌است.

ماده ٦٥٥- دردوانیدن حیوانات سواری و همچنین در تیر اندازی و شمشیر بازی گروبندی جایز ومفاد ماده قبل درمورد آنها رعایت نمیشود .

در رهن

ماده ۷۷۱ - رهن عقدی است که بموجب آن مدیون مالی را برای وثیقه به داین می دهد .

ماده ۷۸٦ - ثمره رهن وزیادتی که ممکن استدرآن حاصل شود درصورتی که متصل باشد جزو رهن خواهد بود ودرصورتیکه منفصل باشد متعلق براهن است مگر اینکه ضمن عقد بین طرفین ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

ماده ۷۸۹ - رهن در ید مرتهن امانت محسوب است و بنابراین مرتهن مسئول تلف یاناقص شدن آن نخواهد بود مگر درصورت تقصیر .

ماده ۷۹۱ - اگر عین مرهونه بواسطه عمل خود راهن یا شخص دیگری تلف شودباید تلف کننده بدل آنرا بدهد و بدل مزبور رهن خواهد بود .

ماده ۷۹۲ - راهن نمیتواند در رهن تصرفی کند که منافی حق مرتهن باشد.

در اخذ بشفعه و تقسیم ارثیه

مـوادی از قـانون مدنی ممکن است مورد استفاده قرار گیرند مخصوصاً در موردارث درمهروموم کردن ترکه وطرز تقسیم مواردی است که باید بآن توجه شود ازاینجهت مواد مربوطه را از قانون امورحسبی که درتاریخ ۲ تیرماه ۱۳۱۹ به تصویب مجلس رسیده است استخراج وذیلا مینگاریم :

قانون امور حسبی مصوب ۲ تیر ماه ۱۳۱۹

در مهر و موم ترکه :

ماده ۱۷۹ — نسبت باموالی که مهروموم آن ممکن نیست صورت اجمالی از آن برداشته شده ودرصورت لزوم نگهبانی برآن می گمارند .

ماده ۱۹۳ - اشیاءضایع شدنی یااشیائی که نگاهداری آنها مستلزم هزینه بی- تناسب است یا اموال کم قیمتی که حمل و نقل و نگاهداری آنهـا مستلزم زحمت و

اشتغال مکان و سیعی است ممکن‌است مهروموم نشود ودر این صورت اگـر اشیاء نامبرده مورد احتیاج اشخاص واجب‌النفقه نباشد فروخته شده وپول آن‌در صندوق دادگستری یایکی از بانکهای معتبرتودیع میشود .

در تقسیم

ماده ٣١٤- درصورتیکه ورثه‌تراضی‌در بهای‌اموال غیرمنقول مورددرخواست تقسیم‌ننمایندا‌موال‌نامبرده‌باید توسط‌کارشناس ارزیابی شودواموال‌منقول‌درصورتی ارزیابی میگردد که بارزیابی در موقع تحریر ترکه بجهاتی نتوان ترتیب اثر داد، ترتیب انتخاب‌کارشناس ومقررات راجع بکارشناسی که درآئین دادرسی مقرراست در تقسیم رعایت میشود .

ماده ٣١٥ - کارشناس باید بهای اموال مورد درخواست تقسیم وقابل قسمت نبودن‌آنها را معین وسهام راتعدیل نماید. کارشناس باید برای ارزیابی اموال بهای روز ارزیابی را درنظر بگیرد .

ماده ٣١٦ - تقسیم طوری بعمل می‌آید که برای هریك از ورثه ازهر نوع اموال حصه معین شود و اگر بعضی از اموال بدون زیان قابل قسمت نباشدممکن‌است آنرا در سهم بعضی از ورثه قرارداد و برابر بهای‌آن از سایر اموال در سهم دیگران منظور نمود و اگر تعدیل محتاج بضمیمه پـول باموال باشد بضمیمه آن تعدیل میشود .

٢ - قوانین مربوط به تفتیش صحی حیوانات

بموجب ماده ششم قانونیکه درجلسه ٢٣ بهمن‌ماه ١٣٠٥ مجلس شورایملی بتصویب رسیده‌بود بوزارت فلاحت وتجارت وفوائد عامه‌اجازه داده شده بودبرای جلوگیری ازامراض‌ساریه حیوانات وضد عفونی کردن پشم‌وپوست وغیره نظامنامه تهیه وپس ازتصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارده شود .

تا سال ١٣١٤ بموجب نظامنامه های وضع شده مؤسسه دفع آفات حیوانی اقدام نموده وچون لازم بود قانونی برای تفتیش صحی‌حیوانات برقرار شود لذادر جلسه ٢٥ شهریور ١٣١٤ قانونی مشتمل بر ٩ مـاده از مجلس شورای ملی بشرح زیر گذشت :

ماده اول - صاحبان ومباشرین ومستحفظین اغنـام واحشام موظفند بمحض بروز مرض مسری بین حیوانات خود مراتب را فوراً بمأمورین تفتیش صحی حیوانی محل خود واگر نباشد بحکومت - نظمیه - یا امنیه همان محل - اطلاع دهند .

تبصره - صورت امراض مسری وعلامات آن از طرف اداره کل فلاحت بوسیله اعلان باطلاع عامه خواهد رسید .

ماده دوم - کلیه مستخدمین دولت بمحض اطلاع ازوجود یابروز مرض مسری حیوانی مکلفند فوراً بنزدیکترین مأمور تفتیش صحی حیوانی مراتب را اطلاع دهند.

ماده سوم - هرحیوانیکه مبتلا یامظنون بابتلای یکی ازامراض مسری باشد باید بدون تأخیر ازسایر حیوانات جدا ودر محل علیحده نگاهداری شود - ذبح و باز کردن جسد - حمل ونقل وفروش واستعمال گوشت وپوست وروده وپشم حیوان مبتلای بامراض مسری ممنوع است .

ماده چهارم - درموقع بروزمرض مسری حیوانی رئیس تفتیش صحی حیوانی حق دارد مقررات ذیل را درمنطقه‌ای که مورد تهدید مرض قرار گرفته بموقع اجرا گذارد:

«جدا کردن حیوانات مریض ازسالم .

ممانعت ورود یاعبور حیوانات سالم بمنطقه آلوده . تلقیح حیواناتیکه مستعد قبول مرض میباشند. کشتن ودفن کردن حیوانات مریض - ضد عفونی کردن طویله‌ها - اصطبلها - وکلیه اشیائی که ممکن است موجب انتقال مرض شوند .»

ماده پنجم - تهیه دوا ومایه‌هائی که تلقیح آن اجباری است ومخارج ضدعفونی کردن مجاناً بعهده اداره کل فلاحت است .

ماده ششم - مستخدمین تفتیش صحی حیوانی اقلا سه‌ماه یکمرتبه طویله‌ها اماکن مخصوصه تربیت حیوانات - کارخانهای مخصوص تهیه محصولات حیوانی را معاینه می کنند .

ماده هفتم - ۱)- بگوشت حیواناتیکه درمسلخ سالم تشخیص داده شوندمهر مخصوص زده میشود. مفتش صحی هرمسلخ موظف است گوشتهای غیرسالم را معدوم یا بصورتی درمیاورد که استفاده ازآن برای مصرف ارتزاقی مقدور نباشد .

۲)- اداره تفتیش صحی محصولات حیوانی موظف است مؤسسات وکارخانجاتی را

که بتهیه مصنوعات و محصولات حیوانی اشتغال دارند همیشه تحت تفتیش صحی قرار دهند .

۳) ـ مؤسسات مذکوره درفوق موظفند محصولات خودرا طبقه بندی صحیح نموده بطوریکه اداره کل فلاحت دستور میدهد برای صادرات باربندی نمایند.

روی لفاف هر بسته ازمحصولات مزبور توسط مأمورین صحی حیوانی نمره گذاری و ممهور خواهد شد .

٤)ـ اداره کل فلاحت باید برای هرعدل محصولی که بترتیب فوق نمره گذاری ومهر شده باشد تصدیق نامه صحی مجانی مطابق نمونه که بموجب نظامنامه معین میشود صادر نماید .

ماده هشتم ـ متخلفین ازمقررات این قانون محکوم به حبس ازیك تا هشت روز ویاجزای نقدی ازده تاپانصد ریال خواهند گردید .

تبصره ـ متخلفین ازماده یك این قانون درحکم متخلفین از دستورات صحی محسوب و بمجازات خلافی محکوم خواهند شد .

ماده نهم ـ تاریخ اجرای این قانون را درهریك از ایالات اداره کل فلاحت تعیین واعلان خواهد نمود این قانون که مشتمل بر(نه) ماده است درجلسه بیست و پنجم شهریور ماه یکهزار وسیصد وچهارده شمسی بتصویب مجلس شورایملی رسید.

در تعقیب این قانون دوآئین نامه ازتصویب هیئت وزیران گذشته است که یکی مربوط به مبارزه بامشمشه ودیگری مربوط به بازرسی موادخوراکی است.

درپائین این دوآئین نامه را ازنظر میگذرانیم :

اولاـ آئین نامه مبارزه با بیماری مشمشه .

(تصویب نامه مورخه ۸ خرداد ۱۳۱۹ هیئت وزراء)

این آئین نامه که برای جلوگیری ازشیوع بیماری مشمشه ومبارزه باآن در- تعقیب قانون بازرسی بهداشت چارپایان مصوبه ۲۵ شهریور ۱۳۱٤ تنظیم گردیده مشتمل بردو فصل است :

فصل اول ـ تصمیمات عمومی برای حفاظت انسان یا چارپایان سالم و جلو ـ

گیری از شیوع بیماری مشمشه .

فصل دوم ـ اتخاذ تصمیم قطعی نسبت بنگاهداری یا کشتن چارپایان بیمار ومشکوك از بیماری یامشکوك ازسرایت در نتیجه معاینه و تشخیص .

فصل اول

تصمیمات عمومی برای محافظت وجلوگیری ازشیوع مشمشه.

قسمت اول ـ طرز عمل و اقدام در مبارزه.

۱ ـ کمیسیون مبارزه با مشمشه و وظائف آن.

اتخاذ تصمیمات لازم درخصوص مبارزه مشمشه طبق مقررات آئین نامه ها و قوانین مربوطه ومسئولیت اجرای آنها بعهده کمیسیونی تفویض میشود که در هر استان یاشهرستان درموقع مبارزه تشکیل خواهد گردید .

۲ ـ کمیسیون مزبور تحت ریاست استاندار یافرماندار تشکیل و مرکب از اشخاص پائین خواهدبود :

دکتر دامپزشك ، رئیس کشاورزی و دامپزشکی استان یا شهرستان ، رئیس اطاق بازرگانی ، رئیس شهربانی ، رئیس امنیه ، نماینده‌انجمن شهرداری ، رئیس‌دامپزشکی لشکر یاهنك پادگان‌محلی‌درصورتی که درآنمحل پادگان‌باشد.

تبصره ـ قانون تشکیل کمیسیون فوق‌الذکر ازطرف اداره کل کشاورزی تعیین ومستقیماً باستانداری یا فرمانداری محلی اطلاع داده خواهد شد .

۳ ـ مواد پائین و اجرای‌آن از وظایف کمیسیون مبارزه با مشمشه شناخته می شود :

الف ـ تهیه آمار عده اسبهای هرشهر ودهستان بانام و نشان صاحبان آنها و نشانی طویله‌ها ـ کاروانسراها ـ درشکه‌خانه‌ها ومحل‌های دیگر که اسب‌ها درآن‌جا مسکن دارند .

تبصره ۱ ـ مقصود ازکلمه اسب دراین آئین‌نامه نوع‌اسب است که شامل الاغ وقاطر نیز میشود .

تبصره ۲ ـ شهربانی‌هراستان‌یاشهرستان‌موظف‌است که آمار بالا را بامسئولیت صحت آن‌طبق‌دستور کمیسیون‌تهیه‌و تقدیم کمسیون‌دارددر نقاط‌خارج‌ازحوزه‌شهربانی

بخش‌دار ها موظفند که بوسیله اداره امنیه و درصورت نبودن امنیه بوسائل دیگر آمار بالارا تهیه‌و تقدیم کمیسیون نمایند .

ب ـ تعیین یك‌یا چندطویله یاکاروانسرا (بسته به‌بزرگی شهرستان واهمیت عده اسب‌های‌آن) درمحله هائی که عده‌طویله‌ها واسب‌های آن‌زیادترند برای‌محل تجزیه و تشخیص مشمشه .

تبصره ـ درنقاطیکه دارای تشکیلات شهربانی وشهرداری نیستندمحل‌معاینه وتشخیص درمرکز دهستان تعیین میشود باستثنای دهاتی که دامهای آن‌خیلی‌زیادو یـا اینکه صاحبان اسبها برای حاضر کردن اسب های خود بعلت بعد مسافت بمحل معاینه زحمت داشته باشند کمیسیون تشخیص مشمشه درمحل حاضر خواهدشد .

ج ـ تعیین یك‌طویله یا کاروانسرا یامحلی برای جدا کردن اسبهای بیمار و مشکوك بمشمشه درشهرها ودهستان‌ها که معاینه وتشخیص اسبها درآن جا صورت می گیرد .

تبصره ۱ ـ درشهرها و یا دهستانی که دولت یا شهرداری مالك کاروانسرا طویله ویا محل دیگری است که بنظر هیئت معاینه و تشخیص بتوان برای منظور بالا ازآن استفاده‌نمود باید برای مدت‌لازم باختیار هیئت نامبرده گذارده شود .

درصورتیکه دولت یا شهرداری چنین محلی را مالك نباشد و یا در اختیار نداشته بـاشد محلی که لازم است طبق تصویب کمیسیون برای مدت لازم اجاره خواهد شد. اعتبار پرداخت مال‌الاجاره بتوسط اداره دامپزشکی هرمحل ازاعتبـار مبارزه با مشمشه پرداخت خواهد گردید .

تبصره ۲ ـ هزینـه نگاهداری اسبهای بیمار یـا مشکوك از حیث علوفه و پرستار تاقمل از تعیین تکلیف قطعی بعهده صاحبان‌اسبهااست .

۴ ـ **هیئت معاینه وتشخیص** ـ هیئت معاینه و تشخیص مشمشه از طرفـا داره کل کشاورزی انتخاب وبکمیسیون مبارزه بامشمشه معرفی خواهد شد .

رئیس دامپزشکی هر استان سمت ریاست هیئت معاینه و تشخیص مشمشه را داشته ودر کمیسیون مبارزه‌با مشمشه نماینده این‌هیئت خواهد بود .

۵ ـ آمار مربوط بعده اسبهاو نام و نشان صاحبان ومحل‌سکونت‌آنهاپس ـ

از اخذ تصمیمات لازمه مندرجه در وظائف کمیسیون مبارزه بامشمشه باختیار هیئت معاینه و تشخیص مشمشه گذارده خواهدشد .

۶ ـ هیئت معاینه و تشخیص موظف است که تاریخ شروع بمعاینه و تعیین محل معاینه از بین نقاطی که کمیسیون مبارزه بامشمشه طبق بند ب ماده ۳ انتخاب نموده ـ است و صورت عده اسبهائی که هر روز معاینه خواهد شد تعیین و یك روز قبل بشهربانی یا بخشداری بفرستند .

تبصره ۱ ـ درشهرهای بزرگ معاینه اسبها بترتیب محله‌ها وطبق آگهی قبلی خواهد بود و اداره شهربانی موظف است که بوسیله پاسبانان ومأمورین خود آگهی بالارا باطلاع صاحبان نامبرده اسبها رسانده ودستور دهد که فردای آنروز اسبهای خودرا در ساعت معین بمحلی که برای معاینه تعیین شده حاضر نمایند .

تبصره ۲ ـ صاحبان اسب‌ها موظفند که اسبهای خودرا درروز وساعت معین که توسط مأمورین شهربانی اخطار شده بمحلی که معین شده برای معاینه حاضر نموده همه گونه مساعدت و کمك درمدت معاینه بعمل آورده و دستورات دامپزشك مأمور معاینه را بموقع اجرا گذارده ودرصورتیکه یك یا چند عدد از اسبهایشان در معاینه مشکوك بودند بموقع درمحلی که هیئت معاینه و تشخیص تعیین مینمایند برای معاینه ثانوی حاضر نمایند .

۷ ـ هیئت معاینه و تشخیص موظف است قبل ازشروع بمعاینه کلیه طویله ها کاروانسراها ومحل سکونت اسبها را معاینه و دستورات لازم برای گندزدائی کردن وتمیز کردن آخورها ـ آبشخورها ـ دیوار و کف بطوریکه اسبهای سالم در تهدید بیماری نباشند بدهند .

تبصره ۱ ـ بطویله‌های گندزدائی شده فقط اسبهائیکه سالم تشخیص داده شده‌اند وارد خواهند شد .

تبصره ۲ ـ هیئت معاینه و تشخیص بایدکارهای خودرا طوری مرتب نماید که نواقص هرطویله قبلا رفع و گندزدائی آن موقعی بعمل آید که اسبهای آن طویله معاینه و بیمارها از سالم‌ها جدا باشند .

تبصره ۳ ـ اگر در بین اسبهای یك طویله یك یا چند اسب مبتلا و یا مشکوك

به‌مشمشه یافت شد ورود آن اسبها بمحل سابق خود اکیداً قدغن است همچنین بستن یك اسب سالم بجای اسب بیمار و مشکوك قبل از گندزدائی کامل محل آن .

تبصره ٤- کاروانسراها و طویله‌های بین راه که محل سکونت اسبها در مدت مسافرت است نیز مشمول این ماده بوده و صاحبان این قبیل اماکن حق ندارند اسبی را بدون ارائه گواهینامه مبنی بر سلامت بودن آن بطویله راه دهند .

٨ - برای هر طویله کاروانسرا و یا محل نگاهداری اسبها مدت معینی از طرف هیئت معاینه و تشخیص برای گندزدائی کردن و تمیز کردن و تعمیرات لازمه به مالك آن مهلت داده خواهد شد درصورتی که مالك پس از خاتمه مهلت دستورات هیئت را بموقع اجرا نگذارده باشد درب آن محل تا اجرای کامل دستورات هیئت توسط شهربانی و یا امنیه محل مسدود خواهد شد .

٩ - هیئت معاینه و تشخیص و یا مأمورین دامپزشکی محل موظفند اقلا هر سه ماه یك مرتبه محل‌های گندزدائی شده بالا را معاینه و مالکینی را که مخالف دستورات داده شده رفتار نموده باشند برای تعقیب بشهربانی یا بخشداری کتباً معرفی نمایند.

١٠ - اجرای مقررات بالا در شهرها بعهده اداره شهربانی و در خارج شهر بعهده بخشداری‌ها میباشد که بوسیله امنیه ودرصورت نبودن امنیه بوسایل دیگر اقدام نمایند .

قسمت دوم - طریقه معاینه و تشخیص

١١ - تشخیص مشمشه اسب درایران بدو وسیله انجام میباید .

الف - ازراه معاینه .

ب - ازراه تلقیح مالئین .

دستورات فنی مربوطه ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ شده و در دسترس هیئت معاینه و تشخیص گذارده خواهد شد .

قسمت سوم - توزیع گواهینامه ومقررات مربوطه بآن

١٢- بتمام اسبهائی که پس ازمعاینه سالم شناخته شدند یك گواهینامه بهداشت طبق نمونه پیوست داده خواهد شد .

١٣ - درنقاطیکه معاینه خاتمه یافته است هرگونه خرید وفروش دامهای

نوع‌اسب باید پس از ارائه گواهینامه بهداشت انجام یابد وهمینطور حمل‌ونقل اسبان ازمحلی بمحل‌دیگر بدون گواهینامه بهداشت بالاقدغن است وجلوگیری خواهد شد.

تبصره ۱ - برای دخول دامهای نوع اسب بنقاطیکه معاینه خاتمه یافته است داشتن گواهینامه بالاحتمی وضروری است (کارت سبز) و صاحبان اسبها در موقع عزیمت به یکی‌از نقاط معاینه شده مجبور به مراجعه بدامپزشکی و تلقیح مالئین و اخذ گواهینامه بهداشت میباشند.

تبصره ۲ - نقاطیکه معاینه در آنجا خاتمه یافته و یا مشغول مبارزه میباشند بوسیله آگهی باطلاع عموم خواهد رسید.

۱۴- درنقاطیکه‌معاینه خاتمه یافته است دامهای‌نوع‌اسب که دارای گواهینامه بهداشت نیستند‌توسط مأمورین مربوطه‌به‌پستهای دامپزشکی برای‌معاینه وتشخیص سوق داده خواهد شد.

۱۵- بازرسی گواهینامه بهداشت‌مشمشه بعهده مأمورین شهربانی ومأمورین دامپزشکی واگذار میگردد.

بازرسی درموقع ورود وخروج دامها بشهر ها وبازار ها ومراکز خرید و فروش انجام خواهد گرفت.

هریك ازمأمورین‌نامبرده بوظیفه خود رفتار ننمایند یعنی بااطلاع آنهادام - های نوع اسب بدون داشتن گواهینامه بهداشت خرید وفروش شوند ویـا بعکس بدون‌مدرك‌صحیحی ازخریدوفروش (یادخول‌وخروج)اسبهائیکه دارای گواهینامه هستند جلوگیری نمایند تعقیب وبکیفر قانونی خواهند رسید.

۱۶ - درموقع خرید وفروش اسبها گواهینامه بهداشت ازفروشنده بخریدار منتقل می‌شود.

فصل دوم

تعیین تکلیف اسبهای بیمار ـ مشکوك از بیماری یا مشکوك از سرایت درنتیجه معاینه و تشخیص

۱۷- اسبهای بیمار: هراسبیکه درمعاینه علائم‌ظاهری مشمشه رادارا بودمبتلا به مشمشه شناخته‌خواهد شد.

۱۸ ـ اسبهائیکه درمعاینه بواسطه‌وجودعلائم ظاهری‌مشمشه مبتلا به‌بیماری شناخته شوند بموجب ماده چهارم قانون بازرسی بهداشت چهارپایان مصوبه ۲۵ شهریور۱۳۱۴ کشته ومدفون خواهند شد .

۱۹ـ**اسبهای مشکوك به‌بیماری :** اسبهائیکه درمعاینه یك یاچندعلائم‌ظاهری مشمشه‌رادبطور ناقص‌ومبهم‌دارا بودند مشکوك به‌بیماری‌شناخته‌میشوند .

۲۰ ـ عملیات پائین در باره اسبهای مشکوك به مشمشه انجام خواهد شد :

۱) ـ تمام اسبهای مشکوك از بیماری‌تلقیح مالئین خواهندشد .

۲) ـ اسبهائیکه‌نزدآنها نتیجه تلقیح مالئین مثبت باشدکشته خواهندشد .

۳) ـ اسبهائیکه درنزد آنها نتیجه تلقیح مالئین منفی ویا مشکوك باشد پس از گذشتن هشت روز تلقیح تحت جلدی مالئین خواهند شد .

٤) ـ اسبهائیکه درتلقیح اولی منفی‌ویا مشکوك ودرتلقیح تحت جلدی‌مثبت باشند بیمار شناخته شده اعدام خواهند شد .

٥) ـ اسبهائیکه در تلقیح اولی نتیجه‌آن منفی ویا مشکوك و در تلقیح تحت جلدی منفی باشد سالم شناخته میشوند .

٦) ـ اسبهائیکه در تلقیح تحت‌جلدی نتیجه آن مشکوك باشد جزو اسبهای مشکوك ازسرایت شناخته شده تلقیح دیگرتحت جلدی بعمل آمده وتکلیف آنها جزو اسبهای مشکوك ازسرایت تعیین خواهد شد .

۲۱ ـ **اسبهای مشکوك ازسرایت :** اسبهائی که با اسبهای بیمار در یکجا منزل داشته (و با هم بیک درشکه یاگاری بسته میشوند) ولی دارای هیچیك ازعلائم‌ظاهری بیماری نمیباشندوهم چنین اسبهائیکه مشمول بند شش ماده ۲۰ باشند مشکوك‌ازسرایت‌شناخته‌می شوند .

۲۲ ـ عملیات پائین نسبت باسبهای مشکوك ازسرایت انجام خواهدشد :

۱) ـ تمام‌اسبهای مشکوك ازسرایت تلقیح مالئین خواهند شد .

۲) ـ اسبهائی که‌درنزد آنها نتیجه تلقیح مالئین منفی باشد سالم شناخته شده وگواهینامه بهداشت (برنك سبز) داده خواهد شد .

۳) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح مالئین مثبت و یا مشکوک باشد چهار روز پس از تلقیح اول یک تلقیح ثانوی در پلک تحتانی چشم طرف مقابل بعمل میآورند .

٤) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح اول مثبت و نتیجه تلقیح دوم هم مثبت شناخته شده قویاً مشکوک شناخته شده تلقیح تحت جلدی مالئین خواهند شد .

٥) ـ اسبهائیکه در تلقیح اولی نتیجه آنها مشکوک و در این تلقیح مثبت و یا مشکوک شناخته شده و یا در تلقیح اولی مثبت و نتیجه این تلقیح منفی و یا مشکوک باشد مشکوک شناخته شده و هشت روز پس از آخرین تلقیح بین پلکی تلقیح تحت جلدی مالئین بعمل خواهد آمد .

٦) ـ اسبهائیکه در تلقیح اول مشکوک و در این تلقیح منفی شناخته شد سالم شناخته میشوند .

۷) ـ اسبهائیکه در نزد آنها نتیجه تلقیح تحت جلدی مثبت باشد بیمار شناخته شده کشته خواهند شد .

۸) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح تحت جلدی منفی باشد سالم شناخته میشوند .

۹) ـ اسبهائیکه در نزد آنها نتیجه تلقیح تحت جلدی مشکوک باشد مشکوک از سرایت شناخته شده و گواهینامه برنک قرمز داده می شود که در مبارزه سال بعد مورد بازرسی و تلقیح مجدد مالئین قرار گیرند .

۱۰) ـ اسبهای مشکوک از سرایت که در مبارزه سال بعد نتیجه تلقیح مالئین مثبت و یا مشکوک باشد کشته خواهند شد .

۱۱) ـ اسبهائیکه در تلقیح سال قبل مشکوک و در این تلقیح منفی شناخته شد سالم شناخته خواهند شد .

۲۳ ـ بهای اسبهای کشته شده از طرف اداره دامپزشکی از محل اعتبار مبارزه با مشمشه و با تصویب کمیسیون مبارزه با مشمشه بطریق پائین بصاحبان آنها پرداخته خواهد شد :

۱) ـ اسبهائیکه در معاینه و تشخیص طبق بند ۲ ماده ۲۰ بیمار شناخته شده و کشته شوند یک چهارم بهاء .

۲) - اسبهائیکه درمعاینه وتشخیص طبق ۷ و ۱۰ ماده۲۲ بیمار شناخته شده و کشته شوند یك دوم بهاء .

۳) - بصاحبان اسبهائیکه‌درمعاینه وتشخیص طبق ماده ۱۸ بیمار شناخته‌شده و کشته شوند وجهی داده‌نخواهد شد .

تبصره ۱ - بهای واقعی اسبهائیکه درنتیجه تشخیص بیماری‌مشمشه کشته می‌شوند‌باحضور صاحب اسب ویکنفر دلال خرید وفروش و حکمیت هیئت معاینه و تشخیص ، تعیین شده صورت مجلس تنظیم و پیوست سند هزینه پرداخت وجه خواهد گردید .

تبصره۲ - هزینه کشتن‌اسبها ودفن‌ویاازبین بردن لاشه آنها وهر گونه‌هزینه لازم دیگری ازطرف اداره دامپزشکی ازمحل اعتبار مبارزه بامشمشه وبا تصویب کمیسیون مبارزه بامشمشه پرداخته خواهد شد .

۲٤ - هیئت معاینه و تشخیص موظف است که در موقع معاینه اسبها تشخیص ومبارزه بابیماری دورین‌راهم درنقاطی که وجوددارد طبق دستورات فنی‌جداگانه که ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ خواهد شد بموقع عمل واجراء گذارند .

۲۵ - متخلفین از مواد این آئین نامه طبق قانون بازرسی بهداشت دامها مجازات خواهند شد مگر اینکه بزه مشمول قوانین دیگری گردد که کیفر سخت‌تری برای آن معین کرده باشند که در این صورت برطبق قانون اخیر مجازات خواهند شد .

نمونه کارت سبز و کارت قرمز که باید در هنگام معاینه بصاحبان اسبها داده شود درصفحه مقابل ملاحظه میشود :

(شرح زیر روی کارت چاپ وپشت کارت خرید و فروش و انتقال حیوان بدیگری قید خواهد شد) .

نمونه کارت سبز:

شماره ....

نوع .... (اسب ، الاغ ، قاطر)

جنس .... (نر و ماده)

رنگ ....

مشخصات ....

متعلق به ....

در تاریخ .... درمحل ....

از نظر بیماری مشمشه موردمعاینه‌قرار گرفته وسالم‌تشخیص داده شده است .

اعضاء کمیسیون تشخیص رئیس دامپزشکی

نمونه کارت قرمز :

شماره ....

نوع .... (اسب ، الاغ ، قاطر)

جنس .... (نر وماده)

رنگ ....

مشخصات ....

متعلق به ....

درتاریخ .... در محل ....

از نظر بیماری مشمشه مورد معاینه قرار گرفته ومشکوك تشخیص داده‌شد. صاحب دام موظف است در سال بعد برای بازرسی و معاینه ثانوی دام را تحت اختیار کمیسیون معاینه وبازرسی قرار دهد .

اعضاء کمیسیون تشخیص رئیس دامپزشکی

ثانیاً آئین‌نامه بازرسی موادخوراکی

(تصویب نامه مورخه ۱۳۲٤/۷/۲۸ هیئت وزراء)

هیئت وزیران درجلسه مورخه ۱۳۲٤/۱۲/۲۸ نظر بماده ششم و هفتم قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب شهریورماه ۱۳۲٤ مواد زیر را تصویب نمودند :

ماده ۱ - بازرسی بهداشت گوشت در کشتارگاه‌ها و محلهای فروش وهمچنین بازرسی مواد خوراکی گوشتی- لبنیات-ماهی- پرندگان- تخم پرندگان - کنسروها وسایر فراورده های دامی ازهر قبیل که باشد درفروشگاه ها و محل های تهیه بعهده دایره مخصوصی که دراداره کل دامپزشکی و دامپروری وزارت کشاورزی تأسیس میشود واگذار می گردد .

تبصره - آزمایشگاه بازرسی مواد خوراکی دانشکده دامپزشکی در آزمایش مواد خوراکی آلوده دراین مورد تشریك مساعی خواهد نمود .

ماده ۲ - گوشتهای شکار درمراکزفروش وآنچه بعناوین نذری وغیره در خارج از کشتارگاه درشهرهامصرف می‌شودمشمول‌این بازرسی ازطرف‌دامپزشك می باشد .

ماده ۳ - باحشاء و امعاء دامهای کشتار شده پس از معاینه درصورت سلامتی اجازه مصرف داده شده ودر غیر اینصورت ازبین برده میشوند .

ماده٤ - بازرسی کنسروهاازهرقبیل که‌باشددرکارخانجات وفروشگاه‌ها باید بوسیله متخصصین بازرسی مواد غذائی انجام شود .

ماده ۵ - بازرسی ماهی پرندگان کشته و زنده در محل تهیه و فروش باید انجام گرفته وبآنهائی که سالم تشخیص‌داده شونداجازه مصرف‌داده میشود. بازرس این موادموظف است آنچه‌غیرقابل مصرف تشخیص‌دهد ازدسترسی فروش واستفاده عمومی خارج‌ساخته باتنظیم صورت‌مجلس‌فی‌المجلس‌معدوم نماید.

ماده ٦ - بازرسی لبنیات درمحل های پرورش ونگاهداری دامهای شیری و درکارخانجات و بنگاه هائی که بتهیه ویا فروش کره - شیر - ماست - پنیر و سایر فراورده های شیری اشتغال دارند بوسیله بازرسان مواد غذائی عملی شده و بمواد

قابل مصرف اجازه فروش داده می‌شود و آنچه غیر قابل مصرف تشخیص داده شود بوسائل مقتضی باتنظیم‌صورت مجلس‌معدوم‌واز دسترس استفاده‌عموم خارج‌میشود.

ماده۷ - بازرسی تخم پرندگان درمحل‌های فروش از طرف بازرسان مواد غذائی انجام و آنچه فاسد وغیر قابل مصرف است معدوم می گردد .

ماده ۸ - کلیه دامها وفراورده های دامی‌اعم ازغذائی وغیر غذائی پرندگان زنده وکشته وماهی - کنسروها - تخم پرندگان - لبنیات وکلیه مشتقات آنها که از خارج وارد کشور می گردند (خواه برای مصارف عمومی ویا اختصاصی باشد) وهمچنین فراورده‌های دامی که بخارجه صادر می گردند بایستی گواهینامه بهداشت بهمراه داشته باشند - ادارات گمرك مرزی موظفند پس از رؤیت وثبت گواهینامه بهداشت مبداء اجازه ورود وخروج این قبیل فراورده هارا صادر نمایند .

قوانین ومقررات دیگری راجع به‌بهداشت عمومی وضع گردیده است ، از آنجمله طرز جلوگیری از بیماریهای واگیردار انسانی است که قسمتی از آن از وظائف دامپزشکان میباشددر پائین بذکرآن می‌پردازیم :

قانون - طرزجلوگیری‌ازبیماریهای‌آمیزشی وبیماریهای‌واگیردار

(مصوب ۱۱خرداد ماه ۱۳۲۰)

در تبصره ماده ۱۹ پیش بینی شده است درنقاطی که سیاه زخم و . . . . . . دیده می‌شود مخصوصاً دراماکن پرجمعیت باید فوراً به‌بهداری اطلاع داد .

درماده ۲۱ می گوید : اشخاصی که برخلاف دستورهای بهداری نسبت به‌محافظت موادغذائی که درمعرض‌فروش گذارده می‌شود رفتارنموده یا اقدام‌بفروش مواد غذائی فاسد یاناسالم نمایند ازپانزده تاسی‌روز حبس تأدیبی‌ویا۵۱ تا۵۰۰ ریال کیفر نقدی محکوم می‌شوند .

با وجود اینکه سیاه‌زخم‌ازدام بانسان سرایت میکندوباوجود اینکه‌بازرسی موادخوراکی‌ازوظائف‌دامپزشکان‌است معذالك دراین‌قانون برای‌دامپزشك‌وظیفه

مهمی را که‌عهده‌دار است و مخصوصاً بازرسی دامپزشك برای جلوگیری ازشیوع بیشتر از بیماریها مؤثر میباشد ارزشی قائل نگردیده و فقط وظائف پزشك و ماماو داروساز را مورد بحث قرارداده است و باینجهت این قانون ناقص می باشد .

شماره ۱۱۵۰ بتاریخ ۲۷/۲/۶

تصویب‌نامه راجع بجلوگیری از ورود حیوانات بیمار بکشور

هیئت وزیران درجلسه‌اول اردیبهشت ماه ۱۳۲۷ بناپیشنهاد وزارت بهداری شماره ۲۶۳۴ - ۲۳۶ تصویب نمودند که ازاین تاریخ ورود پرنده طوطی وحیوانات دیگری که موجب سرایت psitacose می‌شوند بایران ممنوع است مگر بااجازه قبلی وزارت بهداری ، این اجازه طبق آئین نامه خواهد بود که بتصویب وزارت بهداری رسیده باشد .

تصویبنامه دردفتر نخست‌وزیر است نخست‌وزیر

این تصویبنامه که مربوط ببازرسی و معاینه حیوانات میباشد بدامپزشکی مربوط است نه‌بهداری، باوجوداین‌مثل بعضی‌قوانین ومقررات دیگر این‌تصویبنامه هم از نظر طرز عمل معنی ندارد .

---

۳ ـ تصویبنامه‌هائیکه‌باستنادماده ۲۷۶قانون کیفرعمومی تنظیم گردیده اند

« ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی

نسبت بکلیه امور خلافی از قبیل عدم رعایت نظامات راجعه ببلدیه و نظمیه وصحیه و همچنین‌عدم رعایت نظامات راجعه بدرشکه‌چی‌ها وشوفرهاو حفظ‌حیوانات و همچنین راجع بولگردی و گدائی و فحاشی و استعمال الفاظ رکیکه در معابر

عمومی وامثال آنها

وزارت‌داخله نظامنامه لازمه‌راتهیه‌نموده‌ومقررات آن‌پس از تصویب‌وزارت عدلیه به‌موقع اجراء گذاشته خواهد شدولی درهرحال مجازاتیکه‌بموجب نظامنامه مزبوره مقرر میشود نباید ازیك روز حبس وسه قران غرامت کمتر و ازیك هفته حبس و پنج تومان غرامت بیشتر باشد».

اولا-جلو گیری از بیماری هاری

بنا اینکه قانون تفتیش صحی حیوانات در سال ۱۳۱۴ از تصویب مجلس گذشت و بیماری هاری نیز جزو بیماریهای واگیردار میباشد معذالك در تاریخ ۱۳۱۸/۳/۲۴ تصویبنامه‌ای‌ازهیئت وزراء باستناد ماده۲۷۶قانون کیفر عمومی‌مشتمل برشانزده ماده‌تحت عنوان«آئین‌نامه جلو گیری‌از مرض هاری» که وزیرداد گستری و وزیر کشور آنرا امضاء نموده‌اند گذشته وبموقع اجراء گذارده شده است که مواد آن بشرح زیر میباشد :

جلو گیری از بیماری هاری

ماده ۱ - از روزیکه فرمانداری محل آگهی میدهد کلیه صاحبان سگهای شهری باید تامدت سه‌ماه گردن‌بند فلزی یاچرمی برای سگهای خود تهیه‌نمایند .

ماده ۲ - درشهرستان‌ها یك قطعه فلز بگردن‌بند نامبرده بسته خواهد شد که روی آن نام و نشان صاحب سك کنده‌می‌شود(نمونه قطعه‌فلزی‌ازطرف‌فرمانداری محل داده خواهد شد).

ماده ۳ - دردهستان گردن‌بند اززنجیر یاچرم بهرشکلی باشدکافی است .

ماده۴ - ازتاریخ مقرر درماده۱ هرسك بدون گردن‌بندباشد درحکم‌ولگرد شناخته شده اعدام خواهد شد .

ماده ۵ - صاحبان سگها مکلفند نگذارند سگهای آنها در گذرها واماکن عمومی بدون پوزه‌بند گردش نمایند .

ماده ۶ - اداره دامپزشکی درنقاطیکه‌لازم بداند مراکزی برای تلقیح آزاد

سك‌ها تأسیس مینماید وهرموقع که تلقیح اجباری و مجانی سك ها را مقتضی دید آگهی دهد صاحبان سگها ملزم به‌تلقیح سگهای خود میباشند .

ماده ۷ - درمواقعی که تلقیح اجباری آگهی میشود صاحبان سگها بایدسك خود را برای معاینه وتلقیح باداره دامپزشکی مربوطه برده واداره نامبرده پس‌از تلقیح گواهی‌نامه تلقیح میدهد .

ماده ۸- درصورتیکه لزوم تجدیدتلقیح آگهی‌شود صاحبان‌سگها بایدسك - های خودرا برای‌تلقیح مجددوا کسن ضدهاری‌باداره دامپزشکی‌محل‌برده گواهی- نامه خودرا تجدید کنند .

ماده ۹- هردام مبتلا به بیماری هاری اعدام خواهد شد و لاشه آن در عمق یك متر پس از پوشانیدن بـا آهك دفن و محل آلوده بترشحات آن حیـوان ضد عفونی می شود .

ماده ۱۰- هرشخص گزیده شده مکلف است به‌بنگاه پاستور یابهداری محل مراجعه نماید تادرصورت لزوم تلقیح شود .

ماده ۱۱ - هر دام وددی که بوسیله حیوان هاری گزیده شود اعدام میشود مگر درموارد زیر :

۱)- دامهائیکه گوشت آنها خوراکی نیست و بیش از صد ریال بها دارند بدرخواست وبهزینه مالك تلقیح شده ومدت ۶ماه بمراقبت ودستور دامپزشك قرار داده می‌شود ودر این مدت هیچ معامله نسبت بآن مجاز نیست .

۲)- دامهائی که گوشت آنها خوراکی است ممکن است‌تامدت هشت‌روزدر کشتارگاه باپروانه دامپزشك کشته و گوشت آنها را بمصرف فروش برسانند ودر غیر این‌صورت بایدمدت۳ ماه بهزینه صاحبش‌بمراقبت دامپزشکی که ازطرف‌اداره دامپزشکی تعیین می‌شود قرار داده شوند .

ماده ۱۲- هرگاه سگی انسان یا دامی را بگزد صاحب آن ملزم است سك خودرا بنزدیکترین شعبه دامپزشکی ودرصورتیکه موجود نباشد بشعبه بهداری یا شعبه بنگاه پاستور برده وسه هفته تحت مراقبت قرار دهد .

ماده۱۳- مأمورین‌شهربانی وشهرداری‌وامنیه مکلفندبمحض اطلاع بصاحبان

سگهای گزنده تکلیف کنند که طبق ماده فوق عمل نمایند .

ماده ۱۴- کارمندان دامپزشکی و بهداری و یابنگاه پاستور باید پس‌ازمعاینه ومراقبت کامل طبق بند ۱ ماده ۱۱ سك گزنده را درصورت مبتلا نبودن به‌هاری به صاحب اوسپرده و گواهینامه لازم باو بدهند .

ماده ۱۵- درموقعیکه تشخیص داده‌شد سك گزیده مبتلابه‌هاری و یامشکوك به‌بیماری‌هاری است کارمندان مربوطمکلفند اشخاص گزیده شده‌را به‌بنگاه‌پاستور یابهداری محل‌بفرستند ودرصورتیکه‌اشخاص گزیده شده‌بی‌بضاعت باشندشهرداری یا بخشداری محل هـزینه فرستادن آنها را به بنگاه پاستور یـا شعبه آن تأمین خواهد نمود .

تبصره - درتمام مواردیکه بواسطه دوری راه یامقتضیات دیگر مراقبت دام یا دد گزیده‌مشکل‌باشد(بمحل‌معالجه برسند) یاحیوان گزنده مفقودشده باشدبهداری مکلف است گزیده شدگان را فوراً به بنگاه پاستور مرکز یـا نزدیکترین شعبه آن بفرستد .

ماده ۱۶- اشخاص زیر بحبس ازیك تاهفت روز و یا بتأدیه از ۳ تا ۵ ریـال محکوم می‌شوند :

۱)- کسانیکه از تهیه گردن بند درمدت مقرر کوتاهی نمایند .

۲)- کسانی که‌در مـواقـع تلقیح اجباری یـا تجدید آن از تلقیح حیوان خودداری نمـایند .

۳)- کسانیکه سگی‌را بدون پوزه‌بند در گذرها و اماکن عمومی برده یـا رهـا کنند .

٤)- کسانیکه‌درحفظ‌ونگهداری سك‌خود کوتاهی‌نمایند که موجب گزیدگی دیگران شود .

۵)- کسانیکه درمواقع گزیدگی حیوانات خود ازاطلاع باداره دامپزشکی غفلت نمـایند .

٦)- کسانیکه از دفن سك خود خودداری نموده و از ضدعفونی آن کوتاهی کنند .

نظر بماده ۲۷۶ ـ قانون کیفر عمومی آئین نامه جلوگیری از مرض هاری و امور خلافی آن مشتمل بر شانزده ماده که بتوافق وزارت دادگستری و وزارت کشور تنظیم گردیده بموقع اجرا گذاشته میشود .

وزیر دادگستری　　　　وزیر کشور

محقق است اگر در تنظیم این قانون از اداره دامپزشکی کمك میخواستند آئین‌نامه جلوگیری ازهاری بطور کامل که تمام نکات علمی وفنی در آن رعایت شده بود تهیه وتنظیم می‌گردید و برای اینکه باصول کلی آشنائی حاصل شود لذا بطور اجمال نکاتیکه ازنظر فنی برای پیشگیری لازم‌الرعایه است وبایددرآئین‌ـ نامه صحیحی که بعداً تنظیم شود رعایت گردد در مبحثی که را جع به‌بیماری‌ـ های واگیردار تذکر داده خواهد شد،خواهیم نگاشت .

ثانیاً ـ آئین‌نامه طرز نگاهداری دامها و پرنده‌ها

نظر بماده ۲۷۶ قانون مجازات عمومی وزارت دادگستری‌ووزارت کشور آئین‌نامه طرز نگاهداری دامها وپرنده‌ها را که مشتمل برهفت ماده است تصویب نموده واجراء آنرا مقرر میدارند .

ماده۱ ـ دامها وپرنده هائی که برای فروش و مصرف شهرنگاهداری‌می‌ـ شوندد در نقاطی نگاهداشته میشوند که با موافقت نظر شهرداری معین گردد محل نگاهداری باید مطابق اصول بهداشت بوده فضای‌کافی برای‌هواخوری خوراك و شرب دامها وپرنده‌ها موجود باشد .

ماده ۲ـ محل‌فروش دامها وپرنده ها نیز ازطرف شهرداری در بازار های مخصوص معین می گردد .

مغازه هاوقفسه‌هائیکه‌دامهاوپرنده‌ها نگاهداری می‌شوندباید مطابق‌دستور شهرداری بقدر کفایت بزرك وتمیز وازهرجهت وسائل راحت‌آنها فراهم باشد .

ماده۳ ـ خوراك دامها ودانه پرنده‌ها را باید صاحب مغازه و دکاندار مرتب نموده ودام و پرنده بدون خوراك نگاهداشته نشود .

ماده٤ ـ گردانیدن‌دامها وپرنده‌هادرشهرها متروك وفقط‌درهمان بازارهائی

که از طرف شهرداری معین می‌شود باید بمعرض فروش بگذارند .

ماده۵ ـ بردن دامها وپرنده‌ها ازشهر بشهر دیگر بترتیبی خواهد بود که‌در راه اسباب زحمت دامها و پرنده ها فراهم نشده و حتی‌الامکان وسیله راحت آنها موجود باشد .

ماده۶ ـ چنانچه درطرز نگاهداری دامها وپرنده‌ها برخلاف آئین نامه عمل شود مرتکب بزهکار خلافی محسوب و طبق آئین نامه خلافی مورد تعقیب واقع خواهد شد .

ماده۷ ـ شهرداری‌هامأمور اجرای موادابن آئین‌نامه بوده‌واز تاریخ‌تصویب منتهی تاشش‌ماه وسایل اجرای‌آن‌را فراهم ومحل وطرز نگاهداری وبازارفروش دامها وپرنده‌ها را برای اطلاع همگانی آگهی خواهند داد .

ثالثاً ـ آئین‌نامه امور خلافی که‌در روزنامهٔ رسمی مورخهٔ ۲۲ر۵ر۲۴ طبع و نشر گردیده است

نظر بماده ۲۷۶ قانون مجازات عمومی وماده ۱۱ اصلاحی قانون کیفری عمومی مصوب ٤مرداد ۱۳۲۲ آئین‌نامه امور خلافی بشرح زیر اصلاح میشود :

ماده۱ ـ اشخاص زیر بدو روز تا پنج روز حبس تکدیری و بتأدیه ده ریال غرامت محکوم میگردند :

۱۲) ـ کسانی که پرندگان یا دامهای زنده را آویزان حمل کنند یا بطور آویزان نگاهدارند .

۱۷)ـ کسانی که بوسیله شلاق یاچیزدیگر دامهای زنده‌را بیازار ندبطوری‌ـ که موجب ایراد جرح یاصدمه بدنی آنها گردد .

۲۷)ـ کسانی که مال سواری یا باربر رادر شوارع و معابر عمومی و امثال آن بتازانند .

۲۸)ـ کسانیکه سگ ویا هرحیوان موذی را بردیگری‌تحریص نموده بدون آنکه آسیبی بشخص یااشخاص برسد .

۲۹)- کسانی که مسئول حفاظت مجانین ویا حیوانات سبع بوده و آنها را رها نمایند .

۳٤)- کسانیکه کبوتر پرانی ویا بادبادك بازی یادر معابر وخیابانها الك دولك بازی کنند .

٤ ـ قوانین سرحدی

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانی ولزوم کنترل صادرات وواردات حیوانی ومواد مربوط بحیوانات بین ایران و دول هم جوار قوانین سرحدی وضع گردیده است که درآنها بخش مخصوصی بدامپزشکی اختصاص داده شده است که عبارتند از :

اولا ـ تصویب قراردادهای مبارزه باملخ ودفع آفات نباتی و صحی وبیطاری منعقده بین دولت ایران و اتحاد جماهیر شوروی

(مصوب ۲٤ مهرماه ۱۳۱٤ شمسی) (دوره‌دهم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی قرارداد مبارزه باملخ درنواحی سرحدی مشتمل برهشت‌ماده وقرارداد دفع آفات و مبارزه امراض نباتی مشتمل بر پنج ماده ودو مراسله متعاطیه ویك پروتکل وقرارداد صحی بیطاری مشتمل برپنج ماده‌و دو پروتکل ودو نمونه ضمیمه آن‌راکه درتاریخ چهارم شهریورماه ۱۳۱٤ مطابق ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء شده تصویب مینماید .

تصویب قرارداد صحی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

(مصوب ۲٤ مهرماه ۱۳۱٤) (دوره دهم)

مقررات عمومی

ماده۱ ـ دولت شاهنشاهی ایران ودولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

محض تشیید روابط اقتصادی و تجارتی وجلوگیری ازسرایت امراض ساری حیوانی از یك مملکت به مملکت دیگر و نیز برای اینکه استفاده از مراتع تحت نظم و ترتیب آورده شود بموجب این قرار داد تعهد مینمایند که هر کدام از دولتین متقابله در خاك خود کلیه اقداماتی را که جهت مبارزه باامراض ساری حیوانی و ایجاد نظارت صحی بیطاری نسبت باغنام و احشام و مواد خام حیوانی که از یك مملکت دیگر عبور داده میشود لازم است بعمل آورند .

ماده ۲ ــ سوق اغنام و احشام و حمل محصولات حیوانی از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و برعکس از نقاط سرحدی مخصوصی که پستهای قرنطینه و نظارت بیطاری تاسیس خواهد شد مجاز میباشد نقاط مذکور باتوافق نظر طرفین تعیین خواهد شد .

ماده ۳ ــ درصورتیکه در نقاط سرحدی درمیان حیواناتیکه بخارج سرحدی سوق داده میشوند امراض ساری بروز یابد و یا مواد خام حیوانی غیرسالم از نقطه نظر صحی بیطاری کشف گردد برای این قبیل حیوانات و مواد خام حیوانی اجازه سوق و عبور ازسرحد داده نمیشود .

ماده ٤ ــ تصدیقات صحی بیطاری که از طرف مؤسسات بیطاری سرحدی دولتی مربوطه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صادر می گردد متقابلا برای طرفین معتبر شناخته می‌شود .

ماده ٥ ــ مؤسسات بیطاری ایران و ادارات مربوطه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی متقابلا نمونه امضاها و مهرهای ادارات و مأمورین بیطاری خود را که حق دادن تصدیقات مذکوره درماده (٤) را خواهند داشت بیکدیگر میدهند.

ماده ٦ ــ منطقه سرحدی که تابع نظارت بیطاری مخصوص میباشد عبارت از منطقه‌ایست که درمسافت ١٥ کیلومتر هردو طرف خط سرحدی طرفین متعاهدین واقع است هرگاه در نزدیکترین نواحی قرب سرحد امراض ساریه دراحشام بروز کند نظارت بیطاری طرفین متعاهدین بقید فوریت یکدیگر را بتوسط ادارات سرحدی از قضیه مطلع خواهند ساخت .

ماده ۷ ــ اغنام و احشامیکه بمراتع سوق داده میشود باید بر طبق اظهاریه

کتبی صاحب آن یا رئیس گله که بــا اطلاعات تصدیق بیطاری موافقت داشته باشد هفت روز قبل از سوق در دوائر محلی ثبت و مورد معاینه بیطاری واقع شده باشد تصدیق بیطاری بر طبق مدل نمره (۱) منضمه باین قرارداد از طرف دکتر بیطار دولتی داده خواهد شد و فقط ممکن است پس از معاینه بیطاری منتهی تا سه روز قبل از سوق اغنام و احشام صادر بشود دایره اطلاعات راجع به نتیجه معاینه در اظهاریه صاحب اغنام و احشام قید می گردد . تصدیق بیطاری برای مدت ایامی که جهت رسیدا حشام بسرحد لازم است باتوجه باین نکته که احشام روزی ۱۰-۱۲ کیلومتر راه طی می‌کنند معتبر خواهد بود . تعداد روزهای مربوطه از طرف دکتر بیطار در تصدیق قید می گردد درصورت گذشتن مدت مزبوره تصدیق فقط ممکن است بعد از معاینه جدید احشام از طرف دکتر بیطار باقید نتیجه معاینه مربوط در تصدیق تمدید یابد.

ماده ۸ ـ درصورت تغییر تعداد اغنام و احشامی که بچراگاه میرود صاحبان اغنام و احشام یا رئیس گله مکلف است مراتب را باطلاع مأمورین محلی که فوراً بدکتر بیطار سرحدی اطلاع خواهند داد برسانند تا دکتر بیطار بتواند در محل علل تغییر تعداد اغنام و احشام را معین و نتیجه معاینه را در تصدیق قید نماید .

ماده ۹ ـ هرگاه درموقع عبور از سرحد عده حیوانات غیر از عده مزکوره در تصدیق باشد تمام گله قبل از عبور از سرحد در قرنطینه گذارده خواهد شد .

ماده ۱۰ـ در نقاط سرحدی که معمولا سوق اغنام و احشام بمراتع بعمل میآید پست‌های صحی بیطاری باتوافق نظر طرفین تأسیس خواهد شد .

ماده ۱۱ ـ کلیه حیوانات درموقع عبور از سرحدها از روی مندرجات تصدیقات بیطاری متفقاً ازطرف دکترهای بیطار ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورد رسیدگی و معاینه قرار داده خواهند شد .

ماده ۱۲ـ در موقع توقف اغنام و احشام یك طرف در مراتع طرف دیگر طرفین متعاهدین تقبل مینمایند که بوسیله مؤسسات بیطاری خود مواظبت‌های بیطاری لازمه را در باره احشامیکه در خاك آنها میباشند بعمل آورند .

ماده ۱۳ـ درموقع مراجعت اغنام از مراتع کلیه مقررات صحی بیطاری بـا همان شرایطی که درموقع سوق بمراتع ییلاقی بعمل میآید در سرحد نیز عمل خواهد شد.

ماده۱٤ ـ احشامیکه مورد استفاده صنعتی بوده‌ویا برای‌ذبح میباشد درموقع عبور ازسرحدباید تصدیق بیطاری‌مملکت مبداء را که برطبق‌مدل نمره(۲) منضمه باین قرارداد صادر شده باشد داشته باشد . بدون ارائه تصدیق مزبور اجازه عبور ازسرحدداده‌نخواهد شد. باحشام شاخ دارد رشت که‌اجازه‌عبور ازسرحدداده‌میشود باید درمحل‌مبداء داغی بگوش‌آنها زده شود .

ماده۱۵ ـ درصورت بروزمرض طاعون‌گاوی درمنطقه‌که شعاع‌آن ازپست بیطاری قرنطینی سرحدی چهل کیلومتر باشد عبور احشام درشت ازپست مزبور در مـدت ٦۰ روز از تاریخ اعلام رسمی خاتمه یـافتن مرض ساری حیوانی ممنوع خواهد بود .

اما راجع باحشام کوچك سوق آنها فقط از نقاط آلوده ممنوع میگردد .

ماده۱٦ ـراجع بسوق گله‌های‌احشام شاخ‌داردرشت و کوچك وخوك وشتر واسب‌وسایرحیوانات‌دارای یك‌سم‌صاحبان‌آن‌باگله بانهام‌کلف هستند قبلامراتب ـ را بدکتر بیطارپست بیطاری صحی قرنطینی اظهار نمایند .

ماده ۱۷ـهرگاه تصدیق‌حیواناتی که باید ازسرحدسوق داده‌شود بطوریکه لازم است مرتب نباشد ویا دکتر بیطار درحیوانات مزبور علائمی ازامراض هاری کشف نماید‌کلیه حیوانات مزبور قبل از عبور ازسرحد قرنطین گذارده میشوند .

ماده ۱۸ ـ بگوش احشام شاخداردرشت که بقرنطینه گذاشته شده‌اند مجدداً پس ازاختتام‌دوره قرنطینه داغی گذارده میشود .

ماده ۱۹ ـ حمل محصولات حیوانی خام از راه خشکی فقط از نقـاط معینه قرنطینی‌اجازه داده‌میشود مشروط براینکه صاحب محصولات‌مزبور تصدیق‌مطابق مدل نمره (۳) منضمه باین قراردا ارائه بدهد .

ماده ۲۰ ـ برای موادخام حیوانی فقط درصورت رعایت شرائط ذیل دربار- بندی آنها اجازه عبور ازسرحد داده میشود. پیه‌آب کرده دربشکه‌ها و یا صندوق یا لاوك‌هاروده کم نمك‌دربشکه‌هاولاوك‌ها روده‌خشك نمك‌زده‌وآماده درصندوق یاسبد یا بشکه وپشم وموی خوك واستخوان وشاخ وسم درکیسه ویا بشکه عبور چرم احشام‌شاخ‌دار درشت فقط بشرطی‌مجاز خواهد بود که کاملا خشك شده‌باشد.

ماده ۲۱ - برای مواد خام حیوانی که درموقع‌معاینه بیطاری دارای‌بار بندی مطابق مقررات‌ماده فوق‌الذکر بوده وبمهر نظارت‌صحی بیطاری ممهور شده‌باشد اجازه عبور داده میشود .

ماده ۲۲ - مؤسسات بیطاری ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت میکنند همدیگررا متقابلا ازمسائل مربوطه بجریان وتوسعه امراض ساری حیوانی درخاك خود وهم‌چنین ازاقدامـاتی که برای جلوگیری ازامراض مزبوره بعمل آورده‌اند مطلع نمایند بدین مناسبت طرفین همه ماهه اطلاعاتی راجع بجریان امراض حیوانی و نیزراپرت‌های سالیانه واطلاعات دیگری که‌حاکی ازبیان وضعیت بیطاری وصحی طرفین متعاهدین باشد مبادله میکنند .

تبصره - هریك از طرفین باید یکدیگر را متقابلا ازبروز طاعون گاوی و ذات‌الریه ساری احشام شاخدار درشت درمناطق سرحدی خود بشعاع ٤٠ کیلومتر تلگرافاً مطلع سازند .

ماده ۲۳ - نظارت بیطاری طرفین متعاهدین ازاطلاعاتیکه راجع به‌بروز و سرایت امراض ساریه حیوانی از طرف اهالی حاصل مینمایند همدیگر را مطلع خواهند ساخت .

ماده ۲٤ - این‌قرارداد بتصویب مقامات مقننه طرفین متعاهدین خواهد رسید ومبادله نسخ مصدق آن درمسکو بعمل خواهد آمد. قرارداد مزبور برای مدت سه سال ازتاریخ تصویب منعقد میشود وهر گاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد پس از انعقاد مدت مزبور ازاین قرارداد صرف‌نظر نماید باید قصدخود را کتباً درآخر سال دوم بطرف دیگر اطلاع بدهد والا قرارداد باهمان ترتیبات سابق تمدید شده محسوب‌خواهدشد وبنابراین‌برای بعدهم‌مادامیکه یکی‌ازطرفین متعاهدین‌انصراف خود را کتباً بایکسال اخطار قبل اعلان نکرده دارای اعتبار خواهد بود .

اختیارداران فوق‌الذکر درتأیید مراتب فوق اینقرارداد را امضاء و با امهار خود ممهورساختند. درشهر تهران در دونسخه بزبان فرانسه تدوین یافت .

پروتکل

در موقع امضاء قرارداد صحی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی طرفین متعاهدین موافقت کرده‌اند که مدل تصدیقنامه که برای مواد خام حیوانی باید صادر شود بطور متمم تنظیم شده و بوسیله طرفین درموقع مبادله نسخ مصدق قرارداد مزبور امضاء خواهد شد .

ضمیمه ماده ۷ قرارداد صحی بیطاری

مدل نمره (۱)

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل صدور تصدیق بیطاری ....

۳ ـ صادر کننده : اسم .... نام خانوادگی ....

اسم مؤسسه ....

۴ ـ آدرس صادر کننده ....

۵ ـ نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بز ـ اسب ـ الاغ ـ قاطر وغیره) ....

۶ ـ تعداد اغنام و احشام ....

۷ ـ علائم ....

۸ ـ ازچه محلی حیوانات می‌آیند ....

۹ ـ نقطه سرحدیکه برای چراگاه عبور میکنند ....

۱۰ ـ محل و نقطهٔ که عازم آن میباشند ....

۱۱ ـ اطلاعات متفرقه ....

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق مینماید که حیوانات مذکور در فوق سالم واز محل سالم وفاقد ازامراض ساریه حیوانات میآیند وهم چنین درمحلی که از آنجا آمده درمحلهائیکه تا وصول بسرحد عبور کرده‌اند طاعون گاوی و آبله‌و سایر امراض ساریه مربوط بحیوانات که‌موضوع این‌تصدیق میباشد درمدت ۶۰ روز اخیر وجود نداشته‌اند .

محل امضاء دکتر بیطار   محل مهر

ضمیمه ماده ۱۴ قرارداد صحی بیطاری

مدل نمره (۲)

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل صدور تصدیق بیطاری ....

۳ ـ صادر کننده : اسم .... نام خانوادگی ....

اسم مؤسسه ....

٤ ـ آدرس صادر کننده ....

٥ ـ نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بز ـ اسب ـ الاغ قاطر و غیره) ....

٦ ـ تعداد اغنام واحشام .... (بتمام حروف)

۷ ـ علائم ....

۸ ـ ازچه محلی حیوانات می آیند ....

۹ ـ نقطه‌سرحدی که عبور خواهند کرد ....

۱۰ ـ محل و نقطه که عازم آن میباشند ....

۱۱ ـ اطلاعات متفرقه ....

امضاء کنندگان ذیل دکتر بیطار تصدیق مینماید که حیوانات مذکوره در فوق سالم بوده‌واز محلی که می آیند طاعون گاوی‌وذات‌الریه حیوانات درشت‌شاخ داردرمدت ۶۰روزاخیروهم‌چنین وجودآبله‌وتب برفکی‌وسایرامراض‌مسریه‌مخصوص حیوانات که موضوع این تصدیق است درمدت ۳۰ روزاخیراطلاع داده‌نشده است .

محل امضاء دکتربیطار دولتی　　　　محل‌مهر

مدل‌نمره۳ضمیمه ماده۱۹قرارداد‌صحی بیطاری

در اداره دامپزشکی کل بسه صورت تنظیم گردیده است که هریك از آنها را جدا گانه درج مینمائیم :

مدل نمره (۳)	الف	برای ارسال روده
مدل نمره (۳)	ب	برای ارسال پشم
مدل نمره (۳)	ج	برای ارسال پوست

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرارداد صحی بیطاری

الف ـ برای ارسال روده

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل دادن گواهینامه بیطاری ....

۳ ـ فرستنده: نام .... نام‌خانوادگی .... نام‌مؤسسه ....

٤ ـ آدرس فرستنده ....

٥ ـ ذکر مواد فرستاده شده ....

٦ ـ نوع (طبق تهیه) ....

۷ ـ طریقه بار بندی ....

۸ ـ تعداد بسته ها ....

۹ ـ وزن غیر خالص ....

۱۰ ـ نشانی‌ها ....

۱۱ ـ محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ ـ نقطه عبور از سرحد ....

۱۳ ـ محل و نقطهٔ که بآنجا فرستاده میشود ....

۱٤ ـ متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده در بالا از محلیکه دامهای مریض بامراض ساریه دیده نشده است آمده ودامهائیکه کشته شده‌اند قبل و بعد از کشتن توسط بازرسی بیطاری سالم تشخیص داده شده و باربندی آن تمیز و با کلیه مقررات لازمه طبق نظامات بیطاری و بهداری انجام گرفته است .

محل امضاء دکتر بیطار

محل مهر

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرارداد صحی بیطاری

ب ـ برای ارسال پشم

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل دادن گواهینامه بیطاری ....

۳ ـ نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ ـ نشانی فرستنده ....

٥ ـ مواد فرستاده شده ....

٦ ـ نوع (طبق تهیه) ....

۷ ـ طریقه باربندی ....

۸ ـ تعداد بسته ها ....

۹ ـ وزن غیر خالص ....

۱۰ ـ نشانی ها ....

۱۱ ـ محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ ـ نقطه عبور از مرز ....

۱۳ ـ محل و نقطهٔ که بآنجا فرستاده میشود ....

١٤ ـ متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده دربالا متعلق بمحلی است که آبله گوسفندسیاه زخم تب آفت وسایر بیماریهای واگیری گوسفند و بز ازسه ماه قبل تاحال بروز نکرده است .

محل امضاء دکتر بیطار　　　　　　محل مهر

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرار داد صحی بیطاری

ج- برای ارسال پوست

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ – تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ – محل صدور تصدیق ....

۳ – نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ – نشانی فرستنده ....

٥ – مواد فرستاده‌شده ....

٦ – طرز تهیه ....

۷ – طریقه باربندی ....

۸ – تعداد بسته ها ....

۹ – وزن‌غیر خالص ....

۱۰ – نشانیها ....

۱۱ – محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ – محل عبور از مرز ....

۱۳ – مقصد ....

۱٤ – متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده بالا ازمحلیکه بیماریهای واگیردار‌دام گزارش نشده است آمده ودامهائیکه کشته شده‌اند قبل و بعد از کشتن توسط بازرس بیطار سالم تشخیص داده شده و باربندی آن‌تمیز و با کلیه مقررات لازمه طبق نظامات بیطاری و بهداری انجام گرفته است .

محل امضاء دکتر بیطار　　　　　　　　　　محل مهر

ثانیاً ـ قرارداد دامپزشکی بین ایران و ترکیه

(مصوبه ۱۵ خرداد ۱۳۱۶)

تجارت حیوانات و محصول حیوانی

ماده ۱ ـ ورود حیوانات (دارای یك سم و نشخوار کننده خوك و طیور) و مواد و محصول خام و غذائی حیوانی و اشیائی که ممکن است وسیله انتقال برای انتشار امراض حیوانی گردد از خاك یکی از طرفین متعاهدین بخاك طرف متعاهد دیگر محدود بنقاط عبور سرحدی نامبرده ذیل و تابع بازرسی دامپزشکی از طرف دولتی - است که واردات در خاك آن صورت می گیرد .

از طرف ایران : بازرگان

ازطرف ترکیه : گرجی بلاغ

درصورت لزوم ممکن است در نقاط عبور سرحدی تغییراتی داده شده ویابا - موافقت طرفین بعده آنها افزوده شود طرفین متعاهدین پستهای قرنطینه در مدت منتهی یکسال خواهند ساخت .

ماده ۲ ـ نسبت بحیواناتی که برای صادرات بوده وممکن است بموجب جنس خود امراض نامبرده ذیل را بگیرند :

طاعون گاوی و تب برفکی و آبله گوسفند در تصدیق نامه بهداشت بایدتصدیق گردد که حیوانات سالم بوده و نه درمحل اصلی و نه دریك شعاع بیست کیلومتر دورا دور آن (این شعاع چهل کیلومتر برای طاعون گاوی و تب برفکی میباشد) امراض فوق الذکر اقلا ازشصت روز باین طرف بروز نکرده است .

نسبت بامراض مسریه وعفونی دیگر مطابق نظامات بهداشتی طرفین متعاهدین معمول خواهد گردید .

چنانچه حیوانی دردهکده مبتلا بجرب شده باشد درمدت شیوع مرض در آن دهکده برای هم جنس حیوان مبتلا بجرب نباید تصدیق نامه بهداشت صادر گردد .

ماده ۳ـ بحیوانات همچنین بمحصول خام وغذائی حیوانی که برای وارد کردن بخاك یکی ازطرفین متعاهدین اختصاص دارد بایدعلامتی زده شده ودارای تصدیق ـ نامه بهداشتی باشند که از طرف دامپزشك دولتی ویا دامپزشکی که ازطرف دولت

مجاز در این امر است صادر شده باشد تصدیق‌نامه مبداء که از طرف مقامات مربوطه داده میشود مبنای تصدیقنامه بهداشت نامبرده فوق خواهد بود .

ماده ٤ - تصدیق‌نامه بهداشت حیوانات باید مطابق نمونه ضمیمه نمره(١) تنظیم گردد هرگاه موقع عبور از سرحد عده حیوانات باعده که در تصدیق‌نامه بهداشت درج شده وفق ندهد دامپزشك پست سرحدی کشور وارد کننده حق خواهد داشت عبور حیوانات مزبوره را تا وقتی که رسماً از طرف دامپزشك کشور صادر کننده تصدیق شود که نقصان مربوط بمرض مسری یاعفونی نیست قدغن نماید .

ماده ٥- راجع باسب تصدیقنامه بهداشت دامپزشکی مزبور باید برای هرسر علیحده صادر شود .

تصدیقنامه‌های مربوط بجنس گاو و شتر و گاومیش و گاو کوهان‌دار و گوسفند و بز وخوك وطیور ممکن است جمعی بوده و برای هر جنس یك تصدیق نامه صادر شود تصدیقنامه بهداشت باید از طرف دامپزشکی دولتی در عرض پانزده روز قبل از ورود حیوانات بسرحد ویزا شود حیواناتی که صاحب آنها این مراسم را رعایت ننماید تابع قرنطینه خواهند شد .

ماده ٦ - بازرسی حیوانات از طرف دامپزشك کشور صادر کننده در خاك آن باحضور دامپزشك دولت وارد کننده صورت گرفته و فقط درصورتی از حمل آنها خودداری میشود که تشخیص ویا ظن ازوجود امراض مسریه ویا عفونی حاصل شود گله‌هائی که میان آنها امراض مسریه وعفونی بروز میکند برطبق مقررات ماده ٢ مجاز وعبور از سرحد نخواهند شد .

راجع بحیواناتیکه مشکوك بداشتن یك مرض عفونی یامسری هستند گله‌در - خاك کشور صادر کننده بقرنطینه گذارده شده و نسبت بآن نظامات پلیس صحی آن کشور مجری خواهد گردید .

ماده ٧ - درمورد کلیه جنس‌های گاو که وارد گردیده واختصاص برای تخم - گیری دارند تصدیقنامه بهداشت دامپزشکی صادر میگردد مشعر براینکه جنسهای مزبوره منتهی ازشش ماه باین طرف از حیث عمل مورد معاینه واقع شده و متعلق به آغل هائی هستند که آلوده بمرض سل نبوده‌اند .

ماده ۸ ـ امتحان حیوانات سم دار برای مرض مشمشه متضمن مراتب ذیل می ـ باشد : دامپزشکهای دولتین باید بعداز امتحان طبی بین دو پرده پلك بوسیله تزریق مالئین اسبها و قاطرها را مورد معاینه قرارداده و حیواناتیکه نتیجه امتحان در آنها مثبت است برای وارادت قبول نخواهند شد .

ماده ۹ ـ حمل محصول خام حیوانی فقط بوسیله پستهای قرنطینه دامپزشکی که معین شده بشرط ارائه تصدیقنامه بهداشت ازطرف صاحب محصول مزبور مطابق نمونه نمره (۲) که ضمیمه این قرارداد است مجاز میباشد .

ماده ۱۰ ـ ادارات دامپزشکی طرفین متعاهدین موافقت دارند متقابلا یکدیگر ـ را ازکلیه گزارشات بجریان وتوسعه امراض مسریه حیوانی درخاك هر یك از آنها مسبوق سازند همچنین ادارات مزبوره متقابلا تدابیری را که برای جلوگیری امراض نامبرده اتخاذ میکنند بیکدیگر اطلاع خواهند داد و برای این مقصود طرفین متعاهدین هر ماهه اطلاعات راجعه بجریان امراض حیوانی همچنین گذارش های سالیانه و اطلاعات دیگر راجع باوضاع بهداشت دامپزشکی طرفین متعاهدین را بین خود مبادله خواهند نمود .

راجع بطاعون گاوی ادارات مرکزی دامپزشکی دولتین بروز آنرا تلگرافاً بیکدیگر اطلاع خواهند داد .

ابلاغیه های رسمی راجع باطلاعات نامبرده بزبان کشور و بفرانسه تنظیم خواهند شد .

ماده ۱۱ ـ منطقه هم جوار سرحد که در آنجا بازرسی بهداشت دامپزشکی مخصوصی بعمل میآید بعمق پانزده کیلومتر ازهر طرف خط سرحد خواهد بود هرگاه درمنطقه سرحدی امراض مسریه وعفونی میان حیوانات بروز نماید بازرس بهداشت دامپزشکی هریك ازطرفین متعاهدین باید فوراً طرف دیگر را بوسیله مصادر امور سرحدی از این اتفاق مسبوق سازد .

راجع بهطاعون گاوی مقامات مزبوره تلگرافاً یکدیگر رااز بروز آن مستحضر خواهند ساخت .

ماده ۱۲ ـ طرفین متعاهدین متقبل میشوند که متقابلا فهرست شهرها و بلوکی را

که درمنطقه سرحدی نامبرده در ماده ۱۱ واقع هستند بیکدیگر ابلاغ نمایند .

ماده ۱۳ - طرفین متعاهدین متقبل میشوند که متقابلا برای تسهیل حمل و ترانزیت حیوانات درخاك خود بیکدیگر کمك نمایند مقامات دامپزشکی که تصدیق - نامه بهداشت صادر میکنند موظف هستند که نسبت بحیواناتی که بطور ترانزیت باید حمل شوند علائم مخصوصی برطبق نمونه هائیکه بایدبین دومقام مربوطه مبادله گردد استعمال نمایند .

ماده ۱٤ - حمل حیوانات که ازخاك یکی از طرفین متعاهدین صورت می - گیرد تابع قوانین و نظامات ودستورهای طرف مزبور خواهد گردید .

ماده ۱۵ - درصورت اختلاف بین دامپزشکهای منطقه سرحدی طرفین متعاهدین اختلاف از طرف مدیر های دامپزشکی ایالاتی که دامپزشکهای مزبور تابع آنها میباشند تسویه خواهد گردید .

ماده ۱٦ - این قرارداد بتصویب رسیده ومراتب بوسیله یادداشتی بطرف متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید .

قراردادمزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجراء گذارده - شده وبرای مدت پنج سال معتبر خواهد بود .

بعد ازانقضاء مدت مزبور قرارداد تاوقتیکه یکی ازطرفین آن رافسخ نکرده - است باعتبار خود باقی خواهد ماندو فسخ قرارداد فقط ششماه بعد از تاریخ اعلام آن مؤثر واقع خواهد شد .

مبادله اسناد مصوبه دراسرع اوقات ممکنه درآنکارا بعمل خواهد آمد .

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نمودند. دردو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد .

نمونه‌های تصدیقنامه‌های یك ودو رادر صفحه ۷۷ و ۷۸ ملاحظه مینمائید .

نمونه نمره یک

تصدیقنامه بهداری دامپزشکی برای حیوانات

سال.................. ماه.................. روز..................

محل صدور تصدیقنامه ....

صادر کننده (نام ـ نام‌خانوادگی ـ نام مؤسسه) ....

....

آدرس صادر کننده ....

نوع وقسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بزاسب ـ الاغ ـ قاطر و غیره) . ...

تعداد اغنام و احشام (بتمام حروف) ....

علائم ....

محل مبدء ومنشاء حیوانات ....

نقطه عبور از سرحد ....

محل و نقطه مقصد ....

اطلاعات متفرقه..

امضاء کننده ذیل دامپزشك دولتی تصدیق مینماید :

اولا ـ که‌حیوانات نامبرده درفوق‌سالم‌بوده‌و ازمحلی‌میایند که طاعون گاوی و برفك وآبله گـوسفند Claveléeلااقل درمدت شصت‌روز (در یك شعاع بیست کیلومتری برای آبله گوسفند وچهل کیلومتری برای طاعون گاوی و برفك) قبل ازصدور حیوانات بروز نکرده ودر محل مبدأء و منشأء حیوانات هیچ نوع مرض دیگرمسری وعفونی‌قابل‌انتقال‌نسبت بنوع‌حیوانات‌موردصدوروجود نداشته است .

ثانیاً ـ گاوهائی که‌برای‌نتاج‌اختصاص‌داده‌شده‌است‌ازمحلهائی‌میایند که‌ازمرض سل‌مصون بوده‌و بحیوانات نامبرده لااقل شش‌ماه قبل‌سرم‌ضدسل‌تزریق‌شده است .

ثالثاً ـ که‌نژاد اسبهاسالم ونه‌درمحل مبداء ونه دریك‌شعاع بیست کیلومتری لااقل از چهل روز قبل مرض دورین Dourine دیده نشده است .

محل امضاء دامپزشك   محل‌مهر

نمونه نمره دو

تصدیقنامه بهداری داهپزشکی برای محصولات

سال .... ماه .... روز ....

محل صدور تصدیقنامه

صادر کننده: (نام نام‌خانوادگی نام مؤسسه) ....

....

آدرس صادر کننده ....

نوع وقسم محصولات..

قسم (مطابق تهیه) ....

باربندی ....

تعداد ....

وزن غیرخالص..

علائم ....

محل مبداء و منشاء محصولات ....

محل ارسال‌محصولات..

نقطه عبور از سرحد ....

مقصد ....

اطلاعات متفرقه..

امضاء کنندگان ذیل دامپزشك دولتی تصدیق مینماید که محصولات نامبرده فوق ازمنطقهٔ‌صادر شده‌است که‌در آنجا طاعون گاوی‌و برفك وسیاه زخم(شاربون) وآبله گوسفندی و امراض دیگر مسری وعفونی حیوانی از سه ماه قبل باین طرف بروز نکرده‌و باربندی برطبق‌مقتضیات‌صحی‌صورت گرفته است.

محل امضاء دامپزشك　　　　　　　　　محل مهر

ثالثاً ـ قانون تعرفه گمرکی واجازه انعقاد قراردادهای گمرکی مخصوص بادول خارجه

(مصوب ۱۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۷ شمسی)　　　(دوره ششم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی تعرفه گمرکی ضمیمه‌را تصویب و بدولت اجازه میدهد که بادول خارجه قراردادهای گمرکی مخصوصی که از تعرفه حداقل کمتر نباشد منعقد نماید مدت این قرارداد ازهشت سال نباید تجاوز نماید .

☆☆☆

ازاین سال ببعد هرسال تعرفه گمرکی بتصویب رسیده ودر تعرفه گمرکی نه‌ـ تنها برای مواد حیوانی بلکه برای حیوانات زنده که صادر ویا وارد میشوند تعرفه گمرکی وضع گردیده و به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است که ذکر آنها مورد ندارد .

بعلاوه بموجب قوانین وتصویب‌نامه‌هائی بنابه مقتضیات روز صدور کالائی بخارجه ممنوع ویا بعد آزاد گردیده است . چنانکه مثلا :

راجع بصدور پوست بره درسالهای مختلف قوانینی ازمجلس گذشته که ذکر آنها برای روشن ساختن مطلب لازم است :

۱ ـ در دوره دوم تقنینیه در تاریخ ۵ جوزا ۱۲۸۹ قرارداد پوست بره نسخ گردیده‌است. این‌قرارداد مشتمل برهفت ماده برای پنج سال بین دولت ایران‌وروسیه منعقد شده که دویست هزار تومان دولت ایران ۵ ساله بپردازد . قرارداد اولی که نسخ شده‌در۲۲ صفر ۱۳۲۷ هجری مطابق اول حمل سنه‌تخاقوی‌ئیل فیمابین مأمورین محمد علی میرزا وآقای نرسس‌اوف تاجر روس درطهران منعقد شده ودر۱۲ ماه مارس ۱۹۰۹ دردفترسفارت‌روس ثبت گردیده است بموجب این قرارداد حق صدور وامتیاز پوست بره به‌علی‌اوف واگذار شده بوده است .

۲ ـ دردوره‌چهارم تقنینیه درتاریخ ۳۰ جوزا ۱۳۰۱ صدور پوست بره‌بخارج منع گردیده است .

ماده اول - برای جلوگیری از کشتار بره و حفظ منافع عموم آنچه پوست بره اعم از تودلی وغیر آن بخارجه حمل میشود مأمورین گمرکی مکلفند که در سرحد بنفع دولت ضبط نمایند .

ماده‌دوم - مأمورین گمرکی مکلفند پوست‌های بره که ازخارجه واردخاك ایران میشود مهر سربی نمایند. برای اینکه از پوست های داخله ممتاز بوده و در موقع خروج ازسرحد ازضبط معاف باشند .

ماده سوم - وزارت مالیه مکلف است در هر محل از روز اعلان این قانون تا پنج‌ماه‌بدارندگان‌پوست‌بره مهلت دهدکه پوستهای موجود خودرا به اداره‌مالیه یاگمرك برده مهر سربی مخصوص نمایند پوستهائیکه درمدت مزبورمهر شده‌باشد از ضبط درسرحد معاف خواهد بود .

ماده چهارم - وزیر مالیه مأمور اجرای این‌قانون خواهد بود .

۳- دردوره پنجم تقنینیه‌درجلسه‌هفدهم‌سنه‌۱۳۰۳ شمسی قانون اجازه صدور پوست بره‌های موجوده تا۱ حوت۱۳۰۳ بشرح زیر وضع گردیده است .

ماده واحده - نظربا‌ینکه مقدار زیادی ازپوستهای بره درانبارهای گمرکات وصاحبان آنها مانده ورو بخرابی وفساد گذارده‌اند لذا بوزارت مالیه اجازه داده میشودکه ازتاریخ تصویب این ماده تا۱حوت ۱۳۰۳ پوستهای مزبور را پس از- اخذ حقوق ذیل اجازه خروج بدهد :

برای پوستهای شیرازوبخارا ۲٫۵۰قران

سایر ارقام پوست که قیمت آنها بیش ازیکتومان باشد ۲٫۵۰ قران

پوستهائیکه قیمت آنها یکتومان ویا کمتر است ۱ قران

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسهٔ هفدهم سنه ۱۳۰۳ شمسی به- تصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

۴ - بتاریخ۱۴تیرماه۱۳۰۴دردوره‌پنجم‌قانون‌الغای‌قانون مصوب ۳۰ جوزای ۱۳۰۱ راجع به منع صدور پوست بره بشرح زیر به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است :

ماده اول ـ مجلس شورای ملی قانون مورخ ۳۰ جوزای ۱۳۰۱ راجع بمنع صدور پوست بره‌را الغاء مینمایند .

ماده دوم ـ درموقع صدور پوست‌های بره ازقرار صدی چهار ازقیمت‌برای حق جواز باید دریافت شود .

تبصره ـ وزارت مالیه مکلف است عواید حاصله ازصدور پوست بره را بر بودجه‌معارف وصحیه‌مملکتی علاوه‌نماید که بمصارف معارف‌ابتدائی وصحیه‌ایالات و ولایات وبلوکات برسد .

این قانون که مشتمل بردو ماده است در جلسه چهاردهم تیرمـاه یکهزار و سیصد وچهار شمسی بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

پس ازوقایع شهریور ماه ۱۳۲۰ که ایران از حیث خـواربار در مضیقه بود وزارت خـواربار تأسیس وبرای جلوگیری از احتکار و صدور خواربار واقسام دامهای زنده و کشته شده بخارج قـانونی وضع گردید که قسمت مربوط بدامهای آن بشرح زیر است :

قانون راجع بجلوگیری از احتکار

(مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۲۰)

ماده ششم ـ صدور دارو وخواربار واقسام دامها از کشته و زنـده و بطور کلی کالاهای مورد احتیاج عموم از کشور ممنوع است. صورت این قبیل کالاهارا دولت اعلان خواهد نمود .

متخلف برای دفعه اول علاوه برضبط عین مال بکیفرتأدیبی ازیکسال تاسه سال وبکیفر نقدی معادل دوبرابر قیمت مالی که صادر نموده است محکوم خواهد شد ودرصورت تکرار برای دفعه دوم علاوه برضبط عین مال مرتکب بحبس‌مجرد ازسه تاده سال وپرداخت کیفر نقدی معادل پنج برابر قیمت مالی که صادر نموده‌ـ است محکوم خواهد شد ودرصورت تکرار برای دفعه سوم علاوه برضبط عین‌مال

مرتکب بحبس ابد یااعدام محکوم خواهد شد .

تبصره ـ دولت برای کالاهائیکه زائد برمصرف تشخیص دهد میتواند اجازه صدور دهد .

باستناد این قانون هرسال تصویبنامه هائی ازهیئت وزیران گذشته است که قسمتی ازآنراکه مربوط بحیوانات است ذکرمینمائیم :

۱ ـ راجع بصدور چرم :

هیئت‌وزیران‌درجلسه ۲۳ آذر ۱۳۲۰ برطبق پیشنهاد شماره ۴۲۳۰ص۴۶۴۸۲ مورخ ۲۰/۶/۱۶وزارت اقتصاد و بازرگانی تصویب نمودند که از تاریخ انتشار این تصویب‌نامه صدور چرم از کشور ممنوع گردد .

۲ ـ صدور کالا بخارج :

(حیوانات وفر اورده‌های‌دامی)

درتاریخ ۳۰ آذرماه ۱۳۲۵ تصویب‌نامه‌ازهیئت‌وزراء گذشته‌است که‌بموجب آن در بند الف‌قسمت ۶ صدورحیوانات اهلی ازقبیل گوسفند وبز ومیش و گاو و گاومیش واسب وشتر والاغ وقاطر وانواع گوشتهای خـوراکی غیر از گوشت خوك راباکسب نظر وزارت کشاورزی ودر قسمت ۷ صدور کره و روغن حیوانی پیه (غیر از پیه خوك) پنیر . عسل . تخم مرغ . روغن زیتون . صابون را ممنوع نموده است وبموجب قسمت ۱۱ صدور چرم و کفش و کیف وچمدان های چرمی و خام گاو و گاومیش نیز ممنوع گردیده است .

بموجب بند ب قسمت ۴ صدور محصولات صیدماهی دریای خزر در انحصار دولت باقیمانده است .

بموجب بند ج ـ صدور حیوانات ومواد حیوانی موکول بارائـه گواهینامه بهداشت دامپزشکی و کسب نظر وزارت کشاورزی است .

بموجب بند د ـ صدور پیله وابریشم موکول بموافقت اداره نوغان است .

برای خرید وفروش دامهابین اتحاد جماهیرشوروی وایران مقررات مرزی وضع گردیده است که‌ذکر آن ازنظر دامپزشکانیکه درسرحدشمالی ایران بخدمت مشغول میگردند لازم میباشد .

مقررات ورودوخروج مأمورین اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی ونمایندگان بازرگانی ایران ازمرز مجاز برای خرید وفروش دام‌درایران

(تصویبنامه هیئت وزیران ۲٤ مهر ۱۳۲۵)

۱ ـ هریك ازمأمورین اتحاد جماهیر شوروی که جهت معاینه و تحویل دام ازمرز مجاز بخاك ایران وارد میشوند بوسیله مأمورین مرزی شوروی مستقیماً به مرزبانان ایران هدایت شده ساعت ورود درپروانه عبور اوقید وموقع خروج نیز بهمین طریق عمل میشود .

۲ ـ بطورکلی ازغروب تاطلوع آفتاب وایام تعطیل عبور ومرور ویاتحویل دام ازمرز ممنوع خواهد بود مگر بااجازه مخصوص مرزبانان ایران .

۳ ـ محل نگاهداری دامها قبل ازمعاینه وتحویل نباید بیشتر ازسه کیلومتر از مرز فاصله داشته باشد .

٤ ـ مأمورین مربوطه اتحاد جماهیر شوروی نباید ازمحل نگاهداری دامها که فاصله آن‌از مرزبهرحال بیش ازسه کیلومتر نخواهد بود بداخله کشور تردد نمایند مگر بااجازه مرزبانان ایران .

۵ ـ وسائل حمل و نقل مـأمورین مربوطه اتحاد جماهیر شوروی را بمحل نگاهداری دامها فروشندگان دامها تهیه مینمایند .

٦ ـ فروشندگان دام مکلف میباشند با توافق نظر مرزبان و رئیس گمرك محوطه مخصوص درنزدیك مرز برای‌معاینه‌و گندزدائی دامها تهیه نمایند.

۷ ـ مراقبت انتظامات مربوطه معاینه و گندزدائی در دوره عمل اینکار در هر کجا که شهربانی باشد بامأمورین شهربانی والا با مأمورین نگهبانی خواهد بود.

۸ ـ چون دراغلب نقاط مرزی مهمانخانه و یــا رستوران تأسیس نشده است برای آسایش مأمورین اتحاد جماهیر شوری ازطرف گمرك مرز مربوطه يك يادو اطاق باختیار فروشندگان دام گذارده میشود که از واردین پذیرائی نمایند.

۹ ـ مأمورین گمرك دامهارا درموقع خروج ازمرز سرشماری مینمایند برای حفظ انتظامات مأمورین شهربانی نیز حضور خواهند داشت (هرگاه شهربانی در محل نباشد مأمورین نگهبانی این وظیفه را انجام خواهند داد .)

۱۰ ـ چون تحویل دامها درخاك اتحادجماهیر شوروی بعمل میآید نمایندگان بازرگانان ایرانی که برای تحویل دادن دامهای خود بخاك شوروی عبور مینمایند باید:

الف ـ از طرف بازرگانان ذینفع بشهربانی مراجعه و با رعایت مقررات و نظامات شهربانی بمرزبانی معرفی شوند .

ب ـ مرزبانان ایران برای عبور نمایندگان بازرگانان ایران بخاك اتحاد جماهیر شوروی ازمرزبانان وابسته شوروی روادید کثیرالمسافر تحصیل واجازه عبور بخاك اتحاد جماهیرشوروی صادر نمایند .

۱۱ ـ کلیه مقررات مربوط بگمرك ودامپزشکی بایدازطرف صادرکنندگان دامها کاملا رعایت وانجام شود .

---

۵ ـ قوانین مقررات و آئین نامه های مختلف

در ادوار مختلف مجلس قوانینی راجع بدامپزشکی خــواه از نظر مالیاتی وخواه ازنظر اینکه دامپزشك باید در امور بهداشتی دخالت کند وضع گردیده و همچنین تصویب نامه هائی گذشته است که بترتیب نوع وتاریخ تصویب بذکر آنچه را که بدست آورده ایم میپردازیم :

قانون راجع بروده

(۸ ثور ۱۲۸۹- دوره دوم) (پنجشنبه ۱۷ ربیع‌الثانی ۱۳۲۸)

ماده اول - روده و کپون و زه متصل بروده و کلیه ذبـایح در تمام مملکت بعنوان مالیات متعلق بدولت است .

ماده دوم - هرگاه محقق شود که کسی بدون اجازه دولت روده و کپون و زه فروخته است ضعف قیمت از فروشنده دریافت خواهد شد .

ماده سوم - کسانیکه برای مصارف داخلی روده و کپون لازم داشته باشند در ابتیاع حق تقدم برسایر مشتریـان دارند وفقط به صنف زهتاب دو ثلث از قیمت عادله تخفیف داده میشود .

ماده‌چهارم - ترتیب جمع آوری روده‌وزه و کپون واداره این‌کار راوزارت مالیه ترتیب خواهد نمود .

ماده پنجم - این قـانون در هر محل ده روز پس از اعلان بموقـع اجراء گذارده می شود .

قانون مالیات روده

(مصوب ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰٤) (دوره پنجم)

ماده اول - تهیه و بعمل آوردن روده وفروش روده وفروش روده و کپون‌و زه متصل بـروده بطور مطلق در داخله مملکت آزاد و از هر گـونه عوارض معـاف است .

ماده دوم - پس‌ازوضع مخارج بعمل آوردن‌روده واجرت حمل ونقل‌وسایر مخارج تجارتی و منظور نمودن صدی ۱۰ برای منافع متصدی قیمت مسعرهٔ روده در موقع خروج ازایران مأخوذ میشود .

تبصره - هریك از تجار که‌دارای‌روده‌هستندهرگاه‌از تاریخ‌تصویب‌این‌قانون چهل وپنج روز دیگر روده موجودی خودرا باداره مالیه اطلاع دهند اداره مالیه مکلف است معـاینه نموده و منگنه کنـد و این نوع روده از تـأدیه حق فوق معـاف می باشد .

ماده سوم - نظامنامه اجرای این قانون را وزارت مالیه تنظیم خواهدنمود.

ماده چهارم - ازاول فروردین‌ماه ۱۳۰۵ مواداین قانون بموقع اجرا گذاشته می‌شود وقانون روده مصوبه هفدهم ربیع‌الثانی ۱۳۲۸ قمری ملغی خواهد بود .

این قانون که مشتمل برچهارده ماده است درجلسه ۱۸ بهمن ۱۳۰۴ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید .

قانون الغاء عوارض راجع بروده

(مصوب ۱۵ آذر ماده ۱۳۰۵ شمسی) (دوره ششم)

ماده واحده - مجلس شورای ملی قانون مصوبه۱۷ ربیع‌الثانی ۱۳۲۹قانون ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰۴ راجع بروده را الغاء نموده وازاین‌تاریخ تجارت و بعمل‌آوردن وخرید وفروش روده و منضمات آن و حمل بخارج بطور مطلق در تمام مملکت ایران آزاد واز هرگونه عوارض معاف است .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه۱۵ آذر ۱۳۰۵شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

قانون مالیات بلدی بروسائط نقلیه

(۲۶حوت ۱۲۸۸ دوره دوم تقنینیه) (۵ربیع‌الاول ۱۲۲۸)

ماده اول - فقره‌اولی مالیاتهائیکه برای مصارف بلدیه دربلاد ایران هرماهه از وسائط نقلیه دریافت خواهد شد بقرار ذیل است .

۱ - ....-۱۳ - اسب و قاطر وشتر اعم ازاسب کالسکه ودرشکه و گاری سواری یاباری دوقران - ۱۴ - الاغ سواری - یك‌قران - ۱۵ - الاغ باری دهشاهی -۱۶- گاو عرابه کش - یك قران .

فقره ثانیه - مالیاتهائیکه برای مصارف مزبوره از وسائط نقلیه که ازخارج داخل شهر میشود درهر دفعه ورود دریافت خواهد شدبقرار ذیل است :

۱ - ....-۸ - گاو بارکش و الاغ سه‌شاهی - قاطر و اسب ویابو پنجشاهی - شتر شش‌شاهی .

قانون مالیات املاک اربابی و دواب

(مصوب ۲۰ دی‌ماه ۱۳۰۴ شمسی)

ماده هفتم ـ مالیات حیوانات بقرار ذیل دریافت خواهد شد :

شتر علاوه برسه‌سال ۱۰ قران ـ مادیان‌سه‌ساله ۸قران ـ اسب سه‌ساله ٦قران قاطر سه‌ساله ٦قران ـ ماده گاو سه‌ساله ٥قران ـ ماده گاومیش سه‌ساله ٥قران ـ الاغ سه‌ساله ۱قران ـ میش دوساله ۱قران ـ بزدوساله ۷٥ر.قران .

تبصره ـ مالیات‌فوق‌بحیواناتی‌تعلق خواهد گرفت که نواقل ماهیانه نمیدهند.

تبصره ۲ ـ عوامل زراعت‌ازقبیل گاو و گاومیش و گاو کار و گاومیش کار واسب و قاطر والاغ وغیره که احتیاجات زراعتی را مرتفع سازد از تأدیه مالیات معاف است .

تبصره ۳ ـ مالکین حیوانات از پرداخت مالیات عده حیوانات ذیل معافند :

هر خانوار شتر یکنفر ـ بزومیش پنج رأس ـ مادیان واسب وقاطر والاغ از هریك ۱رأس ماده گاو ویا ماده گاومیش یك راس .

تبصره ٤ ـ ممیزی حیوانات نسبت بیك قریه یاطایفه وغیره بطور جمعی‌است وهمه ساله مالیات ازدارندگان حیوانات‌بمیزان فوق مأخوذ میشود .

تبصره ٥ ـ یك‌عشر ازکل عایدات حاصله ازماده فوق برای احتیاجات صحیه ایالات وولایات و برای دفع آفات و امراض حیوانی در ایالات‌و ولایات‌اختصاص داده میشود .

ماده دوازدهم ـ درموقع بروز آفت وخسارت بملك یامحصول یاحیوان که درنتیجه آن‌میزان عایدی که‌مالیات برآن تعلق‌میگیرد معادل نصف‌یابیش ازنصف ازمیزان مشخصه درملك و محصول ومعادل ثلث ازمیزان مشخصه از حیوان دچار خسارت شود وزارت مالیه باید به‌نسبت خسارت وارده از مالیات تخفیف بدهد .

ماده چهارم ـ پس از ممیزی درهر نقطه مطابق این قانون کلیه مالیاتهای مستقیم ارضی وآبی وحیوانی وسرانه و خانواری وپادارانه نقدی وجنسی وغیره و حق‌المرتع ازمراتع عمومی غیراز مراتع خالصه دولتی کـه عمال دولت ازاملاك و

اشخاص وحیوانات دریافت میکرده‌اند خواه بعنوان مالیات خواه بعنوان عوارض و خدمتانه وتحصیلداری وغیره بهراسم ورسم منسوخ وبجای آنها مالیاتهای مصرحه دراین قانون دریافت خواهد شد.

قانون الغای مالیات اغنام واحشام

(مصوب ۲۱ مرداد ۱۳۰۷ شمسی) (دوره ششم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی مالیات اغنام واحشام مصرحه درماده هفتم قانون مالیات املاک اربابی مصوبه ۲۰ دیماه ۱۳۰۴ را از تاریخ تصویب این قانون الغاء مینماید ومالیات مزبور فقط از ایلاتی گرفته میشود که هنوز تخته قاپو نشده ییلاق و قشلاق مینمایند واخذ بقایای مالیات مراعی ومراشی نیز موقوف خواهد بود.

این قانون که مشتمل بریکماده است درجلسه ۲۱ مردادماه ۱۳۰۷ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

قانون الغاء مالیات ارضی ودواب

(مصوب ۲۴ آذرماه ۱۳۱۳) (دوره نهم)

ماده اول ـ قانون مالیات ارضی ودواب ازتاریخ اجرای این قانون ملغی و بجای آن بترتیب مقرر درمواد ۲و۳ مالیات ازعایدات گرفته میشود.

ماده دوم ـ مالیات از عایدات مذکوره درماده فوق بتدریجی که محصولات ارضی وحیوانات و مواد حیوانی داخله برای مصرف بشهرها یا قصبات وارد و یا ازمملکت صادر میشود.وصول واز قرارسه درصد قیمت جنسی خواهد بود که وارد شهر یا قصبه و یا از مملکت خارج میگردد هر جنسی فقط یکمرتبه مالیات خواهد پرداخت.

ماده سوم ـ تعرفه مالیات اجناس مصرف داخلی مشمول این قانون براساس سه درصد قیمت به‌تناسب وزن یا تعداد و بطور مقطوع برای هرسال معین میگردد. تا اول اسفند هر سال تعرفه سال بعد بتصویب هیئت وزراء رسیده و اعلان خواهد شد.

مالیات اجناس صدوری بریال نقره گرفته میشود.

نظامنامه اجرائی مواد فوق بتصویب هیئت دولت خواهد رسید.

قانون مالیات ذبایح

(مصوب ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰۷) (دوره هفتم)

ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود از تاریخ تصویب این قانون فقط درشهرها وقصبات از کشتار بز دو قران - از گوسفند دوقران ودهشاهی - از بره سه‌قران - از گاو و گوساله سه‌قران ودهشاهی واز گاومیش پنج قران دریافت دارد.

ماده دوم - وزارت مالیه مکلف است ازابتدای ۱۳۰۸ تاسه سال باجلب نظر وزارت داخله اعتبار کمکهای لازم رانسبت به‌بلدیه‌های شهرها وقصباتی که مسلخ ندارند برای تأسیس ونگاهداری مسلخ در بودجه های مملکتی منظوردارند.

ماده‌سوم- پس‌ازاجرای‌این‌قانون کرایه‌مسلخ‌وعوارض‌دیگر بهیچ‌اسم‌ورسم‌از ذبایح‌دریافت‌نخواهدشد. وزارت‌مالیه‌مکلف‌است معادل مبلغی‌راکه بلدیه‌ها سالیانه ازذبایح برای‌نگاهداری‌و کرایه‌و تنظیم‌مسلخ واموروقصابی‌از کشتارشهرها وقصبات دریافت‌مینمودندوهمچنین‌مؤسسه شیروخورشید سرخ‌درتبریزومشهد برای مصارف خیری وصحی دریافت میداشتند ازروی عایدات‌آذر ماه ۱۳۰۷حساب کرده‌بآنهاهمه ساله عاید دارد که بهمان مصارف معینه برسانند.

ماده چهارم - وزارت داخله مکلف است بتوسط بلدیه هـا و در شهرها و قصبات مسلخهائی مطابق اصول صحی معین نماید که خارج از آنها کشتاری نشود وهر گاه‌درنقاطی که دارای مسلخ‌هستند کسی کشتاری نماید از پنجقران تایکتومان جزای نقدی خواهد شد.

تبصره ـ قصبات مملکت را وزارت داخله تعیین نموده وپس ازتصویب‌هیئت وزراء اعلان خواهد نمود.

ماده‌پنجم‌ـ قربانی اضحی ونذروعقیقه و کشتاریکه بحکم اجبار برای‌احتراز از مرك حیوانات درنتیجه ناخوشی و یا حادثهٔ میشود از مقررات مواد یك و چهارم معـاف است.

این قـانون که مشتمل بر ۵ ماده است در جلسه ۱۸ بهمن ۱۳۰۷ شمسی به تصویب رسید.

قانون بلدیه

(مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹)

ماده اول — ....

تبصره ۳ ـ عوائد مالیات مستقلات هرمحل وسهمی بلدیه‌ها از مالیات ذبایح وهمچنین عوائد سینماها و نمایشها مطابق قوانین مربوطه کماکان اختصاص ببلدیه همان محل خواهد داشت .

تصویبنامه عوارض شهرداری

هیئت وزیران در جلسه اسفند ۱۳۲۳ طبق پیشنهاد شماره ۲۴۳۹۰ - ۷۳۳۷۳ وزارت کشور تصویب نمودند از تاریخ صدور این تصویب‌نامه عوارض مشروحه زیر بنفع شهرداریها وصول شود :

۳ ـ ازحیواناتی که درحوزه شهرداری کشتار میشوند بشرح زیر :

الف ـ ازهر رأس بز ۱۰ ریال

ب ـ ازهر رأس گوسفند ۱۲ ریال

ج ـ ازهررأس بره ۱۵ ریال

د ـ ازهر رأس گاو ۲۵ ریال

ه ـ ازهر رأس گوساله ۳۰ ریال

و ـ ازهر گاومیش وبچه گاومیش ۵۰ ریال

ز ـ ازهر رأس خوك ۱۰۰ ریال

***

برای شهرهای دیگر ایران نیز تصویب نامه‌هائی برای دریافت عوارض شهرداری وضع گردیده است که ازذکر آنها خودداری میشود .

آئین نامه درشکه‌های شهری (سال ۱۳۱۷)

ماده ۳ ـ مالکین درشکه‌ها باید درشکه واسب‌های خودرا درشهربانی حاضر وبا حضور مأمور رانندگی ودامپزشك ومتخصصی که شهربانی تعیین مینماید معاینه

ودرصورتیکه واجد شرایط مقرره دراین نظامنامه باشد پروانه بطور مجانی صادر و نمره خواهد شد .

ماده ۶ ــ درشکه واسب ویراق آنها باید دارای شرایط ذیل باشند :

۸) ــ اسبهای درشکه بایستی قوی وفربه بوده مبتلا بامراض مسریه ومجروح نباشند .

۱۰) ــ اسبها نباید بدون نعل بوده و نعلبندی آنهانیز طوری باشد که پای اسب ــ ها نلغزیده وبزمین نخورند .

۱۱) ــ بستن اسبهای تعلیم ندیده و بدخو بدرشکه ها اکیداً ممنوع است .

ماده ۱۳ ــ مالکین درشکه‌ها موظفند درآخر هرسه ماه اسب ودرشکه‌های خودرا ازمعاینه متخصص ودامپزشك شهربانی گذرانده گواهینامه اخذ نمایند ولی درمواقعی که شهربانی مقتضی ولازم بداند درشکه ویراق واسبهای درشکه هـای عمومی را معاینه خواهد کرد .

ماده ٤٥ ــ خوراك دادن باسبهای درشکه در ایستگاه‌ها و معابر و خیابانها اکیداً ممنوع است .

نظامنامه خلافی درشکه چی‌ها

ماده ۱ ــ اشخاص ذیل بحبس ازیك تاهفت روز ویا تأدیه ازسه ریال تاپنجاه ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد :

۲) ــ هرمالکی که درشکه فاقد یکی‌ازشرایط مندرجه دراین نظامنامه رااز حیث ساخت وظرفیت واستحکام و نظافت ونمره گذاری ویا کیفیات‌مربوط باسبها و یراق ویا سایر خصوصیات براه اندازد .

ماده ۲ ــ اشخاص ذیل بحبس ازیکروز تا سه روز ویا بتأدیه از سه الی سی ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهد شد .

۱) ــ هرراننده که درشکه‌فاقدشرائط‌مندرجه‌دراین نظامنامه‌ازحیث‌ساخت ــ ظرفیت ــ استحکام ــ نظافت ــ نمره گذاری ویا کیفیات مربوطه باسبها ویراق آنها ویا سایر خصوصیات رابه بندد و باآن مسافر حمل ونقل کند .

۸) ـ هرمالك که درمدت مقرر در نظامنامه اسب ودرشکه خود را ازمعاینه متخصص ودامپزشك شهربانی نگذراند .

آئین‌نامه بارکش های کندرو (سال ۱۳۱۸)

ماده ۳ ـ مالکین باید بارکشها و مالهای خودرا قبل از بکار انداختن در شهربانی آماده وپس از معاینه درصورتیکه دارای شرایط مقرره دراین آئین نامه باشند پروانه بطور مجانی صادر و بارکش شماره گذاری خواهد شد .

ماده ۵ ـ کلیه بارکشها علاوه براستحکام باید دارای شرایط ذیل باشند :

۳) ـ مالهای بارکشهای نامبرده فربه بوده و مبتلا بامراض مسریه ومجروح نباشند.

٤) ـ نعلبندی مالها باید طوری باشد که پای آنها نلغزیده و بزمین نخورند .

٥) ـ مالهای بارکشها بدون تعلیمات و بدخو نباشند .

ماده ۱۲ ـ هرموقع شهربانی لازم بداند بارکشها ومالها ویراق آنها را معاینه می کند .

ماده ٤۸ ـ اشخاص ذیل بحبس ازسه روز تاهفت روز یابتأدیه ازسی ریال تا پنجاه ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس و بتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد:

۱) ـ کسانیکه بدون معاینه بارکش یامال ویابدون پروانه شهربانی بارکش راه میاندازند .

۲) ـ کسانیکه بدون رعایت مراتب مندرج درماده ٥ این آئین نامه بارکش راه میاندازند .

ماده ٤۹ ـ اشخاص ذیل بحبس ازیك روز تاسه روز و به‌تأدیه ازسه ریال الی ۳۰ ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد.

۷) ـ رانندگانیکه درخیابانها و گذرهای همگانی بمالهای خودخوراك بدهند.

۱۱) ـ رانندگانیکه دربارگیری رعایت توانائی مالهای خودرا نکنند .

آئین‌نامه گوشت فروشی (سال ۱۳۲۰)

ماده ۲٤ ـ قبل ازمعاینه دامپزشك ورعایت مقررات بهداشت نباید کشتار بشود و بطور کلی کشتن گوسفند و بز و گاو مریض ممنوع و درصورت کشف معدوم خواهد شد .

ماده ۲۷ - کشتن میش و بز و گاو آبستن ممنوع و متخلف بحد اکثر مجازات خلافی محکوم خواهد شد .

ماده ۲۸ - تناسب کشتار گوسفند و بز و میش بدستور شهرداری خواهد بود ودر هرصورت کشتار گوسفند نراز صدی ۶۰ تمام کشتار روزانه نباید کمتر باشد .

ماده ۳۳ - فروش گوشت دام مریض و گوشت کهنه وفاسد ممنوع و متخلف بحد اکثر مجازات خلافی محکوم و در صورت تکرار پروانه دکان پس گرفته خواهد شد .

ماده ۴۱ - بار کشهای حمل گوشت بدکانها باید پاك وتميز وهرروز ازطرف مأمور کشتارگاه معاینه‌شود. بردن گوشت بوسیله چهارپایان بار برجایز نیست‌مگر اینکه اساساً وسیله نقلیه دیگر وجود نداشته باشد .

ماده ۵۹ - متخلفین ازمواد فوق درصورتیکه عملشان مستلزم کیفر بیشتری نباشد بحبس‌تکدیری‌از۲۴ساعت تایکهفته‌وغرامت از پنج‌ریال‌تاپنجاه ریال ویایکی ازاین دو کیفر محکوم میشوند .

کشتار بره

شماره ۳۱۳۰-۲۱/۲/۲۰

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه ۱۹ اردیبهشت‌ماه ۳۲۱ برحسب پیشنهاد شماره ۵۶۷۶۵ بتاریخ ۲۱/۲/۱۷ وزارت کشاورزی مواد زیررا تصویب مینماید :

ماده ۱ - ازنظر تأمین احتیاجات گوشت کشور کشتار بره تاسن یکسالگی ازتاریخ صدور این تصویبنامه اکیداً ممنوعست .

ماده ۲ - متخلفین ازماده۱ طبق قوانین ومقررات جاریه کشور مورد تعقیب ومجازات قرار خواهند گرفت .

ماده ۳ - وزارت کشور - دادگستری - دارائی و کشاورزی هریك درحدود وظایف خود مأمور اجرای مدلول این تصویبنامه میباشند .

تصویبنامه دردفتر نخست وزیر است - رونوشت این ابلاغ بوزارتخانه های کشور - دارائی دادگستری فرستاده شد - نخست وزیر

کشتار بره

شماره ۲۴۶۶ - ۱۳۲۲/۱/۳۱

وزارت کشاورزی

بموجب اختیار حاصله‌از قانون اعطای اختیار بدولت‌مصوب ۲۴ خرداد ۱۳۲۱ هیئت وزیران بنا به پیشنهادشماره ۱۸۸۱/۶۷۱مورخ ۱۳۲۲/۱/۲۱ وزارت کشاورزی که بموجب نامه شماره ۱۲۴/ح ۳۸۹ مورخ ۲۲/۱/۹ وزارت دادگستری بموافقت آن‌وزارت رسیده است بمنظور تأمین احتیاجات گوشت کشوردرجلسه۲۲ فروردین ۱۳۲۲ مقررات زیر را تصویب نموده‌اند :

ماده ۱ - کشتار میشهای آبستن و بره های ماده از هر نژادی که باشد ممنوع است .

ماده ۲ - کشتار بره‌های نر بغیر از نژاد زندی وقره گل تاسن شش سالگی ممنوع وازآن تاریخ به‌بعد مجاز خواهد بود .

ماده ۳ - متخلفین ازمواد یك‌ودو بحبس‌تأدیبی ازیکماه تاسه‌ماه‌ویاپرداخت کیفر نقدی ازیکصد ریال تایکهزار ریال‌ویابهردومجازات‌محکوم خواهندشد .

ماده ٤ - وزارتخانه‌های کشور - دادگستری - کشاورزی هریك در حدود وظایف خود مأمور اجرای این‌تصویبنامه میباشند .

ماده ٥ - ازتاریخ این تصویبنامه تصویبنامه شماره ۴۱۳۰ مورخه نوزدهم اردیبهشت ماده ۱۳۲۱ راجع بکشتار بره فسخ میشود .

منع کشتار بره

شماره۹۱۱/۱۷۸۹۰-۲۳/۱۰/۲۷

وزارت دارائی

هیئت‌وزیران درجلسه۲۵ دیماه۱۳۲۳ برحسب پیشنهاد شماره ۲۷۲۱۱ر۲۷۲ -۲۳۳۲۸ر۲۸ بتاریخ ۱۴ر۱۰ر۳۲۳ وزارت دارائی‌تصویب نمودند که تصویب نامه شماره ۲۴۶۶-۳۱ فروردین ۳۲۲ ملغی گردد تصویب‌نامه دردفتر نخست وزیر است

نخست وزیر .

کشتار میش و بز

شماره ۳۶۲۶۴ مورخه ۲ر۱۰ر۲۵

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه ۳۰ آذر ماه ۳۲۵ بموجب پیشنهاد شماره ۱۲۶۸۵ – ۱۷۴۴۸ وزارت کشاورزی وموافقت‌نامه شماره ۲۵۰۶۵ر۷۸۴ - ۱۹ر۹ر۲۵وزارت دارائی تصویب نمودند :

۱ ـ از تاریخ صدور این تصویب نامه کشتار میشها و بزهای جوان و آبستن و بره های ماده ازهر نژادی که باشد ممنوع میگردد .

۲ ـ کشتار بره‌های نر ازهر نژاد مجاز خواهد بود .

تبصره ـ کشتار میش و بزهای پیر و ناقص الاعضاء بتشخیص مأمورین دام‌پزشکی مجاز بوده و در نقاطیکه مأمور دامپزشك نباشد کشتار آنها بتشخیص بخشدار ودهبانان محل میباشد .

۳ ـ متخلفین از مواد این تصویبنامه مشمول قانون مرتکبین قاچاق بوده و کیفر آنها طبق قوانین مربوطه خواهد بود .

٤ ـ وزارتخانه‌های کشور ـ دارائی ـ کشاورزی هریك درحدود وظائف‌خود مأمور اجرای این تصویبنامه میباشند . تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است .

از طرف نخست وزیر

کشتار میش و بز

نامه شماره ۱۲۸ر۲۱۳۲-۱۸ر۲ر۲۷

وزارت دادگستری

بموجب اختیار حاصله از قانون اعطای اختیار بدولت مصوب ۲٤ خرداد ۳۲۱ هیئت وزیران درجلسه پانزدهم اردیبهشت ماه ۳۲۷ بموجب پیشنهاد شماره ۲۰۰۷–۳۰ر۱ر۲۷وزارت کشاورزی‌ونظریه شماره‌۱۸۳ر ح۳۵۲۵ مورخ۲ر۲ر۲۶ وزارت دادگستری تصویب نمودند که ماده سوم تصویب نامه شماره ۳۶۲۶۴ — ۲ر۱۰ر۲۵ هیئت وزیران راجع بمنع کشتار میشها و بزهای جوان وآبستن و بره‌های ماده ازهر نژادی که باشند بشرح زیر اصلاح گردد: متخلفین ازمواد ۱ و ۲

تصویب‌نامه شماره ۳۶۲۶۴ - ۲ر۱۰ر۲۵ هیئت وزیران بحبس تکدیری از پنجروز تا ده‌روز و از پنجاه ریال تادویست ریال غرامت محکوم‌خواهند شد

تصویبنامه در دفتر نخست‌وزیر است. - نخست وزیر

کشتار گاو

شماره ۸۳۸۸- ۲۱ر۴ر۱۳۲۲

وزارت کشاورزی

بموجب اختیارات حاصله از قانون اعطای اختیار بدولت مصوب ۲۴ خرداد ۱۳۲۱ هیئت وزیران درجلسه ۲۰ تیر ماه ۱۳۲۲ بنا بپیشنهاد شماره ۴۲۶۶ر۱۳۳۹ بتاریخ ۱۲ر۴ر۱۳۲۲ وزارت کشاورزی مقررات زیررا تصویب نمودند :

ماده ۱ - از تاریخ صدور این تصویب‌نامه کشتار ماده گاو و گاوهای کار در کشتارگاههای کشور قدغن میگردد ماده گاوهای عقیم و بز و گاو های کار که فرسوده یا در نتیجه ابتلاء به‌بعضی بیماریها غیر قابل استفاده تشخیص داده شوند فقط باگواهی رئیس‌دامپزشکی ویادامپزشك‌بازرس کشتارگاه‌ممکن‌است کشتار گردند.

ماده ۲- متخلفین ازاجرای‌این تصویب‌نامه ازده روزتایکماه حبس‌وبپرداخت دو برابر قیمت دام کشته شده مجازات خواهند شد .

ماده ۳ - وزارت کشور - دادگستری -دارائی- کشاورزی- هریك درحدود وظائف خود مأمور اجرای مدلول این تصویب‌نامه میباشند .

مالیات پوست

ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۳

وزارت کشاورزی‌مجازاست که ازهرپوست که‌در کشتارگاه‌ازطرف‌مأمورین دامپزشکی پلمب میشود دوریال دریافت و برای خرید سیم - پلمپ - دارو و لوازم دامپزشکی وآزمایشگاه بانظارت دارائی بمصرف برساند .

قانون کیفر بزه‌های مربوط براه‌آهن

(مصوب ۳۱فروردین ۱۳۲۰)

ماده چهاردهم - نگاهداری وچرانیدن دام درحریم راه‌آهن ممنوع است و

راه‌آهن مسئول خسارت وارده که از تلف آنها حاصل میشود نخواهد بود .

اگر از این راه خساراتی براه آهن وارد شود مالکین دامها در قبـال راه آهن‌مسئول خواهند بود .

کرایه حمل و نقل حیوانات با راه آهن

بموجب تصویب‌نامه هیئت وزیران درجلسه ۲٤ مهرماه ۱۳۲۵ تعرفه‌راه‌آهن ایران برای حیوانات بقرار زیر است :

ماده ٥٤ ـ کرایه حیوانات زنده براساس نرخ بندی ذیل اخذخواهدشد :

۱ ـ گوسفند ـ بز ـ میش ـ بزغاله هر عدد در پنجاه کیلومتر یا کسر آن (٥ ریـال) .

۲ ـ سگ ـ گربه ـ (سگ‌باید دارای پوزه‌بند و گربه درقفس باشد) بهرعدد در پنجاه کیلومتر یا کسر آن (۷ریال) .

۳ ـ گاو ـ گاومیش ـ شتر ـ اسب ـ قاطر ـ الاغ ـ خوك وغیره هر عدد درپنجاه کیلومتر یا کسرآن (۳۰ ریال) .

دریافت عوارض برای پاك کردن واگنها

شماره ۷۳۲۰ ـ ۱۲ر٤ر۱۳۲٦

وزارت راه

هیئت وزیران درجلسه دهم تیرماه ۳۲٦ بنا به‌پیشنهاد شماره ٦۳٦۳ - ۳۸۰۹ وزارت راه و موافقت هیئت نظارت راه آهن تصویب نمودند برای جبران هزینه پاك کردن وضدعفونی واگن‌های حامل چهارپایان بنگاه‌راه‌آهن برای‌هر ـ واگن دومحوره پنجاه ریال وبرای هرواگن چهار محوره یکصد ریال ازاشخاصی که چهارپایان را برای حمل براه‌آهن تحویل میدهند دریافت داشته بحساب‌درآمد راه آهن منظور دارد .

تصویب‌نامه دردفتر نخست وزیر است　　　　　ازطرف نخست‌وزیر

صندوق تعاون برای خورده‌مالکین وروستائیان

در تاریخ ۱۱خردادماه ۱۳۲۵ بمنظور بهبود حال روستائیان وخرده مالکین

تصویب نامه‌ای مشتمل بر ۱۷ ماده ازهیئت وزیران گذشته است که :
درماده ۱- بندب - دادن وام بروستائیان جهت اصلاح اغنام واحشام پیش بینی شده است .
درماده ۱ - بند ج - بیمه دربرابر آفات عمومی دامها پیش بینی شده‌است.
درماده ۲ - زارعین دارای گاوبندی‌را بپرداخت یك و نیم درصد از کل در آمد موظف می‌سازد .
درماده ۱۱ - برای بیمه دربرابر آفات عمومی دامها کشاورزانرا به‌پرداخت مبلغی که بعداً وزارت کشاورزی تعیین خواهد نمود و علاوه بر ماده ۲ است موظف می سازد .
این تصویب نامه‌در تاریخ اول مهرماه ۱۳۲۵ اصلاح شده‌است ولی‌درقسمت - های مربوط بحیوانات که دربالا ذکر شدتغییراتی داده نشده است .

حق جواز بر دامپزشکان

بموجب تصویب نامه مورخه ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۲۵ (بند ۹) دامپزشکانیکه درخارجه تحصیل نموده‌اند مبلغ ۱۵۰۰ ریال ودامپزشکان تحصیل کرده داخلی ۱۰۰۰ ریال میباشد ودر آئین نامه تصریح گردیده است :
«کلیه اشخاصیکه اشتغال بکسب وشغل آزاد دارند مکلفند تا ۱۵ خرداد هر سال‌ولوآنکه مشمول مالیات نباشند ازادارات دارائی اقامتگاه قانونی خودتحصیل جواز نمایند . »

قوانین مربوط به‌شیلات وصیدماهی

راجع بصید ماهی وشیلات قوانین متعددی وضع گردیده است که در درجه اول عهدنامه ایران وروسیه شوروی میباشد که بذکر آن میپردازیم :

عهدنامه ایران وروسیه‌شوروی

(۲۶ دلو ۱۳۰۱ - ۲۸ جمادی‌الثانی ۱۳۴۱)   (دوره چهارم)

فصل چهاردهم - باتصدیق اهمیت‌شیلات سواحل بحرخزر برای اعاشه‌روسیه

دولت ایران پس از انقضاء اعتبار قـانونی تقبلات فعلی خود نسبت بشیلات مزبوره حاضراست که بااداره ارزاق جمهوریت اتحادی‌اشتراکی شوروی روسیه‌قراردادی درباب صید ماهی باشرایط خاصی که تاآنزمان معین خواهد شدمنعقد نماید .

همچنین دولت ایران حاضر است که بـادولت شوروی روسیه داخل مطالعه وسائلی که حالیه نیزتا رسیدن موقع شرایط مذکوره درفوق امکان رساندن مواد شیلات مزبوره را بروسیه درنظر ادارات ارزاق جمهوری اشتراکی روسیه تامین مینماید شود .

پس ازانقضاء اعتبارقانونی قرارداد جدیدی وضع گردیده‌است وتحت‌عنوان « قانون اجازه مبادله لایحه‌شیلات منعقده بین‌ایران واتحاد جماهیر شوروی » .

در دوره ششم تقنینیه درتاریخ ۳۰ مهر ۱۳۰۶ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است وآئین‌نامه‌ای براین قانون وضع وهرسه سال یکمرتبه‌تمدید گردیده ـ است که آخرین آنها ازنهم مهرماه ۱۳۱۷ تانهم مهر ۱۳۲۰ تمدید یافته است .

قانون اجازه مبادله لایحه شیلات منعقده بین ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

(مصوب ۳۰ مهرماه ۱۳۰۶ شمسی)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی لایحه شیلات‌را که دارای بیست ویك‌ماده وپنج صورت‌مجلس وپنج مراسله میباشدودرتاریخ هشتم مهرماه ۱۳۰۶ (اول اکتبر ۱۹۲۷) بین نمایندگان ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی امضاء شده است تصویب واجازه‌مبادله نسخ صحه شده‌آنهارا بدولت میدهد . این‌قانون که‌مشتمل‌بر یك ماده ومتن لایحه منضمه است درجلسه ۳۰مهرماه ۱۳۰۶ شمسی بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی — حسین پیرنیا

متن قرارداد شیلات منعقده بین دولت ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی :

چون دولت‌علیه ایران‌ازیکطرف ودولت اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی ازطرف دیگرلازم دانستند مسئله بهره‌برداری ازشیلات سواحل جنوبی‌بحرخزررا

بر طبق فصل چهاردهم عهد نـامه مورخه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ منعقده مابین دولتین علیه ایران و جمهوری سوسیالیستی فدراتیف شوروی روسیه تسویه نمایند لهـذا برای نیل باین مقصود نمایندگان مختار خود رابترتیب ذیل معین نمودند : دولت علیه ایران آقای علیقلیخان انصاری وزیرامور خارجه ایران . دولت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی آقای لومیخایلویچ کاراخان قائم‌مقام کمیسر ملی امور خارجه اتحـاد جماهیر شوروی سوسیالیستی . نمایندگان مختار مزبور پس ازارائه اعتبار نامه‌هـای خود که مطابق قاعده و ترتیبات لازمه بود درموارد ذیل موافقت حاصل کردند :

ماده ۱ ـ دولت علیه ایران بر طبق این قرارداد موافق بشرایط ذیل امتیـاز صید وتهیه محصول صیدماهی رادر سواحل خود درجنوب بحرخزر در حدود معینه درماده۲ بشرکت مختلط تجارتی وصنعتی که‌دولت علیه ایران ودولت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی تشکیل مینمایند واگذار میکند. شرکت مختلط مذکور در این قرارداد (کمپانی) نامیده میشود .

ماده ۲ ـ حدود شیلات که امتیاز آن به شیلات واگذار میشود همان حدود شیلاتی است که سابقاً امتیاز آن‌ازطرف دولت علیه‌ایران به برادران‌لیانازفهاوا گذار شده بود. رودخانه‌هائی که‌درحدودامتیاز بدریامیریزندازامتیاز حالیه‌موضوع میشوند حدفاصل رودخانه‌های‌مزبورباآبهای داخل‌درامتیاز خط‌دخول رودخانه‌های‌مزبور بدریا خواهدبود . دهانه‌های ذیل ازاین قاعده مستثنی‌میباشند :

۱ ـ سفیدرود که بواسطه کمی عمق دوشعبه آن سفیدرود وموسی‌چای‌نمی ـ شود دردهانه صید نمود باین جهة کمپانی حق خواهد داشت در دو شعبه مزبور این رودخانه تا محلی که ابنیه صید که سابقاً متعلق به‌برادران لیانازفهابوده موجود ـ است صید نماید .

ب ـ رودخانه بابل درولایت مشهد سر که همچنین بواسطه کمی عمق دهـانه آن کمپانی تاحدود صیدسابق برادران لیانازفها حق صید خواهد داشت .

ج ـ رودخانه گرگان وشعبه آن‌قره‌سو تاحدودیکه سابقاً برادران لیانازفها صید میکردند. اگربمرور ایام درظرف مدت امتیازدهانه‌های رودخانه‌ی مذکوره بواسطه تغییر مجرای رودخانه عوض شوند یا شعب تازه ایجاد نمایند حقوق صیدی

که بکمپانی داده میشود شامل دهانه‌ها وشعب تازه خواهد بود .
تبصره ـ کمپانی درحوزه صیدوحدودی که مطابق این قرارداد معین میشود درباب محل‌صید بغیر ازمقررات این‌قرارداد محدود بقید دیگری نخواهد بود .
ماده۳ ـ برای تنظیم صید کمپانی ترتیب ذیل مقرر است :
۱ ـ تمام ماهیهای بی‌فلس (حرام) درحوزه امتیاز متعلق بکمپانی است و صیادان‌آزاد وصیادان کمپانی آنهارا باید بکمپانی به‌قیمت‌هائی که‌قبلا برای دوره‌های معینی ازطرف کمپانی برقرار میشود بکمپانی بفروشند .
ب ـ تمام ماهیهای با فلس (حلال) که ممکن است بتوسط صیادان آزاد و صیادان کمپانی صیدشودمتعلق بخودآنهاست وآنها میتوانند بهر کس که میل‌داشته باشند بفروشند ومنجمله هم بکمپانی .
ج ـ برای اینکه کمپانی وصیادان آزاد اتباع ایران درحوزه امتیاز مخل‌کار یکدیگر نشوند مناطق صید صیادان‌آزاد سه سال بسه‌سال بین دولت علیه ایران و هیئت مدیره کمپانی‌معین‌خواهد شدو کمپانی‌متعهد میشود که شرایط وترتیب اجازه صید صیادان آزاد را درآبهائی که کمپانی مستقیماً درآن‌جا صیدمینمایند سه سال بسه سال تهیه وقبلا اعلام نماید .
ماده ٤ ـ مدت این‌امتیاز که بکمپانی واگذار میشود ۲۵سال از تاریخ روز اجرای آن خواهدبود وبعد ازانقضای مدت ۲۵سال مزبور تقبلات دولت‌علیه ایران که ناشی ازفصل ۱٤ عهدنامه۲٦ فوریه ۱۹۲۱است خاتمه یافته محسوب خواهدشد. اگردولت‌علیه ایران نخواست دوباره امتیازشیلات مذکور رابا کمپانی تجدید نماید کمپانی منحل شده محسوب میشود ودارائی آن بغیراز اراضی که‌دولت علیه ایران برطبق ماده۱۷ این‌قرارداد مجاناً بکمپانی واگذار نموده است بطورمساوی مابین طرفین تقسیم خواهد شد واراضی مذکوره مجدداً درتحت اختیار دولت علیه ایران درخواهد آمد دولت علیه ایران متعهد میشود که امتیاز شیلات مزبور را درصورت عدم تجدید امتیاز کمپانی درظرف ۲۵سال بعدبه ممالك ثالث واتباع آنها ندهددولت علیه ایران متقبل میشود که‌فقط بوسیله ادارات مربوطه خود ازشیلات بهره‌برداری نماید واز طرف خودمتخصصین دیگری‌را جزاتباع ایران برای اداره کردن‌شیلات دعوت ننماید .

ماده ۵ - طرفین ایران وشوروی هر کدام در کمپانی سهم مساوی یعنی پنجاه درصد خواهند داشت .

ماده ششم - برای تنظیم شیلات و خرید آلات وادوات لازمه صیادی و برای مخارج بهره برداری ازشیلات کمپانی تشکیل سرمایه عمومی میدهد که نباید از ۳ ملیون تومان تجاوز کند درصورتی که این مبلغ زیاد باشد طرفین سرمایه عمومی را که برای احتیاجات حقیقی لازم باشد تأدیه خواهند نمود و نصف این مبلغ رادولت علیه ایران و نصف دیگررا دولت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی خواهدپرداخت طرفین سهم خود رادر اوقاتی که مابین خود معین کرده باشند و برای توسعه کارلازم باشد تأدیه خواهند نمود وحق صید سنوات گذشته که مطابق ماده ۱۳ این قرارداد باید بدولت علیه ایران برسد از بابت سهم دولت علیه ایران در سرمایه عمومی که برای بهره برداری لازمست محسوب خواهد شد درصورتی که دولت علیه ایران سهم خودرا نقداً تأدیه ننماید ترتیب موزوعه درماده۷ این قرارداد اجراء خواهدشد ودر این صورت مبالغ ذیل که میبایست بدولت علیه ایران عاید بشود از بابت استهلاك بدهی دولت ایران بدولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی محسوب خواهد شد :

۱ - حق الامتیاز مطابق ماده ۸ - .

ب - صدی پنجاه عایدات خالص مطابق ماده ۹ ولیکن دولت علیه ایران حق خواهد داشت در هر موقع که بخواهد مبلغ تأدیه نشده اقساط خودرا نقداً بپردازد و دراینصورت مبالغ مذکوره درفقرات (۱) و(ب) این ماده بخزانه ایران تأدیه خواهد شد . پس از تأدیه شدن سهم دولت علیه ایران درسرمایه عمومی که برای بهره برداری لازمست مبالغ مذکوده در فقرات (۱) و (ب) این ماده مستقیماً بدولت علیه ایران تأدیه خواهد شد .

ماده۷- اگر مبالغ مذکوره درماده ٦ برای تأدیه سهم دولت علیه ایران در سرمایهٔ که بموجب ماده ۹ حقیقتاً لازم محسوب شده است کافی نباشد واگر دولت علیه ایران مابقی سهم خودرا تأدیه ننماید بقیه سهم دولت علیه ایران راپس از اخطار مربوط باین کار از طرف دولت مشار الیها بدولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طرف شوروی تأدیه خواهدنمود دولت علیه ایران پس ازاطلاع دادن دولت شوروی

که مبلغ مزبور تأدیه شده است از تاریخ تادیه سالی صدی هشت فرع برای مبلغ تأدیه شده خواهد پرداخت تااینکه تمام سهم‌ایران درسرمایه مذکوره درفوق تأدیه شود ولی راجع بتقسیم منافع کمپانی طرف شوروی درمواردی هم که در این‌ماده پیش‌بینی شده است حق نخواهد داشت که از عایدات کمپانی بیش از آنچه در ماده ۹ این‌قرارداد ذکرشده است یعنی پنجاه درصد دریافت دارد. بدیهی است که تنزیل صدی هشت مذکور درفوق که دولت علیه‌ایران میپردازددرموقع تقسیم منافع بر - طبق ماده ۹ این‌قرارداد درجزء تقسیم منافع محسوب نخواهد شد.

ماده ۸ - حق‌الامتیاز سالیانه امتیازی که مطابق این قرار داد واگذارمی - شود وازطرف کمپانی بدولت علیه ایران تأدیه خواهد شد عبارت است از :

۱)- هشتادهزار تومان درسال ازعایدات مطلق کمپانی ازبابت حق‌امتیاز .

۲)- صدی پانزده‌ازبقیه عایدات کمپانی که‌بعد ازوضع‌مخارج اداری و بهره - برداری عایدات خالص کمپانی محسوب میشود . مبلغ مـذکوره‌درفوق مربوط به - عوایدی که مطابق ماده ۹ این قرارداد ازبابت حق شرکت در کمپانی بدولت علیه ایران باید عاید شودنخواهد بود .

ماده۹ - تمام‌منفعت خالص که ازعملیات کمپانی حاصل میشود بالمناصفه‌صدی پنجاه بین‌شرکاءیعنی‌دولتین‌علیه واتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی‌تقسیم‌خواهدشد .

تبصره - کمپانی مکلف است محصولات شیلات رابه بهترین قیمت دربازار هـای ایران واتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی وبازارهای خارجه با درنظر گرفتن اینکه قیمت کدام یك ازبازارهای مذکور مرجح خواهد بود بفروش برساند .

ماده۱۰- هیئت مدیره کمپانی‌را اداره میکنند واقامتگاه آن درطهران‌خواهد بود مرکب است از شش نفر که برای مدت یکسال معین میشوند . سه نفرآنها از طرف دولت علیه ایران وسه نفر دیگرآنها از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی معین‌میشوند تصمیمات ومقررات هیئت مدیره باکثریت آراء اتخاذمی- شود. اعضاء هیئت مدیره راطرفین درمدتیکه بیش ازیکماه ازروزیکه این‌قرارداد بموقع اجراء گذارده میشود نباشد معین خواهند نمود .

درهیئت مدیره یکنفر ازاعضائی که ازطرف ایران هستند بموجب انتخاب

دولت علیه ایران سمت ریاست خواهد داشت .

اگر پس از سی روز از تاریخ انقضای مدت یکماه مذکور در فوق اعضای هیئت مدیره کلا یا جزأ از هر یك از طرفین معین نشده باشند اعضائی که تا آنوقت معین شده‌اند هیئت مدیره را تشکیل داده تا تکمیل هیئت مدیره حق اتخاذ تصمیمات راجع به مطالب کمپانی خواهد داشت .

ماده ۱۱ - طرفین توافق نظر حاصل نمودند که در شیلات استفاده از متخصصین تبعه ایران بعمل آید و برای این مقصود کمپانی مکلف است که برای تهیه متخصصین تبعه ایران اقدامات لازمه را بنماید و به نسبت پیدا شدن متخصصین ایرانی درعوض متخصصین شوروی بخدمت کمپانی پذیرفته خواهند شد . بقیه مستخدمین و عملجات و کارگران کمپانی که محتاج به تخصص نیستند باید تبعه ایران باشند .

تمام مستخدمین کمپانی باید مطابق دستورالعمل مصوب از طرف هیئت مدیره کمپانی رفتار نمایند و نیز طرفین توافق نظر حاصل نمودند که کمپانی حق ندارد اتباع دول دیگری را غیر از اتباع ایران وشوروی استخدام نماید .

ماده ۱۲ - کمپانی مطیع تمام قوانین جاریه و تصویبنامه‌ها و نظامات مصوبه از طرف هیئت وزراء ایران راجع بکمپانی‌های ایرانی خواهدبود . درحدود قوانین و تصویب نامه‌ها و نظامات جاریه مذکور دولت علیه ایران حق تفتیش در عملیات کمپانی را خواهد داشت .

ماده ۱۳ - برای مدت استفاده ازشیلات ازسال ۱۹۲۳ یعنی پس از سال ۱۹۲۲ که حساب آن سال بمبلغ پنجاه‌هزار تومان مفروق شده‌است تاروزیکه این قرارداد بموقع اجراء گذارده میشود دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هرساله‌مبلغ پنجاه هزار تومان بدولت علیه ایران تأدیه خواهد نمود. درعوض دولت علیه ایران محصولات صادره ازشیلات و ادوات صیادی وارده بشیلات را دراین مدت از حقوق تأدیه نشده گمرکی وسایر عوارضات معاف خواهد بود .

ماده ۱٤ - سال عملی کمپانی ازاول ماه اکتبر که مطابق مهرماه ایرانی است شروع میشود . تفریق محاسبات سال گذشته کمپانی با دولتین علیه ایران و شوروی نباید دیرتر ازاوایل ماه آوریل که مطابق فروردینماه ایرانی است بعمل آید .

ماده ۱۵ - برای جلوگیری از تضییع وقت کمپانی میتواند بلاتأخیر پس از تأدیه سرمایه که برای ابتدای کار لازم است و اعلان بدولت علیه ایران در باب شروع بکار مشغول بهره برداری از شیلات بشود طرفین سهم خودرا درمواعدی که از طرف هیئت مدیره کمپانی معین میشود خواهند پرداخت درصورتیکه طرف ایرانی سهم خود را درموعد مقرر از طرف هیئت مدیره کمپانی تـأدیه ننمود طـرف شوروی مطابق مقررات ماده ۷ مکلف است که آنرا تأدیه کند .

ماده ۱۶ - دولتین علیه ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اسباب و ادوات وموادولوازم دیگری راکه کمپانی برای بهره برداری از شیلات لازم خواهند داشت وهمچنین هرنوع محصولات شیلات را ازکلیه حقوق گمرکی و عوارضی که درضمن ورود وخروج اخذ میشود معاف داشته وحق ترانزیت آزاد وحق کاپوتاژ برای آنها قائل میشود ولی درهر صورت اشیاء مذکور از تفتیش گمرکی معـاف نمیباشندولی ادارات گمرکی طرفین بااجراء قوانین ونظامنامه‌ها ومقررات موجوده برای تفتیش ازفراهم نمودن تسهیلات ومساعدتهای لازمه برای واردات و صادرات کمپانی مضایقه نخواهند نمود .

ماده ۱۷ - دولت علیه ایران قبول میکند که اراضی راکـه در حوزه امتیاز برای ابنیه شیلات ومؤسسات آن لازمست مجاناً بکمپانی واگذار نماید ولی کمپانی موظف است رضایت خاطر آن مالکین خصوصی راکه قطعات اراضی آنهـا برای ابنیه ومؤسسات مذکور درفوق لازمست فراهم نماید .

ماده ۱۸ - دولتین علیه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هرکدام باندازهٔ که مربوط باواست در حدود خود مساعدت لازمه را در کارهای کمپانی خواهند نمود مخصوصاً دولت علیه ایران بکمپانی مساعدت خواهد کرد که کمپانی موفق بجلوگیری ازصید بطور قاچاق درآبهائی که دراجاره اواست بشود وماهی حرام بکمپانی تحویل داده شود .

ماده ۱۹ - چون حفظ نظم عمومی درمنطقه‌امتیاز برعهده دولت‌علیه ایران ــ است دولت علیه ایران قبول میکند که بکمپانی برای مجری داشتن شرایط مقرره دراین قرارداد وهمچنین نسبت بمحافظت انبارها وسایر ابنیه در شیلات مساعدتهای لازمه را بنماید .

ماده ۲۰ - این قرارداد باید برطبق قوانین هریك از مملکتین بتصدیق و تصویب برسد تصویب مزبور باید در هر یك از دو مملکت در اسرع اوقات ممکنه بعمل آید از روزیکه تصویب نامه‌های فوق درشهر تهران مبادله میشوند این قرارداد بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۲۱ - قرارداد حاضر بزبان فارسی و روسی و فرانسه نوشته شده و امضاء کنندگان این قرارداد یك نسخه بهریك از سه زبان مذکوره که در موقع تفسیر هر سه معتبر شمرده میشوند داده خواهد شد درصورت بروز اختلافات در تفسیر متن فرانسه اصلی محسوب میشود. علیهذا نمایندگان مختار مذکور درفوق این قرارداد را امضاء کرده و به مهر خود ممهور داشتند .

مسکو -

صورتمجلس نمره ۱

طرفین توافق نظر حاصل مینمایند دراینکه در تمام مواد قرارداد حاضر که اتباع ایران ذکرمیشود این عنوان شامل اتباع سابق سایر دول که تابعیت ایران را قبول کرده باشند نمیباشد .

صورتمجلس نمره ۲

دولت علیه ایران رضایت میدهد که دارائی شیلات که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از مارتین لیانازف مطابق ماده دوم قرارداد دهم اوت ۱۹۲۳ منعقده مابین مارتین لیانازف و اداره دولتی مؤسسات صیادی که سواد آن منضم است ابتیاع کرده و مارتین لیانازف آنرا نظر بمالکیت خود برطبق تقسیم نامه مایملك منقول و غیرمنقول تجارتخانه سابق لیانازف‌ها مابین ورثه که در ٦ نوامبر ۱۹۲۲ واقع شده است باداره مذکوره فروخته است از بابت سهم دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درسرمایه عمومی کمپانی محسوب شود ولی اراضی که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یاسایر مایملك مارتین لیانازف که ازاو خریداری نموده است درصورتی در جزء سهم دولت شوروی محسوب خواهند شد که در تقسیم نامه وراث تجارتخانه سابق لیانازف‌ها که در ٦ نوامبر ۱۹۲۲ واقع شده است و بتصویب دولت علیه ایران رسیده است داخل شده باشد. ازطرف خود دولت شوروی رضایت میدهد که دارائی

سایر شرکاء تجارتخانه سابق لیانازف که بدولت ایران رسیده است از بابت سهم دولت ایران درسرمایه عمومی کمپانی مختلط محسوب شود .

استخراج‌ازقرارداد مارتین‌لیانازف مورخه ۱۰ اوت ۱۹۲۳ «مارتین گیر گویچ لیانازف تمام حقوق خودرا نسبت باموال منقول وغیرمنقول مذکور درفوق باداره مؤسسات‌صیادی‌دولتی کمیساریای ملی‌ارزاق جمهوری‌سوسیالیستی فدراتیوشوروی روسیه واگذار مینماید»این واگذاری عبارت‌است از :

شیلات واقعه درانزلی‌ودرخلیج‌انزلی ودرآستارای‌ایران ودرساحل‌ازآستارا تا بندر انزلی ودر مساحت ده ورست درساحل دریا بطرف شرقی که عبارت است از ابنیه وقطعات زمین درانزلی بشرح ذیل :

۱ ـ قطعه زمین بطول ۵۰ ساژن و بعرض ٤۱ ساژن ودو آرشین .

۲ ـ قطعه زمین بمساحت ۱۷۹۲ آرشین‌مربع خانی ودورشك .

۳ ـ اراضی‌ابنیه شیلات انزلی‌باجزایر (کولان گودا) واقعه‌درمرداب.(الف) کولان گودای‌بزرك‌بطول ۶۰٤ ساژن‌و بعرض‌۳۱٦ ساژن.(ب) کولان گودای کوچك بطول ۱۹۷ ساژن وبعرض ۱۱۲ ساژن بابارکاسهای موسوم به «ماهی گیر» و«لوا»و «دریل» ومصالح‌وذخایر وآلات‌صید ووسایل نقلیه وکارخانجات سرد ونگاهداشتن دستگاههای بشکه سازی ودستگاههای دیگر واثاثیه دفتر وانبارها وغیره که عیناً موجود باشد .

صورتمجلس نمره ۳

دولت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی‌اعلام میدارد که‌تمام حقوق ودعاوی مارتین لیانازف نسبت بدولت علیه ایران ودعاوی که ازدعاوی مذکوره نسبت به ـ مأمورین دولت علیه ایران ایجاد میشود بدولت اتحاد جماهیر شوروی‌انتقال یافته‌ـ است باین‌جهت دولت شوروی بنام خود و بنـام مارتین لیانازف ازهمه و هر گونه حقوق ودعاوی که تابامروز موجود است واز مجموع ارتباطات مارتین لیانازف با دولت علیه ایران ودعاوی راجعه بحکمیت که خالی از اعتبار وقوت قانونی شمرده میشود حاصل شده است صرفنظر مینماید .

دولت علیه ایران ازطرف خوداعلام میدارد که ازتمام‌دعاوی دولتی بشخص

مارتین‌لیانازف وازهر نوع دعاوی نسبت بدارائی سابق شیلات مشارالیه که مطابق قرارداد مشارالیه‌بادولت شوروی درحدود صورتمجلس نمره۲ این‌قرارداد که‌مسئله دارائی شیلات راتنظیم مینماید انتقال یافته است صرفنظر مینماید . هر گونه‌دعاوی اتباع ایران نسبت بمارتین‌لیانازف‌اعم ازاینکه آن‌دعاوی ازطرف خود صاحب‌حق ویا برحسب انتقال باشد ازطریق محاکم قضائی‌ممکن بوده ودرصورت محکومیت مشارالیه آن‌محکومیت‌درهیچ‌موقع متوجه اثاثیه‌شیلات ودارائی کمپانی نخواهدشد.

صورتمجلس نمره ۴

ازمقررات جمله (ب) ماده۳ قرارداد راجع به‌بهره‌برداری از شیلات سواحل جنوبی‌بحرخزر ماهیهای صوف‌و کپود وکلمه استثناء میشود وطرفین موافقت‌حاصل نمودند که صید این‌ماهی هاهم ازطرف صیادان کمپانی وهم ازطرف صیادان آزاد ممکن است‌بعمل‌آید ولی‌چه صیادان آزادو چه صیادان کمپانی شصت درصد سه‌نوع ماهی مذکوررا باید بقیمتی که قبلا باید برای دوره‌های معین ازطرف کمپانی‌تعیین میشود بکمپانی بفروشند وچهل درصد بقیه صیدرا صیادان مختارند بمیل‌خود بهر-کس که بخواهند وهمچنین‌بکمپانی بقیمت مرضی‌الطرفین بفروش برسانند. تفتیش تسلیم شصت درصد صیدماهی‌های مزبور بتوسط کمپانی بعمل خواهد آمد و دولت علیه ایران برای اجرای تفتیش مذکور مساعدات لازمه رابکمپانی خواهد نمود اگر چهل درصد صیدصوف و کپود وکلمه که درفوق ذکر شده است برای رفع احتیاجات‌داخلی ایران کافی نباشد کمپانی اقدامات‌لازمه‌را برای رفع‌احتیاجات‌بازار داخلی ایران ازحیث این‌ماهی بعمل خواهد آورد ضمناً‌طرف ایران تشکیل هیچ نوع مؤسسه ثانوی‌دیگری را که قصدآن‌صدور ماهی ومحصول ماهی بدست‌آمده در قسمت ایرانی بحرخزر و در رودخانه هائی که داخل بحرخزر میشوندبخارجه باشد اجازه نخواهد داد .

صورتمجلس نمره ۵

درمواقعی که کمپانی‌بموجب‌مقررات ماده۱۱ این‌قرارداداتباع دولت‌شوروی-را برای‌خدمت‌دعوت‌خواهدنمود طرفین‌منافع کمپانی‌را درداشتن متخصصین منظور

داشته بکمپانی مساعدتهای لازمه را در تسهیلات رسومات تذکره ویزای آن برای اشخاص فوق‌الذکر خواهد نمود .

مراسلات مبادله شده راجع بقرارداد شیلات

مراسله نمره ۱

آقای کمیسر ملی. صید ماهی بوسیله استعمال مواد شیمیائی یا منفجره وامثال آن اکیداً ممنوع میباشد بغیر ازوسائل مذکوره کمپانی دراتخاذ وسایل صید آزاد-است ضمناً اگردولت‌علیه ایران از کمپانی تقاضا کند کمپانی موظف است درتکثیر مصنوعی انواع‌ماهی‌ها که‌ممکن‌است نوع آنهابرطرف شوداقدام‌بعمل بیاوردعلاوه-براین برای اینکه ذخایر ماهی بهتر حفظ شود و برای تسهیلات تخم‌ریزی درموارد ذیل صید ماهی ممنوع است :

۱ - درسفیدرود بالاتر ازنقطه که درجمله (۱) ماده ۲ ذکر شده است برای تمام سال ۲۰ - درسایر رودخانه‌ها یکماه درسال یعنی ازدهم آوریل تادهم‌مه .

از احترامات فائقه من نسبت بخودتان اطمینان داشته باشید

جواب مراسله نمره ۱

آقای وزیر. توقیراً وصول مراسله محترم‌عالی مورخه امروزرا که بمضمون ذیل است اطلاع میدهد. صیدماهی بوسیله استعمال مواد شیمیائی یا منفجره و امثال آن اکیداً ممنوع میباشد بغیر ازوسایل مذکوره کمپانی دراتخاذ وسایل صیدآزاد-است. ضمناً اگردولت علیه‌ایران از کمپانی تقاضا کند کمپانی موظف استدرتکثیر مصنوعی انواع ماهی‌ها که ممکن است نوع آنها برطرف شود اقدام بعمل بیاورد علاوه براین برای اینکه ذخایر ماهی بهتر حفظ شود و برای تسهیلات تخم‌ریزی‌در موارد ذیل صیدماهی ممنوع است :

۱ - درسفیدرود بالاتر ازنقطه که درجمله (۱) ماده۲ ذکر شده است برای تمام سال . ۲ - درسایر رودخانه هایکماه درسال یعنی ازدهم آوریل تادهم‌مه . از احترامات فائقه من‌نسبت بخودتان اطمینان‌داشته باشید و باکمال احترام‌خاطر عالی-را مستحضر میدارد که دولت متبوعه دوستدار مندرجات مراسله مذکوره را قبول کرده‌است. احترامات فائقه ...

مراسله نمره ۳

آقای کمیسر ملی. دولت علیه ایران امیدوار است کـه دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی چه حالا و چه درآتیه بادعاوی شرکاء وو راث تجارتخانه‌سابق برادران لیانازف‌ها نسبت بدولت‌علیه ایران ومأمورین آن راجع بتمام مسائل‌مربوط بشیلات مساعدت نخواهد نمود وهمچنین هیچ ادعائی دایر بحکمیتی که مابین دولت علیه ایران وشرکاء و وراث تجارتخانه مزبور واقع شده است ابراز نخواهد کرد وهمچنین‌دولت‌علیه ایران امیدوار است که دولت‌اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی درنظر ندارد مایملکی که شرکاء ووراث مذکور درفوق درشیلات سواحل جنوبی بحرخزر متعلق بخود میدانند خواه‌بواسطه خرید وخواه بوسایل دیگر بخود تعلق دهد باستثناء اموال‌متعلقه به‌مارتین‌لیانازف که‌دولت‌اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی قبلا خریداری‌نموده‌است. موقع‌را مغتنم شمرده‌احترامات فائقه خودرا تقدیم‌میدارم.

جواب مراسله نمره ۳

آقای وزیر. بنام دولت متبوعه‌خود توقیراً وصول مراسله ذیل را اطلاع می-دهم: دولت‌علیه ایران امیدوار است که دولت جماهیرشوروی سوسیالیستی چه‌حالا وچه‌درآتیه بادعاوی شرکاء وو راث تجارتخانه‌سابق برادران لیانازفها نسبت بدولت علیه ایران ومأمورین آن‌راجع بتمام مسائل مربوط بشیلات مساعدت نخواهد نمود وهمچنین‌هیچ ادعائی‌دائر بحکمیتی که مابین‌دولت‌علیه‌ایران‌وشرکاءووراث‌تجارتخانه مزبورواقع‌شده‌است‌ابراز‌نخواهد کردو همچنین‌دولت‌علیه‌ایران‌امیدوار‌است که‌دولت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی‌درنظر ندارد مایملکی که شرکاء ووراث‌مذکور درفوق درشیلات سواحل جنوبی بحرخزر متعلق بخود میدانند خواه بواسطه خرید وخواه بوسایل دیگر بخودتعلق دهد باستثنای اموال متعلقه بمارتین لیانازف کـه دولت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی قبلاً خریداری نموده است. موقع‌را مغتنم شمرده احترامات فائقه خود را تقدیم میدارم .

احتراماً باستحضار خاطرعالی میرساند که دولت متبوعه دوستدار مندرجات مراسله شمارا قبول نموده است. متمنی است احترامات فائقه دوستدار را بپذیرید .

مراسله نمره ۴

آقای کمیسر ملی. برحسب‌دستورالعمل دولت متبوعه خود افتخار دارم باطلاع

شما برسانم که هر نوع تبلیغات سیاسی و تحریکات درمیان سکنه محل و کارگران و مداخله درامور سیاسی و مذهبی و اجتماعی داخلی ایران ازطرف اتباع دولت شوروی که بموجب مقررات قرارداد راجع به بهره برداری ازشیلات سواحل جنوبی بحر خزر بخدمت کمپانی پذیرفته میشوند اکیداً ممنوع است و درصورت تخلف از این ممنوعیت تخلف کنندگان پس از ثبوت تقصیر بمجازات هائی که از طرف محاکم ایران معین شود حتی انفصال از شغل خود محکوم خواهند شد . همچنین تشکیل اتحادیه‌های کارگران برای کارگران اتباع ایران واجازه ورود آنها باتحادیه‌های مزبور ممنوع است درهرصورت اگرمستخدمین اتباع ایران کمپانی درمقابل عملیات برخلاف قوانین ایران ومقررات دولت علیه محکوم بمجازاتهائی بشوند هیچ نوع مسئولیتی ازاین حیث متوجه دولت علیه ایران نخواهد شد .

جواب مراسله نمره ۳

آقای وزیر . درجواب مراسله مورخه امروز توقیراً خاطر شما را مستحضر میدارد که دولت جماهیر شوروی سوسیالیستی بنابراصل عدم مداخله درامور داخلی ایران رضایت میدهد که تقاضاهای شمارا راجع بتحریکات و تبلیغات سیاسی بطوریکه دریادداشت فوق الذکر شما مذکور است درموقع اجراء نماید . اما راجع بتشکیل اتحادیه کارگران برای عملجات ایرانی و نیز قبول آنها در این قبیل تشکیلات نظر باینکه موضوع مربوط بصلاحیت دولت ایران وقوانین داخلی مملکت ایران می‌باشد توقیراً اشعار میدارد که حکومت اتحاد شوروی مندرجات مراسله شما رامی‌پذیرد متمنی است احترامات فائقه را قبول بفرمائید .

مراسله نمره ۴

آقای کمیسر ملی . بموجب دستورالعمل دولت متبوعه خود را برای تکمیل ماده دهم قرارداد راجع به بهره داری ازشیلات سواحل جنوبی بحرخزر احتراماً اظهار میدارم که ازاینکه ازهیئت مدیره یکنفر ازاعضاء طرف ایرانی سمت ریاست خواهد داشت برای طرف ایرانی هیچ مزیتی درحل امور منظور نمیگردد و هر پیشنهادی ازهر طرفی که باشد تادر هیئت مدیره باکثریت آراء اتخاذ نشده است بموقع اجراء گذارده نخواهد شد . موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خودرا تقدیم میدارم .

جواب مراسله نمره ۴

آقـای وزیر . افتخار دارم وصول مراسله شما را بمضمون ذیل اعلام نمایم: «برای تکمیل ماده دهم قرارداد راجع به‌بهره برداری از شیلات سواحل جنوبی بحرخزر احتراماً اظهار میدارم که ازاینکه درهیئت مدیره یکنفر ازاعضای طرف ایرانی سمت ریاست خواهد داشت برای طرف ایرانی هیچ مزیتی درحل امور منظور نمیگردد وهر پیشنهادی ازهرطرفی که باشد تادر هیئت‌مدیره باکثریت آراء اتخاذ نشده است بموقع اجراء گذارده نخواهدشد» افتخاردارم رضایت دولت‌متبوعه‌خود را بمندرجات مراسله شما اعلام دارم .

مراسله نمره ۵

آقای وزیر . برحسب دستورالعمل دولت متبوعه افتخار دارم باطلاع شما برسانم که : «دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رضایت میدهد که دعاوی ثابته اتباع ایران‌را نسبت بمارتین لیانازف راجع به‌مبالغی که اتباع ایران بضمانت دارائی شیلات مشارالیه باو قرض داده‌اند ودولت علیه ایران بدولت شوروی اعلام نماید بانظرمساعدت تلقی نموده اقدامات لازمه‌را برای تسویه‌آنها بنماید» موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خودرا تقدیم میدارم .

جواب مراسله نمره ۵

آقای کمیسرملی . افتخار دارم وصول مراسله مورخه امروزشما رابمضمون ذیل اعلام‌نمایم :« دولت اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی رضایت میدهد که‌دعاوی ثابته اتباع ایران‌را نسبت به‌مارتین‌لیانازف راجع به‌مبالغی که اتباع ایران بضمانت دارائی شیلات مشارالیه باوقرض داده‌اند و دولت ایران بدولت شوروی اعلام‌نماید بانظر مساعد تلقی نموده اقدامات لازمه رابرای تسویه آنها بنماید »

افتخار دارم رضایت دولت متبوعه خود را بمندرجات مراسله شما اعلام دارم

****

اجازه مبادله این‌قرارداد که مشتمل بر ۲۱ ماده و ۵ صورتمجلس و ۵ مراسله است‌در جلسه ۳۰ مهرماه ۱۳۰۶ شمسی داده شده است .

رئیس‌مجلس شورای ملی ـ حسین پیرنیا

صید ماهی

شماره ۱۳۱۰۴ - ۱۳۲۲/۶/۲۹ وزارت کشاورزی

بمنظور حفظ ذخایر ماهی وجلوگیری ازصیدماهی ریز «فارس» هیئت وزیران در جلسه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۲۲ بنا بر پیشنهاد شماره ۱۸۷۲۱ مورخ ۱۳۲۲/۶/۱۹ وزارت کشاورزی مراتب زیر را تصویب نمودند :

ماده ۱ - در رودخانه هائی از حوزه دریائی خزر که جزو آبهای امتیازی شرکت شیلات ایران وشوروی نیستند صید ماهی با تور و دامهائیکه چشمه هـای کوچکتر از اندازه‌های زیرین باشد قدغن میگردد :

الف - اندازه چشمه‌های تورلا کش یارودخانه‌ای. در کیسه تور ۲۷ میلی‌متر دردیوار تور ۳۰ میلی‌متر دربالهای تور ۳۳ میلی‌متر .

ب - اندازه چشمه‌های دامهای ثابت. برای صیدماهی آزاد ۹۰ میلی‌متر برای صید ماهی سفید ۵۵ میلی‌متر برای صید ماهی کلمه ۳۶ میلی‌متر .

تبصره - اندازه چشمه‌های تور یادام عبارت ازطول هریك از اضلاع چشمه مزبور است که ازیك گره تاگره دیگر درحال بازحساب میشود .

ماده ۲ - کسانیکه‌اقدام بصید باتورها یادامهائی می‌نمایند که اندازه چشمه - های آنها کوچکتر ازاندازه های مندرج درمـاده یك این تصویبنامه باشد بحبس تکدیری ازسه تاده‌روز بپرداخت کیفر نقدی ازیکصد ریال تادویست ریال‌محکوم خواهند شد .

ماده ۳ - وزارت دارائی ووزارت کشاورزی ووزارت دادگستری هریك‌در حدود وظائف خود مأمور اجرای این‌قانون میباشند.

قانون معافیت ماهیهای موسوم به‌متو و حشینه صادره از خلیج فارس از حقوق گمرکی

مصوب ۸ مرداد ۱۳۱۳

ماده واحده - ماهیهای موسوم به‌متووحشینه که درسواحل خلیج فارس صید

میشود درموقع صدور از پرداخت حقوق گمرکی معاف میباشد .

این قانون که‌مشتمل بریك ماده‌است درجلسه ۸ مرداد ۱۳۱۳ بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

قانون - انحصار تهیه خرید وفروش تخم نوغان وپیله بوزارت صناعت

(مصوبه ۲۴ بهمن ۱۳۱٦)

ماده ۱ - انحصار تهیـه تخم نوغان وپیله در کشور بـا وزارت صنـاعت و معـادن است .

ماده۲ - هرکس بدون‌اجازه وزارت صناعت ومعادن تخم‌نوغان بعمل‌آورد یا بدون برچسب اداره نوغان آنرا بفروشد بر ضبط مال (و درصورت نبودن عین مال وقیمت آن) مرتکب بتأدیه غرامت نقدی از پانصد ریال الی پنجهزار ریال محکوم خواهد شد ودر صورتیکه محکوم بتأدیه نقدی اعم ازغرامت یا قیمت مال قادر نباشددرمقابل هرپنج‌الی بیست‌ریال ازآن بنظر محکمه یکروز حبس خواهد شد ومدت حبس نباید ازسه سال تجاوز نماید .

تبصره - وزارت صناعت در مورد اجراء این قانون شاکی خصوصی شناخته میشود ودرصورتیکه شکایت خود را مسترد دارد قضیه قابل تعقیب نخواهد بود .

فروش ابریشم

شماره ۱۳۹۹۸ ۱-۷-۱۳۲٦

وزارت اقتصاد ملی

هیئت وزیران درجلسه ۳۰شهریور۳۲٦ طبق پیشنهاد شماره ۱٤۸۲۲مورخه ۳۰-٦-۲٦ وزارت اقتصاد ملی تصویب نمودند که :

نسبت بمقدار ابریشم ومشتقات آن که دردست مردم در کشور ازسالهای‌قبل تا تاریخ تصویب این تصویبنامه باقی مانده اداره کل نوغان‌مجاز است درمدت‌چهار

ماه (مهر - آبان - آذر - دی۲٦) آگهی صادر نموده درمحل هائی که بعداً معلوم خواهدنمود ابریشم ومشتقات فوق‌را پلمپ‌نموده واجازه پروانه حمل وفروش‌بدهد مشروط براینکه دارندگان ابریشم ازبرای هر کیلو ابریشم خام مبلغ ۲۰ ریال‌حق پلمپ ببانك صنعتی ومعدنی ایران پرداخت نمایند . الخ ...

شماره ۳۰٤۰   ۲۱-۲-۲۷

این تصویب‌نامه تاآخر اردیبهشت ۲۷ تمدید شده است .

مقررات مربوط بمراتع

هیئت وزراء درجلسه مورخ۱۳ شهریور ۱۳۱٦ برحسب پیشنهاد نمره۱٦۳۳٦ مورخه ۱٦/٦/۱۰ اداره کل فلاحت تصویب نمودند که برای تـأمین مراتع وبهبودی وضعیت‌آن‌جهت‌تعلیف احشام‌درداخله کشورمقررات‌ذیل‌بموقع اجراء گذارده‌شود :

۱ - بازرسی واداره فنی مراتع کشور باداره کل فلاحت واگذار میشود .

۲ - اجرای دستورات فنی که ازطرف مأمورین اداره کل فلاحت داده‌میشود ازقبیل حفرچاه - تهیه آب - پاك نمودن مراتع ازسنك وخار و سایر اقدامات‌لازم بعهده مالکین وصاحبان مراتع میباشد .

۳ - مأمورین اداره کل فلاحت مراتع رابا حضور مالك یانماینده آن‌بازدید وعملیاتی که باید انجام‌گیرد تعیین ومالك موظف باجرای آن‌میباشد .

٤ - قبل ازورود احشام جهت تعلیف‌مراتع توسط مأمورین اداره کل فلاحت بازرسی وهر مرتعی که درآن دستورات مذکور درماده ۲و۳ بموقع اجراء گذارده شده بین‌گله‌دارها تقسیم ودر هرموقعی که مالکین دستورات را اجرا ننموده‌اند از ورود گله جلو گیری خواهد شدو مالکین حق دریافت علفچر درحین عبور گله از این مراتع نخواهند داشت .

۵- مالکین اراضی که گله برای‌تعلیف ازآن نقطه‌عبور مینماید حق‌دریافت علفچروغیره بهیچ‌عنوان نخواهندداشت ودرصورتیکه عبور گله ازاراضی مزروعی موجب زیان گردد طبق‌تقویم باجلب رضایت‌طرفین ازطرف صاحب گله زیان‌وارد جبران میشود .

۶ــ حکام ـ ادارات مالیه ـ کلانترهای مرزو امنیه موظفند برای انجام دستورات فوق بامأمورین اداره کل فلاحت مساعدت و تشریك مساعی نمایند .

آئین‌نامه تعلیف احشام عشایر خارجی در خاك شاهنشاهی

پیوست امریه شماره ۳۱۷۰۴ر۶۴۴۰۳ ـ ۵ . مورخ ۱۴ـ۷ـ۱۳۱۸ رکن دوم ستاد ارتش

فصل اول

مقرراتیکه قبل از ورود بایران باید رعایت شود

ماده ۱ ـ هریك از طوایف و عشایر دول خارجی که قصد ورود و اقامت در مراتع و کوهستانهای ایران را جهت تعلیف داشته باشند باید سه‌ماه قبل از صدور اجازه دولت شاهنشاهی برای ورود بایران درخواستنامه حاوی گواهی و اجازه نامه دولت متبوعه خودیا مستقیماً و یا بوسیله فرمانداران و یا مأمورین صلاحیتدار بخشهای مسکونی خود بنزدیکترین مأمور دولت شاهنشاهی مقیم آن کشور بدهند . دراین درخواست که بمنظور تحصیل پروانه ورود (که درحقیقت حکم روا دیدرا دارد) داده میشود بایستی قصدعزیمت ـ اسم رئیس طایفه ـ تعدادخانوار با نفوسیکه‌دارند ـ تعداد اغنام و احشام و چهارپایان ـ اسم کوهستانیکه درایران اقامت خواهند کرد ـ و نقطه مرزی که از آنجا عبور مینمایند باتاریخ ورود و مدت اقامت و تاریخ حرکت دقیقاً تعیین و بطور جامع قید شود .

تبصره ـ گواهینامه و تقاضانامه باید بزبان فارسی و بزبان رسمی کشوریکه طایفه تقاضا کننده تابع آن است درسه نسخه نوشته شود .

ماده ۲ ـ مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستند بمحض دریافت این تقاضا‌نامه بازجوئیهای لازم در اطراف سوابق و عملیات طایفه مزبور بعمل آورده و درصورت صلاحیت نظریات خودرا باگزارش بوزارت امورخارجه بفرستند . این گزارش و تقاضانامه‌ها باید لااقل دوماه قبل‌ازموعد ورودعشایر بایران بمرکز برسد.

ماده۳ـ پس ازوصول گزارش‌مأمور دولت شاهنشاهی درصورتیکه موافقت با ورود طایفه مورد بحث بخاك ایران بشود از طریق وزارت امور خارجه جواب

موافق‌صادرو بدین‌ترتیب‌یکماه بموعدحرکت‌طایفه مانده‌ازطرف مأمورشاهنشاهی که درخواست باو داده شده پروانه ورود بخاك ایران باتعیین اسم رئیس طایفه و خانوار ومشخصات مندرجه در درخواست صادر میگردد .

ماده ٤ - رئیس طایفه که پروانه مأمور دولت شاهنشاهی را در دست دارد باید لااقل ده روز قبل از ورود طایفه خود بخط مرزی شخصاً بخاك ایران عزیمت بکلانتر مرزمربوطه وبنزدیکترین پادگان نظامی که‌حوزه ییلاقی‌تابع آن‌پادگان‌ است مراجعه واجازه‌نامه خودرا (با برگهای مندرجه درتبصره ۱ ماده ٥ بهداری دامپزشکی) بثبت رسانیده کلانتر مرز وفرمانده پادگانرا از تاریخ ونقطه ورود مستحضر میسازد .

ماده ٥ - کلیه اوراق وپروانه‌های مربوط باین امر مجانی داده میشود .

تبصره ۱ - مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستند از تقاضاکنندگان پروانه ورود بخاك شاهنشاهی گواهینامه بهداری جهت افراد خود و گواهینامه دامپزشکی دامهای خود را ده روزقبل از حرکت بایران مطالبه و تا موقعیکه افراد عشایر وطوایف این گواهینامه هارا تسلیم ننموده‌اند ازدادن پروانه ورود بآنها خود داری نمایند .

تبصره ۲- مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستندهمینکه عشایر خارجی درخواستنامه عزیمت بایران جهت تعلیف‌را میدهند آنانرا از مقررات وابسته به‌ارز در کشور شاهنشاهی آگاه سازند .

فصل دوم

مقررات وشرایطی که پس‌از ورود بخاك ایران باید رعایت شود

ماده ٦ - هریك ازرؤسای طوایف وعشایری که اجازه‌نامه ورود خود رابه ثبت رسانیده وبایدیك‌یا دونفر ازریش‌سفیدان طایفه‌را جهت اقامت دائمی درمرکز پادگان بمنظور انجام تسهیلات‌لازمه ورسیدگی دراختلافاتیکه ممکن است دربین رعایای ایرانی وافراد عشیره رخ‌دهد کتباً بکلانتری مرزمربوطه وفرمانده‌پادگان معرفی‌نماید که‌ازروز ورود بخاك ایران درمرکزپادگان‌دائماً‌حاضرباشند .

ماده ۷ - هررئیس عشیره وطایفه باید درنزد کلانتر مرز مربوطه و فرمانده

کتباًملزم شود که ازهر گونه بی‌نظمی افراد خودفوراً جلوگیری نموده درصورت ارتکاب جـرائم « اعم ازاختلال مقررات فصل چهارم همین آئین نامه مبادرت بعمل قاچاق ـ ارتکاب بسرقت ـ تخریب مزارع و غیره » مرتکبین را دستگیر و تسلیم مأمورین ایران نمایند .

ماده ۸ ـ هیچیك از افـراد طایفه که بخاك ایران وارد میشوند حق داشتن اسلحه را نداشته و بایداسلحه خودرا درخاك خود بگذارند .

تبصره ـ دادن جواز توقف جهت تفنگهای شکاری بـا موافقت کلانتر مرز بعهده فرمانده پادگان مربوط واگذار میشود .

ماده ۹ ـ عشایر وطوایف مجاز فقط میتوانند ازنقاطیکه در تقاضانامه خود ذکر نموده‌اند وتصویب شده ودرپروانه ورود هم قید گردیده وارد شده وازهمان نقطه هم خارج گردند .

اشخاصیکه از نقاط غیر مجاز وارد خاك ایران شوند در حکم ورود بطور قاچاق شناخته شده وبرطبق قوانین مربوطه کشور باآنها رفتار خواهدشد .

ماده ۱۰ ـ تردد افـراد عشایر و طوایف بشهرستانها و دهستانها جهت خرید احتیاجات ویافروش محصولات برحسب پروانه‌هائی خواهد بود که ازطرف فرمانده پادگان برؤسای آنها داده میشود. برای ورود بمراکز پادگانهای نظامی درهردفعه بیشتر ازپانزده نفر وبرای ورود بپاسگاههای مرزی بیشتر ازدو نفر مجاز نمیباشند

ماده ۱۱ ـ گواهینامه هـائیکه بافراد طوایف جهت عبور ومرور بداخل و خارج مرز داده میشود تأثیری درتابعیت آنها نخواهد داشت .

فصل سوم
مسائل حقوقی و قضائی

ماده ۱۲ ـ کلیه‌افراد طوایف خارجی درداخل کشورشاهنشاهی تابع‌مقررات و قوانین کشور ایران بوده و دربـاره آنها مثل افراد دولت کاملت‌الوداد رفتـار خواهند شد .

ماده ۱۳ ـ کلیه دعاوی واختلافات حقوقی دربین رعایای عشیره که در مدت اقـامت در خاك ایران حادث میشود توسط کمیسیونیکه تحت ریاست کلانتر مرز

مربوطه وبکارمندی نماینده فرمانده نظامی ویك یادو نفرنمایندگان ایل مربوطه « مندرجه درماده ششم » تشکیل میشود حل و تصفیه خواهد شد .

ماده ۱۴ - اختلافات ودعاوی حقوقی بین افراد عشیره وافراد ایرانی بوسیله دادگاه آشتی وچنانچه نباشد بوسیله حکم هائی که طرفین معین مینمایند و مورد موافقت کلانتر مرزوفرمانده پادگان واقع میشود حل وتصفیه میگردد .

ماده ۱۵ - موضوع ازدواج و طلاق وهمچنین مسائل مربوطه بارث در بین افراد عشیرهخارجی برطبق قوانین ومقررات دولتمتبوعهآن عشیره انجاممیگردد

ماده ۱۶ - چنانچه ازطرفین ازدواج کنندگان یکی ایرانی ودیگری افراد طوایف خارجی باشند موضوع ازدواج وهمچنین طلاق برطبققوانین کشورایران عمل خواهد شد .

تبصره - مسائل مربوط بارث بر طبق قوانین و مقررات کشور شاهنشاهی بعمل خواهد آمد .

فصل چهارم
مقرراتمالی وگمرکی

ماده ۱۷ - در موقع ورود طوایف خارجی بخاك ایران باید صورت اسامی دامهای خودرا بمأمورین گمرکی ودارائی بدهند وپس از ورود تاپانزده روز عمل سرشماری دامهای آنها باحضور نمایندگان کلانتر مرز وپادگان نظامی ودارائیو گمرك محل شمارش وخاتمه یافته وپروانه ترانزیت صادر شود ودر حین خروج نیز تعداد دامهای طوایف خارجی بایستی باپروانه ورود مطابقت نماید .

ماده ۱۸ - نرخ علفچر برطبق مقررات مالی وزارت دارائی وصولمیگردد.

ماده۱۹ - افراد عشیرهخارجی میتوانند لوازم زندگانیشخصی مابهالاحتیاج خودرا همراه داشته باشند .

ماده ۲۰ - هریك ازافراد طایفه حق دارند محصول دامهای خودرا بااستفاده ازمقررات مبادلات مرزی بفروش رسانده ودر مقابل بهمان میزان از کالای مورد احتیاج مجازخریداری نمایند .

فصل پنجم

مقررات بهداری

ماده ۲۱ ـ کلیه افراد عشایر خارجی درموقع اقامت درخاك شاهنشاهی تابع مقررات بهداری کشور ایران هستند وهر گاه درمدت اقامت آنها درمحلهای مسکونی طوایف امراض مسریه انسانی بروز نماید باید بطور کلی برطبق دستورات و اوامر اولیای محلی عمل ورفتار نمایند .

ماده ۲۲ ـ کلیه دامهای عشایر خارجی نیز تابع مقررات دامپزشکی کشور هستند وعشایر مزبور مکلف هستند بمحض بروز امراض در دامهای خود فوراً اولیای امور محلی را مستحضر بسازند .

تبصره ۱ ـ چنانچه حین خروج گله داران کاهش درشماره دامها مشاهده گردد تاده درصد معاف ازپرداخت حقوق و عوارض بوده ولی نسبت بکاهش بیش از ده درصد بـاید با در نظر گرفتن مبادلات مرزی اظهار نامه ورودی تنظیم وحقوق و عوارض ورودی دامها بیشتر ازده درصد را دریافت نمود .

تبصره ۲ ـ اداره گمرك ازاجرای مقررات ورودی مذکور درتبصره ۱ نسبت بکاهشی که دراثر بروز بیماریهای دامهاوسایر آفات درایران باشد خودداری خواهد نمود مشروط براینکه گواهینامه مقامات صلاحیتدار محلی ایران در بروز این کاهش بگمرك ارائه گردد .

تبصره ۳ـ بره و بزغاله و کره دامهائیکه درایران هنگام تعلیف زائیده شده اند درموقع خروج ازپرداخت حقوق خروجی ومقررات مرزی معاف خواهند بود .

راجع بنرخ علفچری درماده ۱۸ تصریح شده که باید برطبق نظریات وزارت دارائی وصول گردد بـاید برطبق ماده هفتم قـانون مالیات سابق اربابی بدریافت علفچرای تقویم نمایند ودر ماده نامبرده هم نرخ دریافت مالیات حیوانات بشرح زیر تعیین شده :

شتر علاوه برسه سال	هر رأس	۱۰ ریال
اسب سه ساله	«	۶ «
ماده گاو سه ساله	«	۵ «

الاغ سه ساله	هر رأس	۱ ریال
بز دو ساله	«	۰٫۷۵ «
مادیان سه‌ساله	«	۸ «
قاطر سه ساله	«	٦ «
ماده گاومیش سه‌ساله	«	۵ «
میش دوساله	«	۱ «

اصلاح مراتع

بخشنامه وزارتی شماره ۹۰٦ر۳٦۸۳ مورخ ٤ر۵ر۱۳۲۱

اداره دامپزشکی . . .

بطوریکه اطلاع دارید درسال جاری بخصوص در بعضی نقاط کشور بواسطه خشکسالی و کمی بارندگی علوفه قسمت عمده از مراتع طبیعی نقصان فاحش یافته یاسبز نکرده ویا بکلی ازبین رفته است دراثر این پیش آمد دامداران نواحی آسیب دیده بواسطه کمی علوفه ناچار دامهای خـود را ببازار آورده بفروش میرسانند. برای اینکه درسالهای آتی ازاین پیش آمد جلوگیری بعمل آید درمواقع خشکسالی علوفه کلی مخصوصاً درنواحی گرم و خشك تهیه شود لازم است بررسیهای دقیقی از طرف ادارات کشاورزی دراطراف مقاوم ترین گیاههای مراتع بخشکی و گرمـا بعمل آید ومأمورین فنی درهر نقطه که هستند وبهر مأموریتی که اعزام میشوند از نباتات خودرو ووحشی که مشاهده میکنند نمونۀ خود گیاه و بذر آنـرا برداشته و مشخصات محلی که درآنجا ریشه میکند و نوع خاك رایادداشت کرده و بمرکز بفرستند گزارش دهند تامورد بررسی قرار گیرد ودر ضمن رؤساء ادارات شخصاً دقت نمایند بذر و گیاههای خودرو که درمناطق خشك یافت وجمع آوری میشود بحد امکان و بامراقبت کامل باوسائلی که در اختیار دارند ازدیاد شود تابعداً بااین بذور بتوان مراتع مصنوعی درنقاط مورد احتیاج تهیه و کمکی بعلوفه دامها نمود. نکته قـابل توجه دیگر اینست که مأمورین فنی درهر موقع باید راهنمائیهای لازم و کمکهای معنوی با دامداران بنمایند وآنهارا متوجه نمایند که ازچرا گاهها بیش ازآنچه باید

استفاده ننمایند و همچنین بیش از گنجایش مراتع گله بآن نیاورند بعلاوه ادارات کشاورزی باید همه‌ساله وضعیت مراتع را در فصل شروع نمو گیاهها بازدید و با مشورت باصاحبان مراتع و گله‌داران ترتیبی اتخاذ نمایند که گله‌ها بتناسب بین مراتع تقسیم درصورتیکه علوفهٔ اضافی در مراتع یك‌شهرستان‌است برای کمك بشهرستانی که کم دارند ویا از طریق جمع آوری وخشك کردن برای تأمین غـذای دامها در زمستان از آن استفاده نمایند . این موضوعاتیست که بطورکلی رؤساء ادارات دربارهٔ مراتع و تغذیه دامها درنظر داشته باشند و بمأمورین فنی خود گوشزد نموده دائماً مراقب باشند که تعقیب و نتیجه گرفته شود. بدیهی است اقدامات اساسی دیگر از قبیل اصلاح مراتع و تهیه آب وزه کشی و پیشنهادهای دیگری برای تأمین علوفه و بهبودی آنها است که تابحال جداگانه گزارش داده‌اند و مشغول بررسی و اقدام هستیم ولی باید مخصوصاً آقایان رؤساء کشاورزی متوجـه باشند که درموضوع تأمین علوفه برای دامها باید بیش از اینها جدیت بشود تا از وارد آمدن لطمهٔ بدامپروری کشور جلوگیری و حتی در آتیه اقدامات مؤثری بتوان بازدیاد دام که قسمت عمدهٔ خواربار کشوررا میدهد مبادرت شود . از طرف وزیر کشاورزی دکتر حامدی

راجع باصلاح مراتع از نظر اصلاح نژاد اسب و اسکان عشایر و ایلات اقدامات زیادی در ارتش بعمل آمده است که از بحث ما خارج میباشد .

مقرراتیکه برای الحاق ایران بسازمانهای بین المللی وضع شده است

شماره ۱۳۵۷۹ ۲۸٫۹٫۲۹

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه مورخ ۲۶ آذرماه جاری ۲۸ بنا به پیشنهاد شمـاره ۱۵۸۹۶ - ۲۸٫۹٫۱۹ وزارت کشاورزی موافقت جناب آقـای وزیر دارائی الحاق دولت ایران‌را بسازمان خواربار و کشاورزی جهانی (F·A·O) که وابسته بسازمان ملل مستقل میباشد تصویب و اجازه دادند که پس از تصویب مجلس شورای ملی حق

عضویت سازمان مزبور طبق اساسنامه مربوطه پرداخت گردد .

از طرف نخست‌وزیر

شماره ۱۵۲۶۳   ۱۳۲۸ر۱۱ر۲۴

هیئت وزیران در جلسه ۲۲ بهمن‌ماه ۱۳۲۸ بنابپیشنهاد شماره ۴۸۵۸۱ مورخ ۸ر۱۰ر۱۳۲۸ وزارت کشاورزی و موافقت‌نامه شماره ۴۸۵۸۱ مورخ ۸ر۱۰ر۱۳۲۸ وزارت دارائی تصویب نمودند که وزارت کشاورزی بمنظور استفاده از اطلاعات وهمکاری لازم درمورد جلوگیری از بیماریهای واگیر دام در کشور عضویت دفتر بین‌المللی بیماری‌های واگیردام (O·I·E) را درپاریس قبول نموده والحاق ایران‌را بوسیله وزارت امورخارجه اعلام و نیزحق عضویت خودرا ازمحل اعتبارات‌مربوطه بقسمت اموردام وزارت کشاورزی پرداخت نماید .

سازمان اداره دامپزشکی کل کشور

(دکتر حامدی)

۱ ـ اداره دامپزشکی ودامپروری شامل شش دائره :

دائره دفتر ـ دائره حسابداری ـ دائره کارگزینی ـ دائره بازرسی‌فنی ـ دائره آمار وانتشارات ـ دائره بایگانی .

۲ ـ دانشکده ودبیرستان دامپزشکی

۳ ـ دامپروری حیدرآباد

۴ ـ بنگاه سرمسازی حصارك

۵ ـ دامپزشکی کلیه استانها وشهرستانها مستقل وتابع اداره دامپزشکی کل کشور بودند ومستقیماً باآن اداره مکاتبه میکردند .

درسال ۱۳۱۸ بموجب بخشنامه‌وزارتی شماره ۴۳۴۹۷ مورخ ۲۸ر۱۲ر۱۳۲۸ سازمان دامپزشکی‌شهرستانها ضمیمه کشاورزیها گردیدند . ذیلا این‌بخشنامه‌اداری‌را درج مینمائیم :

اداره کشاورزی ....

درسازمان جدید اداره کل کشاورزی مقصود عمده ازیکی شدن دوائر تابعه

کشاورزی درشهرستانهااین است که تمرکز در کارهای مربوط باداره کل کشاورزی درشهرستانها داده شود. نماینده اداره کل کشاورزی درمراجعه ومکاتبه باسایرادارات محلی ومرکز وبعبارت دیگر مسئول حسن جریان کارها یکنفر باشد انتخاب رئیس کشاورزی یارئیس دامپزشکی سابق بریاست اداره فعلی کشاورزی برای این نیست که امور کشاورزی دردرجه اول است کارهای مربوط بدامپزشکی ودامپروری نیز در کشور دردرجه اول قرار گرفته وباید ازاین ببعد با یك جدیت بیشتری پیشرفت نماید وچون دراغلب نقاط بواسطه عدم وجود دکتران دامپزشك با سابقه در کار مهندسین کشاورزی بریاست اداره کشاورزی انتخاب شده‌اند وممکن است درامور دامپزشکی اطلاعات کافی نداشته باشندو برای اینکه درآینده بکارهای دامپزشکی لطمه‌ای ازطرز اداره نمودن کارها وارد نشود دستورات زیرداده میشود :

۱ ـ سازمان استانها وشهرستانهامشابه مرکزاست منتها بنسبت کمیت واهمیت کار کوچکتر خواهد بود. بنابراین همانطوریکه درمرکز کارهای مربوط بکشاورزی دامپروری ودامپزشکی ـ دفع آفات بادارات مربوط مراجعه میشود در استانها نیز بدوائر وشعب مربوط رجوع شود البته این اقدام مانع ازآن نیست که در عین حال رئیس اداره شخصاً نیز مراقبت های لازم بعمل آورد که کارها با سرعت و نظم کامل جریان داشته باشد مقصوداینست که باید ازوجود تمام کارمندان واطلاعات آنها استفاده کامل بشود تا مـانند ماشینی که تمام چرخهای آن برای حصول نتیجه در گردش است کارـ های اداری و فنی نیز با طرز منظمی و بوسیله کارمندان مربوطه در گردش باشد .

۲ ـ مأمورین دامپزشکی باید مانند سابق مشغول کار باشند تنها راجع بامور مربوطه بوسیله اداره کشاورزی مکاتبه نمایند وانتظار اینجانب آنستکه بیشتر بر سعی و کوشش خود بیفزایند .

۳ ـ درامور مربوط بدامپزشکی ودامپروری مستقیم باداره دامپزشکی کل مراجعه نمائید ودستوراتی که ازآن اداره صادرمیشود اجرا نمائید فقط مسائل مهم ـ را که لازم بدانید اداره کل کشاورزی مستحضر بشود یاتصمیم بگیرد میتوانید به ـ ادارهٔ کل مراجعه کنید .

٤ ـ هرتغییر وتبدیلی که درسازمان کنونی دامپزشکی لازم بدانید قبلا بمرکز

مراجعه وپس ازموافقت اقدام نمائید .

۵ - هرموقع تغییر وتبدیلی درمحل خدمت کارمندان داده میشود بایدمراتب بمرکز گزارش شود. انفصال ازخدمت باید بموجب اجازه قبلی مرکز باشد .

۶ - برای توسعه مناطق دامپزشکی ویا اعزام کارمندان برای تلقیح عمومی درنقاطیکه دامپزشکی ندارد . گزارشی باتوضیح دلائلی که این‌اقدام راایجاب‌می - کند تهیه وباداره دامپزشکی کل بفرستید وبعد ازموافقت شروع باقدام نمائیدمگر درمواردیکه اقدام فوریت داشته وتأخیر آنراولو مدت خیلی کم‌هم جائز ندانید که دراینصورت در گزارش توضیح خواهید نمود که نظربضرورت اقدام فوری‌شروع نموده اید .

۷ - تقاضا های مربوط بارسال واکسن و دارو ولوازم تلقیح و وسائل کار مربوط بدامپروری ودامپزشکی را مستقیم باداره دامپزشکی کل بفرستید .

۸ - امورمربوط بحسابداری و کارگزینی‌را بادارات حسابداری و کارگزینی مراجعه نمائید .

۹ - درنقاطیکه مرکز اداره کشاورزی واداره دامپزشکی و دامپروری در یك‌شهر بوده‌هریك ازدو محل که بهتر ومناسبتر است یامرکز دیگریکه بهتربدانید محل اداره قراردهید ودرصورتیکه مرکز دامپزشکی و دامپروری شهر دیگری بوده دراینصورت‌درآنجا شعبه‌دایر خواهد گردید که کلیه امورمربوط بکشاورزی دامپزشکی - دامپروری - دفع آفات را اداره وانجام نماید .

دریکی‌نمودن ادارات البته دقت وتوجه کامل‌خواهید نمود که لطمهٔ بجریان کار وارد نشده وحتی مختصر وقفه‌ای پیدا نشود زیرا مقصود ازیکی شدن‌سازمان ساده وسریع کردن کارها وتقویت ادارات جزء کشاورزی بوده تابامجموع‌وسائلی که دردست است بهتر بتوان کارها را پیشرفت داد بنابراین باید توجه دقیق بشود که بهیچوجه حتی دراول کار هم کندی ویا وقفهٔ درکارها پیش نیاید .

۱۰ - گزارشهائیکه طبق برگهای چاپی هرهفته یاهمه ماهه ازدامپزشکی شهرستانها میرسیده‌است بایدمرتباًمثل‌سابق بدامپزشکی کل‌فرستاده شودومخصوصاً باید مراقبت کاملی بعمل‌آید که فرستادن این گزارشها بتعویق نیفتد .

۱۱ - اگرچه وقتی در موضوع اعتبارات باداره حسابداری یا در موضوع کارمندان باداره کارگزینی مراجعه میکنند مربوط بهر قسمت باشد نظر اداره مربوطه را گرفته بعد اقدام مینمائید. یعنی اگرموضوع مربوط بکشاورزی باشد نظر اداره فنی کشاورزی اگر مربوط بدامپروری یا دامپزشکی باشد نظر اداره دامپزشکی ودامپروری واگرمربوط بدفع آفات باشد نظراداره دفع آفات رامی - گیرند معهذا برای سرعت کار بهتر است درموقعیکه دراینگونه مسائل که محتاج بنظریه ادارات نامبرده میباشد باداره کاگزینی یااداره حسابداری مراجعه میکنید. رونوشتی هم باداره‌ئ که باید نظریه بدهد بفرستید وبااین اقدام دراتخاذ تصمیم وصدور پاسخ تسریع شود .

رئیس کل کشاورزی

این بخشنامه اداری کشمکش وسروصدای زیادی ایجادو با مخالفت دامپزشکی کل و ادارات دامپزشکی شهرستانها مواجه گردید .

ضمن بخشنامه شماره ۱۲۴۵ مورخ ۱۲ر۱ر۱۳۱۹ تذکر داده شده است که منظور تمرکز کارها بوده نه تنزل مقام .

در سال ۱۳۱۹ سازمان کل کشاورزی ازطرف رئیس وقت تنظیم و مقام مدیریت کل فنی بشادروان دکتر حامدی تفویض گردید و ادارات کشاورزی و دامپزشکی توأم شده دراستانها وشهرستانها ازنظر فنی تحت نظر آنمرحوم قرار گرفت در گزارش اقدامات شش ماه اول سال ۱۳۱۹ بشماره ۱۳۸۰۷ درتاریخ ۲۹ آبان ۱۳۱۹ که اداره دامپزشکی ودامپروری داده است از کارشکنی‌های رؤسای کشاورزی استانها وشهرستانها گله شده ورئیس کل کشاورزی طی شماره ۳۱۲۰۶ مورخ ۷ آذر ۱۳۱۹ دستور صدور بخشنامه‌ای باداره دامپزشکی ودامپروری داده شده است که بموجب آن نظر دامپزشکان در کار فنی خود ونقل و انتقالات باید خواسته شود ورؤسای کشاورزی باید همه گونه تسهیلات را بنمایند .

شادروان دکتر حامدی درزمان حیات کوشید سازمان دامپزشکی کل را بصورت اولیه برگرداند . ضمن سلسله بخشنامه هائی که ذیلا چند نمونه از آنرا نقل مینمائیم استقلال دامپزشکی‌های عده‌ای ازآستانهارا تحصیل وبرای نقاط دیگر مقرراتی وضع گردید که مشابه استقلال کامل بود .

بخشنامه وزارتی شماره ۱۶۹۶ مورخ ۱۳۲۱/۲/۳

اداره . . . .

چون طبق امریه ادارات دامپزشکی استان سوم واستان نهم واستان پنجم از اداره کشاورزی مجزی ومستقل میباشند بنابراین خواهشمند است دستور فرمائید نسبت بامور مربوطه وارسال نامه‌ها مستقیماً باادارات نامبرده مکاتبه ومراجعه نمائید.

رئیس اداره دامپزشکی کل

بخشنامه وزارتی شماره ۲۲۳۷/۵۵۰۰ مورخ ۱۳۲۱/۲/۱۶

اداره کشاورزی . . .

بطوریکه دیده‌میشود در بعضی نقاط کشور که اداره کشاورزی‌ودامپزشکی هنوز توأم میباشد نامه‌های مربوط بامور دامپزشکی رادر غیاب رئیس کشاورزی معاون او امضاء مینماید لازم‌است درآتیه درموقعیکه رؤسای کشاورزی غایب ودر مأموریت میباشند ورئیس دامپزشکی ازدکتران دامپزشك باشد نامه‌های مربوط بامور دامپزشکی‌را ازطرف رئیس کشاورزی ایشان امضاء نمایند.

ازطرف وزیر کشاورزی دکتر حامدی

بخشنامه وزارتی شماره ۷۲۱۹ مورخ ۱۳۲۱/۲/۳۱

اداره . . . .

اغلب مشاهده میشود که‌ادارات کشاورزی شهرستانها بدون اطلاع وموافقت قبلی اداره دامپزشکی کل برؤساء دامپزشکی وکارمندان فنی مرخصی داده ویا نسبت به‌نقل و انتقال آنها اظهار نظر مینماید. چون اداره دامپزشکی کل نظر به‌مسئولیتی که درتمام امور مربوط بدامپزشکی مرکز و شهرستانها دارد بایستی از کلیه جریان‌امور آگاه بوده ونظریه بدهد مراقبت نمائید ازاین تاریخ صدوراحکام مرخصی رؤساء وکارمندان فنی دامپزشکی ونقل وانتقال‌آنها بانظر وموافقت‌قبلی ادارهٔ دامپزشکی کل انجام شود. رسید این‌بخش‌نامه رااطلاع دهید.

ازطرف وزیر کشاورزی دکترحامدی

بخشنامه وزارتی　　　　　　　　شماره ۸۳۲۳　　　　　　　　مورخ ۱۳۲۱/۳/۱۱

اداره ...

بطوریکه از گزارشهای وارده مفهوم میشوددرسازمان ادارات تابعهٔ این وزارتخانه درشهرستانهاسوء تفاهمی‌پیش آمده و آنطور که منظورنظروزارتخانه - است کارها بطورمنظم و ترتیب صحیح انجام نمیگیرد بدینجهت دستورات صریح زیرین ابلاغ ومقرر میدارد که کارمندان این وزارتخانه درهمه جا آنها را بموقع اجراء گذارند :

سازمان دامپزشکی کل کشور که دراداره کل کشاورزی سابق برای مدت زمانی با کشاورزیهای شهرستانها یکجا شده بود از نقطه نظر عدم تجانس امور عادی کشاورزی با کارهای دامپزشکی مجدداً از کشاورزیها مجزا میشود ولی این تفکیك تدریجی و بطریق ذیل اجرا میگردد :

الف : دراستانهای یکم ، نهم ، سوم و پنجم قسمتهای دامپزشکی تحت نظر مستقیم رئیس اداره دامپزشکی اداره میشود .

۱ - درمرکز هریك ازاین استانها که این دواداره درسابق یکی بودندمحل سابق اداره کشاورزی ازحیث اطاق ووسائل و کارمند بدوقسمت تقسیم شده‌رئیس هریك ازقسمتهای کشاورزی ودامپزشکی در کارهای خودمستقیماً بمرکز مراجعه نموده وهریك مسئول امور مربوطه بخودهستند .

۲ - اجاره نمودن‌محل‌جدیدی برای دامپزشکی و یا کشاورزی‌درسال جاری اکیداً قدغن است مگراینکه باهمان مال‌الاجاره سابق یك‌محل مناسب بهتر ویادو محل مناسب نزدیك بهم بتوان اجاره نمود .

۳- درشهرستانهای تابعهٔاستان محل‌دامپزشکی و کشاورزی یکجا ورؤسای هرقسمت مستقیماً بااداره مربوطهٔ خود درمرکز استان مکاتبه خواهند داشت .

٤- دربخشهای‌تابعه شهرستانها دامپزشکی و کشاورزی یکجا بوده وتصدی آن با کارمند کشاورزی ویا کارمند دامپزشکی است که ازحیث رتبه‌یاحقوق برتر باشد . این متصدی در کارهای دامپزشکی بارئیس دامپزشکی شهرستان در کار- های کشاورزی بارئیس کشاورزی شهرستان مکاتبه مستقیم خواهد نمود .

ه - درهریك از استانها وشهرستانهای دیگر که امور دامپزشکی از کشاورزی بعداً تفکیك شود مراتب مندرجه در بالا بلافاصله اجراء خواهد گردید.

ب - درسایر استانها وشهرستانهای کشور عجالتاً دامپزشکی و کشاورزی بطریق زیرعمل میشود:

۱ - درمرکز استان ویا شهرستان رئیس کشاورزی مسئول حسن جریان کار ومکاتبه با مرکز خواهد بود.

۲ - دراداره کشاورزی هراستان ویا شهرستان چنداطاق ودرصورت لزوم محلی برای لابراتوار بدامپزشکی اختصاص داده خواهد شد.

۳ - رئیس دامپزشکی در امور مربوطه بدامپزشکی مسئولیت تمام داشته و کلیه کارهای مربوطه تحت نظر اواداره خواهد شد وبرای کسب تکلیف در امور اداری ومالی گزارش یاپیشنهاد لازم تهیه وبرئیس اداره کشاورزی محل خواهدداد.

رئیس اداره کشاورزی اموریرا که مربوط بحوزه خود واحتیاجات خودمی‌داند باتوافق نظر کامل رئیس دامپزشکی اقدام خواهدنمود ودرغیراین عین گزارش رئیس دامپزشکی‌را باداره کل دامپزشکی ارسال داشته واگر نظری داشته باشد جداگانه تهیه وپیوست گزارش دامپزشکی خواهد نمود.

٤ - در کلیه شهرستانها وبخشهای تابعه این استانها کشاورزی با دامپزشکی نیز دریك محل بوده(بااطاقهای جداگانه) وریاست آن باکارمند دامپزشکی و یا کارمند کشاورزی است که ازحیث رتبه ویاحقوق اولویت داشته باشد گزارشهای هرقسمت بوسیله متصدی نامبرده عیناً بمرکز استان برای اظهارنظر وکسب تکلیف فرستاده میشودودرصورتیکه نظری داشته باشد این نظریه جداگانه تنظیم وبگزارش مربوط پیوست خواهد شد.

درتمام این کارها باید تشریك مساعی ازهردوطرف بعمل آید ومنتهای سعی وکوشش درپیشرفت سریع کار بعمل آمده اختلاف نظرها ازهرکه وهرکجاباشد بوسیله بازرسهای اعزامی ازمرکز رسیدگی شده واخلال کننده در کارها بمجازات سخت خواهد رسید.

کلیه امور دیگرمربوطه بکشاورزی از قبیل دفع آفات ــ اصلاح نباتات ــ

بذرگیری چغندر وغیره با کشاورزی هراستان ویاشهرستان بوده ورئیس کشاورزی گزارشهای خودرا در کارهای مهم بوزارت کشاورزی در کار های عادی مستقیماً باداره مربوطهٔ مرکز گزارش خواهد نمود .

مقصود ازاین بخشنامه همکاری وتشریك مساعی بیشتر در کارها تعیین تکلیف ومسئولیت هریك از کارمندان در کارهای خود وحسن جریان کار است. هرگونه نظرمفید وخوب درمرکز باکمال دقت بررسی شده وترتیب اثر داده خواهد شد.

کلیه کارمندان کشاورزی کارمند یك وزارتخانه بوده وبرای ترقی و تعالی وزارت کشاورزی ازهیچ فداکاری نباید خودداری نمایند .

غرض رانی، دوئیت، کار بهم زنی، گزارشهای دروغ وبی اصل از گناههای غیر قابل عفو بشمار رفته گنه کار باکمال سختی مجازات خواهد شد. کوچکترین مجازات دراین موارد خاتمه بخدمت واخراج ازوزارتخانه خواهد بود .

رسید این گزارش را اطلاع دهید وزیر کشاورزی

بخشنامه شماره ٤٧٨٨ مورخ ١ر٤ر١٣٢١

اداره . . . .

لزوماً خاطر نشان مینماید که ازاین تاریخ کلیه نقل وانتقال دکتران دامپزشك وکمك متخصصین که دراستانها کار میکنند بانظر رئیس دامپزشکی هراستان باید انجام گیرد ولی بایستی رونوشت احکام صادره را برای پرونده های آنها واطلاع این اداره ارسال دارند ضمناً محل مأموریت دکتران دامپزشك که دراستان کار میکنند فرستاده شود . ازطرف رئیس اداره دامپزشکی کل

بموجب بخشنامه وزارتی شماره ١٠٨٩٥ مورخ ٧ر٤ر١٣٢١

ادارهٔ دامپروری تشکیل وبنگاه حیدرآباد تحت نظر این اداره مشغول انجام وظیفه گردیده است .

بموجب بخشنامه شماره ٨٤٣١ مورخ ١٧ر١٠ر١٣٢١

توضیح داده شده است بند ٤ قسمت الف بخشنامه ٨٣٢٣ مربوط بنقاطی است که کشاورزی ودامپزشکی توأم هستند وتفکیك نشده اند .

بعد ازمرك شادروان دکتر حامدی بموجب دستورات وزارتی ویا تصویب

نامه‌های هیئت وزراء سازمان دامپزشکی دکتر حامدی بنحویکه ذیلا بیان میشود ازیکدیگر تفکیک شده است :

۱- بنگاه‌دامپروری حیدر آباددراوایل‌سال۱۳۲۲استقلال خودراتحصیل‌نمود.

۲ - بنگاه حصارك بموجب‌تصویب نامه‌های صادره‌استقلال کامل‌یافته‌ورئیس آن‌اختیاراتی بشرح‌زیرتحصیل کرد:

اختیارات بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه۲۶ مردادماه۱۳۲۲ بموجب‌پیشنهاد وزارت کشاورزی مواد هشتگانه زیررا تصویب نمودند :

۱ - بنگاه حصارك مجازاست‌حقوق کارمندان خودرا طبق جدولیکه مورد موافقت وزارت کشاورزی‌ووزارت دارائی باشداضافه نماید مشروط براینکه‌اضافه حقوق مجموعاً از ۵۰ درصد حقوق مشاغل فعلی تجاوز ننماید .

۲ - به‌بنگاه حصارك اجازه داده میشود درخرید های منفردی که مبلغ آنها از ۱۵۰۰۰ ریال تجاوز نکند بدون مناقصه اقدام نماید .

۳ - بنگاه حصارك مجاز است مبلغ ۲۰۰۰۰۰ ریال جهت عملیات بنگاه و تهیه سرمها از بنگاه داروئی بعنوان پیش پرداخت دریافت نماید .

٤ - بنگاه اجـازه دارد کارگران و کارمندان را روی اصول روز مزدی استخدام نماید .

٥ - مدیر بنگاه‌مجازاست‌ساعات کار اضافی‌را تجویز نموده وپرداخت فوق‌العاده اضافه کاررا بنرخ ساعات کار اداری اجازه دهد .

٦ - مدیر بنگاه‌مجازاست‌حیواناتیرا که ازحیزانتفاع خـارج میشوند بوسیله حراج بفروش برساند . حاصل فروش درحساب درآمد سپرده میشود وممکن است حیوانات جدید ازمحل وجوهیکه بدین‌ترتیب فراهم میشود خریداری گـردد .

۷ - درصورت ایجاب ومخصوصاً در مورد خرید حیوانات بمنظور آزمایش ازقصبات دور دست بنگاه‌مجاز است هزینه های کارمندان متصدی مأموریت را در مقابل اسناد مثبته بپردازد .

۸ - بهای فروش سرمهای بنگاه حصارك توسط کمیسیونی مرکب‌ازمدیران

بنگاه داروئی ویك نماینده ازوزارت دارائی تعیین خواهد شد .

حمل مجانی مایه و سرم

هیئت وزیران درجلسه ۲۲ر٤ر۱۳۲۵ بموجب پیشنهاد وزارت کشاورزی و موافقت‌نامه وزارت پست وتلگراف وموافقت‌نامه وزارت دارائی تصویب نمودند :

۱ ـ امانات پستی محتوی مایه‌ها وسرمها که توسط بنگاه سرمسازی حصارك برای تلقیح دامها باستانها فرستاده میشود مجاناً توسط اداره پست تهران قبول و به‌مقصد ارسال خواهد شد .

۲ ـ دفاتر پست شهرستانها جعبه‌های محتوی شیشه خالی را که دامپزشکی شهرستان محل تسلیم مینماید مجاناً بمقصد بنگاه حصارك ارسال خواهند نمود .

۳ ـ دفاتر پست این امانات رادرصورتی قبول خواهند نمود که روی جعبه یك برچسب رسمی که نمونه آن بتصویب وزارت پست وتلگراف رسیده باشد الصاق شود.

اعطای اختیارات برئیس بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه ۱۰ مهرماه ۱۳۲۵ بنابر پیشنهاد شماره ۱۳۲۱ مورخ ۱۰ر۷ر۱۳۲۵ وزارت کشاورزی وموافقت وزارت دارائی بادرنظر گرفتن مفادماده ۱۵ قانون متمم بودجه ۱۳۲۲ و تصویب نامه هیئت وزیران شماره ۱۸٤٤ مورخ ۲۱ر۵ر۱۳۲۵ درتعقیب وتکمیل مقررات تصویب نامه شماره ۱۰۸۳۸ مورخ ۲۷ر۵ر۱۳۲۲ اعطاء اختیارات زیررا برئیس فعلی (؟) بنگاه حصارك تصویب نمودند :

ماده ۱ ـ اعتبار بودجه بنگاه سرم ومایه‌سازی وزارت کشاورزی حصارك تحت ماده مخصوص در بودجه وزارت کشاورزی تعیین خواهد شد این بودجه بوسیله رئیس بنگاه تهیه شده ومستقیماً بتصویب وزیر کشاورزی خواهدرسید بدون اینکه سایردوایر وزارتی درآن تغییراتی بدهند. درصورتی که وزارت دارائی قبل از تقدیم بودجه بمجلس شورای ملی بخواهد تغییراتی درآن بدهد لازم است که قبلا رئیس بنگاه را مطلع ساخته ونظر ایشانرا جلب نماید .

ماده۲ ـ رئیس بنگاه مقام مدیریت کل را خواهد داشت ومجاز خواهد بود ازطرف وزیر کشاورزی تمام احکام مربوط بکارمندانی که تحت نظر ایشان انجام وظیفه مینمایند امضاء نماید واین احکام درحدود اعتبارات بودجه مصوب و طبق

مقررات مالی و کارگزینی قابل اجراء خواهد بود .

ماده۳ ـ اعتبارات بودجه بنگاه که مخصوص تهیه سرم‌ها و واکسن‌ها میباشد قبلا دراول هرسه ماه بوسیله اداره حسابداری وزارت کشاورزی بحساب مخصوص که در بانک‌ملی ازطرف بنگاه بازخواهد شد ریخته میشود وهزینه های لازم طبق دستور رئیس بنگاه و با درنظر گرفتن مقررات مالی و بودجه ومدلول این‌تصویب-نامه بعمل خواهد آمد .

ماده ٤ ـ درآمدحاصله ازپلمب پوست که بموجب ماده۱۰ قانون متمم بودجه ۱۳۲۲ تصویب شده است بطریق‌زیر بمصرف خواهد رسید :

۱) ـ وزارت دارائی درآمـد مزبوررا بعد ازوضع مبلغ لازم برای خـرید لوازم مورد احتیاج پلمب کردن پوست بوسیلهٔ حسابداری وزارت کشاورزی‌در اختیار بنگاه حصارك خواهد گذاشت که برای خرید لوازم آزمایشگاه و تکمیل لـوازم آزمایشگاههای باکتریولوژیکی بمنظور مبارزه بـا بیماریهای واگیردام بمصرف برساند .

۲) ـ مقررات این‌ماده شامل درآمد پلمب پوست ازتاریخ ۱ر۱ر۱۳۲۵ به‌بعد خواهد بود و در آخر هر ماه بطریق مـذکور در اختیار بنگاه حصارك گذارده خواهد شد .

۳) ـ حساب این‌وجوه باید جداگانه نگهداری وصورت حساب آنرا با اسناد ومدارك مربوطه بحسابداری وزارت کشاورزی تسلیم نماید کـه مطابق مقررات حساب آنرا تنظیم وباداره رسیدگی وتمرکز کل حسابها ارسال دارند .

تبصره ـ برای تکمیل سازمان باکتریولوژیکی ولایتی‌وبدون اینکه کارمند جدید استخدام‌شود وزارت کشاورزی کارمندان‌مورد احتیاج راطبق انتخاب رئیس بنگاه بامحل حقوق‌آنان دراختیار بنگاه خواهد گذارد .

ماده ٥ ـ وزارت دارائی مبلغ دوملیون ریال ازمحل هشت‌ملیون ریال‌اعتبار مخصوص که بموجب تصویب نامه شماره ۱۸٤٤ بتاریخ ۲۱ر٥ر۱۳۲٥ برای مبارزه بابیماری دامهـا دراختیاروزارت کشاورزی گذاشته شده بوسیله اداره حسابداری وزارت کشاورزی درحساب بنگاه حصارك منظور خواهد داشت که فوراً اقدامات

لازم‌را برای مبارزه با بیماریهای واگیر دام بعمل آورند .

اسناد و مدارك وجوه پرداختی از این محل‌را در آخر هرماه باداره حسابداری وزارت کشاورزی تسلیم خواهند نمود که در حساب مربوطه منظور نماید رئیس بنگاه حصارك برای انجام منظور بالا مجاز است از همین محل یك اتوبوس و یك کامیون برای حمل واکسن‌ها و یك کامیونت مجهز بآزمایشگاه سیار و یك اتومبیل جیپ طبق مقررات مناقصه خریداری نماید و نیز بنگاه نامبرده میتواند طبق مقررات ماده ۱۸ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۲ اتوبوس و کامیون مستعمل موجوده را بفروش رسانیده از درآمد آن برای خرید اتومبیلهای دیگر استفاده نماید .

تبصره ۱ ـ حقوق شوفرها و فوق‌العاده مأمورینی که برای مبارزه و سایر امور مربوطه بدفع آفات حیوانی بمسافرتهای موقت میروند از این اعتبار پرداخت خواهد شد .

تبصره ۲ ـ نظر باینکه بنگاه دور از تهران واقع شده میتواند تعمیرات جزئی اتومبیلها را بدون اینکه باداره فنی وزارت دارائی مراجعه نماید انجام دهد.

ماده ۶ ـ رئیس بنگاه مجاز است لوازم فنی و مواد منحصر بفرد مورد احتیاج بنگاه‌را که برای تکمیل وسائل فنی و تأمین تولید بدون وقفه مایه‌ها و ادامه بررسی‌ها لازم میباشند بدون تشریفات مناقصه خریداری نماید. درصورتیکه مواد و لوازم مورد نیاز منحصر بفرد نباشند ولی خرید آنها بطریق مناقصه موجب فوت وقت و زیان باشد رئیس بنگاه میتواند در موارد فوری بدون رعایت مناقصه این قبیل خریدها را انجام دهد مشروط براینکه مبلغ معامله حداکثر از پنجاه هزار ریال تجاوز ننماید.

ماده ۷ ـ اداره ساختمان وزارت دارائی بمنظور تکمیل ساختمان‌ها و تعمیراتی که قبلا توسط بنگاه پیش بینی شده و تاکنون انجام نیافته قبل از پایان سال ۱۳۲۵ اقدامات لازم بعمل خواهد آورد که این ساختمانها خاتمه پذیرد: تعمیر صومعه گردان ـ ساختمان دو باب خانه برای سکونت ۱۲ نفر کارمند ـ تکمیل آزمایشگاه شماره (ی) ـ ساختمان اصطبل برای دامهای کوچك ـ ساختمان دو کارگاه و یك اطاق برای تلمبه‌آب ـ ساختمان اطاق کالبد شناسی .

وزارت دارائی با در نظر گرفتن وضع بودجه کشور اعتبارات لازم‌را بمنظور

کارهای ساختمانی زیردرسال ۱۳۲۶ پیش‌بینی خواهد نمود : تکمیل آزمایشگاه سروتراپی - ساختمان دو بـاب ساختمان اصطبل - تکمیل ساختمان حصار - تعمیر ساختمانهـای مسکونی نگهبان - آسفالتکاری خیابانهای محوطه بنگاه - برقرار نمودن حرارت مرکزی .

تبصره - نظر باینکه حصارك دوراز تهران قرار گرفته اجازه دارد تعمیرات عـادی وفوری ساختمانها را که مبلغ آن ازسی هزار ریـال تجاوز ننماید بمنظور نگهداری سـاختمانها بدون اینکه باداره کل ساختمان وزارت دارائی مراجعه نماید مستقیماً انجام دهد ودرمورد ضروری وفوری رعایت مناقصه الزامی نیست .

ماده ۸- بنگاه مجازاست مطبوعات علمی ازقبیل نامه بنگاه حصارك وسایر تألیفات راکه بمنظور راهنمائی دامپروران از نظر بهداشت دامها وجلوگیری از بیماریهای واگیری نوشته شده در شرایط کاملتر و بهتر که لازم تشخیص دهد بچاپ رساند .

ماده۹- درمواقع احتیاج وزارتین بهداری وکشاورزی موافقت خواهندنمود که بنگاه حصارك برای بررسی وجلوگیری ازسرایت بیماریهای دام بانسان اقدام نماید و برای این منظور اعتبارات لازم و وسائل کار در اختیار بنگاه گـذاشته خواهند شد .

ماده ۱۰ - الف) - وزارت بهداری دستورات لازم را به بنگاه کل دارو‌ئی کشور صادر خواهد نمود که مقررات پیمان شماره ۲۵۲۸ بتاریخ ۱۳۲۲/۸/۱۲ که فیمابین بنگاه داروئی و بنگاه حصارك بمنظور تهیه سرمهاواناتوکسین‌هامنعقد شده اجراء نماید. این قرارداد درانقضاء مدت تجدید خواهد شد .

ب)- وزارت بهداری‌ورود موادی‌راکه‌بنگاه‌حصارك میتواند بسازدبکشور غدغن خـواهد کرد بشرطیکه خواص این مـواد بنظر وزارت بهداری رضـایت بخش باشد .

ماده۱۱ - مقررات تصویب‌نامه شماره ۱۰۸۳۸ بتاریخ۲۷مرداد ۱۳۲۷ باستثنای ماده۱ که بایستی درآن تجدیدنظر شودو ماده۲ که درهمین تصویب‌نامه ضمن ماده ۶ پیش‌بینی شده بقوت خود باقیست .

ماده ۱۲ - وزارت کشاورزی - دارائی - بهداری مأمور اجرای این تصویب نامه می باشند .

تغییر نام بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه ۱۷ مهرماه ۱۳۲۵ بنابر پیشنهاد وزارت کشاورزی تصویب نمودند بنگاه سرمسازی حصاك ازاین تاریخ بنام «بنگاه سرمسازی رازی» نامیده میشود .

طرحی بشماره ۴۹۲۶ درتاریخ ۲۸ر۳ر۱۳۲۸ برای بنگاه رازی بمجلس تسلیم شده است که درصورت تصویب طبق آن رفتار خواهد شد این طرح را ذیلا درج می نمائیم :

مجلس شورای ملی

خاطر نمایندگان محترم مستحضر است که بیماریهای واگیر داردام یکی از موانع بزرگ دامپروری ایران بوده وهمه ساله تلفات وزیان هنگفتی ازاین راه به کشورما وارد میگردد .

برای جلوگیری ازاین بیماریها بایدهمواره مشخصات وخصوصیات میکروب-های بومی کشور مورد بررسی قرار گرفته وضمناً مایه های مؤثر برضد آنها تهیه گردد تا درکلیه نقاط باتزریق آنها ازشیوع وانتشار اینگونه بیماریها بتوان جلو-گیری بعمل آورد .

بنگاه سرمسازی رازی مدت ۱۷ سال است که عهده دار این قسمت ازوظایف وزارت کشاورزی وتا آنجاکه مقدور ومیسر بوده است بیماریهای دامی شایع در-ایران رامورد بررسی قرارداده و کلیه مایه های مورد احتیاج دام وقسمتی ازاحتیاجات وزارت بهداری ومخصوصاً سرمهای ضد دیفتری وکزازو بعضی مایه های مخصوص-را تهیه وتحویل نموده است .

ولی بطوریکه عملا ثابت گردیده است انجام وظایف محوله این بنگاه با-رعایت مقررات اداری واشکالات موجود بطور شایسته صورت پذیر نیست وبنابر-این درنظر گرفته شده که برای تسهیل انجام وظایف خطیر این بنگاه مقرراتی وضع

گردد تااین بنگاه بنام بنگاه رازی (حصارك) برطبق مقررات خاصی که درغالب نقاط دنیا در بنگاههای مشابه‌وجودداردداداره شده ودر نتیجه بتواند وظایف‌محوله‌را بطور شایسته انجام دهد .

اینك طرح پیوست که مشتمل بر دوازده ماده است تقدیم و تصویب آن را استدعا می نماید .

نخست وزیر   وزیر دارائی   وزیر کشاورزی

لایحه قانونی برای سازمان‌بنگاه رازی(حصارك)

ماده۱ ـ بنگاه رازی که عهده‌دار ساختن مایه‌ها وسرمها و سایر مواد برای مبارزه بابیماریهای دام و بررسیهای‌علمی مربوطه بااین‌بیماریها است زیرنظروزارت کشاورزی بوسیله یك شورای عالی ویکنفر مدیر کل اداره خواهد شد .

۱ ـ وزیر کشاورزی .
۲ ـ معاون وزارت کشاورزی .
۳ ـ معاون وزارت دارائی .
٤ ـ معاون وزارت بهداری .
ہ ـ مدیر کل امور دام وزارت کشاورزی .
٦ ـ رئیس انستیتوپاستورایران .
۷ ـ رئیس دانشکده دامپزشکی .
۸ ـ رئیس اداره امور دواب ارتش .
۹ و ۱۰ ـ دو نفر عضو که توسط اعضاء نامبرده در بالا با تصویب وزارت کشاورزی انتخاب خواهندشد ودر موقع احتیاج ممکن است تغییر یابند .

مدیر کل بنگاه رازی درجلسات شورا بدون حق رأی شرکت‌خواهد کرد.

ماده۲ ـ امور مهمه فنی ورئوس مسائل مالی واداری بنگاه رازی باتصویب شورای‌عالی انجام میگردد وشورا درتهیه وتدوین‌بودجه بنگاه واجراء آن‌نظارت خواهد کرد . وزیر کشاورزی‌عهده‌دارریاست شورای‌عالی‌استوا گرموقعی با رأی شورا ازلحاظ مصالح عالیه کشور موافق نباشد میتواند آنرا رد نماید .

ماده۳ ـ مدیر کل این‌سازمان از بین اشخاص صلاحیتداری که بوسیله شورا بوزیر کشاورزی پیشنهاد میگردد ازطرف وزیر کشاورزی انتخاب خواهد شد این مـدیر کل باید دکتر دامپزشك بوده ودر مسائل میکرب شناسی وسرم‌وواکسن‌ـ سازی متخصص باشد درصورتیکه مدیر کل ازاتباع بیگانه باشد وزیر کشاورزی شرایط استخدام اورا بمجلس شورای ملی پیشنهاد خواهد کرد. حدود اختیارات مدیر کل توسط شورای عالی معین خواهد شد.

ماده٤ ـ اعتبار بودجهٔ بنگاه رازی تحت ماده مخصوص دربودجه کل کشور منظور ودر اول‌هر سه‌مـاه ربع اعتبار سالیانه مزبور قبلا ازطرف وزارت دارائی باختیار بنگاه گذارده‌خواهدشد شورایعالی ازاعتبارمزبوربطریقی که صلاح‌میداند قسمتی‌رابرای‌حقوق ومزایای کارکنان بنگاه وقسمت دیگررا برای مصارف‌اداری وفنی تخصیص خواهد داد.

ماده٥ـ درآمد حاصله ازمحل‌عوارض پلمب‌پوست که طبق‌قانون متمم‌بودجه سال ۱۳۲۲ برای خرید سیم‌و پلمب و لوازم آزمایشگاه های دامپزشکی اختصاص داده شده کماکان علاوه براعتبار بودجـه مندرج در ماده ٤ باختیار بنگاه رازی گذارده خواهدشد که آنچه مازادمبلغ لازم برای خریدسیم ویاپلمب باشدبمصرف توسعه بنگاه برسد.

ماده٦ ـ بنگاه رازی درحدود وسائل وتوانائی مالی خود سرمها وواکسنها وهمچنین‌داروهای‌مخصوص بیماریهای انگلی‌راکه مورداحتیاج‌وزارت کشاورزی‌ـ است تهیه‌ومجاناً باختیارآن وزارتخانه خواهد گذاردولی‌درموردسرمها وواکسن‌ـ هائیکه مورداحتیاج‌وزارت بهداری ویاادارات دامپزشکی ارتش‌ویا سایرمؤسسات دولتی است بایدطبق سفارش آنها خواه بموجب قراردادهای مخصوص خواه طبق اصول بازرگانی تهیه نموده وبقیمت تمام شده باضافه سود عادلانه که میزان آنـرا شورای عالی‌معین خواهد کرد بادارات مزبور بفروشد. ونیز بنگاه رازی حق‌دارد سرمها وواکسنهائی راکه اضافه براحتیاجات وزارت کشاورزی‌یا مؤسسات وابسته بآن تهیه نموده ویا میتواند تهیه کند بمؤسسات ملی دامپزشکی یابمالکین وزارعین یاشرکتهای تعاونی وصندوقهای روستائی وسایر شرکتهای کشاورزی بقیمتی که

شورای عالی معین میکند بدون احتیاج بمزایده بطریق بازرگانی بفروشد. مبالغ حاصله ازاجراء این‌ماده پس‌از وضع هزینهٔ که برای تهیه مواد اولیه مورد لزوم از بودجه بنگاه مصرف گردیده باید عیناً بخزانه داری کل تحویل گردد صرف توسعه بنگاه رازی خواهد شد.

ماده۷ - بنگاه‌رازی درهرمورد که شورای عالی اجازه دهد میتواند‌مایحتاج خودرا مستقیم و بدون رعایت اصول مناقصه خریداری کند.

مـاده ۸ - رئیس حسابداری بنگاه رازی از طرف وزارت دارائی تعیین خواهد گشت.

ماده ۹ - صرفه‌جوئی هرسال بسال بعد منتقل ومخصوص توسعه بنگاه رازی خواهد شد.

ماده ۱۰ - بنگاه رازی از لحاظ وضع خاصی که برای طرز کـار وخدمت کارکنان خوددر بنگاه یا شعب‌آن درمرکز یا شهرستانها دارد میتواند بهر یك از کارمندان فوق‌العادهٔ بنام فوق‌العاده مخصوص بنگاه رازی پرداخت کند آئین نامه مخصوص این فوق‌العاده‌ها وحداقل واکثرآن نسبت بهرطبقه از کارکنان بتصویب شورای عالی خواهد بود.

ماده۱۱ - کارمندانی که شش‌سال در بنگاه رازی سابقه خدمت داشته باشند میتوانند باتصویب شورای عالی برای مدت یکسال بمنظور تکمیل تحصیلات و یـا مطالعات بخرج خود بخارجه مسافرت نمایند.

مدت غیبت آنها جزء ایام خدمت‌آنها محسوب خواهد شد وحقوق ومزایـای آنها دراین مدت به‌ارز دولتی پرداخت خواهد گردید حداکثر تعداد کارمندانی که ازاین ماده میتوانند استفاده کنند درسال سه‌نفر است.

ماده ۱۲ - کلیه مواد ولوازم مورد نیاز آزمایشگاههای بنگاه که ازخارجه واردمیشود ازحقوق گمرکی معاف وارزآنها صددرصد ازطرف دولت بنرخ‌رسمی فروخته خواهد شد.

وزارت کشاورزی مسئول اجراء این‌قانون است.

نخست‌وزیر　　　　وزیردارائی　　　　وزیر کشاورزی

۳ ـ دانشکده دامپزشکی بدانشگاه ملحق گردید .

الحاق دانشکده دامپزشکی بدانشگاه تهران

هیئت وزیران در جلسه ۲۲ مهرماه ۱۳۲۳ بعد از مطالعات لازمه تصویب نمودند که دانشکده دامپزشکی ازاین تاریخ بموجب ماده ۲ قانون تأسیس دانشگاه ضمیمه دانشگاه تهران بشود و استادان آن دانشکده مخصوصاً دررفع احتیاجات فنی و کمك لازم بوزارت کشاورزی منتهای همکاری و مجاهده را بعمل آورند و نیز تصویب نمودند که بودجه دانشکده دامپزشکی عیناً از وزارت کشاورزی کسر و ببودجه دانشگاه افزوده گردد .

علت تفکیك بیشتر روی این اصل بود که با وجود اینکه دانشکده دامپزشکی بموجب تصویب نامه شورای عالی فرهنك که ذیلا درج میشود دانشکده شناخته شده بود هیچگونه ارزشی برایش قائل نبودند .

بخشنامه وزارتی ۳۸۰۳۳-۲۳۸۱ مورخ ۷ر۹ر۱۳۱۹- اداره آموزش عالی فرهنك اداره ....

چون بموجب تصمیم هشتاد و یکمین جلسه شورای دانشگاه روز یکشنبه ۱۴ر۷ر۱۳۱۹ آموزشگاههای عالی دامپزشکی و کشاورزی که تحت نظر اداره کل کشاورزی میباشد بدانشگاه تهران ملحق شده است لازم است از این پس در نوشته‌ها آن دو آموزشگاه را بعنوان دانشکده ذکر نمائید. وزیر فرهنك ...

---

۴ ـ دبیرستان دامپزشکی منحل گردید .

۵ ـ ادارات دامپزشکی نیمه مستقل باقی ماندند .

بخشنامه وزارتی ۴۸۴۰ مورخ ۲۰ر۳ر۱۳۲۵

اداره کشاورزی...

ازاین تاریخ ببعد رؤسای دامپزشکی استانها میتوانند درمورد مسائل فنی که جنبه فوری دارد در غیاب رئیس اداره مستقیماً بارئیس دامپزشکی کل و یا ریاست کل دامپروری مکاتبه نمایند ضمناً اعتباراتی که ضمن بودجه دامپزشکی منظور گردیده است باموافقت کتبی رئیس دامپزشکی محل بخرج خواهد رسید درمورد

امور غیرفنی و مکاتبات باسایر ادارات نامه‌ماننددسابق بامضای رئیس اداره کشاورزی صادر خواهد گردید .

کفیل وزارت کشاورزی

بالاخره بموجب تصویب‌نامه زیر اداره کل امور دام تشکیل گردید .

سازمان اداره امور کل دام

بموجب تصویب‌نامه شماره ۴۹۳۰ مورخ ۲۹ر۳ر۱۳۲۵ درسازمان وزارت کشاورزی تحت‌نام اداره کل امور دام بشرح زیر سازمانی داده شده است :

اداره کل امور دام که بدو قسمت دامپروری ودامپزشکی تقسیم شده وهر قسمت شامل ادارات ودوائر وشعب بشرح زیر میباشد .

الف ـ اداره دامپروری = شامل سه اداره :

۱ ـ اداره اصلاح نژاد دام = شامل دو دایره :

دائره پرورش نژادها ـ دائره مطالعات وفرآورد های دامی.

۲ ـ مؤسسه حیدرآباد (بنگاه دامپروری) = شامل هشت دایره :

دایره دفتر ـ دایره پرورش گاو ـ دایره پرورش گوسفند ـ دایره پرورش طیور ـ دایره درمانگاه ـ دایره آزمایشگاه ـ دایره لبنیات‌سازی ـ دایره کشت و برداشت بنگاه .

۳ ـ اداره اصلاح مراتع = شامل دو دایره :

دایره پرورش نژادها ـ دایره تهیه وانتخاب بذر .

٤ ـ اداره ماهی وشکار = شامل دو دایره :

دایره تحقیقات علمی ماهی وشکار ـ دایره آزمایشگاه و تنظیم مقررات

ب ـ اداره دامپزشکی = شامل سه اداره :

۱ ـ اداره بهداشت دام ومحصولات دامی = شامل پنج دایره :

دایره مبارزه با بیماریهای دامی ـ دایره فنی ـ دایره قرنطینه ـ دایره صدور گواهینامه بهداشت ـ دایره بازرسی مواد غذائی.

۲ ـ اداره امور کشتارگاهها وبازرسی صحی دامها = شامل سه‌دایره :

دایره بهداشت کشتارگاهها و درآمد پوست ـ دایره ساختمان و تعمیرات ـ

دایره کشتارگاهها و پلمب پوست .

۳ ـ اداره بررسی دامپزشکی = شامل سه دایره :

دایره مطالعه بیماریهای دامها ـ دایره آمار ومحصولات دام ـ دایره کتابخانه و نشریات .

طبق بنـد ٤ تصویب نامه فوق بنگاه رازی جزو بنگاههای تـابعه وزارت کشاورزی میباشد .

سازمان دامپزشکی شهرستانها جزوادارات کشاورزی میباشدباستثناء تهران. بموجب تصویب‌نامه هیئت وزیران وزارت کشاورزی در شهرستانها باستثناء تهران که واحداداره دامپزشکی و کشاورزی جداگانه است دارای سازمان واحدمیباشد که تحت‌نظر یك نفررئیس اداره خواهد شد .

باوجود اینکه این‌سازمان بتصویب هیئت وزراء رسیده است برقرار نمانده‌و هرروز بنا بمیل وزراء ومعاونین ومدیر کل ها ورؤساء زیر ورو میشود .

در سال ۱۳۲٦ ضمن بخشنامه وزارتی زیر تا حدی اختیارات دامپزشکی شهرستانها تأمین گردیده است :

بخشنامه وزارتی　　　شماره ۱۲۹٤۳　　　مورخ ۱۳۲٦/۷/۱۹

اداره کشاورزی ....

برای تسریع وحسن جریان امور ادارات کشاورزی استان/شهرستان مقتضی است از این تاریخ مقررات زیر بموقع اجرا گذارده شود :

۱ ـ هریك ازادارات کشاورزی دارای دو معاون خواهد بود یك معاون در قسمت امور کشاورزی و معاون دیگر برای قسمت دامپزشکی رئیس دامپزشکی خواهد بود که طبق احکام مرکزی منصوب خواهند شد .

۲ ـ مسئولیت کلیه امورفنی ـ کارگزینی ـ مالی قسمت دامپزشکی منحصراً بعهده رئیس دامپزشکی خواهد بود .

۳ ـ بودجه هریك ازقسمت‌های کشاورزی ودامپزشکی علیحده و به تفکیك ابلاغ میشود و مسئولیت هزینه های مربوط بدامپزشکی منحصراً بعهده رئیس دامپزشکی گذارده میشود .

٤ ـ در کمیسیونهای استان/شهرستان مربوط باموردامپزشکی رئیس دامپزشکی که سمت معاونت کشاورزی را دارند ازطرف رئیس کشاورزی شرکت خواهند نمود

٥ ـ رئیس دامپزشکی درمورد کلیه اموردامپزشکی باادارات مرکزی ومحلی بعنوان معاون اداره کشاورزی حق مکاتبه خواهند داشت .

وزیر کشاورزی

رونوشت برای اطلاع و اقدام لازم جهت آقای دکتر . رئیس دامپزشکی استان/شهرستان .... فرستاده میشود .

رئیس اداره کل امور دام

☆☆☆

مقررات وقوانین مربوط بکشتار گاه وفرآوردهای دامی

فرآوردهای دام متعدد وازدونظرمورد توجه میباشند :

اولا ـ مصرف داخلی .

ثانیاً ـ صدور بخارج .

دراغلب کشورهای جهان برای هرنوع فرآورد دامی مقررات خاصی وضع نموده‌اند . طرز تهیه ، طرز معاینه و بازرسی ، طرز نگاهداری ، گواهینامه هائی که باید بصاحبان کالا داده شود . طریق مصرف داخلی ، مقررات مربوط بصدور کالا ، مقررات مالی .

با وجود اینکه فرآوردهای دامی بخصوص از نظر صادرات قلم مهم عایدی را در کشور ما تشکیل میدهد و کالائی را ممکن است بخارج فرستاد که طبق مقررات خاصی بسته بندی ودارای گواهینامه صحی باشد معذلک درسازمان دامپزشکی ایران مقررات خاصی وجود ندارد و بآنچه که موجود است نیز عطف توجهی نمیشود و با ـ کمال تأسف باید گفت متصدیان مربوطه فقط درفکر سازمان دادن و زیرورو کردن طرحها بوده و مانند تمام تشکیلات روز بروز دستورات علاوه ولی در زمینه عمل پیشرفتی حاصل نمیگردد .

معمولا در کشورهای دیگر قوانینی به تصویب مجلس میرسد و بموجب اختیاراتی که بدولت داده شده آئین نامه‌هائی برآن قوانین تنظیم و درصورتی که

قوانینی وجود نداشته باشد بموجب تصویب نامه هیئت وزراء مقررات لازم با-
اختیاراتی که بموجب قوانین قبلی بدولت داده شده وضع و بمورد عمل گذارده
میشود وهمچنین بخشنامه‌های وزارتی طرز اجرای قانون را دردسترس مأمورین
میگذارد. قانون، آئین نامه، تصویب نامه، بخشنامه وزارتی که وضع و مقرر
میگردند لازم‌الاجراء میباشند. با توجه به‌پرونده‌های موجود دروزارت کشاورزی
غیر ازقانون تفتیش صحی حیوانات، آئین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه‌های وزارتی و
دستورات فنی به تعداد قابل توجهی تهیه وصادر گردیده‌اند که اگر با دقت آنها را
مورد توجه‌قرار دهند مقررات کافی در دست خواهد بود و با رفع نواقص آنها به-
بهترین وجه میتوان‌درموردفرآوردهای دام رفتار کرد. معذلك با تغییروتبدیلاتیکه
در سازمان داده میشود هر روز مقرراتی برمقررات سابق علاوه و یا همانها که
موجود است تکرارمیشود وبعد ازچندسال که سازمان‌تشکیلات دامپزشکی‌مشغول
فعالیت است از گزارشهای اخیر که در پرونده‌های اداره کل اموردام ضبط است
چنین استنباط میشود که درموردفرآوردهای‌دامی باوجودآنهمه مقرراتیکه‌تاکنون
وضع واجراء گردیده است نواقص بسیارومقررات جامعی که طبق آن بتوانند باین
موضوع مهم حیاتی رسیدگی نمایند وجود ندارد (؟)

نگارنده برای‌اینکه‌این موضوع روشن گردد ذیلادردوقسمت‌جداگانه‌راجع
باین موضوع‌مهم حیاتی و اقتصادی بحث خواهم کرد در قسمت اول از گزارشهای
اخیر نکات قابل توجه را استنساخ‌و سپس درقسمت دوم شمه‌ای از مقررات موجود
که تاکنون بموجب آنها عمل گردیده است نقل مینمایم تا خوانندگان محترم
باهمیت موضوع و وضع فعلی توجه نمایند.

قسمت اول
گزارشهای اداری

—۱—

یکی‌ازمسائل مهم مربوط به قسمت امور دام که شایان توجه مخصوص است
امر کشتارگاهها و نظارت صحی براین اماکن میباشد و درسازمان جدید وزارت
کشاورزی با توجه به اهمیتی که این‌امرچه از نظر بهداشتی وچه از نظر اقتصادی

اداره مخصوص و مجهزی برای بازرسی و نظارت بر کشتارگاهها و فرآوردهای دامی و کارخانجات تهیه محصولات حیوانی پیش بینی شده است برای اینکه بمحض تصویب و ابلاغ سازمان جدید این اداره بتواند وارد مرحله عمل گردد چند طرح جدید مورد بررسی قرار گرفته که عبارتند از :

۱ - طرح تثبیت تشکیلات بازرسی کشتارگاهها و طبقه بندی ۱۰۰ کشتارگاه فعلی کشور از روی اهمیت هرمحل و تعداد متوسط کشتار روزانه آن . در این تشکیلات بازرسان کشتارگاهها بموجب احکام مرکزی منصوب شده منحصراً به امر بازرسی فنی مواد غذائی خواهند پرداخت و بالنتیجه مأمورینی آزموده خواهند بود که با دریافت دستورات فنی منظم و تعلیمات فنی اختصاصی براطلاعات آنها افزوده شده و باین ترتیب بازرسی کشتارگاهها طبق اصول صحیح و اطمینان بخشی انجام خواهد گرفت .

۲ـ طرح ساختمان کشتارگاه‌های بزرگ ـ چون کشتارگاههای فعلی بطور کلی فاقد اماکن صحی و ضروریات فنی میباشند واین امر علاوه برآنکه به ناسالم بودن گوشت کمك میکند لطمه بزرگی هم به صادرات محصولات دامی واردمیآورد. برای رفع دو نقیصه بزرگ فوق لزوم ساختن چند کشتارگاه بزرگ تشخیص داده شده و پیش بینی‌هائی بعمل آمده که از راه عوارض و درآمدهای کشتارگاه بتوان به‌اقساط سالیانه مخارجی را که برای ساختن آنها بعمل میآید استهلاك کرد.

۳ - طرح تطبیق تشکیلات بازرسی کشتارگاهها با قانون تشکیل شهرداریها با تبعیت ازنظر دولت که سپردن کارهرشهر را به اهالی همان محل ضروری دانسته و برروی این نظر قانون تشکیل شهرداریها و انجمنهای شهرها و قصبات مصوب ۱۳۲۸- را بموقع اجرا خواهد گذاشت طرحی تهیه شده که بازرسی کشتارگاه ها درعین اینکه بوسیله دکتران دامپزشک و کارمندان فنی دامپزشکی اجرا خواهدشد بمرور درسازمان شهرداری هرمحل وارد گردد .

فعلا نیز مطالعه موضوع های ضروری دیگر درجریان است که اولین آنها موضوع بازرسی صحی روده و طرز تهیه و صادرات آن میباشد که یکی از اقلام تجارتی مهم است ودرسالهای اخیر بعللی که بعداً ضمن گزارش مشروحی بعرض خواهد

رسید دچار شکست فاحشی شده بطوریکه صادرات آن که درسالهای ۱۳۱۷و۱۳۱۸ سالیانه بچهل ملیون ریال بالغ میشده درسالهای ۱۳۲۵ و۱۳۲۶ سالیانه به۱۶ ملیون ریال تنزل نموده است .

سایر فرآوردهای صادراتی مانند پوست و پشم و مو وغیره نیز بترتیب مورد مطالعه قرار گرفته ووضع آن باپیشنهاد هائی که صادرات آنهـارا تشویق وتسهیل نمایند بترتیبی که مطالعه آن پایان یابد بعرض خواهد رسید .

(در آخر این گزارش تشکیل کمیسیونهائی باحضور نماینده وزارت کشور بهداری ، دارائی پیشنهاد شده است) .

—۲—

طرح تثبیت کشتارگاهها

بموجب قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب ۱۳۱۴ نظارت بر کشتار گاهها و کارخانجات تهیه محصولات حیوانی ازجمله وظایفی است که بعهده اداره تفتیش صحی حیوانات واگذار شده است ودرحال حاضر سازمان اموردام که جانشین اداره تفتیش صحی حیوانات است اجرای قانون مزبور را عهده‌دار میباشد .

آنچه مربوط بماده هفتم قانون مزبور است یکی نظارت بر کشتار گاهها ودیگری نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات حیوانی میباشد .

۱ - نظارت بر کشتارگاهها

... مطالعه پرونده‌های موجود و جریان امور کشتار گاهها نشان میدهد که اولین اقدام ضروری که لازمه پیشرفت کار وتنظیم جریان امورمربوطه باین قسمت است رعایت واجرای دواصل «تمرکز وتثبیت » میباشد. مقصوداز«تمرکز»متمرکز نمودن کلیه اطلاعات و سرپرستی و نظارت وصـدور دستور است در یك سازمان مرکزی بنام اداره کشتار گاهها بااختیارات بیشترو آئین‌نامه های معین - ومنظور از«تثبیت» قبول یك سازمان ثابت باکادرفنی مشخص است که تغییروتبدیل مأمورین واضافه یاحذف نمودن یك‌پست بازرسی ازاختیار شهرستانها خارج باشد ...

... برای شروع باقدامات اساسی درباره پیشرفت بازرسی کشتار گاهـا و

ترقی دادن سطح اطلاعات فنی مأمورین و نظارت دقیق‌تری در تأمین بهداشت گوشت باید سازمان امور کشتارگاه‌ها با رعایت اصول ذیل تثبیت گردد :

۱ ـ تشکیل یك اداره مرکزی کشتارگاه‌ها (بطوریکه در برنامه جدید وزارت کشاورزی هم پیش‌بینی شده) که صرفاً بامور مربوط بکشتارگاه‌ها رسیدگی کند. رئوس وظایف این اداره تهیه آمار کشتارگاهها ـ صدور دستورات فنی تکمیل اطلاعات فنی مأمورین ـ جمع آوری کلیه اطلاعات لازم مربوط بهر کشتارگاه ـ مطالعه و تهیه نقشه‌هائی برای ساختمان کشتارگاه‌ها ـ اقدام در تهیه اعتبارات برای مرمت و ساختمان کشتارگاهها ـ جمع آوری اطلاعات مربوط ببازارهای فروش دام ـ تهیه مقررات و آئین‌نامه‌ها و پیشنهاد های قانونی ـ تهیه نشریه هائی برای افزودن اطلاعات فنی مأمورین و برای آشنا نمودن مردم باهمیت بازرسی گوشت و متوجه نمودن آنان بمخاطراتی که مصرف گوشت‌های بیمار دارد ـ تهیه بایگانی های فنی ـ همکاری نزدیك بااداره پیش گیری بیماریها و سایر ادارات تابع سازمان امور دام وغیره خواهد بود .

۲ ـ درجه‌بندی کشتارگاهها ازروی تعداد کشتار و اهمیت محلی که هر کشتارگاه دارد بسه درجه :

درجه ۱ ـ زیر نظر دکتر دامپزشك.

درجه ۲ ـ زیر نظر کمك دامپزشك آزموده .

درجه ۳ ـ زیر نظر مأمور تلقیح آزموده .

ومتروك داشتن بازرسی در نقاطی که تعداد کشتار روزانه ناچیز است (؟)...

... پس از تثبیت سازمان شهرستانها شروع بتهیه مقدمات تکمیل اطلاعات مأمورین فنی خواهد شد اگر در ضمن عمل مأموری برای بازرسی کشتارگاه شایسته نباشد بایکی ازمأمورین مشابه اداره کل اموردام تعویض خواهد شد .

۳ ـ طرز کار مأمورین ـ مأمورین کشتارگاههای هر شهرستان صرفاً بامور کشتارگاه و کارهائی که تماس بااین قسمت داشته باشد خواهند پرداخت این مأمورین زیر نظر رؤسای دامپزشکی شهرستانها انجام وظیفه نموده و گزارشهای این مأمورین باید تسلیم ادارات دامپزشکی شهرستانها بشود این مأمورین بهیچوجه برای مأموریت

ده گردشی اعزام نخواهند شد مگردر مواردی که بوسیله حکم مرکزی کار آنها تغییر یافته باشد .

وظایف این مأمورین علاوه بر نظارت کشتارگاهها مادام که مأمورینی برای نظارت کارخانجات تهیه محصولات دامی در شهرستانها نباشند درصورتیکه بموجب دستور جداگانه اجازه نظارت بر کارخانجات راهم دریافت نموده باشند این وظیفه را نیز عهده دار خواهند بود .

۳- نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات دامی

بطور خلاصه میتوان گفت که نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات دامی تا بحال عملا صورت نگرفته است. این نظارت که از نظر صحی و از نظر راهنمائی صادر کنندگان بتهیه کالا های سالم و مرغوب فوق العاده ضروریست بایدهرچه زودتر با برنامه صحی اجراء گردد چون درحال حاضر از تعداد این نوع کارخانجات و طرز عمل ووضعیت آنها هیچگونه اطلاعی دردست نیست برای شروع باقدام در نظر است در تهران صورتی از کلیه کارخانجات تهیه محصولات دامی فراهم نموده و بازدید کارخانجات و کسب اطلاع از وضعیت و نوع فرآوردهای تهیه شده راهرچه زودتر شروع نماید برای جمع آوری اطلاعات مربوط بشهرستانها و تهیه برنامه نظارت در نواحی مختلفه کشور بلافاصله اطلاعات اولیه بوسیله ادارات دامپزشکی شهرستانها کسب شده و پس از جمع آوری طبق آئین نامه معینی دستور نظارت صادر خواهد شد.

بدیهی است امور مربوطه بنظارت بر کارخانجات محصولات دامی اداره مخصوصی است که درسازمان جدید قسمت امور دام پیش بینی شده است .

—۳—

طرح آئین نامه برای ساختمان کشتارگاههای کشور

از یکصد و پنجاه کشتارگاهی که در حال حاضر کم و بیش بوسیله مأمورین فنی این وزارت بازرسی میشوند فقط ۱۵ عدد آنها دارای ساختمانهای ناقصی هستند که در بیست سال اخیر ساخته شده است .

درصورتیکه ساختمان چهل عدددیگر بسیار قدیمی و کهنه و ۶۵ عدد آنها

بصورت اماکن سرپوشیده و بکلی غیر متناسب وتعداد ۳۰ عدد آنها اصولا بدون ساختمان میباشند .

معایبی که وضع فعلی ساختمان کشتارگاهها در بردارد ازدو نظرشایان دقت و توجه است :

۱ ـ از نظر بهداشتی ـ گوشت یکی ازمواد غذائی مهم وموردا حتیاج مردم ـ است که صرف نظر ازامکان خطرناك بودن در نتیجه ابتلاء به بیماریهای مختلف میکربی و انگلی درصورتی هم که در موقع کشتار حیوان سالم باشد چون محیط خوبی برای کشت و نمو میکربها است درصورت حاضر نبودن شرائط لازم بآسانی بوسیله میکربهای مختلف آلوده شده ومصرف آن خطرناك میگردد ...

... درحال حاضر متأسفانه باصراحت کامل باید گفت که درهیچیك از کشتار ـ گاههای کشورعمل بازرسی گوشت و فرآوردهای دیگردام بطورشایسته صورت نگرفته و ببهداشت و سلامت این قسمت از احتیاجات روزانه مردم هیچگونه اطمینان نیست ـ بطوریکه عدهزیادی از بیماریهای خطرناكوعدهٔ ازمسمومیتهای همگانی وبالاخره عدهٔ نامحدود بیماریهای انگلی یاکرمی درنتیجه مصرف کردن اینگونه گوشتهای آلوده یاخطرناك در بین مردم تولید و چون آمارمنظمی در ـ کشور وجود ندارد میزان تلفات ومخاطرات آن باطلاع مقامات مربوطه نمیرسد.

۲ ـ از نظر اقتصادی ـ درصورتیکه کشتار دام از روی قواعد و اصول امروزی ودر بنگاههای مجهزی صورت گیرد از کلیه قسمتهای دام میتوان استفاده نمود در صورتیکه درکشتارگاه های فعلی کشور ما خون ـ شاخ و سم ـ استخوان و لاشه و اعضاء ضبط شده بکلی از بین میرود واز کود ذیقیمت آن استفاده شایسته بعمل نمیآید . از طرف دیگر عوائدی که ممکن است بوسیله دستگاههای ضمیمه کشتارگاه از راه ضد عفونی پوست و روده و پشم و مو وهمچنین سرد خانه های لازم که برای نگاهداری گوشت ضرورت دارد وصول گرددممکن استارقام قابل توجهیراتشکیلو کمك بزرگی برونقصادرات مواد دامی ورفع بحرانهائی که درنتیجه انسداد راه درزمستان ونرسیدن گوشتدر

بعضی مواقع تولید میشود خواهد نمود . . . .

... برای اینکه باین وضع اسف آور خاتمه داده شود آئین نامه برای ساختمان کشتارگاههای کشور وبهره برداری از آنها تدوین شده است که اساس مذاکره واقع ودرصورت لزوم تکمیل وپس از تصویب بموقع اجراء گذاشته شود .

ـ۳ـ

آئین نامه سازمان کشتارگاههای کشور

ماده۱ ـ کشتارگاههای کشور ازلحاظ تعداد کشتار روزانه واهمیت محلی به سه درجه طبقه بندی میشوند .

الف ـ کشتارگاههای درجه۱ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه ـ شان درحدود ۱۵۰ ویا متجاوز ازآن بوده و ازلحاظ تشکیلات کشوری‌هم مرکز استان ویا یك شهرستان درجه اول شناخته شده باشند .

ب ـ کشتارگاههای درجه۲ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه شان از ۵۰ متجاوز بوده ودر مرکز یك شهرستان قرار گرفته باشند .

ج ـ کشتارگاههای درجه ۳ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه شان از ۵۰ کمتر بوده ودر مرکز یك شهرستان یابخش که دارای شهرداری باشد قرار گرفته باشند .

تبصره ـ بازرسی گوشت درنقاطی که‌فاقد شهرداری بوده وهمچنین بازرسی بازارهای غیرثابت درصورتیکه تعداد کشتار روزانه شان قابل اهمیت باشد خارج ازدرجه بندی‌سه گانه فوق‌بوده‌وبا درنظرگرفتن خصوصیات‌محلی باتشریك‌مساعی مأمورین پیش گیری بیماریهای دامی وزارت کشاورزی اداره خواهد شد .

ماده۲ ـ ریاست وتصدی کشتارگاههای درجه ۱ بادکتر دامپزشك‌و کشتار ـ گاههای درجه۲ باکمك دامپزشکان دیپلمه دبیرستان دامپزشکی و کشتارگاههای درجه ۳ بسته باهمیت آن باکمك دامپزشکان دیپلمه و یا مأمورین فنی دامپزشکی خواهد بود .

تبصره ۱ ـ درکشتارگاه‌های بزرك که تعداد کشتار روزانه آنها از ۱۵۰

متجاوز باشد بتناسب کشتار روزانه عده کافی بازرس (دکتر دامپزشك) ویا کمك بازرس که از بین مأمورین فنی و کمك دامپزشکان انتخاب خواهند گردید انجام وظیفه خواهند نمود .

تبصره ۲ - کشتارگاه های درجه۱ دارای یك سرویس آزمایشگاه خواهند بود که تصدی آن با دکتردامپزشك رئیس کشتارگاه ویایکی از بازرسان کشتارگاه خواهد بود .

ماده۳ - رؤسای کشتارگاه ها درهریك از شهرستان‌ها ویا بخش های تابعه یك استان‌از نظرفنی زیرنظر رئیس کشتارگاه مرکزی استان(که حتماً بایدیکنفر دکتر دامپزشك باشد) خواهند بود و گزارش ها وآمار خود را باید بطور منظم برای مرکز استان ارسال دارند .

ماده٤ - وزارت کشاورزی طبق قانون تفتیش صحی حیوانات مصوبه ١٣١٤ ریاست فنی بر کلیه کشتارگاههای کشور خواهد داشت ومأمورین ذی‌صلاحیت‌این وزارت میتوانند هرلحظه بامور فنی‌و جریان بازرسی و بهداشت گوشت در نقاط مختلف کشور رسیدگی نموده ونظریات خودرا مستقیماً ویا بوسیله وزارت کشور باطلاع شهرداری مربوطه برسانند .

ماده٥ - شهرداری هرمحل موظف است‌در بودجه سالیانه خود مندرجاًمحل حقوق دکتران دامپزشك ویاکمك بازرسان کشتارگاه را تأمین وبلافاصله برای انتخاب آنان مراتب‌را بوزارت کشاورزی اطلاع دهد تا شرایط استخدام بوسائل مقتضی آگهی ودرصورت‌تعدادداوطلب‌واجد صلاحیت‌ازطریق مسابقه اقدام‌بانتخاب آنان نموده ومنتخبین را برای استخدام به‌شهرداری مربوطه معرفی نماید .

ماده٦ - بودجه کشتارگاه هرمحل بادر نظرگرفتن احتیاجات بوسیله رئیس کشتارگاه همان محل تهیه وپس‌از موافقت شهردار به تصویب انجمن شهر خواهد رسید - درضمن بودجه باید اعتبارات لازم برای هزینه های فنی واداری و همچنین تعمیرات وساختمان منظور گردد .

- ٤ -

طرح اقتصادی کشتارگاهها

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب مهرماه ۱۳۱٤ که بموجب ماده هفتم بازرسی و معاینه گوشت در کشتارگاهها بعهده اداره تفتیش صحی حیوانات واگذار شد عمل نظارت بر کشتارگاهها رسماً شروع گردید. در ابتدای امر بعلت نبودن تعداد کافی دکتر دامپزشك و کارمند فنی این نظارت فقط بر کشتارگاه های بزرك مراکز استانها و شهرستانهای مهم و با استفاده از وجود عده‌ای از دکتران دامپزشك ارتش (بموجب اجازه مخصوص) بعمل میآمد. رفته رفته که تعداد دکتران دامپزشك رو بفزونی گذاشت ودبیرستان دامپزشکی تأسیس و فارغ التحصیل هائی تسلیم وزارت کشاورزی نمود و کلاسهای مأمورین فنی دامپزشکی عده‌ای تربیت نمود هم آهنك با توسعه تشکیلات دامپزشکی نظارت بر کشتارگاهها توسعه یافت بطوریکه در حال حاضر تقریبـاً در ۱۵۰ کشتارگاه در ایـران بازرسی گوشت اجرا میگردد .

ولی از آنجائیکه لازمه بازرسی صحیح واخذ نتیجه مطلوب وجود کشتارگاه‌های صحی و متناسب است از ۱۳۱٤ تصمیم ساختن کشتارگاهها در نقاط مختلف کشور اتخاذ و باین منظور نقشه‌هائی از طرف اداره ساختمان وزارت کشاورزی بدستور اداره دامپزشکی کل تهیه گردید و سالهای بعد در چندشهر ازجمله همدان- کرمانشاه شاهی- بابلسر- ساختمانهائی بعمل آمد که تاحدی احتیاجات فوری آن زمان را مرتفع میساخت ولی این ساختمانها درهیچیك از این نقاط بطور کامل بپایان نرسید. تحولاتی هم که ازسال ۱۳۲۰ ببعد در کشور بوجود آمد نه تنها برنامه ساختمانی را متوقف ساخت بلکه کشتارگاه‌های قدیمی راهم بخرابی کشانید تنها اقدامی که درشهرستانها درطی هشت سال اخیر بعمل آمده بعضی تعمیرات ضروری بود و بس .

بطور خلاصه از تعداد ۱۵۰ کشتارگاهی که فعلا بازرسی میشوند تعداد ۱۵ تاحدی نوساز تعداد ٦٥ بصورت اماکن سرپوشیده و غیر متناسب برای کشتارگاه و تعداد ۳۰ بدون ساختمان میباشد .

معایبی که وضع فعلی ساختمانی کشتارگاهها در بر دارد از دو نظر شایان دقت و توجه است :

۱- از نظر بهداشتی ....

۲- از نظر اقتصادی ....

....بهره برداری‌وعوایدی که از کشتارگاههای نوین حاصل خواهدشد بشرح ذیل پیش‌بینی میگردد :

۱- عوایدحاصله از ضدعفونی نمودن و بسته‌بندی پوست.

۲- عوایدحاصله ازشستن وضدعفونی نمودن و بسته‌بندی پشم‌ومو.

۳- عوایدحاصله از تمیز کردن و ضدعفونی نمودن و بسته‌بندی روده.

(کالاهائی که بدین‌ترتیب‌تهیه‌میشوند حاضر برای‌صدور بخارج خواهندبود)

۴- عواید حاصله ازخون.

۵- عوایدحاصله ازفضولات و بقایای حیوانی.

۶- عواید حاصله از سایر قسمتها مانند سم وشاخ وغیره.

۷- عوایدحاصله از سردخانه کشتارگاه.

۸- عواید حاصله از کنسروسازی گوشت خواه بصورت گوشت های یخ‌زده صادراتی وخواه بصورت سایر انواع کنسروهای گوشتی....

...بطورخلاصه‌باتوجه بمطالب بیان شده درفوق دیده میشود که برای تأمین گوشت سالم مورد احتیاج شهر و برای تقویت وتوسعه صادرات فرآورده‌های‌دامی و کمك بتشویق وتوسعه دامپروری ساختن کشتارگاههائی در کشور مطابق‌اصول صحیح فنی ضروریست مضافاً باینکه این کشتارگاه‌ها بهره برداری شده و عواید قابل توجهی خواهند داشت بنا براین سرمایه‌ای که برای ساختمان آن بکار برود ازمیان نرفته از درآمد حاصله آن در عرض چندسال مستهلك خواهد شد.

اعتبار لازم برای ساختن این کشتارگاه‌های بزرك ازدوراه ممکنست‌تأمین گردد یا ازطریق سازمان‌برنامه هفت‌ساله ویا ازطریق استقراض از بانك‌ملی.

استهلاك سرمایه‌ای که برای ساختن کشتارگاه بکار میرود از طرق ذیل بعمل خواهد آمد :

۱- از عواید حاصله از عوارض شهرداری ها با استفاده از قانون (تشکیل

شهرداری‌ها و انجمن‌های شهر و قصبات مصوب ۱۳۲۸)

۲- ازعواید حاصله ازعوارض ذبایح که درحال حاضر دریافت میگردد .

۳- ازعواید حاصله از بهره برداری خود کشتار گاه.

٤- ازعواید حاصله ازپوست وپشم وروده که برای ضدعفونی کردن و بسته‌بندی ازخارج بکشتار گاه می‌آورند.

پس از استهلاك سرمایه اصلی کشتار گاه هر سال دارای عواید سرشاری خواهد بود که میتواند برای بهبود تجارت گوشت و ایجاد دکاکین گوشت‌فروشی مدرن با سردخانه و یا تقویت صنایع فرآورده های دامی مانند ایجاد کارخانجات چرم‌سازی ریسندگی کودهای زراعتی تکمه سازی وغیره بکار رفته که هر کدام بنوبه خود بهره برداری شده دارای درآمدی خواهند بود که مستقیماً جزء عواید شهرداری همان شهری خواهد بود که کشتار گاه در آن ساخته شده است همانطور که در گزارش‌قبلی پیشنهاد نموده بودم که موضوع ساختمان کشتار گاهها باید بااطلاع وزارت کشور صورت گیردمجدداً خاطرمحترم‌را متوجه لزوم‌تشکیل کمیسیون مخصوص باحضور مدیر کل شهرداریها نموده....

(دراین‌قسمت محاسبه‌ای راجع بکشتار گاه تبریز شده‌است)

....برای سایر کشتار گاههای بزرك کشور نیزمحاسبه‌ای شبیه محاسبه فوق میتوان بعمل آورد کشتار گاههائی که درردیف کشتار گاههای بزرك قرار گرفته‌اند عبارتند از :

۱- کشتار گاه تهران ۲- کشار گاه تبریز ۳- کشتار گاه مشهد ٤- کشتار گاه اصفهان ٥- کشتار گاه‌شیراز ٦- کشتار گاه‌آبادان ۷- کشتار گاه کرمانشاه یاهمدان

ساختمان سایر کشتار گاهها که تعداد متوسط کشتار روزانه‌شان از ۱٥۰ سر کمتر است باید طبق برنامه وطرحهای جداگانه ساخته شوند .

- ٥ -

موضوع صادرات فرآورده های دامی

یکی ازارقام صادراتی کشور فرآورده‌های دامی است که قسمت عمده آنرا

در حال حاضر روده و پوست و پشم‌ومو و کرك تشکیل میدهد. برای قبول این نوع کالاها در کشورهای خارجی و خریدار مقرراتی موجود است که فقط درشرایط خاصی که کالای دامی سالم وعاری ازعوامل بیماری باشد اجازه ورود و خرید به بازرگانان محلی داده میشود . بعضی ازاین کشورها مانند انگلستان شرایطسختی دارند که وقتی که کلیه آن شرایط در کشور صادر کننده بموقع اجرا گذارده شد و گواهی‌نامه صحی مخصوصی پس از اطمینان ازانجام شرایط صادر گشت معتبر شناخته شده اجازه ورود کالای دامی داده میشود دربعضی کشورهای دیگر فقط گواهینامه صحی عادی ومعمولی هر کشوررا معتبر دانسته باتکای آن اجازه‌ورود به‌فرآورده‌های دامی میدهند .

ازچندین سال قبل یعنی ازاوایلی که سازمان دامپزشکی دراداره کل فلاحت ایجاد شد یکی‌از اقدامات بمنظور تقویت صادرات معاینه کالا هـای دامی و صدور گواهی‌نامه‌های صحی وشناسانیدن درجه اعتبار آن بوسیله قرار داد های مخصوص بود که در حال حاضر هم طبق همان رویه عمل میگردد .

فرآورده های صادراتی مادارای دومبداء هستند یکی کشتار گاه ها که در آنجا ازحیوانات ذبح شده معاینه بعمل میآید ودیگر دهات و نقاط فاقد کشتار گاه‌و فاقد بازرس .

راجع بفرآورده‌های حاصله از کشتار گاه‌ها تاحدی میتوان گفت اطمینـان بخش‌است این فرآورده‌ها بیشتر عبارت‌ازروده وپوست میباشند درموردفرآورده‌های حاصله ازدهات و نقاط فاقد کشتار گاه هیچگونه اطمینانی به‌سلامت آن نیست.

برای تفکیك کالاهای این‌دو مبداء فقط درمورد پوست اقـدامی که میشود این است که پوست هائی که از کشتار گاه‌ها بدست می‌آیند بلافاصله پس از ذبح درهمان محل‌پلمب می‌شوند

بنابراین پوست‌های پـلمب شده راباید ازمبداء کشتار گاهی‌دانست وسایـر پوست‌های بدون پلمب درزمره‌پوست‌های متفرقه هستند .

در موردروده هیچگونه‌تشخیصی درمیان نیست‌روده هاازنقاط مختلفه‌بدست آمـده در کـارخانجاتی در شهرستانهـا و یا تهران پـاك شده و بـرای صدور تهیه میگردند .

پشم که قسمت اعظم آن ازدهات و نواحی دامداری بدست میآید بطور کـلی بعلت وجود بیماریهای واگیردار اکثر آلـوده هستند .

فکر اولیه سازمان دامپزشکی این بوده که فرآورده های مظنون درداخله مصرف شود و فرآورده های سالم بخارج صادر گردد زیرا جلوگیری از مصرف کالا- های ناسالم درداخل مملکت در شرایط فعلی غیر ممکن بود و هرقدر هم سختگیری بشود نمیتوان از مصرف کـالا های نـا سالم در داخله جلـو گیری کـرد . بلکـه سختگیری بالعکس نتیجه نا مطلوب دیگری در بـر خواهد داشت کـه عبارت از کساد نمودن بازار معامله این کالا ها بوده که بالنتیجه بقیمت نازل کالا از دست اول یعنی طبقه تولید کننده دامپرور خارج خواهد شد و عکس العمل این اقدام تنزل دامپروری و صرفنظر نمودن مردم از پرورش حیوانات خواهد شد اما از نظر تشخیص فرآورده های سالم از ناسالم از لحاظ فنی درحال حاضر امری بسیار مشکل- است زیرا باید آزمایشگاههای عظیم بپا کرد و برای هرنمونه کالا امتحانهای مختلف از نظر بیماریهای متعدد نمود که درعمل امکان پذیر نمیباشد .

از طرف دیگر ادامه رویه کنونی هم با اوضاع فعلی دنیا و رقابت های تجارتی کشورهای مجهز از هیچ جهت بصلاح مملکت نیست زیرا مدتی بیش نخواهد گذشت که بازار های فعلی هم از دست خواهد رفت و دیگر خریداری برای کالا های ایرانی وجود نخواهد داشت بنابراین لازمست هرچه زودتر فکری اساسی نمود و روش صحیحی درنظر گرفت و بدان عمل کرد که هم گواهینامه های صحی اساس درستی داشته دارای اعتبـار واقعی بـاشند و هم کالا های صـادراتی برحسب نـوع و مرغوبیت درجه بندی شده تا بقیمت بیشتری قابل فروش گردند .

سازمان دامپزشکی فعلا بر کشتار گاههای کشور (در حدود ۱۵۰ کشتار - گاه) نظارت دارد ولی این نظارت فقط در کشتار گاهها اجرا میشود وقتی کالا های سالم از کشتار گاه برای تهیه خارج شد همیشه باسایر کالاهای متفرقـه مخلوط شده و از این جهت آن اطمینان اولیه را هم از دست میدهد .

وقتیکه بازرگانان و یـا مؤسسه بازرگانی برای دریافت گواهینامه صدور

برای فرآورده های دامی بقسمت های دامپزشکی مراجعه میکنند یك ناراحتی اخلاقی عجیبی پیش میاید . اگر گواهینامه داده شود شخص امضاء کننده اطمینان بصحت گواهی نداردزیرا نظارتی درتهیه ودرمحل تولیدندارد اگراز دادن گواهی خود-داری شودصدای مردم بلند خواهدشد که جلوی صادرات را گرفته اند بنابراین برای احتراز ازایجاد مشکلاتی برای دولت ادارات دامپزشکی پس از یك معاینه نظری که البته از نظرفنی چندان ارزش ندارد گواهینامه میدهندو فقط درمواردی که قطعاً بدانند کالا ازناحیه بیماری خیزی حاصل شده ازصدور گواهینامه خودداری میکنند ولی دراینموارد دارندگان کالا بطور قاچاق آنرابجای دیگر حمل نموده و بنام فرآورد ناحیه دیگرعرضه داشته گواهینامه میگیرند وهرقدرهم بخواهند دقت نمایندجلو این اقدامات را نمیتوان گرفت .

بطور خلاصه باتوجه بجریان امر که بطور اختصار درفوق تشریح گردید بنظر اینجانب کلیه کالاهای صادراتی دامی درکشور مظنون وآلوده میباشد این امر نه تنها برای اینجانب مسلم است بلکه کلیه همکاران دامپزشك هم همین عقیده را دارند.

شایدعدم اطمینان بسالم بودن کالاهای دامی ایران باشد که در اغلب کشور-های وارد کننده فرآورده های دامی کلیه کالاهای رسیده از ایران را پس از ضدعفونی نمودن اجباری اجازه ورود میدهند.

موضوع نبودن اطمینان صحی برای کالاهای دامی ایران نه تنها شکستی به بازاراین کالاهاست بلکه از لحاظ اعتبار گواهینامه های رسمی هم موجب ناراحتی بوده وتوهین آوراست .

بعقیده اینجانب نباید بادامه رویه فعلی که کیفیت آن کاملا بر خودمان آشکارو روشن است قناعت نموده بلکه لازمست هر چه زودتر درصدد رفع نواقص برآئیم .

برای بدست آوردن کالا های سالم اقداماتی بشرح ذیل لازمست که باتوجه بجریان معاملات و طرز تهیه وصدور انواع کالاها پیشنهادمیگردد :

۱ - پشم - بطوریکه فوقاً ذکرشده پشمهای صادراتی از نقاط مختلفه مملکت

بدست‌میآیددارندگان پشم آنرا بتجارمحلی میفروشنداین‌تجارپشمهای نقاط مختلف یك‌استان یاشهرستان و یابعضی اوقات پشم‌هـای حاصله از شهرستانهای مختلف را خریداری کرده‌و کلیه‌را با هم‌عدل‌بندی مینمایندو در این‌حال‌اگر پشم ناحیه‌ای آلوده بمیکربهای بیماری خیز باشد باپشم ناحیه‌سالم‌مخلوط شده‌و بالنتیجه کلیه‌عدلهامظنون‌و یـاخطرناك‌میگردندو چون‌هیچگونه‌نظارت‌و کنترلی برای‌جلوگیری ازاین‌اختلاط میسر نیست کلیه‌این‌نوع کالاهای‌دامی‌را بایدمظنون‌دانست‌و برای‌اینکه‌این کالاسالم بشودهیچ راهی‌جز ضدعفونی نمودن‌آن نیست .

بنابراین فقط‌بایـد به‌پشمهائی اجـازه ورود داد که در این مؤسسات مـجهز بوسائل‌وتحت نظرمأمورین‌دامپزشکی‌ضدعفونی‌شوند.این مؤسسات‌را ممکنست با تشویق صادر کنندگان بصورت کارخانجات اختصاصی و یـا شرکتهای سهامی بـا سرمایه‌خود آنهاویا بصورت شرکتهای سهامی با سرمایه‌دولت و سرمایه های مردم تشکیل داد محل این کارخانجات باید در مراکزی بـاشند کـه مرکـز صدور پشم میباشد .

۲- روده- روده‌های‌صادراتی ایران‌عبارتنداز روده هائی که از کشتارگاه‌ها بدست‌آمده وروده‌هائی که‌از دهات‌پس ازذبح و یامرك حیوانات حاصل شده باشد این روده هـا اغلب بمراکز شهرستانهـا حمل شده و در کـارخانجات تهیه روده (که اکثراً) اختصاصی اشخاص‌است‌شسته و تهیه شده و برای‌حمل‌آماده‌میگردند.

اولین اقدام رسیدگی بوضع این کارخانجات و نظارت درعمل آنها میباشد بدیهی است پس‌از برقراری این نظارت کم‌کم راهنمائیهای فنی‌لازم امکان پذیر بوده‌و با این‌نظارت میتوان‌روده های‌نامرغوب ومظنون رااز جریان تجارت‌خارجی بر کنار نمود . تشویق دارندگان این کارخانجات ازطرف‌دولت ضروریست و باید مخصوصاً صادرات روده را منحصر بکالا هائی‌نمود که‌دراین کارخانجات‌بازرسی شده‌وتحت کنترل تهیه میگردند .

۳ - پوست - پوستهای صادره‌از ایران‌بدوصورت‌خارج میگرددیکی‌پوستـ های‌خام ودیگری پوستهای دباغی‌شده که‌هر یك بنوبه‌خود انواع‌مختلف داردولی

از نظر کلی باید گفت که پوستهای نوع اول باید پس از ضدعفونی شدن خارج گردد و این رقم پوست است که قسمت عمده صادرات پوستی را تشکیل میدهد برای این نوع پوستها باید اقدامی مشابه پیشنهاد در مورد پشم بعمل آورد.

نوع دوم یعنی پوست های دباغی شده بعلت اینکه در طرز تهیه آن آهك و زرنیق بمقدار کافی بکار برده میشود میتوان گفت عاری از آلودگی میکروبی بوده و می‌توان سلامت آنرا گواهی کرد معهذا مؤسساتی که متصدی دباغی نمودن پوست هستند باید تحت نظارت و کنترل بوده و فقط با این شرط بکالاهای تهیه شده در این مؤسسات گواهینامه صادراتی داد.

گزارش فوق بنحوی که مشاهده میگردد شامل سه فرآورد صادراتی صنعتی مهم پشم - روده و پوست میباشد از سایر صادرات که در درجه دوم اهمیت میباشند ذکری نشده است اگر مطالب مشروحه فوق مورد تأیید قرار گیرد اولین اقدام دعوت تجار صادر کننده و سازنده هریك از انواع کالاهای فوق و بحث موضوع از نظر عمل با آنها و توجه به پیشنهادهای آنان میباشد سپس با بررسی مجموعه اطلاعات تصمیمی را که صلاح باشد اتخاذ نمود.

قسمت دوم

مقررات موجود که طبق آن رفتار میشود

برای ساختن کشتارگاهها لازم است متذکر گردید که قبل از شهریور ۱۳۲۰ بموجب مدارك موجود آلمانها پیشنهاد کرده بودند تمام کشتارگاههای کشور را با اصول کامل فنی و صحی بسازند و در برابر صدور فرآوردهای دامی منحصراً بآلمان اختصاص داده شود. راجع باین موضوع که اگر بمرحله عمل در آمده بود امروز در تمام نقاط کشور کشتارگاههای کامل و اساسی داشتیم و روی نظرهای سیاسی جواب رد داده شد وارد بحث نمیشوم و فقط باین موضوع اشاره مینمایم که وزارت دارائی در صدد ساختن کشتارگاهائی که با اصول فنی و صحی تطبیق نماید بر آمد و هر سال مبلغی در بودجه برای ساختن کشتارگاههای جدید و تعمیر کشتارگاههای قدیمی

منظور نموده‌اند . (بطورمتعرضه متذکرمیگردد درسال ۱۳۱۸ نگارنده از طرف اداره کل دامپزشکی بنمایندگی در کمیسیونهائیکه برای این منظوردر اداره‌مالیات غیر مستقیم تشکیل میگردید حضور یافته ودستورات لازم‌را برای ساختمان وتعمیر کشتارگاهها تصویب مینمودیم .) برای ساختن کشتارگاهها نسبت باحتیاجات محل و تعداد کشتار نقشه‌هائی بانظر اداره دامپزشکی کل تهیه و ضمن بخشنامه ایکه ذیلا درج میشود حتی برآوردتفصیلی جهت ساختمان کشتاگاهها صادر شده وطبق آن رفتار میشده‌است. این بخشنامه‌را میتوان بعنوان مقررات ساختمان کشتارگاهها از نظر فنی همیشه رعایت کرد .

بخشنامه شماره ۶۰۷۲ مورخ ۱۳۱۵/۵/۳۰

برآورد تفصیلی جهة ساختمان کشتارگاها

مقاطعه کار با انجام عملیات مندرجهٔ ذیل باید جداً مقررات مواد صورت مشخصات فنی ومندرجات نقشه‌های اجرائی را رعایت نمایند .

ماده اول - تسطیح - حفریات و خاکریزی :

قسمت ۱ - تسطیح زمین - زه کشی آبها . خاکریزی اطراف پی‌ها که کاملا کوبیده‌شده باشد. از ریشه کندن درختها .

قسمت ۲ - حفریات جهت پی‌ها تازمین بکر بعلاوه صندوق سازی و غیره حد اکثر فشار خاك توسط مقاطعه‌کار تعیین خواهد شد ومشارالیه کاملا مسئول استحکام ساختمان خواهدبود .

قسمت ۳ - حمل‌ونقل. بار کردن و پیاده کردن خاکهای زیادی ، خاکریزی و پر- کردن گودالهائیکه برای انجام عملیات ساختمانی پیداشده است .

مادهٔ دوم-بنائی :

قسمت ۱- بنائی پی باسنك رودخانه‌وملاط (یك آهك ۴ماسه) (۱:۴) باید ساخته‌شود

قسمت ۲ - پائین‌دیوار باسنك صاف‌وملاط آهك ۳ : ۱ساخته شود .

ماده سوم - بنائی وساختمان قسمت علیای دیوار

قسمت ۱ - بنائی دیوارها درقسمت بالا تاارتفاع ۱٫۵ متربا آجری که کاملا پخته شده باشدوملاط آهک۳ : ۱ باید ساخته شود بقیه بنائی باآجر وملاط گل = ۱۰۰ کیلوآهك درهر مترمکعب خاك ساخته خواهد شد .

قسمت ۲ - ۵ردیف آخری بنادرزیردستك‌های بالای‌درگاه‌وزیرشیروانی با ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته خواهد شد .

قسمت ۳ - بنائی گودالهای خاکروبه وفضولات باسنك خیلی منظم و ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده وبا اندودی ازسیمان بقطر۳ سانتیمتر بمقدار (یکریسمان و۳ ماسه) باید پوشیده شود .

قسمت ٤- درمحل پاك کردن ومحل‌فروش روده حیوانات حوضها باآجر وملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده وباندود صیقلی ازسیمان بقطر ۳سانتیمتر وبمیزان ۳ : ۱ پوشیده خواهد شد .

قسمت ۵ - مجاری بازنیم گرد ومجاری سرپوشیده‌واقعه درزیر زمین‌باآجر وملاط‌آهك ۳ : ۱ ساخته خواهدشد. مجاری نیم گرد واقعه درسالون کشتار ومحل پاك کردن وفروش‌روده باندودی ازسیمان بقطردوسانتیمتر بمیزان ۳ : ۱ پوشیده خواهد شد .

قسمت ٦ - حوض آبی که درعین حال جهة تصفیه‌بکار میرود باسنك کوچك خیلی منظم و ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده و با ملاط سیمان ۳ : ۱ بند کشی خواهد شد .

قسمت ۷ - مجاری عبورآب باآجر ساخته شده وتامدخل عمارت‌سرپوشیده خواهد بود بندکشی آنها باملاط آهك ۳ : ۱ بعمل خواهد آمد .

قسمت ۸ - مجاری جریان آب کثیف باآجر و ملاط آهك ۳ : ۱ در داخل عمارات ساخته میشوند بندکشی باهمان ملاط انجام خواهد گرفت عبور دادن‌آب کثیف ازیك حوض تصفیه رجحان دارد .

ماده ۴ - بتون

قسمت ۱ - کف نقاط مختلفه باستثنای دفتر ومخزن بایداولا بایکطبقه‌بتون

بقطر ده سانتیمتر فرش شده و بعد بـا یك اندود سیمـان ٤ : ١ بقطر دو سانتیمتر پوشیده شود .

قسمت ۲ـ شیب‌هائی بمیزان $1\frac{1}{2}$ سانتیمتر درهرمترجهة کفهای بتونی پیش - بینی خواهد شد. شیب‌های مزبور بطرف مجاری جریان آب متمایل خواهند بود .

قسمت ۳ ـ کف دفتر ومخزن باآجر فرش خواهد شد .

ماده ۵ ـ شیروانی و پوشش

قسمت ۱ ـ چوب بست باید با چوب گردو و برطبق بهترین قواعد صنعتی- ساخته شود ـ چوبهای افقی ومایل وچوبهای عمودی بشکل (فرو کردن سرچوب درگودی جای چوب دیگر) ساخته خواهد شد .

چوبهای عمودی ازرأس شیروانی بکف آن بوسیلهٔ پیچهای آهنی که دارای مهره میباشد تثبیت خواهد شد .

قسمت ۲ـ پوشش شیروانی باصفحات آهن سفید نمره۱۲ ساخته خواهدشد- ناودانها ولوله‌های آبروباصفحات آهن سفید بشکل گرد ساخته شده وبوسیلهٔ قلاب- هائی که ازآهن ساخته شده اند نصب خواهند گردید .

قسمت ۳ـ سوراخهائی که دارای کرکری (پنجره های چوبی که‌از پشت آن خارج پیداست وازخارج پشت آن دیده میشود) چوبی بوده وباصفحهٔ آهنی پوشیده شده‌اند درشیروانی پیش‌بینی خواهد شد (به‌نقشه مراجعه شود) .

ماده ۶ ـ اندود ـ پوشش وفرش کف

قسمت۱ـ اندوددیوارهای داخلی‌وسالون کشتاروسالون پاك کردن وفروش روده‌ها ومحل حسابداری گوشت ودفتر ودست شویها باملاط آهك ۳ : ۱ ساخته خواهد شد .

قسمت ۲ـ درسالون کشتار ـ محل نگاهداری گوشت ـ محل‌فروش روده - محل پاك کردن روده دراطراف دیوار یك سکوئی بـا ملاط سیمان بمیزان ۳ : ۱ بارتفاع ۳۰سانتیمتر باید ساخته شود .

قسمت ۳ـ درخارج کلیه دیوارها باملاط آهك ۳ : ۱ بندکشی خواهد شد .

ماده ۷ ـ نجاری

قسمت ۱ـ نجاریها برطبق مقررات صورت مشخصات فنی باچوب مازندران ساخته خواهد شد .

قسمت ۲ـ دربها دارای۲ لنگه و برطبق نقشه دارای دورج تخته خواهد بود که ردیفهای داخلی آن بطورعمودی و ردیفهای خارجی بطورمورب نصب میگردند.

قسمت ۳ـ قسمت مستطیل پنجره‌ها باید دارای دولنگه باشند .

ماده ۸ ـ خفتگیری وشیشه اندازی

قسمت ۱ـ شیشه‌ها باید ازبهترین نوع بوده واقلا دومیلیمتر قطرداشته باشند شیشه‌ها اول بامیخهای آهنی تثبیت شده و بعداً با بتونه محکم خواهند شد .

قسمت ۲ ـ آهن آلات دربها بـاید قبل‌از استعمال جهة تصویب ببازرسی فنی ارائه شود .

ماده ۹ ـ کارهای آهنی

قسمت ۱ـ پنجره‌های آهنی مربع‌روی مجاری باید پیش‌بینی شود محل‌نصب آنها برحسب لزوم برطبق نظراداره کشتارگاه تعیین خواهد شد .

قسمت ۲ـ قلابهای آهنی جهة آویزان کردن گوشت وغیره برطبق توضیحات مندرجـه درنقشه نصب خواهد شد تعداد وفاصله آنهـا برحسب لزوم توسط ادارهٔ کشتارگاه تعیین خواهد شد .

مادهٔ ۱۰ ـ رنك وروغن ورنك کاری

قسمت ۱ـ کلیه دیوارها باانودهای داخلی باشیرآهك رنك خواهند شد.

قسمت ۲ـ رنك وروغن کارهـای نجاری سه طبقه ودر روی بتونه بطریقی زده خواهدشد که منظره چوب طبیعی مرئی باشد رنك طبقه سوم آن ورنی برقی خواهد بود .

ماده ۱۱ ـ لوله کشی جهة آب سرد

قسمت ۱ـ یك مخزن فلزی نصب وبوسیلهٔ یك‌بنای آجری وملاط آهك۳:۱ بارتفاع ۲٫۵ نگاهداری خواهد شد .

قسمت ۲ـ یك تلمبه‌دستی دو کاره نمره۳ بطوری نصب خواهد شد که‌بتواند

مخزن‌را از آب تازه پر نماید .

قسمت ۳ـ چهار شیر در سالون کشتار و یکی در محل فروش روده و یکی هم در محل شستشو و پاك کردن روده ها یکی در مستراح و یکی در دستشوی باید پیش بینی شود .

قسمت ٤ـ ممکن است تعداد شیر ها را برحسب احتیاج تغییر داد در هر حال قطر داخلی لوله حامل آب جهة ۸ شیر باید اقلا ۲ اینچ بوده و متدرجاً کم شود بطریقی که برای دو شیر یك اینچ قطر داشته باشد .

لولهٔ که بشیر بزرك متصل میشود باید دارای ۳ چهارم اینچ و جهة شیر های کوچك یك دوم اینچ قطر داشته باشد .

قسمت ٥ـ دیك آب گرمی کـه بزرگی آن برحسب مقتضیات درمحل تعیین خواهد شد درروی یك کوره نصب خواهد شد. دیك مزبور درته و در ارتفاع اقلا ٦٥ سانتیمتر از کف شیری جهت بالا رفتن آب گرم خواهد داشت .

قسمت ٦ـ یك لوله از مخزن آب جهة پر کردن مستقیم دیك بـاید پیش - بینی شود.

قسمت ۷ـ کلیه لوله‌ها باید بوسیلهٔ قلابهای آهنی درروی بنا نصب شده باشند.

ماده ۱۳ ـ حفر مجاری و گنداب

قسمت ۱ـ بفاصله ٤ متری ساختمان ودر عمق اقلا ۸ متر گودالی جهة مستراح و دستشوی حفر خواهد شد .

قسمت ۲ـ قسمت علیای گودال مزبور بوسیلهٔ یك دایره ازدیوار آجری که باطاق آجری و ملاط آهك ۳ : ۱ پوشیده شده است ساخته خواهد شد .

قسمت ۳ـ گودال فضولات و گندابها و کثافات یك لوله جهة جریـان آبهای کثیف در گودال مزبور پیش بینی خواهد شد که تنظیف گودال مزبور را تسهیل نماید.

مادهٔ عمومی :

قسمت ۱ـ توضیحاتی که احتمال میرود (جهة قسمت‌های داخلی) ناقص باشد توسط بازرسی فنی اداره ورئیس کشتار گاه معین خواهد شد .

قسمت ۲ـ هیچ تغییری خواه درمورد بزرگی ساختمان ـ خواه درمورد تغییر محل و یا لوله کشی و مجرا سازی نباید در این طرح داده شود .

قسمت ۳ـ درصورت احتیاج ممکن است جهة حفظ گوشت درمحل نگاهداری گوشت دستگاه تبریدی نصب شود .

هرسال ضمن بخشنامه‌هائی کشتارگاههائی که باید ساخته شود و مصارف تعمیراتی دستورات و اعتبار فنی بادارات دارائی و دامپزشکی داده شده است .

(بطور معترضه باید متذکر گردید که بودجه‌های تنظیم شده اگر حقیقتاً بمصرف رسیده بود تا کنون کشتارگاههای مجهز و کاملی میداشتیم ولی ...)

برای نمونه ذیلا یکی از دستورات فنی درج میگردد :

بخشنامه شماره ٤٧١٤ مورخ ۱۳۲۱/۳/۳۰

ادارهٔ دامپزشکی

یك نسخه از صورت جلسه مربوط بامور کشتارگاهها را برای اطلاع و اقدام مقتضی بپیوست ارسال و ضمناً اشعار میشود که موضوع ساختمان کشتارگاهائیکه درصورت جلسه ذکرشده بنا بمقتضیات کشوری بسال آتی موکول گردیده و فقط نسبت به تعمیرات و دیگر مواردی که تصمیم گرفته شده اقدام نموده نتیجه را گزارش دهید . رئیس اداره دامپزشکی کل

صورت جلسه

برای رسیدگی بامور مربوطه کشتارگاهها ـ ساختمان ـ تعمیر و نگاهداری آنها از نقطه نظر بهداشت کمیسیونی درتاریخ ۲۱/۲/۲۳ باحضور امضاء کنندگان زیر دروزارت کشاورزی تشکیل و پس از مذاکرات لازم تصمیمات زیر اتخاذ گردید.

۱ـ در کشتارگاه هائیکه کارمند دامپزشکی برای اجرای دستورات بهداشت وجلوگیری ازمصرف گوشتهای بیمار معرفی شده است مأمورین دارائی وشهرداری حق دخالت ببازرسی گوشت نداشته وموظفند دستورات بهداشت دامپزشك بازرسی کشتارگاه را اجراء نمایند .

۲ ـ برای تعیین بودجه تعمیرات و نگاهداری کشتارگاه از قبیل تنظیف و گندزدائی و هزینه غیر قابل استفاده ساختن لاشه‌های بازداشت شده از سال ۱۳۲۲ بودجه

هزینه فنی کشتارگاههای هرشهرستان بااطلاع وموافقت قبلی رئیس دامپزشکی آن‌شهرستان تنظیم و ابلاغ گردد .

دارائی هرمحل این بودجه را بااطلاع قبلی وموافقت دامپزشکی بمصرف خواهد رساند .

۳ ـ مأمورین شهرداری از نمایندهٔ شهرداری ـ دربان ـ رفته گروغیره تحت نظر دامپزشك کشتارگاه انجام وظیفه خواهند نمود .

٤ ـ نمایندهٔ دارائی مأمور وصول مالیات فقط در موقع خروج لاشه ها از کشتارگاهها و با اطمینان اینکه هرلاشه بمهر صحی کشتارگاهها که در اختیار دامپزشك است ممهور میباشد طبق مقررات مالیات‌دریافت خواهد نمود و بهیچوجه درامور کشتارگاه تعداد کشتار ویا اجازهٔ کشتاردخالتی نخواهد نمود .

٥ ـ تعیین‌تعداد کشتارهر کشتارگاه باشهرداری‌است ولی‌مراقب خواهندبود که این کشتارفقطدر کشتارگاه باحضوردامپزشك روزی‌یکبار بیشترانجام نگیرد .

٦ـ چون‌شروع ساختمان کشتارگاه تهران‌درسال جاری بعلت‌جنك و نبودن وسائل غیرمقدور میباشد موافقت حاصل گردید که بجای ۱٤٤۰۰۰۰ ریال که‌در بودجه۱۳۲۱برای این‌منظور پیش‌بینی گردیده است‌بترتیب زیر برای کشتارگاههای:

یزد　　خرمشهر　　کرمان　　بیرجند　　بهبهان　　آباده

قوچان　　فسا　　بم　　تربت حیدریه　　چالوس　　شهسوار

سبزوار　　بابل　　آمل　　بجنورد　　خرم‌آباد .

بمصرف رسیده اقدام گردد .

۷ ـ محل هر کشتارگاه بانظر دامپزشکی محل وپیشنهاد کمیسیونی که از فرمـاندار ـ شهردار ـ رئیس دارائی و دامپزشکی محل تشکیل میگردد پس از تصویب‌اداره‌دامپزشکی کل کشورانتخاب‌خواهد گردید و نقشه‌های تهیه شده باید حتماً بتصویب اداره نامبرده برسد .

۸ ـ برای تعمیرات اساسی کشتارگاههای موجوده در هـر محل کمیسیونی مرکب ازفرماندار رئیس دارائی ورئیس دامپزشکی محل تشکیل گردد و تصمیم این کمیسیون بمرکز ارسال وپس‌از موافقت ادارهٔ‌کل مـالیات غیر مستقیم و ادارهٔ

دامپزشکی کشور اقدام خواهد گردید .

۹ ـ اقداماتیکه مربوط ببازرسی بهداشت فرآورد های دام ازقبیل روده ـ پشم ـ پوست وغیره باتصویب وموافقت قبلی با پیشنهاد ادارهٔ دامپزشکی و تصویب وزارت کشاورزی خواهد بود .

مدیرکل وزارت کشاورزی ـ رئیس اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم ـ معاون اداره امور شهرداریها ـ رئیس اداره دامپزشکی کل .

صورت کشتارگاهها

تهران : تهران ، تجریش ، قم ، فیروزکوه ، قزوین ، زنجان ، کرج ، ساوه سمنان ، دامغان ، شهریار ، ورامین ، پیشوا ، شهر ری .

تبریز : تبریز ، اردبیل . مراغه ، ارسباران ، خلخال ، مشکین‌شهر ، مرند، جلفا ، علمدار ، میاندوآب ، میانه ، سراب ، آذر شهر، اسکو ، شبستر ، بستان‌آباد

مکران: زاهدان ، خاش .

کردستان : سنندج ، سقز ، بانه .

کرمانشاهان : کرمانشاهان ، شاه‌آباد ، کرند ، قصرشیرین : ایلام ، صحنه کنگاور ، هرسین ، سنقر ، گیلان غرب .

سیستان : زابل

مازندران : بابل ، ساری ، بابلسر ، شاهی ، بهشهر ، آمل .

خوزستان : اهواز ، خرم شهر ، آبادان ، دزفول ، شوشتر ، رامهرمز ، دشت میشان ـ هویزه .

بهبهان : بهبهان ، مسجد سلیمان ، هفت گل .

اراك : اراك ، خمین ، محلات ، گلپایگان ، خوانسار .

کرمان : کرمان ، رفسنجان ، بم ، سیرجان .

اصفهان : اصفهان ، یزد ، شهرضا ، شهر کرد ، نجف‌آباد ، اردستان ، سده ، اردکان ، تفت ، تیرون ، کاشان .

خرم‌آباد : خرم‌آباد ، بروجرد ، اشنو ، الیگودرز ، اشترنیان ، درود .

خراسان : مشهد، تربت حیدریه ، تربت جام ، سبزوار ، نیشابور ، قوچان ، شیروان ، بیرجند ، در جز ، گناباد ، فردوس ، قائن ، بجنورد ، شاهرود ، کاشمر ، اسفراین ،

رضائیه : رضائیه ، خوی ، ماکو ، شاهپور مهاباد .

همدان : همدان ، بیجار، ملایر ، مهربان ، فامنین ، نهاوند ، تویسرکان .

گرگان : گنبدگان ، بندرشاه ، گنبد کاوس ، بندر گز .

گیلان : رشت ، اطراف رشت ، رودسر ، آستارا ، لنگرود ، فومنات ، لاهیجان ، بندر پهلوی .

شهسوار : شهسوار ، چالوس ، نوشهر .

شیراز : شیراز ، فسا ، اصطهبانات ، جهرم ، کازرون ، نیریز ، آباده .

درصورتیکه در بالا ذکر نمودیم کشتارگاههای کشور به ۲۰ منطقه تقسیم گردیده است ودر حدود ۱٤۰ کشتارگاه اسم برده‌شده واگر توجه کنیم که فعلادر حدود ٥٤۰ نقطه از کشور مراکز پستی ویا پست وتلگراف دارد خواهیم دید تا چه حداین تعداد کشتارگاه ناقص وتا زمانیکه تکمیل نگردد ودر تمام نقاط کشور بازرسی کشتار عملی نگردد از نظر بهداشت عمومی و بهداشت فرآوردهای دامیکه بخارج صادر میگردد هیچگونه اطمینانی نمیتوان داشت .

راجع ببازرسی کشتارگاهها که ازوظائف دامپزشکان میباشدوزارت‌دارائی واداره دامپزشکی کل دستوراتی با استفاده ازقانون تفتیش صحی حیوانات صادر کرده‌اند که برای نمونه بذکر دو بخشنامه میپردازیم :

متحد المآل — نمره ۲۲۱۷۳ — مورخه ۱۳۱٥/۸/۲

اداره مالیه ...

دنباله ۱۸٦٤۷ مورخه ۱۳۱٥/۷/۸ طبق قانون مصوبه وارسی بامور صحی کشتارگاهها بمأمورین اعزامی‌ازطرف اداره کل فلاحت‌واداره دامپزشکی‌واگذار گردیده . البته ازطرف ادارات مالیه برای پیشرفت منظور وتأمین نظریه آقایان دامپزشکی بایدنهایت مساعدت مبذول‌شود بمأمورین وصول درآمد ذبایح‌مخصوصاً

دستور مؤکد صادر نمائید که پیش‌از آنکه آقایان‌دامپزشکی لاشه و اعضاء کشتار- را معاینه نمایند و بمهر بهداشت ممهور بنمایند ازاقدام بداغ ذبایح خودداری کنند. درصورتیکه مأمورین دامپزشکی هم‌درساعت مقرر برای‌انجام وظیفه حاضر نشدند مراتب‌را فوراً باداره مالیه اطلاع و کسب تکلیف نمایند البته اداره مالیه‌هم برای رفع منظور بوسائل مقتضیه اقدام مؤثری بعمل خواهدآورد .

رئیس اداره کل مالیات غیر مستقیم

بخشنامه　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　مورخ ۱ر۱۲ر۱۳۱۷

اداره دارائی‌شهرستان ...

بطوریکه از اداره کل کشاورزی مینویسند بعضی ازمأمورین وصول‌مالیات ذبایح قبل ازمعاینه مأمورین دامپزشکی اجازه کشتار میدهند درصورتیکه قبلاباید سالم و یا مریض بودن دامها از طرف مأمورین دامپزشکی تشخیص سپس اجـازه کشتار دامهای سالم داده شود .

متمنی است بمأمورین وصول مالیات ذبایح دستور مؤکد صادر فرمـائید که قبل ازمعاینه‌مأمورین دامپزشکی بهیچوجه اجازه کشتار ندهند. بدیهی است‌چنانچه درنتیجه بررسی‌معلوم گردد مأمورین پیش‌از معاینه‌مأمور دامپزشکی اجازه کشتار داده‌اند بجرم اینکه برخلاف وظیفه خود رفتار و مقررات را رعایت ننموده مورد مؤاخذه واقع خواهند شد.

کفیل اداره کل مالیات مستقیم

آئین‌نامه گوشت فروشی در صفحه ۹۲ وتصویب نامه هـای مربوط بکشتار حیوانات ماده و آبستن و بره رادرصفحات ۹۴ و۹۵و۹۶ ذکر نمودیم .

چون تصویب نامه‌هائی بموجب اختیارات دولت صادر شده و این اختیارات قانونی تامدت معینی قابل اجرا وازآن پس بآن ترتیب اثر داده نمیشد لذا وزارت کشاورزی بوزارت دادگستری‌مراجعه نموده وراجع باجرای تصویب‌نامه‌هانظریه خواسته‌است. ذیلا بخشنامه‌ایکه ازوزارت کشاورزی صادر شده و اجـازه اجرای تصویب‌نامه‌ها راداده است درج مینمائیم :

اداره کشاورزی استان ششم (قسمت دامپزشکی)

عطف بنامه شماره ۹۱۴/ ۴۲۳۴ مورخه ۱۰ /۷/ ۲۸ متضمن رونوشت نامه دادستان اهواز درمورد غیر قابل اجراء بودن تصویب‌نامه های شماره ۲۱۲۴ / ۳۴۰۲ مورخ ۲۲/۲/۱۲ وشماره ۸۳۸۸/ ۳۷۸۸ مورخ ۶ / ۲۷ر۲۷راجع بـه منع کشتار ماده گاو و گاوهای کاری و میشهای آبستن و بره ماده و بره‌های نر بغیر از نژاد زندی وقره گل تاسن ششماهه اشعار میدارد:

بـا استفساری که ازطریق وزارت کشاورزی ازوزارت دادگستری دراین خصوص بعمل آمد وزارت‌دادگستری اجرای تصویبنامه های مزبور راخالی از اشکال تشخیص داده است.

یکبرگ رونوشت‌نامه شماره ۲۳۸۴ / ح / ۲۷۰۷۸ مورخه ۵ /۷ر۲۸وزارت دادگستری به پیوست ارسال دستور فرمائید در اجرای مصوبات کماکان اقدام و وصول‌این نامه رااعلام‌دارند. رئیس‌اداره کل دام

☆☆☆

بخشنامه شماره ۱۲۵۴۶ مورخ ۵ر۸ر۱۲۲۸

رونوشت بانضمام رونوشت‌نامه‌شماره ۲۳۸۴ رح ر۲۷۰۷۸ مورخ ۵ ر۷ر۲۸ وزارت‌دادگستری باداره کشاورزی .... (قسمت‌دامپزشکی) فرستاده‌میشود .-

رئیس اداره کل امور دام

۲۳۸۴ ر ح ر ۵ ر۷ر۲۸ بجای رونوشت

وزارت کشاورزی

پاسخ نامه شماره ۲۶۲۰ ر۲۹۸۷-۲۱ر۲-۲۸ راجع بنامه ۴۳۰۶-۱۳ر۶ر۲۷ دادسرای اهواز اشعار میدارد هرچنداجراء تصویب‌نامه بعنوان ناشی بودن ازاختیار دولت مصوب ۲۴ خرداد ۳۲۱ که در آخر مهر ۳۲۲ منقضی بود خالی از اشکالی نیست ولی چون ماده ۳ تصویبنامهٔ ۳۶۲۶۴-۲ر۱۰ر۲۵ بموجب تصویبنامه ۲۱۳۲-۸ر۲ر۲۷ اصلاح شد و تصمیم هیئت وزیـران در اینمورد بمنـزله تصویب وزراء دادگستری‌و کشور هم‌تلقی‌میشود‌اجراء‌تصویب نامه بعنوان‌اجراء ماده‌ازمواد آئین‌نامه

امور خلافی بنا باجازه ماده ۲۷۶ قانون مجازات عمومی خالی از اشکال میباشد .

از طرف وزیر دادگستری

طرحهای قانونی مختلفی نیز در این زمینه تهیه شده است که ذیلا یکی از آنها را درج مینمائیم :

طرح قانون منع کشتار میش و بز وخوکهای ماده جوان آبستن

ماده ۱ ـ کشتار میش و بز و خوکهای ماده و جوان و یا آبستن و همچنین کشتار برههای ماده ازهر نژاد که باشند ممنوع است .

ماده ۲ ـ متخلفین از ماده بالا بحبس تأدیبی ازیکماه تا سه ماه ویا پرداخت کیفر نقدی از یکصد ریال تایکهزار ریال ویا بهر دو مجازات محکوم خواهندشد و درصورت تکرار بحداکثر این مجازات محکوم میشوند .

ماده ۳ ـ وزارتخانه های کشور ـ دادگستری ـ کشاورزی ـ دارائی هریك درحدود وظائف خود مأمور اجراء این قانون میباشند .

طرح قانون وتصویب نامههای مربوط ببازرسی وبهداشت گوشت ومواد خوراکی

برای اینکه قانون تفتیش صحی حیوانات کامل گردد

در تاریخ ۱۰ر۹ر ۱۳۲٤ طی شماره ۱۰۲۲۹ شرحی بوزارت دارائی ـ دادگستری ـ کشور نوشته شده است که بموجب آن تقاضای گذرانیدن قوانینی برای تکمیل قانون تفتیش صحی حیوانات شده است وطرحی بمضمون زیر بعنوان طرح قانونی تهیه گردیده است :

قانون بازرسی بهداشت گوشت ومواد خوراکی دامی

ماده ۱ ـ بازرسی بهداشت گوشت وموادخوراکیدامی (ازهرقبیل که باشد) بعهدهٔ دکتران دامپزشك واگذار میشود . شهرداری هر محل موظف است اداره مربوط باین قسمت را بعهدهٔ دکتران دامپزشك برگذار نماید .

ماده ۲ ـ دکتران دامپزشک نامبرده بوسیلهٔ شهرداری هرمحل طبق قوانین استخدامی مربوطه و پس از جلب نظر و موافقت و یا معرفی وزارت کشاورزی استخدام و در انجام وظائف خود از نظر فنی تابع اداره کل دامپزشکی وزارت کشاورزی و از نظر اداری تابع شهرداری هرمحل میباشند .

ماده ۳ ـ وزارت دارائی موظف است کلیهٔ درآمدهای حاصله ازعوارض و مالیات ذبایح را در حساب مخصوصی نگاهداری و همه ساله بودجهٔ نگاهداری و تعمیرات کشتارگاههای موجوده ـ هزینه گندزدائی ـ ازبین بردن لاشه‌های فاسد تهیه آب و نظافت کشتارگاهها و همچنین هزینهٔ استخدام کمك‌دامپزشکان ومأمورین ثابت کشتارگاه هرشهرستان را بـا نظر اداره کل دامپزشکی وزارت کشاورزی تعیین نموده و بودجهٔ تصویب شده را ازمحل درآمد کشتارگاه دراختیار شهرداری هر محل بگذارد تا بوسیلهٔ دکتر دامپزشک رئیس کشتارگاه و بازرسین مواد خوراکی و نظارت دامپزشکی ودارائی محل بمصارف لازمه برسد .

مازاد درآمد کشتارگاهها منحصراً بـرای ساختمان کشتارگاههای جدید اختصاص داده میشود .

تبصره ۱ ـ وزارت دارائی مجاز است صرفه جوئیهای سنواتی ازاین محل را درسالهای بعد نیز برای مصارفی که‌طبق این قانون‌تعیین گردیده بمصرف برساند .

تبصره ۲ ـ درهرسال برنامه تأسیس کشتارگاههای جدید و کارخانه‌های تهیهٔ مواد خوراکی‌دامی بوسیلهٔ‌اداره کل دامپزشکی‌وزارت کشاورزی و باموافقت‌اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم واداره‌ٔ امور شهرداریهای وزارت کشور بادرنظر گرفتن اهمیت هرشهرستان وتعداد کشتار تهیه وپس از تصویب هیئت وزیران بموقع‌اجراء گذارده میشود .

تهیه نقشه‌های مورد لزوم ونظارت درساختمان این‌نوع بناهای بهداشتی از وظائف اداره کل دامپزشکی میباشد .

ماده ٤ ـ شهرداری هر محل میتوانـد با موافقت وزارت دارائی و وزارت کشاورزی برای تأسیس کشتارگاه یا کارخانجات تهیه مواد خوراکی دامی جدید

علاوه بر مبلغی که از محل در آمد کشتار گاهها بان نقطه اختصاص داده و یا آنکه مبلغ مکفی ازیکی بانکهای دولتی وام گرفته وازمحل عواید سالیانه خود متدرجاً مستهلك نماید .

ماده ٥ـ درهر نقطه که برای کشتار روزانه محل مناسبی تعیین ودکتر دامپزشك برای بازرسی منصوب گردد فروش گوشت و مواد خوراکی دامی بازرسی نشده قدغن خواهد بود .

کشتار کنندگان وفروشندگان اینگونه گوشتها ومواد بازرسی نشده وقاچاق برای بار اول به ۱۰۰ ریال جریمهٔ نقدی وده روز حبس وبرای بار دوم بپرداخت دو برابر بهای دام کشته شده یا مواد بازرسی نشده جزای نقدی ویکماه حبس و ممنوعیت دائم ازشغل خود محکوم خواهند گردید .

ماده ٦ ـ آئین نامه‌های مربوط باجرای این قانون و همچنین آئین نامه های فنی مربوط ببازرسی گوشت ومواد خوراکی دامی و وظائف مخصوصه کارمندان فنی واداری وسایر کارکنان وتهیه کنندگان مواد گوشتی وخوراکی وغیره وسیلهٔ اداره کل دامپزشکی وزارت کشاورزی تهیه و باموافقت وزارت کشور ودادگستری وتصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ٧ ـ وزارت کشور ـ دارائی ـ دادگستری و کشاورزی هریك درحدود وظائف محوله مأمور اجرای این قانون میباشند .

درتاریخ ۲۲ر۱۰ر۱۳۲٤ جلسه‌ای باحضور نمایندگان وزارتخانه‌های بهداری کشور ـ دارائی ـ دادگستری ـ دامپزشکی کل این قانون را بررسی و تقاضای اجرای آنرا نموده‌اند وطرحی برای اصلاح ماده ٧ قانون تفتیش صحی حیوانات بشرحیکه دربالا ذکرشده است تصویب وپیشنهاد گردیده است

روی این طرح قانونی تصویب نامه‌ای درتاریخ ۲۸ اسفند ۱۳۲٤ ازهیئت وزراء گذشته است که قبلا در صفحه ٥٥ درج گردیده است و برای اینکه دانشکده دامپزشکی نیز تشریك مساعی نماید شرحی بشماره ۲۲۹ر٦۹۹ درتاریخ ۲۲ر۱ر۱۳۲٥ بدانشگاه نوشته شده است .

بموجب این تصویب‌نامه بازرسی کشتارگاه تهران که تا این‌موقع با اداره دامپزشکی آرتش بود باداره دامپزشکی کل واگذار گردیده و درتاریخ ۱۱ر۲ر۲۵ کمیسیونی برای تحویل گرفتن کشتارگاه تهران معین و ضمن مراسله شماره ۲۲۲۱ر۷۸٤ درتاریخ ۲۱ر۲ر۱۳۲۵ نواقص را گزارش داده‌اند .

آئین نامه راجع بفرآوردهای دامی فرستاده بکشورهای بیگانه

ماده ۱- برای گرفتن گواهینامه صدور بازرگانان مطلقاً باید باندازه تعداد ومقدار کالای فرستاده که دردرخواست‌قید نموده گواهینامه مبداء تسلیم نمایند .

ماده ۲- تاریخ صدور گواهینامه مبداء روده نباید تجاوز از دو سال باشد . درصورتیکه ازبازرگانان اظهار نمایند مثلا ازپنج سال پیش روده را خرید نموده و بوسایل گندزدائی (ضدعفونی) ویا نگاهداری درنمك سلامت نگاهداشته است باید ازروی دفاترخرید تجارتخانه اثبات وواضح شود که واقعاً پنج‌سال قبل خریده‌شده. دراین صورت ممکن است گواهی مبداء های کهنه تجارتخانه را باطل نموده ودر عوض گواهی مبداء تازه صادر نمود .

ماده ۳ - بتمامی مأمورین این‌اداره دستور داده شدبرای کپون گواهی‌مبداء جداگانه صادر وبمراجعین تسلیم نمایند اظهارات بازرگانان دراینمورد (که می‌گویندازخارج این‌استان خریداری‌شده که برای کپون گواهی‌مبداء معمول نیست) ممنوع وپذیرفته نخواهد شد .

ماده ٤- تجار بنمایندگان خودشان دستور دهند درهر نقطه که کپون‌خرید مینمایند گواهی مبداء آنرا جداگانه تحصیل نمایند .

ماده ٥ - برای صدور پشم نشسته باید مطابق معمول گواهی مبداء مساوی‌با درخواست باشد .

ماده ٦- برای‌پشم‌های دباغی شده‌صدی ۳۰ وپشم‌های شسته‌صدی۱٥ گواهی مبداء اضافه خواهد شد .

ماده ۷- برای پشم پوستهائی که بسلامبورآن گواهی صدور داده میشود بکار خانجات چرمسازی وسلامبورسازی بهریکعدد پوست $\frac{1}{4}$ + ۱ کیلو پشم محسوب و گواهی مبداء داده خواهد شد. بعضی از بازرگانان که بطورمتفرقه پشم بخارجه حمل مینمایند باید از کارخانجات سالامبور ویا چرمسازی ویا محلی که پشم خرید نموده‌اند خودشان ازفروشنده مستقیماً تحصیل گواهی مبداء نمایند.

ماده ۸ - بطور حد متوسط هر یکرشته روده گاوی ۳۵ متر محسوب خواهد شد.

ماده ۹ - درمواردیکه تجار از گواهی مبداء اضافه دارند مطابق دستور به‌امضای خودرئیس دراوراق گواهی‌های مبداء های سفید سابق که دراداره موجوداست یادداشت داده خواهد شد.

بخشنامه مورخ ۱۵ر۷ر۳۰

برای اینکه تجار صادر کننده محصولات مربوط بدام سوء استفاده ننمایند لازم است مراکز مناطق ویا نواحی که گواهینامه مبداء میدهند بسته های روده‌را لاك ومهر یاپلمب نمایند تادرموقع صدور تصدیق اصلی دامپزشکی درمحلی که مال‌التجاره حمل بخارجه میشود باعث اشتباه نشود.

درسال ۱۳۱٦ بموجب بخشنامه‌ای دستور داده‌شده است گواهینامه مبداءروی اوراق چاپی (زرد وسبز) نوشته شودنسخه سبزرا آخرهرماه بمرکز بخش بفرستند ونسخه زرد را بایگانی کنند واگر ورقه چاپی نیست طبق نمونه زیر تنظیم کنند:

گواهی نامه مبداء

شماره ..... تاریخ .....

امضاء کننده زیر ..... $\frac{\text{متصدی منطقه}}{\text{متصدی کشتار گاه}}$ ... گواهی مینماید... تعداد...

که توسط آقای..... برای $\frac{\text{تجارتخانه}}{\text{کارخانه}}$ .... واقعه.... خریداری‌شده است‌هنگام خرید بیماری واگیردار دامی دراین منطقه وجود نداشته است.

امضاء $\frac{\text{متصدی منطقه}}{\text{متصدی کشتار گاه}}$ .....

بموجب آگهی مورخ ۱۳۱۶/۷/۲۶ بتجار وصادر کنندگان دامهای زنده و فرآورده های آنها تأکید شده است گواهینامه مبداء خریداری را باید دردست داشته باشند تا در موقع صدور گواهینامه جهت صدور بخارج دوچار اشکال نشوند.

(این آگهی پنج نوبت در جراید کثیرالانتشار تمام نقاط کشور درج گردیده است).

بخشنامه ۱۹۶۲۷ مورخ ۱۳۱۶/۱۰/۵

دامپزشکی ...

ازاین تاریخ صدور گواهینامه صدور جهت کلیه کالاهائیکه فاقد گواهینامه مبداء هستند اکیداً ممنوع است.

بخشنامه محرمانه مورخ ۱۳۱۶/۱۰/۲۰

دامپزشکی بخش .....

بطوریکه از باکو گزارش شده اشخاصیکه از مرض شاربن مرده اند انتشار بیماری از پوستهائی بوده که ازهمدان صادر شده لازم است بکلیه متصدیان مناطق ومأمورینی که گواهینامه‌دامپزشکی‌مبداء میدهند‌دستور دهید که‌فقط برای پوستهائی تصدیق دامپزشکی صادر نمایند کـه در کشتارگاه درموقع کشتار دام معاینه بعمل آمده و برای سایر پوستها حق دادن تصدیق نخواهند داشت.

بموجب بخشنامه مورخ ۱۳۱۶/۱۲/۲۶

دستور داده شده است « در مناطقیکه سیاه زخـم شیوع ندارد گواهنیامـه صادر شود ».

ضمن بخشنامه مورخ ۱۳۱۸/۳/۸

تهیه گواهینامه مبداء تنظیم درخواست روی‌اوراق چاپی‌ومعاینه قبل‌از بسته‌بندی تأکید شده است.

ضمن نامه‌مورخ ۱۳۱۸/۷/۳/۱۵ بمـأمورین‌دامپزشکی دستور داده شده است برای پلمب کردن کالا های صادراتی دامی در گمرك حـاضر شوند وپس از انجام

مقررات گمرکی وارزیابی بسته‌ها را پلمب و گواهینامه صادر کنند .

این دستور مواجه اشکالاتی شده زیرا منظوراز بازرسی و معاینه‌داخل بسته‌است نه‌خارج وصورت ظاهر روی این اصل شرحی بگمرك نوشته شده و در آن متذکر گردیده‌است اولا اگر خسارتی ببازرگانان وارد آید کشاورزی مسئول نیست و ثانیاً گمرك باید محلی‌را در اختیار دامپزشکی بگذارد .

بخشنامه محرمانه مورخ ۱۳۱۷ر۲ر۲۲

دامپزشکی....

در تعقیب دستور راجع بعدم صدور گواهینامه برای فرآورد هائی که فاقد گواهینامه مبداء هستند اشعار میداردهمانطور که مطلع و مسبوق میباشید مقداری از فرآوردهای دام (مثل روده وپوستهای دباغی شده ـ پوست بره نمك زده و ضد عفونی شده وپوستهای سالامبور) در کشور عمل شده‌یا نیمه عمل‌شده صادر میشود چون در تمام مواردنامبرده درموقع عمل‌آوردن فرآوردهای اشاره‌شده ضدعفونی نیز میشوند وبعلاوه چون‌قبل ازورود بکشور مقصد نیزعملیات دیگری که موجب ضد عفونی کامل آن‌است قبل از استفاده بعمل میآورند لـذا طبق تقاضای وزارت تجارت برای‌اینکه بصادرات کشور یکدفعه لطمه بزرگی وارد نیایددستورداده‌می‌ـ شود که درمواردا‌شاره‌شده بازرسی کامل بعمل‌آمده درصورتیکه‌فرآوردهای بدون گواهینامه‌مبداءعمل‌شده یانیمه‌عمل‌شده‌است گواهینامه‌صدور صادر شود وضمناً نیز توصیه لازم بتقاضا کنندگان‌خواهید نمود تارفته‌رفته‌تجار آشنائی کامل بطرز کار پیدا نمایند ولی‌درموردفرآوردهای‌خام که هیچگونه‌عمل‌مقدماتی‌در باره آنها بعمل نیامده‌دستور شماره۱۱۹۶۲۷مورخ۵ر۱۰ر۱۳۱۶ بقوه‌خودباقی‌وازصدور گواهینامه صدور بدون گواهینامه مبداء خود داری شود .

تلگرافی بعداً مخابره شده که درآن صریحاً دستور داده شده «برای روده مانع نشوید زودتر گواهینامه صادر نمائید» .

بموجب بخشنامه مورخ ۱۲ر۴ر۱۳۱۸ دستود داده شده است علاوه برتعیین مقدار وزن فرآورد های صادراتی تعداد روده به (رشته) و تعداد پوست به (جلد) قید شود .

بخشنامه موزخ ۱۳۱۸/۶/۱۸

دامپزشکی بخش ...

دراین موقع که اوراق چاپی گواهینامه مبداء فرستاده میشود لازم است دستورات زیررا بکلیه مأمورین خود کتباً ابلاغ نمائید که درموقع صدور گواهینامه مبداء رعایت نمایند:

۱ - صاحبان دام و فرآوردهای آن باید برای اخذ گواهینامه مبداء کتباً تقاضا نمایند.

۲ - بمحض وصول تقاضانامه متصدیان مناطق و یا مأمورین تلقیح موظف هستند فوراً برای رؤیت فرآورد مورد تقاضا رفته و پس ازبازدید جواب سئوالاتی که در گواهینامه‌مبداء شده‌است باحروف‌خوانا و باکمال دقت‌نوشته و امضاءنمایند.

۳- گواهینامه‌مبداء دردو نسخه‌تنظیم که‌یك‌نسخه‌آن درمرکز منطقه‌بایگانی ودیگری به‌تقاضاکننده تسلیم خواهد شد.

۴ - هریك ازمأمورین در دفتر مخصوص گواهینامه های مبداء راکه صادر میکنند باید ثبت نمایند.

۵ - برای دامهای زنده وفرآوردهای آنها که ازطرف مأمورین دامپزشکی بازدید نشده است گواهینامه مبداء داده نخواهد شد. متخلفین توبیخ و تعقیب خواهند شد.

در صفحه ۱۷۹ و ۱۸۰ نمونه گواهینامه داخلی و نمونه گواهینامه خاستگاه را درج مینمائیم.

(مدل گواهینامه داخلی)

گواهینامه دامپزشکی داخلی شماره ....

۱ - تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ - محل صدور گواهینامه دامپزشکی ....

۳ - نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ - نشانی فرستنده ....

٥ - ذکر مواد فرستاده شده ....

٦ - نوع ....

۷ - طریقه باربندی ....

۸ - تعداد بسته ها .... (باعدد وتمام حروف)

۹ - وزن خالص (به کیلوگرام) .... (با عدد و تمام حروف)

۱۰ - نشانی ها ....

۱۱ - از چه راهی حمل میشود ....

۱۲ - مقصد ....

۱۳ - متفرقه..

(تعداد پوست ، روده درقسمت متفرقه ذکر شود)

محل امضاء دکتر دامپزشك

(درپشت ورقه)

دستور :

....

....

....

....
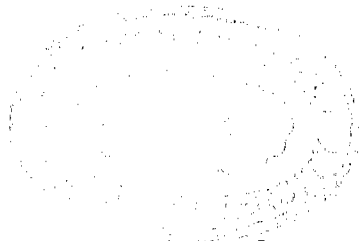
دامپزشکی بخش .... شماره ....

منطقه ....

گواهینامه خاستگاه

۱ - تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ - محل صدور گواهینامه ....

۳ - فرستنده: نام .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ - آدرس فرستنده ....

٥ - نوع ....

٦ - تعداد ....

۷ - وزن غیر خالص ....

۸ - مبداء ....

۹ - ازچه راهی حمل میشود ....

۱۰ - مقصد ....

۱۱ - دریافت کننده نام .... نام‌خانوادگی .... نام بنگاه ....

۱۲ - متفرقه ....

محل امضاء مأمور دامپزشکی

بموجب آگهی که درتاریخ ۱ر۷ر۱۳۱۸ صادر شده است باطلاع مسافرینی که ازراه اتحاد جماهیر شوروی قصد سفردارند رسانده شده که برای دامهای زنده وطیور وفرآوردهای دامی ازقبیل پوست خز وروباه وسنجاب وبالشهائی که پردارد ویا لحافهائی که دارای پشم است ونمونه‌های چرم ولواینکه برای استفاده ومصرف شخصی باشد باید گواهینامه دامپزشکی تهیه کنند .

بخشنامه شماره ۲۱۳۴۶ مورخ ۲۹ر۱۲ر۱۳۱۸

اداره کشاورزی ...

طبق پیمان منعقده دامپزشکی باکشورهای بیگانه گواهینامه هـای صدور فرآورده باید بامضای دکتران دامپزشك ورؤسای دامپزشکی شهرستانهـا باشد و اشخاص غیرفنی حق امضاء ندارندلازم است که نمونه ازامضای رؤسای دامپزشکی شهرستانها بفوریت بفرستید که بمقامات مربوط معرفی و گواهینامه هـای نامبرده بامضای آنها صادر گردد .

بخشنامه شماره ۱۷۳۱ مورخ ۳ر۲ر۱۳۱۹

فرآورد های دامی که از نقطهٔ به‌نقطه دیگر کشور برای مصرف کارخانجات داخلی حمل میشود گواهینامه مبداء لازم ندارند .

فرآوردهائیکه بمنظورصدور بکشورهای بیگانه مستقیماً ازهمان شهرستان صادرویا برای جمع آوری بشهرستان دیگری فرستاده میشود باید گواهینامه مبداء داشته باشند مراتب‌رابطریقیکه کلیه بازرگانان‌ومتصدیان کارمسبوق باشندباطلاع آنها خواهید رسانید .

درتاریخ ۲۰ر۲ر۱۹ بخشنامه بالاراجع بصدور گواهی مبداء تأکیدشده‌است.

ضمن بخشنامه‌مورخ ۷ر۶ر۱۹صدورسه برك گواهینامه‌برای‌صدورفرآورد‌ـ های دامی ازطریق خسروی وبموجب بخشنامه مورخ۱۳ر۷ر۱۳۱۹ صدور سه‌برك گواهینامه برای عبور ازطریق بندر شاهپور وخرمشهر دستور داده شده است .

مقررات مربوط به‌پلمب نمودن پوست

ضمن قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ درماده ۳۹ چنین مقرر گردیده است:

« ماده ۳۹ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که برای هزینه پلمب نمودن پوستهائی که در کشتارگاهها تحت نظر مأمورین دامپزشك بازرسی میشوند ازهر پوست پلمب شده ده دینار دریافت شود » .

ضمن بخشنامه‌های صادره طرزعمل دستورداده‌شده است که‌برای نمونه‌بذکر چند بخشنامه میپردازیم :

بخشنامه شماره ۱٦٦۱٤ مورخ ۱۸ر۱۱ر۱۳۲۱

اداره دامپزشکی ...

نظر باینکه طبق ماده ۳۹قانون متمم بودجه که به‌پیشنهاد این وزارت‌مورد تصویب قرارگرفته است برای تأمین هزینه پلمب نمودن‌پوستها ازاین پس برای‌هر پوست مبلغ ده‌دینار بوسیله مأمورین دارائی باید دریافت گردد .

بنابراین دستورفرمائید ازاین تاریخ ببعد کلیه پوستهائی که زیرنظر بازرس دامپزشك‌آن اداره درکشتارگاه بدست میاید پلمب نموده صورت پوستهای پلمب شده راهر روز به‌مأمور دارائی اطلاع وگزارش کاملی از تعداد پوستهای پلمب شده درآخرهرهفته بآن اداره ارسال تاضمن گزارش ماهیانه باین اداره نیز اطلاع داده شود .

بخشنامه شماره ۱۷۹۹۸ مورخ۳ر۱۳ر۲۵

اداره دامپزشکی.....................

پیرو بخشنامه ۱٦٦۱٤ مورخ ۱۸ر۱۱ر۲۱ هزینه پلمب کردن پوستهائی که در کشتارگاه بازدید می‌شوند بعهده تجار وخریداران پوست است وده دیناری که دریافت می‌شود فقط برای تهیه پلمب میباشد .

ازطرف رئیس اداره کل دامپزشکی

بخشنامه شماره ۱۹۱ — مورخ ۸ر۱ر۱۳۲۲

اداره ...

صورتی ازمقدار پلمب وسیم مورد نیاز سالیانه جهت پلمب نمودن پوست و همچنین تعداد ماشین پلمب کنی را ارسال دارید تابرای تهیه وارسال آنهااقدام شود.

بخشنامه شماره ۲۷۳ — مورخ ۹ر۱ر۱۳۲۲

اداره ...

پیرو بخشنامه شماره ۱۷۹۹۸ مورخ ۳ر۱۲ر۱۲ برای روشن نمودن وضعیت پلمب کردن پوستهای کشتارگاه لزوماً متذکر میگردد :

۱ - پلمب نمودن پوست در کشتارگاه به‌تقاضای بازرگان باید صورت گیرد.

۲ - پلمب و سیم لازم جهت پلمب نمودن پوستها بوسیله اداره دامپزشکی کل دراختیار ادارات کشاورزی ودامپزشکی گذارده خواهد شد .

۳ - هزینه پلمب نمودن مانند مزد کارگر وغیره بعهده بازرگان وصادر - کنندگان پوست است .

٤ - ازهر پوست پلمب شده مبلغ ده دینار بوسیله مأمور دارائی دریافت و بخزانه کشور تحویل میشود .

بموجب ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۲ که در صفحه ۹٦ عیناً نقل گردیده‌است بهای پلمب‌پوست به۲ریال ترقی داده شده‌است که‌ضمن بخشنامه‌شماره ۱۱۰۸۸ درتاریخ ۲۳ر۹ر۱۳۲۲ بتمام دامپزشکی‌ها اطلاع داده شده‌است وصورت احتیاج سیم وسرب ووسائل را خواسته‌اند وضمن بخشنامه‌های دیگر دستورات‌فنی داده شده که ذیلا بذکر نمونه ئی ازآن میپردازیم :

بخشنامه شماره ۱۲۸٦۲ — مورخ ۱۸ر۱۱ر۱۳۲۲

اداره ....

چون برحسب ماده ۱۵قانون متمم بودجه ۱۳۲۲مقرراست‌ازهر پوست که‌در کشتارگاهها از طرف مأمورین دامپزشك معاینه و پلمب میشود دو ریال بوسیله مأمورین‌دارائی‌وصول وازمحل این‌درآمدهزینه‌خریدسیم‌وپلمب‌ولوازم‌آزمایشگاه

دامپزشکی تأمین شود شایسته است در کلیه کشتارگاههائی که مـأمور دامپزشك کشتار روزانه‌را معاینه می‌نماید. ازهر پوستی (گاو - گوسفند - بز - شتر) اعم از اینکه پلمب شده ویاصاحبان آنها مایل به‌پلمب کردن نیستند دو ریال بابت معـاینه بهداشت پوست بوسیلهٔ مأمور دارائی دریافت ویك‌نسخه صورت دریافتی روزانه‌را که‌بامضاء مأمور دارائی ومتصدی کشتارگاه میرسد ضبط نموده وآخر هرماه کلیه دریافتی راضمن گزارش ماهیانه ارسال دارید ضمناً صورت نیـازمندی یکساله سیم پلمب وماشین پلمب‌رابانضمام لوازم مورد نیازآزمایشگاه کشتارگاه وآزمایشگاه دامپزشکی راهرچه زودتر ارسال دارید تااز محل درآمد بالا تهیه گردد .

دراین زمینه دستوراتی از طرف وزارت دارائی نیز داده شده است که ذیلا بدرج آن میپردازیم :

بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ مورخ ۱۳۲۳/۸/۵

اداره دارائی ...

چون بواسطهٔ اشکالات موجوده دراکثر از شهرستانها و دفاتر تـابعه عمل وصول دو ریال هزینهٔ پلمب پوست موضوع ماده ۱۵ قـانون متمم بودجه ۲۲ بنحو مطلوب اجراء نگردیده است بنـابراین بمنظور رفع هرگونه ابهـام و اشکالات موجوده مراتب‌زیررا باجلب موافقت ادارهٔ کل‌دامپزشکی ابلاغ مینماید که دستور دهند بموقع اجراء گذارده شود :

۱ - بموجب ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۲۲ از کلیه پوست دامهائی که درکشتارگاه بوسیله مأمورین دامپزشك معاینه وپلمب الصاق میشود مبلغ دوریال بنام هزینه بازرسی وپلمب از کشتارگاه باید دریافت شود .

توضیح آنکه ماده ۲۹ قانون متمم بودجه سال ۲۱ موضوع ده‌دینـار هزینهٔ پلمب پوست طبعاً ملغی خواهد بود .

۲ ـ هزینهٔ پلمب پوست شامل کلیه پوستهای گوسفند - بز - گاو - گوساله - گاومیش اعم ازمصرف داخلی یاخارجی خواهد بود .

۳ ـ درنقاطی که‌درآمد کشتار سالیانه‌آن ازطرف ادارهٔدارائی محل باجاره واگذار میشود هرگاه در اینگونه نقاط برای معاینه وپلمب کردن پوست مـأمور

دامپزشك وجود داشته باشد دارائی میتواند بادر نظر گرفتن تعداد کشتار روزانه‌و بااطلاع ادارهٔ‌دامپزشکی محل‌میزان وصولی هزینه پلمب پوست‌را نیز جداگانه به‌اجاره واگذار نماید بدیهی‌است مأمور دامپزشك صورتی از تعداد کشتار روزانه که پلمب الصاق مینماید برداشته وماه بماه باداره‌ٔ دارائی محل خواهد فرستاد .

٤ - در نقاطی که در آمد کشتار سالیانهٔ آن باجاره‌واگذار گردیده ولی‌مأمور دامپزشك برای معاینه والصاق پلمب پوست بجهاتی‌اعزام‌نگردیده دارائی محل‌در موقع تنظیم پیمان واگذاری اجاره در آمد کشتار باید ازمستأجر تعهد کافی بگیرد که بموجب آن متعهد شود از تاریخی که مأمور دامپزشك برای معاینه پلمب کردن پوستهای کشتار بآن‌محل‌اعزام گردیده علاوه ازمالیات‌مقرره‌مورداجاره‌دوریال‌بابت هزینه‌پلمب‌تا آخرمدت اجاره باداره دارائی‌محل‌باتعیین‌تعداد کشتار روزانه بپردازد .

٥ - نسبت بنقاطیکه ازحیث وصول مالیات کشتار قصبه تشخیص داده شده و بواسطهٔ ناچیز بودن در آمد سالیانه اعزام مامور مخصوص‌برای جمع آوری مالیات کشتار بصرفهٔ دولت نبوده وداوطلبی هم‌برای اجاره کردن مالیات کشتار آن محل یافت‌نشود مالیات کشتار اینگونه قصبات بوسیلهٔ بخشدار ویـا دهدار محل وصول خواهد شد بدیهی‌است چنانچه مأمور دامپزشك برای پلمب کردن پوست کشتار این گونه نقاط اعزام گردد دو ریـال هزینه پلمب پوست هم‌ضمن مالیات کشتار وسیله بخشدار ویا دهدار محل از کشتار کننده وصول خواهد شد .

٦ - نسبت بنقاطیکه اصولا ازحیث مـالیات کشتار قصبه تشخیص‌داده نشده‌است ومالیات کشتارهم وصول نمیشودبدیهی است وصول‌دوریال هزینه پلمب‌پوست هم مورد نخواهد داشت .

٧ - درمورد پوستهای دام‌هـائی که بواسطه نبودن مأمور دامپزشك بعضی نقاط پلمب‌الصاق‌نگردیده‌وصاحب آن مایل‌باشدبنقطهٔ حمل ویا صادر نماید درموقع تقاضای‌صدور پروانه‌عبور بایدقبلا دوریال‌هزینه پلمب‌پوست‌را باداره‌ٔ دارائی‌محل‌در قبال‌قبض‌رسیدرسمی‌پرداخته وبعد باارائه‌قبض‌رسیدپرداخت‌هزینه‌پلمب‌پوست‌ازادارهٔ کشاورزی‌محل تقاضای صدورپروانه نمایند بدیهی‌است‌صدور پروانهٔ عبورازطرف ادارهٔ کشاورزی‌شهرستانها‌منوط‌بارائه‌قبض‌رسیدپرداخت‌هزینه‌پلمب‌پوست‌خواهدبود.

۸ - دوریال هزینه پلمب پوست باید درقبوض نمونه ۳۳۸ درستون صدی سه کشتار بعنوان (هزینه بازرسی وپلمب پوست) نوشته شود وطبق دستور ۳٤۰۳٤ - ۲۲ر۱۱ر۱۵ و۳۵۷٦٦ - ۲۳ر۱۱ر۲۲ درآمد ماهیانه‌را بحساب‌شماره ۳۰۳۸٤ بانك ملی مرکز بخزانه‌داری کل ارسال دارید.

۹ - ضمن پیمان منعقده واگذاری اجاره درآمد کشتار مستأجر باید متعهد گردد که قبلا محلی که دارای آب کافی باشدبرای تمرکز کشتار درنظر گرفته ودر ساعت معین شروع بکشتار ودر ساعت معین هم خاتمه دهد وپس ازخاتمه کشتار محل کشتارگاه‌را اشست‌وشو وضدعفونی نمایند که‌موجب تولیدامراض‌مختلف‌نگردد.

۱۰ - کشتارکنندگان قبل ازمعاینه مأمور دامپزشك ازنظر بهداشت حق اقدام بکشتاررا نخواهند داشت زیرا مأمورین دامپزشك بایدهم دامهای زنده را و هم لاشه های گوشت‌را معاینه نمایند.

مقتضی است مراتب‌را بکلیه دفاتر تابعه ابلاغ و وصول‌این بخشنامه‌را اعلام فرمائید.

رئیس اداره مالیاتهای غیرمستقیم

بخشنامه شماره ۱۲٦۷۹ مورخ ۱۲ر۹ر۱۳۲۵

اداره پیشکاری دارائی استان ...

پیرو بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ تاریخ ۸ر۵ر۱۳۲۳ طبق ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۲ هزینه‌پلمب باید فقط ازپوستهائی‌دریافت شود که‌بوسیلهٔ‌مأمورین دامپزشکی معاینه وپلمب الصاق شده باشد چون‌تاکنون ازپوستهای تهیه شده در- خارج ازکشتارگاهها نیز دو ریال هزینه مذکور گرفته شده خواهشمند است به- دارائیهای تابعه دستور فرمائید بوصول این بخشنامه بند ۷ بخشنامه ۱۰۱۰۰ تاریخ ۸ر۵ر۱۳۲۳را کان‌لم یکن تلقی وازدریافت هزینه پلمب‌پوستهای‌تهیه شده درخارج ازکشتارگاهها خودداری نمایند.

ازطرف رئیس اداره‌کل مالیاتهای غیرمستقیم

برای بحث درمواد بخشنامه ۱۰۱۰۰ کمیسیونی تشکیل شده که صورت جلسه آن ذیلا نقل میشود:

صورت جلسه

طبق دستور مقام وزارت کشاورزی بنابدعوتی که ازاداره کل مالیاتهای غیر مستقیم برای رسیدگی و تجدید نظر درمورد بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ موضوع وصول دو ریال درآمد پلمب از پوستهائیکه در کشتارگاه معاینه و پلمب میشوند کمیسیونی درتاریخ ۲۲ر۱۰ر۲٤ باحضور آقایان ثقفی نماینده اداره مالیاتهای غیر مستقیم و آقایان دکتر کاظمی و دکتر سیامك در دفتر ریاست اداره کل دامپزشکی تشکیل و پس از مذاکرات لازم چنین تصمیم گرفته شد که بخشنامه مزبور بشرح زیر تصحیح و تجدید شده و بکلیه ادارات دارائی و دامپزشکی استانها و شهرستانها ابلاغ شود :

۱ - درماده ۲ جمله اعم از مصرف داخلی و خارجی حذف شود .

۲ - ماده ۷ چون سایر موارد را بی اثر میگذارد از بخشنامه حذف شود .

۳ - درماده ۸ دو ریال درآمد هزینه پلمب پوست بـاید در قبوض جداگانه نوشته شده و بدست صاحبان پوست داده شود .

نماینده اداره کل مالیاتهای غیر مستقیم - رئیس اداره دامپزشکی تهران - رئیس اداره امور کشتارگاهها - رئیس اداره کل دامپزشکی .

دستورات فنی دیگری که برای پلمب پوست صادر شده وضمن بخشنامه بتمام ادارات دامپزشکی ابلاغ گردیده‌اند متعدد میباشند و مـا برای نمونه چند دستور را ذیلا نقل می‌نمائیم :

بخشنامه شماره ٦٥٦٤ مورخ ۷ر٤ر۱۳۲٤

اداره دارائی استان / شهرستان

طبق ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۳۲۲ که اکنون نیز بقوت خود باقی-است ۲ ریال هزینه پلمب پوست شامل پوست دامهائی می‌شود که در کشتارگاهها کشتار و بوسیله مأمورین دامپزشکی معاینه و پلمب شود بنا بر این بپوستیکه از بره‌های مرده وسقط‌شده بدست میاید هزینه پلمب تعلق نمیگیرد مقتضی است مفاد دستور بالارا بدارائیهای تابعه ابلاغ نمایند .

رئیس اداره مالیاتهای غیرمستقیم

بخشنامه شماره ۸۱۳۱ مورخ ۱۳۲٤/۷/۱۱

اداره کشاورزی

اداره دامپزشکی طبق قانون موظف است قبل‌از صدور گواهینامه بهداشت کالا وبخصوص پوستهائی که‌بخارج از کشورحمل میگردد مطمئن شود که‌صاحب کالا هزینه مربوطه را نیز پرداخته است یا خیر ودرصورت عدم پرداخت بصدور گواهینامه مبادرت‌ننماید مگر اینکه قبض پرداخت هزینه پلمب پوست‌را ملاحظه‌و دریافت دارند .

البته اداره گمرکات نیز ناچارند درصورتیکه اداره‌دامپزشکی و کشاورزی عدم پرداخت هزینه قانونی کالائی را بآنها تذکر دهد از صدور پروانه خروجی ممانعت بعمل‌آورندودرصورتی که اداره دام پزشکی محل نسبت بپرداخت هزینه پلمب وبا دردست داشتن قبض صادره‌در کشتارگاه گواهی نمایند برای صدور کالا اشکالی بنظر نمیرسد ولی‌درصورت عدم پرداخت هزینه قانونی پلمب پوست ناچار درموقع‌صدور گواهی‌نامه ودرصورتی که بدون‌توجه بپرداخت‌یاعدم هزینه‌مربوطه گواهی داده شده باشد بوسیله اداره گمرك باید صاحب کالا برای هر پوست ۲ ریال بدارائی پرداخت نمایند که دارائی‌محل بحساب درآمد پلمب پوست منظور نماید. خواهشمند است ازنتیجه اقدامی که دراین مورد می نمایند اطلاع دهند.

اداره کل دام پزشکی

دارائی ٤۱۹۷۸ هزینه پلمب پوست‌بدامهائی تعلق می گیرد که بوسیله مأمورین دام‌پزشکی معاینه وپلمب الصاق شود ۱٦۲٦٥ .

اداره دارائی

چون بموجب تلگراف شماره ۱٦۲٦٥مورخه۹/۱۲/۱۳۲٤اداره کل‌مالیات‌ـ های غیرمستقیم‌دوریال هزینه‌پلمب پوست‌بدامهائی تعلق‌می گیرد که بوسیله‌مأمورین دام‌پزشکی معاینه وپلمب الصاق شود بنابراین مقتضی است چنانچه پوستهای کشتار آنحوزه معاینه و سیم و سرب نمیشوند ازدریافت هزینه پلمب پوست خودداری و مراتب‌را باین اداره اعلام دارید .

پیشکار دارائی استان نهم

بخشنامه شماره ۲۴۲۳/۸۶۶ مورخ ۱۳۲۵/۲/۲۵

اداره ...

طبق تصمیمی که در کمیسیون مورخه ۲۴/۱۰/۲ اتخاذ شده است تنا صدور دستور ثانوی فقط از پوستهائی که در کشتار گاه توسط مامورین دامپزشکی معاینه و پلمب می‌شود دوریال بابت هزینه پلمب پوست میبایستی دریافت شود .

رئیس اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه شماره ۳۸۱۸/۱۳۷۷ مورخ ۱۳۲۵/۳/۲۰

اداره کشاورزی

عطف بنامه ۸۸۱/۵۹ مورخ ۱۵ر۲ر۲۵ اشعار می‌دارد. طبق ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۲۲ درآمد پلمب پوست فقط بپوستهائی تعلق می گیرد که توسط مأمورین دامپزشکی بازرس کشتار گاهها معاینه و پلمب الصاق شود. بنابراین درصورتی که درمحلی مأمور دامپزشکی جهت معاینه کشتار وجود نداشته باشد بدیهی است که وصول درآمد مزبور نیز دیگر معنی نخواهد داشت .

رئیس اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه ۳۵۵۷/۱۳۰۰ مورخ ۱۳۲۵/۳/۱۵

اداره کشاورزی...

پیرو بخشنامه ۲۴۲۳/۸۶۶ مورخ ۲۵/۲/۲۵ نظر باینکه اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم طی شماره ۱۵۷۶ مورخ ۲۵/۳/۲ اطلاع داده است که گرفتن ۲ ریال از پوستهائیکه درخارج از کشتار گاهها تهیه شده است باقانون مغایرت و با الغاء ماده ۷ بخشنامه ۱۰۱۰۰ موافقت نشده است بنابراین لازم‌است درمورد پوستهائیکه‌در خارج از کشتار گاهها تهیه و بخارج حمل‌می‌شود درمقابل ارائه‌قبض رسمی‌پرداخت هزینه پلمب پوست دارائی محل گواهینامه مبداء مبنی برعدم‌سابقه بیماری سیاه‌زخم درمنطقه‌هائیکه پوست تهیه‌شده‌است صادر و بصاحبان پوست درمقابل تقاضای کتبی داده شود .

اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه شماره ۱۶۳۲۹ مورخ ۱۳۲۵/۱۲/۵

اداره کشاورزی...

عمل پلمب پوست در کشتارگاه بوسیلهٔ مأمورین دامپزشکی پس از معاینه وحصول اطمینان ازسلامتی پوستها لازم و برای صدور گواهینامه‌های مبداء وصدور درمورد پوست های مربوط بکشتارگاه خواه پلمب پوستها موجود ویا در نتیجه عملیات دباغی وغیره شکسته وازبین رفته باشد مطالبه قبوض دارائی مبنی برپرداخت هزینه سیم وسرب ازصاحبان پوست حتمی ولازم است و نسبت به پوستهای خارج از کشتارگاه نیز بایدازصاحبان پوست گواهینامه مبداء مبنی برسلامتی پوستها ازمحلی که پوست از آنجا بدست آمده است مطالبه شود البته درغیر اینصورت یعنی عدم ارائه قبوض دارائی پرداختی هزینه سیم وسرب (درمورد پوستهای حاصله در کشتارگاه) و گواهینامه مبداء (درمورد پوستهای حاصله درخارج از کشتارگاهها) بوسیله صاحبان پوست بهیچوجه نباید گواهینامه بآنها داده شود .

رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ۱۷۶۱۴ مورخ ۱۳۲۵/۱۲/۲۷

اداره کشاورزی...

بطوریکه مشاهده میشود اغلب گواهی نامه‌های مبداء که توسط بخشهای دام پزشکی صادر و بتجار و صاحبان فرآورده های دامی داده میشود دارای معایب ذیل است :

۱ ـ اغلب بامداد نوشته شده .

۲ ـ امضاء صادر کننده گواهی نامه خوانا نیست .

۳ ـ محل صدور گواهینامه معلوم نمی باشد .

٤ ـ مهر منطقه که گواهینامه از آنجا صادر شده ندارد .

٥ ـ تعداد عدل و وزن آنها معلوم نشده .

٦ ـ بجای اینکه نوشته بشود در آمد پلمب پوست (درمورد پوستهای مربوطه بکشتارگاه) وصول گردیده است فقط چند نمره نوشته شده که غالباً تجار اظهار میدارند این نمره‌ها مربوط بقبوض مالیات پلمب پوست است .

۷ - برای گواهینامه‌ها چند روز اعتبار قائل شده‌اند که معلوم نیست مقصود از اعتبار چیست ؟

بنابراین خواهشمنداست دستور فرمایند مسئولین ومتصدیان مربوطه‌درموقع تنظیم وصدور گواهینامه‌های مبداء دقت بیشتری معمول ودرزفع معایب مذکوردر-فوق اقدام نمایند وصول این بخشنامه را اطلاع فرمایند .

رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ٤٦٣٨ مورخ ۱۳۲٦/۳/۱۷

اداره کشاورزی...

طبق اطلاع واصله ازاستان ۷ چون‌شهرداری شیراز برای صدور پوستهای نرم عوارض معین نموده واز اینرو تجار مقدار زیادی پوست ازآن استان بطور قاچاق‌خارج‌نموده وبرای‌تهیه گواهی صدور(بدون‌داشتن گواهی مبداء)بشهرستان-های دیگر مراجعه مینمایند .

خواهشمند است دستور فرمایند ازدادن گواهینامه‌صدور بتجار برای‌پوست-هائیکه ازاستان ۷ تهیه‌شده وبرگ گواهی مبداء نداشته ویاگواهی نامه هائی که خط‌خوردگی داشته باشد ارائه‌میدهند خودداری نمایند .

رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ٥۰٦۹ مورخ ۱۳۲٦/۳/۲۳

اداره کشاورزی...

خواهشمنداست دستور فرمایند درمورد کشتارگاههائی که درآمد پلمب‌آن سالیانه باجاره واگذار میشود بلافاصله پس‌از عقد قرارداد اجاره رونوشت‌اجاره-بندی هریك ازآنهارا باین اداره ارسال نمایند دراینصورت تفکیك وذکر اقساط ماهیانه درگزارشات ارسالی هرماه دیگر لزومی ندارد تنهاگزارش آمار کشتار درمحلهای مزبور کافی خواهد بود .

ازطرف رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ۸۹۲۰ مورخ ۱۳۱۶/۶/۷

اداره کشاورزی...

خواهشمند است دستور فرمایند که کلیه بسته‌های مربوطه بفرآورده‌های دامی که بخارجه صادر میشود پس‌از اینکه با پلمب شکن پلمب شد گواهی صدور صادر نمایند و وصول این بخشنامه را اطلاع دهند.

ازطرف رئیس اداره کل اموردام

بخشنامه شماره ۹۸۲۱ مورخ ۱۳۲۶/۶/۷

اداره کشاورزی...

چون درنظر است روی بسته‌های مربوطه بفرآورده های دامی که بکشورهای بیگانه حمل میشود توسط ادارات تابعه بامهر ویژه علامت گذاری شود لذا خواهشمند است دستور فرمایند تعداد شهرستانهای تابعه آن اداره که موقعیت صدور داشته و از آنجا فرآورده‌های دامی صادر میگردد بااسم تعیین نموده تا نشانی ویژه آن تهیه شده وارسال گردد.

رئیس اداره کل امور دام

طرح قانونی برای دریافت عوارض

طرحی بشماره ۴۹۲۸ درتاریخ ۲۸ر۴ر۱۳۲۸ بمجلس شورایملی تقدیم شده است که درصورت تصویب عایداتی برای اداره کل امور دام حاصل خواهد کرد.

مجلس شورای ملی

خاطر آقایان نمایندگان محترم مجلس شورایملی مستحضر است که یکی ازاهم وظایف وزارت کشاورزی مبارزه بابیماری های میکربی وانگلی دام واصلاح نژاد و بازرسی محصولات دامی است که متأسفانه درحال حاضر بعلت فقدان اعتبار کافی انجام این وظیفه بنحو شایسته میسر نمیباشد برای جبران کسری اعتبار و اینکه تحمیلی هم ببودجه نشده باشد درنظراست که درموقع بازرسی فرآورده‌های دامی و تسلیم گواهینامه بهداشتی صادراتی عوارض ناچیزی ازصاحبان کالا دریافت و وجوه حاصله برای هزینه‌های مبارزه بابیماری واگیر واصلاح نژاد دام تخصیص داده‌شود

اینک طرح لایحه قانونی مربوط باین امر را تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد .

نخست وزیر　　　وزیر دارائی　　　وزیر کشاورزی

ماده اول - برای مبارزه با بیماری های دامی و توسعه امور دامپروری و تکثیر دام و فرآورده های دامی بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود از گواهینامه های بهداشت درموقع صدور دامهای زنده وفرآورده های دامی بکشور های خارجه که تحت نظر مأمورین دامپزشك بازرسی میشود درسالهای ۱۳۲۸ و۱۳۲۹ مبلغی بشرح زیر دریافت ودرحساب مخصوصی تحویل خزانه داری کل نمایند :

۱ : دامهای زنده	الف - دامهای درشت ازهریك	۵۰ریال
	ب - دامهای کوچك از هریك	۱۰ »
	ج - خوك ازهریك	۲۰ »
۲ : گوشت	گوشت خوك نمك زده ازهریك کیلو	۲٫۵۰ »
۳ : پوست	الف - پوست گاو وشتر ودامهای بزرك دیگر از هر جلد	۵ ریال
	ب - پوست گوسفند و بز خام وساخته شده	۱ »
	ج - پوست نرم	۵ »
٤ : پشم	الف - کرك بز و شتر ازهر کیلو	۱ »
	ب- پشم گوسفند　　»	۰٫۵۰ »
	ج - موی بز　　»	۰٫۵۰ »
	د - موی خوك　　»	۲٫۰ »
۵ : پر	پرطیور ازهر کیلو	۱ »
٦ : روده	روده گاو ودامهای درشت ازهر رشته	۰٫۵۰ »
	روده گوسفند و بز ودامهای کوچك ازهر رشته	۰٫۲۵ ریال
۷ : ماهی وفرآورده های آن	الف- ماهی ازهر قبیل ومیگو ازهر کیلو	۰٫۵۰ »
	ب - روغن ماهی　　»	۱ »

ج - کنسرو ماهی　　　　از هر کیلو ۱ ریال
د - سایر فرآورده‌های ماهی وصدف « ۱ «

ماده دوم - وجوهی که بشرح بالا وصول میشود باتشخیص وزارت کشاورزی و نظارت وزارت دارائی مطابق ریز بودجه که وزارت کشاورزی پیشنهاد و بامضای وزارت دارائی ابلاغ خواهدشد منحصراً بمصرف مبارزه با بیماری‌های دامی و توسعه دامپروری و تکثیر دامها و فرآورده‌های دامی خواهد رسید.

تبصره ۱ - درآمد و هزینه مزبور همه ساله جمعاً و خرجاً ضمن بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

تبصره ۲ - میزان عوارض مشخصه بالا ازسال ۱۳۳۰ ببعد برطبق پیشنهاد وزارت کشاورزی و تصویب هیئت وزیران تعیین و دریافت خواهد شد.

ماده‌سوم - وزارتین دارائی و کشاورزی مأمور اجراء این‌قانون میباشند.

نخست‌وزیر　　　وزیر دارائی　　　وزیر کشاورزی

شماره ۴۹۰۳/۱۲۹۱　　　　مورخه ۱۵/۲/۲۳

آگهی

بموجب بند ۳ از ماده ۷ قانون تفتیش صحی حیوانات باطلاع عموم میرساند صادرات محصولات حیوانی ذیل باید بطریقیکه ذکر میشود بار بندی شود:

پیه آب کرده	دربشکه یاصندوق یالاوك
روده کم‌نمك	در بشکه یالاوك
روده خشك نمك‌زده آماده	در صندوق یاسبد یا بشکه
پشم وموی خوك واستخوان وشاخ وسم	در کیسه یابشکه

چنانچه طبق دستور فوق محصولات حیوانی مذکور باربندی نشده باشند تصدیق صحی دامپزشکی داده نخواهد شد.

رئیس کل کشاورزی

شماره ۲۲۹۶۳　　　　مورخه ۱۵/۸/۱۳۹

اعلان

تعقیب اعلان شماره ۴۹۰۳/۱۲۹۱-۱۵/۲/۲۳ راجع بطریقه باربندی محصولات

حیوانی که طبق بند۳ ازماده ۷قانون تفتیش صحی حیوانات منتشرشده باطلاع عموم میرساندروده‌های کم نمك که برای فرستادن بخارجه باربندی میشود علاوه برطریقه که دراعلان مزبور ذکرشده است تجارذینفع میتوانند درصندوق آهن سفید بطریق باربندی برای امریکا تهیه نمایند .

بخشنامه مورخ ۱۳۱۶/۶/٤

دامپزشکی بخش

نظر باینکه برای حمل روده های کم نمك بمقصد اتحاد جماهیر شوروی موافقت شده است که علاوه بر باربندی که درقرارداد دامپزشکی تعیین شده (بشکه ولاوك) باربندی درصندوق آهن سفید نیزمانعی نخواهد داشت لازم است بوسیله آگهی که مینوت آن ضمیمه است موضوع را به اطلاع بنگاه‌ها وتجار صادر کننده برسانید .

آگهی مبنی براین موضوع درتعقیب آگهی شماره ۲۲۹٦۳ مورخه ۱۳/۸/۱۵ صادر گردیده است .

مقررات وقوانین مربوط بانحصار پاره‌ای از کالاها

بموجب تصویب نامه شماره ۵۹۰۰ مورخ ۱۵ر۸ر۱۳۱٤ انحصار صدورپوست بز و گوسفند خشك نمك زده بشرکت سهامی پنبه وپشم وپوست واگذار شده‌است.

بموجب تصویب نامه شماره ۵۹۰۰ مورخ ۱ر۱ر۱۳۱۵ انحصار صدور پشم بشرکت سهامی پنبه وپشم وپوست اعطاء شده است .

بموجب تصویب نامه شماره ۱۰۳۰۷ مورخ ۲۱ر۸ر۱۳۱۵ صدور پوستهای نرم بانحصار شرکت سهامی صادرات کل پوستهای نرم واگذار شده است .

بموجب تصویب نامه‌ایکه درتاریخ ۲۹ر٤ر۱۳۱٦ ازهیئت وزیران گذشته‌است تصویب نامه بالا ملغی وضمناً برای اصلاح نژاد گوسفند و ازدیاد پوست اجازه داده شده است اداره کل گمرکات درموقع صدور پوستهای نرم معادل پنج در صد قیمت آنرا بعنوان حق انحصار اخذنماید. برای دریافت این حق نرخ عمده فروشی بازار داخله تعیین گردیده است .

از بخشنامه‌شماره ۱۰۲۰٤مورخ ۱۳۱۹/۶/۲۳ استفاده میشود که شرکتها و تجاری که باوزارت دارائی قراردادهائی برای صدور پوست و پشم امضاء کرده‌اند حق صدور را دارند واین موضوع نیز از آگهی که درتاریخ ۱۳۱۹/۱۰/۳۰ دراطلاعات درج شده استفاده میشود .

بازرسی کارخانجات کالباس سازی

درتاریخ ۲۸ اسفند ۱۳۲٤ صورت جلسه‌ای دروزارت اقتصادملی تنظیم و بر-حسب آن دستورات لازم برای بازدید کارخانه‌های کالباس‌سازی وسایرمواد گوشتی تهیه گردیده است که بموجب قسمت پنجم در ۷ ماده اصلاحاتی که باید بشودصورت داده شده است وزارت کشاورزی دراین زمینه آئین نامه وتصویب نامه های لازم - را گزارش داده است .

بازرسی شیر قوطی ها در گمرك

شماره ۲۶۳۷ مورخ ۲۶/۳/۱۶

موضوع گواهی بهداشت

طبق ماده ۸ تصویب نامه شماره ۳۲۰ مورخ ۲۵/۱/۱۲ ابلاغیه شماره ۵۱۹۶/۲۳۲۰ مورخه ۲۵/۱/۲۹ ازلبنیات ومشتقات آنها باید گواهینامه بهداشت مطالبه‌شود نظر باینکه شیرمایع وخشك محفوظ درقوطی درموقع خودمطابق اصول بهداشت تهیه میشود بعقیده این‌اداره محتاج بگواهی بهداشت نمیباشد متمنی‌است درصورت موافقت مراتب را تأیید فرمائید .

اداره گمرك

طی شماره ۸٤٤۸ مورخ ۲۵/۵/۲۷ دستورداده‌شده‌است آنچه برای مصرف شخصی همراه دارند معاف و برای بقیه گواهینامه مبداء لازم میباشد .

تقلب در مواد خوراکی

در مورد تقلباتی که در مواد خوراکی می شود از قوانین جزاء برای تعقیب

متخلفین میتوان استفاده کرد از نظر اهمیت بذکر این مواد میپردازیم :

موادی از قوانین جزاء که از آنها میتوان در بازرسی موادغذائی و تعقیب مرتکبین تقلب در خریدوفروش و یاماهیت مواد غذائی استفاده کرد عبارتند از :

ماده ۲۴۲ ـ کسیکه بواسطه اشاعه مجعولات و یا اعلانات بی‌اصل و مجعول یا گران خریدن اجناس زیاده بر نرخ معین نزد فروشندگان یابواسطه مرافعه‌واتفاق بین مالکین‌قیمت اجناس و امتعه یابروات‌واسهام و امثال‌آنرا زیاد بر نرخ عادله‌ترقی یا تنزل دهد بحبس‌تأدیبی ازدو ماه‌تا یکسال و بتأدیه غرامت ازسی الی سیصدتومان و یا بیکی ازاین‌دومجازات محکوم خواهد شد .

اگر اقدامات مذکور نسبت بغلات و ارزاق و اشیاء ضروریه عمومی باشدضعف مجازات مزبور مجری خواهد شد .

ماده ۲۴۴ ـ (اصلاح شده درمرداد ۱۳۱۰)

الف ـ رقابت مکارانه ممنوع و مرتکب بحبس تأدیبی ازسه ماه تا شش ماه و بمجازات نقدی ازصد تاپانصد تومان و یا بیکی ازاین دومجازات محکوم‌خواهد شد .

رقابت مکارانه عبارت است ازاینکه تاجری برای انصراف مردم ازخرید یا استعمال متاعی مشابه متاع خود بوسیله اسباب چینی یانسبت های کذب یابطور کلی بهروسیله متقلبانه دیگرمتوسل شده و بطور مستقیم یا غیر مستقیم تلویحاً یاتصریحاً درصدد معیوب یانامرغوب جلوه دادن‌آن متاع برآید .

ب ـ هر کس جنسی‌را بجای جنس‌دیگر قلمداد کرده یا کم بفروشد و بطور کلی هر کس مشتریرا ازحیث کمیت یا کیفیت بیع فریب‌دهد بحبس تأدیبی ازیك‌الی ششماه و بتأدیه غرامت ازده الی‌صد تومان و یا بیکی از این دومجازات محکوم خواهد شد و اگرعمل مزبور نسبت بفلزهای قیمتی یاعیارآنها یااحجار کریمه باشد مرتکب بیك الی‌سه‌سال حبس تأدیبی و پانصد الی پنج‌هزارتومان غرامت و یا بیکی ازدومجازات محکوم میگردد .

مجازات‌اخیردرباره کسانی‌نیزمقرراست که اشیاء نوساخته‌رابجای اشیاء عتیقه

قلمداد ومشتری را فریب دهند .

ماده واحده ـ قانون مجازات پیشه‌وران و فروشندگانیکه کالای خود را مخفی یاگران میفروشند .

پیشه‌وران وصاحبان مهمانخانه‌ها ورستورانها واغذیه فروشها وفروشندگانی که کالای خود را گرانتر از نرخی که دولت یاشهرداری معین مینماید بفروش رسانند یا بمنظور گرانفروشی وتخلف از نرخ مقرر ازفروش خودداری کنندیا کالای خود را در دکان یامغازه یاخانه یاجای دیگر پنهان کرده ومخفیانه بفروشند یاظاهراً با نرخ معمولی وباطناً گرانتر از نرخ مقرر بفروش برسانند یـا از وزن مقرر کمتر بفروشند ویا بواسطه داخل کردن مواد خارجی در کالا تقلب کنند برای دفعه اول پنجاه الی دویست ضربه شلاق که ازروزی پنجاه ضربه تجاوز ننماید یابه ۱۱روزالی سه‌ماه حبس تأدیبی یابه ۲۰۱ الی یکهزار ریال غرامت محکوم میشوند ودرصورت ارتکاب مجدد بحداکثر کیفر شلاق ویکی از کیفرهای دیگر مقرر دراین قانون و بمحرومیت ازشغل خود ازیکماه تاسه ماه محکوم میگردند وبعلاوه محل کسب آنها (باستثناء نانوائی وقصابی) ازیکماه تاسه ماه تعطیل میشود .

بیماریهای واگیری خطرناك دام

قبل ازتصویب قانون تفتیش صحی حیوانات ازمجلس شورایملی هیئت‌وزراء درجلسه دوشنبه۱۹تیرماه ۱۳۱۲ نظامنامه پلیس صحی حیوانی‌را در۱٤ ماده‌تصویب کردند که‌بموجب ماده ۱ ـ امراض حیوانی مسری خطرناك که مشمول مقررات این نظامنامه میباشند عبارتند از :

۱ ـ طاعون در کلیه حیوانات نشخوار کننده .

۲ ـ ذات الریه مسری در گوسفند .

۳ ـ آبله در گوسفند و بز .

٤ ـ تب برفکی در گاو و گوسفند وبز

٥ ـ مشمشه سراجه درحیوانات یك‌سم (اسب ، الاغ ، قاطر) .

٦ ـ سیاه زخم ـ جرب ـ پیروپلاسموز (وامراضیکه بوسیله تریپانوزم تولید

میشود ازقبیل دورین وغیره) در کلیه حیوانات اهلی .

ماده۲ ـ رئیس اداره کل فلاحت میتواند کلیه امراضی که دراین نظامنامه اسم برده نشده ودرآتیه خطرناك ومسری تشخیص داده شود پس از تصویب هیئت وزراء جزو صورت مذکور محسوب واعم نامند .

بعداً قانون تفتیش صحی حیوانات بتصویب رسیده است و بموجب بخشنامه زیر اسامی بیماریهائیکه باید در گزارشات قید شود تعیین گردیده است :

بخشنامه اداره دامپزشکی کل مورخ ۱۳۱۶/۱۰/۸

لازم است دراوراق آمارماهانه بیماریهای دام که بمرکز میفرستید بیماریهای مهم راکه درصورت پیوست نوشته شده دریك ورق وسایر بیماریهارا در دوبرك جداگانه ذکر نمایند .

رئیس دامپزشکی کل

۱ ـ طاعون گاوی ۲ ـ پری پنومونی مسری گاوها ۳ ـ جرب ٤ ـ پولوروز ٥ ـ لنفانژیت مسری اسبها ٦ ـ تب تاولی ۷ ـ سیاه زخم علائمی ۸ ـ دورین ۹ـ سیاه زخم ۱۰ ـ پاستور لزبزها ۱۱ـ باربن ۱۲ ـ آبله۱۳ ـ بیماریهای طیور۱٤ ـ هاری .

صورت جلسه کمیسیون مشمشه

پیرو تصویب آئین نامه مبارزه بامشمشه ودورین ازهیئت وزیران کمیسیونی مرکب اززئیس اداره دامپزشکی آرتش ـ رئیس شعبه فنی اداره اصلاح نـژاد و تربیت اسب ورئیس دامپـزشکی کل کشور تشکیل و برنـامه مبارزه بطریق ذیل تصویب گردید :

۱ ـ برای تشریك مساعی دراجرای آئین نامه نامبرده درمواقع لازم کمیسیونی مرکب اززئیس اداره دامپزشکی آرتش نماینده اداره اصلاح نژاد رئیس دامپزشکی کل کشور تشکیل و تصمیمات لازم اتخاذ خواهد گردید .

۲ ـ مبارزه مشمشه ودورین در کشورشاهنشاهی تدریجی و بدینجهت از نقطه نظر جغرافیائی واهمیت مبارزه بهقسمت های چندی تقسیم و عمل مبارزه به ترتیب

از نقطهٔ شروع و پس از سیردر تمام کشور بهمان نقطه ختم میشود .

٤ - برای تقسیم کشور بیشتر از حدود طبیعی استانها و شهرستانهـا استفاده میشود بطوریکه پس از اتمام مبارزه دریك قسمت عبور و مرور دام بآنجا غیرمیسر و یا خیلی مشکل باشد تابدین‌ترتیب از نقطه نظرفنی حتی‌المقدور ازقسمتهای‌مبارزه نشده جدا گردد . تقسیمات کشور از نقطه‌نظر مبارزه و ترتیب تقدم آنها در مبارزه بقرار ذیل خواهد بود :

الف - شهرستانهای سواحل شمالی محدود به : از شمال دریـای خزر - از جنوب رشته جبال البرز، ازمغرب کوههای خلخال وازمشرق بمغرب کوههای‌مراوه خطسیر مبارزه ازشرق بغرب وازشهرستان گرگان شروع خواهد شد .

ب - استان ۳و٤ محدود به : ازشمال مرز شوروی - ازمغرب ترکیه و عراق ازشرق کوههای خلخال - ازجنوب کوههای شمالی کردستان .

ج- استان پنجم‌مشتمل بر کردستان‌و کرمانشاهان ولرستان وهمدان محدود به : ازشمال رشته جبـال البرز- ازجنوب کویر جنوبی قم - ازمشرق حدود شرقی دامغان - ازمغرب گردنه های کوهین واسدآباد .

هـ - استان نهم خـراسان محدود به : از شمال مرز شوروی - از مشرق مرز افغانستان - از جنوب حدود جنوبی بیرجند و زابل - از مغرب حد شرقی دامغان و کویر .

و - استان‌دهم اصفهان محدود به : ازشمال حدجنوبی شهرستان قم -ازمشرق بکویر - ازمغرب حد غربی کوههای بختیاری - از جنوب حدشمالی استان هفتم .

ز - استان ششم خوزستان محدود به: ازشمال کوههای جنوبی لرستان - از مغرب مرزعراق - ازجنوب‌شط‌العرب وخلیج فارس- ازمشرق حدغربی استان‌هفتم .

ح - استان هفتم فارس و بنـادر محدود به : از شمال حد جنوبی استان دهم اصفهان - از جنوب بخلیج فارس - ازمغرب حـد شرقی استان ششم - ازمشرق حد غربی استان هشتم .

ط - استان هشتم کرمان ومکران محدودبه : ازشمال بکویر وحـد جنوبی زابل‌وبیرجند - ازجنوب‌خلیج فارس - ازمشرق مرز بلوچستان - ازمغرب حدشرقی

استـان هفتم .

٤ ـ مبارزه درهیچ قسمتی شروع نمیشود مگراینکه طبق صورت بالا در ـ قسمت مقدم آن خاتمه یافته باشد ـ درقسمتهای مبارزه شده ازورود دام نـوع اسب جلوگیری خواهد شد مگر درمواقع ضروری واستثنائی آنهم باداشتن گواهینامه سلامت وانجام مقررات بهداشتی .

٥ ـ مبارزه درهر قسمت ازطرفی که درقسمت همسایه مبارزه آن خاتمه یافته شروع وبعد مقابل آن قسمت ختم خواهد شد .

٦ ـ کمیسیونهای فنی معاینه وتشخیص حداقل مرکب ازسه کارمند فنی است که یکی از آنها ازطرف اداره کل کشاورزی وریاست کمیسیون راعهده‌دارخواهد بـود . دونفر دیگراز اداره دامپزشکی آرتش واداره اصلاح نژاد وپرورش اسب تعیین خواهند گردید .

رئیس دامپزشکی آرتش — نماینده اداره اصلاح نژاد — رئیس اداره دامپزشکی کل کشور

این صورت جلسه درتاریخ ١١ر٦ر١٣١٩ مورد موافقت رئیس کل کشاورزی قرارگرفته ولی بمرحله عمل تاکنون نرسیده است ودستوری ضمن بخشنامه که در پائین درج میشود صادر وشروع عمل را طبق برنامه به‌آینده موکول کرده است :

بخشنامه ١٢٩٥٥ — مورخ ١٤ر٨ر١٣١٩

کشاورزی..

دامهائی که علائم ظاهری بیماری مشمشه دارند باید طبق ماده چهارم قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب ٢٥ شهریور ماه ١٣١٤ اعدام گردند. اجرای قـانون مبارزه با بیماری مشمشه که بتصویب رسیده وباید طبق برنـامه مصوب بتدریج در استانها انجام شود مربوط بدامهای مشکوك به‌بیماری مشمشه است که باید بیماری آنها بوسیله‌مالئیناسیون تشخیص داده‌شود وبرای‌این منظور طبق‌برنامه بایدمنتظر بود که تلقیح مالئین درآنجا شروع شود .

رئیس دامپزشکی کل

همکاری بین پزشک و دامپزشک

بخشنامه وزارتی — مورخ ۱۳۱۶/۹/۱

دامپزشکی بخش ...

طبق تقاضای اداره کل بهداری لازم است بکلیه مأمورین دامپزشکی حوزه خود دستور دهید که هر موقع بیماری بین دامها مشاهده شد که قابل انتقال بانسان باشد به بهداری محل اطلاع دهند.

رئیس اداره دامپزشکی کل

اجازه فروش ادویه بدامپزشکان

شماره ۳۳٤۲۰ — مورخ ۱۳۱۵/۳/۲۱

هیئت وزراء درجلسه ۱۸ خرداد ماه ۱۳۱۵ برحسب پیشنهاد اداره کل فلاحت تصویب نمودند که :

۱ – بیطاران دیپلمه‌میتوانند ادویه که برای انجام حرفه بیطاری مورداحتیاج باشد خواه سمی وخواه غیرسمی درمقابل تسلیم نسخه خریداری نمایند.

۲ – توسعه مطالعات بیطاری وسرمسازی حصارك میتواند ادویه شیمیائی و رنگهای مورد احتیاج خودرا از خارجه وارد نماید.

مبارزه با امراض حیوانی

هیئت وزیران درجلسه مورخ ۱۳۲۵/٤/۱ بنابر پیشنهاد وزارت کشاورزی تصویب‌نمودند فوراً‌مبلغ هشت‌ملیون ریال برای‌مبارزه باامراض حیوانی دراختیار وزارت کشاورزی گذارده شود. بوزیر کشاورزی اجازه داده میشود بمسئولیت خود هزینه‌های فوری را انجام‌داده و بعداً رسیدگی‌های لازم توسط وزارت‌دارائی بعمل آید.

بخشنامه شماره ۵۱۰۹ — مورخ ۱۳۲۵/٤/۱۹

اداره

باستناد ماده ٤ قانون تفتیش صحی حیوانات مصوبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱٤ نظر باینکه بیماریهای واگیر خوك دراغلب نقاط از کشور دیده شده است از این

تاریخ عبور ومرور خوك بوسیله خطآهن ویاکامیون ویا وسائل دیگردرسراسر کشور قدغن میباشد مگر آنکه دامهای نامبرده مورد معاینه سرویس دامپزشکی محل واقع وگواهینامه سلامتی همراه داشته باشند .

رئیس اداره کل امور دام

طرح قرارداد دامپزشکی

بنا بتمایل ممالك شرق میانه بمنظور حمایت اقتصاد ملی هریكازاین کشورـ ها درباره پرورش وازدیاد دام ومحافظت دامها اززیان بیماریهای واگیر وهمچنین بمنظورمبارزه مؤثری برضد کلیه بیماریهای واگیر دامی کشورهای شرکت کننده دراین کنگره نمایندگان خودرا بشرح زیر تعیین نمودهاند :

دولت مصر	شاهنشاهی ایران	دولت عراق
دکتر ابراهیم قدری بیك	دکترمحمددرویش	سرگرد ر . شادویك
دکتراسماعیل ابوبکرخلیفه	دکترمحمدکاظمی	دکتر حسن اوقاتی
		دکتر صادق خیاط

جمهوری لبنان	دولت عربستان سعودی	جمهوری سوریه
دکتر ادوارد نعمه	شایق عبداله الخیال کاردار دولت عربستان سعودی در بغداد	دکتر فائزالطالع

دولت ترکیه	شرق اردن
دکتر احسان اکهون	دکتر کمال عزةالظاهر
دکتر تورکت ارکون	

این نمایندگان ازتاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۴۶ دربغداد جمعشده وپس ازبررسی قراردادی که در۲۷ ژانویه ۱۹۳۸ بامضاء رسیده بود برای سهولت درامر ترانزیت وتجارت دامها ومحصولات دامی بین کشورهای شرکت کننده تغییرات لازم درآن داده وبا راهنمائی موادمندرجه درقرارداد دامپزشکی ژنومورخ فوریه۱۹۳۵ نسبت بطرح قرارداد زیر موافقت حاصل نمودند .

ماده ۱

۱ ـ ورود دامها ومحصولات دامی وهرچیز دیگری که باعث انتشار بیماری‌های واگیردریکی از کشورهای پیمان کننده گردد باید ازمحلهای مرزی وسرحدات کشورهم مرز بشرح زیرانجام گیرد :

عراق	ایران
خانقین	قصر شیرین
رایات	خانه
پنجوئین	بانه
التنومه	خرمشهر

عراق	ترکیه
زاخو	جیرزه
عمادیه	شکورجاه

عراق	سوریه
موصل (ربیعیه)	تل کوچك
سنجار	دیوازور
عانه	البوکمال

عراق	شرق اردن
الوطبیه	ایخ‌فور

عراق	عربی‌سعودی

وضع فعلی باقی بماند

ترکیه	سوریه
تیپل	اعزاز
کارکامیش	جرابلس
کوبان‌بی	الباب
نوسائیبین	تل کوچك
ریحانلی	حلب

اصلاحیه	حلب
اردو	الادقیه
ترکیه	ایران
کوبوغ	بازرگان
شرق‌اردن	عربستان سعودی

بوضع فعلی باقی میماند

شرق‌اردن	سوریه
الرامته	درعه

۲ - نقطه‌های مرزی ازحیث تعداد محل ممکنست تغییریافته ویااینکه‌محل‌ـ های دیگری پس ازجلب موافقت کشورهای ذینفع واطلاع سایر کشورهای پیمان کننده بنقاط فعلی اضافه گردد .

وبرای انجام منظور فوق کشورهای ذیعلاقه بایستی درنقاط مرزی یاد شده دربالا وبندرگاههای آزاد واردات وصادرات شروع بتنظیم و برقراری ایستگاه‌ـ های بهداشتی بنمایند واین امردر مدت یکسال پس‌از عقد قرارداد باید شروع‌شده بشرط اینکه درمدت سه‌سال حاضر شده و در اختیار قسمتهای دامپزشکی مربوطه گذارده شود .

۳ - حمل و نقل دامها بوسیله اتومبیل - راه آهن - وهوائی از تمام مراکز دامپزشکی درداخله کشور مجازمیباشد واین‌مراکز بمنزله پستهای بهداشتی‌مرزی بوده ودر آنها دامها باید بدواً تحت‌نظر بهداشتی و بصورت مجزا قـرار گیرند در مدت حمل ونقل دامها بایستی از تماس ومجاورت با سایر دامهـا ومحصولات دامی محفوظ بوده ودراولین پست دامپزشکی کشور وارد کننده مورد بازرسی‌بهداشتی قرار گیرند .

ماده ۴

دامها ومحصولات دامی که برای صدور یا بطور ترانزیت ازکشور خـارج می‌کردند بـاید دارای گواهینامه رسمی بهداشتی ازدکتر دامپزشکی که ازطرف دولت برای این‌منظور تعیین شده باشد .

ماده ۳

گواهینامه بهداشت باید بزبان کشور صادر کننده و بیکی از دو زبانهای فرانسه یا انگلیسی - وطبق دو نمونه زیر تهیه شود :

نمونه ۱ - برای دامهای زنده

نمونه ۲ - برای محصولات دامی

نشانی‌ها وعلائم اسب وقاطر درظهر ورقه باید نوشته‌شده یااینکه درجدولی تنظیم و پیوست گواهینامه باشد گاو- گاومیش بایدعلامت گذاری شده و نوع علامت عیناً در گواهینامه ذکر گردد .

مدت اعتبار گواهینامه بهداشت برای دامها منتهی تا ۱۵ روز در کشورصادر کننده خواهد بود .

ماده ۴

دامهای نامبرده‌شده در گواهینامه بهداشت‌وهمچنین محل‌اولیه دامها و نواحی اطراف‌آن تاشعاع ۷۰ کیلومتر بایدعاری از بیماریهای واگیردار زیر باشند .

الف - طاعون گاوی - طاعون اسبی - بلوتونك گوسفند - طاعون مرغی بیماری نیوکاستل پرندگان

تاششماه بعدازاعلان خاتمه بیماری و برداشتن قرنطین

ب - ذات‌الریه مسری گاوان

یکسال بعد از خاتمه بیماری

ج - تب‌برفکی- آبله گوسفندان- آبله بزی- ذات‌الریه مسری بزان-عوارض دیفتری وآبله و وبای مرغان ازمدت ۶۰ روز بعد از اعلان خاتمه بیماری .

ماده ۵

هاری- بسك‌و گربه گواهینامه بهداشت داده‌نمیشود مگراینکه دارای علائم بیماری هاری نبوده ومظنون به‌بیماری هاری نباشند .

جرب - بدامهائیکه مبتلا بجرب بوده ویا مجاور بادامهای مبتلا باین بیماری باشند تاهنگامی که خطرسرایت بیماری رفع نشده باشد گواهینامه بهداشت داده نخواهد شد .

مشمشه - اسبها وقاطرهائی که بخارج کشور میروند باید تزریق مالئین‌شده ودر ورقه گواهینامه بهداشت تاریخ وطرز آزمایش ذکرشود مدت‌اعتبار گواهی-نامه تزریق مالئین یکماه خواهد بود .

دورین - به‌دامهای‌یک سمی گواهینامه بهداشت داده نخواهد شد مگر اینکه در روز امتحان دارای علائم بیماری نبوده ومظنون به‌بیماری دورین نباشند .

سل - گاوهائیکه برای تولید نسل بکار میروندباید تزریق‌توبرکولین شده باشند ودر گواهینامه بهداشت تاریخ تزریق وطریق آن‌ذکر گردد بشرط اینکه‌از تاریخ تزریق توبرکولین بیش‌از یکماه نگذشته باشد- مدت اعتبار این گواهینامه ازتاریخ تزریق خواهد بود .

بروسلوز گاوان - بزان و گوسفندان که برای تولید نسل بکار میروند بایستی ازنظر این بیماری بطریق سرود یا گنوستیك موردآزمایش قرار گرفته و در گواهینامه بهداشت ذکر گردد بشرط اینکه از تاریخ آزمایش یکماه بیشتر نگذشته باشد .

سیاه‌زخم - دامهائی که برضدبیماری سیاه‌زخم‌تلقیح نشده‌اند باید ٤٨ ساعت تحت نظر گرفته شوند .

ماده ٦

بمحض انتشار یکی ازبیماریهای اسم برده شده دربند (الف) و(ب) از ماده ٤ درناحیهٔ ازیکی کشورهای طرف پیمان سایر کشورها مجازخواهند بود(بموجب قوانین دامپزشکی محلی) ازورود یاعبور دامها ومحصولات دامی‌وهمچنین اشیائی که ممکنست باعث سرایت‌بیماری گردند تاخاتمه خطر سرایت ممانعت بعمل‌آورند وهمچنین حق خواهند داشت واردات را محدود نمایند .

ماده ٧

الف - هنگامی که محلهای عبور در همسایگی یکدیگر واقع شده باشند بازرسی دامهائی که بخارج صادر می گردند بوسیله دکتر دامپزشك دولت وارد کننده ودر خاك دولت اخیرالذکر بعمل خواهد آمد .

درموقعی که یك‌بیماری واگیر بوسیله این دو نفر دکتر دامپزشك تشخیص

داده‌شده دامهادرقرنطینه گذارده‌شده‌وتحت نظارت کشورصادر کننده قرارخواهند گرفت و حمل این دامها صورت نمیگیرد مگربا موافقت سرویسهای دامپزشکی دو کشور .

ب ـ هنگامی که پستهای مرزی ازیکدیگر دور باشند بازرسی دامهابوسیله دکتر دامپزشك کشور وارد کننده (بموجب قوانین جاریه در کشور خود) انجام میگیرد .

درصورت بروزیکی از بیماریهای مسری دامپزشك کشور وارد کننده بدون فوت وقت اقدام لازم واحتیاطی بعمل آورده ومراتب را بدامپزشك کشور صادر کننده اطلاع خواهد داد .

ج ـ هنگامی که تعداد دامها ـ علائم ویا نشانیهای آنها باآنچه که در گواهی‌نامه بهداشتی ذکرشده است‌مطابقت نداشته باشد بایستی قوانین محلی بموقع‌اجراء گذارده شود .

ماده ۸

طرفین پیمان متعهد میشوند که مواد دامی زیر را بشرط اینکه گواهینامه بهداشت دامپزشکی همراه باشند قبول نمایند .

الف ـ انواع گوشت ـ گوشتهای تهیه شده ـ محصولات‌تازه‌دامی ـ ماهیها ـ شیر ومشتقات‌آن .

ب ـ پوستهای خام ـ نمك‌زده ـ خشك‌شده ـ یاآهك زده .

ج ـ شاخها ـ پشمها ـ ناخن ـ چنگال ـ دندانها ـ استخوانهای خشك‌یاجوشیده

د ـ پشمهای خشك ـ بقایای پشم وپشمهای حاصله ازدباغی ـ موهای خشك دامهای مختلف کار نشده وانواع پرها .

هـ ـ زوده ـ معده ـ مثانه‌های خشك یا نمك‌زده .

و ـ بهرطریقی که مواد برای صدور تهیه شده باشد (صندوق ـ چلیك ـ کیسه عدل وغیره) باید مطابق دستورات بهداشتی دامپزشکی باشد .

ماده۹

طرفین پیمان با ترانزیت دامها ـ پرندگان ـ ومحصولات مختلف دامی موافقت

مینمایند بشرط اینکه کشور ترانزیتی حق داشته باشد قبل از امضاء گواهینامه دامپزشکی مبداء آنها را مورد بازرسی قرار دهد بعلاوه کشور ترانزیتی باید روی همین گواهی-نامه تصدیق نماید که دامها از یك محیط آلوده‌ای عبور ننموده‌اند .

دامها ـ پرندگان و محصولات دامی که فاقد گواهینامه بهداشت دامپزشکی باشند طبق مقررات قوانین کشور ترانزیتی با آنها رفتار شده ودر اینحال برای محصولات دامی گواهینامه بهداشت دامپزشکی داده نخواهد شد .

ماده ۱۰

الف ـ نرده‌ها ووسائلی که برای حمل دامها یا محصولات دامی بکار میرود و همچنین اشیائیکه ممکنست دراین مورد باعث سرایت بیماری شوند بایستی پس از مصرف تحت نظر سرویس دامپزشکی مربوطه تمیز وضد عفونی شوند .

ب ـ درمورد بروز بیماری طاعون اسبی و بلوتونك در گوسفندان درهریك از کشورهای پیمان کننده کشور مربوطه بایستی طیارات راقبل ازپرواز بامحلول-های مؤثر ضدعفونی و بخار دهند تااینکه مگس وپشه وسایر حشراتی که باعث انتشار این‌دو بیماری میگردند معدوم شوند .

این عمل بایستی تحت نظارت وسرویس دامپزشکی کشور ذینفع انجام گیرد.

ماده ۱۱

پیمان کنندگان موافقت مینمایند که دراول و ۱۵ هرماه مجله بهداشتی دام-پزشکی متحدالشکلی‌را بدوزبان (زبان کشوری ویکی ازدو زبانهای فرانسه و انگلیسی) چاپ ومنتشر نموده ومستقیماً بامقامات‌دامپزشکی یکدیگر مبادله نمایند.

درموقع بروز بیماری همه گیریکه طبعاً زیان‌آور بوده و بسرعت‌شایع می-گردند وقبلا نیز وجود نداشته است سرویسهای دامپزشکی مواظبت مینمایند که بوسیله تلگراف مستقیماً یکدیگر را مطلع نموده وخاتمه بیماری را نیز تلگرافی اعلام نمایند.

ماده ۱۲

منطقه مرزی که تحت بازرسی بهداشتی دامپزشکی مخصوصی قراردارد از هر مرزی بعمق ۱۵ کیلومتر خواهد بود وطرفین متعاهدین بایستی‌صورتی ازشهرها

و دهات وتعداد دامهای
متصدیان دامپزشک
بیماری دامی را که گزار
میباشد فوراً در کوتاه‌تر

کلیه اختلافات
مخصوص سرویسهای دام
پیمان انتخاب میشوند حل
اگر بین متعاهدین
اینصورت حل اختلاف
کشورهای ذیعلاقه محول
کمیسیون فوق مرتفع
امضاء کننده قرارداد

امضاء ومبادله این
ماه بعداز تاریخ مبادله
بخود برای مدت سه‌سال
ازاتمام مدت مقرره انت
کتبی ورسمی بعمل آی
طرفین متعاهدین
رانی هائی برقرار نما

طرح این‌قراردا

ه دراین منطقه وجود دارند تهیه نمایند .
نطقه مرزی درموقع ضرورت اطلاعات مربوط به
وجب مقررات دامپزشکی کشور خود اجباری
اطلاع طرف مقابل میرسانند .

ماده ۱۳

دامپزشکان مناطق مرزی توسط دو نفر نمایندگان
مرکزی که ازطرف هریك از کشور های طرف
شد .
درمورد تغییر یااجرای این‌قرارداد حاصل شددر .
ی مرکب ازدو نفر دکتردامپزشك ازهر یك از
شد وچنانچه این اختلاف بطریق رضایت بخش در
موافقت یکدیگر یك نماینده ازیکی از کشورهای
هد شد که تصمیم اوقطعی خواهد بود .

ماده ۱۴

رچه زودتر دربغداد بعمل خواهدآمد این پیمان یك
ء وبرای مدت سه سال اعتبار خواهد داشت و خود
دید می‌یابد مگراینکه یکی ازطرفین شش ماه قبل
را اطلاع دهد این اطلاع قبلی باید بوسیله یادداشت

بمنظور تکمیل وتغییرات مفیدی دراین پیمان سخن-

ماده ۱۵

ردادهای مربوطه قبلی رادر بین متعاهدین لغو مینماید.

نمونه شماره ۱ شماره ....

گواهینامه بهداشتی دامپزشکی

۱- روز.................. ماه.................. سال..................

۲- محل صدور گواهینامه..................

۳ - نام کامل فرستنده..................

٤ - آدرس فرستنده..................

٥ - نوع و قسم دام..................

٦ - تعداد دام (بحروف)..................

۷ - علامت..................

۸ - محل صدور دام..................

۹ - پست عبور مرزی..................

۱۰ - محل و پست مقصد..................

۱۱ - تاریخ و طریقه آزمایش اسبها و گاو..................

۱۲ - مدت اعتبار این گواهی نامه منتهی ۱٥ روز در کشور صادر کننده خواهد بود.

امضاء کننده زیر.... دامپزشك رسمی تصدیق مینماید که دامهای نامبرده شده در این گواهینامه در مرز جداگانه تحت بررسی قرار گرفته وعاری از هر نوع بیماری مسری بوده اند.

امضاء مهر سرویس دامپزشکی

نشانی اسبها (بپشت ورقه یا برگهای پیوست رجوع شود)

نمونه شماره ۳ شماره ....

گواهینامه بهداشت دامپزشکی فرآورده های دامی

۱- روز .... ماه .... سال ....

۲-محل صدور گواهینامه ....

۳ - آدرس فرستنده ....

٤-نوع وقسم فرآورده‌ها ....

٥ - نوع (طریقه وتهیه) ....

٦ - بسته ....

۷ - تعداد تکه‌ها ....

۸ - وزن اجمالی ....

۹ - علامت ....

۱۰ - محل ومبداء فرآورده‌ها ....

۱۱ - محل صدور فر آورده ها ....

۱۲ -پست عبور مرزی ....

۱۳ - مقصد ....

١٤ - تذکرات اضافه ....

امضاء کننده زیر .... دکتر دامپزشك رسمی

تصدیق مینماید که مواد یادشده بالااز محلهائی تهیه گردیده که عاری از هر نوع بیماری مسری بوده وبا اصول بهداشت دامپزشکی وفق میدهد .

امضاء مهر سرویس دامپزشکی

تذکرات کنگره

۱ ـ سپاسگذاری از دولت مصر برای کوشش قابل تقدیریکه دربارهٔمبارزه برضد بیماری طاعون اسب مبذول داشته است .

۲ ـ چون بقرار معلوم در بعضی از کشور ها بازرسی فرآورده هـای دامی بوسیله پزشکان انجام میگیرد و این عمل اساساً مربوط بدامپزشکی است لذا بکشور- های تعهد کننده پیشنهاد شود که هرچه زودتراین وضع را اصلاح نمایند .

۳ ـ چون مشاهده شده است که دربارهٔ از کشورهای تعهد کننده امور دام- پزشکی فاقد سازمان اداری مستقلی میباشند بایستی درخواست شود که این سرویس- ها استقلال داشته و مستقیماً تابع وزیر باشند البته این امر از نظر سهل و آسان نمودن گردش وجریان امور اداری وتسریع امور فنی واجرای کارها ومرجوعات مربوطه در کوتاه ترین وقت بسیار مفید بوده و مقام وحیثیت این سرویس را بطور قـابل ملاحظه‌ای بالا خواهد برد .

بخصوص که این تصمیم در قرارداد دامپزشکی ژنو مورد قبول عموم واقع گردیده است .

٤ ـ بطوریکه مشاهده میشود دربارهٔ از کشورهـای تعهد کننده پرورش و تربیت دامها ـ شیلات ـ کشتارگاهها تابع جمعیت غیر دامپزشك میباشند چـون این کارها جزو عملیات اختصاصی دامپزشکی است باید درخواست نمود که این قسمتها منبعد زیر نظر مقامات دامپزشکی اداره گردد .

٥ ـ کنگره موافقت نمود که مازاد محصولات بیولژیکی هریك از متعاهدین بین کشورهای پیمان کننده مبادله شده ودرصورت امکان از دکتران دامپزشك در مواقعی که بیماری واگیرداردریکی ازاین کشورهابروزمینماید استفاده شود. کنگره دامپزشکی متشکله در بغداد از کوشش قـابل ملاحظه‌ای که دولت مصر در کمال موفقیت برای ریشه کن نمودن بیماری طاعون اسبی مبذول داشته و باینوسیله باعث نجات این ثروت در کشورهای همسایه شده است سپاسگذاری مینماید .

بغداد ـ ١٤ دسامبر ١٩٤٦

طرح قانونی مبارزه با بیماری سل و بروسلوز دام

مجلس شورای ملی

بطوریکه خاطر نمایندگان مستحضر است درطی چندسال اخیر دو بیماری خطرناك دام که یکی بیماری سل و دیگری مرض بچه اندازی واگیر که همان بروسلوز یا تب مالت دامی است مخصوصاً در بین گاوهای اطراف تهران شایع و روز بروز توسعه پیدا می کند.

چون این دو بیماری علاوه برزیان اقتصادی هنگفت که در نتیجه تقلیل شیر و تلفات حیوانات جوان تولید می نماید از نظر انتشار بیماری و سرایت بانسان نیز بی اندازه خطرناك میباشد و اقدام اساسی برای جلوگیری ازاین دو بیماری بدون مقررات قانونی مخصوص امکان پذیر نیست طرح پیوست مشتمل بر ۷ ماده تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

نخست وزیر   وزیر دادگستری   وزیر کشاورزی

قانون مربوط بجلوگیری از بیماری سل و بچه اندازی واگیردار (بروسلوز) دام

ماده ۱ - وزارت کشاورزی مجاز است بمنظور جلوگیری از شیوع بیماریهای سل و بچه اندازی واگیردار (بروسلوز) دام درهر ناحیه از کشور که شروع این امر ووسایل کار اجازه دهد باآگهی قبلی پانزده روزه کلیه گاو داریها را مستقیماً زیر نظر گرفته حیوانات را شماره گذاری و بهر وسیله صلاح میداند برای تشخیص حیوانات بیمار اقدام نماید.

ماده ۲ - مالکین دامها مکلفند کلیه دستورات وزارت کشاورزی مربوط به بهداشت دام - جدا کردن حیوانات سالم - ضدعفونی کردن اماکن و مراعات شرایط بهداشت درساختمان اصطبل و سایر اقدامات بهداشتی را مراعات نمایند ولی کلیه اقدامات مربوط به تحت نظر گرفتن دامها و تشخیص بیماریها و همچنین مایه کوبی حیوانات برضد بیماری در صورتیکه لازم تشخیص شود بوسیله وزارت کشاورزی برایگان صورت خواهد گرفت.

ماده ۳ - درصورتیکه وزارت کشاورزی کشتار ویا اعدام حیوانات مبتلا را ضروری تشخیص دهد باین عمل اقدام خواهد نمود و برای جبران خسارت دامدار غرامتی که حد اکثر میزان آن از ۵۰ درصد زیان حقیقی دامدار بیشتر نخواهد بود

از محل اعتبارات مخصوص مبارزه با بیماریهای واگیردامی پرداخت خواهد گردید.

ماده ٤ - وزارت کشاورزی بمالکین دام که دستورات فوق را اجرا نمایند پس از سالم شدن اصطبل گواهی نامه لازم تسلیم خواهد نمود ودرصورتیکه ازاجرای این دستورات استنکاف نمایند علاوه برجرائم پیش بینی شده درماده ٥ ممکن است فروش محصول آنهارا موکول به جوشاندن وسالم ساختن آن بهر طریق دیگر که صلاح باشد نموده ویا بکلی فروش آنرا ممنوع نمایند.

ماده ٥ - بمنظور تهیه شیر سالم و نظارت برفروش شیر ومحصولات لبنی در هر شهر وزارت کشاورزی بهمکاری شهرداری هرمحل موظف است سازمانی برای فروش شیر سالم با سرمایه کافی تأسیس و بـاین ترتیب در قیمت و بهـداشت شیر و محصولات لبنی نظارت نماید

ماده ٦ - متخلفین ازمقررات این قانون محکوم بحبس ازده تاصد روز و یا جزای نقدی از پانصد تا پنجهزار ریال ویا هردو آنها خواهند گردید.

ماده ٧ - نظامنامه‌های مربوط باجرای این قانون بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید ووزات کشاورزی ودادگستری مأمور اجرای آن میباشند.

نخست‌وزیر وزیر دادگستری وزیر کشاورزی

طرح قانون پیوستگی ایران بسازمان F . A . O

مجلس شورای ملی

از آنجائیکه آگهی ازاوضاع کشاورزی بین‌المللی واطلاع از پیشرفتهائیکه سایر ملل در قسمت کشاورزی حاصل نموده اند از نظر اصلاحاتیکه بایستی در کشاورزی کشور ایران اجراشود مفید است از این نظر عضویت ایران درسازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد فوق‌العاده ضروری بوده و با توجه باینکه ایران یکی از دول عضو سازمان ملل متحد میباشد وازچهل سال‌قبل نیز عضو انجمن فلاحتی بین‌المللی رم که فعلا انجمن F. A. O جانشین آن‌شده بوده است علیهذا بمنظور عضویت ایران درسازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد ماده واحده بشرح زیر تنظیم و تقاضای تصویب آنرا دارد:

ماده واحده - بموجب این قانون بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود که بسازمان بین‌المللی خواربار و کشاورزی F. A. O. ملحق وحق مشارکت سالیانه-

را طبق اساسنامه سازمان مزبور پرداخت نماید .

صید ماهی

طرح اولیه لایحه قانون صید درآبهای ساحلی وآبهای داخلی ایران

ماده ۱ ـ حق صید ماهی و مروارید و موجودات دیگر آبهای ساحلی ایران که عرض آن برحسب قانون مصوب ۲۴ تیر ۱۳۱۳ معین گردیده وهمچنین دردریاچه‌ها ورودخانه‌ها وسایر آبهای داخلی ایران منحصراً باتباع ایران و کشتیها وجهازها وسایر وسائل صید ایران تعلق دارد ومؤسسات وشرکای خارجی از حق صیددر آبهای ساحلی وملی ایران ممنوعند مگر بااجازه دولت ایران .

ماده ۲ ـ وزارت دارائی با رعایت این قانون و تعهدات بین‌المللی و داخلی دولت ایران مقررات جامع و کامل راجع بصید ومیزان عوارض ومجازات متخلفین از مقررات مربوطه وضع خواهد کرد. وزارت دارائی مجاز خواهد بود عملیات صید را محدود بمدت معین نموده وآنرا بطور موقت یابرای همیشه ممنوع سازد مقررات مزبور پس ازجلب نظر وزارت کشاورزی ووزارت کشور و تصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

بموجب نامه‌شماره ۱۹۶۵۰ شرحی بوزارت‌دارائی بمضمون زیر نوشته‌شده‌است :

با درنظر گرفتن اینکه تاکنون قانونی راجع به‌تعیین حدود آبهای ساحلی ایران دردریاها ازلحاظ حق صیدماهی ومروارید وسایر موجودات آبی‌وضع نشده‌است چندماه‌قبل طرحی ازطرف‌این وزارتخانه تنظیم‌و بوزارت امورخارجه‌فرستاده شدتا ازنظر قوانین وسوابق بین‌المللی و روابط با دول همجوار اظهار نظر نمایند بعداً کمیسیونی مرکب ازنمایندگان وزارت امور خارجه ودارائی و کشاورزی‌در وزارت امورخارجه تشکیل وپس ازمطالعه طرح مزبور قرار شد لایحه کاملتری تنظیم وپیشنهاد گردد اینك طرح جدیدی راکه بوسیله این وزارتخانه تنظیم گشته ارسال وخواهشمند است هرچه زودتر موافقت خودرا اعلام نمایند تا جهت اظهار نظر قطعی بوزارت امور خارجه فرستاده شود بطوریکه ملاحظه میفرمایند هدف اصلی‌لایحه تقدیمی‌این است که آبهای‌ساحلی‌مارا ازتجاوزصیادان خارجی‌محافظت نماید وحدودآبهای‌ساحلی راکه منحصراً باید باصلاحدید دولت‌ایران بهره‌برداری شود بطور صریح تعیین کند. عرض آبهای ساحلی طبق قانون مصوب سال ۱۳۱۳

ونظر وزارت امورخارجه ٦ میل دریائی پیش بینی شده و کیفر ساده وطرزاجرای روشنی نیزدر نظرگرفته شده است که نظیر آن درممالك خارجی نیزوجوددارد .

وزیر کشاورزی

طرح تکمیل شده بشرح زیر است :

شماره۱۹٦٥۱۰ مورخ ۱۳۲۷/۱۱/۲

لایحه‌اخیر قانون صید در آبهای ساحلی و آبهای داخلی ایران

بمنظور تنظیم امور صیدوحفظ ذخایرماهی وسایرموجودات آبی‌مقرر میشود:

ماده ۱ ـ حق صیدماهی ومروارید وموجودات دیگرآبی درآبهای ساحلی ایران که‌عرض آن‌بموجب‌قانون‌مصوب ۲٤ تیرماه۱۳۱۳ شش‌میل‌دریائی (۱۱۱۱۲متر) معین گردیده‌همچنین‌دردریاچه‌هاورودخانه‌های‌داخلی‌منحصراً باتباع ایران‌و کشتیها وجهازهاوسایروسایل‌صیدایران‌تعلق داردواتباع‌ومؤسسات‌وشرکت‌های‌خارجی‌حق صیددرآبهای ساحلی وآبهای داخلی‌ایران راندارند مگر باجازه‌دولت ایران .

تبصره ۱ ـ درصورت ایجاب حفظ نسل ماهی ومروارید و سایر موجودات آبی دولت ایران میتواند صیدآنها را درمنطقه که عرض آن بیش‌از ٦ میل دریائی خواهد بودجهت خارجی‌ها ممنوع اعلام نماید .

ماده ـ هرنوع جهاز صیادی خارجی (کشتی ـ جهاز ـ قایق ـ بلم وغیره که دراین قانون فقط باسم‌جهاز خوانده میشود) درمنطقه آبهای ساحلی ایران اقدام بصیدماهی وسایر موجودات آب بنماید متخلف شناخته شده توقیف خواهد شدو ماهی وسایر موجودات آبی‌صید شده وتور وآلات دیگر صیادی آن بنفع دولت ایران‌ضبط وازطریق مزایده‌بفروش خواهدرسید. بعلاوه ازهرجهاز بادبانی‌متخلف از۱۰۰۰ تا ۳۰۰۰ ریال وازهرجهازموتوری متخلف۱۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ ریال بنفع دولت ایران جریمه گرفته خواهد شد .

تبصره ۱ ـ درصورتی که‌صاحبان‌جهاز تامدت دوهفته‌جریمه معین‌شده‌رانپردازند جهاز بطریق مزایده فروخته خواهدشد وازمبلغ آن جریمه مقرر برداشته می شود .

تبصره ۲ ـ ضبط ماهی وموجودات‌دیگر آبی صید شده وآلات صید جهاز متخلف وتعیین میزان جریمه درحدودی که درهمین ماده ذکرشده وفروش ماهی‌و موجودات دیگرآبی صیدشده وفروش جهاز صیادی‌طبق تبصره۱ این ماده بوسیله کمیسیونی‌مرکب ازنمایندگان وزارت کشاورزی‌ودارائی وکشوردرهر محل‌طبق

صورت مجلس انجام میگیرد .

تبصره ۳ - وجوهیکه طبق همین مـاده وصول خواهد شد بوسیله وزارت دارائی وصول و با نظر وزارتین دارائی و کشاورزی بمنظور اجرای این قانون بمصرف خواهد رسید .

ماده ۳ - وزارتین کشاورزی ودارائی مجاز خواهند بود که هر گونه‌مقرراتی که جهت انجام این‌قانون ضروری با شدتنظیم وپس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء بگذارند .

۶-قوانینی که‌شامل‌دامپزشکان میشود وبایدازآن‌استفاده گردد

کارشناسی

کارشناسی عبارت ازاینستکه اشخاصی راکه متخصص درفنی میباشند مأمور بررسی درامری نموده ومتخصصین پس از بررسی نتیجه مطالعه خوددرااعلام دارند . اشخاصیکه باین سمت تعیین میشوندکارشناس نامیده میشوند .

درمعاملات مربوط بحیوانات و کلیه دعاوی که ایجاد میشود دامپزشك بعلت تخصصی که دارد میتواند بعنوان کارشناس تعیین گردد .

در این مورد ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن‌ماه ۱۳۱۷ که‌میگوید.« هر گاه‌درفن معینی کارشناس‌رسمی نباشدداد گاهها وپارکه‌ها ومقامات صلاحیت‌دار میتوانند هر موقع که احتیاج بانتخاب کارشناس در آن فن داشته‌باشند از بین کسانیکه‌شغل وحرفه ومعلومات آنها مربوط بآن‌فن‌باشد یك‌یاچند نفرمعتمد را بسمت کارشناس‌انتخاب کنند. کارشناسانیکه باین‌ترتیب انتخاب‌میشوند بایددر پیشگاه دادگاه یاپارکه انتخاب کننده مقامات صلاحیت‌دار ومطابق ماده ۵ سوگندیاد کنند وازحیث تخلف‌تابع مقررات انتظامی کارشناسان رسمی‌هستند ودرصورت‌استنکاف ازقبول‌کارشناسی بدون عذرقانونی موردتعقیب واقع‌شده بیك‌الی سه‌سال محرومیت ازاشتغال پیشین بشغل یاحرفه‌مربوط محکوم خواهدشد» صراحت دارد وباستناد آن هردامپزشکی میتواند دردعاوی مربوط بدامها بعنوان‌کارشناس انتخاب گردد .

کارشناسان بردودسته‌تقسیم میشوند: کارشناسان‌رسمی و کارشناسان غیر رسمی.

درتمام‌نقاط‌عالم‌برای دعواهای‌مربوط بدواب بخصوص که قوانینی‌مخصوص به‌بیماریها

وجود دارد کارشناسان رسمی دامپزشك درهریك ازحوزه‌های وزارت داد گستری انتخاب میگردند که بایستی در ایران نیز عملی گردد. بموجب اطلاعاتی که بدست آورده‌ام تا کنون نه بعنوان کارشناس رسمی بلکه کارشناس غیر رسمی هم ازوجود دامپزشك استفاده نگردیده و بدون شك این عدم توجه مربوط به بی اطلاعی مقامات داد گستری است. درهرصورت از نظر اینکه قانون راجع بکارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۱۷ باید مورد استفاده قرار گیرد بذکر آن میپردازیم :

قوانین مربوط بکارشناسان رسمی بشرح زیر است:

ماده ۱ ـ درحوزه‌هائیکه وزارت دادگستری اعلام میکند هر وقت رجوع بکارشناس لازم باشد دادگاهها وپارکه‌ها وهر مقام رسمی دیگر باید منحصراً از بین کارشناسان رسمی انتخاب کنند .

تبصره ـ درهر مورد که تعیین کارشناس مطابق قانون بااصحاب دعوی است طرفین درصورت تراضی میتوانند ازغیر کارشناسان رسمی انتخاب نمایند .

ماده ۲ ـ شرایط کارشناسان رسمی ازقرار زیراست :

۱ ـ داشتن تخصص کامل درعلم یافنی که داوطلب کار شناسی در آن هستند .

۲ ـ داشتن بیش از ۳۰ سال .

۳ ـ عدم شهرت بفساد اخلاق وتجاهر باستعمال مسکر و افیون .

٤ ـ نبودن تحت ولایت وقیمومیت .

٥ ـ عدم محکومیت بجنایت ومحکومیت بجنحه که مستلزم محرومیت ازشغلی است که تخصص در آن دارند وهمچنین عدم محکومیت بکلاه برداری وخیانت در امانت وسرقت وورشکستگی بتقلب وجنحه‌های مذکور دراین قانون .

٦ ـ عدم محکومیت بانفصال ابد ازخدمات دولتی .

ماده ۳ ـ ترتیب دعوت وانتخاب کارشناسان رسمی در آئین نامه وزارت داد گستری معین میشود .

ماده ٤ ـ کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای جرائم مذکور در شق ٥ از ماده ۲ قرار بگیرند ازشغل کارشناس رسمی معلق میشوند. مقصود ازتعقیب جزائی صدور ادعانامه است .

ماده ۵ ـ کارشناس رسمی بایددرمرکز درحضور کمیسیونی مرکب اززئیس، مدعی‌العموم استیناف ورئیس اداره فنی و درخارج ازمرکز در حضور کمیسیونی مرکب اززئیس ومدعی‌العموم عالیترین دادگاه محل سوگند یاد نمایند که در کلیه اموری که برای کارشناسی بآنان رجوع میشود خدارا حاضروناظر دانسته براستی ودرستی عقیده خودرا اظهار نمایند ونظریات خصوصی‌را درآن دخالت نداده تمام نظرخودرا نسبت باموری که بایشان مراجعه‌شده اظهار کرده وهیچ چیزرا مکتوم ننموده وبرخلاف واقع چیزی نگویند.

ماده ۶ ـ پس ازاجرای‌مراسم سوگند ازطرف اداره فنی وزارت‌دادگستری بکارشناس پروانه داده خواهد شد این پروانه دراول هرسال تجدید میشود.

ماده ۷ ـ کارشناسانی که سوگند یادکرده‌اند برای تجدید پروانه درسنوات بعد ازیادکردن سوگند معاف خواهند بود.

ماده ۸ ـ کارشناس رسمی باید وظائف مرجوعه را در اسرع اوقات انجام داده وبهیچ وسیله وعنوان اظهار عقیدهٔ خودرا بتأخیر نیاندازد.

ماده ۹ ـ درصورتیکه کارشناس درعقیده خود اشتباه نموده واین اشتباه در اثر مسامحه بعمل آمده باشد متخلف بسه‌ماه تادوسال محرومیت ازکارشناسی‌رسمی محکوم خواهد شد. این محکومیت انتظامی مانع ازتعقیب حقوقی نخواهد بود.

ماده ۱۰ ـ کارشناس رسمی مکلف است درموقعیکه مقام صلاحیتدار معین میکند درجلسه دادرسی محلی که‌مقررشده حاضرشودمگراینکه عذرموجهی داشته باشد ازقبیل فوت یکی ازاقربای نسبی یاسببی تادرجه دوم ازطبقه سوم و همچنین درموقعی که موانع خارجی غیرقابل رفع که اراده اودر آنها مدخلیت نداشته مانع ازحرکت اوباشد ودرصورت امکان باید عذر خود را قبلا باطلاع دادگاه یا مقام صلاحیتدار دیگر برساند.

ماده ۱۱ ـ درصورتیکه کارشناس دردو یاچند مقام صلاحیتدار احضارشده و جمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدم بدارد ودر مورد سایر مقامات نزد مقامی که وقت‌آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود دراینصورت کارشناس مکلف است نسخه ثانی اخطار یاگواهی‌نامه دفتر را بلایحه

که برای اعتذار بمقام بعدی میفرستد ضمیمه نماید و الا غایب متخلف محسوب خواهد شد .

ماده ۱۲ ـ کارشناس مکلف است اسراری را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده است حفظ نماید درصورت تخلف علاوه برمجازات انتظامی بشش ماه تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده ۱۳ ـ کارشناس هنگام مراجعه مقام صلاحیتدار اگر جهت ردی موجود باشد مکلف است آنرا بآن مقام اظهار دارد وتشخیص کفایت یاعدم کفایت بجهت رد بامقام ارجاع کننده است. جهات ردکارشناس همان جهات رد حاکم است .

ماده ۱٤ ـ دریافت هروجه یا مالی ازاشخاص ذینفع غیر ازآنچه که دادگاه معین میکند ویا آئین نامه وزارت دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف بمجازات مرتشی محکوم خواهد شد .

ماده ۱۵ ـ کارشناس نمیتواند ازقبول کاری که باو رجوع شده خودداری نماید.

ماده ۱٦ ـ کارشناس باید در گزارشهائی که میدهد نزاکت رامراعات نماید.

ماده ۱۷ ـ کارشناس رسمی باید دارای دفتر منظمی بوده ونامه‌هائی را که راجع بکارشناسی است درآنجا بایگانی نماید .

ماده ۱۸ـ درکلیه مواردی که تأدیه دستمزدکارشناس کلا یا بعضاً بعهده معسر است کارشناس رسمی بایدنسبت بمعسر موقتاً مجانی رسیدگی و اظهار عقیده نماید ونیز نسبت بدعاوی که مدعی به آن کمتر از یکهزارریال است درصورتیکه دادگاه یامقامی که تعیین کارشناس نموده نظر بعدم اهمیت موضوع رسیدگی مجانی رامقتضی بداند هریک ازکارشناسان رسمی مکلفند اینگونه ارجاعات دادگاه یامقام صلاحیت دار دیگر را که تعدد آن نسبت بهریک نباید درسال ازسه تجاوز نماید بدون مطالبه حق الزحمه رسیدگی کرده اظهار عقیده نمایند .

ماده ۱۹ـ مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است ومطابق آئین نامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده ۲۰ـ وزیر دادگستری میتواند همینقدر که ازسوء رفتار واخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امر به تعقیب انتظامی اوداده ودر موردی که اشتغال بکارشناسی

او منافی باحیثیت کارشناسان رسمی باشد اورا ازشغل کارشناس رسمی معلق نماید.

ماده ۲۱ - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرار زیر است :

۱ - توبیخ شفاهی.

۲ - توبیخ کتبی بادرج در پرونده.

۳ - جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال.

٤ - توبیخ بادرج درمجله رسمی.

٥ - محرومیت موقت ازسه ماه تادوسال.

٦ - محرومیت دائم ازشغل کارشناسی .

ماده ۲۲ - مرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان دوسال از تاریخ وقوع تخلف ویا آخرین تعقیب انتظامی است .

ماده ۲۳ - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی درانجام کارشناسی مسامحه کرده ودستور مقامی که کارشناسی راباو رجوع نموده رعایت نکرده یادعوت آن مقامرا برای اداء توضیحات اجابت ننموده یاتوضیحاتی راکه خواسته شده نداده یا نقص کارشناسی رارفع ننموده یااز اظهار عقیده یااز امضاء نظری که اظهار کرده امتناع نموده یادرمهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خودرا نرسانده یا بدون عذرموجه استعفاء نموده یادر مجلس کارشناسان برای رسیدگی واظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست ودادگاه پس از اخطار باو که اگر بخواهد درمقام مدافعه برآید نظر باهمیت متخلف اورا بتأدیه جریمه نقدی ازیکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید واینگونه جرائم درصندوق دادگستری که دراین مورد عنوان صندوق جرائم را خواهد داشت جمع آوری شده وبه تصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد. مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیر رسمی نیز اجرا میشود .

ماده ٢٤ - هرگاه کارشناسی دروقت مقرر حاضرشود وبواسطه تخلف یکی ازصاحبان کارازحضوردروقت مقرر یاعدم تهیه وسائل کار اجراء کارشناسی بتعویق افتد جبران تضییع وقت کارشناس وهزینهٔ که کرده باشد بعهده طرف متخلف است ودادگاه حقی راکه درمقابل تضییع وقت کارشناس باید داده شود بدرخواست او معین ووصول وایصال مینماید ونیزدرمواردی که بواسطهٔ صلح وغیره اجراء کارشناسی

مقتضی نباشد حق مزبور رعایت میشود .

ماده ۲۵ ـ دادگاه و پارکه و هر مقام رسمی دیگری که کارشناس معین میکند باید طرز رفتار واخلاق آنهارا مراقبت نموده و هرگونه تخلف که مشاهده نمودند باداره فنی گزارش دهند عدم رعایت مقررات این ماده برای مأمورین دولت مستلزم تعقیب انتظامی است .

ماده ۲۶ ـ طرز رفتار واعمال یك ساله کارشناسان رسمی در تجدید انتخاب آنان برای سال بعد مؤثر خواهد بود .

ماده ۲۷ ـ درصورت فوت و حجر کارشناس رئیس اداره فنی وزارت دادگستری درمرکز ومدعی العموم بدایت درسایر حوزه ها برگها واسنادراجع بامور کارشناسی ـ را جمع کرده وبایگانی مینماید. درصورتیکه بین آن اشیاء یااسنادی متعلق بهمردم باشد بصاحبان آنها رد میکند .

ماده ۲۸ ـ هرگاه کارشناس ضمن اظهار عقیده برخلاف مشهودات خود چیزی بنویسد جاعل دراسناد رسمی محسوب میشود ـ هرگاه کارشناس دراظهار عقیده کتبی یازبانی خود راجع بامر جنحه ویاحقوقی تمام واقع راذکر نکند بحبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و اگر بر خلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بحبس تأدیبی ازشش ماه تادو سال محکوم میشود .

هرگاه کارشناس دراظهار عقیده کتبی یازبانی راجع بامر جنائی تمام واقع را ذکر نکند بحبس تأدیبی ازیکسال تاسه سال واگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بحبس باکارازسه سال تاپنج سال محکوم خواهد شد. هرگاه کارشناس درچیزی که برای آزمایش دردسترس او گذاشته شده باسوء نیت تغییر بدهد اگر کارشناسی برای امر جنحه یاحقوقی باشد بحبس تأدیبی اریکسال تاسه سال واگر برای امر جنائی باشد بحبس مجرد ازسه سال تاپنج سال محکوم خواهد شد. مجازاتهای مذکور دراین قانون درصورتی اعمال میشود که عمل مشمول مقررات شدید تری نباشد و اگر نه مجازات اخیر اعمال خواهد شد. اگر گزارش خلاف واقع درحکم دادگاه مؤثر شده باشد کارشناس بیك درجه مجازات بالاتر از مجازات مذکور درفوق محکوم خواهد شد .

مفاد این ماده نسبت بکارشناسان غیر رسمی نیز رعایت خواهدشد .

(ماده ۲۹ این قانون درصفحه ۲۱۸ ذکرشده است)

در رجوع بکارشناس

(قانون آئین دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریورماه ۱۳۱۸)

ماده ٤٤٤- درمواردی که رجوع بکارشناس لازم باشد دادگاه میتواند بنظر خود یا بدرخواست اصحاب دعوی و یا یکی از آنها قرار رجوع بکارشناس بدهد درقرار دادگاه باید موضوعی که عقیده کارشناس نسبت بآن لازم است و مدتیکه کارشناس باید اظهار عقیده کند معین شود .

ماده ٤٤٥ – کارشناس را باید طرفین بتراضی معین کنند و هرگاه تراضی نشد خود دادگاه بقرعه معین مینماید. ممکن است کارشناس یکنفر یا بیشتر معین شود ولی عده منتخبین باید طاق باشد ـ درحوزه‌هائی که قانون راجع بکارشناس رسمی اجراء نشده باشد ترتیب انتخاب کارشناس بقرعه دردادگاه بموجب آئین نامه وزارت دادگستری بعمل خواهد آمد .

ماده ٤٤٦ – فقط اشخاصی باید بکارشناسی معین شوند که بمناسبت علم یاشغل یا کسب دارای معلوماتیکه لازم است باشند. کارشناسان میتوانند استعفا نموده و یارد شوند جهات رد کارشناسان علاوه برعدم کارشناسی همان جهات رد دادرسان است

ماده ٤٤٧ – درصورتیکه کارشناسان بتراضی طرفین معین شده باشند رد یا تغییر آنها باید بتراضی باشد مگراینکه علت رد بعداً حادث شود .

ماده ٤٤٨ – هرگاه درتعیین کارشناسان تراضی نشود رد آنان در مدت سه روز ازتاریخ اعلام تعیین کارشناس ازطرف دادگاه باصحاب دعوی باید اظهارشود مگر اینکه جهت رد بعد معلوم و یا حادث گردد دراینصورت رد کارشناس و یا کارشناسان که معین شده‌اند تاقبل ازصدور رأی آنها جائز است .

ماده ٤٤٩ – وقت ومحل رسیدگی را درصورتی که از طرف دادگاه معین نشده باشد کارشناس معین کرده و بدادگاه اطلاع میدهد مدیر مدیر دفتر دادگاه باید درظرف دوروز طرفین دعوی را ازمحل ووقتی که معین شده است مطلع نماید که اگر بخواهند حاضر شوند .

ماده ٤٥٠ ـ دادگاه میتواند درصورت لزوم کارمند علی‌البدل یا مدیر دفتر خودرا برای نظارت مأمور کند .

ماده۴۵۱ ـ هرگاه تحقیقات درخارج ازمقر دادگاه رسیدگی کننده بدعوی باید اجراء شود دادگاه میتواند انتخاب کارشناسان رابطریق قرعه درصورتی که طرفین بتراضی معین نکرده باشند بدادگاهی که تحقیقات در مقر آن دادگاه اجراء میشود واگذار نماید .

ماده ۴۵۲ ـ عدم حضور طرفین که احضار شده باشندمانع ازانجام تحقیقات نخواهد بود .

ماده ۴۵۳ ـ کارشناسان درظرف پنج‌روز از تاریخ ابلاغ تعیین آنها باین سمت باید سمت مزبوررا قبول یا رد نمایند ـ درصورتی که کارشناس کارشناسی را قبول کرده باید درظرف مدتی که معین شده است عقیده خودرا بدادگاه برساند و چنانچه مدت نامبرده کافی نباشد فقط یکبار میتواند از دادگاه درخواست تمدید مدت کند . هرگاه کار شناس درظرف مدت معین عقیده خود را بدادگاه نرساند بدرخواست هریك ازاصحاب دعوی کارشناس دیگر معین میشود وهریك ازاصحاب دعوی که ازتخلف کارشناس متضرر شده باشد میتواند ازکارشناس مطالبه خسارت نماید . کارشناس متخلف مستحق حق‌الزحمه نیست .

ماده ۴۵۴ ـ کارشناس بایدعقیدهٔ خودرا باجهات آن‌نوشته وبدادگاه بفرستد و هرگاه کارشناس متعدد باشد ممکن است یکنفر عقیده کارشناسان را نوشته و دیگران امضاء نمایند و در صورتی که نتوانند بزبان فارسی بنویسند کسی که از طرف دادگاه مأمور نظارت‌است عقیده کارشناسانرا نوشته‌واین نکته رادرصورت مجلس قید مینماید .

ماده ۴۵۵ ـ درصورتیکه ازطرف دادگاه کسی بسمت نظارت در تحقیقات معین نشده باشدکارشناس میتواند درداد گاهی که رجوع بکارشناس کرده است یا دادگاهی که موضوع تحقیق درمقر آن دادگاه واقع است حاضر شده شفاهاًعقیده خودرا اظهار نماید .

اظهارات کارشناس‌درصورت‌مجلس آن‌دادگاه‌نوشته شده وبامضاء کارشناس ودادرسی دادگاه میرسد ـ هرگاه کارشناس درددادگاهی که موضوع تحقیق درمقر آن دادگاه‌است اظهارعقیده کرده‌باشد صورت‌مجلس بدادگاهیکه‌نظرکارشناس‌را

خواسته است فرستاده خواهد شد .

ماده ٤٥٦ ـ پس از وصول عقیده کارشناس بدفتر دادگاه مدیر دفتر وقت دادرسی رامعین کرده و بطرفین اطلاع میدهد ودر جلسه دادگاه عقیده کارشناس قرائت میشود وطرفین میتوانندا گراظهاری نسبت برأی کارشناس داشته باشند بنمایند.

ماده ٤٥٧ ـ درصورتیکه تکمیل یا توضیح تحقیقات کارشناس لازم شود دادگاه صادر کننده قرار یادادگاه مأمور اجرای آن میتواند کارشناس را احضار کرده تکمیل یاتوضیح لازم رااز آنان بخواهد ودرصورت عدم حضور جلب خواهند شد . هرگاه دادگاه پس از اخذ توضیحات کارشناس کارشناسی راناقص بیابد میتواند قرار تکمیل آنرا بهمان کارشناس یاکارشناس جدید محول نماید .

ماده ٤٥٨ ـ حق الزحمه کارشناس راقبل ازمباشرت آنان به تحقیقات درصورتی که اصحاب دعوی معین نکرده باشند دادگاه معین ومقدار حق الزحمه با رعایت کمیت و کیفیت ووقت وارزش زحمتی که کارشناس متحمل شده است بارعایت آئین- نامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده ٤٥٩ ـ درصورتیکه ارجاع بکارشناس بدرخواست یکی از اصحاب دعوی شده است تأدیه حق الزحمه کارشناس بعهده او است وهرگاه ارجاع بکارشناس بدرخواست طرفین یابنظر دادگاه بوده تأدیه حق الزحمه بالمناصفه بعهده طرفین- است ودر هرصورت باید حق الزحمه قبل از مباشرت کارشناس بانجام عمل درصندوق دادگاه تودیع شود .

ماده ٤٦٠ ـ درصورتیکه عقیده کارشناس بااوضاع واحوال محقق ومعلوم مسئله موافقت نداشته باشد دادگاه متابعت آن عقیده را نمی نماید .

ماده ٤٦١ ـ اگر یکی از کارشناسان درموقع رسیدگی ومشاوره حاضر بوده ولی برای اظهار عقیده بدون عذر موجه حاضر نشود ویا ازابراز عقیده امتناع نماید عقیده ای که از طرف اکثریت اظهار میشود کافی است . عدم حضور و امتناع کارشناس از اظهار عقیده یا امضاء رأی ازطرف کارشناسان دیگر بایدتصدیق وامضاء شود .

ماده ٤٦٢ ـ درمورد کارشناسان رسمی درصورت تعارض بین مقررات این مبحث وقانون مربوط بآنها قانون راجع بکارشناسان رسمی مصوب ٢٣ بهمن ماه ١٣١٧ نافذ و معتبر خواهد بود .

درصورتیکه‌دامپزشکان بعنوان کارشناس انتخاب گردندبایستی راپرت‌خود- رابشرحیکه درپائین ذکر مینمائیم تنظیم کنند :

گزارش کارشناس - گزارش کارشناس شامل سه قسمت خواهد بود : مقدمه- شرح موضوع کارشناسی شده - نتیجه که بدین ترتیب تهیه میشود :

۱ - مقدمه - ماامضاء کنندگان (نام - نام فامیل - شماره سجل‌احوال صادره از - شغل مسکن کارشناس) .

که‌بموجب‌دستورداد گاه ...... مورخه .... شماره .... مأمور کارشناسی درموضوع .... شده‌ایم درتاریخ .... سوگند یادنموده ودر تاریخ ....برای کارشناسی درمحل .... درساعت .... باحضور آقایان .... طرفین دعوی حاضر شده‌وپس از بررسی(امتحانات وکالبد شکافی وغیره) برای‌تعیین اینکه......... چنین نتیجه گرفته‌ایم .

۲ - شرح موضوع - این‌قسمت ازراپرت باموضوع‌موردکارشناسی‌تغییرمی- نماید وباید جامع عملیات و بیانات اصحاب دعوی باشد .

۳ - نتیجه - درنتیجه عقیده‌ما براینست که ....

(درصورتی که عقیده کارشناسان مختلف باشد)

درنتیجه عقیده آقایان .... بعلت مشاهده (جراحات ...... و نشانیهای ....)اینست که ....و آقای .... بعلت‌مشاهده(جراحات ....ونشانیهای........) اینست که .... میباشد .

آقای .... مـأمور تهیه راپرت شده وامضاء کنندگان مفاد آنرا گواهی مینمائیم. تاریخ کارشناسی ...... محل امضاء کارشناسان ....

قانون کارشناسان رسمی بمقتضای روز واحتیاج تکمیل گردیده وموادی از آن اصلاح شده است وهمچنین برای شروع بکارشناسی در نقاط مختلف کشور بخشنامه‌هائی صادر گردیده است.

درپائین آنچه دردسترس ما قرار گرفته ذکر مینمائیم:

شماره ۳۱٦٦ مورخ ۱۳۲۲/۳/۲۹

ماده اول آئین نامه قانون کارشناسان مصوب بهمن ماه ۱۳۱۷ بشرح زیر اصلاح میشود:

«بمنظوراجراء ماده ۳ قانون کارشناسان رسمی برای هرحوزه که کارشناس تعیین نشده ویا دررشته های مختلفه فنی کارشناس بحد کافی وجود ندارد اداره فنی با اجازه وزارت دادگستری در مرکز رأساً آگهی منتشر نموده ودر شهرستانها اجازه انتشار آگهی‌را میدهد که داوطلبان کارشناس رسمی درطهران باداره نامبرده ودر شهرستانها بدادسرای محل درخواست کارشناسی بدهند.»

مقررات

نظر بماده اول کارشناسی‌مقرر میدارد. که ازتاریخ اول فروردین۱۳۱۹هر-وقت رجوع بکارشناس لازم‌باشد دادگاهها ودادسراها وسایر مقامات دادگستری مرکز باید منحصراً ازبین‌کارشناسان رسمی که صورت آنان از طرف اداره فنی اعلام میشود کارشناس انتخاب نمایند.

بخشنامه شماره ٤١٤ - ۱۹/۱/۱۷ راجع بکارشناسان رسمی درمشهد.

بخشنامه شماره ٤١۳ - ۱۹/۱/۱۷ درچهار ماده بتمام دادگاهها و دادسرا ها وسایر مقامات دادگستری ابلاغ شده دربند ٤ مینگارد:

«اگر درفن‌معینی کارشناس رسمی بعده کافی موجود نباشد مراتب‌را باداره فنی اعلام دارید تادر موقع تجدید انتخاب این‌نکته منظورشده وبرای تکمیل‌تعداد آنهااقدام شود.»

بموجب بخشنامه شماره ۳٤۰۸ در مورد ماده ۲۳ قانون کار شناسان دستور

داده شده است از مسامحه کاری جلوگیری شود ودرصورت کوتاهی کارشناس مراتب باداره فنی اطلاع داده شود .

بموجب بخشنامه‌های زیر در تاریخهائیکه ذکر شده‌است قانون کارشناسی در نقاط مختلف کشور که درجدول پائین ذکرمیشود متداول شده است :

بخشنامه شماره	تاریخ	محلیکه قانون کارشناسی عملی گردیده است
۲۲٤٥-۸۱۹	۱۳۱۹ر۱ر۲٦	قزوین
۲٤۹-۱۲٥۱	۱۹ر۲ر۸	قم
۳۲٥۰-٤۱٦	۱۹ر۳ر۲۷	اردبیل
٤۲۰-۳۲٤۹	۱۹ر۳ر۲۸	همدان
۳٦۸۹	۱۹ر٤ر۱۱	ساوه
۳٦۹۰	۱۹ر٤ر۱۱	اراك
٤۱٥٤	۱۹ر٤ر۱۹	نیشابور
٤۱۸٦	۱۹ر٤ر۲۰	شاهرود
٤۹۳۷	۱۹ر٥ر۱٥	سنندج
٤۹۳٦	۱۹ر٥ر۱٥	سمنان
٥۲٥۰	۱۹ر٥ر۲۳	یزد
٥۳۹٥	۱۹ر٥ر۲۸	گرگان
٦٦٥۳	۱۹ر۷ر۹	تبریز
۷۱۸٦	۱۹ر۸ر۱۰	کرمان
۷۱۸۸	« « «	بیرجند
۷۱۸٤	« « «	کاشان
۷٥۸۱	۱۹ر۸ر۱۳	خرم آباد
۷٥۸۲	۱۹ر۸ر۱۳	بروجرد
۸۰۲٤	۱۹ر۹ر۱	زابل

بخشنامه شماره	تاریخ	محلیکه قانون کارشناسی عملی گردیده است
۸۰۶۵	۱۹ر۹ر۱	اصفهان
۹۲۲۹-۱۳۲۳	۱۹ر۹ر۱۹	رضائیه
۹۲۲۸-۱۳۲٤	۱۹ر۹ر۱۹	بابل
۹۸۷۵	۱۹ر۱۰ر۹	زنجان
۱۰۱۱۷	۱۹ر۱۰ر۱٤	قوچان
۱۰٤۱۵	۱۹ر۱۰ر۲۳	خوی
۲۳۰۳	۲۰ر۳ر۳	رشت
۱۰۲۰۳-۳۰۵۵	۲۰ر۳ر۲٤	آبادان
۵۰۹-٤۰۵٦	۲۰ر٤ر۱۹	ساری
۵۷٦-۵۱۵۷	۲۰ر۵ر۱۵	زرند کرمان
۵۸۳-۵۱۵۵	۲۰ر۵ر۱۸	شاهی
٦٤٤-۵۱۵٦	۲۰ر۵ر۱۹	آستارا

درسال‌های اخیر ممکن‌است دستور شروع کارشناسی به‌نقاط دیگر کشور بخشنامه‌شده باشد. درهرصورت درتمام نقاط ذکرشده در مورد دعواهای مربوطه بدواب لازم است ازوجود دامپزشکان متخصص استفاده گردد وبدون شك راجع باین‌قسمت اقدامات لازم بایستی متداول گردد .

قوانین وآئین‌نامه های‌دیگری‌راجع بکارشناسان گذشته است که اهم آنها عبارتند از :

شماره ۳۷٦۵ — سال ۱۳۲۰

وزیر دادگستری نظر بماده۱۹۵ قانون کارشناسی مقرر میدارد

درشکایت از کارشناسان

۱ - مرجع‌شکایت از کارشناسان‌رسمی درمرکزوشهرستانهااداره‌فنی‌وزارت

دادگستری است شکایت ممکن است مستقیم یا بوسیله دادگاه ودادسرای محل باداره نامبرده داده شود .

۲ ـ شکایت نامه باید دارای مطالب زیر باشد :

الف ـ نام و نام خانوادگی و محل اقامت شاکی .

ب ـ نام و نام خانوادگی و محل اقامتگاه کارشناس مشتکی عنه .

ج ـ خلاصه و مستندات شکایت .

د ـ دادگاه یا هر مقام رسمی دیگری که به کار شناس کار ارجاع کرده با تاریخ ارجاع واظهار نظر کارشناس .

۳ـ درصورتیکه شکایت بدادگاه مربوط یامقام رسمی که بکارشناس ارجاع نموده داده شود باید بعین شکایت گزارشی از خلاصه جریان کار پیوست باشد .

٤ ـ درصورتیکه دادگاهها وسایر مقامات صلاحیتدار ازسوء رفتار واخلاق و طرز عمل رسمی کارشناسی اطلاع حاصل نمایند مکلفند مراتب را باداره فنی گزارش دهند .

٥ ـ همینکه شکایت ویا گزارش باداره فنی رسید اعم از اینکه ناقص یا کامل باشد باید دردفتر مخصوصی که برای شکایت وتعقیب انتظامی کارشناسان در قسمت کارشناسی تنظیم میشود وارد شده و برای هرشکایت یا گزارش پرونده مخصوصی تنظیم شود .

٦ ـ درصورتیکه کارشناس پیشینه دیگری داشته باشد باید پیوست پرونده شکایت و کارگزینی شده نزدرئیس اداره فنی فرستاده شود که برای رسیدگی و تعقیب نزد دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان ارسال دارد .

۷ ـ دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان همه ساله دراول سال بنابرپیشنهاد رئیس اداره فنی وتصویب وزیر دادگستری تعیین میشود .

۸ ـ رئیس اداره فنی هرگاه ادامه کار کارشناسی را منافی حیثیت کارشناسان رسمی دید پیشنهاد تعلیق اورا بوزارت دادگستری خواهد داد .

طرز رسیدگی بشکایت

۹ ـ دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان درصورتیکه مندرجات شکایت یا

گزارش را برای تعقیب کافی به‌بینند ادعا نامه تنظیم درصورتیکه محتاج بتوضیح باشد بوسیله نامه ویامرجع رسمی مربوط توضیحات‌لازمه‌راخواسته وپس‌ازتکمیل ادعانامه تنظیم میکنند .

۱۰ - درصورتیکه مندرجات شکایت یاگزارش کافی برای تعقیب نبوده و از توضیحاتی هم‌که خواسته شد موضوع قابل تعقیب بنظر نرسید دادستان قرار بایگانی نمودن شکایت‌را صادرنموده ودرصورت موافقت رئیس اداره فنی شکایت یاگزارش بایگانی والا برای‌حل اختلاف ورسیدگی بدادگاه مندرجه درماده ۱٤ احاله می شود .

۱۱ - درصورتیکه دادستان برای روشن شدن‌موضوع احتیاج به تحقیقاتی ازمشتکی‌عنه ویا اشخاص دیگری داشته‌باشد درمرکز شخصاًودر شهرستانهابوسیله دادستان یارئیس دادگاه بخش میتواند توضیحات بخواهد .

۱۲ - دادستان باید باسرع اوقات‌ادعانامه تنظیم وبدادگاه انتظامی بفرستد.

در تشکیل دادگاه انتظامی

۱۳ - برای رسیدگی بتخلفات انتظامی کارشناسان رسمی کشور یك‌دادگاه بدوی ویك دادگاه تجدید نظر در مرکز تشکیل میشود .

۱٤ - برای تشکیل دادگاه بدوی دراول هرسال پنج نفر کارمند ازطرف وزارت دادگستری بترتیب شماره تعیین‌میشود که محکمه ازسه‌نفر اول تشکیل‌شود درموقعی که هریك ازآنهامعذور باشند بترتیب‌شمارهٔ نامبرده دادگاه تکمیل‌میشود.

۱٥ - دادگاه تجدیدنظر مرکب است ازسه نفر که دونفر ازآنان همه ساله دراول سال ازطرف وزارت دادگستری تعیین ویك نفردیگر از کارمندان دادگاه بدوی متبوعه برگزیده میشود .

در طرز رسیدگی

۱٦ - ادعانامه ومستندات آن پس‌از تنظیم وتسلیم بدادگاه به مشتکی‌عنه ابلاغ میشود که جواب آنرا درظرف ده روز بوسیله اداره‌فنی بمحکمه تسلیم‌نماید

درصورتیکه شخص مورد تعقیب خارج ازمرکز باشد رونوشت ادعانامه واسناد و مدارك بوسیله دادستان باو ابلاغ میشود که از تاریخ ابلاغ درظرف ده‌روز جواب خود را بدهد .

۱۷ - هرگاه متخلف درظرف مدت‌معین جواب‌نداد دادگاه باملاحظه‌اسناد ومدارك رأی مقتضی صادر خواهد کرد .

۱۸ - حکم دادگاه بمتخلف ودادستان ابلاغ میشود .

۱۹ - رأی دادگاه انتظامی تا درجه۲ مقرر درماده ۲۱ قانون کارشناسی قطعی است .

۲۰ - هر کارشناسی که سه مرتبه محکومیت ازدرجه ۲ ببالا پیدا کرده در مرتبه چهارم از کارشناسی برای همیشه محروم میشود .

۲۱ - درصورتیکه دادستان بدادنامه صادره‌واخواهی داشته باشد باید داد-خواهی تجدید نظر بدهد .

۲۲ - واخواهی بحکم بدوی باید درظرف ده‌روز ازتاریخ ابلاغ دادنامه بعمل آید .

۲۳ - داد خواست واخواهی باید بوسیله ادارهٔ فنی بدادگاه تجدید نظر تقدیم شود .

۲۴ - همینکه عرضحال واخواهی رسید اداره‌فنی‌باید فوراً کارمندان‌دادگاه تجدید نظررا برای تشکیل دادگاه دعوت نماید .

۲۵ - رأی دادگاه تجدیدنظر قطعی است وبلافاصله باید بوسیله اداره فنی بموقع اجراگذاشته شود .

تبصره ذیل بماده ۱۵ آئین‌نامه قانون کارشناسی مصوب ۲۶مردادماه ۱۳۲۰ اضافه میشود :

تبصره - رئیس اداره فنی باید شخصاً بسمت دادستانی در هیئت تجدید نظر حاضر گردد .

تبصره زیر ماده ۱۵ آئین نامه شکایت از کارشناسان رسمی مصوب ۲۶ مرداد ۱۳۲۰ بطریق ذیل اصلاح میشود :

تبصره – رئیس اداره فنی مکلف است کـه شخصاً بسمت دادستانی در هیئت تجدیدنظر حاضر شودولی هر گاه رئیس‌اداره فنی‌قبلا درهمان پرونده سمت‌دادرسی داشته واظهارنظر نموده باشد یا بیکی ازجهات مندرج در ماده ۲۰۸ قـانون آئین دادرسی مدنی ازمداخله ممنوع باشد و یا اینکه بعلل دیگری نتواند شخصاً بسمت دادستانی‌دردادگاه تجدیدنظر حاضر شودباید مراتب‌رابوزارت دادگستری گزارش نماید تا کارمند دیگری که موقتاً بسمت دادستانی تعیین میگردد در دادگاه تجدید نظر حاضر شود .

آئین‌نامه کارشناسان

راجع بقانون دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸

ماده ۱ – دستمزد کارشناسان نظربکمیت و کیفیت کار وارزش وزحمتی که متحمل می شوند درصورتیکه قبلا مطابق ماده ٤٥٨ آئین دادرسی مـدنی اصحاب دعوی بـا رضایت کار شناس تعیین نکرده باشند بر طبق مقررات این آئین نـامه تعیین می شود .

ماده ۲ – دستمزد کارشناس قبل ازمباشرت بایددرصندوق دادگستری‌سپرده شده وقبض سپرده پیوست پرونده گردد .

ماده ۳ – دستمزد ارزیابی املاك بترتیب زیر است :

۱)- املاکی که بهای‌آنها کمتراز پنج هزارریال است از ۵۰ الی ۱۰۰ ریال .

۲)- املاکی که بهای آنهابیشتراز پنج‌هزارریال است تایکصد وپنجاه هزار ریال از ۷۰ الی ۱۵۰ ریال .

۳)- املاکی که بهای‌آنها بیشتر ازیکصد وپنجاه هزارریال است از ۱۰۰ تا ۳۰۰ ریال .

ماده ٤ – ارزیابی اموال منقول :

دستمزد ارزیابی اموال‌منقول درصورتی که بهای‌آنها ازپنجهزارریال بیشتر نباشد ازسی تاهشتاد ریال وازآن ببالا نسبت بمازاد صدی نیم الاصدی یك ونیم –

دراین‌مورد هرچه‌بهای اموال زیادتر وتعداد آنها کمتر باشد صدانه دستمزد کمتر باید منظور شود .

(چـون حیوانات بموجب آنچه قبلا ذکر نمودیم‌در جزو اموال غیر منقول « املاك »ودر جزواموال منقول میباشندلذا درتعیین حق کارشناس مواجه‌اشکالاتی خواهند شد وچون بهای حیوانات مشخص ومعین میباشد:لذا تصورمیرودا گرآنها ـ را بحساب اموال منقول درآورده ودستمزد کارشناس‌را برآن میزان محاسبه‌نمایند رفع اشکال را خواهد نمود) .

ماده۹ ـ پس از انتخاب کارشناسـان رسمی‌اقدام باجراء مراسم سوگند طبق ماده۵ قانون بعمل خواهدآمد وسپس پروانه‌کارشناس‌رسمی بآنها داده‌خواهد شد .

ماده ۱۱ ـ دستمزد پزشکان برای معاینه درمطب از ۲۰ تا ۵۰ ریال و بمنظور معاینه و توضیحات در دادگاه برای هرمرتبه از ۵۰ الی ۲۵۰ ریال .

(پزشك ودامپزشك از نظر حرفه وطرز کار چون بایکدیگر برابرند لـذا این ماده درمورد کارشناسان دامپزشك باید رعایت گردد) .

ماده ۱۳ ـ هزینه هائی که کارشناس برای رسیدگی متحمل می شود با نظر و تشخیص دادگاه پرداخت می‌شود .

ماده ۱٤ ـ درصورتی که رسیدگی درخارج ازمقردادگاه بعمل‌آید و طرف یاطرفین دعوی وسائل حرکت کارشناس را فراهم ننمایند کیلومتری ۱/۵۰ ریال‌تا ۳ ریال هزینه سفرو روزی از ۲۰ ریال تا ۵۰ریال فوق‌العاده دادگاه ازطرفین‌دعوی بتساوی درصورتی که طرفین درخواست‌ارجاع بکارشناس کرده یاخود قرارصادر کرده باشند واز درخواست‌کننده درصورتی که یکطرف درخواست کـرده باشد وصول و پرداخت خواهد کرد .

ماده ۱۵ ـ درمواردی که کارشناس درموعـد مقرر حاضر شده و بواسطه سازش طرفین اجراء کارشناسی ممکن‌نشود دادگاه میزانی که باید بـآنها پرداخت شود متناسب‌وقت‌مصروفه ووضعیت کارشناسی تعیین‌خواهد کرد درهرحال از نصف میزانهای مقرره دربالا تجاوز نخواهد کرد .

ماده۱٦ ـ هر کارشناس که بدون‌عذرموجه دروقت‌مقررحاضر نشده‌وموجب

تأخیر انجام کار شود و کارشناسان دیگر جبران تضییع اوقات خودرا ازاو مطالبه نمایند برای قطع دعوای خود مراجعه بداد گاه خواهد نمود .

ماده ۱۷ ـ درصورتی که طرفین دعوی در موعد مقرره حاضر نشده و یا موجبات رسیدگی و اجراء کارشناسی را فراهم ننمایند به تقاضای کارشناس دادگاه مطابق ماده ۲۴ قانون کارشناسی حق کارشناس را معین و حکم بپرداخت آن خواهد داد .

ماده ۱۸ ـ میزانهای مقرره درباره دستمزد عمل یکنفر کارشناس است ولی درصورتی که کارشناس بیش از یکنفر باشد برای هریك از کارشناسان دستمزد جداگانه مطابق میزانهای مقرره بالا پرداخت خواهد شد .

ماده ۱۹ ـ حق الزحمه سایر مواردیکه در آئین نامه تعیین نشده دادگاه نظر باهمیت کار و کارشناسی تعیین وصول وایصال خواهد نمود .

ماده ۲۰ ـ کارشناسان رسمی باید کارمندان وزارت دادگستری نباشند مگر اینکه معلوم شود کارمند در رشته تخصصی که درخواست صدور پروانه نموده منحصر بفرد باشد .

تبصره زیر بماده ۲۰ آئین نامه کارشناسان راجع بقانون دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸ اضافه میشود

تبصره ـ بکارمندانیکه مدت ششماه از تاریخ انتظار خدمت آنان میگذرد درصورت وجود شرایط پروانه کارشناسی داده میشود ولی درصورت ارجاع شغل پروانه کارشناسی آنان مسترد میشود ودیگر نمیتوانند درمدتیکه شاغل خدمت هستند از پروانه مزبور استفاده نمایند .

شماره ۶۵۲۱ - ۴۲۱ مورخ ۲۶٫۶٫۳۱

اصلاح آئین نامه

ماده ۹ آئین نامه دستمزد کارشناسان وتبصره ذیل آن مصوب ۱۳۲۳ بشرح زیراصلاح میشود :

«صدور پروانهٔ کارشناسی برای کارمندان اداری وقضائی وزارت دادگستری موکول باجازه مخصوص وزیر است و در هر موردکه وزیر دادگستری مقتضی

بداند میتواند پروانهٔ کارشناسی مستخدمی‌را ابطال و او را از ادامه کارشناسی ممنوع سازد .

تبصره - درموردسایر کارشناسان نیزوزیرداد گستری میتواند نظر بگزارش اداره فنی راجع بسوء رفتار وعملیات آنها دستور استرداد موقت ویا ابطال پروانه‌را صادر نماید . رئیس اداره فنی

مواد قانون استخدام کشوری که درقانون استخدام پزشکان به آن اشاره شده است

(مصوب ۲۲ قوس ۱۳۰۱ واصلاحی ۶و۱۴ آبانماه ۱۳۰۹ و۲۶ اسفندماه ۱۳۱۰ و ۲۹ شهریورماه ۱۳۱۱)

ماده ۶ - مستخدمینی که بمیل واراده خود ازخدمت وزارتخانه وادارات دولتی خارج میشوند نمیتوانند مجدداً وارد خدمت این وزارتخانه یا وزارتخانه دیگری بشوند مگر بیك درجه پائین‌تر ازرتبهٔ که درحین خروج ازخدمت‌داشته‌اند.

ماده ۷ - کسانیکه داخل خدمت رسمی‌میشوند باید برطبق مراسم مذهبی قسم یاد کنند که بمملکت وملت واصول حکومت‌ملی خیانت ننموده ودر پیشرفت صلاح و صرفه مملکت و ملت ساعی باشند و قوانین و نظامات مربوطه بمشاغل خود را کاملا رعایت کنند ترتیب مراسم تحلیف را نظامنامه هر وزارتخانه معین خواهد کرد .

ماده ۸ - مستخدمین باید درحدود قوانین موضوعه ونظامات مقرره احکام واوامر رؤساء مافوق خودرا اطاعت نمایند اعمال نظریات سیاسی درامور اداری و تبلیغات برضدمذهب رسمی مملکت ویا برعلیه حکومت‌ملی بکلی ممنوع وموجب انفصال است .

ماده ۹- هیچیك ازمستخدمین نمیتوانند احکام مقامات‌مافوق راکه‌برخلاف قوانین موضوعه باشد اجراء نمایند مگر اینکه مقام مافوق مسئولیت آنرا کتباً عهده‌دار شود .

ماده۱۹ ـ در حساب مقرریهای ماهیانه کسور تومان بنفع دولت حذف میشود.

ماده۲۸ ـ مستخدمینی که بواسطه حذف مشاغل یابنا بمقتضیات اداری بدون تقصیر بیکار شوند منتظر خدمت محسوب و تازمانیکه مجدداً متصدی شغلی نشده‌اند تامرتبه پنجم دو ثلث وازششم ببالا نصف آخرین مقرری خود را دریافت خواهند کرد واوقات انتظار خدمت درجزو مدت تصدی محسوب ودر موقع ترفیع و تقاعد منظور خواهدشد .(۱)

ماده۳۱ ـ مستخدمین دولت سالی یکماه حق مرخصی با استفاده از حقوق دارند ـ ترتیب تحصیل مرخصی را نظامنامه های اداری معین خواهد نمود .

آئین‌نامه ترتیب تحصیل مرخصی کارمندان وزارتخانه‌ها و ادارات مستقل

(مصوب دوم خرداد ماه ۱۳۱۵)

ماده ۱ ـ هرمستخدم بارتبه سالی سی‌روز حق مرخصی متوالی یامتناوب با استفاده ازتمام حقوق دارد روز های تعطیل که درطی مدت یکماه مرخصی واقع میشود ازجمع کل یکماه (۳۰ روز) کسر نخواهد شد .

ماده ۲ ـ مستخدمین دون‌رتبه وجزء سالی۱۵ روز حق مرخصی متوالی یا متناوب بااستفاده‌ازتمام حقوق‌دارند مگرمستخدمین دون‌رتبه وجزء غیرمحلی مأمور نقاط بدآب وهوا که‌درمقابل هرسال‌خدمت درآن‌نقاط حق‌استفاده ازیکماه‌مرخصی

---

(۱) مصوبات بعدی مربوط بماده ۲۸ :

بموجب ماده ۲۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱٤ مادهٔ زیرمادام که ملغی نشده باعتبار خود باقی است :

ماده ۱۵ ـ قانون متمم بودجه‌سال۱۳۱۰ـ درصورتیکه خدمات متفرقه بیکی از منتظرین خدمت رجوع شود وحقی که برای‌آن خدمت دریافت میدارد بعلاوه حقوق انتظار خدمت‌بیشتر ازحقوقی که درموقع‌خدمت دریافت‌میداشته باشد‌حقوق انتظار خدمت باو پرداخت نخواهد شد .

باحقوق خواهند داشت روز های تعطیل که درطی مدت مرخصی واقع میشوند از جمع کل مرخصی کسر نخواهدشد .

ماده ۳ - مرخصی‌ها را میتوان ذخیره و یکجا از آن استفاده نمود ولی در یك سال هیچ‌مستخدم بـارتبه بیش‌از ۱۲۰ روز وهیچ مستخدم دون‌رتبه وجزء بیش از ۶۰روز حق‌استفاده ازمرخصی نخواهد داشت .

ماده ٤ - هرمستخدمی که تحصیل مرخصی نموده باید تمام مرخصی تحصیل شده‌را بموقع استفاده بگذارد مگرآنکه وزارتخانه یااداره مربوطه اورا دعوت بکار نماید .

ماده٥ - کلیه‌غیبتهای بااجازه ازخدمت‌بابت مرخصی‌سالیانه محسوب‌میشود.

تبصره - مفاد مواد ٤و٥ درمورد مستخدمین جزء ودون رتبه‌نیز لازم‌الرعایه خواهد بود .

ماده٦ - بمستخدمین بارتبه که‌ازتمام مرخصی مذکور درمادهٔ۳ این‌نظامنامه استفاده کرده باشند اگر بازمرخصی بخواهند ممکن است بدون استفاده از حقوق داده شود واین مرخصی درتمام مدت خدمت ازچهارماه تجاوز نخواهد کرد و این مدت جزء تصدی محسوب میشود .

تبصره - بمستخدمین جزء درمورد ماده‌فوق بیشتراز دوماه‌مرخصی‌داده‌نمی‌شود مشروط برآنکه لااقل سه‌سال متوالی خدمت کرده باشند .

ماده ۷ - هرگاه مستخدمی مریض شده وطبیب معتمد وزارتخانه مرض اورا تصدیق نمود تامدت‌شش‌ماه حقوق او برای معالجه پرداخته خواهد شد وچنانچه‌پس ازمدت مزبور بهبودی حاصل ننمود تاششماه‌نیزاز مرخصی استحقاقی ویادرصورت عدم استحقاق ازحقوق انتظار خدمت استفاده خواهد نمود وبعداً هرگـاه بهبودی نیافت ونتوانست متقاعد شود مشمول مادهٔ ٤٦ قانون استخدام خواهد شد . (۱)

---

(۱)ماده٤٦ قانون‌استخدام که درماده ۷ بآن اشاره شده چنین است :

ماده٤٦ - مستخدمینی که علیل یابواسطه حـادثه ناقص شده واز کار کردن باز بمانند بدون‌رعایت مدت‌خدمت ثلث بلاکسر مقرری‌آخرین خدمت خودرا مادام‌العمر بطور وظیفه دریافت میدارند ولی‌هرگاه حادثه مذکور درنتیجه ایفای‌وظیفه

بقیه‌در صفحه بعد

تبصره ماده ۷ ـ مقررات ماده فوق باستثناء استفاده از حقوق انتظار خدمت شامل مستخدمین جزء ودون رتبه نیز خواهد بود .

ماده۸ ـ وزارتخانه‌ها میتوانند اجازهٔ اعطای مرخصی را برای مدتی که مقتضی میدانند برئیس استخدام ورؤسای خارج ازمرکز بدهند .

ماده۹ ـ هرگاه رئیس اداره اعطای مرخصی را بهریك ازاعضاء خود ازجهت مدت یاتاریخ ابتداء استفاده منافی حسن جریان امور اداره بداند موقتاً میتوانند از تصویب خود داری کرده و اعطای آنرا در جریان همان‌سال بموقع مناسب تری موکول نماید .

ماده ۱۰ ـ وزارت خانه‌ها میتوانند بمستخدمین رسمی خود که انتظار خدمت آنها راطبق ماده ۲۸ قانون استخدام درنظر خواهند گرفت درصورت وجود اعتبار واستحقاق قبل ازصدور حکم انتظار خدمت تاچهارماه مرخصی باپرداخت تمام حقوق بدهند همچنین بمستخدمین دون‌رتبه وجزء که بدون تقصیر معافیت آنها در نظر گرفته میشود درصورت وجود اعتبار و استحقاق میتوان تا دو ماه مرخصی اعطاء نمود .

ماده ۱۱ ـ درمدتیکه مستخدمی بمرخصی میرودوظائف اورا برحسب تشخیص رئیس اداره مربوطه مستخدمین دیگر عهده‌دار میشوند .

تبصره ۱ ـ هرگاه مأموری درایران ویا خارج ازایران در محل مأموریت خود عضودیگری نداشته باشد که کارها رادر مدت مرخصی آن مأمور عهده‌دار شود باید عضودیگری بجای او فرستاد .

تبصره ۲ـ دربودجه هروزارتخانه باید خرج سفر وفوق‌العاده این قبیل موارد پیش بینی شود .

بقیه ازصفحه قبل

یا برای نجات شخصی ازمهلکه روی‌دهد دو ثلث بلاکسر مقرری مزبور درحق آن شخص برقرار خواهد شدبا رعایت اینکه ثلث مذکور ازمیزان حقوق تقاعدی که ممکن بود مطابق ماده ٤٥ بمستخدم مزبور داده شود کمتر نباشد والا مبلغ اکثر را دریافت خواهد نمود .

ماده ٤٥ ـ میزان حقوق تقاعد مساویست بایك شصتم حد وسط مقرری سه سال اخیر خدمت ضرب در عده سنوات خدمت .

ماده ۱۲ ـ بمدت انتظار خدمت مرخصی تعلق نمیگیرد .

ماده ۱۳ـ اگر مستخدم بارتبه درانقضای مرخصی بدون‌عذر موجه سرخدمت حاضر نشده و تقاضای تمدید مرخصی‌هم ننموده باشد وغیبت‌اواز ده‌روز تجاوز کند بمحاکمه اداری جلب خواهد شدو درصورتیکه مدت غیبت بدون اجازه زائد برده روز باشد مشمول ماده۶ قانون استخدام کشوری گردیده واز همان قرار بامستخدم مزبور رفتار خواهد شد .

تبصره ـ قسمت اول مـاده فوق شامل مستخدمین دون رتبه نیز خـواهد بود تـکلیف غیبت عذرموجه و اجازهٔ مستخدمین جزء را نظامنامه مخصوص استخدامی ومحاکماتی آنها معلوم خواهد کرد .

ماده ۱٤ ـ مستخدمینی که برای تمدید مرخصی خـود بتوسط اداره مربوطه تقاضای اجازه میکنند باید تقاضای مرخصی وقتی برسد که مرخصی اولیـه آنها منقضی نشده باشد مـگر اینـکه وزارتخانه تشخیص دهد که وصول تقاضای تمدیدقبل ازخاتمه مرخصی مقدور نبوده است .

ماده ۱٥ ـ حقوق مدت مرخصی استفاده نشده مستخدمین بـا رتبه وجزء که فوت مینمایند اعم از اینـکه بسن تقاعد رسیده یا نرسیده باشد بوراث قانونی آنهـا پرداخته میشود ولی در هیچ مورد این‌حقوق بیش از چهارماه تـأدیه نخواهد شد . مفاد این ماده درمورد فوت مستخدمین دون رتبه نیز رعایت میشود .

ماده ۱٦ ـ مرخصی که مستخدمین برحسب مواد۱و۲ طلبکارمیشوندعبارت‌ـ است از مرخصی که از فروردین سنه ۱۳۰۲ ببعد بموقع استفاده گذارده اند .

مستخدمین بابت مدت قبل از خدمت ۱۳۰۲ نمیتوانند مرخصی مطالبه کنند مـگراینـکه بین آنمدت ومدت‌خدمت بعداز فروردین ۱۳۰۲ فاصله نشده واز آن‌بابت مرخصی بآنها اعطاء نشده باشد .

ماده ۱۷ ـ حقوق مرخصی بدون استفاده ازحقوق درصورتیـکه عضوی‌بجای او گماشته‌نشود ویا کفالت بدیـگری‌داده نشده باشد طبق‌بند ٤ ماده٥٧ قانون‌استخدام کشوری باید بصندوق تقاعد ووظایف وراث مستخدمین تحویل شود مـگردرمورد کنتراتی و دون رتبه که حقوق مرخصی بدون حقوق آنها جزء عوارض محسوب

خواهد شد (۱).

ماده ۱۸ ـ مستخدمین کنتراتی کـه در ظرف مدت مقرره در کنترات از مرخصی استفاده ننموده‌اند درصورتی میتوانندازمرخصی‌های منظوره در کنترات‌های سابق خوداستفاده نمایند که این حق در کنترات بعدی برای آنها منظور شده باشد ولی درهرصورت استفاده ازمرخصی موقوف باجازه وتصویب وزارتخانه یـا اداره مستقل متبوعه میباشد.

تبصره ـ حقوق ایام‌ابتلاء مستخدمین کنتراتی بمرض درصورت پیش‌بینی آن درضمن قرارداد استخدامی مطابق قرارداد داده خواهد شد.

ماده ۱۹ـ این‌نظامنامه ازتاریخ تصویب‌در کلیه وزارتخانه‌ها وادارات‌مستقل قابل‌اجراءبوده و نظامنامه‌های اختصاصی کلیه وزارتخانه‌ها وادارات مستقل مربوط بمرخصی ازتاریخ اجرای‌این نظامنامه ملغی است.

آئین‌نامه محاکمات اداری

هیئت وزراء درجلسه دهم تیرماه ۱۳۱۵ نظر بمواد ۴۲ و۶۵ قانون استخدام کشوری‌وبرای‌اینکه طرزمحاکمات اداری‌دروزارتخانه‌ها وادارات مستقل یکسان ویکنواخت انجام یابدنظامنامه‌محاکمات اداری‌را که در کمیسیون منعقد دروزارت داخله باموافقت‌نماینده‌گان وزارتخانه‌ها وادارات‌مستقل تهیه‌وتنظیم شده‌است بشرح ذیل تصویب نمودند:

فصل اول

انواع تقصیرات اداری و مجازاتها

ماده ۱ ـ رئوس تخلفات وتقصیرات اداری بقرار ذیل است:

---

(۱) ماده۵۷ قانون‌استخدام کشوری‌بشرح زیر است:

ماده ۵۷ ـ ازمقرری مستخدمین موظف دولتی‌بدون استثناء وجوه ذیل کسر وبصندوق تقاعد ووظایف وراث مستخدمین تحویل میشود.

بند ۴ ـ وجـوهیکه ممکن است در موقع مرخصی از مقرری مستخدمین کسر شود.

۱ ـ غفلت
۲ ـ تأخیر درانجام وظیفه
۳ ـ تأخیر درانجام وظیفه باسوء نیت
۳ ـ تمرد
۵ ـ تمرد باسوء نیت
٦ ـ تخلف ازقوانین مربوطه بوظایف و تکالیف ادارات و نظامنامه هـا و مقررات اداری باتبعیض در اجرای آن (مشمولین ماده ۹ قانون استخدام کشوری مستثنی هستند)
۷ ـ کسر آوردن بدون سوء نیت
۸ ـ غفلت درحفظ اموال واسناد ووجوه‌دولتی درصورتیکه‌عمل صرفاً تقصیر اداری‌بوده ومورد مشمول ... قانون مجازات عمومی نباشد .
۹ ـ اعمال غرض یاطرفداری درامورادارى نسبت بهمکاران یاارباب رجوع (درغیر مواردیکه منطبق با ماده ۱۵۹ قانون مجازات عمومی است .)
۱۰ ـ اقدام به‌عملی که‌باعث بدنامی شخص یاوزارتخانه بشود .
۱۱ ـ اسرار اداری‌را فاش نمودن
۱۲ ـ دادن قبض‌شخصی درامور اداری بدون اجازهٔ کتبی
۱۳ ـ دادن تصدیق‌رسمی بدون اجازه رئیس مافوق(جزدر مواردیکه‌قانون مکلف نموده است)
۱٤ ـ دادن تصدیق خلاف واقع درامور اداری
۱۵ ـ ارتکاب ویا خودداری ازانجام هرعملی درامور اداری کـه احتراز از آن ویا رعایت آن‌معمول وممتنع است ولواینکه درنظامنامه‌ها ومقررات تصریحی نشده باشد (درصورت وجود عمد)
۱٦ ـ هرعملی که بموجب قانون تقصیر اداری محسوب شود
ماده ۲ ـ مجازاتهای اداری مطابق ماده ۳۸ قانون استخدام کشوری بقرار ذیل است :
۱ ـ اخطار کتبی بدون‌درج درورقه خدمت

۲ - توبیخ کتبی بادرج درورقه

۳ - کسر مقرری ماهیانه تایك ثلث از یك ماه تاشش ماه

٤ - انفصال موقت از۳ ماه تا یکسال

٥ - تنزل مقام یکدرجه یازیادتر

٦ - انفصال دائم از خدمت وزارتخانه یااداره مستقل ذیمدخل

۷ - انفصال دائم از خدمات دولتی

ماده۳ - غفلت- مستلزم مجازات فقره ۱ یا۲ ازماده ۳۸ قانون استخدام بوده و درصورت اهمیت موضوع یـا تکرار ممکن است مقصر را بمجازات تـا فقره ٤ محکوم نمود .

ماده ٤ - تأخیر درانجام وظیفه - مستوجب مجازات فقره ۱ یا۲ از مـاده ۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکنست بفقره ۳ محکوم گردد .

ماده ٥ - تأخیر درانجام وظیفه باسوء نیت مستلزم مجازات فقره ۳ یـا ٤ ماده ۳۸ قـانون استخدام و درصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٤ محکوم نمود .

ماده ٦ - تمرد - مستوجب مجازات فقره ۲ یا۳ ازماده ۳۸ ودرصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٤ محکوم نمود .

تبصره - ترك خدمت ومسافرت وغیبت بدون اجازه واطلاع که مدت آن از ده روز تمام تجاوز نماید دز حکم تمرد و مستلزم مجازاتهای مندرجه در ماده فوق می بـاشد .

ماده ۷ - تمرد باسوء نیت - مشمول مجازات فقره ۳ یا٤ از ماده ۳۸ میباشد و درصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥ محکوم نمود .

ماده ۸ - تخلف از قانون مربوط بوظایف وتکالیف ادارات ونظامنامه ها و مقررات اداری یاتبعیض دراجرای آن مستوجب مجازات فقره ۲ تا٥ ازماده۳۸ خواهد بودوچنانچه تکرارشود ممکن است مقصررا بمجازات تافقره ٦ محکوم نمود.

(مشمولین ماده -۹- قانون استخدام کشوری مستثنی هستند)

ماده ۹- غفلت درحفظ وجوه واسناد واموال دولتی مستلزم مجازات فقرات ۱

تا۳ ازماده ۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکن است بفقره ٤ محکوم شود .

ماده ۱۰ - کسر آوردن بدون سوء نیت - مستوجب مجازات فقرات ۲ الی ٤ ماده ۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکن است بمجازات فقره ٥ ماده ۳۸ محکوم شود.

ماده ۱۱ - اعمال غرض یاطرفداری در امور اداری نسبت بارباب رجوع یا همکاران - مستحق مجازات فقره ۲ یا ۳ ودرصورت اهمیت موضوع یاتکرار مستوجب مجازات فقره ٤ یا ٥ ماده ۳۸ خواهد بود .

ماده ۱۲ - اقدام بعملی که باعث بدنامی شخص یاوزارتخانه شود - مستوجب مجازات فقره ۱ یا ۲ یا ۳ ودرصورت تکرار مستحق مجازات فقره ۲ یا ٤ یا ٥ ازماده ۳۸ خواهد بود .

ماده ۱۳ - اسراراداری را فاش کردن مستلزم مجازات ازفقره ۱ تا ٤ ودرصورت تکراریا اهمیت موضوع ممکن است بمجازات فقره ٥ یا ٦ یا ۸ ازماده ۳۸ مقصر را محکوم نمود .

تبصره - افشاء تصمیمات وزارتخانه ونشرمدلول احکام ودستورهای اداری مادام که بموقع اجرا وعمل گذارده نشده است ومطلع ساختن اشخاص ذینفع از مسائل مذکوره بهر ترتیب و عنوان اکیداً ممنوع ومتخلف مستوجب مجازات فقرات ۲ تا ۳ ازماده ۲۸ قانون استخدام خواهدبود ودرصورت تکرار واهمیت موضوع ممکن است مقصررا بمجازات تا ٦ محکوم نمود .

ماده ۱٤ - دادن قبض شخصی در امور اداری بدون اجازه کتبی - مستوجب مجازات فقره ۳ یا ٤ ودرصورت تکرار واهمیت ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥ محکوم نمود .

ماده ۱٥ - دادن تصدیق رسمی بدون اجازه رئیس مافوق درصورتی که تصدیق صادره موجب ضرر وزیانی نباشد مستلزم مجازات فقره ۲ ودرصورت ضرر و زیان مستلزم مجازات فقره ۳ یا ٤ ماده ۳۸ خواهدشد ودرصورت تکرار در مورد اول به مجازات فقره ۳ ودر مورد دوم بمجازات فقره ٤ یا ٥ ممکن است محکوم شود .

ماده ۱٦ - دادن تصدیق خلاف واقع درامور اداری مستلزم مجازات فقره ۳ یا ٤ ودرصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥ یا ٦ محکوم کرد .

ماده ۱۷ ـ تشخیص ومجازات ارتکاب ویاخودداری ازانجام هرعملی که در امور اداری احتراز از آن ویا رعایت آن معمول ومتبع است ولو اینکه در نظامنامه‌ها ومقررات تصریح نشده باشد درصورت وجودعمد) بامحکمه وممکن است از نظر اهمیت تقصیر ویا تکرار مقصر بمجازات فقررات ۱تاه محکوم شود .

ماده ۱۸ ـ مجازات هر عملی که بموجب قانون تقصیر اداری محسوب میشود چنانچه درقوانین مربوطه معین شده طبق آن رفتار ودرصورت عدم تعیین مجازات بسته بنظر وتشخیص محکمهٔ اداری است .

ماده ۱۹ ـ هر گـاه مستخدمی بواسطه ارتکاب یکی از تقصیرات درمحکمه اداری محکوم شده و بعداً مرتکب تقصیر اداری دیگری شود ولی عمل اخیر او از نوع عمل اولیه نباشد مجازات اویکدرجه بالاتر ازمجازاتی است که بـدون سابقه محکومیت بمقصر داده میشد .

تبصره ـ اجرای مجـازات اشد در مورد تکرار تقصیر اولیه بنحویکه ضمن مواد مقررشده وهمچنین اجرای مجازات یك درجه بالاتر درمورد مشمولین ماده۱۹ وقتی است که ازتاریخ خاتمه اجرای حکم قطعی درظرف مدت دوسال متهم مرتکب تقصیر اداری ازنوع تقصیر اولیه یاتقصیر دیگری بشود .

ماده ۲۰ ـ اگرمستخدمی مرتکب تقصیرات متعددی شده باشد خواه نسبت به یك یا بعضی ازتقصیرات اومحکمه تشکیل ولی هنوز رأی قطعی صادر نکرده و یا اینکه اساساً محکمه تشکیل نشده باشد بتمام تقصیرات او یکجا رسیدگی خواهد شد وباشد مجازات (مجازاتی که برای مهمترین تقصیر منظورشده) محکوم میشود.

تبصره ـ هر گاه مستخدمی مرتکب چند تقصیر اداری درمأموریت های مختلفه وحوزه هـای مختلفه شده باشد در محکمهٔ محاکمه میشود که مهمترین تخلفات در حوزه آن واقع شده واگر برحسب ادعاء مدعی العموم یکی ازتخلفات مستقلا یابضمیمه تخلفات دیگر مستلزم مجازات فقره ٦ـ٧ـ مـاده ۳۸ قانون استخدام باشد در مرکز محاکمه وبتمام تخلفات اورسیدگی خواهد شد .

ماده۲۱ ـ مجازات شریك یاشرکاء درتقصیر عین مجازاتی است که بمقصر اصلی تعلق میگیرد ومجازات معاون درتقصیر بسته است بدرجهٔ همراهی وکمك او بامقصر

و تشخیص آن با محکمه است .

فصل دوم

جریان محاکمه بدوی و تجدید نظر

ماده ۲۲ - هروقت یکی ازمستخدمین رسمی (صاحبان رتبه اداری) درمسائل راجع بوظایف اداری متهم بارتکاب تقصیری شود وزیر یارئیس اداره مستقل تعقیب امررا باداره استخدام یاتفتیش یااعضاء دیگراداری رجوع میکنند که درموارد اتهام ودلائل وامارات آن تحقیقات لازمه بعمل آورده ودرصورتیکه دلائل راکافی بدانند راپورت آنرا تقدیم نمایند تامطابق ماده ۳۲ قانون استخدام کشوری امر بتشکیل مجلس تحقیق ومحاکمهٔ اداری صادر شود .

تبصره - وزیر یارئیس اداره مستقل درهر مورد خواه قبل از ارجاع امر به تفتیش یااستخدام وخواه بعداز آن ولو اینکه مدارك ودلائل بنظر اداره استخدام یا تفتیش کافی نبوده وتعقیب را لازم ندانند میتواند رأساً امر بتشکیل محکمه داده ومدارك اتهام را برای تعقیب بمدعی العموم محکمه اداری بدهد .

ماده ۲۳ - درخارج از مرکز اعم ازداخله یا خارجه هرگاه عضوی متهم به ارتکاب تقصیراداری شود رئیس ادارهٔ عضو مذکور راپورت آنرا بااسناد ومدارك لازمه بضمیمه توضیحات کتبی برئیس اولیه آن حوزه تقدیم خواهد نمود .

تبصره - رئیس اولیه حوزه نیز درهرصورت میتواند ازروی مدارك واسناد عضوی رادرمعرض اتهام ومحاکمه قرار بدهد .

ماده ۲٤ - هرگاه رؤسای اولیه ولایات مورداتهام واقع شوند مطابق تبصره ماده ۳٤ قانون استخدام کشوری ومفاد ماده ۲۲ این نظامنامه رفتار خواهد شد .

ماده ۲٥ - پس از آنکه مطابق مدلول ماده ۲۲ این نظامنامه دوسیه راجع بمتهم باداره استخدام یاتفتیش یا اعضاء دیگر ارسال گردید ادارات یا اشخاص مزبور مکلفند پس ازتحقیق درموارد اتهام ودلائل وامارات آن درظرف ۳ روز نظر خود را در لزوم یاعدم لزوم تعقیب متهم راپورت نمایند .

ماده ۲٦ - پس ازوصول دستور تشکیل محکمه ازطرف وزیر یارئیس اداره

مستقل اداره استخدام درظرف یکروز مسوده حکم تشکیل مجلس تحقیق محاکمه اداری راصادر و برای امضاء بمقام وزارت تقدیم و پس از امضاء شدن حکم مزبور فوراً سواد آنرا بضمیمه دوسیه که دراداره استخدام یاتفتیش تنظیم شده است برای مدعی العموم محکمه اداری ارسال خواهد داشت .

ماده ۲۷ ـ درادارات خارج از مرکز راپورت راجع بتقصیرات اداری عضو متهم رارئیس اداره اولیه بیکنفر مفتش محلی و درصورت نبودن مفتش بعضویکه طرف اعتماد است رجوع نموده وپس از وصول راپرت مفتش یاعضو مزبور رئیس اداره خود نیز بدوسیه امر مراجعه و درصورتیکه تقصیر یا تقصیرات منتسبه بمتهم محاکمه اورا ایجاب نماید دستور تشکیل محکمه اداری صادر وسواد آنرا بادوسیه امر برای مدعی العموم ارسال خواهد داشت .

ماده ۲۸ ـ محکمه اداری درمرکز بموجب حکم کتبی وزیر یا رئیس اداره مستقل ودر خارج ازپایتخت برحسب حکم رئیس اولیه آن حوزه مطابق ماده ۳٤ قانون استخدام کشوری تشکیل خواهد شد در حکم تشکیل محکمه مسائل ذیل باید مصرح باشد :

۱ ـ تعیین سه نفر برای عضویت ویکنفر مدعی العموم که رتبه هیچکدام کمتر از رتبه متهم نباشد .

۲ ـ مواد تقصیر باذکر مسائل ودلایل .

تبصره ـ مطابق ماده ۳۲ قانون استخدام کشوری درصورت کافی نبودن عده اعضاء لازم در وزارتخانه یا ادارهٔ مستقل یاادارات اولیه خارج ازمرکز عدهٔ اعضاء محکمه از سایر وزارتخانه ها یا ادارات مستقل و یا ادارات اولیه خارج از مرکز تکمیل خواهد شد .

ماده ۲۹ ـ در بین سه نفر اعضاء محکمه عضوی که رتبه او بالا تر است و درصورت تساوی رتبه بین ۲ نفریا بیشتر آنکه سابقه‌اش درآن رتبه زیـاد تر است بریاست محکمه تعیین میشود .

ماده ۳۰ ـ دفتر محکمه اداری جزو اداره استخدام خواهد بود و از طرف اداره مزبور متصدی مخصوص برای امورمربوطه بمحاکمه مستخدمین تعیین میشود

متصدی مزبور در موقع محاکمه سمت منشی محکمه را خواهد داشت و مکلف است صورت مجلس ومذاکرات واحکامرا تحریر نموده نتیجه محاکمه‌را برای ضبط در دوسیه استخدامی اشخاص بفرستد .

ماده ۳۱ - درخارج ازمرکز انتخاب منشی محکمه بـا رؤسای اولیه حوزه بوده ولی نتیجه محاکمه را بـاید بدفتر محاکمات اداری که در ادارهٔ استخدامست ارسال شود .

ماده ۳۲ - محاکمات اداری غیر علنی خواهد بود .

ماده ۳۳ - موقعیکه محکمه اداری درولایات تشکیل میشود رئیس اداره که محکمه رادعوت نموده است بایستی درظرف یك‌هفته راپرت‌مقدمات قضیه‌رابوزارت خانه یااداره مستقل ارسال دارند .

ماده ۳٤ - مدعی‌العموم محکمه اداری درظرف ۳ماه و۵روز ادعا نامهٔ تهیه نموده ومدارك اتهام‌را باقید نمره وتاریخ درادعانامه ذکرو تصریح میکنند که‌متهم کدام یك ازانواع تقصیرات اداری رامرتکب شده وعمل آن‌مستلزم چه مجازاتی‌ است وبایددرمرکز به‌اداره استخدام ودرخارج ازمرکز باداره مربوطه‌تسلیم نماید.

ماده ۳۵ - درمرکز اداره استخدام ودرخارج از مرکز اداره اولیـه حوزه مکلف استدر ظرف دوروز سواد ادعانامه راجهت متهم ارسال داشته ومتهم بـاید جواب آنرا درظرف یك‌هفته ازتاریخ وصول بفرستد ودرصورتی کـه متهم درغیر مقر محکمه باشدسواد ادعانامه وسواد اسناد بوسائل مقتضیه بمتهم ابلاغ خواهدشد که ازروز ابلاغ درظرف یکهفته جوابرا تهیه وارسال نماید .

تبصره ۱ - اگرمتهم درخارج ازکشور ایران باشد ادعانامه بوسیله وزارت امور خارجه ابلاغ خواهد شد .

تبصره۲ - هرگاه‌متهم درظرف مدت معینه‌جواب ادعانامه را درمرکز باداره استخدام ودرخارج برای‌رئیس اداره اولیه ارسال‌نداشت محکمه باملاحظه مدارك واسناد موجوده رأی مقتضی خواهد داد .

ماده ۳٦ - متهم برای تهیه‌جواب ادعانامه میتواند استمهال کند در اینصورت ممکن است مهلت داده‌شود ولی‌مدت مهلت از ۲۰ روز نباید تجاوز کند - متهم حق

دارد بدوسیه ومدارك اتهام خود مراجعه نماید .

ماده ۳۷ - درصورتیکه متهم استناد بمدار کی نماید که شخصاً باید از خارج بخواهد بمدت‌مذکوره درماده قبل بـرای هرشش فرسنك یکروز علاوه میشود و هرگاه مدارك مزبوره درمرکز یاادارات خارج ازمرکز باشد و محکمه ملاحظه آنرا لازم بداند از اداره مربوطه خواسته و تعقیب محاکمه راموکول بوصول آن مینماید مشروط براینکه موضوع مدرك ومحل آنرا متهم صریحاً تعیین‌نموده باشد.

ماده ۳۸ - اداره استخدام یااداره مربوطه مکلفند پس ازوصول جواب‌ادعا- نامه فوراً ادعانامه وجواب ومدارك ابرازیه طرفین را بضمیمه حکم تشکیل‌محکمه برای رئیس محکمه ارسال داشته وسواد حکم مزبوررا بسایر اعضاء ابلاغ نمایند .

ماده ۳۹ - اشخاص ذیل صلاحیت عضویت محکمه رانخواهند داشت :

الف - رئیس ادارهٔ کـه دلائل و لزوم تشکیل مجلس تحقیق و محاکمه را کتباً تصدیق کرده .

ب - رئیس مستقیم عضو متهم .

ج - کسانیکه در ادعای اقامه شده ذینفع باشند .

د - کسانیکه خود یازوجه شان بامتهم قرابت سببی یانسبی تادرجـه دوم از طبقه سوم داشته باشند .

ه - کسی که کفیل امور یامباشر یامستأجر متهم بوده یابالعکس متهم‌مباشر یاکفیل اموریا مستأجرآن شخص باشد .

و - کسیکه خودیا زوجه‌اش وارث متهم است‌یا بالعکس .

ز - کسی که بامتهم یابا اشخاصی که قرابت سببی یانسبی تادرجه‌دوم ازطبقه سوم بامتهم دارند یامحاکمه حقوقی یاجزائی داشته ویا به‌طرفیت متهم محکوم‌شده باشند واز موقع اجراء حکم درامور حقوقی پنج‌سال ودر امور جزائی مدتی‌را که برای اعاده حیثیت مقرر است نگذشته باشد .

ح - کسی که سابقـاً در موضوع ادعـای مطرح شده کتباً اظهـار عقیده کرده بـاشد .

ماده ٤٠ - درهر یکی ازمواد مذکوره درماده ۳۹ وهمچنین درتمام‌مواردی

که متهم اساساً صلاحیت ذاتی محکمه اداریرا در رسیدگی موضوع مطرح شده تردید نماید حق‌دارد ضمن‌جواب ادعانامه مدعی‌العموم بصلاحیت محکمه یاصلاحیت هریك از اعضاء محکمه کتباً اعتراض کند درصورتی که محکمه اعتراض متهم‌را نسبت بصلاحیت‌محکمه قبول نماید باصدور قرار قبول‌اعتراض محکمه منحل میشود و نتیجه امر باداره استخدام اطلاع داده خواهدشد تامرجع‌صلاحیت‌دار رسیدگی به‌امررا تشخیص داده ودوسیه را بآنجا ارسال دارد وچنانچه اعتراض بصلاحیت‌هریك از اعضاء محکمه مورد قبول محکمه واقع شود بجای عضوی که مردود شده عضو دیگری دعوت‌خواهد شدودرصورت عدم قبول اعتراض‌محکمه برسیدگی‌ادامه‌می‌دهد ومتهم ازعمل محکمه درعدم قبول اعتراضات فقط ضمن تقاضای تجدید نظراز رأی محکمه حق شکایت دارد .

ماده ٤١ - بعد ازصدور رأی رئیس محکمه مکلف است فوراً رأی صادره ازمحکمه را بضمیمه دوسیه امر باداره استخدام (درصورتی که محکمه درمرکز باشد) یاباداره مربوطه (درصورتی که خارج از مرکز باشد) بفرستند .

ماده ٤٢ - مدارك دعوی مدعی‌العموم فقط اسناد ومدارکی است که بضمیمه حکم تشکیل محکمه باو ابلاغ‌شده است همچنین مدارك دفاع متهم فقط مدارکی خواهد بود که درجواب ادعانامه ابراز نموده است .

تبصره - هرگاه دادستان اداری بنا بدلائلی یابلحاظ قصددلیل متهم‌را نسبت باتهامی که متوجه اوشده اعم‌از تقصیرات اداری یااتهامات جزائی قابل تعقیب نداند میتواند باذکر ادله خود اظهار عقیده‌بمنع تعقیب متهم نموده و نظرخود را گزارش دهد درصورتی که نظریه‌دادستان اداری مورد تأیید وتصویب وزارت‌خانه مربوطه واقع گردد پرونده امرمختوم وتعقیب متهم متروك میماند و درصورت عدم تصویب وزارت‌خانه دادستان اداری مکلف باقامه دادخواهی خواهد بود (١)

ماده ٤٣ - حضور هیچیك ازمتداعیین درمحکمه بدوی و تجدیدنظر لازم نیست ولی‌هرگاه محکمه لازم بداند میتواندهریك ازآنها رابرای دادن توضیحات

---

١ - تبصره مزبور طبق تصویب نام دهم بهمن ماه ١٣١٧ هیئت وزیران افزوده شده‌است

احضار نماید ودر اینصورت احضار واستماع توضیحات باید سریعاً انجام شود.

ماده ٤٤ ـ محکمه درحدود اسناد ومدارکی که مستند دعواست اتخاذ رأی مینماید و بعنوان ناقص بودن دوسیه نمیتواند ازدادن رأی خودداری کند ودرهرصورت مکلف است باملاحظه اوضاع واحوال حکم تبرئه یامحکومیت متهم را صادر نماید.

ماده ٤٥ ـ محاکمی که درخارج ازمرکز تشکیل میشوند نمیتوانند متهم را بمجازات مذکوردرفقرات ٦و٧ ازماده(٣٨) قانون استخدام کشوری محکوم نمایند ودرصورتی که تقصیرات متهم مستلزم یکی ازمجازات‌های مزبور باشد بعداز اعلام عدم صلاحیت محکمه که قرار نامیده میشود دوسیه امر باداره استخدام فرستاده خواهد شد تامطابق مادهٔ (٢٨) محکمه بدوی برای رسیدگی تشکیل شود محکمه مزبور بدون تجدید تشریفات درظرف ٥روز رأی مقتضی صادر خواهد نمود مگر آنکه خواستن توضیحاتی را ازمتداعیین یایکی ازآنها لازم بداند.

ماده ٤٦ـ طرفین دعوی بایدرؤیت خودرا ذیل حکم نوشته ودرصورت تقاضای تجدیدنظر تقاضا کننده باید اعتراضات خودرا صریحاً قید ولااقل قبل از انقضاء دو هفته ازتاریخ رؤیت حکم در مرکز باداره استخدام ودرخارج ازمرکز باداره مربوطه کتباً تسلیم نماید. ادارات مزبور سواد ورقه اعتراضیه را بطرف دیگر ابلاغ میکنند وطرف دعوی باید درظرف سه روز ازتاریخ وصول آن جواب اعتراضات را نوشته ارسال دارد.

ماده ٤٧ ـ ادارات خارج از مرکز مکلفند پس از وصول جواب اعتراضات باید فوراً کلیه دوسیه را برای اداره استخدام درمرکز ارسال دارند.

ماده ٤٨ـ اداره استخدام پس ازوصول اعتراضات راجع بحکم بدوی وهمچنین درصورتی که درظرف مدت مقرر جواب اعتراضات نرسید حکم تشکیل محکمه تجدید نظررا صادر وبرای امضاء بمقام وزارت یاریاست اداره مستقل تقدیم مینماید وپس ازتشکیل محکمه دوسیه رابرای رئیس محکمه وسواد حکم مزبوررا برای اعضاء محکمه ارسال خواهد داشت.

ماده ٤٩ ـ محکمه تجدیدنظر از ٥ نفر عضو « سه نفر ازخارج ودو عضو از هیئت حاکمه سابق» تشکیل میشود وحکم این هیئت قطعی ولازم الاجراء خواهد

بود تعیین دو نفر اعضاء بدوی برای عضویت محکمه تجدید نظر باین ترتیب خواهد بود که اگر رأی محکمه بدوی باتفاق صادر شده باشد دو نفر از اعضاء محکمه مزبوره بدون وجه امتیازی تعیین و اگر رأی باکثریت صادر شده یکی از دو نفر عضو صاحب رأی وعضوی که دراقلیت بوده برای عضویت محکمه تجدید نظر تعیین خواهند شد .

ماده ۵۰ ـ محکمه تجدیدنظر مکلف است بعد از ختم محاکمه فوراً رأی خودرا صادر نماید ـ درصورت انقضاء وقت ممکن است باجازهٔ وزیر یارئیس اداره مستقل صدور رأی بفردای آنروز موکول شود .

ماده ۵۱ ـ اعضاء محکمه حق غیبت در جلسات محاکمه وجلسات مشاوره‌را ندارند ودرصورت داشتن عذر موجه باید قبلاًمحکمه‌را ازعدم حضور وغیبت کتباً مستحضر نمایند .

ماده ۵۲ ـ هرگاه یکی ازاعضاء محکمه بدوی یا تجدیدنظر بدون عذرموجه غیبت نمایدبرای اولین دفعه غیبت‌توبیخ کتبی وبرای‌دفعه‌دوم بمحاکمه دعوت‌خواهد شد وهمچنین خودداری اعضاء محکمه از دادن رأی یاتأخیر در صدور رأی زائد برمدت‌مقرر درعدادتخلف ازمقررات‌محسوب وقابل تعقیب درمحاکم اداری است .

ماده ۵۳ ـ حضور اعضاء محکمه درجلسات محاکمه اداری برحضور آنهادر درجلسات کمیسیون های دیگرمقدم است وبعذر عضویت کمیسیون از حضور در- جلسات محاکمه اداری نمیتوان غیبت نمود مگرباجازهٔ وزیر .

ماده ۵۴ ـ تکرارمطالب یا اظهارات خارج ازنزاکت چه کتباً وچه شفاهاًدر محکمه ممنوع ورئیس محکمه مکلف است اخطار وجلوگیری نماید .

ماده ۵۵ ـ درصورت تقاضای متهم دفتر محاکمات مکلف است با اطلاع و اجازه رئیس محکمه یا رئیس ادارهٔ استخدام از قرار یا حکم سواد مصدق بمشارالیه بدهد .

ماده ۵۶ ـ هرگاه درضمن محاکمه‌مستخدمی معلوم‌شود که شخص یااشخاص دیگر نیزمرتکب‌تقصیر شده‌اند راپرت آن‌ازطرف مدعی‌العموم‌بمقام وزارت‌فرستاده میشود تالدی الاقتضاء حکم تعقیب ومحاکمه‌را صادر نمایند .

ماده ۵۷ - حق تقاضای تجدیدنظر برای متهم فقط از احکامی است که دایر بمجازات‌های فقره ٤ الی ۷ ماده ۳۸ صادرشده ولی مدعی‌العموم از کلیه احکام‌محاکم اداره ولودایر بتبرئه متهم باشد حق تجدیدنظر دارد اجرای مجازاتهای فقره ۱ و ۲ ازماده ۳۸ بدون‌محاکمه ازوظایف‌رؤسای مافوق بوده‌لیکن این‌اصل مانع‌نخواهد بود از اینکه بنا بکیفیت تقصیر متهم محکمه او را بیکی از مجازات هـای مزبور محکوم نماید .

ماده ۵۸ - پس‌از انقضاء مدت‌های مقرر وعدم تقاضای تجدید نظر از طرف مدعی‌العموم یامتهم احکام محکمه بدوی قطعی ولازم‌الاجری است .

ماده ۵۹ - بعد ازاعلام ختم‌محاکمه محکمه مکلف است فوراً داخل درشور ورسیدگی شده حکم بدهدیا درصورتی که موضوع قابل شورطولانی باشد بروز دیگر محول‌نماید درهرصورت فاصله بین‌ختم‌محاکمه وصدور رأی‌نباید بیشترازسه روز بطول انجامد .

فصل سوم

مقررات مخصوصه

ماده ٦۰ - مستخدمینی که بمحاکمه اداری دعوت میشوند نباید از شغل خود منفصل یامعلق شوند ولی‌تغییر شغل مستخدم مزبور بانظر رئیس‌اداره وموجه‌بودن دلائل مانعی‌ندارد. درصورتی که‌مدعی‌العموم‌بقاء مستخدم مزبوررا درخدمت‌مقتضی نداند لازم است که نظریات موجه خودرا بمحکمه اداری تقدیم و انفصال موقت یا تعلیق مستخدم‌را ازمحکمه تقاضی کند محکمه مکلف‌است دراین‌باب مشاوره‌نموده درموضوع انفصال موقت یاتعلیق مستخدم قرار مقتضی صادر کند خود محکمه هم میتواند لدی‌الاقتضاء مستقیماً قرار انفصال موقت‌یا تعلیق‌را صادر نماید .

تبصره - ایام انفصال وتعلیق مستخدمینی که مطابق ماده فوق موقتاً از شغل خود منفصل ویا معلق گردیده‌اند درصودت صدور حکم قطعی بربرائت آنـان از تقصیرات اداری ویا عدم محکومیت بمجازاتهائی کـه مستلزم محرومیت ازمقرری اداری است‌طبق‌توضیح ماده ٦۲ وتبصره همان‌ماده جزو دوره‌خدمت رسمی‌محسوب

شده وحقوق آن مدت را دریافت خواهند نمود .

ماده ٦١ ـ هرگاه درضمن رسیدگی بتقصیرات اداری مظنون کشف شود که متهم مرتکب جنحه یاجنایتی نیزشده است محکمه درضمن صدور قرار عدم صلاحیت مراتب را باداره استخدام اطلاع داده ودوسیه را بآنجا ارسال خواهد نمود اداره مزبور بااطلاع مقام وزارت دوسیه را بمحاکم صالحه میفرستد و مجلس تحقیق و محاکمه اداری برای صدور رأی منتظر نتیجه قطعیه ازمحاکم عمومی بوده ومتهم برعایت ماده ٤٠ قانون استخدام کشوری بموجب حکم وزارتی ازتاریخ احاله امر بمحاکم صالحه موقتاً ازخدمت منفصل میگردد .

ماده ٦٢ ـ نسبت بمواردیکه بنا بتشخیص محکمه اداری در اثر کشف یا ظن ارتکاب جنحه وجنایت مورد ماده ٦١ دوسیه امر بمحاکم صالحه احاله ومحکمه اداری منتظر نتیجه وصدور رأی قطعی محاکم مزبوره میباشد پس از خاتمه کار چنانچه متهم تبرئه ویا باصدور قرار منع تعقیب مقامات صلاحیت دار امرجزائی منتسب باو تمام شده اعلام گردید ایام انفصال موقت درصورتی جزو مدت خدمت محسوب و حقوق آنرا دریافت خواهد نمود که محکمه اداری نیز متهم را ازنظر تقصیرات اداری قطعاً تبرئه ویا بمجازاتی محکوم نماید که مستلزم محرومیت ازمقرری اداری نباشد ـ مجازاتهای اداری که مستلزم محرومیت مطلق ازمقرری اداری است بقرار ذیل است :

١ ـ انفصال دائم ازوزارتخانه های ذیمدخل .

٢ ـ انفصال دائم ازخدمات دولتی .

تبصره ـ هرگاه حکم محکمه اداری مبنی برمجازاتهای مندرجه درفقرات یك ـ دو ـ سه ـ چهار ـ پنج از ماده ٣٨ باشد مدلول حکم مزبور بایستی اجری شود بنابراین تأثیر محکومیت بکسرمقرری ویا انفصال موقت ویا تنزل مقام پس از تبرئه متهم درمحاکم عمومی بهمان ترتیبی است که ضمن حکم محکمه اداری تعیین شده ومحکومین بکسر مقرری وتنزیل مقام ایام انفصالشان بارعایت مدلول حکم جزو خدمت رسمی محسوب خواهد شد و محکومین بانفصال موقت درصورتی که زائد برمدت محکومیت منفصل یا معلق بوده اند مدت زائد بر حکم جزو مدت خدمت

احتساب می گردد .

ماده ٦٣ ـ درمورد ماده ٦١ هر گـاه متهم درمحاکم عمومی صالحه بجنایت محکوم گردد و بالنتیجه اجرای حکم محکمه مستلزم انفصال دائم از خدمات دولتی ومملکتی باشد اعم ازاینکه درحکم محاکمه تصریح شده و یـا درمورد از موارد مجازات تبعی بوده باشد محکمه اداری پس ازوصول دوسیه ازمحاکم مزبوره تشکیل چون حق استخدام مستخدم سلب شده برعایت حکم محکمه عمومی بدون رسید گی بتقصیرات اداری او دوسیه را ختم نموده ونتیجه را باداره استخدام اطلاع میدهد .

ماده ٦٤ ـ درمورد ماده ٦١ نسبت بمحکومیت بجنحه که مطابق قانون اصلاح ماده ١٩ قانون مجازات عمومی در ظرف دو سال تا پنجسال از حق استخدام دولتی محرومند مادام که مدتهـای محرومیت منقضی نشده بتبع حکم محکمه عمومی از لحاظ اینکه حق استخدام مستخدم برای مـدت معینی سلب گردیده محکمه اداری رسیدگی را موقوف میدارد و پس ازانقضاء مدت محرومیت محکمه مزبوره تشکیل و بتقصیرات اداری اورسیدگی خواهد کرد رأی محکمه دراین موارد ازتاریخ ختم مدت محرومیت قابل اجری است وتاموقعی که ازطرف محکمه اداری تعیین تکلیف نشده بصرف اینکه مدت محرومیت منقضی گردیده نمیتوان چنین شخصی را بخدمت دولتی دعوت نمود .

ماده ٦٥ ـ درموارد ماده ٦١ اگر حکم محکمه عمومی بر محکومیت متهم بامر جنحه بوده ولی مطابق قانون نتیجه حکم مستلزم انفصال دائم یامحرومیت موقت از استخدام دولتی نباشد محکمه اداری پس ازصدور حکم قطعی محاکم صالحه و اجرای آن تشکیل و نسبت بتقصیرات اداری مستخدم رأی مقتضی صادر خواهدنمود حکم مزبور از تاریخ خاتمه مجازات حکم محکمه عمومی قابل اجری است .

ماده ٦٦ ـ هر گاه مستخدمی باتهام جنحه یاجنایت مستقیماً بمحاکم صالحه جلب شود فقط ازموقع اقامه دعوی درمحکمه براو تا تعیین تکلیف وصدور حکم موقتاً ازشغل خود منفصل خواهد شد وچنانچه نتیجه امر بصدور قـرار منع تعقیب یاحکم تبرئه ختم گردیده بموجب ماده ٤١ قانون استخدام کشوری ایام انفصال جزو خدمت رسمی محسوب ومطابق ماده ٥١ قانون دیوان جزا مقرری آنمدت رادریافت

خواهد داشت و لواینکه انفصال اوقبل ازاقامه دعوی درمحکمه صالحه بعمل آمده باشدو پس از ختم محاکمه درمحاکم عمومی خواه حکم تبرئه و خواه حکم محکومیت متهم صادر شده باشد برای این قبیل موارد که اساساً مستخدمی بلحاظ جرم عمومی مستقیماً بمحاکم صالحه جلب شده محکمه اداری تشکیل خواهد شد .

ماده ۶۷ ـ احکام قطعی محکمه اداری نسبت بکسانی که مشغول خدمت هستند از تاریخ صدور حکم و نسبت بکسانی که درحال انفصال موقت یا تعلیق بوده اند از تاریخ تعلیق اجری میشود باستثناء موارد مشمول مواد ۶۴ و ۶۵

ماده ۶۸ ـ تعیین مجازات بین حد اقل و اکثر مربوط باهمیت و کیفیت و کمیت جرم بوده و بنظر محکمه است .

ماده ۶۹ ـ درمواقعی که بواسطه سلب صلاحیت قانونی اعضاء محکمه یا عدم امکان عادی حضور آنان نتوان محکمه را تشکیل داد اعضاء جدیدی معین میشوند.

ماده ۷۰ ـ مدت مرور زمان درمورد تقصیرات اداری یکسال است هر گاه از تاریخ ارتکاب تقصیر مدت یکسال بگذرد ودستور تعقیب ازمقامات مربوطه صادر نشده ویا ادعانامه ازطرف مدعی العموم بمحکمه اداری تسلیم نگردیده باشد وهم‌چنین درصورتی که قضیه درمحکمه طرح و بعللی محکمه رأی صادر ننموده ومدت یکسال منقضی شود دیگر متهم ازحیث تقصیر مذکور قابل تعقیب نیست .

ماده ۷۱ ـ نظامنامه‌های اختصاصی محاکماتی کلیه وزارت خانه‌ها وادارات مستقل ملغی است واین نظامنامه ازتاریخ تصویب قابل اجری میباشد ـ نسبت بتقصیرات اداری که قبلا ارتکاب وهنوز حکم قطعی صادر نگردیده درهر مرحله که هست رسیدگی بعدی نسبت بآن طبق این نظامنامه جریان داده میشود واثرات احکام محاکم اداری که بموجب نظامنامه‌های اختصاصی قبل بمرحله قطعیت یا اجری رسیده بقوت خود باقیست .

اجازه احاله محاکمات اداری بادارات دیگر

هیئت وزراء درجلسه پنجم اسفند ماه ۱۳۱۵ برطبق پیشنهاد شماره ۴۶۶۸۶ وزارت مالیه تصویب نمودند وزارتخانه‌ها وادارات میتوانند وظایفی راکه درنظامنامه

محاکمات اداری مصوب دهم تیر ۱۳۱۵ بعهده اداره کارگزینی محول شده لدی الاقتضا بعهده ادارات دیگر خود رجوع نمایند .

تصویبنامه شماره ۸۴۶۸ مورخه ۳ر۷ر۱۸

راجع باعاده دادرسی محاکمات اداری مستخدمین دولت

هیئت وزیران در جلسه ۲ مهر ۱۳۱۸ طبق پیشنهاد شماره ۱۴۱۶۲ / ۵۶۴۷۵ مورخه ۱۸/۶/۲۶ وزارت کشور وموافقت وزارت دادگستری تصویب نمودند که هفت ماده زیر راجع باعاده دادرسی بآئین نامه محاکمات اداری افزوده شود .

ماده ۱ـ احکام قطعی دادگاههای اداری برمحکومیت بمجازاتهای مقرره در بندع تا ۷ ماده ۳۸ قانون استخدام کشوری اعم از اینکه بموقع اجری گذاشته شده یا نشده باشد در موارد ذیل مورد اعاده دادرسی قرار میگیرد :

۱ ـ درصورتی که ثابت شود تخلفی که بشخص محکوم نسبت داده شد اصلا واقع نشده است .

۲ ـ درصورتی که بعلت اشتباه دادگاه درجه مجازات معینه درحکم مطابق بانوع تخلف نباشد .

۳ ـ درصورت کشف وثبوت اسناد جعلی یا گواهی جعلی که مبنای حکم بوده است .

ماده ۲ ـ بدرخواست اعاده دادرسی بدواً درداد گاهی مرکب از چهار نفر رؤسای درجه اول سازمان مرکزی وزارتخانه بریاست معاون یا مدیرکل رسیدگی شده وچنانچه مبنی براساس بوده وموردازموارد اعاده دادرسی مشخص شود قرار قبول درخواست صادر میشود .

ماده ٤ـ صدور قرارقبول درخواست اعاده دادرسی اجری وحکم را چنانچه اجری نشده باشد بتأخیر میاندازد .

ماده ٥ـ پس از صدور قرارداد گاه فوق که مبنی برقبول درخواست باشد دادگاه اعاده دادرسی بارعایت قانون استخدام کشوری از کارمندانی که در صدور حکم محکومیت شرکت نداشته اند تشکیل شده وبماهیت امر رسیدگی مینماید .

ماده۶ ـ رسیدگی بماهیت وصدور حکم وهمچنین درخواست تجدید نظر تابع مقررات آئین‌نامه دادرسی اداری است .

ماده۷ ـ درمورحکمی که درنتیجه درخواست اعاده‌دادرسی صادر شده‌دیگر درخواست اعاده دادرسی پذیرفته نمی‌شود .

نخست وزیر

قانون افزایش حقوق کارمندان دولت

در مهرماه سال۱۳۲۰ قانونی تحت عنوان «قانون افزایش حقوق کارمندان دولت» ازمجلس گذشت که بموجب ماده اول آن :

« تایکهزار ریال صددرصد .

از یکهزار و یك ریـال تا دو هزار ریال نسبت بمـازاد بر یك هزار ریـال پنجـاه در صد .

ازدوهزار ویک‌ریال ببالا نسبت بمازاد بردو هزارریال ۲۵ درصد .

تبصره ۱ ـ حداکثر حقوق کارمندان وطبقات مذکور ازفقرات یك تاهشت این‌ماده (۷ ـ پزشکان وپزشکیاران ودامپزشکان) بامنظور کردن اضافه فعلی از ماهی ۶۰۰۰ ریال تجاوز نخواهدکرد » .

برمیزان حقوق افزوده شده‌است وراجـع بحقوق بازنشستگی و فوق‌العاده ویژه ـ کسر صندوق و تضمین ـ کشیك شب واوقات تعطیل ـ کرایه خانه واشتغال خارج ازمرکز ـ هزینه سفرـ حق‌الکفاله ـ حق مقام ـ فوق‌العاده بدی آب وهوا ـ فوق‌العاده اقامت پزشکان درنقاط مرزی ومحرومیت ازمطب اجازه داده شده‌است هیئت وزیران آئین‌نامه‌های مخصوص تنظیم نماید .

بموجب این اختیارهیئت وزیران درجلسات :

۱ ـ ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه فوق‌العاده ویژه .

۲ ـ ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه حق‌الکفاله وحق‌مقام .

۳ ـ اول آذرماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه کرایه خانه واشتغال‌خارج ازمرکز .

۴ ـ ۲۷ دیماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه افزایش حقوق روزمزدها را تصویب کردند .

چون‌این آئین‌نامه‌هاتغییر کرده‌است‌ازذکر آنهاوهمچنین‌قوانین‌و آئین‌نامه‌هائی

که قبل از شهریور ۱۳۲۰ گذشته است صرف نظر میشود .

قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱

ماده ۳۷ ـ عملی که تاکنون ازطرف وزارتخانه ها نسبت بترفیع کارمندان لیسانسیه ودکترا میشده واستحقاق ترفیع آنها پس از توقف یکسال درپایه‌های ۳ و ٤ ودو سال در پایه‌های ٥ تشخیص میگردد تأیید ودرسال ۱۳۲۱ هم مادام که قانون مخصوص وضع نگردیده میتوانند بهمین ترتیب نسبت بترفیع آنها رفتار نمایند .

شماره ۳٤۱٥ ۱۳۲۱/۱۱/۲۸

وزارت دارائی وزارت کشاورزی

اجازه پرداخت حقوق فارغ التحصیلهای دانشکده ها

ودبیرستانهای کشاورزی ودامپزشکی ازصرفه جوئی بودجه کشاورزی مصوب ۱۱ بهمن ماه ۱۳۲۱

ماده‌واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت کشاورزی اجازه‌میدهد که ازصرفه جوئی اعتبار ماده ۳ بودجه سال جاری آنوزارتخانه فارغ التحصیلهای دانشکده ها و دبیرستانهای کشاورزی ودامپزشکی را استخدام وحقوق آنهـا را ازهمان محل تأمین نمـاید .

از قانون تعلیمات اجباری

قانون استخدام معلمین

ماده ۱۲ـ هریك ازمشاغل کمك آموزگار وآموزگار ودبیرودانشیارواستاد وپزشك بیمارستانی ضمیمه دانشکده پزشکی بده پایه تقسیم میشود ـ حـداقل مدت توقف درپایه‌های ۱ تا ۳ يك سال ودرپایه های ٤ تا ٦ دوسال وازـ۷ ببالا سه‌سال خواهد بود ـ حقوق پایه ۱ کمك آموزگار برابر مقرری دریافتی پایه ۱ اداری وحقوق پایه ۱ آموزگاری يك برابر ونیم حقوق پایه ۱ کمك آموزگار وحقوق پایه ۱ دبیری دو برابر حقوق پایه ۱ آموزگار وحقوق پایه ۱ دانشیاری سه برابر حقوق پایه ۱ آموزگار

خواهد بود - در موقع ارتقاء از پایهٔ بپایهٔ بالاتر در مورد کمك آموزگـاران و آموزگاران تا پایه ۵ یك‌پنجم حقوق پایهٔ مادون واز پایه ۶ ببالا یك هشتم حقوق پایهٔ مادون ودر پایه‌های دبیری یك‌هشتم حقوق پایهٔ مادون ودر پایه‌های دانشیاری معادل ۱دهم حقوق پایهٔ مادون علاوه خواهد شد حقوق هر پایه استادی باندازهٔ یك‌دهم ازحقوق همان پایه‌دانشیاری بیشتر خواهد بود.

تبصره ۱ - کمك‌آموزگاران وآموزگاران ودبیرانی که متأهل‌هستند ثلث حقوق پایه یك‌خود را بعنوان فوق‌العاده تأهل دریافت خواهند داشت.

تبصره۲ - وزارت فرهنك‌میتواند ازمیان دبیران‌ویا تصویب‌شورای‌دانشگاه ازمیان استادان‌ودانشیاران ودبیران‌دانشگاه کسانی‌را برای‌ریاست‌و نظامت کلاس‌-های کمك آموزگاری ودانشسراها ودبیرستانها وهمچنین برای بازرسی وخدمات فنی ومعاونت دانشکده‌ها برطبق آئین‌نامهٔ مخصوصی انتخاب نماید این‌اشخاص در مدت اشتغال بیکی‌از این کارها تاپایه پنج نصف‌حقوق وازپایه شش‌ببالا ثلث‌حقوق پایهٔ خودرا اضافه دریافت خواهند نمود این اشخاص موظفند تمام اوقـات رسمی را بخدمات مرجوعه صرف‌نمایند وبهیچوجه حق اشتغال دربنگاههای دیگر دولتی و غیر دولتی نخواهند داشت.

تبصره۳ - مواد۱۰ و۱۱ قانون تربیت معلم مصوب ۱۳۱۲ و مواد ۱۲ و۱۳ قانون تأسیس دانشگاه مصوب خردادماه ۱۳۱۳ وماده واحده مصوب ۵آبان۱۳۱۷ ومواد ۴و۵ و۱۱ قانون اصلاح قانون‌تأسیس دانشگاه مصوب آبان۱۳۱۹ وتبصره ۱ ماده‌اول قانون۶ آبان ۱۳۲۰ نسبت‌بآنچه که بااین ماده مغایرت‌دارد ملغی‌میباشد.

متن قانون کمك بکارمندان دولت

ماده واحده- الف - مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال بوزارت دارائی اعتبارداده‌می‌-شود که برای کمك بکلیه کارمندان وزارتخانه‌ها وبنگاههای مستقل وکارخانجات ومؤسسات تجارتی دولتی اعم‌از شاغلین خدمت ویا منتظرین وبازنشستگان‌خدمت مصرف نماید کمك مزبور ممکن است جزأً یاکلا بصورت نقد یاجنس داده شود.

ب - بودجهٔ‌مجلس شورایملی مشمول این‌قانون خواهد بود وشهرداریها نیز

مکلف هستندطبق این‌قانون و آئین‌نامه آن‌حقوق کارمندان‌خودرا نیزترمیم‌نمایند.

ج ـ این کمك و اضافه اعطائی ازاول مردادماه ۱۳۲۲ تـا آخر سال ۱۳۲۲ پرداخت خواهد شد .

تبصره۱ ـ ازتاریخ تصویب این‌قانون میزان‌حقوق بازنشستگی برای کسانی که تقاضای بازنشستگی نمـایند اعم‌از کشوری ولشکری مساویست بیك‌چهلم حد وسط حقوق سه‌سال اخیر خدمت ضرب درسنوات خدمت .

د ـ برای تأمین عوایدصندوق بازنشستگی ازتاریخ تصویب این‌قانون صدی نیم برمیزان کسور بازنشستگی که بایداز حقوق‌مستخدمین‌اعم‌از لشکری‌و کشوری کـر وبصندوق بازنشستگی داده شودافزوده خواهد شد .

ه ـ آئین‌نامه اجرای این‌قـانون‌را وزارت دارائی بهیئت وزیران پیشنهاد و پس ازتصویب کمیسیون بودجه بموقع اجراء گذاشته خواهد شد .

تبصره۲ ـ دولت مکلف است‌تنهادر عرض‌یکسال ازتاریخ اجرای این‌قانون طرحی برای‌اصلاح قانون استخدام کشوری تهیه وتقدیم مجلس شورایملی نماید.

تبصره۳ـ یکماه مساعدهٔ که‌قبلا بکارمندان وبازنشستگان ومنتظرین‌خدمت وموظفین وسایراشخاص داده‌شده ومیبایستی باقساط مسترد گردد بموجب این‌قانون بعنوان پاداش واگذار خواهدشد .

تبصره ٤ـ کلیه اشخاصی که بموجب قانون‌مصوب بهمن۱۳۲۱ وباستنادقانون نامبرده ازیکماه کمك هزینه‌اعطائی استفاده نموده‌اند وبموجب این قانون نیزازیك ماه‌دیگر استفاده‌مینمایند ازتسلیم‌اظهارنامه وپرداخت‌مابه‌التفاوت مالیاتی که‌منحصراً درنتیجه افزایش‌این‌درآمد تعلق گرفته معاف‌میباشند .

مادهٔ واحده راجع بتفسیر تبصره ٤

مادهٔ ٦٥ قانون جدید نظام‌وظیفه

ماده واحده ـ منظور ازاحتساب‌مدت‌خدمت زیرپرچم مشمولین تبصره چهار ماده ٦٥قانون اصلاح قانون نظام‌وظیفه مصوب اسفند۱۳۲۱ این بوده است که بـا احتساب تمام یاقسمتی ازمدت‌خدمت‌زیر پرچم مشمولین‌نامبرده که درتاریخ تصویب

آن‌قانون کارمند رسمی و مشغول خدمت‌دولت بوده‌اند جزو مدت‌توقف در پایه حکم اعطای ترفیع از تاریخی که مدت قانونی توقف در پایه بسر رسیده صادر میشود و کسانی که درسال ۱۳۲۲ دراثر اجرای تبصره نامبرده درصورت کفایت مدت قانونی توقف بدو ترفیع ذیحق باشندخواه هردو ترفیع طبق مفاد تبصره و خواه یکی از آنها باطی تشریفات تبصره بوده باشد بهردو ترفیع که احراز درپایه بالاتراست از تاریخ استحقاق (ولوقبل از تاریخ صدور حکم) نایل می‌شود ودرسال ۱۳۲۳ و بعدها درهرصورت ترفیع پایه منوط بطی تشریفات قانونی ومقررات‌مربوطه خواهدبود.

کارمندانی که طبق مفاد تبصرهٔ نامبرده تاریخ استحقاقشان بترفیع پایه قبل ازفروردین ۱۳۲۲ بوده وحکم آن صادرشده یابشود تفاوت حقوق ترفیع را ازاول فروردین ۱۳۲۲ ببعد دریافت خواهند نمود.

نظر باینکه‌مدت‌خدمت‌زیرپرچم کارمندانی که‌قبل‌ازشروع‌انجام‌خدمت‌زیرپرچم درخدمت‌دولت بوده‌اند طبق مفادتبصره (۲)ماده(٥)قانون‌نظام‌وظیفه‌عمومی‌مصوب ۲۹خرداد۱۳۱۷ بالطبع جزوخدمت‌رسمی محسوب‌بوده‌وهست‌وبرای‌این‌امرپرداخت کسور تقاعد ضرورتی نداشته وبر فرض دریافت باید استرداد شود.

پرداخت‌کسور تقاعد بابت مدت خدمت زیر پرچم یکجا یا باقساط بر عهدهٔ کسانی خواهد بود که خدمت زیر پرچم خود را پیش از ورود بخدمت دولت انجام داده‌اند.

بخشنامه شماره ٧٨٨٦/١٤ مورخ ۲۲/۸/۱۹

طرز اجرای آئین نامه کمك بکارمندان

مجلس شورای‌ملی ــ کارپردازی

وزارت کشاورزی ــ ادارهٔ حسابداری ــ ادارهٔ دارائی

بنگاه... شرکت... بانك

در اجرای آئین نامه قانون کمك بکارمندان مراتب زیر باید در نظر گرفته شود:

۱ــ نسبت بحقوق کارمندان فوق‌پایه ورسمی ودون‌پایه وجزء وآموزگاران

قراردادی دبستانها و پایه‌وران و افراد و کارمندان کشوری شهربـانی برای یکهزار ریال اول حقوق ثابت آنها ۸۰٪ و برای هزار ریـال دوم ۵۰٪ و برای بیش از دو هزار ریال حقوق ۲۵٪ بعنوان کمك احتساب و پرداخت میشود .

تبصره - حق‌مقام و فوق‌العاده ویژه وسایر مزایائی که این‌قبیل کارمندان در آخر تیرماه ۱۳۲۲ میگرفته‌اند شامل کمك فوق نخواهد بود .

۲ - مستخدمینی که حقوق و کمك دریافتی آنان بشرح مـاده ۱ جمعاً از یك هزار ریال کمتر شود تا میزانی که کمك دریافتی و حقوق آنها برای تمام ساعات اداری بمبلغ یکهزار ریال بالغ گردد افزوده شود .

۳ - بهر کارمندی که بموجب حکم رسمی در حال حاضر شاغل مقام مافوق بوده و حقوقش کمتر از حقوق ثابت کارمند پایه‌دار و مادونی باشد (که زیردست او کار میکند) افزایش داده خواهد شد بنحوی که حقوق صاحب‌منصبی که ریاست دارد (مافوق است) مطابق حقوقی باشد که بارشدترین کارمند پایه‌دار زیر دست او پرداخته میشود. این تفاوت بمدیران کل ادارات کل و معاونین آنها و رؤسای دوایر که متصدی مشاغل باشند تعلق خواهد گرفت و هر نقل و انتقال و تغییر و تبدیلی که در وضعیت اداری کارمندان اعم از رؤساء و زیردستان بعداً داده شود. رؤسای ذیمدخل بهیچوجه مشمول ترمیم نخواهند شد .

٤ - بمنتظرین خدمت اعم از آنکه قبلا منتظر خدمت بوده و یا بعدها منتظر خدمت شوند بمأخذ حقوق پایه آنها در آخر تیرمـاه صدی ۲۵ احتساب و پرداخت خواهد شد .

٥ - مأخذ احتساب کمك بباز نشستگان بی‌بضاعت و بیکار ۱۵٪ حقوق باز-نشستگی آنها خواهد بود عدم بضاعت و بیکاری باز نشستگان مقیم مرکز از روی نمونهٔ که برای این‌منظور تهیه شده و باید بعد از گواهی دو نفر از کارمندان طرف اعتماد وزارتخانه مربوطه برای رسیدگی و تصدیق بکمیسیون کار فرستاده شود محرز خواهد شد این نمونه‌ها در شهرستانها بگواهی رؤسای دارائی رسیده و برای صدور حواله بحسابداری وزارتخانه مربوطه فرستاده میشود .

٦ - سیاههٔ اسامی و حقوق کارمندان قراردادی و حکمی را ادارات مربوطه

برای هریك ازطبقات زیردر سه‌نسخه جداشامل اسم و شمارهٔ کارگزینی و تاریخ ورود بخدمت‌ومبلغ حقوق‌تهیه کرده منتهی سه‌روز بعدازوصول این‌دستور بادارات کارگزینی وزارتخانه مربوطه ارسال خواهند داشت تا ادارات کارگزینی برای تشخیص میزان کمك آنها از نظر تاریخ ورود بخدمت بقرار زیر آنها را طبقه ـ بندی نمایند :

طبقه اول کسانی که قبل‌از آبان ۳۲۰ بخدمت وارد شده‌اند .

طبقه دوم کسانی که‌ازاول آبان‌ماه ۳۲۰ تاآخر ۳۲۱ بخدمت‌وارد شده‌اند.

طبقه سوم کسانی که ازاول۳۲۲تاآخر تیرماه۲۲ بخدمت واردشده‌اند .

ادارات کارگزینی درظرف٤روز پس‌ازوصول صورتهای ارسالی‌را گواهی نموده بادارهٔ حسابداری خواهند فرستاد .

ادارات حسابداری ازصورتهائی که بترتیب بالا تهیه شده میزان مبلغ کمك استحقاقی هر کارمند را مطابق جدول ماده ٥ آئین‌نامه تعیین‌خواهد نمود .

نسبت بکارمندان قرار دادی و حکمی شهرستانها کمیسیونی مرکب از- نمایندگان ادارهٔ مربوطه ودارائی محل تشکیل وباستناد مدارکی که تاریخ ورود بخدمت هریك از کارمندان قراردادی وحکمی را برساند تشخیص اینکه مشمول کدام یك‌از طبقات‌سه‌گانه بالاخواهند بودداده رونوشت گواهی‌شده مدرك ورود بخدمت هریك‌را تسلیم‌ادارات دارائی‌خواهند نمود. ادارهٔ دارائی‌مبلغ استحقاقی را تعیین کرده وبادارات مربوطه برای تدارك‌لیست پرداخت اعاده خواهندنمود.یك نسخه ازرونوشت صورت مجلس کمیسیون بکارگزینی وزارتخانه مربوطه باید فرستاده شود .

۷- ادارات حسابداری درمرکز وادارات‌دارائی شهرستانهامکلفنداز لیست‌های پرداخت موضوع این دستور یك نسخه مستقیماً برای اطلاع ادارهٔ بودجه ارسال دارند .

۸ - ازتاریخ اول‌آبان ۱۳۲۲ بهیچ عنوان باشخاص ازصندوق دولت‌یا بنگاه ویا شرکت‌دولتی‌ویا هرسازمانی که باسرمایه دولت ایجادشده ویااقلا نصف‌سرمایه یاسهام‌آن متعلق‌بدولت‌باشدو مقرری‌داده نخواهدشد ولوآنکه یکی‌ازمقرریهای

مزبور عنوان دستمزد یا حق الزحمه یا پاداش و غیره یـا هرعنوان دیگری داشته باشد باستثنای حق‌التدریس و حقوق استادان و دانشیاران دانشکده‌ها که تابع مقررات خاصی است .

۹ـ کلیه مزایا و فوق‌العاده هائی که علاوه برحقوق ثابت اداری در نتیجه طرز عمل خاصی یا اختیارات اعطائی در وزارتخانه ها و ادارات و بنگاه ها و شرکت های دولتی بطوریکه در مـاده هشتم ذکر شده برقرار شده باشد ازاول آبانماه ۱۳۲۲ پرداخت نخواهدشد و همچنین ازاول آبانماه ۱۳۲۲ برقراری هرگونه فوق‌العـاده باستثنای فوق‌العاده اضافه کار منوط بتجدید نظر درماده ۱۳ قانون افزایش حقوق کارمندان خواهد بود که طرح آنهم تهیه‌شده وپس ازتصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذاشته خواهدشد بنابراین ازاول آبانماه۱۳۲۲ پرداخت هرگونه وجهی جز اصل حقوق ومدد معاش اولاد موکول بتصویب وابلاغ آئین‌نامه جدیـدی است که در نتیجه تجدیدنظر درآئین‌نامه‌های ماده ۱۳ قانون افزایش بعمل خواهدآمد .

۱۰ ـ بنگاهها وشرکتها وسازمانهائی که باسرمایهٔ دولت تشکیل شده و یا اقلا نصف ازسرمایه یاسهام آنهـا متعلق بدولت باشد اعم از اینکه اساسنامهٔ خاصی داشته یانداشته باشد مـکلفند نسبت بانواع فوق‌العاده‌ها ومزایا واضافه مقرریهـای ویژه که ازاول آبانماه ۱۳۲۲ ببعد دربارهٔ کارمندان ومستخدمین تابعه خودبرقرار نموده‌اند تجدیدنظر کرده و بطور کلی میزان افزایش را برای ازاول آبانماه۱۳۲۲ ببعد طوری تعدیل نمایند که نسبت اضافه‌افراد باحقوق‌مهرماه ۱۳۲۰ آنها ازهرجهت منتهی درحدودافزایشی باشد که‌در نتیجه قانون‌اجازه‌افزایش حقوق کارمندان‌دولت واین دستور نسبت بحقوق کارمندان ومستخدمین دولت بعمل آمده وخواهدآمد .

۱۱ ـ کمک هائی که بموجب‌این دستورتأدیه‌می‌شود ازپرداخت مالیات معاف خواهد بود .

۱۲ ـ درصورتی که دراجرای این دستور اشکال یـاابهامی پیش‌آید موارد اشکال در کمیسیون مرکب‌از نمایندگان ادارهٔ حسابداری‌هـا وممیزی وادارهٔ کل کارگزینی‌وزارت‌دارائی بررسی شده ودرتعقیب این‌دستورموضوع روشن گردیده لدی‌الاقتضا بطورمواد تکمیلی ابلاغ خواهد گردید .

۱۳ - باستثنای کارمندان قراردادی و حکمی اشخاصیکه از اول مرداد ماه ۱۳۲۲ استخدام شده‌اند و یا استخدام خواهندشد از تاریخ شروع خدمت مشمول این آئین‌نامه خواهند بود .

۱٤ - حسابداریها از مبلغی که بعنوان این کمك پرداخت می‌شود برای بیمه بهداشت و حوادث نیم درصد بطور علی‌الحساب کسر و در حساب امانات خزانه نگاه‌داری خواهد نمود تا پس از تصویب و ابلاغ آئین‌نامه مربوطه بحساب بیمه بهداشت و حوادث انتقال دهد .

۱۵ - پروانه اعتبار پرداخت کمك جداگانه وسیلهٔ خزانه داری کل ابلاغ خواهد شد .

۱٦ - افزایش‌های پیش‌بینی شده در این بخشنامه از اول مردادماه ۱۳۲۲ تأدیه خواهد شد .

وزیر دارائی رئیس کل دارائی

متن آئین نامهٔ کمك بکارمندان دولت(۱)

مصوبهٔ کمیسیون بودجه

ماده ۱ - بکلیه کارمندان دربار شاهنشاهی و کارمندان کشوری دولت و مجلس شورای ملی و شهرداریها و کارمندان و کارگران کارخانه‌ها و بنگاههای بازرگانی دولتی باستثنای مستخدمین خارجی از تاریخ اول مردادماه ۱۳۲۲ کمك های مالی بترتیب زیر اعطاء خواهد شد .

تبصره - کمك بکارمندان شهرداریها از بودجهٔ مربوط شهرداریها و کمك بکارمندان و کارگران کارخانه و بنگاههای بازرگانی ازمحل درآمد خودشان پرداخت خواهد شد .

ماده ۲ - کمك پرداختی باشخاص زیر تا یکهزار ریال حقوق ماهیانه هشتاد درصد و از یکهزار ریال تا دو هزار ریال نسبت بمازاد دو هزار ریال ۲۵ درصد حقوق ثابت آنها هنگام اشتغال بخدمت خواهد بود باستثنای مواردیکه در این آئین نامه پیش بینی شده است .

---

(۱) ذکر این مقررات بیشتر از این نظر استکه اغلب دامپزشکان رئیس اداره دامپزشکی شده و وظیفه‌دارند مقررات مربوط بکارمندان زیردست خود را بدانند .

۱ - رئیس و نمایندگان مجلس‌شورایملی .
۲ - آقای نخست‌وزیر و آقایان وزیران ومعاونین وزارتخانه‌ها و رؤسای دفاتر وزارتی .
۳ - استانداران و فرمانداران .
٤ - کلیهٔ کارمندان رسمی ودون پایه ویاخدمتگذاران جزء .
٥ - آموزگاران قراردادی دبستانها .
٦ - کلیهٔ کارمندان رسمی ادارهٔ کل شهربانی بانضمام افراد و پایه‌وران و کارمندان کشوری آنها .

ماده ۳- کمك وحقوق ماهیانه برای تمام ساعات اداری ازهزار ریال کمتر نخواهد بود کارمندانی که شاغل مقامات مافوق هستند فوق‌العاده بعنوان ترمیم دریافت خواهند داشت بطوریکه حقوق آنها از کارمندان پایه‌دارمادونی که‌زیر- دست او خدمت میکنند کمتر نخواهد بود .

ماده٤ - کارمندان منتظرخدمت بمأخذ حقوق رتبه‌خوددرآخر تیرماه ۱۳۲۲ معادل ۱٥ درصد کمك دریافت خواهند داشت و همچنین ببازنشستگانی که دارای شغل نبوده و بضاعت نداشته باشند نیزمعادل ۱٥ درصد اضافه داده خواهد شد .

ماده ٥ - کارمندان حکمی وقراردادی بنسبت حقوق و تاریخ ورود بخدمت کمکی طبق جدول‌زیر دریافت خواهند داشت .

تاریخ ورود بخدمت	تاهزارریال	ازهزار ویکریال تادو هزارریال نسبت بمازاد
قبل ازاول آبان ۱۳۲۰	هشتاد درصد	٥۰ درصد .
از اول آبان ۲۰ تا آخر ۲۱	٦۰ درصد	٤۰ «
از اول سال ۱۳۲۲	٤۰ درصد	۳۰ «

ازدو هزارریال ببالا نسبت بمازاد دوهزارریال .

قبل ازاول آبانماه ۱۳۲۰ - ۲٥ درصد .

ازاول آبانماه ۱۳۲۰ تاآخرسال ۱۳۲۱ - ۲۰ درصد .

ازاول سال ۱۳۲۲ - ۱٥ درصد .

تبصره - حداکثر دستمزد کارگران کارخانه‌ها ومعادن ومؤسسات صنعتی

نباید از دستمزد عمومی محل که در نتیجه عرضه و تقاضا حکمفرما است کمتر بوده و یا تجاوز نماید .

دستمزد مزبور توسط کمیسیونی بنمایندگی رئیس مؤسسه مربوطه و رئیس دارائی و فرماندار محل تعیین خواهد گردید .

ماده ٦ - از تاریخ اول آبان ١٣٢٢ بهیچ عنوان باشخاصی که از صندوق دولت یا بنگاه و یا شرکت دولتی و یا هر سازمانی که باسرمایه دولت ایجاد شده یا اقلا نصف سرمایه یا سهام آن متعلق بدولت باشد مقرری داده نخواهد شد و لو اینکه یکی از مقرریهای مزبور عنوان دستمزد یا حق الزحمه یا پاداش و غیره و یا هر عنوان دیگری دارا باشد باستثنای حق التدریس و حقوق استادان و دانشیاران دانشکده‌ها که تابع مقررات خاص است .

ماده ٧ - کلیهٔ مزایا و فوق العاده هائی که علاوه بر حقوق ثابت اداری در نتیجه طرز عمل خاصی یا اختیارات اعطائی در وزارتخانه‌ها و ادارات و بنگاهها و شرکت‌های دولتی (بطوریکه در ماده ٦ تعریف شده) برقرار شده از اول آبانماه ١٣٢٢ پرداخت نخواهد شد و بهمین قرار از اول آبانماه برقراری هر گونه فوق العاده به استثنای فوق العاده اضافه کار منوط بتجدید نظر وزارت دارائی خواهد بود که در ماده ١٣ قانون افزایش حقوق کارمندان دولت پیش بینی شده و طرح آن باید قبل از پانزده آبان بهیئت وزیران و پس از تصویب بموقع اجراء گذارده شود .

تبصره ماده ٧ - فوق العاده‌هائیکه در گذشته بدون مجوز قانونی پرداخت شده از کارمندان مسترد نخواهد شد مگر در موقع تقلب .

ماده ٨ - بنگاهها و شرکتها و سازمانهائیکه باسرمایهٔ دولت تشکیل شده یا اقلا نصف از سرمایه یا سهام آنها متعلق بدولت باشد اعم از اینکه اساسنامه حاضر داشته یا نداشته باشد مکلف هستند نسبت بانواع فوق العاده‌ها و مزایا و اضافه مقرری‌ها و غیره که از اول آبان ١٣٢٠ ببعد درباره کارمندان و مستخدمین تابعه خود برقرار نموده‌اند تجدید نظر و بطور کلی میزان افزایش را برای از اول آبان ١٣٢٢ ببعد طوری تعدیل نمایند که نسبت اضافه افراد باحقوق آخر مهر ١٣٢٠ از هر جهت منتهی در حدود افزایشی باشد که در نتیجهٔ قانون اضافه افزایش حقوق کارمندان دولت و

این آئین نامه نسبت بحقوق کارمندان و مستخدمین دولت بعمل آمده و خواهد آمد .
ماده ۹ـ کلیهٔ اجناسیکه تحت انحصار دولت باشد بکارمندان مشمول این آئین‌ـ نامه ببهای تصویبی دولت فروخته خواهدشد و اجناس غیر انحصاری که ممکن است دولت انبار نماید بامنظور نمودن تخفیفی بکارمندان دولت فروخته خواهد شد.
ماده ۱۰ ـ اجناسی که بموجب مادهٔ ۹ فروخته میشود فقط برای احتیاجات شخصی کارمند و کسانی است که مستقیماً تحت کفالت او هستند بهاء و مقدار اجناس انحصاری که بدین طریق بکارمندان فروخته میشود بموجب تصویب نامهٔ هیئت وزیران تعیین و مقدار مزبور متناسب باعدهٔ که تحت کفالت کارمند میباشند خواهد بود .
ماده ۱۱ ـ فقط اشخاص نامبرده زیر تحت کفالت کارمند شناخته میشوند :
۱ ـ عیال و اولاد (اولاد درصورت تجرد) .
۲ ـ پدر و مادر و برادر و خواهر که قانوناً تحت کفالت کارمند میباشند:
الف ـ کارمند دولت نباشند .
ب ـ ذکور تاموقعیکه اشتغال بتحصیل دارند و اناث تاموقعیکه شوهر اختیار نکرده اند .
ماده ۱۲ ـ وزارت دارائی اطلاعات لازمه مربوطه بهر کارمند و اشخاص تحت کفالت اورا تحصیل خواهد نمود و هرگونه اطلاعاتی که دراین مورد توسط کارمند داده شود بایداز طرف خود کارمند و کمیسیون مخصوص وزارتخانه یابنگاه متبوعه او گواهی گردد .
ماده ۱۳ ـ دفترچه‌های جیره بندی مخصوص بین کارمندان توزیع خواهدشد و کارمندان پس از دریافت دفترچه‌های مزبور باید کوپن های جیره بندی خود و اشخاص تحت کفالت خویش را که بموجب مقررات جیره بندی بین کلیه اهالی کشور توزیع شده است مسترد دارند .
ماده ۱۴ـ کارمندانیکه اجناس دریافتی بموجب این آئین نامه را بفروش برسانند ویا اجازه دهند که اشخاص تحت تکفل آنها بچنین اقدامی مبادرت ورزند ویا در موقع تنظیم دفترچه‌های خرید جنس خدعه و تزویر نمایند و یا عمداً اطلاعات بر خلاف حقیقت بدهند از کمکی که دراین آئین نامه منظور شده و همچنین ازمزایای خرید

جنس ازفروشگاه دولتی محروم خواهد شد .

ماده ۱۵ - باستثنای کارمندان قراردادی وحکمی اشخاصیکه ازاول مرداد ۱۳۲۲ استخدام شده اند و یا استخدام خواهند شد ازتاریخ شروع بخدمت مشمول مقررات این آئین نامه خواهند بود .

ماده ۱۶ - خزانه‌داری کل ماهانه مبلغ معینی ازاضافه حقوقیکه بموجب این آئین نامه تعلق میگیرد کسر وبحساب مخصوصی بنام حساب بیمه بهداشت و حوادث نگاهداری خواهدنمود میزان مبلغی که باید کسر شود ازطرف هیئت وزیران تعیین وکلیه پرداختهای مربوط بناخوشی ویا حوادث بموجب آئین نامه هیئت وزیران از محل نامبرده پرداخت خواهد شد .

ماده ۱۷ - کمك‌های پرداختی بموجب این آئین نامه ازپرداخت مالیات بردرآمد معاف خواهد بود .

آئین نامه مزایای کارمندان دولت که از تاریخ اول آبان ماه ۱۳۲۲ قابل اجرا است

فصل یکم

فوق العاده ویژه

ماده ۱ - مستخدمینی که بنابه تبصره ماده ۱۳ قانون ۱۳۲۰ دارای فوق العاده ویژه شده اند تفاوت ترفیع واضافه حقوق وهرنوع کمك وفوق العاده ومزایای دیگری که بعد ها بطور ماهیانه بآنان داده شده یا بشود از فوق العاده ویژهٔ آنها باید کسر شود .

تبصره - فوق العاده های کسرصندوق وتضمین - کشیك شب واضافه کاراوقات تعطیل - اشتغال خارج ازمرکز - حق الکفاله - حق مقام بدی آب و هوا - اقامت پزشکان درنقاط مرزی ومحرومیت ازمطب چون متعلق باشخاص نبوده وفقط برای شغل یامقام است جزو فوق العاده‌ها ومزایائی که باید از فوق العاده ویژه کسر شود محسوب نمی‌شود .

فصل دوم

فوق‌العاده کسر صندوق و تضمین فوق‌العاده کسر صندوق

ماده ۲ـ برای جبران خسارات محتمله تحویلداران و تحصیلداران و مأمورین پرداخت که از دریافت مسکوک قلب یا در اثر اشتباهات حاصله در وصول و پرداخت‌های بجزء ممکن است بآنها وارد شود فوق‌العاده کسر صندوق بمأمورین مزبور پرداخته خواهد شد.

ماده ۳ ـ پرداخت این فوق‌العاده منوط بوجود اعتبار در بودجه اختصاصی هریك از ادارات است.

ماده ۴ ـ فوق‌العاده کسر صندوق فقط باشخاصی ممکن است تأدیه شود که شغل تحویلداری یا تحصیلداری ومأموریت پرداخت درحکم انتصاب آنها تصریح و مطابق ماده ۱۳ قانون استخدام کشوری ومواد ۱۰ و ۱۱ این آئین‌نامه وسایر مقررات مربوطه تضمین ابواب جمعی خودرا سپرده باشند.

ماده ۵ ـ بتحویلداران و تحصیلداران ومأمورین پرداختی که ابوابجمعی ماهانه‌شان تامیزان ده‌هزار ریال است فوق‌العاده کسر صندوق داده نخواهد شد.

ماده ۶ ـ میزان پرداخت فوق‌العاده کسر صندوق به‌ترتیب زیر خواهد بود:

طبقه اول ـ تحویلداران جزء و تحصیلداران ومأمورین پرداخت که ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتر از ده‌هزار ریال تاپنجاه‌هزار ریال است برای هرده‌هزار ریال ابوابجمعی ده ریال فوق‌العاده وحد اقل فوق‌العاده ماهانه ۲۰ ریال است.

طبقه دوم ـ تحویلداران و تحصیلداران و مأمورین پرداخت که ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتر ازپنجاه هزار ریال است برای هر ده‌هزار ریال ابوابجمعی شش ریال وحداقل فوق‌العاده ماهیانه ۵۰ ریال.

طبقه‌سوم ـ تحویلدارانیکه ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتر از دویست‌هزار تاپانصد هزار ریال است برای هرده هزار ریال ابوابجمعی ۴ ریال فوق‌العاده وحداقل فوق‌العاده ماهیانه ۶۰ ریال.

طبقه‌چهارم ـ تحویلدارانیکه ابوابجمعی ماهانه‌شان از پانصدهزار ریال متجاوز است برای هرده‌هزار ریال ابوابجمعی دوریال فوق‌العاده حداقل فوق‌العاده ماهیانه

صدریال وحد اکثر دویست و چهل ریال است .

کسور ده‌هزار ریال درتعیین میزان ابوابجمعی محسوب نخواهد شد .

ماده ۷- مقصود ازابوابجمعی مذکور در موازد فوق نسبت به‌تحویلداران و تحصیلداران میزان دریافتی ووصولی آنها است قطع نظرازوجوهیکه دریافت‌می-کنند و نسبت بمأمورین پرداخت میزان مبالغ پرداختی آنها .

تحویلـداران وتحصیلدارانیکه هم‌وصول وهم پرداخت میکنند فقط میزان وصولی آنها مأخذ تعیین ابوابجمعی خواهدبود. مأمورین‌پرداخت که منحصراً بوسیلهٔ چك پرداخت میکنند فوق‌العاده نخواهند داشت .

ماده ۸- میزان فوق‌العاده کسر صندوق نسبت به‌ثلث میزان ابوابجمعی سه‌ماه مأمور تعیین وپرداخت آن درآخر هرسه ماه باستناد تصدیق کتبی که رئیس ادارهٔ مربوطه از میزان متوسط ابوابجمعی مأمور خواهد نمود بعمل میآید .

فوق‌العاده تضمین

ماده ۹- فوق‌العاده تضمین بجمعداران و تحویلداران نقدی که درابوابجمعی خود دخالت بلاواسطه ومستقیم دارند بشرط آنکه حقوق و فوق‌العاده ویژه وحق مقام آنها (درصورتیکه داشته‌باشند) از ۲۰۰۰۰ ریال تجاوز ننماید ماهیانه بشرح زیر پرداخته میشود :

الف - بکسانیکه تا ۱۰۰۰۰ ریال تضمین رسمی سپرده‌اند یك‌ونیم درصد از مبلغ تضمین .

ب - کسانیکه از ۱۰۰۰۰ تابیست وپنج هزارریال تضمین سپرده‌اند برای ده هزارریال اول یك‌ونیم درصد ومازاد آن‌یك درصد ازمبلغ تضمین .

ج - کسانیکه بیش‌از ۲۵۰۰۰ ریال تضمین سپرده‌اند برای ۲۵۰۰۰ ریال اول طبق بند ب وبرای مازادآن نیم درصد ازمبلغ تضمین .

تبصره - بمأمورین پرداخت که بطورموقت یاتحت نظر تحویلداران مسئول انجام وظیفه مینمایند فوق‌العاده تضمین تعلق نمیگیرد .

ماده ۱۰- ازعموم صاحبجمعان نقدی ادارات بایستی برابرربع جمعی هفتگی آنها تضمین گرفته شود .

تبصره ۱ـ از جمعدارانیکه سیار بوده ویا وسیله برای تحویل درآمد روزانهٔ خود ندارند معادل یك‌چهارم جمعی ماهیانه آنها باید تضمین گرفته شود .

تبصره ۲ـ هرگاه بین صاحبان جمع اشخاصی باشند که جمعی هفتگی آنها ذراف بوده وصحت عمل آنها مورد گواهی وزارتخانهٔ مربوطه باشد ممکن است حداقل ۱۵۰۰۰ ریال تضمین ازآنها گرفته شود .

ماده ۱۱ ـ نوع تضمین بشرح زیر میباشد :

۱ ـ وثیقهٔ ملکی باارائه سند مالکیت وتنظیم سندرسمی .

۲ ـ ضامن بانکی یاسپردن وجه نقد .

تبصره ـ بجمعداران جنسی فوق‌العاده تضمین تعلق نمیگیرد وچنانچه عملیات آنها مورد اطمینان وزارتخانه مربوطه باشد میتوانند تضمین شخصی بسپارند .

فصل سوم

فوق‌العاده کشیك شب و اوقات تعطیل

ماده ۱۲ ـ بخدمتگزاران جزء وپیمانی هائیکه شغل آنها درردیف کارخدمت گذاران جزء میباشد برای شبهائیکه درمحل کارخود میمانند بتشخیص رئیس اداره یاوزارتخانه مربوطه وموافقت وزارت دارائی شبی ٦ ریال فوق‌العاده کشیك و در صورت ضرورت صرف‌شام درمحل کار جمعاً شبی۱۲ ریال پرداخت میشود .

ماده۱۳ـ بکارمندانیکه بموجب‌حکم وزارتی درساعات غیراداری کاراضافی انجام میدهند درصورتیکه طبق‌حکم رسمی درازای اضافه کار مرخصی بآنها داده نشده باشد بنسبت حقوق ماهیانه که برای ساعات اداری میگیرند برای ساعات کار اضافی فوق‌العاده اضافه‌کار پرداخت میشود وزارت دارائی بارعایت مقتضیات بودجه ونوع‌کار طرزاجرا وپرداخت آنرا تعیین خواهد نمود .

(تبصره ـ بکارمندان وزارت پست وتلگراف که سردستگاه تلگراف باسیم وبی‌سیم وهمچنین کارمندان پست که درغیر ساعات اداری برای نقل وتحویل پستها انجام وظیفه مینمایند بتشخیص وزارت پست وتلگراف حداکثر تا شبی ۲۰ ریال پرداخته‌میشود).

فصل چهارم

فوق‌العاده اشتغال خارج از مرکز

ماده۱٤ ـ بکارمندان رسمی وقراردادی غیربومی فوق‌العاده اشتغال خارج مرکز طبق‌جدول مندرج درماده۱٦ بمأخذهای مذکور درماده۱۵ پرداخته میشود و کسانیکه درمحل خدمت استخدام‌شده باشند هیچوقت در آن محل مشمول‌دریافت این فوق‌العاده نخواهند شد .

تبصره ـ مأمورینیکه ازاین فوق‌العاده استفاده نمایندچنانچه درعمارت‌دولتی سکونت نمایند بایستی کرایه محل‌را بپردازند :

ماده ۱۵- برای تعیین میزان فوق‌العاده اشتغال خارج از مرکز کلیه نقاط کشور بپنج درجه تقسیم و برای‌هردرجه بنسبت حقوق کارمندان مأخذی بشرح‌زیر تعیین میشود :

نقاط درجه ۱	نود درصد
« « ۲	۷۰ «
« « ۳	۵۰ «
« « ٤	۳۰ «
« « ۵	۲۰ «

ماده ۱٦ ـ درجه‌بندی نقاط کشور بشرح زیر خواهد بود :

بخشهای درجه یك

شماره ترتیب	بخش	شهرستان	استان
۱	ایرانشهر	خاش	۸
۲	باهوکلات	«	۸
۳	بایندر	«	۸
٤	بندرشاهپور	خرمشهر	٦
۵	بندرعباس	بندرعباس	۸
٦	بوالخیر	بوشهر	۷
۷	جاسك	بندرعباس	۸
۸	چاه بهار	خاش	۸
۹	خمیر	بندرعباس	۸
۱۰	خورموج	بوشهر	۷
۱۱	سراوان	خاش	۸
۱۲	سرباز	«	۸
۱۳	سریك	بندرعباس	۸
۱٤	قشم	«	۸
۱۵	قصرقند	خاش	۸
۱٦	کنگان	بوشهر	۷
۱۷	گاوبندی	لار	۷
۱۸	لنگه	«	۷
۱۹	نیاب	بندرعباس	۸
۲۰	نیك‌شهر	خاش	۸

۲۱	هرمز	بندرعباس	۸
۲۲	هنگام	»	۸

بخشهای درجه ۳

۲۳	آبادان	خرمشهر	۶
۲۴	آبدانان	ایلام	۵
۲۵	ارکواری	»	۵
۲۶	اندیمشک	اهواز	۶
۲۷	اهواز	اهواز	۶
۲۸	اهرم	بوشهر	۷
۲۹	ایذه	اهواز	۶
۳۰	ایلام	ایلام	۵
۳۱	بدره	ایلام	۵
۳۲	برازجان	بوشهر	۷
۳۳	بزمان	خاش	۸
۳۴	بستان	اهواز	۶
۳۵	بستک	لار	۷
۳۶	بم	بم	۸
۳۷	بوشهر	بوشهر	۷
۳۸	بهبهان	بهبهان	۶
۳۹	تل‌خسروی	»	۶
۴۰	جانکی	اهواز	۶
۴۱	جایدر	خرم‌آباد	۶
۴۲	جوار	ایلام	۵
۴۳	جنلوندی	خرم‌آباد	۶
۴۴	جریم	لار	۷
۴۵	جهرم	»	۷
۴۶	جیرفت	کرمان	۸
۴۷	خاش	خاش	۸
۴۸	خرمشهر	خرمشهر	۶
۴۹	دارخوین	اهواز	۶
۵۰	دالکی	بوشهر	۷
۵۱	دزفول	اهواز	۶
۵۲	دەدز	»	۶
۵۳	دهلران	ایلام	۵
۵۴	دیلم	بوشهر	۷
۵۵	رامهرمز	اهواز	۶
۵۶	ریشهر	بوشهر	۷
۵۷	ریک	»	۷
۵۸	زاهدان	زاهدان	۸
۵۹	ساردویه	بم	۸
۶۰	سبزواران	بم	۸
۶۱	سوسن‌گرد	اهواز	۶
۶۲	شادکان	خرمشهر	۶
۶۳	شوشتر	اهواز	۶
۶۴	شهداد	کرمان	۸
۶۵	شهربابک	یزد	۱۰
۶۶	طوف‌سفید	اهواز	۶
۶۷	فهرج	کرمان	۸
۶۸	قصبه	خرمشهر	۶
۶۹	قلعه‌زراس	اهواز	۶
۷۰	کازرون	شیراز	۷
۷۱	کنار تخته	بوشهر	۷
۷۲	کهنو	بم	۸
۷۳	کناره	بوشهر	۷
۷۴	لار	لار	۷
۷۵	مسجدسلیمان	اهواز	۶
۷۶	مشیش	بم	۸
۷۷	مستی	شیراز	۷
۷۸	مهران	ایلام	۵
۷۹	هندیجان	خرمشهر	۶
۸۰	هویزه	اهواز	۶

بخشهای درجه ۳

۸۱	آذرشهر	تبریز	۳
۸۲	آستارا	اردبیل	۳
۸۳	اصطهبانات	فسا	۷

٨٤ الشتر خرم‌آباد ٦
٨٥ الوط سنندج ٥
٨٦ انجیران » ٥
٨٧ انارك یزد ١٠
٨٨ آواز بیرجند ٩
٨٩ اورامان سنندج ٥
٩٠ آوز شیراز ٧
٩١ آویهنگ سنندج ٥
٩٢ باجگیران قوچان ٩
٩٣ بازرگان رضائیه ٤
٩٤ باشه سنندج ٥
٩٥ بافق یزد ١٠
٩٦ بانه مهاباد ٤
٩٧ بندرشاه گرگان ٢
٩٨ بندرگز گرگان ٢
٩٩ بوکان مهاباد ٤
١٠٠ بیضا شیراز ٧
١٠١ پاوه سنندج ٥
١٠٢ پهلوی‌دژ گرگان ٢
١٠٣ بیله‌سوار تبریز ٣
١٠٤ تخت‌جمشید شیراز ٧
١٠٥ تربت‌جام مشهد ٩
١٠٦ تفت یزد ١٠
١٠٧ جندق‌و بیابانك » ١٠
١٠٨ جوانرود سنندج ٥
١٠٩ جوی‌زر کرمانشاه ٥
١١٠ حاجی‌آباد کرمان ٨
١١١ حاجی‌لر گرگان ٢
١١٢ حصارچه » ٢
١١٣ خاکستر مشهد ٩
١١٤ خانه رضائیه ٤
١١٥ خرم‌آباد خرم‌آباد ٦
١١٦ خدا افرین تبریز ٣
١١٧ خرم‌آبادشهسوار شهسوار ١
١١٨ خسروی کرمانشاه ٥
١١٩ خواف تربت‌حیدریه ٩
١٢٠ داراب فسا ٧
١٢١ داشبردن گرگان ٢
١٢٢ دران خرم‌آباد ٦
١٢٣ درگز قوچان ٩
١٢٤ دشت‌مینو گرگان ٢
١٢٥ دکاکا سنندج ٥
١٢٦ دودان » ٥
١٢٧ دیواندره » ٥
١٢٨ راور کرمان ٨
١٢٩ رفسنجان » ٨
١٣٠ روانسر کرمانشاه ٥
١٣١ رودبار رشت ١
١٣٢ زابل زابل ٨
١٣٣ زاغه خرم‌آباد ٦
١٣٤ زراب سنندج ٥
١٣٥ زرند کرمان ٨
١٣٦ زرین‌آباد کرمانشاه ٥
١٣٧ سربیشه بیرجند ٩
١٣٨ سرپل کرمانشاه ٥
١٣٩ سرخس مشهد ٩
١٤٠ سردشت مهاباد ٤
١٤١ سروستان شیراز ٧
١٤٢ سقز مهاباد ٤
١٤٣ سلسله خرم‌آباد ٦
١٤٤ سومار کرمانشاه ٥
١٤٥ سیرجان کرمان ٧
١٤٦ شوسف بیرجند ٩
١٤٧ شهسوار شهسوار ١

۱٤۸	طبس	گناباد	۹
۱٤۹	طیبات	مشهد	۹
۱۵۰	عجب‌شیر	تبریز	۳
۱۵۱	غلامان	مشهد	۹
۱۵۲	فسا	فسا	۷
۱۵۳	فهلیان	شیراز	۷
۱۵٤	فیروزآباد	شیراز	۷
۱۵۵	قره‌ضیاءالدین	رضائیه	٤
۱۵٦	قصرشیرین	شاه‌آباد	۵
۱۵۷	قیروکازرون	شیراز	۷
۱۵۸	کانمت	سنندج	۵
۱۵۹	گرگانرود	رشت	۱
۱٦۰	کلات	مشهد	۹
۱٦۱	کوه‌دشت	خرم‌آباد	٦
۱٦۲	گیفان	مشهد	۹
۱٦۳	گنبدکاوس	گرگان	۲
۱٦٤	گومیشان	گرگان	۲
۱٦۵	گیلان‌غرب	کرمانشاه	۵
۱٦٦	لطف‌آباددرگز	قوچان	۹
۱٦۷	مانه	بجنورد	۹
۱٦۸	مراوه‌تپه	گرگان	۲
۱٦۹	مریوان	سنندج	۵
۱۷۰	مشکین‌شهر	اردبیل	۳
۱۷۱	ملاوی	خرم‌آباد	٦
۱۷۲	ملك‌کندی	تبریز	۳
۱۷۳	میانکنکی	زابل	۸
۱۷٤	میرانشاه	سنندج	۵
۱۷۵	نفت‌شاه	کرمانشاه	۵
۱۷٦	نقده	رضائیه	٤
۱۷۷	نمین	تبریز	۳
۱۷۸	خرم‌آباد	نورآباد	٦
۱۷۹	نوسود	سنندج	۵
۱۸۰	نه	بیرجند	۹
۱۸۱	نیریز	فسا	۷
۱۸۲	هریس	تبریز	۳

بخشهای درجه ۴

۱۸۳	ارداك	مشهد	۹
۱۸٤	اردبیل	اردبیل	۳
۱۸۵	اردکان	یزد	۱۰
۱۸٦	اشنویه	رضائیه	٤
۱۸۷	آمل	ساری	۲
۱۸۸	انار	کرمان	۸
۱۸۹	آوه	قزوین	۱
۱۹۰	ایوانکی	تهران	۲
۱۹۱	بابل	ساری	۲
۱۹۲	بابلسر	ساری	۲
۱۹۳	بجنورد	بجنورد	۹
۱۹٤	بندرپهلوی	رشت	۱
۱۹۵	بهشهر	ساری	۲
۱۹٦	بیرجند	بیرجند	۹
۱۹۷	پلاشت	خوی	٤
۱۹۸	پل‌سفید	ساری	۲
۱۹۹	تیاب	مشهد	۹
۲۰۰	چالوس	شهسوار	۱
۲۰۱	خوی	خوی	٤
۲۰۲	خوره	یزد	۱۰
۲۰۳	درمیان	بیرجند	۹
۲۰٤	رامسر	شهسوار	۱
۲۰۵	رامیان	گرگان	۲
۲۰٦	رودبارالموت	قزوین	۱
۲۰۷	رودسر	شهسوار	۱
۲۰۸	ساری	ساری	۲
۲۰۹	سردشت	مهاباد	٤
۲۱۰	سنگان	تربت‌حیدریه	۹

۲۱۱	سنگسر	سمنان	۲
۲۱۲	سفیدچشمه	خوی	٤
۲۱۳	شاه‌آباد	کرمانشاه	٥
۲۱٤	شاهپور	خوی	٤
۲۱٥	شاهی	ساری	۲
۲۱٦	شفارود	اردبیل	۳
۲۱۷	شیرگاه	قوچان	۹
۲۱۸	شیروان	قوچان	۹
۲۱۹	طارم	قزوین	۱
۲۲۰	عبدالحق	ساری	۲
۲۲۱	علی‌آباد	گرگان	۲
۲۲۲	علی‌شاه‌عوض	تهران	۲
۲۲۳	فردوس	گناباد	۹
۲۲٤	فریدون‌کنار	شهسوار	۱
۲۲٥	فریمان	مشهد	۹
۲۲٦	قائن	بیرجند	۹
۲۲۷	قشلاق	سمنان	۲
۲۲۸	قم	قم	۲
۲۲۹	کاشان	کاشان	۲
۲۳۰	کردکوی	گرگان	۲
۲۳۱	کرمان	کرمان	۸
۲۳۲	کرند	شاه‌آباد	٥
۲۳۳	کلاردشت	شهسوار	۱
۲۳٤	کنگاور	کرمانشاه	٥
۲۳٥	گچسر	شهسوار	۱
۲۳٦	گرگان	گرگان	۲
۲۳۷	گرمی	اردبیل	۳
۲۳۸	لاهیجان	رشت	۱
۲۳۹	لنگرود	رشت	۱
۲٤۰	ماژان	بیرجند	۹
۲٤۱	ماکو	خوی	٤
۲٤۲	مرزان‌آباد	شهسوار	۱
۲٤۳	مرند	تبریز	۳
۲٤٤	محمودآباد	شهسوار	۱
۲٤٥	معلم‌کلایه	قزوین	۱
۲٤٦	مهاباد	مهاباد	٤
۲٤۷	نوران	ساوه	۱
۲٤۸	نوشهر	شهسوار	۱
۲٤۹	ورامین	تهران	۲
۲٥۰	هروآباد	اردبیل	۳
۲٥۱	یزد	یزد	٤

تبصره ـ نقاطی که نام آنها در جدولهای چهارگانه منظور نشده ولی جزء نقاط بدآبهوا شناخته‌شده باشوند جزء نقـاط درجهٔ دوم محسوب و سایر نقاط باستثنای پایتخت وحومه که مشمول دریافت فوق‌العاده اشتغال خارج ازمرکز نیست جزء نقاط درجهٔ پنج محسوب است.

ماده ۱۷ ـ مدت‌خدمت کارمندان غیرمحلی درنقاط‌درجه ۱و۲ نباید ازسه‌سال تجاوز نمایدمگر بارضایت خودشان.

ماده ۱۸ ـ تغییر درجه بندی نقاط کشور برحسب پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

ماده۱۹ـ فوق‌العاده مددمعاش ثابت کنسولگریها وسفارتخانه‌ها مطابق جدول

زیر به‌پهلوی پرداخته میشود :
(چون ازموضوع ما خارج است از ذکر آنها خودداری میشود)

فصل ٥
هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه وانتقال

هزینه سفر

ماده ۲۰ ـ هزینهٔ سفرمأمورین ازمحل توقف تامحلیکه مأمور میشوند داده می شود .

تبصره ـ کسانیکه درمأموریت‌موقت بمأموریت ثابت منتقل شوند درصورتی که مراجعت بمحل مأموریت ثابت پیشین خودرا لازم بدانند هزینهٔ‌سفر بشرط‌انجام مسافرت از آن محل دریافت خواهند نمود .

ماده ۲۱ـ میزان هزینه سفر برای کلیه راهها درداخلهٔ کشور برای مأمورین رسمی مشمول‌قانون استخدام کشوری ودون پایه‌و جزء بطورمقطوع مطابق‌جدول زیر است :

خدمتگذار جزء و کارمندان دون‌پایه	ازقرار هر کیلومتر	۲ ریال
کارمند پایه ۱ و ۲ و ۳	«	۳ «
« « ٤ و ٥	«	٤ «
« « ٦ و ۷	«	٥ «
« « ۸ و ۹	«	٦ «

ماده ۲۲ـ انتقال خدمتگذاران جزء و کارمندان دون‌پایه ممنوع است مگر درموارد ضروری واتفاقی آنهم بتصویب وزارتخانه .

ماده ۲۳ـ درتعیین‌هزینه سفر کارمندان رسمی‌مشمول سایرقوانین استخدامی حقوق پایه آنان با حقوق پایه‌های مندرجه بالا تطبیق و بهریك ازپایه‌های مزبور نزدیك تر باشد هزینه سفر همان پایه پرداخت خواهد شد .

ماده ۲٤ ـ هزینه سفرمأمورینیکه بخارجه اعزام میشوند تاسرحد با رعایت مقررات‌ماده ۲۱ ودرخارج ازسرحد بارعایت ماده ۳۰ معادل کرایه واقعی مسافرت

بترتیب زیر پرداخته خواهد شد :

الف - درموارد مسافرتهائیکه خرید وتهیه بلیطهای آن ازمؤسسات دلالی حمل و نقل درایران ممکن است معادل قبض رسید مؤسسات مذکور .

ب - درموارد مسافرتهائیکه بلیط آن مستقیماً ازمؤسسات حمل و نقل خریده میشود معادل تعرفهٔ رسمی مؤسسات مذکور .

ماده ٢٥- مادامیکه اطلاعات لازمه راجع بتعرفه مؤسسات حمل و نقل تحصیل نشده است مبلغی که برای مسافرت بهرنقطه تعیین خواهدشد بطورمساعده بمأمور مسافر پرداخته شده و بعدحساب آن باید مطابق تصدیق مؤسسات حمل و نقل یامصرف-هائیکه تحصیل میشود تصفیه گردد .

ماده ٢٦- برای مسافرتهای ازایران بکشور های خارجه درصورتی هزینه سفر بارز تأدیه میشود که پرداخت کرایه بریال مقدور نباشد .

ماده ٢٧- هزینه حمل و نقل اثاثیه و لوازم سفر مأمورین درخارج کشور بر-طبق گواهی بنگاههای حمل و نقل و بدون دریافت اسناد هزینه بشرح زیر پرداخت خواهد شد :

١ - کلیه اثاثیه ولوازم سفرمأمورین ثابت وغیره تارایزن سفارت تا هفتاد و پنج کیلو گرام واگر خانواده همراه داشته باشند تا ١٠٠ کیلو گرام .

٢ - کلیه اثاثیه ولوازم سفررئیس هیئتهای مأموریت ورایزنهای سفارتخانه‌ها تا ١٥٠ کیلو گرام واگر خانواده همراه داشته باشند تا ٢٠٠ کیلو گرام .

٣ - چنانچه خانواده مأموری بعدازمأمور حرکت کند ذیحق بدریافت تفاوت کرایه اثاثیه خواهد شد .

ماده ٢٨- هزینه سفرعیال واولاد مأمورینی که برای مشاغل ثابت بخارج از ایران اعزام میشوند درصورت وقوع مسافرت عیال واولاد نسبت بخارج کشور طبق قسمت اخیر ماده ٢٤ و ٣٠ پرداخت خواهد شد .

ماده ٢٩ - بسفرای کبار و وزراء مختار ومأمورین سیاسی که درردیف آنها محسوب میشوند درمأموریتهای موقتی علاوه برهزینه سفر واقعی معادل نصف آن نیز بعنوان هزینه خاص بدون سندهزینه تأدیه میشود .

ماده ۳۰- برای مأمورین ازپایه ۲تا۷ بلیط درجه اول کشتی و درجه دوم راه آهن .

برای مأمورین پایه۸ ومستشار سفارتخانه‌ها بلیط کشتی وراه آهن‌درجه‌اول

برای مأمورین دون‌پایه وپایه‌یك بلیط کشتی وراه‌آهن درجه دوم .

برای مستخدمین جزء بلیط درجه دوم کشتی و درجه سوم راه آهن منظور خواهد شد .

ماده ۳۱-هزینه‌سفرمأموریتی که درخارجه‌از نقطهٔ بنقطهٔدیگر تغییرمأموریت حاصل کرده یابمأموریت موقت مسافرت مینمایند مشمول مقررات بالا است .

ماده۳۲- هزینه‌مسافرت ازیکنقطه بنقطهٔدیگردرداخله کشور بنسبت کوتاه‌ترین مسافت عرابه‌رو آن‌دونقطه تأدیه میشودمگر اینکه بملاحظهٔ مقتضیات محلی وزارتخانه‌های مربوطه مصلحت بدانند مأمورمسافرت خودرا ازطریق خارجه یا راه دیگری طی‌نماید ودر اینصورت برطبق موادبالا رفتار خواهدشد .

تبصره ـ مسافت کلیه راهها مطابق دفترراهنمای مسافات‌وزارت راه‌محسوب ودر نقـاطیکه هنوزفواصل رسمی‌معین نشده بتصدیق یکی‌از ادارات دولتی محل مقصد منظور خواهد شد .

ماده ۳۳- درمواردیکه مسافرت ازراه دریا انجام میشود کرایه مسافرت اعم از کرایه مسافرولوازم‌مسافرت‌معادل مبلغ کرایه واقعی‌است که بموجب اسنادهزینه پرداخته خواهد شد .

درمواردیکه مسافرت ازراه دریاکوتاهتر ازراه خشکی باشد بایدمسافرت ازراه دریا انجام‌شودمگراینکه کرایه مسافرت ازدریا ازکرایه‌مسافرت درخشکی زیادتر باشد یاموقع حرکت مأمور وسائل مسافرت ازدریا حاضر نبوده ودرانتظار فراهم شدن وسیله، مسافرت مأمور بتأخیر بیفتد دراینصورت گواهی یکی‌ازادارات رسمی محل مدرك‌خواهد بود .

ماده ۳٤ ـ مأمورینیکه بمرکز فراخوانده میشوند اگر مجدداً بهمان محل اعزام نشوند فوق‌العاده انتقال ازمحل مأموریت پیشین تانقطهٔ مأموریت تازه و درصورت‌عدم ارجاع‌شغل‌تامحل اقامت‌دائم‌بشرط‌انجام‌مسافرت دریافت‌خواهندنمود.

تبصره - مأمورینیکه برای محاکمه احضار میشوند فقط بدریافت هزینهٔ سفر ذیحق خواهند بود .

ماده ۳۵ - درصورتیکه مأموری درغیر محل اقامت‌دائمی خودچه در حال مرخصی یا اشتغال منتظرخدمت یامعاف یا بازنشسته شود اگر در آن محل استخدام نشده‌وتا دوماه بعداز انتظار خدمت یا معافیت‌ویا بازنشستگی ازمحل مزبورعزیمت نماید هزینه مسافرت‌خود را ازمحل مأموریت تامقصد دریافت خواهد کرد و اگر مسافرت طی شده از مسافت تامسکن اصلی او زیادتر باشد هزینه مسافرت بمیزان مسافت تامسکن اصلی شد پرداخت خواهد شد .

اگرپس ازمعافیت یامنتظر خدمت‌شدن وزارتخانه یا اداره مربوطه توقف مشارالیه‌را درمحل برای‌دادن توضیحات یاجهات دیگری لازم بداند مدتی که‌برای اطاعت امرتوقف نموده است بدوماه مهلت اضافه خواهد شد .

ماده ۳۶ - درصورتیکه حکم مأموریت قبل از حرکت مأمور بمقتضیاتی از طرف وزارتخانه لغوشود اگر هزینه سفر پرداخت شده باشد معادل یکربع آن برای جبران خسارت تهیه وسائل مسافرت مسترد نخواهد شد .

ماده ۳۷ - هزینه مسافرت های مأمورینیکه انجام شغل‌آنها مستلزم مسافرت دائمی وایاب وذهاب بنقاط مختلفه حوزهٔ مأموریت میباشد برحسب مقتضیات شغل‌و مأموریت مبلغ مقطوعی به‌تشخیص وزارتخانه متناسب باهزینه ایاب وذهاب درماه بعنوان مدد معاش مسافرت پرداخته میشود میزان این مدد معاش از پانصد ریال تجاوز نخواهد نمود .

تبصره - هزینه رفت وآمد اتفاقی واستمراری درداخل شهر وحومه بطور مقطوع ویا برحسب مورد هزینه اداری‌تلقی ودرحدود احتیاج قابل پرداخت‌است.

ماده ۳۸ - هرگاه مأموری درمحل خدمت خود که غیراز محل اقامت‌دائمی اواست فوت نموده وخانواده همراه داشته بشرط اینکه درآن شهرستان استخدام نشده باشد هزینه‌سفر وفوق‌العاده انتقال بمأخذ فاصله تا محل اقامت دائمی متوفی پرداخت خواهد مگراینکه خانواده متوفی بمحل نزدیکتر مسافرت نمایند که در آنصورت بمأخذ نقطه نزدیکتر پرداخت میشود .

ماده ۳۹ - بمستخدمین مشروح زیرهزینه سفر داده نخواهد شد :

الف ـ بمستخدمینی که از خدمت دولت استعفا دهند .

ب ـ بمستخدمینیکه وسایل مسافرت آنها ازطرف دولت تهیه شده باشد .

ج ـ بمستخدمینیکه قبل ازخاتمه دورهٔ مأموریت شخصاً درخواست انتقال نمایند.

د ـ بمستخدمینیکه قبل ازخاتمهٔ دورهٔ مأموریت درحین مرخصی یاخاتمه آن بدون بر گشتن بمحل خدمت اولیه منتقل شوند .

تبصره ـ مأمورینی که دریك یاچند نقطه ازنقاط درجه ۱ و۲ موضوع ماده ۱۶ بیش‌از دوسال ودر یکی از نقاط درجه۳و یا ٤ بیش‌از سه‌سال ودر یکی ازسایر نقاط بیش‌از ٤ سال متوالیاً انجام خدمت نموده باشند مشمول فقرات (ج) و (د) این ماده نخواهند بود .

ماده ٤۰ـ هزینه مسافرت باطیاره وقتی پرداخته خواهد شد که قبلا ازطرف وزارتخانه‌مربوطه‌امر بمسافرت باطیاره‌شده‌باشد و برطبق نرخ‌معینه‌ادارات‌هواپیمائی پرداخته خواهد شد .

فوق‌العادهٔ روزانه

ماده ٤۱ ـ بمأمورینی که موقتاً بنقطهٔ اعزام میشوند ازتاریخ حرکت تاروز بر گشتن بمحل مأموریت‌بابت فوق‌العادهٔ روزانه بمأخذهای زیر پرداخته‌میشود :

خدمتگذاران جزء	۳۰ ریال
خدمتگذاردون‌پایه	« ٤۰
کارمندان پایه۱و۲	« ۵۰
« « ۳و٤	« ۷۰
« « ۵و٦	« ۹۰
« « ۷و۸	« ۱۲۰
« « ۹	« ۱٦۰

تبصره ۱ ـ بمأمورینی که وسیلهٔ نقلیه آنها ازطرف دولت تهیه میشود و از هزینه سفراستفاده نمی‌نمایند ۵۰ درصد اضافه برمأخذ بالا پرداخته خواهد شد .

تبصره ۲ـ برای روزهائیکه مأمور موقت درنقاط بدآب وهوا انجام وظیفه

مینماید صدی ۵۰ فوق‌العاده علاوه خواهد شد .

ماده ۴۲ - فوق‌العاده روزانه درصورتی پرداختنی است که مأمور ازحیث مسافت بیش از ۱۵ کیلومتر یا از حیث مدت ناچار یکشب از محل مأموریت ثابت خود دور بشود .

ماده ۴۳ - مستخدمینی که مدت مأموریتشان ازسه‌ماه تجاوز کند در ردیف مستخدمین منتقل محسوب وفوق‌العاده یومیه بآنها پرداخته نخواهدشد مگر اینکه مأموریت آنهارا دستور وزارتخانه یااداره مستقل مربوطه بحکم ضرورت بمدت بیشتری تمدید نموده باشد که آنهم‌نباید بیش ازیکبار تمدید شودو درهرحال‌مدت هیچ مأموریتی بطورموقت نباید از۶ ماه تجاوز نماید .

ماده ۴۴ - درصورتیکه مأموریت‌موقت مستخدمی بمأموریت ثابت تبدیل‌شود حق استفاده ازفوق‌العاده انتقال خواهد داشت .

ماده ۴۵- مستخدمینی که‌مأموریت میروندموظفندمأموریت خودرادر کمترین مدت ممکنه انجام وفوراً بمرکز اصلی معاودت نمایند و بعلاوه مدتیکه مستخدمین دربین راهند نباید ازمدتیکه مرسوم و معمول وسائل نقلیه است تجاوز نماید مگر تأخیر بواسطهٔ واقعهٔ غیر مترقبه باشد .

ماده ۴۶ - فوق‌العادهٔ یومیهٔ مأمورینی که بمسافرت خارجه اعزام میگردند ازروز حرکت ازسرحد تاروز ورود بمحل مأموریت وبالعکس و مأمورین موقت ازروز حرکت ازسرحد تاروز خاتمه مأموریت (ورود بسرحد ایران) بشرح زیر تأدیه خواهد شد :

مستخدمین سرپائی ودون پایه	۳۰ ریال‌بطلا
« پایه‌های ۱و۲ و۳	« « ۵۰
« « ۴و۵و۶	« « ۸۵
« « ۷و۸	« « ۱۱۵
« پایه ۹ ومأمورین فوق‌پایه	« « ۱۶۵

ماده ۴۷ - بمأمورینی که درخارجه ازنقطهٔ بنقطهٔ دیگرجهة انجام مأموریت اعزام میشوند بارعایت‌ماده چهل وشش‌فوق‌العاده پرداخته خواهدشد مگردرمورد

مأموریت ثابت .

فوق العادهٔ انتقال

ماده ۴۸ - برای جبران هزینه‌هائیکه درموقع انتقال مأمورین رسمی یا غیر رسمی درداخله از نقطهٔ بنقطهٔ دیگر درمأموریتهای ثابت بآنها تعلق گیرد فوق‌العادهٔ انتقال بشرح زیر پرداخته خواهدشد :

۱-درمورد مأمورین‌پایه۱و۲و۳و۴ نسبت‌به۱۵۰ کیلومتراول مبلغ ۸۰۰ریال بطور مقطوع و نسبت بهر کیلومتر اضافه از ۱۵۰ کیلومتر از قرار کیلو متری ۱٫۵ ریال .

۲ - درمورد مأمورین پایه ۵و۶ نسبت‌به ۱۵۰ کیلومتر اول مبلغ ۸۰۰ریـال بطورمقطوع ونسبت بهر کیلومتراضافه از ۱۵۰ کیلومترازقرار کیلومتری۲ریـال .

۳ - درمورد مأمورین پایه های۷و۸ نسبت به۱۵۰ کیلومتر اول‌مبلغ‌یکهزار ریال بطور مقطوع ونسبت بهر کیلومتر اضافه از ۱۵۰ کیلومتر ازقرار کیلومتری ۳ ریـال .

۴ - درمورد مأمورین پایه۹ نسبت به۱۵۰ کیلومتر اول یکهزار و دویست ریال وبرای هر کیلومتر اضافه ۴ریال .

بمأمورین غیر بومی که درمحل خدمت منتظر خدمت میشوند و هزینـه سفر آنها طبق ماده ۳۵ این آئین نـامه پرداخت میشود نیز فوق العادهٔ انتقال پرداخت خواهد گردید .

متفرقه

ماده ۴۹ - مأمورین پایه ۹ و بالاتر و فوق پـایه در مورد دریافت هزینه سفر وفوق العاده اعـاشه یـا انتقال مشمول نرخهای مقرره برای مأمورین پـایه ۹ خواهند بود .

تبصره- بمأمورین‌فوق‌پایه که باوسائل‌نقلیه اداری‌مسافرت مینمایندد‌رصورت ضرورت واقتضا علاوه برصدی پنجاه موضوع تبصره ۱ ماده ۴۱ تامیزان ۵۰درصد اضافه پرداخت خواهد شد .

ماده ۵۰ - برای پرداخت هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه وفوق العاده انتقال مامورین قراردادی حقوقشان باحقوق پایه های رسمی تطبیق و با رعایت مواد این آئین‌نامه پرداخته میشود .

ماده۵۱ - برای پرداخت هزینه سفرو فوق العاده روزانه مستخدمین خارجی که بموجب قرارداد قانونی استخدام شده‌اند درصورتیکه‌ضمن قراردادشان شرایط خاصی منظورنشده باشدحقوقشان باحقوق پایهٔ قانونی تطبیق وطبق این آئین‌نامه بارعایت عدم تجاوز حداکثر ازپایه ۹ پرداخت میشود .

فصل ششم

حق الکفاله

ماده ۵۲- بکارمندانیکه‌علاوه برشغل‌رسمی خودموقتاً بموجب‌حکم‌وزارتی انجام شغل کارمندغائب موقتی‌را نیزعهده‌دار میشوند درصورت موجود بودن‌اعتبار همان پست برطبق قانون مصوب شانزده جوزای۱۳۰۱حق‌الکفاله پرداخت‌میشود.

تبصره ۱ - حق‌الکفاله درهرموقع بیش‌از سه‌ماه قابل پرداخت نخواهدبود

تبصره ۲- معاونین‌وزارتخانه‌ها یا کسانیکه بعنوان کفالت وزارتخانه بمجلس شورای‌ملی معرفی میشوند حقوقشان ازتاریخ معرفی بمجلس بمأخذ نصف مجموع حقوق معاونت و وزارت خواهد بود .

فصل هفتم

حق مقام

ماده ۵۳- بکارمندانیکه بموجب حکم وزارتی شغل پایه‌های بالاتر از پایهٔ خودرا انجام میدهند درصورت وجود اعتبار در بودجه مصوب نصف تفاوت حقوق خود وحقوق پایه بالاتر که شغل آنراعهده‌دار هستند بعنوان حق‌مقام پرداخته می‌شود ولی بوسیلهٔ اصلاح بودجه نمیتوان برای برقراری حق مقام‌ایجاد اعتبار نمود.

تبصره - حق‌مقام ازدو پایه بالاتر نبایستی تجاوز نماید .

ماده ۵۴- حق‌مقام‌جزء مزایائی نیست که باکارمند ازپستی بپست دیگرقابل انتقال باشد ودر هرانتقالی درصورت بودن محل بالاتر درپست جدید برقراری‌حق

مقام منوط بتصویب وزارتخانه مربوطه خواهد بود .

فصل هشتم

فوق‌العادهٔ بدی آب وهوا

ماده ٥٥ ـ بکارمندان غیر بومی اعزامی بنقاط مندرجه در جدول ماده ٥٦ مادامیکه درهمان نقاط توقف دارند بمأخذهای مندرجه فوق‌العاده بدی آب‌و هوا پرداخته میشود .

تبصره ـ کسانیکه درنقاط بدآب وهوا استخدام شده ویا بشوند ولو بنقطه بدآب وهوای دیگر منتقل شوند مشمول دریافت این فوق‌العاده نخواهند بود .

ماده ٥٦ ـ نقاط بدآب وهوا ومأخذ فوق‌العاده آنها بشرح زیراست :

شماره	نام‌محل	مأخذ فوق‌العاده	محل شهرستان	استان
١	آبادان	ربع	خرمشهر	٦
٢	آبدانان	»	ایلام	٥
٣	ارکوازی	»	«	٥
٤	آستارا	خمس	اردبیل	٣
٥	انارک	»	یزد	١٠
٦	اندیمشک	ربع	خرم‌آباد	٦
٧	آهنگران	خمس	بیرجند	٩
٨	اهواز	ربع	اهواز	٦
٩	آواز	خمس	بیرجند	٩
١٠	ایذه	ربع	اهواز	٦
١١	ایرانشهر	»	خاش	٨
١٢	ایلام	»	ایلام	٥
١٣	ایوان	»	شاه‌آباد	٥
١٤	بافق	خمس	یزد	١٠
١٥	باهوکلات	ربع	خاش	٨
١٦	بدره	»	ایلام	٥
١٧	برازجان	»	بوشهر	٧
١٨	بزمان	»	خاش	٨
١٩	بستان	»	اهواز	٦
٢٠	بستک	»	لار	٧
٢١	بم	خمس	بم	٨
٢٢	بندرشاه	»	گرگان	٢
٢٣	بندرعباس	ربع	بندرعباس	٨
٢٤	بندرگز	»	گرگان	٢
٢٥	بوالخیر	»	بوشهر	٧
٢٦	بوشهر	»	بوشهر	٧
٢٧	بهبهان	»	بهبهان	٦
٢٨	بیابانک	خمس	یزد	١٠
٢٩	تفت	»	یزد	١٠
٣٠	تل خسروی	ربع	بهبهان	٦
٣١	جالق	»	خاش	٨
٣٢	جایدر	»	خرم‌آباد	٥
٣٣	جلفاوحدودارس	خمس	تبریز	٣

٣٤	جندق	خمس	یزد	١٠
٣٥	جوار	ربع	ایلام	٥
٣٦	چاه بهار	»	خاش	٨
٣٧	چرداول	»	شاه‌آباد	٥
٣٨	خاش	»	خاش	٨
٣٩	خرم‌آباد‌شهسوار	خمس	شهسوار	١
٤٠	خرمشهر	ربع	خرمشهر	٦
٤١	خسروی	»	شاه‌آباد	٥
٤٢	خوار	خمس	تهران	٢
٤٣	خورموج	ربع	بوشهر	٧
٤٤	داراب	خمس	فسا	٧
٤٥	داورپناه	ربع	خاش	٨
٤٦	دزفول	»	اهواز	٦
٤٧	درك	»	خاش	٨
٤٨	دشت‌زوزن	خمس	تربت‌حیدریه	٩
٤٩	ده دز	ربع	اهواز	٦
٥٠	دهلران	»	ایلام	٥
٥١	دوروح	خمس	بیرجند	٩
٥٢	دیلم	ربع	بوشهر	٧
٥٣	رامهرمز	»	اهواز	٦
٥٤	رودبار	خمس	رشت	١
٥٥	رودبار	»	کرمان	٨
٥٦	ریك	ربع	بوشهر	٧
٥٧	زابل	خمس	زابل	٨
٥٨	زاهدان	ربع	خاش	٨
٥٩	سبزواران	خمس	بم	٨
٦٠	سراوان	ربع	خاش	٩
٦١	سرباز	»	خاش	٨
٦٢	سرپل	خمس	کرمانشاه	٥
٦٣	سوسنگرد	ربع	اهواز	٦
٦٤	سولده	خمس	شهسوار	١

٦٥	شادگان	ربع	خرمشهر	٦
٦٦	شاه‌آبادغرب	خمس	شاه‌آباد	٥
٦٧	شفارود	خمس	رشت	١
٦٨	شوشتر	ربع	اهواز	٦
٦٩	شهداد	خمس	کرمان	٨
٧٠	شهریار	»	تهران	٢
٧١	شهسوار	خمس	شهسوار	١
٧٢	طوف‌سفید	ربع	اهواز	٦
٧٣	فهرج	»	کرمان	٨
٧٤	فهلیان	»	شیراز	٧
٧٥	قشم	»	بندرعباس	٨
٧٦	قصبه	»	خرمشهر	٦
٧٧	قصرشیرین	خمس	شاه‌آباد	٥
٧٨	قصرقند	ربع	خاش	٨
٧٩	قلعه زراس	»	اهواز	٦
٨٠	کنگان	»	بوشهر	٧
٨١	کلات	خمس	مشهد	٩
٨٢	گاوبندی	ربع	لار	٧
٨٣	کناوه	»	بوشهر	٧
٨٤	گنبدکاوس	خمس	گرگان	٢
٨٥	گواتر	ربع	خاش	٨
٨٦	گومیشان	خمس	گرگان	٢
٨٧	گیلان	ربع	ایلام	٥
٨٨	لار	»	لار	٧
٨٩	لنگه	»	لار	٧
٩٠	مسجدسلیمان	»	اهواز	٦
٩١	مگس	»	خاش	٨
٩٢	ملاوی	»	خرم‌آباد	٥
٩٣	ممسنی	خمس	شیراز	٧
٩٤	مهران	ربع	ایلام	٥
٩٥	میناب	»	بندرعباس	٨

۹۶	میان‌کنکی	خمس زابل	۸
۹۷	میرجاوه	ربع خاش	۸
۹۸	نفت شاه	» شاه‌آباد	۵
۹۹	نه بندان	خمس بیرجند	۹
۱۰۰	نوشهر	» شهسوار	۱
۱۰۱	هندیجان	ربع خرمشهر	٦
۱۰۲	یزدان	خمس بیرجند	۹

تبصره - بنادر و جزایر خلیج‌فارس و دریای عمان و نقاط واقعه درایلام و خوزستان‌ومکران که اسامی آنها درجدول بالا منظور نشده و ماموریتی بآنجااعزام شوند مشمول دریافت فوق‌العاده بدی آب وهوا بماخذ ربع حقوق خواهند بود .
(نقاط خارج کشور چون ازموضوع ماخارج است ازذکرآنها خودداری شد)

فصل نهم

فوق‌العادهٔ اقامت پزشکان در نقاط مرزی ومحرومیت ازمطب

ماده ۵۷ - درصورتیکه کارمندان مشمول قوانین استخدام پزشکان که شغل پزشکی دارند تعهد نمایند ازمطب شخصی و کار خارج استفاده نکنند یعنی تمام اوقات خودرا صرف خدمت‌نمایند میتوانند تامیزان نصف‌حقوق بعنوان فوق‌العاده محرومیت‌ازکارخارج برای شهرستانهائیکه تعیین‌خواهد شددریافت نماینددرصورت تخلف ازتعهدیکه نموده‌اندآنچه ازاین بابت دریافت کرده‌اند مسترد خواهد شد .

ماده ۵۸- فوق‌العاده اقامت پزشکان در نقاط مرزی و سایر نقاط طبق فصل ٤ و ۸ این آئین‌نامه پرداخت خواهدشد .

ماده ۵۹ - ازتاریخ اول‌آبان ۱۳۲۲ این‌آئین‌نامه مجری و کلیه آئین‌نامه ها و بخشنامه‌ها ومقررات سابق مربوط بموضوع این آئین‌نامه فقط برای تاآخر مهر ماه ۱۳۲۲ معتبر و نسبت ببعداز تاریخ مزبور ملغی است .

ماده ٦۰- هرنوع توضیحی نسبت بمفاداین‌آئین‌نامه لازم‌است ازطرف‌وزارت دارائی بعمل خواهدآمد ولی تعبیر وتفسیر ویاهرگونه اصلاح وتغییری که نسبت‌به هریك ازمواد این‌آئین‌نامه ضرورت یابد منوط به‌پیشنهاد وزارت دارائی وصدور تصویب‌نامه هیئت وزیران خواهدبود .

کمك بکارمندان لیسانسیه

هیئت وزیران در جلسه ۲۸ دیماه ۱۳۲۵ بنا بر پیشنهاد وزارت دارائی تصویب نمودند :

۱ - مدت توقف کارمندانی که ارزش مدارك تحصیلی آنان لیسانس یابالاتر باشد درپایه شش وپایه‌هـای بالاتر دوسال محسوب میشود واز تاریخ استحقاق بدون رعایت تشریفات ترفیع پایه آنها اعطاء میشود وهمین ترتیب نسبت بکسانیکه پیش ازصدور این‌تصویب‌نامه بپایه هفت یابالاتر نائل شده‌اند مجری میگردد .

۲ - تبصره ذیل‌ماده‌واحده قانون اجازه‌پرداخت یکدوازدهم حقوق‌وهزینه‌های بهمن‌ماه ۱۳۲٤ کل کشور موضوع کمك هزینه‌مهندسین شامل کلیه کارمندانی که درخدمت‌دولت یابنگاهها‌و بانکهای دولتی میباشندوارزش تحصیلاتشان‌لیسانس یا بالاتر شناخته شده‌است میشود کمك‌مزبور ازمحل صرفه‌جوئی بودجه کل کشور پرداخته خواهد شد .

تبصره ماده واحده قانون اجازه پرداخت یکدوازدهم بهمن۱۳۲۴

تبصره - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که ازاول بهمن‌ماه ۱۳۲٤ مادام که قانون جدید استخدام کشوری و یـا قانون استخدام مهندسین بتصویب نرسیده بکلیه مهندسینی که در خدمت دولت یا بنگاهها و بانکهـای دولتی هستند و پایه تحصیلاتشان لیسانس یابالاتر (فوق لیسانس یادکترا) شناخته شده باشد عـلاوه بر حقوق ومزایائی که فعلا بآنهاداده میشود مبلغی بنام کمك هزینه‌مهندسی بترتیب‌زیر پرداخت گردد .

نسبت بحقوق ثابتی که دریافت میدارند برای یکهزارریال اول صدی شصت برای مازادیکهزار ریال تادوهزارریال صدی‌چهل، بمهندسینی که حقوق ثابت آنها بیش‌از پنجهزارریال است ازاین بابت چیزی پرداخت نخواهدشد وبرای آنهائیکه حقوق ثابتشان بین چهـارهزار وپنجهزار ریال است تفـاوت حقوق ثابت آنها تـا پنجهزار ریـال .

تصویب‌نامه ۲۲ ماده

رونوشت تصویب نـامه شماره ۷٤۷۹ - ۱۳۲٦/٤/۹ کـه بشماره ۱/۱۹٤٦٥ وزارتی ثبت شده .

هیئت وزیران درجلسه۸ تیرماه ۱۳۲٦ بنابه‌پیشنهاد شماره ۱/۱۷٦۳٤ وزارت

دارائی تصویب نمودند:

ماده ۱ ـ کارمندان پیمانی و حکمی که مشمول لایحه مورخ ۱۳۲۵/۵/۹ و تصویب‌نامه ۱۳۲۵/۵/۲۴ میباشندوسابقه خدمت آنها بیش از پایه‌ای است که طبق آخرین حقوق بآنها تعلق میگیرد درصورتیکه سابقه خدمت اضافی برای اعطای یك پایه کافی باشد یك پایه بآنها اعطاء میشود.

ماده۲ ـ سابقه خدمت درهریك ازشرکتهای دولتی (برای کسانیکه مشمول قوانین افزایش و کمك بوده‌اند) و همچنین سابقه خدمت در هریك از بانکها که سهام آنها متعلق بدولت میباشد برای استفاده از لایحه تبدیل کارمندان پیمانی و حکمی برسمی پذیرفته وتبصره (۵) ماده۱ لایحه ملغی میشود.

تبصره۱ ـ سابقه خدمت تدریس درمدارس ملی کمك خرج‌بگیر درمورد معلمین جزء خدمات رسمی مذکور درماده ۵ لایحه تبدیل کارمندان پیمانی برسمی محسوب‌خواهدشد.

تبصره ۲ ـ ازموضوع ما خارج‌است

تبصره ۳ـ مدت نمایندگی درمجلس شورایملی باپرداخت کسور بازنشستگی آن مدت در مورد مشمولین لایحه تبدیل کارمندان پیمانی برسمی جزء خدمت احتساب میشود.

ماده ۳ـ کارمندانیکه قبل‌از سال۱۳۲۱ خدمت زیرپرچم راانجام داده‌اندمدت خدمت زیرپرچم آنها برای سابقه‌قبل از۲۱ واستفاده ازترفیع پایه محسوب میشود

تبصره ۱ـ کارمندان‌پیمانی وحکمی که‌درتاریخ تصویب‌لایحه تبدیل کارمندان پیمانی وحکمی برسمی وتصویبنامه مورخ ۱۳۲۵/۵/۲۴ مشغول انجام خدمت زیر پرچم بوده‌اند شاغل محسوب میگردند.

تبصره ۲ـ کارمندان رسمی که درخدمات کشوری دریك وضع استخدامی با صرفنظر کردن ازپایه‌قبلی طبق‌قانون دیگری‌بدون استفاده‌ازپایه‌قبلی مانند کارمند جدید باپایه استخدامی دیگری شروع بخدمت کرده‌اند میتوانند دروضع جدید از مزایای خدمت زیرپرچم برای ترفیع پایه استفاده نمایند.

ماده٤ـ خانمهای‌ماشین‌نویسی که‌دارای گواهینامه سیکل‌اول متوسطه نیستند درصورت دارا بودن سایرشرایط مشمول لایحه وتصویبنامه مورخ۱۳۲۵/۵/۱٤ و

این تصویب‌نامه خواهند بود .

ماده ٥ - کارمندانی که حین تصویب لایحه مورخ ۳۲٥/٥/۹ رسمی بوده و درپایه های گذشته بیش‌از مدت مقرر قانونی متوقف‌بوده‌اند و نتوانسته‌اند از ترفیع موضوع ماده (٦) لایحه برای‌مدت عقب افتادگی استفاده نمایند اگر مجموع مدت اضافه توقف آنها برای ارتقاء یك‌پایه کافی باشد یك‌پایه والا آن‌مدت جزء توقف‌در پایه محسوب و از تاریخ‌استحقاق بترفیع پایه بالاتر نائل میشوند .

تبصره - کارمندان مشمول قانون ۲٤ خرداد ۱۳۲۲ که از قراردادی برسمی تبدیل شده‌اند چنانچه مدت‌خدمت آنها نسبت بپایه تشخیص شده‌زیادتر باشد و برای ارتقاء یك‌پایه کافی باشد یك‌پایه ترفیع داده خواهد شد .

ماده ٦- مشمولین‌مواد ۱-۲ قانون مصوب۳۱۱/٦/۲۹ که درهریك ازپایه‌های یك ودو طبق ماده۲ آن‌قانون بیش‌از مدت مقرردرماده۲۳ قانون استخدام کشوری متوقف بوده‌اند ازبابت اضافه توقف درپایه های مزبور درصورت کفایت یك‌پایه اعطاء والا آن‌مدت جزوتوقف درپایه محسوب وازتاریخ استحقاق‌بپایه بالاترترفیع خواهند یافت .

ماده۷ - کارمندانیکه دارای گواهینامه دوره کامل متوسطه یامعادل آن (از نظراستخدامی) میباشنددرصورتیکه بموجب لایحه‌مورخه ۲٥/٥/۹دارای پایه‌رسمی شده یاقبلا بموجب قوانین دیگری رسمی ودارای پایه اداری شده‌اند از لحاظ پایه ورود بخدمت وترفیع پایه ازقانون ومقررات مربوطه بفارغ‌التحصلیهای دبیرستان دارائی‌استفاده خواهندنمود ولی‌درمورد کارمندانی که‌بموجب لایحه‌تبدیل‌کارمندان قراردادی وحکمی برسمی دارای پایه‌شده‌اند مدت‌توقف قبل‌از ۳۱٦ آنها طبق‌ماده ۲ همان‌لایحه یك‌برابر ونیم محسوب میشود .

تبصره ۱- کارمندان دون پـایه که درنهم مرداد ۳۲٥ شاغل خدمت ودارای دیپلم کامل‌متوسطه یامعادل آن بوده‌اند مشمول این‌ماده خواهند بود .

تبصره۲ - کسانیکه باداشتن‌دیپلم کامل‌متوسطه‌یامعادل آن واردخدمت‌رسمی دولت میشوند ازحیث پایه‌ورودی وارتقاء مشمول‌همین ماده‌خواهند بودمدت‌خدمت بعنوان‌عضومبتدی‌مذکور درماده٥قانون‌استخدام کشوری(باستثنای‌فارغ‌التحصیل-

های کلاسهای اختصاصی که خدمت آزمایشی نخواهندداشت) معادل حقوق‌ومزایای دو پایه دریافت خواهند داشت و حکم رسمی پایه پس از مدت آزمایش درصورت رضایت ازخدمت آنان‌صادر خواهد شد .

ماده ۸- کارمندانیکه تحصیلاتشان‌عالی‌شناخته شده‌از لحاظ توقف درپایه - ها ازتصویبنامه مربوط بترفیعات فارغ‌التحصیلهای‌دبیرستان دارائی استفاده‌خواهند نمود ومدت توقف درآخرین‌پایه محسوب ودرصورت کفایت بپایه استحقاقی ترفیع خواهند یافت والا پس ازگذشتن بقیه مدت‌بپایه بالاتر نائل میشوند .

ماده ۹- فارغ‌التحصیلهای کلاسهای اختصاصی وزارتخانه‌ها که شرط ورود بکلاس مربوطه داشتن معلومات دوره اول‌متوسطه یابیشتر بوده وارزش‌تحصیلات آن کلاس کمتر ازدوره کامل متوسطه(یامعادل آن)باشد مدت‌توقف آنها دردوپایه اولیه برای ارتقاء بپایه بالاتر یکسال محسوب واضافه توقف دردو پایه اولیه جزء توقف درآخرین پایه محسوب ودرصورت کفایت بپایه بالاتر نائل میشود .

تبصره ۱- فارغ‌التحصیلهای‌آموزشگاههای اختصاصی وزارتخانه‌ها که‌ورود آنها بکلاس دارا بودن معلومات دوره اول متوسطه شرط‌نبوده چنانچه دارای گواهینامه دوره اول متوسطه باشندمشمول مقررات این‌ماده خواهند بود .

تبصره ۲ - مشمولین قسمت اخیر ماده۴ قانون آموزشگاه پست و تلگراف مصوب ۲۳ دیماه۱۸ راجع بفارغ‌التحصیلهای آموزشگاههای شهرستانها از این تاریخ برطبق مقررات‌قانون استخدام کشوری وآئین‌نامه‌های مربوطه درآتیه‌ترفیع حاصل‌خواهند کرد .

ماده ۱۰- فارغ‌التحصیلهای کلاس قضائی که درحین اجرای ماده۱۰ قانون متمم بودجه سال۲۲دارای پایه‌قضائی نبوده یااساساً پایه‌رسمی نداشته‌اند درصورتی که دارای پایه‌رسمی باشند میتوانند ازیك پایه ترفیع استفاده نمایند .

ماده ۱۱- کسانیکه دارای گواهینامه تحصیلی لازم‌برای استفاده ازمقررات لایحه تبدیل‌کارمندان پیمانی وحکمی برسمی‌را درظرف‌یکسال مدت اجرای‌لایحه مزبور تحصیل نمایند میتوانند ازمقررات آن‌لایحه واین تصویب‌نامه استفاده نمایند.

ماده ۱۲- وزارتخانه‌ها میتوانند کارمندان دون‌پایه فعلی خود راکه دارای

گواهینامه شش‌ساله ابتدائی بشرط آنکه قبل از نهم مرداد ماه ۲۵ وارد خدمت شده باشند و همچنین کارمندان دون‌پایه‌ایکه دارای گواهینامه ۶ساله ابتدائی نیستند ولی قبل از ۱۳۲۱ سه‌سال سابقه خدمت داشته باشند از تاریخ نهم‌مردادماه ۱۳۲۵ برحسب حقوقیکه دریافت میکنند باحد اقل یا حد وسط یاحد اکثر پایه‌یك بخدمت منصوب و مشمول قانون استخدام کشوری قرار دهند.

ماده ۱۳- استخدام برای مشاغل مذکور درماده ۱۱ تصویبنامه تبدیل کارمندان قراردادی وحکمی رسمی واستخدام معلم، ماشین نویس، مترجم، آبله کوب، مایه کوب خلبان هوانورد، مأمور رادیو، مهندس مکانیسین هواپیما، هواشناس، مأمورین فرودگاهها و سایر متخصصین هواپیمائی بطور پیمانی یاروزمزد مجاز است واز حیث حقوق وسایر مزایا تابع مقررات مربوطه خواهند بود.

تبصره - تصدیق علمی مذکور در ماده ۱۰ لایحه مصوب ۲۵/۵/۹ عبارت از مدارك علمی است که طبق مقررات مربوطه صاحبان آن حائز پایه رسمی میشوند.

ماده ۱۴- الف - مدت خدمت استادان. دانشیاران دانشگاه و پزشکان بیمارستان‌ها که قبل از تصویب قانون آموزش اجباری مصوبه ۶ مردادماه ۳۲۲ وارد خدمت شده‌اند از ورود بخدمت بامراعات مدت خدمت نظام‌وظیفه وطبق ماده ۱۲ قانون مذکور در تصویبنامه ۴۰۹۶۶ - ۲۵/۱۰/۳۰ محسوب وپایه استادی ودانشیاری برای آنان تشخیص میگردند.

ب- مدت خدمت لیسانسیه‌های دانشسرای عالی که قبل از تصویب قانون تعلیمات اجباری مصوبه مرداد ۲۲ وارد خدمت شده‌اند اعم از اینکه فعلا رتبه اداری یا دبیری دارند از روز ورود بخدمت بامراعات مدت خدمت نظام‌وظیفه برطبق ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری وتصویبنامه شماره ۴۰۹۶۶ - ۲۵/۱۰/۳۰ هیئت وزیران محسوب و رتبه دبیری آنان تشخیص گردد.

تبصره - کسانیکه رتبه دبیری دارند درصورتیکه بخدمت اداری منصوب گردند رتبه دبیری آنان که بموجب این تصویبنامه تشخیص میشود درصورت تقاضای آنان برطبق مقررات قانون تربیت معلم ورتبه اداری تبدیل خواهد شد.

ج - مدت خدمت فارغ‌التحصیلهای دانشسراهای مقدماتی که قبل از تصویب

قانون تعلیمات اجباری بخدمت وارد شده‌اند بامراعات مدت خدمت نظام وظیفه از روز ورود بخدمت برطبق مقررات ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری محسوب ورتبه آموزگاری برای آنان تشخیص داده خواهد شد.

ماده ۱۵ - نصف مدت خدمت پزشکی مشمولین ماده ٦ قانون خدمتگذاری پزشکان که درموقع تشخیص پایه پزشکی بحساب نیامده چنانچه کافی برای اعطای یك پایه باشد بااحتساب آن مدت یك پایه ترفیع منظورالاجرا جزو توقف درآخرین پایه محسوب میشود.

ماده ۱٦ - از این تاریخ کلیه پزشك دومهای مشمول قانون خدمتگذاری پزشکان میتوانند مثل مشمولین ماده ۸ قانون مذکور تاپایه ۹ ارتقاء یابند.

ماده ۱۷ - دندان پزشکان، داروسازان و ماماهای مجازی که پایه پزشکیاری دارند و نیز پزشکیارانی که علاوه بر گواهینامه سه‌ساله متوسطه دارای گواهینامه ازآموزشگاههای رسمی پزشکی ودامپزشکی داخله یاخارجه هستندمیتوانند ازاین تاریخ تا پایه نه پزشکیاری ارتقاء یابند.

تبصره - مقرری پایه ۷ پزشکیاری ببالا معادل است بامقرری پایه مادون باضافه سدس بلاکسر پایه‌قبل و مدت توقف درهر پایه سه‌سال خواهد بود.

ماده ۱۸ و ۱۹ - از بحث ما خارج است

ماده ۲۰ - حق‌الزحمه‌ای که علاوه برمقرری درماده ٦ آئین‌نامه کمك کارمندان دولت ممنوع گردیده درصورتی مجازاست که وزارت دارائی ازلحاظ صرفه جوئی دراستخدام جدید وسایر جهات مالی باپرداخت آن موافقت نماید.

ماده ۲۱ ازموضوع ما خارج است

ماده ۲۲ - تفاوت حقوق ترفیعات مذکوردراین تصویبنامه درصورتیکه‌مربوط بگذشته باشدفقط ازتاریخ اجرای این‌تصویبنامه ودرهر حال بشرط وجود اعتبار قابل پرداخت است هیچگونه اضافه اعتباری برای پرداخت تفاوت وترفیعات‌مذکور داده نخواهد شد.

وزارت دارائی موظف است پس‌از افتتاح مجلس‌شورایملی مجوزقانونی‌این تصویبنامه را تحصیل نماید.

آئین نامه بهداری

فصل اول ـ بیماران بستری

ماده ۱ ـ کارمندان وزارت کشاورزی موظفند درمواردیکه بیمار و بستری میشوند وتوانائی حضور در بهداری وزارتی ندارند مراتبرا کتباً بـا نشانی کامل منزل خودباداره بهداری کشاورزی اطلاع دهنـد درغیراینصورت نسبت بگواهی آنها ترتیب اثر داده نخواهد شد .

ماده ۲ـ درصورتیکه بیمار بستری تقاضای عیادت کندبهداری وزارت کشاورزی از او عیادت خـواهد نمود و وزارت خـانه هم وسائط نقلیـه در اختیار بهـداری خواهد گذاشت .

ماده ۳ـ چنانچه تقاضای عیادت ازطرف کارمندی بشود و بهداری تشخیص دهد قدرت حضور در درمانگاه بهداری را داشته خسارت ایاب و ذهاب از حقوق کارمند کسر خواهد شد .

ماده ٤ـ درصورتیکه ازطرف بهداری وزارتی عیادت بعمل آمـد و معلوم گردید که کارمند کسالترا بهانه برایعدمحضور قرارداده مراتب باداره حسابداری اطلاع داده خواهد شد که ایام غیبت ازحقوق آن کارمند کسر گردد .

ماده ٥ـ درصورتیکه کارمند بیمار بوسیله طبیب خانوادگی خودتحتدرمان قرار گیرد و دوره بیمـاری او بیشتر از پانزده روز باشد با تصویب اداره بهداری طبق آئین نامه شماره ۱۹۴/۳۲ مورخه ۲۳/۸/۲۵ اداره ممیزی وحسابداریها ازحق العلاج استفاده خواهد نمودمشروط باینکه ازبدو کسالت متناوبـاً ازبهداری وزارتی نیز تقاضای عیادت نماید .

ماده ٦ـ مدتی را که کارمندان با اطلاع اداره بهداری وزارتی تحت معالجه پزشك خانوادگی قرار گرفته اند گواهی پزشك معالج ازطرف بهداری وزارتی تأیید خواهد شد ودرصورت عدم اطلاع گواهی پزشکان تأیید نخواهد شد .

فصل دوم ـ داروی رایگان

ماده ۷ـ بکلیه کارمندان ومستخدمین جزء و خانواده آنها داروی رایگان

داده خواهد شد .

ماده ۸- خانواده کارمندانی که‌میتوانندازداروی رایگان‌استفاده نمایندعبارت خواهد بود ازاقرباء درجه اول و کسانیکه تحت کفالت میباشند .

ماده ۹- کارمندرئیس خانواده باید خودیا کتباً خانواده خودرا بدون‌تشریفات به‌بهداری معرفی که هویت اومشخص گردد .

ماده ۱۰- چنانچه کارمند اضافه بر کسانیکه درماده ۷تعیین شده اشخاصی‌را معرفی و از داروی رایگـان استفاده نمایـد متخلف شناخته شده محـاکمه اداری خواهد شد .

ماده ۱۱- تامادامیکه داروخانه شماره ۱و۲ بنگاه داروئی دائر باشدداروی رایگان طبق نسخه رئیس بهداری بداروخانه های نامبرده حواله خـواهد شد و درصورت انحلال داروخانه‌های بنگاه داروئی کل کشور وزارت کشاورزی بـاسه داروخانه درسه نقطه مختلف حساب جاری‌باز خواهد نمود که بکارمندان داروی رایگان داده شود .

ماده ۱۲- چنانچه کارمندی ازنسخه رایگان خوداستفاده ننمود باید نسخه‌را به‌بهداری عودت دهد که مراتب درمقابل نمره رایگان دردفتر قید گردد .

ماده ۱۳- دوای نسخه‌های بیمارستان های‌دولتی برای کارمندانیکه برحسب معرفی بهداری تحت‌معالجه قرار گرفته‌اند بطوررایگان داده خواهد شد .

ماده ۱۴-چنانچه‌داروئی مورد نیازکارمندواقع شود که آن‌دارو درداروخانه‌های طرف حساب موجود نباشد بـاتشخیص رئیس بهداری ازمحل اعتبار داروئی بوسیله کارپردازی خریداری خواهد شد .

فصل سوم - بیماران خارج از مرکز

ماده ۱۵- کلیه مأمورینی که‌درخارج ازمرکز انجام‌وظیفه مینمایند باموافقت کارمند باید رئیس‌اداره مربوطه بیماررا به‌بیمارستان دولتی محل معرفی نماید .

ماده ۱۶- چنانچه درمحل مأموریت کارمند بیمارستان دولتی وجـود نداشته باشدبه‌رئیس‌بهداری‌حوزه مأموریت خودباید مراجعه نماید .

ماده ۱۷- درصورتیکه مایل نباشد تحت‌نظر پزشك بهداری معـالجه گردد

میتواند بپزشك فامیلی خود مراجعه ودرصورت غیبت باید گواهی پزشك معالج را بهداری محل تأیید نماید .

ماده ۱۸- چنانچه بیماری کارمند طولانی شود بایدهر پانزده روز یکمرتبه بهداری محل و اداره خود را ازموضوع بیماری خودآگاه نماید .

ماده ۱۹- اگر کارمندی درحین انجاموظیفه بیمارشود چنانچه دوران مرض کمتر از۱۵ روز نباشد وتمام مدت بستری بوده درصورتیکه رئیس بهداری محل گواهی‌پزشك معالج‌را تأیید نماید برحسب تقاضای‌رئیس اداره مربوطه وبارعایت بخشنامه شماره $\frac{۱۹۴}{۲۲}$ اداره ممیزی حسابداری حق‌العلاج داده خواهدشد .

فصل چهارم - بخش دندان‌پزشکی

ماده ۲۰- کلیه کارمندان وخانواده آنها که مبتلا به‌بیماریهای دهان ودندان باشند میتوانند بامراجعه‌به‌بخش نامبرده‌تحت درمان قرار گرفته وداروی آنهابطور رایگان خواهد بود .

ماده ۲۱- دربخش دندان پزشکی‌فقط بیماریهای دهان‌ودندان درمان‌میشود.

ماده ۲۲- مستخدمین جزء که بانظر بهداری احتیاج مبرمی بساختن دندان مصنوعی «فقط کائوچوك» داشته‌درصورتیکه دارای ده‌سال سابقه اداری دروزارت کشاورزی بوده میتوانند از یکدست دندان کامل کائوچوك بطور رایگان استفاده نمایند .

ماده ۲۳- مواد اولیه دندان مصنوعی مربوط بماده۲۲ را کارپردازی ازمحل اعتبار مربوط بهداری باید خریداری ودر اختیار بیمار معرفی شده بگذارد .

فصل پنجم - گواهی

ماده ۲۴- گواهی آقایان پزشکان درصورتیکه بهداری وزارتی ازوضعیت بیماری کارمند مرکزی آگاه نباشد تأیید نخواهدشد .

ماده ۲۵ - چنانچه پزشك معتمدی گواهی دربـاره کارمندی صادر نماید و بهداری از وضعیت آن‌کارمند آگاه باشد تأیید خواهدشد .

ماده ۲۶- کارمندان خارج ازمرکز که بطهران میآیند درصورتیکه بیمار شوند باید وضعیت خودرا به‌بهداری وزارتی اطلاع دهند تااقدام مقتضی دردرمان

آنها بعمل آمده ودرموقع صدور گواهی دوچار اشکال نشوند .

ماده ۲۷- چنانچه کارمندی از تهران خارج شودخواه بعنوان مأموریت‌خواه بعنوان مرخصی درصورت ابتلاء به‌بیماری بایددر اولین فرصت بهداری محل را از کسالت خودآگاه و گواهی پزشک‌را بامضاء رئیس بهداری محل خود رسانیده با خود همراه بیاورند ودرصورت امتناع ازدستور فوق بهداری بهیچوجه بتقاضای آنها درتأیید گواهی ترتیب‌اثر نخواهد داد .

فصل ششم - معاینه

ماده ۲۸- سالی یکمرتبه از کارمندان و مستخدمین جزء بنگاههای تابعه و دانشجویان دانشکده‌ها ازطرف بهداری ازلحاظ جلوگیری از بیماریهای واگیردار معاینه صحی بعمل خواهدآمد .

ماده ۲۹- درصورتیکه درحین معاینه کسی مبتلا به بیماری واگیردار باشد مراتب بوزارتخانه گزارش تاتکلیف قطعی اورا ازحیث استخدام تعیین نمایند.

این آئین‌نامه درمرکز از ۲۰ تیرماه درشهرستانها از اول مرداد قابل اجراء خواهد بود . سال ۱۳۲۲ - وزیر کشاورزی

۷- قوانینی که باید تکمیل وآئین‌نامه‌هائی که باید تهیه شود

قوانین مربوط بعیوب دامها

تازمانیکه قوانین خاصی برای بیماریهای دامها تهیه نشده است که با اصول علمی تطبیق نماید خریدارو کارشناس دامپزشک‌مجبورند ازقوانین موجوده‌استفاده کنند روی این‌اصل ابتدا مواد قانونی را که باید مورد استفاده قرار گیرند یادآور شده سپس‌بشرح بیماریهای مختلف که باید قوانین خاصی داشته باشند میپردازیم :

درقانون مدنی درمبحث خیارات اولا تحت‌عنوان خیار حیوان چنین مقرر گردیده است :

(ماده۳۹۸ - اگرمبیع حیوان باشدمشتری‌تا سه‌روز ازحین عقد اختیارفسخ معامله رادارد) .

بموجب این‌ماده ازقانون بخریدار اجـازه داده شده‌است دام‌را درظرف سه روز بفروشنده‌مستردنموده‌وثمن پرداخت شده‌راپس‌بگیردبدون‌اینکه علت ویاسببی وجود داشته باشد کـه باعث فسخ معامله گردد. این‌حق نامحدودی است که قـانون بخریداردام داده‌است.محقق است که اگردام‌عیوبی‌داشته ودرحین‌خرید مخفی‌بوده‌است ودر ظرف‌این سه‌روز مدت‌قانونی هویدا گردند ووجود آنها محرز گردد بـا استفاده ازاین حق‌قانونی خریداربدون اینکه مجبور باشدعلتی برای تقاضای فسخ معامله ذکر کند میتواند دام‌را مسترد داشته ووجه پرداختی را اخذ نماید .

ثانیاً ـ با استفاده ازمواد قانونی که مربوط بخیار عیب میباشد و اهم آنهـا عبـارتند از :

(ماده ۴۲۲ـ اگربعد ازمعامله ظاهرشود که مبیع معیوب بوده مشتری‌مختار‌است درقبول مبیع معیوب بااخذ ارش یا فسخ معامله .

ماده ۴۲۳ـ خیار عیب‌وقتی برای‌مشتری ثابت میشود که عیب‌مخفی وموجود درحین عقد باشد .

ماده ۴۲۴ـ عیب وقتی مخفی محسوب است که مشتری درزمان بیع عالم‌بآن نبوده است‌اعم ازاینکه این‌عدم‌علم ناشی‌از آن‌باشد یااینکه ظاهر بوده ولی‌مشتری ملتفت آن نشده است .

ماده ۴۲۵ـ عیبی که بعداز بیع وقبل ازقبض درمبیع حادث‌شود درحکم‌عیب سابق است) بموجب موادیکه‌ذکرنمودیم اگردر موقع خرید و فروش دامی مبتلا به‌بیماری بوده واین بیماری‌از نظرخریدار مخفی بوده‌است خریدار بـا استفاده از این قانون میتواند تقاضای‌فسخ معامله ویا گرفتن مابه‌التفاوت قیمت ویا نگاهداشتن حیوان معیوب را بنماید .

عیوب‌را بردو قسم میتوان تقسیم نمود :

اولا ـ عیوبیکه‌رفع‌میشوندبدین ترتیب که مثلا حیوان مبتلاییکی از بیماری‌هائیست که بهبودی یافته وسلامتی وتندرستی خودرا باز مییابد این‌عیوب نمیتوانند فسخ معامله ویا تقاضای ارش‌را سبب گردند .

ثانیاً ـ عیوبیکه رفع نشده بمرگ‌دام منتهی ویااز حیوان معیوب استفاده‌لازم

برده نخواهد شد .

این عیوب‌را میتوانیم بسه‌دسته تقسیم نمائیم :

اولا بیماریهای واگیردار .

ثانیاً بیماریهائیکه‌از ارزش دام میکاهند .

ثالثاً عیوب کیفیتی دامها .

اولا بیماریهای واگیردار

بموجب‌ماده۳ قانون‌تفتیش‌صحی‌حیوانات‌مورخه۲۵شهریورماه۱۳۱۴«فروش حیوانات مبتلاویا مظنون به‌بیماری‌های‌مسری ممنوع‌است» ممکن‌است باعدم‌اطلاع به‌بیماری ویا عمداً حیوانات مبتلا و یا مظنون فروخته شوند دراینصورت قوانین و مقررات بخصوصی در کشور وجود ندارد،روی این‌اصل ماسعی‌خواهیم کرد بادر - نظرگرفتن درجه اهمیت بیماری قوانین مربوطه به بیماریهای واگیردار که در کشورهای دیگرمتداول‌میباشند بطور اجمال‌درفصل جداگانه بیان‌نمائیم. بموجب تبصره ماده‌اول تفتیش صحی‌حیوانات که میگوید «صورت امراض مسری و علامات آن ازطرف اداره کل فلاحت بوسیله اعلان باطلاع عامه خواهدرسید » لازم است برای هریك از بیماریهـای واگیری همانطوریکه برای مشمشه‌آئین‌نامه بخصوصی وضع گردیده است آئین‌نامه هائی‌تهیه وبموقع اجرا گذارده شود. وبخصوص باید متوجه بود که درقانون لازم است مدتی‌را که مشتری میتواند برعلیه خریدار اقامه دعوی نموده ومطالبه وجه پرداختی را بنماید تعیین گردد .

بیماریهای واگیرداریکه باید مورد نظرقرار گرفته وآئین‌نامه های‌مربوطه بآنها تهیه گردد عبارتند از :

۱ - هاری برای تمام اقسام حیوانات (La rage)

۲ - طاعون‌گاوی برای نشخوار کننده گان (Peste bovine)

۳ - پری‌پنومونی مسری در گاوان (Pripneumonie)

٤ - سیاه زخم علائمی در گاوان (Charbon symptomatique)

٥ - اناپلاسموزدر گاوان (Anaplasmose.)

٦ - سل‌ریوی وپستانی وروده‌ٔ ورحمی در گاوان (Tuberculeuse)

۷ - آبله در گوسفند و بز (Clavelé)

۸ - جرب دراسب ، الاغ، قاطر، گوسفندو بز (La gale)

۹ - ملیتو ککسی در گوسفند و بز (Melitococcie)

۱۰- تب طاولی دراسب ، الاغ ، قاطر ، گاو ، گوسفند ، بز و خوك (Fièvre aphteuse)

۱۱- بیماری مشمشه دراسب و الاغ و قاطر (Morve)

۱۲- بیماری دورین دراسب،الاغ وقاطر (Dourine)

۱۳- سرخك در خوك (Rouget)

۱٤- پنوموآنتریت عفونی درخوك (Pneumoentérite)

۱۵- سیاه زخم دراسب، الاغ،قاطر، گاو، گوسفند ،بز و خوك (Charbon)

۱٦- کم خونی عفونی دراسب،الاغ و قاطر (Anémieinfectieuse)

۱۷- بیماریهای زنبور عسل (Nosemose – accariose – lauque)

۱۸- پسی تا کوز درطیور (Psittacose)

۱۱- تورلامی درجوندگان (Tularémie)

بموجب ماده ۳- قانون تفتیش صحی حیوانات که در بالا بآن اشاره نمودیم فروش حیوانات مبتلا و یـا مظنون به بیماریهای مسری ممنوع است. پس اگر چنین عملی انجام شده باشد برخلاف قانون رفتار شده و چنین خرید وفروش خواه فروشنده میدانسته و یا عمداً فروخته قانوناً لغو و ارزش نخواهد داشت البته درصورتیکه فروشنده عمداً اقدام بچنین فروشی کرده است باید تعقیب شده و نه تنهی خساراتی را که متوجه خریدارشده است جبران نماید بلکه از نظر مراعات ننمودن قوانین صحی قابل تعقیب جزائی خواهد بود .اگر دامی برای قصابی فروخته شده باشد آنهم نه با استفاده ازاین قانون بلکه بااستفاده ازقوانین و آئین نامه هائی که باید بعداً تهیه شود و مادرموقعی که هریك از بیماریهای واگیردار راشرح میدهیم بآن اشاره خواهیم کرد،خرید و فروش صحیح است. دراینجا فقط از نظر راهنمائی متذکر میشویم برای اقامه دعوی برعلیه فروشنده در کشورهای دیگر بشرح زیر مدتی وقت تعیین کرده اند :

۱ - اگر حیوانات زنده مانده باشند برای مبتلایان به بیماری سل تـا ۳۰ روز تمام بعداز روز تحویل گرفتن دام مبتلا ودرصورتیکه بسایر بیماریهای واگیر مبتلا

باشند ٤٥ روز تمام بعداز روز تحویل گرفتن خریدار حق اقـامه دعوی برای لغو کردن معامله راخواهد داشت .

۲ ـ اگرحیوانات ذبح شده باشند برای کلیه بیماریهای واگیردار خریدارتا ده‌روزازروزتحویل گرفتن‌دام‌حق‌اقامه‌دعوی برای‌لغو کردن معامله‌راخواهدداشت.

۳ـ درصورتیکه شخصی عمداً حیوانات‌مبتلا به‌بیماریهای‌واگیردار رافروخته باشد خواه‌آن حیوان ذبح شده ویا زنده مانده باشد فروشنده‌را تاسه سال وزارت دادگستری میتواند تحت تعقیب جزائی قراردهد دراین دعوی خریدار هم نمیتواند مدعی خصوصی قرار گیرد .

ثانیاً بیماریهائیکه از ارزش دام میکاهد

بموجب قوانین مدنی هربیماری که در حین معامله وجود داشته میتوان عیب مخفی پنداشت وبموجب قوانین‌مربوط‌بخیار عیب رفتار کرد ولی در کشورفرانسه‌و بعضی کشورهای‌دیگر بعضی‌از بیماریهارادرتحت‌عنوان(Vices Rhédibitoires) طبقه بندی نموده‌اند که عبارتند از :

۱ـ برای اسب ، الاغ وقاطر: لنگش متناوب ـ سکون ـ چشم دردمتناوب لغوه ـ یلپیك ـ خرناس مزمن .

۲ ـ برای خوك : لادروری (Ladrerie)

۳ ـ برای گاو و گاومیش : سل

و بموجب قوانین مخصوص بیماریهای نامبرده دربالا معایب قانونی محسوب وبخریدار حق‌داده است‌تا مدت معینی بعدازروز تحویل گرفتن دام برعلیه‌فروشنده اقامه دعوی نموده تقاضای فسخ معامله و یا مابه التفاوت بهاء دام را بنماید . شکی نیست که این مدت ارتباطی بادوره کمون وخفای بیماری داشته وبدون مجوزتعیین نگردیده اند .

بموجب‌ماده‌٤٣٦قانون‌مدنی که میگوید « اگربایع ازعیوب بیع تبری کرده باشد یااینکه عمده عیوب را ازخود سلب کرده یا باتمام عیوب بفروشد مشتری در صورت ظهورعیب حق‌رجوع به‌بایع نخواهد داشت واگربایع ازعیب خاصی‌تبری کرده باشدفقط‌نسبت بهمان عیب‌حق‌مراجعه ندارد »درصورتیکه فروشنده درموقع

فروش ازخریدار بمضمون پائین سندی دریافت نماید :

« من امضاء کننده زیر معترفم که ازآقای ..... (نام و نشان و مشخصات دام) را بمبلغ..... همانطور که هست خریداری نموده واگر معایبی داشته باشد حق رجوع بفروشنده را نخواهم داشت و بدینوسیله حق استفاده از هر گونه خیاری را از خود سلب مینمایم .	امضاء	تاریخ...... »

محقق است که بهیچوجه خریدار نسبت بعیوب مخفی حین معامله حق اقامه دعوی را نخواهد داشت مگر برای بیماریهای واگیردار که شرح آنرا قبلا از نظر گذرانیدیم.

درصورتیکه چنین سندی دردست فروشنده نباشد خریدار میتواند بموجب قوانین مدنی بااستفاده ازقوانین مربوط بخیار عیب فروشنده را تعقیب کند و چون قانون نسبت بمدت صراحت ندارد لذا دامپزشك کارشناس قاعدتاً باید مأمورشده و تعیین کند بیماری قبل از روز تحویل وجود داشته ویا بعد ازعقد معامله وتحویل دام ایجاد گردیده است. نسبت بدوره کمون وخفای بیماری در قوانین فرانسه و کشورهای دیگر مدتی پیش بینی شده است که برای بیماریهای مختلف بشرح زیر میباشد:

۱ - برای بیماری چشم‌درد متناوب تا ۳۰ روز تمام بعداز روز تحویل .

۲ - برای بیماری سل گاوی تا ۱۰ روز تمام بعداز روز تحویل .

۳ - برای شش بیماری دیگر ۹ روزتمام بعدازروز تحویل تعیین گردیده است.

واگر روز آخر روز تعطیل باشد روز بعد هم علاوه خواهد شد. محقق است اگر به کارشناس دامپزشك درمدتهای بالامراجعه گردد و پس از بررسی وجود بیماری محرز گردد میتواند رسماً وجودعیب را درموقع فروش محرز بداند ولواینکه جلسه کارشناسی بعدازمدتهای ذکرشده منعقد شودزیرادامپزشك قبل ازاینکه بعنوان کارشناس تعیین شده باشد درمدت مقرر بطوراتفاقی بروجودبیماری واقف گردیده است.

بطور کلی خواه قانونی وجود داشته باشد ویا آنکه با استفاده از مدلول قوانین مدنی برعلیه فروشنده اقامه دعوی شده باشد ازطرف محکمه، کارشناس به تعداد یك ویا سه نفر تعیین خواهد شد که طبق مقررات مربوط بکارشناسان در ساعت وروز مقرر درحضور طرفین دامرا آزمایش نموده ونتیجه را اعلام دارند .

ازنظر راهنمائی دامپزشك کارشناس درفصل جداگانه راجع بهریك ازاین بیماریها بطور اجمال بحث خواهیم نمود .

ثالثاً عیوب کیفیتی دام

با مراجعه بقانون مدنی وتوجه بخیار حیوان که بخریدار اجازه میدهد بعد ازسه روز ازروز خرید دام اگرعیبی درآن مشاهده کند دامرا مسترد و بهاء آنرا دریافت کندلذا اگردام‌مبتلا بیکی ازعیوب کیفیتی باشد درظرف این‌سه روزخریدار متوجه‌آن عیب‌شده ومیتواند ازاین ماده استفاده کرده دام معیوب را مسترد دارد .

اشکالی که دراین قانون وجوددارد اینست که درقانون تصریح شده است تاسه روز ازحین عقداختیار فسخ معامله‌را دارد وممکن است بعداز عقد تا سه روز خریدار دام‌را تملك نکندروی این‌اصل بایداز روز تحویل قید شود .

عیوب کیفیتی عبارتند ازشرارت وتن‌ندادن بکارراجع بکیفیت‌این دوحالت که دام راغیرقابل‌استفاده‌مینماید درمبحث جداگانه توضیحات لازم‌را خواهیم داد .

نشانی‌های بیماری هائی که قانوناً عیب مخفی محسوب وکارشناس را کمك مینماید

۱ـ بیماری سکون☆

بیماری مزمنی‌است که بعلل مختلف‌ایجاد میشود اگر ابتدای شروع بیماری باشددام مبتلا نمیتواند عقب عقب برود اگردام راصاحبش صدا کندتوجهی نخواهد نمود . پلکهای چشم نیمه‌بسته ـ تعادل‌را درموقع ایستادن از دست میدهد .

بزحمت حیوان براست وچپ میچرخد ـ سم‌دستها بزمین کشیده میشود مثل اینکه دام‌ازشانه میلنگد. اگر بیماری خیلی‌پیش‌رفته باشددام وضعیتهای غیرطبیعی بخودمیگیرد مثلا فراموش میکندغذا میخورد وکاه ویونجه‌رادر دهان نگه‌میدارد-درهنگام آشامیدن آب‌لبهای خودرا درآب فروبرده فراموش میکندآب میآشامد و وقتیکه آب‌داخل منخرین‌شد وتنفس متوقف گردیدمثل‌اینکه ازخواب بیدارمی-شود سرخودرا بالا می‌آورد- درموقع کار کردن ممکن است بپهلو بزمین افتاده ویا از کار خودداری کند .

☆راجع بهریك ازاین بیماریهادردرس بیماریهای درونی بتفصیل توضیحات‌لازم داده‌شده-است، دراینجاباختصار واجمال نشانیهای‌مهم‌راذکر میکنیم

برای تخفیف دادن علائم بیماری کم کردن غذا، تزریق پیلو کارپین و دادن مسهلات نتیجه خـوبی میدهد بر عکس غذای کافی و کار کردن علائم بیماری را تشدید مینماید .

در بازرسی نعشی ممکن است اثرات آب آوردن و انتریکولهای مغزی ـ سرطان پلکسوس کوروایید (Cholestéatome) سرطان جدار مغز ـ ورم پرده‌های اطراف مغز توجه را جلب کند. و ممکن است علل بیماری در تشریح نعشی مخفی بماند و نتوان تعیین کرد که دام از بیماری سکون مرده است. کارشناس باید توجه کند آیا ضربه و ضغطه برسر دام وارد نیامده است و یا دام به تب شدید مبتلا نیست و جراحاتی در دست و پا وجود ندارد. فروشنده ممکن است برای تخفیف دادن نشانیها داروی مخدری مانند کلرال شراب یا الکل باجو بدام بخوراند و یا بخون گیری و یا تزریق پیلوکارپین و یا مسهلات متوسل گردد .

۲ـ چشم درد متناوب

بطور بحران ظاهر شده و اثراتی از خود بیادگار میگذارد برای اینکه کار-شناس بتواند واقعاً بگوید دامی مبتلا بچشم درد متناوب است بـاید اولا نشانیهـای بیماری را مشاهده کند و ثانیاً متناوب بودن بیماری محرز گردد .

این بیماری سه مرحله دارد که عبارتند از :

درمرحله اول ـ ورم مخاط چشم ـ ایریس (عنبیه) زرد سبز رنك ـ قرنیه کدر وچشم اشك آلود است .

درمرحله دوم ـ قرنیه صاف وروشن میشود ـ دراطاق قدامی چشم رسوباتی که چرك و یاخون است وجود دارد ـ مردمك چشم تنك و کوچك است اگر بوسیله-ای آنرا باز کنند ملصقاتی بین عنبیه وسطح قدامی عدسی وجود دارد . قسمت قدامی عدسی کمی سفید رنك است .

درمرحله سوم ـ رسوبات جذب شده عنبیه رنك برك مرده راداشته و کناره‌های مردمك چشم نامنظم است .

دوره بحران ۱۰-۱۲-۱٤-۳۱ روزاست ـ درفواصل بحران ملصقاتی بین عنبیه وسطح قدامی عدسی که از تورم عنبیه حاصل شده است بـاقی میماند واز اینجهت

کناره‌های مردمك چشم بطور نامنظم باز میشود. در بحرانهای اولیه ممکن است ملصقاتی حاصل شود ولی بمرور این ملصقات در نتیجه بحرانهای متوالی زیاد میگردد.
نشانیهای دیگریکه کارشناس را کمك مینمایند عبارتند از :
اولا نشانیهای خارجی-شکستگی پلك بالائی چشم- چشم کوچك و درمقله فرو رفته است .
اگر با انگشت بروی چشم مختصر فشاری وارد آوریم دام درد شدیدی حس می نماید .
ثانیاً نشانیهای داخلی- لکه‌های درخشنده سفیدی درروی عدسی دیده‌میشود مردمك چشم کوچك میشود، لکه‌هائی در کوروئید ودرمایع زجاجیه غبارهائی حاصل میگردد. درصورتیکه علائم باشدت وجودداشته باشد محرز است که بایکمرتبه چشم درد این حالت ایجاد نشده وچندین مرتبه تکرار شده بوده‌است لذا دام بچشم درد متناوب مبتلا میباشد .

۳ – پلپیك

نشانیهائیکه کارشناس راهدایت خواهند کرد عبارتند از :
نامنظم بودن تنفس – سرفه مخصوص – ازدیاد روشنی صدای حاصله ازدقه کردن – نامنظم بودن تنفس که سوبرسو (Soubressaut) نامیده میشودممکن-است دیا فرقمائی یاشکمی، درابتدای شهیق یاابتدای زفیرمشاهده شود. بایدمتوجه بود دام به‌بیماریهای دیگر دستگاه تنفسی مبتلا نباشد. برای اینکه معلوم شود آیا دام دچار پلپیك است بایدمختصری اورا بکار گمارد .
سرفه خشك - کوتاه - متواتر و بدون (Rappel) میباشد، ریزش بینی وجود ندارد . با ایجاد سرفه مصنوعی ازوضعیت سرفه باخبر میشویم - روشنی صدا درنقاط معینی ازسینه که‌درآنقسمت‌ریتین دچار پلپیك (Emphysème) گردیده-است - دراین قسمتها صدای معمولی تنفس کم میشود .
فروشنده ممکن است بوسائلی پلپیك رامخفی نماید که عبارتند از: استراحت دادن طولانی دام - خون گیری - تقلیل دادن مقدار خوراك - تجویز تخم مرغ و سرکه که در روی بافت پوششی مؤثر است و همچنین دادن دانه های تاتوره

(Datura Stramonium) بلادن-فیبرولیزین- ارسنیك بیمار یرا تخفیف میدهد.
اگردانه‌های تاتوره بمقدار زیادتجویز شده باشد پیخال بوی بدو متعفنی دارد و تخم آن در پیخال یافت میشود-حرکات تهیگاهها متوقف میشود و سرفه متواتر و قوی است-ممکن است دام را بابخورات محرك قوی بز کام دچار نمایند دراینصورت یلپیك مخفی میگردد.

اگر خریداردرمدت قانونی اقامه دعوی کرده باشد وحیوان بمیرددرتشریح نعشی بایداثرات یلپیك بمقدار کافی در ریتین دیده شود . اگرقبل از مرك امتحان ازدام شده و بعد ازمرك علائم یلپیك درریه دیده‌شود وجود بیماری محرز است .

٤ ـ بیماری لغوه (Tic)

دام در حالیکه آرق میزند ، عضلات گردنش منقبض میگردد و هوا را بلع میکند. بدو شکل ظاهرمیشود :

اولا ـ لغوه درهوا که دام بدون اتکاء دادن دندانهاهوارا بلع مینماید .

ثانیاًـ لغوه بااتکاءدادن دندانها که در نتیجه آن سائیدگی در دندانها حاصل میشود ممکن است سطح قدامی یاخلفی یا کناری دندانها سائیده شده باشد .

محل اتکاء ممکن است آخور و یا طناب باشددراینصورت سطح قدامی دندان‌ـ هـا سائیده میشود عضلات تراکلین(Trachelien) وسینه منقبض و بزرك میشود اغلب دامهای مبتلا درتاریکی و تنهائی مشغول لغوه میگردند .

برای تشخیص بیماری باید حوصله وصبر داشته و مدتی دام را تحت مراقبت قرار دهند . کارشناس درصورتی میتواند بگوید دام مبتلااست که انقباض ماهیچه‌ـ های گردن- صدای آرق ـ سائیدگی دندان‌هاـ آثار کله گی ضدلغوه رامشاهده کند.

فروشنده ممکن است باایجاد زخـم درلثه هاویا فرو کردن سنجاق ـ میخ و چوب بین دو ثنایا ازاین عمل جلوگیری کند ویااینکه باخشونت دامرا از انجام عمل لغوه بازدارد لذا باید کارشناس دقت کند و بازرسی کامل ازدام بعمل آورد.

در تشریح نعشی تشخیص اینکه‌دام ازلغوه‌مـرده‌است‌مشکل میباشد.درصورتی‌ـ کـه دام در نتیجه نفخ شکم مرده باشد و آثار سائیدگی دندانها دیـده شود میتوان گفت دام مبتلا بلغوه بوده‌است واگر خریـدار ادعانامه تنظیم کرده وقبل از مرك برعلیه فروشنده اقامه دعوی نموده‌باشد باید بنفع خریدار قضاوت نمود .

۵ ـ لنگش متناوب

باید لنگش قدیمی و متناوب باشد. ممکن است در نتیجه ورم استخوان و (Eparvin) و بیماری (Naviculaire) و ترمبوز سرخ رگهای fémorale و Iliaque حاصل شود. بردو نوع است:

اولا ـ لنگش متناوب در حال استراحت(B. à froid) دلیل بر(Eparvin)

ثانیاً ـ لنگش متناوب پس از کار(B. à chaud)دلیل بر(thrombose)میباشد

باید متوجه بود که (Accrochement rotule) نیز لنگش را ایجاد می‌نماید ولی این بیماری جزو عیوب قانونی محسوب نمیشود. اگر متعاقب بیماری حاد ایجاد شود و این بیماری حاد نزد فروشنده شروع شده باشد مسؤل فروشنده و درصورتیکه بعداز فروش تولید شده باشد فروشنده مبری است. در بازرسی لاشه باید علائم یکی از بیمارهائیکه ذکر نمودیم مشاهده شود.

۶ ـ خرناس مزمن

در نتیجه تنك شدن مجاری اولیه دستگاه تنفسی حاصل میگردد ممکن است دائمی و یا متناوب شنیده شود، نباید دام مبتلا به بیماری های حاد دستگاه تنفس و حلق و گردن باشد.

هر صدای غیرطبیعی تنفس دارای هر آهنگی که باشد اگر جراحتی وجود نداشته باشد باید عیب قانونی محسوب گردد.

درموقع کارشناسی باید این صدا را ایجاد کرد. برای ایجاد این صدا بهتر است دام را مجبور بحمل بارسنگین و یا عرابه سنگینی نمود و از کله گی آبخوری بدون دهنه و تسمه زیر گردنی استفاده کرد تا سر آزاد باشد و یا دام را در محوطهٔ گرد دومدوری یك یا دودقیقه دریك سمت و همین مدت درجهت دیگر یرتمه برد و یا اینکه سر بالائی اسب را دوانید ـ متخصصین بلژیکی عقب زدن دام را باسرعت تجویز کرده‌اند. باید دقت کرد که آیا دام را بطریق ویلیامس عمل کرده‌اند؛ اگر دام مرده باشد تشخیص خرناس در کالبد شکافی مشکل است. درهر حال اگر خریدار قبل از مرك درمدت قانونی ادعانامه تنظیم کرده باشد ودر ضمن فلجی یکطرفی درحنجره دیده شود کارشناس میتواند بگوید دام بخرناس گرفتار بوده است.

۷ ـ لادرری خوك (Ladrerie)

حب‌القرع انسان‌را ایجادمیکند (Taenia solium)

در خوك (Cycticercus cellulosé avec un kyste) دیده‌میشود

خوك‌مبتلا زبانش کثیف برای‌تشخیص خوك راخوابانیده باچوب دهانش‌را باز وبند زبان‌را با سر انگشت بازرسی میکنند درصورت وجود بیماری‌معامله فسخ و خوك بیمار بصاحبش پس داده میشود .

در تشریح نعشی‌باید (Cycticerque) را درماهیچه های زبان یاگردن یا شانه یاپین دنده‌ها و(psoas) دید.در کشتارگاه قسمتهای‌مبتلا ضبط میشودو تفاوت قیمت باید بخریدار داده شود .

عیوب کیفیتی

۱ ـ شرارت

موضوع شرارت که دام را غیرقـابل استفاده مینماید یکی ازموارد خاصی‌است که باید راجع بآن دقت‌شود. زیرا ممکن‌است خریدار بعداز تملك دام‌در نتیجه بدرفتاری بادام‌این‌حالت رادراو ایجاد کرده‌باشد ویابعلت‌اینکه مایل است‌معامله‌را فسخ‌نماید بخصوص دام راشرور سازد ویاآنکه برعکس ممکن است دام‌شرور بوده وصاحب دام بابستن سرزبان ویا خورانیدن داروهای تریاك‌دار ازشرارت‌دام موقتاً جلوگیری کرده باشد . ممکن‌است مادیان شاشو (Nymphomant) را درمـوقع فحلی که شرارتش‌مخفی‌است فروخته‌باشندو بعد از دوره فحلی شرارت ظاهر گردد .

درهر حال برای ایـنکه خریدار بتواند ادعانامه‌ای تنظیم‌کند باید اولا ثابت کند دام‌شرور است ثانیاً ثابت کند شرارت درموقع فروش وجـود داشته و اگر فروشنده وسائلی برای مخفی کردن آن ایجـاد کرده‌است ارائه‌گردد . محقق است کارشناس دامپزشك دراین کارشناسی وظیفه مهمی راعهده‌دار است که حقیقت‌را ظـاهر سازد . در مورد شرارت از خیـارات موجوده در قانون مـدنی میتوان استفاده کرد .

۲ ـ تن ندادن بکار (Rétivité)

این عیب نیز مانند شرارت باید اولا موجود باشد ثانیاً درحین عقد معامله وجود داشته وثالثاً ثابت‌شود که فروشنده باعلم بآن عیب‌را اظهار نکرده ویامخفی نگاهداشته است . آنچه‌راجع بشرارت‌بیان نمودیم دراین عیب نیزموردنظر استو ازتکرار آن خودداری میشود .

آئین‌نامه‌های بیماری‌های واگیری که باید تنظیم گردد

چون بایستی تحت مواد معینی مانند آئین‌نامه مشمشه نکات برجسته و لازم طبقه بندی شود ازاینجهت رئوس مطالب را بطور اجمال ذکر مینمائیم :

۱ ـ هاری

چون آئین‌نامه تهیه‌شده که قبلا ذکر نمودیم باستناد ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی بوده وکامل نیست لذا نکات اساسی که باید بعداً مورد نظر قرار گیرند و آئین‌نامه بدان نحوتهیه گردد در پائین ذکرمینمائیم :

کشتن

وقتیکه بیماری هاری درهر قسم حیوانی ظاهر گردید باید کلیه سگها و گربه‌های مظنون‌را اعدام کرد وبهیچوجه دراین کار نباید تأخیری شود . خرید و فروش دام‌مبتلا بهاری اکیداً قدغن است ودرصورتیکه خرید وفروشی‌عملی شده باشد خواه صاحب‌دام باخبر بوده ویا ازبیماری بی‌اطلاع باشد مجبوراست درمدت قانونی قیمت دامرا مسترد دارد . فروش گوشت دامیکه مبتلا به هاری بوده است اکیداً ممنوع‌میباشد. لاشه حیوان‌باید درظرف ۲٤ساعت بوسائل شیمیائی منهدم و یا سوزانده شود ویاآنکه بخاك سپرده شده و از قشری ازآهك و حد اقل یکمتر خاك مستور گردد.

مقررات

سگهائیکه درمعابر عمومی آمد ورفت مینمایند باید گردن بندی داشته باشند که نام وآدرس صاحب‌دام برآن حك‌شده باشد .

ـ اگر سگی گم شده و شهرداری آنرا چند روز نگاهداشته باشد صاحبش مجبور است مخارج آنرا تأدیه کند. درصورتیکه سگی بایداعدام شود ممکن است بآزمایشگاههای دولتی ویا بدانشکده دامپزشکی برای مطالعه و آزمایش داده شود.

ـ شهردار میتواند درموقع بروز بیماری هاری بصاحبان سگها دستور دهد مدت دوماه سگهای خودرا باپوزه بند وزنجیر خارج نمایند ومدت دوماه این دستور باید اجراء شود دراینمدت خروج سگها ازشهر ویا ناحیه مظنون اکیداً قدغن است البته سگهای شکاری وقصابی وسگهای گله درموقع انجام وظیفه مستثناء میباشند.

ـ درصورتیکه سك ویا گربه شخصی را گاز گرفته باشد درصورتیکه زنده دستگیر شود باید تحت نظر دامپزشك تـا زمانیکه تشخیص بیماری را بدهد گذارده شود. درصورتیکه سك ویا گربه ایرا سك ویا گربه هاری گاز گرفته باشد فوراً باید اعدام گردند.

ـ اگر دامهای دیگر ازقبیل علفخواران ویا خوك را سك هاری گاز گرفته باشد بایدمدت سه ماه حیوان گاز گرفته شده تحت نظر قرار گیرد و صاحب دام حق ندارد آنرا فروخته و یا واگذار کند و یا آنکه آنرا بکشد معذالك هشت روز بعد از گاز گرفتن میتوان درمحل ویا در کشتارگاه دامرا کشت و گوشت آنرا بـه مصرف رسانید. این قبیل حیوانات را باآتش داغ کرده و علامت میگذارند تا بـا حیوانات دیگر اشتباه نشوند. گواهینامه که باحیوان خواهد بود حداکثر پس از پنج روز باید بامضاء بازرس کشتارگاه رسانیده و کشته شدن حیوان تصدیق شود این گواهینامه بمبدأ تحویل خواهد شد.

ـ هرسال لازم است مواد قانون مربوط به هاری را باطلاع عموم رسانید تـا همگی بوظیفه خود آشنا گردند.

ضد عفونی کردن

درمورد هاری بطریق زیر ضدعفونی مینمایند:

۱ ـ شستشوی اشیاء و محلهائیکه آب دهان حیوان هار آنهارا آلوده کرده است بایکی ازمواد ضدعفونی ومخصوصاً شست وشوی داخل لانه سك و گردن بند وزنجیر و کله گی وافسار و زمین اصطبل و دیوار وجدارهای وسط آخور وسطل و

خلاصه کلیه وسائلی که بادام اصطکاك داشته است .

۲ ـ روی باقیمانده خوراك و پیخال محلول ضدعفونی میپاشند .

۳ ـ وسائلیکه باآن بدن دام راتمیز کرده وتیمار مینمودند وجل ورو پوش دامرا درمحلول ضدعفونی مدتی خیس میکنند .

تحت نظر گرفتن سك هار

درصورتیکه حیوان مظنون بهاری باشد بایدفوراً اسیر وتحت نظر قرار گیرد ودولت موظف است دامپزشك در محل بفرستدوهمچنین کلیه سگهای ولگرد را کشته ویا تحت نظر قراردهد .

تزریق واکسن

بسگهائی که قیمتی ویا مورد علاقه میباشند ممکن است واکسن ضد هاری تزریق نمود مخصوصاً درمواقعی که سك با صاحبش مسافرت مینماید واز کشوری بکشور دیگر میرود ودرهر مرتبه مسافرت باید گواهینامه عدم ابتلای به بیماری هاری درسرحد ارائه دهدلازم است با تزریق واکسن ودر دست داشتن گواهینامه ازنظر مقررات مرزی تسهیل در کار ایجاد کرد .

صدور گواهی نامه

گواهینامه تزریق واکسن بترتیب زیر تنظیم خواهد شد :

تاریخ .... شماره گواهینامه ....

نام حیوان .... جنس .... نژاد .... سن .... متعلق به ....

در تاریخ .... علیه بیماری هاری نزداینجانب دکتر .... دامپزشك

واکسنیه شده است .   محل امضاء

درمورد صدور گواهینامه بهداشت برای سك ازنظر بیماری هاری لازم است حداقل سه مرتبه بفاصله هفت روز ازیکدیگر دامپزشك سك را معاینه کرده باشدتا بتواند گواهینامه مبتلا نبودن به بیماری را که بترتیب زیر تنظیم میشود دراختیار صاحب دام قرار دهد :

تاریخ .... شماره ....

نام حیوان.............جنس.............. نژاد .... سن .... متعلق‌به ....

درتاریخ .... وتاریخ .... (هفت‌روز بعد) وتاریخ...............(هفت‌روز بعد)

ازنظر ابتلای به‌بیماری هاری‌مورد معاینه قرار گرفت ودرهرسه‌مرتبه معاینه‌نشانی‌ـ های هاری دردام مشاهده نگردید .

محل امضاء

گواهینامه‌ناقصیکه دراداره دامپزشکی برای‌صدور سگ‌صادر میشودبشرح زیراست:

گواهینامه دامپزشکی شماره.............................

۱ـ تاریخ .... ماه ....سال ....

۲ـ محل‌صدور گواهینامه دامپزشکی ....

۳ـ اسم‌صادر کننده .... نام‌خانوادگی .... اسم مؤسسه ....

٤ـ آدرس صادر کننده ....

٥ـ نوع سگ ....

٦ـ تعداد (بتمام حروف)...

۷ـ علائم ....

۸ـ ازچه محلی حیوانات میآیند ....

۹ـ نقطه‌سرحدی که‌عبورخواهند کرد ....

۱۰ـ محل و نقطهٔ که‌عازم‌آن میباشند ....

۱۱ـ اطلاعات متفرقه ....

امضاء کننده ذیل دکتر دامپزشک تصدیق مینماید که حیوانات مذکوره در فوق سالم بوده مریض ویا مشکوک بمرض هاری نمیباشند .

محل امضاء دکتر دامپزشک

محل مهر

۲ـ طاعون گاوی

ـ اگر در ناحیه‌ای طاعون گاوی مشاهده شود گاو های مبتلا و گاوهائی که احتمال میرود مبتلا هستند باید بنا بپیشنهاد دامپزشك فوراً اعدام شوند.

ـ گاوها رادر محل کشته وجسدآنها را باید بخاك بسپارند ممکن است زمین معینی انتخاب وتمام گاوهای مبتلارا درآنجا اعدام ودفن کنند.

ـ گوسفند و بزهائیکه آلوده شده‌اند مجزا وتحت مراقبت قرار میگیرند.

ـ لاشه دامهای مبتلا نباید بمصرف خوراك برسد وباید ضبط ودفن شوند.

ـ لاشه دامهائی که احتمال آلوده شدن‌را دارند باجـازه دامپزشك بمصرف میرسد وهمچنین پوست واحشاء بعداز ضدعفونی کردن باید بمصرف برسند.

ـ بصاحبان دامهائیکه بعلت طاعون گاوی حیوان آنها اعدام میشود ۳ چهارم قیمت رامیپردازند. برای دریافت قیمت بایدصورت مجلسی که‌طبق مقررات مخصوص تنظیم میشود ودامپزشك ومأمورین مربوطه دولت آنرا امضاء کرده‌اند ارائه شود.

ـ اگر اجازه فروش پوست واحشاء داده شود قیمت تا میزان ۱ چهارم متعلق بصاحب دام بوده واگر زیادتر باشد از ۳ چهارم که دولت باید بپردازد کسر میشود. قیمت دام‌را دامپزشك ویکنفر خبره که ازجانب صاحب‌دام تعیین میشود تعیین نموده وصورت‌مجلس باداره دامپزشکی‌تحویل وقیمت دام دریافت میشود. خروج گوشت ومتعلقات دامهائی که مظنون هستند بااجازه باید باشد.

ـ بمحض اینکه طاعون گاوی در ناحیه‌ای ظاهر شد فوراً نقاط آلوده‌تعیین و بآگهی عموم خواهدرسید وبنواحی مجاور تاحد ۲۰ کیلومتر نیز اطلاع داده شده وهرروز ازوضعیت بیماری واقداماتیکه میشود اداره دامپزشکی راباخبرمیسازند، بانصب تابلوهائی نواحی آلوده رامشخص میسازند که ازدخول دامهای سالم بـآن نواحی خـودداری شود. دامهای آلوده ومظنون مجزا میشوند. وهر روز آنها را معاینه مینمایند ـ خروج دامها ازحـدود تعیین شده ممنوع است معذالك بحیوانات سالم ممکن است‌اجازه خروج داد بشرط آنکه مستقیماً بکشتارگاه برده شوندو باداغ آنهارا نشانه کرده‌باشند وصورت‌مجلسی که دامپزشك مبداء داده باشدهمراه دام‌نمایند، این‌صورت جلسه که بامضاء دامپزشك کشتارگاه خواهد رسید بـاید در

ظرف سه روز بمبداء بر گردد تامعلوم شوددام ذبح‌شده است‌درصورتیکه درظرف سه روز بمقصد نرسیده وذبح نشده باشند درهر نقطه که حیوانات هستند ذبح شده صورت‌مجلس خواهدشد .

ـ ضدعفونی کردن‌اصطبل ووسائلی که بادامهای بیمارویا مظنون اصطکاك داشته است لازم و واجب‌است و بشرحیکه بعداً ذکرمیشودباید انجام گیرد ـ تزریق مایه ضد طاعون درنقاطیکه خطرسرایت‌بیماری حس‌می‌شود لازم‌است .

ـ اگر طاعون گاوی دربین گوسفندان وبزها ظاهرشود حیوانات مبتلافوراً ذبح شده و بقیه مدت دوماه درمحل محفوظی تحت‌نظر خواهند بود .

ـ لاشه حیوانات مرده‌ویا ذبح‌شده که‌مبتلا ویامظنون بطاعون گاوی بوده‌اند برای استفاده صنعتی به Equarrissage تحویل ویا دفن میشوند .

حیوانات مظنون‌را باطناب بمحل اعدام میبرند. طناب‌وپیخال دفع شده‌را با لاشه‌دفن میکنند ولاشه باید ازقشری‌از آهك ویك‌متر خاك مستور باشد ـ اجسادی که به Equarissage تحویل‌میشوند تحت‌نظر بازرس بهداشت خواهد بود .

ـ درصورتی آگهی خطر طاعون لغو میشود که ۳۰ روز تمام دربین دامها هیچگونه اثری ازطاعون گاوی دیده نشده باشد .

ـ اگر دامی ازگله مظنون‌حمل‌شود هرکجا که رسیده باشد متوقف واعدام شده وپوستش قطعه قطعه ودفن میشود بدون اینکه خسارتی پرداخت شود.

ـ بگوسفندانیکه مدت۷روز درترانزیت بوده ونشانی بیماری‌درآنها ظاهر نشده است اجازه عبورمیتوان داد .

ضد عفونی کردن

با محلولهای بی کلرور دومرکور یك در هزار مخلوط با اسید کلریدریك پنج در هزار ـ هیپوکلریت دوسود یك در ۱۰ ـ آهك زنده یك در ده و همچنین آب جوشیده که با فشار بخار بخارج پرتاب شود اصطبل ومحلی را که دام در آن بوده‌است ضدعفونی‌میکنند وپهن و کاه وعلوفه‌را بدون‌اینکه باطراف‌پراکنده شود دفن میکنند ویا میسوزانند . زمین اصطبل‌را میتراشند وضد عفونی میکنند . دیوار وسقف‌را نیز ضدعفونی میکنند. بعداز هشت روز که اصطبل متروك بوده با بخار اسید سولفورو ضدعفونی میکنند ـ آبشخوار و گودال ادرار وراههای آنرا

بامحلولهای ذکرشده باید ضدعفونی کرد وتاسه ماه ازخالی کردن آن خودداری نمود مگر اینکه بهرمترمکعب Purin چهل لیتر آب آهك مخلوط کرده باشند.
قبل ازحمل اجساد برای دفن کردن ویا تحویل دادن به Equarrissage باید بایکی از محلولهای بالاضدعفونی شود (داخل بینی داخل دهان مقعده دستگاههای تناسلی با توپیهای آلوده بمحلول ضدعفونی مسدود میشوند) حیواناتی که برای حمل ونقل اجساد بکار رفته اند بخصوص دست وپا وسمهایشان را باید ضدعفونی کرد و گاری مخصوص حمل جسدرا نیز باید ضدعفونی کرد ـ جاروب، برس و تمام آلات وادوات پارچه‌ای وچوبی وطنابهارا باید سوزانید ـ اثاثیه آهنی ازقبیل زنجیر بیل وغیره باید با شعله آتش ضدعفونی شوند دهنه وافسار و کله گی را باآب صابون شسته وبا یکی ازمحلولهای بالا ضدعفونی میکنند. اشخاصیکه باحیوانات سرو کار داشته اند باید باصابون دست وبازوها راشست وشو دهند. آب شست وشورا بامحلول ضدعفونی مخلوط کرده ویا در گودال Purin میریزند ـ لباس و کفش پرستار بایددر محلول‌های ضدعفونی خیس وبعداً باآب شسته شوند .

۳ ـ پری پنومونی مسری

ـ پس ازبروز بیماری درظرف دوروز بایددامهای مبتلا اعدام وبقیه تزریق شوند ـ تزریق حیواناتیکه صاحب آن تعهد میکند درظرف ۲۱روز ذبح خواهند شد مجازاست.وزارت کشاورزی میتواند دستور بدهد کلیه دامهائی که دریك اصطبل درمجاور بیمار بوده اند وحیوانات ناحیه آلوده را ذبح کنند.

ـ گوشت حیوانات بااجازه دامپزشك ممکن است بمصرف برسند معذالك ریتین واحشاء دیگر ضبط منهدم ویا دفن خواهند شد .

ـ اگرحیوان بیمار باشد ـ قیمت ۱دوم اگر مظنون به بیماری باشد ۳چهارم قیمت ـ اگردر نتیجه تزریق بمیرند تمام قیمت باید بصاحب دام پرداخته شود. بحیواناتی که ازخارج میآورند حقی داده نمیشود (تاسه ماه از روز ورود) ـ قیمت پوست و متعلقات ازمبلغی که دولت میپردازد درصورتیکه اجازه فروش داده شود کسر می‌گردد مگراینکه بقیمت تمام تعیین شده نرسد .

ـ برای تعیین قیمت دامپزشك ویکنفر خبره که صاحب دام تعیین مینماید اقدام

میکنند. وقبل‌از سه‌ماه باید صاحب دام مطالبه قیمت را بنماید .
ـ وقتیکه از بروز بیماری آگاه شدندوجودبیماریرا باطلاع عموم‌میرسانند، محلهائیکه بیماری درآنجا وجود دارد تعیین میکنند و نقاطیکه دامهـای بیمار از آنجا عبور کرده نیزدر جزو محوطه عفونت زده وآلوده محسوب مینمایند .
ـ دخول وخروج بنقاط آلـوده را ممنوع ودامهای مظنون را مجزا وتحت نظر قرار میدهند معذالك اگرطبق دستور دامپزشك احتیاطهای لازم رعایت شود بحیوانات کار میتوان اجازه دادبرای انجام وظائف خودرفت وآمد کنند وهمچنین ممکن است دامهای مظنون‌را برای چرا بمحوطه معین برده وبرای کشتار اجـازه حمل‌آنهـا را داد ـ کشتارتحت نظردامپزشك انجام میشود واگر بکشتارگاه دور از محل مظنون برده شوند درظرف پنج‌روز تصدیق کشتاررا بایـد بمبداء تحویل نمایند ـ این‌قبیل حیواناترا داغ میکنند ـ دامپزشك‌موظف‌است نتیجه کالبدشکافی را باطلاع دامپزشك مبداء برساند ـ شخصی که این قبیل حیوانات را حمل میکند باید اجازه عبور خودرا بمأمورین‌درراه ارائه دهد ـ درصورتیکه اجازه عبورارائه نشود ویا مدت پنج‌روز گذشته باشد ذبح ونتیجه کالبد شکافی صورت مجلس شده برای دامپزشك مبداء فرستاده میشود .
ـ درصورتیکه بیماری شدت کندممکن است یك‌ده وحتی‌یك‌استان راعفونی تشخیص داده وباطلاع‌عموم رسانید دراین‌قبیل مناطق ممکن‌است ازتجمع‌حیوانات برای خرید وفروش جلوگیری شود ـ ممکن است تزریق ثانوی حیوانات تجویز شود وگاوهائیکه شش‌ماه زیادتر دارند تزریق گردند .
ـ درصورتی میتوان گوشت دامهای مبتلا به‌پری‌پنومنی‌را مصرف نمود کـه دامپزشك آنهارا برای خوردن مناسب تشخیص داده باشد درهرحـال پوست‌را بعد از ضدعفونی کردن‌میتوان بمصرف رسانید ـ بعداز تزریق دامها وضدعفونی کردن اصطبلیکه بیمار درآن بوده‌است میتوان حیوانات جدیدرا درآن اصطبل جای‌داد ولی حیوانات تزریق شده را بعداز ۲۱ روز ازتزریق میتوان باصطبل برگردانید وهمچنین ازاصطبلهای مجاور ازدامهائی که ۲۱ روز ازموعد تزریق‌آنها میگذرد میتوان اصطبل را پـر کرد . درهرصورت نقل وانتقال باید با اجـازه دامپزشك و

مأمورین محل باشد تاخسارتی متوجه صاحب اصطبل اولی نگردد.

دراصطبلهائی که بیماری دیده شده است ۲۴ ساعت بعداز تزریق حیوانات رامیتوان در آن مسکن داد. فروشندگان حیوانات میتوانند بااجازه حیوانات سالمرا از نقاط دیگر بمنطقه مظنون بیآورند بشرط اینکه قبلاً آنها راتزریق واسم فروشنده اولی را بدفتر مخصوص اطلاع دهند.

- درصورتی میتوان آگهی عفونت را لغو کرد که مدت شش ماه از آخرین پیدایش پری پنومنی مسری گذشته باشد وتزریق وضد عفونی صحی اجرا شده باشد اگر تمام حیوانات مظنون ذبح شوند و ناحیه آلوده ضدعفونی کامل شده باشداین مدت لازم نخواهد بودمعذالك اگر ضدعفونی کردن محل مشکل باشد بنابدستور دامپزشك شش ماه وقت لازم است تاحیوانات جدید را که ۱۵ روز از تزریق واکسن بآنها گذشته باشد باصطبلها بیاورند.

- درموقع ورود بسرحد اگرحیوانات از گله آلوده آمده باشند بعدازعلامت گذاری در سرحد آنها را پس میفرستند - اگر در بندر گاه باشد ذبح میشوند و حیوانات آلوده بمسلخ فرستاده میشوند تاپس ازمعاینه درصورتیکه گوشت آنها قابل خوردن باشد بمصرف برسد.

- برای ضدعفونی پاشیدن محلولهای ضدعفونی - شست وشوی زمین -دود اسیدسولفورو-ضدعفونی کردن مشرب و راهرو ادرار- سوزانیدن موادیکه قابل سوختن است چنانکه در بیماری طاعون گاوی ذکرنمودیم متداول است (شست و شوی دست وبازو برابر طاعون گاوی) پوست حیوانات را پس از اینکه مدتی در محلولهای ضدعفونی خیس نمودند مورد استفاده قرار خواهند داد.

۴ - سیاه زخم علائمی

- فروش گوشت دامی که مبتلا بسیاه زخم علائمی بوده است اکیداً ممنوع میباشد لاشه حیوان مبتلا درظرف ۲۴ ساعت باید بوسائل شیمیائی منهدم ویاسوزانده ویا بخاك سپرده شود واز قشری از آهك وحد اقل یکمتر خاك مستور گردد.

- وقتی که به بیماری سیاه زخم علائمی عده ای ازحیوانات مبتلا گردند حیوانات ومحل چراگاه آنها تحت نظر دامپزشك قرار میگیرد.

- حیوانات مبتلارا مشخص وعلامت گذاری میکنند .
- پانزده روز بعد ازانقضای بیماری اگر دامی مبتلا دیده نشود دامها ازتحت نظر بودن خارج میگردند .
- بمحض اینکه دامی مبتلا تشخیص دادهشد آنرامجزا و بستری مینمایندبدین ترتیب که او را می بندند .
- ضدعفونی کردن محل وچراگاه واصطبل ووسائل مربوط بدام فوراً باید عملی شود .
- حیواناتیکه مظنون هستند فقط برای کشتار آنهم تحت نظر دامپزشك در محل یا در کشتارگاه عمومیویا درجای دیگر بشرط اینکه درظرف پنجروزورقه مربوطه را بامضاء برسانند مجاز خواهد بود. این حیوانات راداغ میکنند .
- دردورهایکه حیوانات تحت نظرهستند بایداز وارد کردن گاو های دیگر دراصطبل خودداریشود مگراینکهقبلا برعلیه بیماری تزریق شدهباشند.درصورت تلقیح باید گواهینامه دامپزشك که تاریخ تزریق درآن نوشته شدهاست بصاحبدام داده شود و صاحب دام تا ۱۵ روز حق ندارد حیوانات تزریق شده را بهیچ مصرفی برساند .
- درموقع ورودبسرحد خواه زمینیویادریائی مقرراتی که راجع بپریپنو-مونی ذکرنمودیم باید مراعات گردد .

برایضدعفونی کردن اصطبلهای دامهائی کهمبتلا بهبیماریسیاه زخمعلائمی هستند بطریق زیررفتار میشود :

۱- یکی ازمحلولهائی که قبلابرای بیماری طاعون گاوی شرح دادیم بروی زمین وفضولات ومجاری ادرار میپاشند .

۲- دیوار وسقف وتمام اثاثیهای که ممکن است آلوده شدهباشند نیزبا همین محلولها شست و شو میدهند .

۵ ـ سل گاوی

ممکناست گوسالهها راباواکسن (ب،ث،ژ) بترتیب زیر واکسینه کرد:
پس از تولد گوساله ها را در اصطبلی که ضد عفونی شده است نگاهداری

مینمایند و با شیر یکه آلوده بمیکرب سل نباشد تغذیه میشوند، در پانزده روز اول بعد از روز تولد آنها را واکسینه میکنند ومدت دوماه آنها را در آن اصطبل مجزا نگاه میدارند.

بگوش چپ این گوساله‌ها دکمه سربی میگذارند تامشخص باشند، دردفاتر مخصوص تاریخ تولد، تاریخ تزریق واکسن را قید میکنند وهر سال یکمرتبه واکسیناسیون را تجدید کرده‌وتاریخ تزریق واکسن را در آن‌دفتر قیدمیکنند،چون این قبیل گاوها دربرابر تزریق توبرکولین واکنش مثبت نشان‌میدهند لذادرموقع فروش باید گواهی واکسینه شدن آنها که امضای دامپزشك دارد ارائه گردد.

- دامپزشك پس‌از تشخیص بیماری راپرتی تنظیم وبحاکم ویا شهردارتقدیم مینماید که بموجب آن دستور اعدام داده‌میشود.

- گوشت دام مبتلا را مطابق شرحی که برای پری‌پنومونی بیان کردیم با اجازه دامپزشك ممکن است‌مصرف نمود ولی‌در هرصورت احشاء وامعاء ضبط و معدوم ویا دفن خواهند شد.

- ممکن است‌قسمتی از گوشت هم‌ضبط گردد بدین ترتیب که:

۱ـ درموارد زیر تمام‌گوشت ضبط میشود:ـ

اولا جراحات ماهیچه‌ها وغدد لنفاوی بین‌ماهیچه‌ها درتمام نقاط بدن وجود داشته باشد.

ثانیاًـ جراحات‌ارزنی سلی(Miliaires) دریکی ازدومحوطه‌سینه وشکمی ویکی ازپارانشیمها وجود داشته باشد.

ثالثاًـ جراحات درونی درروی دوبافت پارانشیمی مشاهده شود.

رابعاًـ جراحات درونی سلی دردو محوطه سینه و شکم دیده میشود.

خامساًـ جراحات کازئوز دردو محوطه سینه وشکمی دیده‌شود و گانگلین یکی‌از اعضاء دیگر نیز مبتلا باشد.

۲ـ قسمتی ازگوشت ضبط میشود:

اولاـ جراحات کازئوزدریکی ازمحوطه‌های شکمی وسینه‌ای با جراحات بافت‌سروزی مجاور وجود داشته باشد.

ثانیاً ـ جراحات آهکی یافیبروزی یکی ازمحوطه های سینه‌ای و شکمی و یا هردورا فرا گرفته و با جراحات بافت سروزی مجاور همراه باشد .

قسمتی که جراحات درروی آن‌دیده میشود ضبط ومعدوم میگردد. اگرغده لنفاوی یك‌ناحیه مبتلا باشدتمام‌آن ناحیه ضبط ومعدوم میگردد هرچند که‌جراحتی درروی آن‌مشاهده نگردد ـ قسمتهای دیگررا بعد ازیکساعت ضدعفونی کردن با بخار آب تحت فشارویا جوشاندن بصاحب دام میدهند که بمصرف برسانند .

ـ حیواناتیکه نشانیهای کلینیکی سل‌در آنها مشخص است درمحل ویـا در کشتار گاه عمومی ذبح میشوند ونتیجه بازرسی‌را دامپزشك‌باولیاءمربوطه گزارش میدهدوبرای‌اینکه‌صاحب‌دام‌بتواند دام‌خودرا‌بشناسدمدت‌سه روزپوست ازبدن‌جدا شده راکه بسراتصال دارد نگاهمیدارند .

ـ نواحی آلـوده را آگهی مینمایند . مناطق آلوده تحت نظر دامپزشک گذارده میشود .

ـدامهای‌مظنون‌مجزاوتحت‌نظرقرارخواهندگرفت‌ـ ورودوخروج درمناطق آلوده منع میشود .

ـ ضدعفونی کردن اصطبل‌ویا محل‌آلوده‌عملی میشود ـ حیواناتیکه مظنون بسل هستند جزبرای قصابی برای مصرف دیگری نباید بفروش برسندـ درصورتی که حیوانات مظنون‌را تزریق توبرکولین بنمایند آنهـائی که نشانیهای کلینیکی مشخص نشانداده‌اند ذبح شده وبقیه آزاد خواهندبود بشرط اینکه فوراً صاحب‌دام آنها را مجزا نموده و یا اگر مـایل است در همان محل نگاهداری کند آنجا را طبق مقررات ضدعفونی کند .

ـ درصورتی که برای کشتار حیوانات‌را باید بکشتارگاه ببرندآنها را داغ میکنند واجازه‌عبور میدهند این‌اجازه‌عبوررا بایدپس‌از پنج‌روز بامضاء دامپزشك کشتارگاه رسانیده وبمبداء برگردانند. حیوانات داغ‌شده راممکن است فروخت ولی درهرحال‌خریدار جدید موظف‌است درظرف‌پنج‌روز ازتاریخ تشخیص‌حیوان مبتلا راذبح و نتیجه آنرا باولیاء مربوطه ارائه دهد .

ـ گوساله هائی که ازما درمبتلا بسل بدنیامیآیند اگرفوراً ازمادر مجزاشده

باشند ممکن است با دامهای سالم نگاهداری شوند والا باید داغ گذاری شده ودر عداد مظنون ها قلمداد شوند .

اگر دامی مبتلا بیکی از اشکال زیر سل باشد جزو مبتلایان به بیماریهای واگیری محسوب میگردد :

۱ ـ سل ریوی

درحیوان زنده نشانیهای اختلالات ریوی مزمن مشاهده میشود، باسیل دو کخ در ریزش بینی واخلاط وجود دارد ، تزریق توبر کولین نتیجه مثبت میدهد .

در کشتارگاه جراحات سلی بزرك و یـا متعدد در بافت ریه وقصبةالریه و انشعاباتش دیده میشود .

۲ ـ سل روده ای

تمام جراحات سل روده‌ای بهرشکل و وسعت وحجمی که باشند .

۳ ـ سل پستانی

درحیوان زنده نشانی‌های سل پستان مشاهده میشود ودر شیر حیوان باسیل دو کخ وجود دارد .

در کشتار گاه جراحات سل در بافت پستانی دیده میشود وهمچنین اگـر در غدد لنفاوی مربوط به‌پستان جراحات سلی دیده شود آن سل واگیری ومسری است.

۴ ـ سل رحمی

مانند سل روده‌ای تمام جراحاتی که بعلت سل ایجاد شده باشند بهرشکل ووسعت وحجمی که باشند .

ـ فروش این قبیل حیوانات قدغن است وچنین دامی باید معدوم گردد .

درموقع حمل ونقل از نقطهٔ بنقطهٔ دیگر گوساله هائی را که سنشان از شش ماه کمتر است توبر کولینه نمی کنند .

ـ پس ازاینکه کلیه حیوانات مبتلا کشته شدند ومحل آنها ضدعفونی گردید قرنطینه لغـو میگردد ودر صورتی که پس از توبر کولینه کردن مبتلائی مشاهده نگردد فوراً قرنطینه ملغی خواهد شد . اگردر بازار فروش حیوانات حیوانی مبتلا بسل تشخیص داده شود در کشتار گاه همان محل ذبح میشود ودرصورتی که مظنون

باشد بمبداء فرستاده خواهد شدتا درآنجا تحت نظر ومورد بررسی قرار گیرد .
- برای ضد عفونی کردن اصطبلهائی که حیوانات مبتلا در آنها مسکن داشته اند باید :
اولا - محلول هیپو کلریدریك پنج‌در هزار ویابی کلرور دومرکوریك در هزار را بروی بستر و پیخال و باقیمانده علوفه بپاشند .
ثانیاً - با یکی ازمحلولهائی که در بیماری طاعون گاوی شرح دادیم زمین آخور وآبشخوار وهمچنین کلیه اثاثیه‌ای که آلوده شده‌اند شست و شو میدهند .
-شیر حیواناتی که بسل‌واگیری گرفتار هستندبهیچوجه نباید مصرف بشود وباید آنرا از بین برد، شیرحیوانات مسلول دیگررا باید جوشاند تاباسیل موجود در آن کشته شود وبعداً دراختیار مصرف کنندگان گذاشته شود .
خون حیوانات مسلول ضبط وازبین برده می‌شود .
ازنظر اینکه بیماری سل حیوانات برای انسان خطرناك است لذا در مورد تشخیص حیوانات مسلول بایددقت کافی بعمل‌آیدومقررات مخصوص برای بکار- بردن توبرکولین وضع گردد .
چون مقرراتی وجودندارد ذیلا بذکر طرزعمل وطرق متداول تشخیص‌می- پردازیم تادرصورت تنظیم آئین‌نامه مورد نظرقرار گیرد :

طرز استعمال توبرکولین

توبرکولین عصاره کشت باسیل دوکخ میباشد وبرای تشخیص بیماری سل بکار میرود بمقدار کم درمحل ورود واکنش‌تورمی ایجاد میکند، بمقدار زیاد در حیوانات مبتلا بسل واکنش عمومی که با ازدیاد درجه حرارت بدن همراه است تولید می‌نماید .
توبرکولین که برای تزریق زیر پوست تهیه میشود غلیظ ویاحل شده است اگر توبرکولین غلیظ رابخواهند رقیق نمایند یك‌قسمت ازآنرا با۹قسمت آب‌اسید فنیك‌دار (۵ درهزار) مخلوط میکنند .
این‌توبرکولین‌را ممکن‌است‌بین‌پوست‌تزریق کرد، برای‌تزریق توی‌پوستی

محلول توبرکولین رادر آمپولهای یك سانتی مترمکعبی نیزتهیه می نمایند. برای طیور توبرکولین را به نسبت یك در چهار رقیق نموده ودر آمپولهای مخصوص که برای ده مرغ تهیه شده است نگاهداری و مصرف میکنند .

توبر کولین رابايد دکتران دامپزشك استعمال نمایند وحق ندارند آنرا به دیگران بدهند. مقرراتی بـاید وضع شود که توبرکولین بدست هر کس نیفتد و دقیقاً مقداری که بدست دامپزشك میرسد ومحلی که مصرف نموده مشخص گرددو دامپزشك دردفاتری که قبلا صفحات آن به ثبت رسیده است باید تمام این نکاترادرج ودفاتر خودرا حداقل ۱۰ سال محفوظ نگاهدارد .

۱ - تزریق زیرپوستی

توبرکولین رقیق شده به نسبت یك به ده درزیرپوست ناحیه واقع درپشت شانه تزریق می شود .

درجه حرارترا باید قبل از تزریق گرفت، باید متوجه بود که درجه حرارت طبیعی گاو درسنین مختلف متفاوت است وچـون دانستن ودقت در آن لازم است ذیلا بذکرآن میپردازیم :

درشش ماهه اول زندگی	درحدود	۴۰ درجه سانتیگراد		
در شش ماهگی	بین	۳۹ و ۴۰	«	«
در نه ماهگی	«	۳۸٫۸۰ تا ۳۹٫۵	«	«
از یکسال ببالا	«	۳۸ تا ۳۹	«	«
حد متوسط	-	۳۸٫۶	«	«

درگاوهای بالغ که معمولا درجه حرارت بین ۳۸ و ۳۹ درجه است .درموقع فحلی چند دهم درجه حرارت زیادتر میشود وهمچنین تغییرات جوی ازقبیل ازدیاددرجه حرارت هوا ، مه زیاد ، باران ، سرما وغیره درجه حرارت بدن را تغییر می دهد روی این اصل باید توبرکولین را ۲۴ تا ۴۸ ساعت بعد ازاستراحت دراصطبل بگاو تزریق کرد وپس ازتزریق بایدمتوجه بودآب سرد بگاو نیاشامندوحیوانراراه نبرند .

توبرکولین را بگاو هائی که حرارتشان کمتر از ۳۹٫۵ تا ۴۰ درجـه سانتی گراد و بگوسفند وبزیکه حرارتشان کمتر از ۳۹ تا ۴۰ درجه سانتی گراد

باشد و بخوك که حرارتش کمتر از ٣٩ تا ٣٩ر٥ درجه سانتیگراد باشد و بسك و گربه که درجه حرارت بدنشان کمتر از ٣٩درجه است تزریق میکنند ، بهتراست درجه حرارت بدن‌حیوان‌را چندروز قبل‌از تزریق توبرکولین‌صبح وعصر بگیرند وثبت کنند .

تزریق توبرکولین بماده گاو آبستن که نزدیك وضع حمل باشد مانعی‌ندارد وشیر ماده گاوی که دربرابر توبرکولین واکنش نشان نداده است برای‌مصرف کننده خطری ندارد .

طریقه ساده - در روی حیوانی که در ماههای قبل توبرکولینه نشده است عملی میگردد مقدار توبرکولین رقیق شده به نسبت یك بده درحیوانات مختلف به‌شرح زیر تجویز میشود :

گاو و گاومیش‌نر بزرگ	٥	سانتیمتر	مکعب
گاوماده بزرگ	٣ر٥ تا ٤	«	«
گوساله‌هائی که دوسال‌دارند و گاو ماده کوچك	٣	«	«
گوساله‌های شش‌ماهه تادو ساله	٢	«	«
گوساله‌هائی که کمتر ازشش‌ماه دارند	١	«	«
اسب	٣ تا ٤	«	«
گوسفند و بز	٠ر٥ تا ١	«	«
خوك	١ تا ٢	«	«
گربه وسك	١/٤ تا ١/٢	«	«

بحیوانات‌بزرگ ساعت ٩ یا ١٠ شب توبرکولین را تزریق می‌نمایند وازساعت ٦صبح دوساعت بدوساعت درجه حرارت بدن حیوانرا تاساعت شش بعدازظهرمی‌گیرند وثبت می‌نمایند .

بحیوانات کوچك (گربه وسك) چون دربرابر توبرکولین حساس هستند تزریق درساعت ٦ یا ٧ صبح عملی میشود ودرجه حرارت بدن حیوان دو ساعت بدو ساعت تاساعت شش‌بعد ازظهر اندازه گیری شده ثبت میگردد .

دلیل واکنش - گوساله کمتر از شش ماه که حرارت بدنش از ٤٠ درجه

سانتیگراد قبل از تزریق تجاوز نکند اگر درجه حرارت بعد از تزریق نیم درجه سانتیگراد بالا برود واکنش مثبت نشانداده است درحیواناتی که ازشش‌ماه سنشان گذشته باشدا گردرجه‌حرارت یك‌درجه بالاتررفته باشدواکنش مثبت‌است.درصورتی که قبل‌از تزریق درجه حرارت بدن کمتر از ۳۹٫۴ درجه سانتیگراد باشد و بعد از تزریق‌از ۴۰ درجه‌سانتیگراد تجاوز کندبازهم واکنش مثبت‌است . اگرازدیاددرجه حرارت ازیك درجه کمتر باشد مظنون تشخیص داده میشود بطور کلی درصورتی که ۰٫۵ درجه سانتیگراد برحرارت بدن بعد از تزریق افزوده شود واکنش مظنون می باشد .

درسك معمولا واکنش حرارتی پنج ساعت‌بعداز تزریق و گاهی۹ ساعت‌بعد ظاهرمیگردد، درجه حرارت‌بالارفته ۴تاه ساعت‌بالا می‌ماند وباعدم‌اشتهاءغمگینی لرز، کوفتگی وخستگی توئم می‌باشد. دامنه درجه‌حرارت بالارفته بین ۱٫۵درجه تا ۲درجه سانتیگراد نوسان میکند .

برای اینکه سك‌مسلول تشخیص داده شود تنها ازدیاد حرارت درحدوده/۱ درجه سانتیگراد کافی نیست، بلکه بایددرجه حرارت بدن به۴۰ درجه سانتیگراد برسد ومدت ۳تا۴ ساعت دراین حدباقی بماند منحنی حرارت اگربه۴۰ درجه‌برسد ومدتی درآن حدباقی بماند نتیجه واکنش مثبت‌خواهدبودولواینکه‌درجه حرارت اولیه ۳۹ درجه سانتیگراد باشد .

واکنش عمومی درسك همیشه دیده نمیشود ولی‌درصورتی که وجود داشته باشد و درجه حرارت بدن صریح نباشد باید مثبت فرض شود .

در گربه نتیجه واکنش باندازه سك شدید نیست .

باید متوجه بود گاو هائی که بـاواکسن (ب،ث،ژ) ایمنیت یافته‌اند در برابر توبر کولین تازمانی که پرمونی هستند واکنش مثبت نشان میدهند وهمچنین باید در نظر داشت که عدم واکنش بطور قطع دلیل برمسلول نبودن نیست زیرا در حیواناتی که کاملا مسلولندو نشانی‌های کلینیکی بطور وضوح‌دیده میشودوهمچنین درحیواناتی که مصنوعاً مسلول شده‌اند توبر کولین اثر قوی ندارد .

طریقه مضاعف زیر پوستی - این طریقه را در گاوهائی که یکماه قبل از راه زیر پوستی مورد آزمایش قرار گرفته اند استعمال می نمایند ، باید متوجه بود که مقدار توبرکولین تزریق شده واکنش پیش رس را ایجاد نمیکند بلکه حساس بودن بدن در نتیجه تزریق قبلی توبرکولین این واکنش را ایجاد می نماید .

مقدار توبرکولین رقیق شده بنسبت یك بده ۲ تا ٤ سانتیمتر مکعب برای گوساله، ٦تا ۱۰ سانتیمتر مکعب برای گاو بالغ تجویز میشود .

تزریق ساعت ٥تا٦صبح عملی میشود ودرجه‌حرارت بلافاصله هردوساعت یك مرتبه تاساعت ۹ و ۱۰ شب گرفته میشود .

مبتلایان درمدت روز درجه‌حرارتشان حداقل ۵ر۱ درجه سانتیگراد بالا میرود، درصورتی که درجه حرارت بین۸ر. تا۵ر۱درجه سانتیگرادبالا برود واکنش مظنون‌است، اگردرجه حرارت‌از۸ر. درجه سانتیگراد کمتر بالارود واکنش‌منفی خواهد بود .

۲ - *تزریق توی پوستی*

چند دهم سانتیمتر مکعب توبرکولین حل شده به‌نسبت یك درچهار مصرف می نمایند .

تزریق رادرپلك پائین‌چشم،درچروك زیردم ، درپوست گردن گاو، درپوست قاعده گوش خوك، درریش وتاج طیور عملی می‌نمایند. اگرعمل‌تزریق زیرپوستی توبرکولین کمتر ازیکماه قبل انجام شده‌باشد تزریق توی‌پوستی واکنشی‌نخواهد داشت، مگر اینکه تزریق‌توی پوستی ثانوی انجام گردد .

الف - تزریق توی پلکی

باسرنك پراوازیك سانتیمتر مکعبی که بیك‌دهم سانتی‌مترمکعب درجه‌بندی شده‌است دروسط‌پلك‌پائین‌چشم‌بفاصله ۱۰تا۱۵میلی‌متراز کنار آزادپلك‌عملی‌میشود. عامل پوست‌را بین‌شصت‌وانگشت‌وسطی‌دست چپ گرفته، مشت‌دست‌راست‌ را روی‌سر حیوان تکیه میدهد وسوزن سرنك‌را درداخل پوست‌وارد میکند(عمق سوزن حداکثر ۲تا۳ میلی‌متر) مقدار یك‌پنجم سانتی‌متر مکعب درحیوانات بزرك

و یك دهم سانتیمتر مکعب درحیوانات کوچك بافشار تزریق میشود. درنتیجه درمحل تزریق برآمدگی شبیه به عدس ایجاد میگردد .

در حیوانـاتی که مسلول نیستند در محل تزریق اختلالاتی ایجاد نمیشود و درصورتی که مختصر آماسی تولیدشود چنـدساعت بعد از تزریق از بین‌میرود. در حیوانات مسلول تورم حجیمی تمام‌پلك‌پائین‌را فرا میگیرد پوست پلك چشم کشیده شده و حساس است . گاهی واکنش شدید و از پلك تجاوز نموده و تا ناحیه کرت زیگماتیك آماس پیش میرود ، بافت پوششی بندرت تغییر میکند و ریزش چـرك از گوشه های چشم‌دیده نمیشود. واکنش ۱۲ساعت بعد ازتزریق شروع شده و ۴۸ ساعت بعدبه منتها حدمیرسد و۴تا۵ روز بعداز بین‌میرود. پس‌دو روز بعداز تزریق باید موضع تزریق‌را بازرسی کرد . گاهی ازاوقات در۲۴ ساعت اول‌بعد از تزریق درجه حرارت بدن۸ر. تایکدرجه سانتیگراد بالامیرود، این ازدیاد درجه حرارت میتوانـد دامپزشك‌را درتشخیص کمك کند مخصوصاً اگرواکنش موضعی مشخص نباشد. اگرنتیجه واکنش‌مشکوك باشددر پلك‌پائین‌چشم‌طرف‌دیگرتزریق راتجدید می‌نمایند دراینصورت واکنش سریعتر و مشخص‌تر خواهد بودو درصورتی که‌شك وتردیدباقی‌بماندباید بتزریق‌زیرپوستی متوسل گردید.تزریق‌توی پوستی پلك چشم در گاو، اسب و بزنتیجه خوبی میدهد ولی درسك تزریق زیرپوستی‌بهترنتیجه می‌ـ دهد ودر گربه واکنش تزریق توی‌پوستی مشخص نیست وبآن متوسل نمی‌شوند .

در گاو بهتراست درچروك پوست‌زیردم ودر خوك پوست قاعده گوش‌برای تزریق انتخاب شود .

ب ـ تزریق زیر دمی

این تزریق دریکی ازدو چروکی که درزیر دم درطرفین ایجاد میشودعملی میگرددو بهتراست‌تزریق‌درقسمت‌فوقانی‌ویاوسط چروك‌زیردم‌انجام‌شود.معمولا بعد ازتزریق درمحل تزریق آماسی‌ببزرگی فندق تا گردو مشاهده میشود .

اگر حیوان‌سالم باشداین آماس کم شده و بعد از۱۸ ساعت اثری ازآن‌باقی نمی‌ماند. برعکس اگر حیوان‌مسلول باشدچروك تزریق شده ۲ تا ۳ برابرمیشود. اگر تزریق درقسمت پائین چروك‌شده باشد آماس باطراف مقعده هم‌میرسد،اغلب

درمحل تزریق هجوم‌الدم که ابتدا قرمزروشن و بعـد قرمز قهوه‌ای و سیاه و بنفش میشود به‌بزرگی سکه یك‌ریالی ظاهر میگردد .

شدت واکنش دردامهای مختلف متفاوت است ودرصورتی که واکنش‌قابل رؤیت باچشم‌بوده‌و بادست بخوبی‌حس‌شود واکنش‌مثبت‌است. درصورتی که‌واکنش مشکوك باشد باید تغییرات اولیه بعداز تزریق‌را درنظر آورد وبـاآماسی که در حیوانات سالم معمولا ایجاد میشود اشتباه نکرد .

نتایج حاصله ازتزریق را۳۶ تـا۴۸ ساعت بعد ازتزریق بررسی‌مینمایند، در بعضی حیوانات روزسوم تاپنجم واکنش حاصل میشود .

اگر نتیجه مشکوك باشد تزریق‌را چندروز بعد تجدید مینمایند ویابه‌تزریق زیر پوستی توبرکولین متوسل‌میشوند .

ج- تزریق توی پوست گردن

برای تزریق یکی از طرفین گردن ویـا ناحیه شانه (یك کف دست پشت استخوان شانه)انتخاب میشود. واکنش شبیه تزریق زیردمی میباشد وروز سوم و چهارم ناحیه تزریق شده دردناك میگردد .

د ـ تزریق درپوست‌قاعده گوش

این‌طریقه مخصوص خوك‌وتزریق درتوی پوست قاعده گوش انجام‌میگردد درخوکهای مسلول۲۴تا۴۸ ساعت بعددرمحل تزریق برآمدگی که کاملا مشخص‌ـ است دیده میشود، اطراف این‌برآمدگی هاله صورتی دیده‌میشود ودرمحل تزریق لکه قرمزیکه بعداً قهوه‌ای و بنفش میگردد به‌بزرگی یك‌عدس تاسکه یکریـالی ظاهر می‌شود .

درخوك سالم ۲۴ساعت بعد اثری باقی نمی‌ماند، بـاید دقت کرد سوزن رك کوچکی را پاره نکرده باشد، درصورتی که چنین شده باشد از محل تزریق چند قطره خون‌خارج میشود لذا فوراً نقطه دیگری‌را برای تزریق انتخاب میکنند .

هـ ـ ریش مرغ، تاج طیور دیگر

بعـد از۲۴ ساعت واکنش ظاهرمی‌شود، پوست‌صاف‌وشفاف ومحل تزریق متورم می‌شود، مقـدار توبرکولین یك هشتم سانتی‌متر مکعب محلول یك‌چهـارم

توبرکولین مخصوص طیور مصرف میشود .

طریقه مضاعف توی پوستی

دو تزریق توی پوستی توبرکولین بفاصله دوروز درپوست گردن یکطرف عملی می شود .

محلول توبرکولین یك درچهاررا استعمال مینمایند ، موها رادر چند سانتی-متر مربع میچینند (نباید تراشید وضد عفونی‌هم نبـاید کرد) قبل ازتزریق چروك پوست راباشصت‌وسبابه گرفته‌وضخامت آنرا باپرگاراندازه‌میگیرندودو دهم‌سانتی-متر مکعب توبرکولین تزریق‌میکنند- ٤٨ ساعت بعددر همین نقطه ضخامت‌پوست-را اندازه گرفته‌وبرای‌مرتبه دیگردو دهم سانتی‌متر مکعب توبرکولین تزریق‌می-کنند. بعداز٢٤ساعت‌ضخامت پوست‌وحرارت وحساسیت ووضع داخلی آن‌رابررسی میکنند. درحیوانات‌سالم مختصرتورمیکه کمی دردناك‌است‌ایجادمیشود درحیوانات مسلول٤٨ ساعت‌بعد تورم گرم دردناکی حاصل میگردد که تا٧٢ ساعت بعد رو به ازدیاد میرود (٢٤ ساعت‌بعد ازتزریق دوم)ضخامت پوست ماده گاو قبل ازتزریق٥ تا٨ میلی‌متر ودر گاونر ٨تا١٠ میلی‌متر است، درصورت مسلول بودن‌تا٣ سانتی‌متر میرسد. غده لنفاوی نزدیك شانه حجیم میشود ودر زیر فشار انگشت دردناك است ازروز ٤و٥ معمولا واکنش کم میشود بعضی اوقات تا٨روز واکنش طول‌میکشد گاهی ازاوقات محل تزریق نخره‌ای میشود، واکنش عمومی زیاد نیست.

اگر قطرپوست بعـداز تزریق (٧٢ ساعت‌بعد ازتزریق اول) دوبرابر شده بـاشد واکنش مثبت است . اگرمقدار افزایش نصف ضخامت قبل از تزریق باشد واکنش منفی است. درصورتی که ضخامت بین ٥ر١ تا٢ برابر ضخامت اولیه باشد نتیجه مظنون است. وباید بتزریق زیرپوستی متوسل گردید .

این طریقه‌مخصوصاً درمسلولین‌شدید که بحال‌ضعف ولاغری گرفتارند‌نتیجه میدهد ودر مواقعیکه بخواهند بیماری سل‌را پیشگیری کنند تجویز میشود .

٣ – واکنش چشمی

در گاو متداول‌است وبدین‌ترتیب‌عملی میشود که‌یك‌قطره بزرك‌توبرکولین خالص درسطح‌چشم‌میچکانند(هیچگاه‌نبایدتوبرکولین‌محلول‌درآب اسیدفینیك‌دار

استعمال کرد) سپس چشم را مالش میدهند . ۸ تـا ۱۲ ساعت بعداگر گاو مسلول باشد اشك،هجوم الدم، آماس،ورم بافت پوششی و ریزش چرك شروع میشود،واکنش ۲۴تا۴۸ ساعت بطول میانجامد. واکنش مثبت با ریزش چرك همراه است، چشم مورد امتحان را باچشم دیگر مقایسه کرده وشدت واکنش را تعیین می نمایند. تزریق زیر پوستی توبر کولین مانع پیدایش واکنش چشمی نمیشود .

واکنش چشمی مضاعف

چندروز بعداز چکاندن اولین قطره قطره دیگری درهمان چشم از توبر کولین خالص میچکانند ، واکنش بعلت حساس شدن چشم قویتر خواهد شد .

برای اینکه نتیجه واکنش بدقت تعیین گردد تزریق توی پوستی را باچکاندن توبر کولین درچشم توأم مینمایند بدین ترتیب که تمام گاوها رادر یك زمان تزریق توی پوستی توبر کولین نموده ویك قطره توبر کولین هم در چشمشان میچکانند . ۴۸ ساعت بعدمحل تزریق وچشم را بازرسی میکنند (این بازرسی باید قبل از ۷۲ ساعت عملی گردد) اگرواکنش پوستی وچشمی مشخص باشددامهای مسلول رامعین میسازند درصورتیکه واکنش مشکوك باشد یك قطره توبر کولین خالص در چشم میچکانند، سه روز بعد حیوان را معاینه میکنند. اگر واکنش پوستی دیر ظاهر شده باشد ووا کنش چشمی مشخص باشد نتیجه مثبت ودرصورتیکه واکنشی ایجاد نشده باشد نتیجه منفی خواهدبود. اگر نتیجه مشکوك باشد بتزریق زیرپوستی متوسل میگردند

۶ — آبله

ـ اگر بیماری وجود داشته باشد آگهی راجع بعفونت خـواهدشد ونواحی آلوده تعیین خواهد گردید وبنواحی مجاور نیز اطلاع داده میشود .

ـ درصورتیکه صاحب گله‌ای به‌تزریق مایه آبله‌اقـدام نکرده باشد دستور اقدام‌ازطرف اولیای‌مربوطه داده‌خواهدشد . اگربیماری وجودنداشته‌باشد تزریق حیوانات‌سالم‌لازم‌نیست‌مگراینکه دستوری‌داده شوددراین‌صورت بایدناحیه عفونی منظور گردد وقرنطینه‌عملی شود .

ـ مجزاکردن ـ مشخص ساختن دامهای بیمار ـ ممانعت ازورود وخروج دام درنـاحیه آلوده ـ قرنطینه راجع بحمل ونقل وضدعفونی کردن نقاط آلوده‌لازم ـ

است. درصورتیکه بیماری شدید باشد از ببازار آوردن دامها میتوان جلوگیری کرد.

- پس از ۳۰ روز از آخرین روز نقاهت گوسفندان مبتلا شده که مجزا بودند آزاد خواهند بود که با گله مخلوط گردند بشرط اینکه قبلا پشم آنها زده شده و با آب صابون و یکی از محلولهای ضدعفونی بمقدار مساوی ضدعفونی گردند اگر ۵۰ روز بگذرد و بیماری مشاهده نگردد قرنطینه ملغی میشود. اگر کلیه حیوانات آلوده کشته شوند و ناحیه آلوده ضدعفونی شود قرنطینه فوراً ملغی میگردد.

- فروش حیوانات آلوده ممنوع است مگر برای قصابی - کشتار درمحل ویا در کشتارگاه عمومی عملی میشودو درصورت اخیر باید پس از ۵ روز گواهینامه به امضاء دامپزشك کشتارگاه رسیده و بمبداء تحویل گردد.

- بعد از تزریق مایه آبله بگله‌های آلوده تاده روز از مخلوط کردن حیوانات تزریق شده باحیوانات سالم باید خودداری کرد.

- درمرزها طبق مقررات پری‌پنوموونی رفتار میشود.

- برای ضدعفونی کردن بساید بایکی از محلولهای تعیین شده برای طاعون گاوی زمین و بستر و علوفه باقیمانده و ممرهای ادرار ودر و دیوار و سقف آلوده‌ را ضدعفونی کرد و اصطبل‌را بابخار اسیدسولفوریك ضدعفونی نمود. سم و شاخ و پوست حیوانات را باید ضدعفونی کرد و بعداً بمصرف تجارتی رسانید. پشم چیده شده حیوانات بهبودی یافته را باآب صابون مخلوط باهیپر کلریت دو سود بمقدار مساوی شست وشو میدهند.

۷ - جرب (گوسفند و بز)

اگر در گله ای بیماری جرب ظاهر شود آن گله تحت نظر دامپزشك باید قرار گیرد. این گله رانباید بچراگاه بردمگر اینکه ضدعفونی کامل عملی شود تا حیوانات سالم مبتلا نگردند.

- حیوانات بیمار رافقط بقصابی میتوان فرستاد. دراین صورت گواهینامه کشتار لازم است از کشتارگاه گرفته شود که پس از پنج روز باید بمبداء تحویل گردد.

- پشم و پوست را پس از ضدعفونی کردن میتوان بمصرف رسانید.

- بعد از برطرف شدن بیماری وضدعفونی کردن اصطبل و آغل قرنطینه

ملغی می شود .

- اگر دربازار بیماری مشاهده شود. کلیه دامها تحت‌درمان قرار میگیرندو فقط برای کشتاراجازه‌داده‌خواهدشدحیوانات‌مبتلارا بکشتارگاه ببرند بشرط اینکه گواهینامه مربوط بآن دام‌را پس‌از پنج روز بمبداء نشان‌دهند.

- ضدعفونی کردن آغل ووسائل مربوطه وپیخال وزمین وتاه ار۱ مترارتفاع دیوار بامحلولهائیکه در بیماری طاعون گاوی ذکرنمودیم لازم است .

۸ - جرب (اسب والاغ)

اصطبل و نقاط آلوده و دامهـای مبتلا تحت نظر دامپزشك قرارمیگیرند دامهای بیمار مجزا و مشخص گـردیـده از ورود و خـروج آنها خـود داری میشود. حمل و نقل ممنوع میگردد فقط این‌قبیل حیوانات را در داخل محل آلوده میتوان بکار گمارد بشرط اینکه باحیوانات سالم نزدیك نشوند وپس ازانجام کار درمحل مخصوصی آنها را نگاهدارند .

- کشتار حیوانات آلوده مانعی ندارد - قبل ازفرستادن بکشتارگاه آنها را داغ میکنند وبعد ازپنج‌روز گواهی کشتار را باید بمبداء تحویل کرد .

- ورود وخروج دامهای سالم بمناطق آلوده ممنوع است .

- پوست حیوانات ذبح شده باید ضدعفونی گردد .

- برای رفع قرنطینه ۳۰روز بعداز بهبودی مبتلایان وضد عفونی کردن کامل محل آنها وقت‌لازم است .

- درمرز حیوانات بیماررا داغ نموده واجازه ورود نمیدهند .در بندرگـاه حیوانات بیماررا درقرنطینه نگاهمیدارند تاکاملا بهبودی یابند مگراینکه صاحب دام بخواهد فوراً آنهارا بکشتارگاه ببرد - اگرمظنون ویا آلوده باشند آنها را بمقصد رسانیده وآنجا تحت‌نظر خواهند بود ودرصورتیکه تا۳۰ روزهیچکدام از آنها نشانیهای بیماری‌را ظاهر نسازند آزاد خواهند بود .

- ضد عفونی کردن اصطبل وآخور وسایر متعلقات بشرحی است که راجع بجرب گوسفند بیان گردید .

۹ ـ تب طاولی یا تب برفکی

وقتیکه بیماری در ناحیه‌ای ظاهر شود آگهی میشود و بنواحی مجاور نیز اطلاع داده خواهدشد و در اطراف ناحیه آلوده روی تابلو وجود تب طاولی آگهی خواهدشد و مراتب باداره کل دامپزشکی خبرداده خواهدشد.

ـ مجزا کردن ـ مشخص ساختن دامهای بیمار ـ ممانعت ازورود وخروج دام ازناحیه آلوده ـ قرنطینه راجع بحمل و نقل ـ ضدعفونی نقاط آلوده لازم است.

ـ فروش حیوانات فقط بمنظور قصابی انجام میشود ودرهمان محل ذبح خواهند شد ـ درصورتیکه باید بنقطه دیگر حمل شوند آنهارا داغ میکنند و گواهینامه‌ای همراه حیوانات مینمایند که پس از پنج روز بامضاء دامپزشك بازرس کشتارگاه رسانیده بمبداء برگردانند.

ـ اگر بیماری شدید باشد خرید وفروش در بازار ممنوع خواهد بود. این قانون شامل گاو و گوسفند و بز و خوك خواهد بود ، طیور و سك و گربه را نیز باید تحت مراقبت گرفت.

ـ درنقاطی که آلوده هستند اگر بازار تشکیل شود باید حیواناتی که ببازار آمده‌اند ذبح گردند.

ـ حمل و نقل حیوانات باعرابه ویااتومبیل مخصوص ویاراه آهن انجام خواهدشد که بعداً بتوان آنراضدعفونی کرد. درصورتیکه دامهای جدیدی وارد اصطبل شوند باید درمدت ۲۱ ساعت بدامپزشك مراجعه و ۵ روزآنهارا درقرنطینه نگاهداری کرد.

ـ ملغی شدن قرنطینه ۱۵ روز بعد ازبهبودی یافتن کلیه دامها وضدعفونی کردن محل آنها عملی میشود.

ـ اگر دربازار فروش حیوانات بیماری تشخیص داده شود مانند آبله که قبلا ذکر نمودیم رفتار خواهد شد.

ـ درمرز وبندرگاه اگر حیوانات حمل شده مخصوص جفت گیری باشند در قرنطینه نگاهداری خواهند شد.

ـ برای ضدعفونی کردن مانند بیماری طاعون گاوی رفتار میشود. اشخاصی

که با این حیوانات سروکار دارند و وسائلی که بکار میرود نیز باید ضد عفونی گردند والا مانند بیماری پری‌پنومونی رفتار خواهد شد.

ـ پوست و شاخ و سم را نیز ضدعفونی کرده بعداً بمصرف تجارت میرسانند.

ـ قبل از رفتن بچراگاه و بعد از برگشت از چراگاههای کوهستانی لازم است حیوانات مورد بررسی قرار گیرند.

۱۰ ـ دورین

ـ اگر بیماری مشاهده شود دامهای بیمار تحت نظر قرار خواهند گرفت و پس از تشخیص بیماری آنها را داغ میکنند. حیوانات مبتلا را نباید برای جفت گیری بکار برد.

در نقاط آلوده بسیلمی هائی که بیمار نیستند و هر ۱۵ روز یکمرتبه مرتباً مورد بازرسی دامپزشك قرار گرفته‌اند اجازه جفتگیری داده خواهدشد و همچنین مادیان و ماده‌الاغ مبتلارا بدون گواهینامه تندرستی نبایدجفت نمود. این گواهینامه باید حداکثر چهار روزقبل ازجفتگیری داده شده باشد.

ـ یکسال بعداز بهبودی کامل دواب قرنطینه ملغی میشود.

ـ در صورت اخته کردن قرنطینه خود بخود ملغی است.

ـ درمرزها و در بنادر اگر مبتلایان را اخته کنند اجازه‌ورودداده‌خواهدشد وگرنه باید بطریق بالارفتار شود.

ـ برای ضدعفونی کردن باید برابر آنچه راجع بطاعون گاوی ذکر نمودیم رفتار شود.

۱۱ ـ سیاه زخم

ـ گوشت حیواناتی که مبتلا بسیاه‌زخم بوده و مرده‌اند و یا ذبح شده‌اند نباید درمعرض فروش گذارده شود.

ـ لاشه‌حیوانات مبتلارا باید حداکثر تا ۲۴ ساعت سوزانید و یا بطریقه‌شیمیائی ازبین ببرند یااینکه دفن کنند، لاشه‌را یکمتر زیرزمین دربین دوقشر ازآهك باید چال کرد.

بهتر است که دراطراف لاشه آب آهك بریزند و پس از ۲٤ ساعت روی آنرا

خاك بریزند . پوست این حیوانات را باید قطعه قطعه کرد که بمصرف نرسد.

- بمحض اینکه در ناحیه‌ای بیماری مشاهده شود فوراً باید عفونت را باطلاع عموم رسانید، دامهای بیمار را باید مجزا کرد و آنها را علامت گذاری کرد - ناحیه آلوده قرنطینه خواهد شد وورود و خروج ممنوع خواهد گردید- از آوردن حیوانات ببازار جلوگیری میشود - حمل و نقل حیوانات مجاز نخواهد بود- اصطبل و نقاط آلوده و اشیاء مربوط بدامهای بیمار را باید ضد عفونی کرد، برای ضدعفونی کردن باید بطریق پائین عمل نمود :

۱ - بروی زمین و بستر و پیخال وادرار و نقاط آلوده محلولهای ضدعفونی که درطاعون گاوی ذکر نمودیم میپاشند .

۲ - شست وشوی دیوار و سقف و تمام وسائلی که قابل شستن باشد عملی می گردد .

۳ - دهان ومقعده ومنخرین وسایر سوراخهای طبیعی لاشه‌را بامحلول ضد عفونی شست وشو داده‌وهمچنین قسمتهائی از بدن که بافضولات آلوده شده‌اندشست وشو میگردندومجاری طبیعی‌را باپنبه آلوده بمحلول‌های ضدعفونی مسدودمیکنند بعداً دام‌را به‌Clos D'équarissage ویا گودالی که برای‌دفن کردن‌دام‌تهیه‌شده- است‌منتقل‌مینمایند .

- مقرراتی که راجع بسیاه زخم علائمی بیان گردید عیناً برای سیاه زخم اجراء می شود .

- از کشتن حیوانات بطرزی که خون آنها بزمین ریخته شود باید خود داری کرد .

- در دورهٔ که حیوانات درقرنطینه هستند نبایداسب، گاو،الاغ، گوسفند و بز باصطبل آلوده وارد کرد مگر اینکه قبلابرضد سیاه زخم ایمنیت یافته باشند .

- در مرز و یا بندرگاه اگر دامی مبتلا به بیماری باشد باید فوراً به — Clos d'équarissage فرستاده شود و اگر مظنون باشد فوراً ذبح گردد .

- علوفه که‌از ناحیه‌آلوده‌میآید نباید‌بمصرف‌خوراك‌حیوانات دیگر بخصوص اسب برسد .

ـ دوره تحت نظر گرفتن دامها ۱۰ روز و بعد از تزریق کردن مایه ضد سیاه زخم ۱۵ روز وقت باید بگذرد تا قرنطینه ملغی گردد .

۱۲ـ روژه (Rouget) و طاعون خوك (Pneumo– Enterite عفونی)

ـ فروش گوشت خوکهائیکه از این دو بیماری تلف شده باشند و یا بعلت این بیماری ذبح شده باشند ممنوع است ولاشه باید ضبط شود .

ـ ممکن است گوشت خوك مبتلا بروژه قابل اکل تشخیص داده شود ولی احشاء و امعاء باید درهرحال ضبط گردد .

ـ اگر بیماری درناحیه‌ای ظاهرشود باید فوراً باطلاع عموم برسد و نقاط آلوده مشخص گردد .

ـ آنچه راجع بسایر بیماریهای عفونی تذکردادیم درمورد مجزاساختن،تحت نظر گرفتن.ضدعفونی کردن باید عملی‌شود .

ـ خوك‌های مبتلا را نباید بدون اجازه ذبح کرد .

ـ خوك‌های مظنون را فقط برای کشتار میتوان خرید وفروش کرد در این صورت گواهینامه‌ای‌صادر خواهدشد که‌درمدت‌پنج روز بایستی بمبداء تحویل گردد حیوانات مظنون‌را باید باعرابه یا با اتومبیل و یا واگنهائی که قابل ضد عفونی کردن‌هستندحمل گردند .

خوکهای مرده را بطریق پائین برای دفن کردن ویا برای تحویل دادن به (C·d'équarissage) حمل مینمایند :

۱ ـ عرابه‌ای که مصرف می‌شود بایدطوری باشد که درطول راه هیچگونه مایع ویا مواد دیگری که ازبدن دام‌مجزا میشود ازآن خارج نگردد. پس ازحمل باید فوراً ضدعفونی گردد وهمچنین تمام آلات ووسائلی که بابدن حیوانات مجاور بوده است بایدضد عفونی شوند .

۲ ـ اشخاصیکه درحمل ونقل کمك کرده‌اند باید ضدعفونی گردند .

ـ اگر بیماری شدید باشد خرید وفروش ممنوع میگردد .

ـ اگرصاحبان خوك‌ها بخواهند برضدسرخك خوك مایه کوبی کنندبایستی باولیای مربوطه خبردهند ـ دامپزشك گواهینامه‌ای صادر خواهد کرد که درآن

تاریخ آخرین حیوان تزریق‌شده وتعداد حیوانات تزریق شده‌را معین مینماید.این حیوانات مدت ۱۵ روز تحت نظر دامپزشك خواهندبود وصاحب دام‌فقط برای کشتار میتواند دراین مدت خوکهارا بمصرف برساند .

- ممکن است‌روی گوش حیوانات‌واکسینه‌شده‌دکمه‌ای‌ازطرف دامپزشکی (که‌دلیل برتزریق است) نصب گردد .

- قرنطینه تا۴۵روز بعد از آخرین بیماری که مشاهده شده‌است ادامه‌خواهد داشت ودرصورتی ملغی خواهد شد که کلیه عملیات مربوط بضدعفونی کردن انجام شده باشد اگرفوراً کلیه خوکها ذبح‌شده ومحل آنها ضدعفونی شده باشد قرنطینه ملغی خواهد شد . درصورتیکه مـایه‌ضد سرخك تزریق شده‌باشد وضدعفونی هم انجام‌گردد ۱۵روز بعدقرنطینه ملغی خواهد شد .

- اگر بیماری‌در بازار مشاهده‌شودفوراً تحت نظر ودرمان قرارخواهد گرفت وانتقال آنها ممنوع است مگر برای کشتار که آنهم باید طبق مقررات فوق‌الذکر انجام شود .

- درمرزویابندرگاه‌فوراًباید‌حیوانات‌مبتلاذبح گردند وبه‌C.D' E. ویاچاله‌ای که برای‌دفن تهیه‌شده است برده شوند واگر مظنون‌میباشند در کشتارگاه‌ذبح خواهند شد .

- برای ضدعفونی کردن مقرراتیکه راجع بشست‌وشو وپاشیدن محلولهـای ضدعفونی راجع‌به سیاه‌زخم ذکر نمودیم عملی می‌شود .

۱۳ - تب مالت گوسفند وبز

(Fiévre de Malte - Fiévre Ondulente - Melitococcie)

اگر تب‌مالت در گله‌ای ظاهرشود دامهای بیماررا مجزا وتحت‌نظر قرارمی دهند وبرای‌اینکه‌این حیوانات مشخص باشندآنها را علامت‌گذاری میکنند. ممکن‌است گله آلوده رابا شرائطی بچراگاه برد .

- فروش دامهائیکه‌تحت نظرهستندممنوع‌است‌معذالك برای قصابی‌حیوانات سالم وآنهائیکه‌مبتلا بوده‌ولی‌در مدت‌یکسال‌نشانی بیماری‌درآنها ظاهرنگردیده‌است‌ممکن‌است خریدوفروش شوند وگواهینامه مربوطه که صادر میشوددرظرف

پنج روز باید بمبداء تحویل گردد .

- شیر این حیوانات را نمیتوان بمصرف تهیه پنیر و سرشیر و کره وغیره رسانید وهمچنین خرید و فروش آن ممنوع است مگر اینکه آنرا جوشانده و پاستوریزه کرده باشند .

- لاشه حیواناتیکه درهنگام تحت نظر بودن مرده‌اند وهمچنین جنین سقط شده باید طبق مقررات مربوطه به بیماریهای واگیردار ضبط و دفن شود .

- ازقرار دادن کود حاصله از این حیوانات و یا کاهی که از چراگاههای آلوده حاصل شده‌است درمعابرعمومی ، کنار نهرآب، نزدیک‌چاه ، مجاورسرچشمه آب بایدخودداری شود،همچنین استفاده ازاین کود برای باغ سبزیجات ممنوع‌است.

- اشخاصی که با کود وشیر وپشم وخود حیوانات مبتلاء نزدیك بوده‌اند باید ضد عفونی شوند .

- اصطبل ها وآغلهای آلوده را نمی‌توان بمصرف رسانید مگر بعد از ضد عفونی کردن کامل آنها .

- قرنطینه ملغی نمی‌شود مگر بعد از بهبودی کامل حیوانات وضد عفونی کردن محل آنها .

- درصورتی که حیوانات‌مبتلا ومظنون‌را ذبح کرده ومحل آنها راضدعفونی کرده باشند قابل استفاده است .

۱۴ — آناپلاسموز گاوها

پس از مشاهده بیماری آگهی عفونت داده خواهد شد - نقاط آلوده را مشخص می سازند.

- حیوانات مبتلامجزا وعلامتگذاری شده تحت‌نظر قرار میگیرند. درمنطقه آلوده قرنطینه‌برقرار میشود. اصطبل‌ونقاطی که دامهادرآنجا زندگانی میکردند ضد عفونی میشوند .

- حیوانات بیمار و یا مظنون‌به بیماری‌فقط برای قصابی‌خرید وفروش‌میشوند وبعد ازپنج روز گواهی‌نامه صادره بایدبامضاء دامپزشك کشتارگاه رسیده وبمبداء تحویل شود .

- تهیه واکسن هائی که محتوی پیروپلا سموز زنده است قدغن میباشد مگر اینکه سرویس دامپزشکی آنرا اجازه دهد.

۱۵ — مشمشه

آئین‌نامه مبارزه بابیماری مشمشه که بموجب تصویب‌نامه هیئت وزراء در تاریخ ۸ خرداد ۱۳۱۹ گذشته است از صفحه ٤٥ تا صفحه ٥٤ - صورت جلسه کمیسیون مشمشه از صفحه ۱۹۹ تا صفحه ۲۰۲ این کتاب درج گردیده است این آئین نامه و صورت جلسه کمیسیون طرز اجرای عمل را بخوبی مشخص نموده و نقصی وجود ندارد جز اینکه درصفحه ٤٩ (قسمت دوم - طریقه معاینه و تشخیص) تذکر داده‌شده است که «دستورات فنی مربوطه ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ شده ودر دسترس هیئت معاینه و تشخیص گذارده خواهد شد».

این دستورات باید بشرح زیرتنظیم وبمورد عمل قرار گیرند:

طرز استعمال مالئین

مالئین از کشت میکرب مشمشه در آبگوشت گلیسیرین‌دار حاصل می‌شود، مالئین خالص برنگ قهوه‌ای و غلیظ و شربت مانند است.

مالئین حل شده‌را درصورتی که درتاریکی وجای خنك نگاهدارند تا چند ماه خواص خودرا حفظ میکند در همین شرایط مالئین خالص یکسال قدرت خود را حفظ میکند.

برای تهیه محلول مالئین قابل تزریق یك گرام مالئین‌را در ۹ گرام آب فینکه پنج درهزار حل‌میکنند. این‌محلول برای تزریق زیرپوست بکارمیرود. درصورتی که بخواهند ازراه واکنش توی پوستی اقدام کنند یك گرام مالئین خالص‌را درسه گرم آب فنیکه پنج‌در هزارحل میکنند. واکنش حاصله ازتزریق مالئین در اسب‌های مشمشه‌ای مشخص‌میباشد، درصورتی که ازراه توی پوستی استعمال شده باشد درموضع تزریق تورم شدیدی تولید میکند ودرصورتیکه بمقدار بیشتر در زیر پوست تزریق‌شودتورم شدیدی تولیدمیکندودرصورتی که بمقدار بیشتردرزیرپوست تزریق شده باشد نشانی‌های درمانگاهی زیررا ظاهر مینماید:

چند ساعت بعداز تزریق درمحل تزریق آماس حاصله ازتورم که گاهی به بزرگی مشت بسته است حاصل میشود وتا۲٤ الی۳٦ ساعت برحجمش افزوده می- شود مدت ۲تا۳ روزآماس باقی میماند وبعد از۵تا٦ روز جذبشده واثری از آن نمیماند.درموقع تشکیل آماس اشتهای دام کم شده ، ارزشهائی تولید ودامخسته وکوفته بنظر میآید، درجهحرارت بدن بتدریج بالامیرود، هشت ساعتتا دوازده ساعت بعدازتزریق بحد اکثررسیده وتا زمانی کهآماس وجود دارد درجهحرارت بالا میماند .

از نشانیهای ذکرشده، اختلالات موضعی خیلیمهم وبایددردرجهاول مورد توجهقرار گیردزیرا اغلب اتفاق میافتد که درحالتعمومیدامتغییرات زیادیمحسوس نشدهودرجه حرارت بدنهم درحدود طبیعی باقی میماند.

تزریق مالئین بدو طریق زیر انجام میگردد :

۱ - تزریق توی پوستی

تزریقتوی‌پوستی‌درپلك پائین‌چشم‌باسرنگیکه گنجایش‌یك‌سانتی‌مترمکعب دارد و میله پیستونآن به۱۰ قسمت درجهبندی شده است عملی میشود .

اسب‌رابالواشه‌بیحرکت‌مینمایند،بادست چپ‌پلك‌پائین‌چشم‌رادربین‌دوانگشت میگیرندوسوزن‌رادروسط پلك‌بفاصله یك سانتیمتر از کنار آزاد پلك درتوی‌پوست فرو میکنند .

عمق سوزن حداکثر ۲تا۳میلیمتر وبافشار مالئین‌رااواردمینمایند. واکنش مطلقاً موضعی است و۲٤تا ۳٦ ساعت بعداثرات آن نمایانمیشود. دراسبهای سالم چشم حالت طبیعی خود را حفظ مینماید وممکن است مختصرآماسی در پلك پائین ظاهر شود، درحیوانات مشمشهای آماس زیادی دراطراف چشم ظاهر میگردد ، بافت پوششی هجومالدمی وچرك ازگوشههای چشم سرازیر میشود .

درصورتیکه نتیجه مشکوك باشد٤۸ ساعت بعد درپلك چشم دیگر مالئین تزریق مینمایند .

درصورتیکه ۲۰روز قبل مالئین ازراه زیرپوستی تزریق شدهباشد واکنش

توی‌پوستی پلکی را بی‌نتیجه میکند. برعکس تزریق مالئین ازراه توی پوستی مانع ایجاد واکنش تزریق زیرپوستی نمی‌شود وممکن است بلافاصله بعداز تزریق مالئین درتوی پوست پلك چشم بتزریق زیرپوستی اقدام کرد .

تزریق توی پوستی پلکی حیوان را عادت به تحمل مالئین نمیدهد وممکن‌است هرچند دفعه که لازم باشد تجدید گردد .

بحیوانات تب‌دار نباید مالئین تزریق کرد .

حیوانات مبتلا به آنازارك اگر مالئینه شوندواکنش مثبت نشان خواهند داد ولی بعد ازبهبودی یافتن از بیماری آنازارك واکنش منفی خواهد شد .

باید متوجه بودپوست بعضی‌اسبها دربرابر اسیدفنیك حساس است وواکنش موضعی بلافاصله پس‌از تزریق ایجاد میگردد ، این‌واکنش خیلی زودتولید شده‌و زود هم رفع میشود .

۳ ـ تزریق زیر پوستی

مالئین‌را با سرنك‌پراواز درزیر پوست‌یکی ازطرفین گردن که قبلاموهایش چیده شده وضد عفونی شده باشد تزریق میکنند، حیوانات نباید تب‌داشته باشند و لازم‌است حداقل۲٤ساعت دراصطبل استراحت کرده باشند، بحیوانات لاغروضعیف نباید مالئین تزریق کرد .

در۲٤ ساعتیکه حیوان استراحت میکند صبح وظهروعصر درجه حرارت‌را میگیرند. اگردرجه‌حرارت‌بیش‌ازیك درجه‌افزایش‌یافته‌باشد ودرجه‌حرارت‌متوسط روزانه‌ه۸ر۳۸درجه‌سانتیگرادباشد‌بهتراست‌تزریق مالئین‌رابروزی که حرارت بدن طبیعی‌است‌موکول کرد، بایدمتوجه‌بود که‌حرارت‌بدن‌رانباید‌بعداز‌آشامیدن‌آب‌تعیین کرد ولازم است حداقل بین‌آشامیدن آب واندازه گرفتن درجه حرارت بدن یك ساعت فاصله شود .

تزریق مالئین ساعت ۸تا۱۰ بعداز ظهرعملی می‌شود،صبح‌روز بعد یعنی ۸ ساعت بعداز تزریق درجه حرارت دوساعت بدوساعت تا۲۰ ساعت گرفته میشود .
درصورتیکه ۲۰ساعت بعداز تزریق بطور استثناء بازهم درجه حرارت بدن صعود میکند وبالامیرود اندازه گرفتن حرارت‌را دوساعت بدوساعت بازهم ادامه میدهند.

بعد از ۳۶ساعت از موقع تزریق بی مناسبت نیست بازهم یکمرتبه‌درجه حرارت‌تعیین شود. درهر دفعه که درجه حرارت بدن گرفته میشود، واکنش عمومی وموضعی نیز یادداشت میشود .

مالئیناسیون مضاعف

درصورتیکه واکنش مشکوك باشد۴۸ ساعت بعداز اولین تزریق دوبرابر تزریق اولیـه محلول توبرکولین یك در ده بحیوان تزریق میکنـند دراینصورت واکنش سریع وزودگذر خواهد لـذا لازم است بلافاصله پس از تزریق دوساعت بدوساعت‌درجه حرارت‌را اندازه گرفت .

درصورتیکه واکنش موضعی وعمومی باازدیاد حرارت‌بیش ازیکدرجه که ۲۴ساعت دوام داشته توأم باشد دام‌مشمشه دارد، درصورتیکه فقط واکنش موضعی شدید ایجاد شودولو اینکه‌درحالت عمومی ودرجه حرارت تغییرات‌زیادی محسوس نگردد بازهم‌واکنش مثبت‌است، اگرواکنش موضعی‌نباشد ولی‌حالت عمومی‌تغییر یافته ویادرجه حرارت فقط بالارود نتیجه مشکوك و بایدعمل مالئیناسیون‌را تجدید کرد. درصورتیکه فقط درجه حرارت کمتر ازیکدرجه بالارود ازنظر ابتلای بـه مشمشه نتیجه منفی است .

امتحان و بـازرسی درمانگاهی همیشه لازم است زیـرا اسبهای مشمشه‌ای خطرناك اغلب دربرابر مالئین واکنش نشان نمیدهند .

تزریق‌مالئین‌باسبهائیکه‌تازه به‌بیماری آنازارك گرفتارشده‌انداغلب‌خطرناك ومرك دام‌را سبب میشود .

مقدارمالئین که مصرف می‌شود۲/۵ سانتی‌مترمکعب محلول یك‌درده‌میباشد که برابر ۰/۲۵ سانتیمتر مکعب‌مالئین خالص است .

تزریق‌توی‌پوستی‌پلکی ازنظراینکه‌مقدارمالئین مصرف شده کمترواحتیاط های‌زیادی‌لازم‌ندارد ودرهرساعت‌روزممکن‌است عملی‌شود وباندازه گیری‌حرارت هم‌احتیاجی نیست ارجح‌است‌وطریق‌تزریق زیرپوستی‌برای مشکوکین‌بکارمیرود.

۱۶ ـ بیماری‌های زنبور عسل

La nosémose – l'acariose – la lauque

درصورتیکه بیماری‌مشاهده‌شود دامپزشك کندوهارا بازرسی مینماید‌ممکن است ازمتخصص زنبورعسل دراین مورد کمك خواسته‌شود .

- پس‌ازاینکه وجود بیماری محرز گردید آگهی عفونت داده خواهد شد و منطقه آلوده تعیین خواهد گردید.

- صاحب کندوی بیمار نباید کندو وزنبورها و یا ملکه را بفروش برساند و همچنین خانه‌های کندو نبایدخرید وفروش شود.

- بعد از بهبودی یافتن وضد عفونی کردن کامل کندو ها آگهی عفونت لغو می شود.

- عسل حاصله‌را پس از گرم کردن میتوان بمصرف فروش رسانید.

- برای ضدعفونی کردن باید موم‌را باحرارت‌آب کرد.

- کندوهای مبتلارا مسدود نموده وبا بخار گوگرد تمام زنبورها رامیکشند سپس‌آنها راسوزانیده وباقیمانده رادفن میکنند.

- اگر کندو ازچوب ویاکلش باشد میسوزانند واگر دستگاه‌های فلزی‌در آنها وجود داشته باشدبا بخار گوگرد آنها راضدعفونی کرده بمصرف میرسانند.

- وورد زنبور ویا عسل‌ویا موم بکشور باید باگواهینامه سلامتی مبداء توئم باشد وباید درآن قید شده باشد که مدت شش‌ماه درآن منطقه زنبور بیمار دیده نشده است.

- بلابراتوآرهای مخصوص ممکن استفقط حق‌بازرسی داده شود.

۸- جنحه و جنایت

ممکن است سئوال‌شود: بشراز حیوان چه‌بدی دیده است که برای اتلاف‌و ازبین بردن‌آن بجنایتی دست‌زند؟ ویا مرگ‌حیوان برای انسان چه‌ارزشی خواهد داشت تابجنایت اقدام کند؟

ویا بشر که‌هرروز برای‌سدجوع وسیر کردن‌شکم خودویا استفاده‌ازپوست وپشم وشاخ وپر وفرآورده‌های دیگرملیونها پرنده وحیوانات مختلف‌را سرمیبرد بفرض اینکه حیوانی‌را بکشد چه‌مسئولیتی خواهد داشت؟ چطورتمدن اجازه می‌دهد ملیونها حیوان راکشت ومسئولیتی نداشت ولی درمواردی همین‌عمل‌را جنحه وجنایتی تلقی کرد؟

برای اینکه باین‌سئوالات پاسخی داده شود وطرح موضوع جنحه و جنایت وپیشنهادقوانینی برای آن وضع گرددلازم‌میدانم‌دراطراف این‌موضوع‌مهم‌باختصار بحث نمایم :

در کشتن حیوانات از نظر احتیاجات بشری مقرراتی وجود دارد و درحدود این مقررات وبا شرایط معین وبا وسائلی که حداقل‌زجر بحیوان داده‌شود اجـازه کشتن حیوانات داده شده است ولی حیواناتی هستند که زنده آنها ازنظر تفریح و تفنن ویا علاقه‌ای که صاحب دام ازنظرعاطفه ومحبت نسبت بآن‌دام دارد ویااز نظر انتفاعی که ازدام زنده برده‌میشود بیش ازمرده آنها موردتوجه میباشد واستفاده‌ای که از کشته آنها برده میشود ممکن‌است هیچ ویا خیلی ناچیز باشد .

اسبیکه دراسب‌دوانی‌شرکت نموده ومبلغ زیادی استفاده بصاحب خودمی- رساند ازنظر گوشت وپوست ارزش قابل ملاحظه‌ای نخواهد داشت .

درممالکی که اسب‌دوانی یکی از کارهای حساس محسوب میشود، یك‌اسب درهنگام دویدن اگر برنده شود سرنوشت ملیونها وجهی که شرط‌بندی شده‌تعیین میکند وبعلاوه‌صاحب خودرا ثروتمند میکند ارزش خیلی‌زیادی دارد. ممکن‌است کسانیکه اسبهائی دارند ودر اسب‌دوانی آنها راشرکت میدهند برای‌استفاده ونفع مادی این‌قبیل اسبهارا تلف کنند، قتل‌چنین اسبی ازقتل فردبشری بمراتب مهمتر می باشد، بدون‌شك فیلمهائی که تاکنون دراین‌باره تهیه کرده‌اند، تعدادمهترها وپلیس هائی که چنین اسبهائی‌را حفاظت‌میکنند مشاهده واز طرز نگاهداری وتیمار آنها وتربیت وهزینه فوق‌العاده‌ای که برای‌آنها میشود باخبر میباشیم .

وسائلی که بـرای ازبین بردن این‌قبیل اسبها بکارمیرود مختلف وتشخیص علت جنایت برای‌دامپزشك اغلب بسی‌دشوار است‌زیرا بیشتر اوقات سمومی‌مصرف میشود که ازسرعت اسب کاسته ویا اختلال قلبی ایجاد میکند ویا مرك‌سریع اسب- را باعث میگردد .

گاویکه سرمایه زندگانی زارعی‌را تشکیل میدهد اگربعلت حسادت و یـا منازعات بین‌زارع وهمسایه ویاکارگرش وسیله انتقام‌قرارگرفته واز بین‌برده‌شود جنایتی بزرك محسوب میگردد، درحالیکه‌هرروز هزارهاگاو ذبح وبمصرف‌تغذیه

بشر میرسد.

مرده سگهای پلیسی وسگهائی که برای جنگ تربیت شده‌اند ارزشی ندارد ولی زنده آنها ارزش غیرقابل تخمینی دارد، کشتن این سگها که خدمات گرانبهائی مینمایند جنایت بزرگی محسوب میشود.

سگ پاسبانیکه خانه را حفاظت میکند، سگ گله، سگهائیکه در زمستان مسافرین مانده در برف را از مرگ نجات میدهند اگر مرده باشند ارزشی نخواهند داشت درصورتیکه زنده آنها ممکن است مثمر فایده و ثمر زیادی باشد. حال اگر بعلت اینکه صدایش در دل شب همسایه‌ای را بیدار کرده ویا بسبب دیگری مسمومش کرده باشند آیا جنایتی انجام نشده است؟

پیرمرد ویا پیرزنیکه تنها مایه تسلی آنها سگ کوچک ویا گربه ملوسی است اگر ازطرف ورثه ویا بستگان کشته شود تاثر به‌روحی بصاحبش وارد آورد ودر نتیجه مرگش را تسریع ومایملکش را تصاحب کنند آیا جنایت محسوب نمیشود؟

کشتن سگ زیبا و گربه قشنگی که هرسال درمسابقه اول میشود ویا کشتن آن بسبب اینکه ازسگ ویا گربه‌ایکه قاتل داشته است قشنگتر بوده آیا جنایتی محسوب نمیگردد؟

اگر بخواهیم ازاین قبیل مثلها ذکر کنیم کتابی باید نوشت لذا بهمین چند مثل اکتفا کرده سئوال میکنیم: آیا قوانین ایران که برای شلاق‌زدن وزجر دادن بحیوانات‌ویا آویزان کردن‌طیور بپا وچرخاندن آنها درمعابر مقرراتی‌دارد وراجع باین مسائل مهم‌مقرراتی وضع نشده‌است ناقص نمیباشد؟

چنانکه درتاریخ‌قدیم ایران‌دیدیم مقررات‌زیادی درآنزمان بوده ودرقوانین اخیرایران چون بحیوان اهمیت زیادی‌داده نشده‌است راجع بجنحه وجنایت‌مقرراتی وضع نگردیده است وچنانکه قبلا یادآور شدیم با استناد به‌ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی برای پیشگیری ازاذیت وآزار حیوانات مقرراتی وضع شده است درحالی که برای حیوانات‌در کشورهای دیگر از نظر قیمت واهمیتی که‌دارند قوانین‌مخصوصی وضع نموده‌اند. چون‌دیر یازود این‌قوانین در کشور ایران نیزوضع خواهد گردید ودامپزشک کارشناس بایدبتواند جنحه وجنایتی راکه درمورد حیوانات شده است

تشخیص دهدلذا بذکرمهم ترین آنها میپردازیم .

نشانیهای مرگ

مرك‌حقیقی عبارتست از کار افتادن اعمال حیاتی بدن. مرك‌ظاهری عبارت از کم شدن فعالیت‌اعمال بدن و برقراری آنهـا پس ازمدتی میباشد. نشانیهای مرك حقیقی بترتیبی که ظاهر میشوند عبارتند ازتوقف تنفس ، توقف گردش خون ودر هنگام احتضارقرنیه و بافت پوشش چشم بیحس میگردند. برای‌اینکه توقف‌حرکات تنفس ارزش داشته‌باشد باید‌پنج دقیقه‌بطول انجامد وهمچنین حرکات گردش‌خون ۲۰ دقیقه متوقف گردد .

تعیین‌توقف حرکات‌تنفسی باگرفتن‌صفحه شیشه‌ای ویاآئینه دربرابرمنخرین انجام میشودولی بایددر نظرداشت‌درمرك‌ظاهری‌حرکات‌تنفس‌موقتاً‌متوقف‌میگردد و برعکس درمرك‌واقعی‌ممکن است‌بعلت فشار و حرکت‌حجاب حاضرمختصرهوائی ازمنخرین خارج‌شده و نتیجه این‌آزمایش مثبت باشد. روی‌این اصل بـاید گردش خون‌را در بدن مورد بازرسی قرارداد . درحیواناتیکه گرفتار غش قلب گردیده‌اند گردش خون‌موقتاً متوقف میشود ولی بعد ازمدت کمی حالت غش ازبین رفته قلب بکارمیافتد و گردش خون‌برقرار میگردد. برای تعیین اینکه گردش خون متوقف گردیده‌است نباید‌بگرفتن‌نبض اکتفا کرد. درآزمایشهائیکه درسك بعمل‌آورده‌اند چنین نتیجه گرفته‌اند که ممکن است صدای قلب ازراه گوشدادن شنیده نشود در - حالیکه بعداز باز کردن قفسه سینه انقباضات قلب توجه‌را جلب مینماید ، روی این اصل گوش دادن قلب‌را حداقل ۲۰دقیقه توصیه میکنند. برای اینکه اطمینان‌حاصل شودآیا قلب انقباض دارد؟ ممکن است‌سوزنی درناحیه‌قلب فروبرد و وارد ماهیچه قلب کرد . بدین ترتیب اگرقلب انقباض داشته باشد سوزن ازحرکات مـاهیچه دل متابعت‌کرده وارد وخارج میشود. طریقه دیگری که صد درصد برای تعیین اینکه مرك حقیقی‌است مؤثرمیباشد تزریق زیرپوستی محلول فلورسئین است. این‌محلول رنگین اگر گردش خون برقرارباشد درتمام بافتهای بدن‌را کنده شده ورنك‌زرد مایل‌بسبزی‌درآنهاتولیدمیکند،درحیواناتیکه پوست‌بدنشان‌ازمو‌پوشیده‌ویارنگین-

است مخصوصاً بافت‌پوششی چشم ودهان ومجاری دیگر بدن که رنك‌را زودظاهر میسازند مورد معاینه قرارمی گیرند. همچنین توقف گردش خون‌را میتوان‌بابریدن یکی ازسرخ رگهـا بتحقیق تعیین کرد زیرا اگرخون متوقف شده باشد از سرخ رگها خارج نمیشود .

نشانی‌های دیگر عبارتند ازسرد شدن‌جسم که مدتی بعداز مردن‌شروع‌می‌شودزیرا در بعضی از بیماریها بردرجه حرارت‌بدن بعدازمرك افزوده میشود.سردی بدن نسبت بدرجـه حرارت مجاور بدن متغیر است‌معمولا تعادل بین درجه حرارت بدن وهوای خارج پس‌از۲٤تا ٦٤ساعت برقرار می گردد، انقباض ماهیچه‌ها پس‌از مرك فوراً متوقف نمیشودبلکه تحریکات مکانیکی، الکتریکی وهمچنین مجاورت باهوا تامدتی حرکاتی‌را باعث میشود. ماهیچه‌های مضیقه زود قدرت ارتجاعی‌خود را ازدست داده وقضیب آویزان میشود . خون تابع قوه نقل گردیده ودر نقاطی که پائین قرار گرفته‌اند مجتمع می گردد و درآنجا منعقد شده‌واز اینرو بعداز مرك از کالبدشکافی میتوان تشخیص داد کدام طرف بدن‌درمجاورت زمین بوده است. بعد ازمدتی مواد ملونه خون‌از جدار عروق به‌بافتهای مجـاور نفوذ وتراوش کرده و رنك قرمز بآنها میدهد. بعداز مرك‌تا زمانیکه جسدبکلی سردمیشود ماهیچه‌ها نرم بوده ومفاصل‌تامی‌شوند ولی اندك اندك ماهیچه سخت شده وصلابت لاشه جانشین آن می گردد که بنوبه خود درنتیجه فساد جسداز بین‌میرود .

بافتهای کبد و طحال حیوان زنـده واکنش قلیائی دارند بعد از مرك ابتدا واکنش خنثی وسپس ترش‌میگردد، بدین‌جهت قبل ازآنکه لاشه سخت‌شده باشد باسرنك ممکن‌است کمی ازمایع‌داخلی وبافت کبدرا بیرون کشیده باکاغذتورنسل آزمایش نمایند اگرصلابت وسختی لاشه شروع شده ویا بمرحله فسادرسیده باشد این آزمایش لازم نیست .

بافت ماهیچه‌های بدن‌زنده شفاف‌ودارای قدرت کشش‌بوده وواکنش‌قلیائی دارند بعدازمرك‌درهنگامیکه‌ماهیچه‌ها سخت‌شده‌اند الیاف‌ماهیچه‌ها کدر وسخت وقدرت کشش وارتجاعی خودرا از دست میدهند این تغییر را مربوط بـه پیدایش اسیدسار کولاکتیك در ماهیچه ها میدانندوعدهٔ معتقدند که این اسید ، میوزینوژن

ماهیچه هـارا منعقد میکند . دسته دیگر برآنند که فسفات اسیدو پتاس حاصله از ترکیب اسیدلاکتیك وفسفات بی‌پتاسیك میوزینوژن رارسوب داده وروی این‌اصل ماهیچه‌ها شفافیت خودرا ازدست داده کدر میشوند .

سختی وصلابت لاشه ازماهیچه‌های مخازن منی در نرهـا شروع شده سپس ماهیچه‌های فك‌وگردن‌وبعد شامل‌تمام ماهیچه‌های بدن‌میگردد، دستها وپاها کشیده سربعقب برگشته، دم بلند شده، فکین بازو لبها بخارج برگشته ، دندان‌ها نمایـان میگردند . مردمك چشم که پس ازمرك متسع شده بود تنك میگردد و دارو هـای تنك کنـنده و گشاد کننده مردمك چشم بی‌اثر میشوند . در مسمومیت حـاصله از استریکنین و بیماری کزاز ماهیچه‌ها درهنگام مرك منقبض وسخت میشوند . فساد لاشه در نتیجه تجزیه مواد آلبومینئیدی بواسطه هجوم میکروبهـا شروع میشود ، آلبومینئید بافتهای زنده دارای مخمرهـائی هستند که میکروبها را ازبین برده و بآنها اجازه نشو ونما نمیدهند ، بعلاوه گلولچه های سفید وسایر وسائل دفاعی بدن بمیکربها اجازه‌فعالیت نمیدهند. پس ازمرك میکربهای گنده روی‌موجود درروده محیط مناسبی برای‌نشو ونما یافته وابتدا میکربهای هوازی سپس میکربهـای غیر هوازی بفعالیت مشغول میشوند. دربرف‌ویخ که درجه‌حرارت زیرصفر است‌عفونت متوقف میگردد ولی اگردرجه حرارت‌هوای خارج ازپنج درجه‌بالای صفرزیادتر باشد عفونت‌شروع‌میشود. درهوای گرم تابستان معمولا چندساعت بعداز مرك‌فساد وعفونت لاشه شروع میگردد .

رنك سبزی که در بافتها حاصل میشود معرف فساداست وگازهائی که ایجاد میشوند (ابتدا دررگهای‌خونی) نفخ‌شکم‌را باعث میگردند. درنتیجه فشار،خون‌از قلب وعروق بزرك خارج شده ودرنتیجه فشاربطرف سطح بدن نفوذ میکنند واز مقعد‌محتویات روده‌ها بهمراهی گازها خارج میشوند. ازدیاد فشار گاز‌ممکن‌است بترکیدن شکم منجر شود . بافتهای مختلف یکی پس‌از دیگری ودرمرحله آخر استخوانها در معرض فساد قرار میگیرند . تنها دندانها بواسطه مینائی که دارند از هجوم‌میکربها مصون میمانند. قبل‌ازاینکه فسادمیکربی‌شروع گردد اغلب حشرات تخم‌خودرا درمنـافذ طبیعی بدن قرار میدهند تخمها بازشده و کرمها بامیکربهـا

توئماً به‌از بین بردن‌جسد وتخریب بافتها میکوشند. در بین این حشرات از خانواده مگسها انواع Curtonevra و Calliphora و Sarcophaga و Lucilia و Pyophila و Anthomya و Tyreophore
و از نوع سخت بالان Corynetes و Necrophorus و Sylpha و Hister و Saprinus و Tenebrio و Dermestes مشاهده میگردند.

از بقایای این‌حشرات میتوان تشخیص داد درچه‌فصلی دام مرده است.

باقیمانده مگسها دلیل‌براینستکه مرگ درهوای‌خوب یعنی ازفروردین تا آذرماه بوده وعدم‌وجود بقایای‌حشرات دلیل براینستکه درزمستان دام مرده‌است.

مرگ ناگهانی

بعضی عوارض که بطور ناگهانی در بدن ظاهر میشود ویا عوارض مزمنی که مخفی بوده‌اند ممکنست مرگ ناگهانی راسبب گردند.

مرگهای ناگهانی که ازعوارض دستگاه تنفس حاصل میشوند عبارتند از مرگ حاصله ازهجوم‌الدم ریه، ذات‌الریه، ذات‌الجنب وتورم حاد ریه، تورم حاد انشعابات کوچک قصبةالریه، ممکنست دام مبتلا بیکی‌ازاین بیماریها بوده ولی‌سالم بنظرآید وناگهانی تلف گردد.

مرگ ناگهانی حاصله ازعوارض دستگاه گوارش مخصوصاً بعلت پاره‌شدن معده دراسب وپاره‌شدن روده‌ها بطریق مختلف دیده شده است.

مرگ‌ناگهانی بعلت عوارض قلبی‌مزمن مخصوصاً بشکل غش قلبی زیاداتفاق میافتد، تورم ماهیچه قلب، کم‌بود عمل‌آورت، آنوریسم حاصل میشود و مخصوصاً تورم سرخرگ قلبی مرگ ناگهانی را سبب میگردد.

خونریزی بمغز، پاره‌شدن کبدویاطحال ولوزالمعده وضایعاتیکه درغددفوق کلیوی ایجاد میشود ممکنست مرگ ناگهانی‌را سبب‌شوند.

دراین قبیل حالات ازراه تشریح نعشی فقط میتوان بعلت مرگ پی‌برد.

طریقیکه برای کشتن حیوانات بکار میرود

در کشتن‌حیوانات غیرلازم‌ومضر بحال اجتماع‌دامپزشك باید بوسائلی متشبث

شود که مرك حیوان سریع و حداقل دام زجر بکشد. طرقیکه بکار میرود درحیوانات مختلف متفاوت و در بعضی کشورها که بنگاه‌های حمایت حیوانات وجوددارد برای ازبین بردن این‌قبیل حیوانات مقررات خاصی وضع گردیده ودامپزشك موظف به رعایت آنها میباشد. طرقیکه معمولا بکار میروند عبارتند از:

۱ - برای کشتن اسب وحیوانات بزرك ممکن است ازراه مقعده با چاقوی جراحی شکافی درآورتای خلفی ایجاد کرد، دام بسرعت درنتیجه خونریزی داخلی تلف می‌شود وهیچگونه اثری درخارج برجای نمیگذارد.

تزریق توی رگی ۵۰ سانتی‌متر مکعب کلرفرم یا ۳۰ گرم کلرال (برای هر صد کیلوگرام وزن حیوان) محلول سولفات دومنیزیوم ۰٫۵۰ گرام برای هر کیلو گرم وزن زنده (آب گرم بوزن مقدار سولفات دومنیزیوم که ازروی وزن حیوان تعیین شده است تهیه ومحلول رامیسازند) سیانور دوپتاسیم حداقل ۵ گرام در پانزده سانتیمتر مکعب آب حل میکنند (ممکنست این محلول را درریتین تزریق کرد).

۲ - برای کشتن سك تزریق داخل قفسه‌سینه ۱۰-۲۰ سانتی‌متر مکعب کلرفرم یا اتردربین چهارمین و پنجمین دنده، مرك پس از يك تا دودقیقه حاصل می‌شود ویا محلول غلیظ کلرال (۳۰ گرم درده سانتیمتر مکعب آب حل میکنند) ویا ده سانتیمتر مکعب ازمحلول اشباع شده سولفات دواستریکنین. برای سگهای کوچك محلول يك درپنج نارکوزال (شش سانتی گرام برای هر کیلوگرام وزن زنده) تزریق می نمایندو پس از آنکه دام بیهوش شد ۲ تا ۳ سانتی متر مکعب محلول غلیظ سیانوردوپتاسیم تزریق میکنند، مرك فوری وبدون دردخواهد بود. درصورتیکه نارکوزال نباشد ممکنست نسدونال مصرف کرد.

برای سگهای بزرك تزریق توی رگی یاداخل قلبی ۲۰ تا ۲۵ سانتی‌متر مکعب محلول غلیظ سولفات دومنیزیوم (۲۰ گرام سولفات دومنیزیوم برای ۲۰ سانتیمتر مکعب آب) مرك سریع وبدون درد و بدون سو بر وسو خواهد بود. برای سگهای رام تزریق داخل قفسه سینه یاداخل قلب چندسانتیمتر مکعب محلول غلیظ سیانوردوپتاسیم.

برای کشتن سگهای شرور ویاهار درانتهای چوبی کهنه آلوده بمحلول سیانور دوپتاس می‌بندند و بطرف دهان سك میبرند تا گاز بگیرد بعداز مدت کمی حیوان

بیحرکت‌میافتد وخطری نخواهدداشت، برای‌خاتمه‌دادن بزندگیش بیکی ازوسائل ذکر شده دربالا متوسل می‌شوند. سیانور دوپتاس ازراه دهان بخوبی جذب‌میشود وباید تازه وکربناته نباشد.

محلول غلیظ سولفات دواستریکنین رافقط ازراه تزریق داخل قفسه‌سینه و یا داخل قلب باید مصرف کرد.

۳ - برای کشتن گربه مثل سگهای کوچك رفتارمیکنند ویا گربه‌را درزیر سرپوش شیشه‌ای‌قرارداده و ۱۰سانتی‌متر مکعب کلرفرم داخل‌سرپوش واردمیکنند پس ازبیهوش شدن‌دام همین مقداررا درقفسه سینه تزریق مینمایند.

استفاده ازگاز روشنائی برای کشتن دامهای کوچك و کشتن بـا گلوله در موردحیوانات هارتجویز میشود، بدارآویختن حیوانات کوچك هرچند مورد تنفر صاحب‌دام‌است‌ولی‌طریقه خوب‌ومطمئنی‌است که‌دامپزشك‌میتواند بآن‌متوسل گردد.

مرك حاصله از سرما

در دامپزشکی کمتر باحیواناتیکه ازسرماتلف شده‌اند مواجه می‌شویم زیرا حیوانات بسهولت باسرما میجنگند وپوست وپشم وموی‌آنها بهترین آلت‌دفاع در برابر سرما را تشکیل میدهد.

ساختمان پوست ومتعلقات‌آن طوری است که ازطرفی ازنفوذ سرما دربدن جلوگیری‌نموده‌وازطرف دیگرمانع‌سرد شدن پوست‌میشود - نژاد حیوان وحالت عمومیش وهمچنین کیفیت ودرجه‌سرما موردتوجه است‌وبطور کلی سرمای‌مرطوب خطرناکتر از سرمای خشك است. سرمازدگی را بسه درجه تقسیم نموده‌اند:

درجه‌یك - پوست‌هجوم‌الدمی‌وضخیم شده‌بافت‌رابط زیرجلدی‌آماس کرده وقسمتهای سفید پوست بنفش رنك می‌شوند.

درجه دوم - مایع لیموئی ویـا خونی درزیر پوست جمع میشود. پوست برآمده، قرمزومتورم میشود وقرحه‌های‌خاکستری درسطح آن‌نمودارمیگردد.

درجه سوم - نشانیهای قبلی باشدت مشاهده میگردند پوست‌مجزا میشود و بافتهای زیرآن نرمو سیاه‌رنك شده بمرورمجزا واستخوان وعروق واعصاب‌عریان

میگردند. در این حالت نشانیهای مرگ ظاهر می شوند بدین ترتیب که ابتداء نشانیهای ظاهری مرگ مشاهده می شود مثل حیواناتیکه زمستان میخوابند حرکات تنفس و قلب بی‌اندازه ضعیف شده و سایر اعمال حیاتی بدن از قبیل ادرار کردن بکلی متوقف میگردد. درجه حرارت مرکزی بدن کم شده و بعد از مدتی در نتیجه فلج شدن مرکز عصبی مرگ در میرسد . پس سرما در حیوانات اثر داروی مخدر و بیهوش کننده را بازی کرده است .

در کالبد شکافی اختلالات و اثراتی که در بافتهای گوناگون دیده می شود مشخص نمی باشند .

تورم و هجوم الدمی بودن احشاء و مرکز عصبی همیشه دیده نمی شود از اینرو باید به نشانیهای موضعی اهمیت داد و توجه کرد که قبل از مرگ جسد در معرض سرمای شدید قرار گرفته بوده است .

مرگ حاصله از آفتاب - گرمازدگی

هرچند علت پیدایش این دو حالت متفاوت است ولی جراحات و آثار آنها مشابه است. آفتاب زده گی در نتیجه اثر طولانی اشعه آفتاب در روی مغز حاصل می‌شود. درصورتیکه گرمازدگی احتیاج باشعه آفتاب ندارد . اگر از قرمزی های پوست که در نتیجه اثر مستقیم اشعه آفتــاب در آفتاب زدگی حاصل میشود صرفنظر کنیم باقی آثار و جراحات در هر دو حالت مشابه است .

درجه حرارت که از راه معقده گرفته می شود بلافاصله بعد از مرگ زیاد میشود.

هجوم الدم مغزی، ریختن خون بپرده های اطراف مغز، آماس Pie - mère و گاهی ترشحات کدری در حفره های زیر آراکنوئید و حفره های مغزی جمع میشود. قلب مدور و سخت - ماهیچه قلب پر رنگ. خون مایع و دیر منعقد می شود، رنگش سیاه و خفقانی است، واکنش خــون ترش است، ریتین و قلب راست هجوم الدمی و پر از خون سیاه رنگ میباشند و این وضعیت در نتیجه پاره شده گی و خون ریزی به ریتین ایجاد نشده است، رگهای سیاه متورم و از لخته های سیاه رنگ پر شده اند ،سپرز (طحال) جگر سیاه و کلیتین بزرگ شده و قرمز پر رنگ میباشند. ماهیچه ها پخته و الکتریسیته

درآنها اثری ندارد، لاشه خیلی زود سخت میشود ومدتی حرارت بدن بالا میماند. راجع بسبب پیدایش این مرگ فرضیه‌های مختلف عصبی، مسمومیت‌های ماهیچه‌ای، خونی عصبی، موردتوجه قرار گرفته است ولی علت حقیقی حقیقی کشف نگردیده است.

مرگ از گرسنگی

مرگ از گرسنگی بدو حالت ظاهر میشود: گرسنگی تدریجی و یا گرسنگی ناگهانی. آثار مرگ در هر دو حالت شبیه است.

منظره خارجی لاشه حاکی از لاغری است. وزن دام کم‌شده است زیرا آلبومین‌ها و چربیهای ذخیره بدن بمصرف تولید انرژی لازم برای ادامه حیات رسیده است. استخوانهای خاصره‌ای ودنده‌ها بخصوص اززیرپوست نمایان میشوند، پوست ضخیم سخت وخشك وبماهیچه‌ها چسبیده است زیرا بافت رابط زیر پوستی از بین رفته است. موها خشن. راست‌ایستاده وبدون جلا هستند. زخمهائی درلگن‌خاصره ونقاطی که بازمین مجاور بوده‌است حاصل میگردد ـ در کالبد شکافی نبودن چربی در ناحیه کلیه وماساریقا و غیره که معمولا چربی درآن نقاط وجود دارد توجه را جلب میکند. ماهیچه‌ها قرمز وباریك شده‌اند مغز استخوانهای طویل زرد و مایع شده‌اند (باصطلاح آب شده‌اند) احشاء کوچك شده ودر دامهای جوان تیموس از بین میرود، جدار معده وروده نازك شده وغذائی درآنها وجود ندارد ودرنشخوار کنندگان فقط قطعات غذای خشك درداخل هزارلا دیده میشود. بافتهای پوششی هجوم‌الدمی. گاز درداخل روده‌ها جمع شده ویامایع زردسبزرنگی که درداخل آن اجسام خارجی وجود داردو حیوان درنتیجه گرسنگی آنهارا خورده است دیده میشود.

درجه‌مقاومت حیوانات مختلف بگرسنگی متفاوت است: درحیوانات خون‌سرد که درجه حرارتشان متغیر ویا درجه حرارت هوای مجاورمشابه است مانند خزندگان وماهیها وحیوانات غیرذیفقار مدت‌مقاومت بگرسنگی زیادتراست درصورتی‌که درحیوانات خونگرم که‌حرارت بدنشان ثابت میباشد درجه مقاومت کمتر است. دراین حیوانات‌هم نسبت بسن، مقدارذخیره موادغذائی در بدن، قد، بیماریها، درجه حرارت خارج ووضعیتی که پوست بدن دارد تغییر میکند.

مرگ حاصله از خفقان

عبارت است از پیدایش نشانیهای مرگ ظاهری ویـا حقیقی در نتیجه متوقف شدن حرکات تنفس. علل پیدایش خفقان را بسه دسته میتوان تقسیم کرد :

۱ ـ نبودن هوای تنفسی .

۲ ـ پیدایش مانع درراه تنفس .

۳ ـ بودن دام درهوای غیر تنفسی .

اگراین سه حالت را ازنظراصولی مورد بررسی قراردهیم وعلت حقیقی خفقان را جستجو کنیم بایدبگوئیم: خفقان عبارت است از نرسیدن هوای لازم ببدن ویـا صریح تر نرسیدن اکسیژن لازم ببدن، مرگ حاصله از خفقان سریع است وبطورکلی ازدو تاسه دقیقه ونیم تجاوز نمیکند .

برای اینکه این حقیقت واضح شود بـامحاسبه دقیق میتوانیم مدت خفقان را تعیین کنیم، یك کیلوگرام وزن زنده بطور متوسط ۷۷٫۱٤ گرم خون دارد وباتوجه باینکه ۱۸ درصدخون اکسیژن است مقدار اکسیژن لازم برای یك کیلوگرام وزن زنده ۱۳٫۸۸ سانتی متر مکعب می شود. پس هوای تنفسی که وارد ریتین می شود برای هر کیلوگرام وزن زنده میبایستی ۱۳٫۸۸ سانتیمترمکعب اکسیژن داشته باشد و درصورتیکه مقدار اکسیژن ذخیره بدن رابرای هر کیلوگرام وزن زنده ٤٫۵۷ سانتی متر مکعب برآوردنمائیم پس مقدار اکسیژن موجودبرای هر کیلوگرام وزن زنده بفرض اینکه قبل از قطع تنفس حیوان نفس عمیق کشیده باشددرحدود ۱۸٫٤۵ سانتی متر مکعب خواهد بود .

ازطرف دیگر بموجب محاسباتی که نموده اند هر کیلوگرام وزن زنده در ساعت ۳۸۰ سانتیمتر مکعب اکسیژن لازم دارد کـه درهر دقیقه ٦٫۳۳ سانتی متر مکعب می شود .

پس مقدار اکسیژن ذخیره وموجود دربدن درهنگام قطع تنفس دو و نیم تا سه دقیقه بدن را کفایت خواهد کرد و از آن پس خفقان شروع می شود .

برای اسبی که چهارصد کیلوگرام وزن دارد مقدارخون بدنش تقریباً ۳۰۸۵۷

گرام ومقدار اکثیژن خونش ٤٥٥٥ سانتیمترمکعب ،پس‌درهرتنفس باید درحدود ٤٥٥٥ سانتی‌متر مکعب اکثیژن وارد ریتین شود که بامقدار اکثیژن ذخیره بدن که تقریبا ۱۸۲۸ سانتی‌متر مکعب میباشد جمعاً ۷۳۸۲ سانتیمتر مکعب خواهدشد، مقـدار اکثیژن لازم دردقیقه ۲۵۳۳ سانتی مترمکعب میباشد. پس مقدار اکثیژن موجود در بدن درهنگام قطع تنفس برای دوو نیم تاسه دقیقه کافی خواهد بود واز آن‌بعد مرك‌حتمی است. باید متوجه بودنرسیدن اکثیژن ببدن باازدیاداسید کربنیك حاصله ازاحتراق بافتها توأم‌شده وچون این گاز محرك پیاز مغزتیره است‌تشنجاتی ایجاد خواهد کرد .درهرحال وبهر علتی که باشد جراحات وآثار حاصله ازخفقان تقریباً شبیه است. خون خفقانی مـایع وسیاه رنك‌است، ریتین هجوم‌الدمی و گاهی باندازه سرسنجاق خونریزی در پارانشیم آن مشاهده می‌شود. درداخل قصبةالریه‌و انشعاباتش کم‌و بیش کف‌مشاهده‌میگردد.ممکن‌است‌پاره شدگی‌وEmphysème دربعضی ازحبابچه های ریوی دیده شود که درنتیجه فشار زیـاد برای تنفس کردن ایجادشده‌اند. درزیر پرده‌های جنب وپرده‌های اطراف قلب‌لکه های خون‌مردگی ممکن‌است دیده‌شود. قلب‌راست پراز خون بوده وقلب چپ خالی‌است. مغزدوچار کم‌خونی و گاهی برعکس پراز خون است .

بطورکلی خفقان مراحلی دارد که میتوان آنرا بچهار قسمت تقسیم کرد:

درمرحله اول حرکات تنفس کند و برعکس حرکات قلب سریع می‌شوداین مرحله معمولا یك دقیقه بطول میانجامد .

درمرحله دوم‌حرکات‌قلب‌سریع‌تر و بعلت تحریکات‌مغز تشنجاتی درماهیچه‌-های‌بدن ظاهرمی‌شود. این‌مرحله نیزیك‌دقیقه بطول‌انجامیده ودرآخرآن‌واکنش-های عصبی ازبین میرود .

درمرحله سوم حرکات تنفسی سطحی وحرکات قلب نیز رو بکندی میرود این مرحله درحدود نیم دقیقه بطول میانجامد .

درمرحله چهارم عصب پنوموگاستریك فلج‌شده وبرای مرتبه دیگر ضربان قلب سریع‌می‌شود وفشار خون‌بالا میرودودر این‌مرحله است که خون‌ریزی‌بداخل پرده اطراف قلب وریتین شروع می‌شود و اگر احیانـاً ازخفقان نجات داده شود

ذات الریه و یا ورم پرده اطراف قلب متعاقب آن ظاهر می شود که چند روزی بطول می انجامد .

از نظر کلینیکی خفقانها را بسه دسته تقسیم میکنند :

۱ ـ خفقانهای حاصله از کمبود اکثیژن

این خفقانها بسه ترتیب ظاهر میگردند :

اولا ـ وارد شدن مایعی بعوض هوا درریتین (غرق شدن) .

ثانیاً ـ وجود گازهای دیگری بعوض اکثیژن در هوا (اکسید دو کربن ـ ازت و هیدرژن ـ کربورهای هیدرژن ـ اسید کربنیك ـ بخارچاه وهوای فاسد).

ثالثا ـ کم شدن فشار هوا (بالارفتن از کوه ـ صعود باهواپیما) .

۲ ـ خفقانهای مکانیکی

عبارت از خفقانهائیست که در نتیجه اشکال حرکات تنفسی ویا کم واردشدن هوا درریتین حاسل میگردند. این نوع خفقانها بردو دسته تقسیم میگردند :

اولا ـ خفقانهائی کـه مصنوعا ایجاد میگردند ازقبیل دار آویختن ، طناب انداختن ، مجاری تنفس را بستن ، فشار وارد آوردن برسینه .

ثانیا ـ خفقانهائیکه خودبخود ایجاد می شوند ممکن است درنتیجه فشاروارده برمجاری تنفسی بواسطه دملهای قفسه سینه ـ سرطانهای قفسه سینه ـ آنوریسم سرخ رك آورتا ویادرنتیجه بسته شدن مجاری تنفسی بواسطه اجسام خارجی، سرطانهای قصبة الریه ، پیدایش پرده های کاذب در حنجره ، تنك شدن مجاری تنفس بعد از التیام زخم ، تورم قصبة الریه، انقباض حنجره ، دملهای اطراف قصبة الریه، انقباض ویافلج شدن ماهیچه های تنفسی حاصل گردند .

۳ ـ خفقانهائی که درنتیجه توقف ویافساد خون درریتین ایجاد می شوند

اولا توقف خون درریتین درنتیجه خرابی قلب، ورم حاد ریتین (ذات الریه) ویا بعلت وارد آمدن فشار برریتین درنتیجه ذات الجنب وتورم پرده هـای اطراف قلب وپنوموتوراکس حاصل می شود .

ثانیا ـ فساد خون بدوشکل ظاهر می شود :

الف ـ کم شدن هموگلبین خون یا بعبارت دیگر کم شدن تعداد گلولچه های

قرمز خون که در نتیجه کم خونی فوق العاده ، خونروی زیاد و سموم مختلف حاصل میگردد .

ب ــ تخریب هموگلبین ویا گلولچه های قرمز در نتیجه همولیز ویا فساد واز کار افتادن موقت بواسطه اکسید دو کربن. تعدادی از بیماریهای مشروحه بالا در دروس مربوطه بیان شده است لذا از تکرار آنها خودداری نموده و به بحث در اطراف موارد خفقانیکه از نظر قانون موردتوجه میباشد میپردازیم. علاوه برخواص عمومیکه قبلا یادآور شدیم نسبت بسببهای مولده خفقان خصوصیاتی وجود دارد که ذیلا از نظر می گذرانیم :

۱ ــ خفقان حاصله از مواد شیمیائی

الف ــ خفقان بواسطه اکسیددو کربن

در نقاطی که از گاز روشنائی دراصطبلها استفاده میکنند اینقسم مسمومیت زیاد دیده شده است وهمچنین در منازلیکه ازاین گاز استفاده میکنند و مخصوصاً درموقع خروج ازخانه سگهای خودرا درآشپزخانه محبوس میکنند اتفاق افتاده است که گربه ویاسك ضمن بازی شیر گازرا باز کرده ویادر نتیجه بی مبالاتی صاحب خانه شیر گاز بازمانده وسك ویا گربه ازاستنشاق اکسیددو کربن تلف شده اند.

در خودکشی هائیکه بعضی افراد اززندگی مأیوس باگاز روشنائی کرده اند اتفاق افتاده است حیوان مأنوس بخودرا نیزبا خود دراطاقیکه شیر گاز روشنائی ـ را باز کرده اند محبوس ساخته وباهم تلف شده اند .

باید متوجه بودیکی از طرق اعدام حیوانات مخصوصاً سك و گربه استفاده ازگاز روشنائی است. بااین ترتیب که گربه را درقفسه شیشه ای ویا آهنی که کاملا مسدود میشود وبدون منفذ است قرارمیدهند وبـا لوله لاستیکی گاز روشنائی را وارد قفس میکنند وبرای اینکه مرك سریعتر انجام شود درابتداء مقداری ازهوای قفسه را تخلیه میکنند برای تخلیه منفذی که دربالای طرف دیگر قفسه است بازمیگذارند وشیر گازروشنائی را بازمیکنند، گاز بسرعت خارج میشود همین که ازاین منفذ بوی گاز روشنائی استشمام شد آنرا مسدود میکنند .

برای کشتن سك بعوض قفسه ماسکی که بلوله گاز روشنائی متصل است بکار میبرند. این ماسك معمولا از کیسه برزنتی که منفذی نـدارد ساخته شده وتمام سر

سك را میتوان درآن وارد کرد ودر اطراف گردن آنرا ثابت ومحکم میکنند.

در اینحالت‌مرگ خیلی‌سریع‌خواهد بودودام به‌تشنجاتی گرفتار شده،مقداری آب ازدهانش خارج میگردد ودست و پایش شل‌شده تلف میشود. سرعت‌مرگ نه ـ تنها بعلت قطع شدن اکسیژن میباشد بلکه اکسید دو کربن جذب‌شده مرگ‌راسبب می‌شود. بموجب بررسی‌هائیکه نموده‌اند خوکچه هندی درمدت بیست تا سی ثانیه باگاز روشنائی تلف‌می‌شود درحالیکه همین حیوان‌در گازهای اینرت(بی‌خاصیت) دو تاسه دقیقه زنده می ماند .

اگر مقدار گاز موجود درهوا کم باشدخفقان تدریجی خواهد بود وعلائمی که بتدریج ظاهر میگردند عبـارتند ازسردرد، زایل شدن‌قدرت بینائی‌وشنوائی ، خواب‌آلودگی ، ازکار افتادن ماهیچه‌ها بطوریکه دام میخواهد ازآن محیط‌فرار کند ولی‌قدرت ندارد ، حرکات تنفس لحظه بلحظه کندتر و برعکس حرکات‌قلب وتنفس سریعتر میشود ودرلحظات آخردستگاه تنفسی و گردش‌خون از کار افتاده ومرگ‌درمیرسد. این‌مراحل‌رادر محیطی که مقدار اکسیددو کربن آن۴۳ر. درصد بوده‌درانسان بررسی کرده‌اند وچون مشاعرانسان‌تالحظات آخرباقی‌است وحالات خودرامیتوانندتشریح و بیان کنندبخوبی آزمایش گردیده‌استودر حیوانات‌مخصوصاً درگـربه وسك وخوکچه هندی درقفسه شیشه‌ای ازروی حرکات وعلائمیکه دام ظاهر نموده است ثبت گردیده است .

مرگ حاصله ازاکسید دو کربن خفیف تدریجی و بدون درد خواهـد بود و روی همین اصل‌است که‌این‌قسم‌اعدام‌حیوانات‌را که‌وجودشان‌مضر بحال‌جامعه‌میباشد مورد پسند قرار گرفته است.

اگر ازمحیط اکسید دو کربن دامی‌را که درحال خفقان است خارج سازند تنفس اندك اندك منظم‌می‌شود ولی ضربان قلب و نبض مدتی سریع میماند وحالت سرگیجه وسستی ماهیچه‌ها مدتی برجا میماند،تشنجات ماهیچه‌ها هم‌ممکن است‌یك تا چند ساعت بعلت تحریکاتی که اکسید دو کربن درمراکز عصبی نموده است‌باقی بماند، گاهی‌هم‌قند درادرار ظاهرمی‌شود که دلیل بر کم بودعمل جگرسیاه میباشد.

درنقاطی که حیوانات باانسان درزاغه هـائی زندگی میکنند مخصوصاً در-

زمستان که آتش ذغال میافر وزند خفقان از اکسید دو کربن ممکن است بشکل حاد ویا مزمن ظاهر شود، مخصوصاً درسگ‌های خانگی و گربه که عادت دارند زیر کرسی بروند مسمومیت از اکسید دو کربن ظاهر گردیده است که معمولا بشکل مزمن درمیآید. دراین حالت دام لاغر و کم اشتها و گیج بنظر میآید.

اکسید دو کربن استنشاق شده با هموگلبین خون ترکیب شده و کاربوکسی هموگلبین (Carboxy -Hemoglobine) ایجاد میکند. این ترکیب که دیر تجزیه میشود مانع از جذب اکشیژن میگردد و خفقان بعلت جذب نشدن اکشیژن و یا بعبارت دیگر مرك تدریجی و خفقان تدریجی درهوائیکه مقدار اکسیددو کربن آن کم میباشد تولید میکند وروی همین اصل درنجات یافتگان از خفقان حاصله در نتیجه اکسید دو کربن مدتی وقت لازم است تا اکسیددو کربن ازهموگلبین مجزا ودفع گردد و قدرت جذب اکشیژن بحال طبیعی برگشته وسلامتی باز گردد.

مقدار اکسیددو کربن حتی بمقدار خیلی کم خطرناك است و بنا بآزمایش‌هائی که شده‌است ۶۰ برابر اکسید دو کربن، انیدرید کربنیك لازم‌است تاحیوان را تلف کند.

از بررسی‌ها و تجار بیکه نموده‌اند چنین نتیجه گرفته‌اند که اگردرهوامقداری اکسید دو کربن باشد ولی مقدار اکشیژن هوا زیادباشد باوجود اینکه کاربوکسی هموگلبین ایجاد می‌شودمعذالك خفقان ایجاد نمی گرددو با تزریق توی رگی اکشیژن ازمرك جلوگیری کرده‌اند. پس عوارض واختلالات حاصله از خفقان منتجه از اکسید دو کربن شبیه بعوارض واختلالاتی است که از نبودن اکشیژن حاصل میگردد.

در کالبد شکافی بافتهای احشاء ماهیچه‌ها برنك گل سرخی مخصوصی درمیآیند، خون رنك قرمز مخصوصی دارد حتی در سیاهرگها این رنك وجود دارد که جزء خواص طبیعی کاربوکسی هموگلبین میباشد.

چون ممکن است حیوان قیمتی را بوسیله دیگری تلف نموده و بعداً در اطاقیکه گاز روشنائی ویادودذغال وجوددارد برای مخفی کردن این جنایت انداخته باشند لازم است بادستگاه منظارالطیف ویا ازراه تجزیه، خون را بازرسی کنند و وجود ویا مقدار اکسید دو کربن را تعیین نمایند.

برای اینکه خفقان از اکسید دو کربن حاصل شود باید دو ثلث هموگلبین خون با اکسید دو کربن ترکیب‌شده باشد وضریب مسمومیت زیاد تر از ٦٦ر. باشد درصورتیکه ضریب مسمومیت از ۳۰ر. کمتر باشد خفقان از اکسید دو کربن حاصل نشده وعلت دیگری سبب مرک شده است .

درصورتیکه خون فاقد اکسیدو کربن باشد در منظار الطیف تاریکترین قسمت نوار جذب نوردر دست چپدر درجه ٥٧٧ دیده می‌شود دراینصورت ضریب مسمومیت صفراست ودرصورتیکه تاریکترین قسمت نوار جذب نوردردست چپ‌در درجه ٥٧٠ باشدضریب مسمومیت یك‌خواهد بود ونسبت بمقدار اکسید دو کربن خون محل تاریکترین قسمت نوارجذب نور دردرجات مختلف قرار خواهد گرفت که ضریب آن بترتیب زیرخواهد بود :

محل تاریکترین جذب نوار نور در دست‌چپ	ضریب مسمومیت
٥٧٠	ـر ١
٥٧١	٧٨ر.
٥٧٢	٦٦ر.
٥٧٣	٥٣ر.
٥٧٤	٤٣ر.
٥٧٥	٣٢ر.
٥٧٦	١٨ر.
٥٧٧	ـ ر.

قبل از آنکه باین موضوع خاتمه داده‌شود لازم‌است ترکیبات گازروشنائی را درج نمائیم :

اکسیدو کربن	٦ر٦ درصد
اسید کربنیک	٦ر٣ «
هیدروژن	٦ر٤٥ «
فارمن	٩ر٣٤ «
اتیلن	١ر٤ «

بوتیلن	۳٫۲درصد
آستیلن - پرپیلن - آزت وغیره	۲٫۹ »

با وجو اینکه مقدار اکسید دو کربن فقط ۶٫۶ درصد است معذالك ضریب مسمومیت۶۶٫. خواهد بود یا بعبارت دیگر درنتیجه ترکیب اکسید دو کربن با هموگلبین کاربوکسی هموگلبین ایجاد شده و بعلت فقدان اکسیژن خفقان ایجاد گردیده است.

چون علاوه برا کسیددو کربن کاربورهای هیدروژن(اتیلن، بوتیلن، استیلن، پرپیلن) نیز اثر کرده‌اند لذا هجوم‌الدم مغز بشدت ظاهرشده وسیاهرگهای مربوط بفقرات پراز خون میباشند.قصبة‌الریه وانشعاباتش از کف سفیدرنك غلیظ‌چسبنده‌ای که رشته‌های خونی درآن وجود دارد مملو گردیده‌است. بافت‌ریوی قرمز روشن ودرتجزیه‌شیمیائی خون‌وجود اکسیددو کربن‌و کاربورهای‌هیدروژن‌محرز میگردد.

ب ـ خفقان حاصله از اسید کاربنیك

راجع باسید کاربنیك عده‌ای از بررسی کنندگان این گاز را سمی ودسته‌ای غیرسمی تشخیص داده‌اند چنانکه اگر در هوای عادی که ۲۳ درصد اسید کاربنیك بآن علاوه شده‌است حیوانی راقرار دهند نخواهد مرد .درتجارب‌دیگری که شده‌است برمقدار اسید کاربنیك هوا افزوده‌اند وتوجه کرده‌اند اگر ۲۴ درصد اسید ـ کاربنیك وجود داشته باشدطیور تلف می‌شوند واگر مقدار اسید کاربنیك به ۴۰ درصد برسد سك‌هم تلف‌می‌شود.روی این‌اصل گاز اسیدکاربنیك راگاز سمی می‌دانند. چنانکه‌میدانیم مقدار کم اسید کاربنیك محرك‌پیاز مغزتیره بوده ومخصوصاً در تنظیم حرکات تنفسی و گردش خون مؤثراست ودرصورتیکه مقدار آن‌درهوا کم باشد بسبب‌اینکه تحریکات عصبی لازم انجام‌نخواهد شد ناراحتی ایجادخواهد کرد ، باین جهت ازدیاد ضربان قلب واشکال تنفس که درهنگام صعود بقله کوه ویا درهواپیما ایجاد می‌شود نه تنها بسبب کم بود اکسیژن است بلکه کم‌بود گاز اسیدکاربنیك نیزدر پیدایش این‌حالت اثردارد.

گازاسیدکاربنیك سنگین‌تر ازهوا ووزن مخصوص‌آن۱٫۵۲۴میباشد بهمین سبب‌دراطاق ویا درغارها که‌این گاز وجود دارد سك و گربه زودتر تلف می‌شوند

درصورتیکه انسان کمتر ناراحت میشود، درچاههائی که اسید کاربنیك وجود دارد اگر حیوانی بچاه افتد بعلت اینکه این گاز درقسمت پائین چاه جمع شده است در مدت یك تا دو دقیقه مرگ درمیرسد.

در کالبد شکافی که بلافاصله بعداز مرگ انجام شودسیاهرنك بودن خون در سیاهرگها وسرخ رگها توجه را جلب میکند.

درصورتیکه مدتی بطول انجامد چون درخون سرخ رگها هم مقداری گاز اسیدکاربنیك درنتیجه تخمیر وتجزیه خون ایجاد می‌شود تشخیص اینکه خفقان از گاز اسیدکاربنیك بوده است تاحدی مشکل می‌شود.

ج - هیدروژن سولفوره و گازهای دیگر چاهها

مقدار گازههای موجود درچاههائی که‌هوا کش ندارندو اغلب خفقانرا تولید میکنند ذیلا یادآور میشویم:

هیدروژن‌سولفوره	۰٫۰۳
بخار آمونیاك	۳٫۲۰
اسیدکاربنیك	۹٫۶۰
اکشیژن	۳٫۸۰
فرمن	۲۸٫۶۰
هیدرژن	۹٫۳۰
ازت	٤٥٫۳۰
گازهای دیگر	۰٫۱۷

بموجب بررسی هائیکه نموده‌اندعلاوه بر اسیدکاربنیك گاز هیدروژن‌سولفوره و بخار آمونیاك نیزدر ایجاد خفقان اثردارند. انسان قادر است درهوائیکه مقدار یك‌تاسه درصدهیدروژن سولفوره دارد مقاومت‌نموده وخفه نشوددر حالیکه۰٫۰۷ درصد برای کشتن‌طیور، ۰٫۱۲ درصد برای کشتن سك و۰٫٤ درصد برای کشتن سك کافی خواهد بود. علت اینکه مقدار گاز هیدروژن‌سولفوره چاهها کم است برای اینست که این گاز درمجاورت بخار آمونیاك تولید سولفیدرات دآمونیاك میکند. درفاضل آبها ومجاری زیر زمین که‌موادترشی نیزوارد می‌شوند مقدار هیدروژن-

سولفوره زیاد می‌شود وممکن است به۸-۱۲ درصد برسد. باید متوجه بود کم‌بود اکثیژن‌درپیدایش‌خفقان‌مخصوصاًمؤثراست وجستجوی سولفوهموگلبین که سبز-رنك‌است دلیل برخفقان بواسطه هیدرژن سولفوره خواهد بود .

خون دامهائیکه درچاهها خفه‌شده باشند سبزرنك مایل بسیاهی است که در مجاورت‌هوا تغییررنك‌می‌دهد. بوسیله‌منظارالطیف‌میتوان‌بوجود سولفوهموگلبین پی برد .

سولفوهموگلبین دونوار مخصوص ایجادمیکند یکی‌در ناحیه قرمز که‌ناحیه تیره آن در درجه ٦٢٤ قـرار دارد ودیگری درطرف دست‌راست نوار مخصوص هموگلبین قرار گرفته است. باید درنظر گرفت تامقدار هیدروژن سولفوره به یك پنجهزارم‌هموگلبین نرسد نوارهای‌سولفو هموگلبین ایجاد نمیگرددروی این‌اصل امتحان بامنظارالطیف ازدونظر همیشه نتیجه‌مثبت نمیدهد: اولا بعلت‌اینکه درمجاورت هوا هیدروژن سولفوره متصاعد میگردد. ثانیاً بجهت‌اینکه‌خفقان‌قبل ازاینکه مقدار هیدروژن سولفوره به‌یك درپنجهزار برسدحاصل میگردد .

ازمس ونقره که زود باهیدروژن‌سولفوره ترکیب شده وسولفوردوکویور و سولفوردار ژان تولید میکنند نیزمیتوان درکالبد شکافی استمدادجست‌وبسرعت متوجه گردید آیا هیدروژن سولفوره در ایجاد خفقان اثر داشته است .

۲— خفقان حاصله از موانع تنفس

ازقبیل بسته‌شدن‌منخرین، ورود جسم خارجی درمجرای تنفسی ، فشار وارد آمدن بسینه‌وشکم، گچ گرفتن. دراین قبیل مرك هجوم‌الدم ریه ـ لکه‌های کوچك خون مردگی درزیر پرده‌های جنب وپرده های اطراف قلب دیده می شود، یلپیك وکف خون‌آلوده ازمشخصات آنست .

۳— خفه کردن

سرمتورم. زبان‌بزرك. بافتهای پوششی سیاه آبی‌رنك ودر ناحیه‌ای که‌فشار وارد آمده است شیاری دیده می‌شود که موهایش ریخته ویا پوست برآمده است.

منظره ریه متغیراست(گل‌سرخی ، پریده‌رنك، پررنك ، هجوم‌الدمی‌و بزرك گاهی هم کوچك است) .

٤ ـ خفقان حاصله از بدار آویختن

در اطراف گردن اثر طناب و یا شیئی که مصرف شده وجود دارد. هر قدر طناب کلفت تر باشد اثرش کمتر و هر چه نازکتر باشد شیار عمیق‌تر است.

اگر مدتی لاشه‌را پائین‌آورده باشند اثرطناب برطرف میگردد. پوست‌شیار نازك ودر قسمت بالائی آن‌ناحیه بنفشی‌در نتیجه‌ترا کم خون‌حاصل می‌شود.ماهیچه‌های گردن ممکن است پاره شده واستخوان هیوئید شکسته باشد. درداخل‌قصبة‌الریه وانشعاباتش مقدار کمی کف که حبابهایش بزرك است دیده می‌شود. درداخل ریه مقدار کم یازیادی خون دیده می‌شود وبندرت لکه‌هـای خون مردگی درزیر پرده جنب ایجاد گردیده است وهمچنین پرده هـای اطراف مغز وخود مغز بندرت هجوم‌الدمی گردیده‌اند.

٥ – خفقان حاصله از غرق شدن

بجای هوا مایع وارد در ریتین گردیده است. بموجب بررسیهای Loye و Brouardel پنج مرحله قبل ازمرك سك غرق شده می‌پیماید که عبارتند از:

مرحله اول - درموقع فرورفتن‌درآب یك یادو شهیق صورت میگیرد. دام متحیر وتا حدی دست وپا می‌زند این‌مرحله ٥-٦ ثانیه بطول میانجامد.

مرحله دوم - حیوان بشدت دست وپا می‌زند وسعی میکند خـود را آزاد کند. دهان را بسته وتنفس متوقف می‌شود، مدت این‌مرحله متفاوت وتقریبا یک دقیقه می باشد.

مرحله سوم - تنفس که متوقف‌شده بودشروع‌می‌شودو حرکات شهیق‌عمیقی صورت میگیرد و کفهای سفید رنگی بسطح آب می‌آید و در همین موقع حرکات عمومی متوقف میگردد وحیوان دست وپانمیزند. سك بپهلو خوابیده دهان‌وچشم باز است وحرکات بلع شروع می‌شود این مرحله تقریباً یك دقیقه بطول‌میانجامد.

مرحله‌چهارم - حرکات تنفسی برای مرتبه دیگر متوقف میگردند. قفسه سینه بی‌حرکت، درهمین لحظه حساسیت از بین‌رفته وقرنیه هم حتی حساسیت خود را از دست داده است، مردمك‌چشم بشدت باز شده و تقریباً یک دقیقه این مرحله بطول می انجامد.

مرحله پنجم - سه یا چهار حرکت تنفسی دیگر آخرین لحظات زندگی را مجسم می‌سازد. این حرکات تقریباً نیم دقیقه بطول می‌انجامد. و در همین موقع انقباضاتی درلبها و فکین ایجاد می شود .

☆☆☆

مقدار آبی را که وارد ریتین سگی که پنج کیلو گرام وزن داشته شده است بااسباب مخصوصی اندازه گرفته و چنین نتیجه گرفته‌اند که درمرحله اول ۲۵ سانتی متر مکعب درمرحله سوم ۳۵۰ سانتیمتر مکعب و درمرحله پنجم ۲۵ سانتی متر مکعب بوده است که جمعاً ٤۰۰ سانتی متر مکعب میشود .

مجاور شدن آب بابافت پوششی قصبه‌الریه وانشعاباتش سبب می‌شود که مقدار زیادی موکوس مترشح گردد که باهوا و آب مخلوط شده ودر نتیجه حرکات شدید تنفسی بکلی مجرای تنفسی را مسدود می‌سازد و این وضعیت نشانمیدهد که چرا حیوانی که درمرحله سوم از آب بیرون کشیده می‌شود بندرت زنده میماند. آبی که در ریتین وارد گردیده است وارد خون شده و خون را رقیق می کند .

درصورتی که حیوانی غرق شده باشد دراطراف بینی ودهانش کف مخلوط باخزه های ته‌آب و موادمعدنی‌در صورتی که چندی در آب مانده باشد مشاهده می شود . لاشه سرد و پوست خیس شده است .

در کالبد شکافی

برحجم ریتین افزوده شده واثر انگشت برروی آن می‌ماند و جای دنده‌ها درروی آن مشخص‌است. درپارانشیم ریه پلاکهای وسیع پلپیکی نظررا جلب‌می-کند. حفره‌های بینی حنجره وقصبة‌الریه پراز کف بوده واگر لاشه مدتی‌مانده و فاسد شده باشد ریتین بحال اولیه برگشته ودر داخل پرده‌های جنب ممکن است مایع قرمز رنگی جمع شده باشد .

لکه‌های‌خون‌مردگی درزیرپرده های‌جنب‌بندرت وجوددارد. درمعده‌مقدار کم یازیادی آب‌جمع‌شده است،رنگ خون‌روشن ورقیق‌است،دربازرسی لاشه‌غریق باید متوجه‌شدآیا مرگ‌درنتیجه غرق کردن‌حاصل گردیده ویامرده‌راغرق کرده‌اند؟

آنچه راجع به‌نشانی‌های مرگ حاصله ازغرق شدن بود دربالا ذکر گردید بایدمتوجه‌بود بخصوص وجود کف درمجرای تنفسی بهترین‌معرف میباشد وبعلاوه

لازم است در داخل حبابچه‌های ریوی حیوانات ریز موجوده در آب (Plankton) را یافت (باکتری، ژرمهای مختلف. قارچهـا. آلگهای یك یاخته‌ای، دیاتمه‌ها، ذرات کوچك مختلف وغیره) بـاوجود اینکه این علائم مشخص است معذالك برای تشخیص مرك حاصله ازغرق شدن باید گلولچه‌های خون را شمرده و پلانکتن ها را درزیر میکرسکپ مشاهده نمود (در داخل حبابچه‌هـای غریق ممکن است ذرات معدنی بی‌شکل ویامتبلور و همچنین ذرات ذغال و quartzite و Calcite وغیره را مشاهده کرد).

تعیین درجه انجماد خون یکی‌از وسائلی است که بموجب آن میتوان فهمید آیا حیوان مرده‌را درآب انداخته‌اند ویا حیوان غرق‌شده‌است؛ باید درنظر گرفت نسبت باینکه حیوان درآب‌شور ویاشیرین غرق‌شده باشد درجه انجماد خون‌تفاوت میکند. زیرا درآب شیرین ازغلظت خون کم شده‌زودتر منجمد می‌شود درحالیکه درآب شور بعلت ازدیاد غلظت خون درجه انجماد بالامیرود. مخصوصاً بـا مقایسه درجه انجماد خون موجود درقلب چپ وقلب راست بخوبی میتوان این‌موضوع را تشخیص داد. آبیکه وارد بدن می‌شود چون ابتـدا بقلب چپ وارد شده و پس از گردش‌در بدن بقلب راست میرسدلذادرجه انجماد خون موجود دراین دوقلب‌نسبت باینکه آب‌شیرین ویا شوربوده است متفاوت خواهد بود.

درسال ۱۹۰۱ کارارا آزمایشهائی درسك نموده وچنین نتیجه گرفته است:

درجه انجماد خون‌سك قبل‌از غرق شدن ۶۰ر. میباشد درصورتی که درآب شیرین غرق‌شود درجه‌انجماد خون‌قلب چپش۲۹ر. ودرجه‌انجماد خون قلب‌راستش ۴۲ر. خواهدبود ودرصورتی که درآب شورغرق شده باشددرجه انجماد خون‌قلب چپش۲۳ر۱ ودرجه انجماد خون‌قلب راستش ۱۰ر۱ خواهد بود.

درصورتی که‌حیوانی‌مرده باشدو بعداً جسدش‌را درآب‌بیاندازند درجه‌انجماد خون قبل وبعدازمرك ودر دوقلب‌شبیه بیکدیگر بوده وتغییر فاحشی‌نخواهدداشت.

کارارا باسوزن زدن بمغزتیره سگی را کشته ولاشه‌اش را۲۴ ساعت درآب انداخته است وتوجه نموده بعداز ۲۴ ساعت درجـه انجماد خون قلب‌چپ ۶۷ر. و درجه انجماد خون قلب راست ۷۰ر. بوده است که بادرجه انجماد خون قبل‌ازمرك ۶۰ر. زیادتفاوت‌ندارد ومخصوصاً چون درجه انجماد خون‌قلب چپ وراست‌مشابه‌

است مشخص می‌شود سك‌را بعداز کشتن درآب انداخته‌اند .

باید درنظر داشت درصورتی که‌مدت زیادی لاشه درآب مانده باشد خون قلب ورگها خارج‌شده وهمچنین عفونت شروع میگردد و امتحان‌درجه‌انجمادخون نتیجه صحیح نخواهد داد .

شکی نیست درجه حرارت آب درتغییراتی که حاصل می‌شود مؤثراست و بموجب بررسی‌هائی که نموده‌اند تغییرات حاصله‌دریك‌روز تابستانی برابرتغییراتی- است که در مدت هفت روز در زمستان تولید می‌شود .

مسمومیتها

بموجب قوانین مسمومیت عبارت است ازقصد جان نمودن غیر با ماده‌شیمیائی ازهر راه که وارد بدن گردد .

راجع بمسموم‌ساختن حیوانات هیچگونه‌مقرراتی دردامپزشکی کشور ایران وجود ندارد وهمانطور که درابتدای این مبحث بیان نمودیم یکی ازوسائل جنایت وارد ساختن سموم گوناگون ازراههای مختلف ببدن حیوانات می‌باشد .

این‌سموم‌ممکن‌است بطورعمدویاسهوأویا اتفاقی باغذا ببدن‌حیوان‌واردشود.

اولا- مسمومیتهای‌عمدی :

ممکن است بمیل ورضا و رغبت باشد ، بدن ترتیب که حیوان بیمار و برای اطرافیان زنده بودنش خطرناك وبااجازه صاحب دام ویا بموجب قانون بدستورو بدست دامپزشك انجام میگردد. این مسمومیت عمدی ازنظر اجتماع لازم وواجب بوده وبرای صاحب‌دام ودامپزشك‌مسئولیتی ایجاد نخواهد کرد. مسمومیتهای‌عمدی دیگریکه ازروی حسادت ویا برای جلب نفع انجام می‌شود جنایت است .

ثانیاً- مسمومیتهای‌اشتباهی :

ممکن است بعلل مختلف پیش‌آید که اهم آن عبارتست از :

۱- مسمومیت‌هائی که‌ازاشتباه‌دامپزشك‌درتجویزمقدارداروی‌سمی‌ایجادمیگردد.

۲- مسمومیت‌هائی که ازاشتباه داروساز درتهیه نسخه تولید می‌شود.

۳- مسمومیت‌هائی که درنتیجه اشتباه صاحب‌دام ویا مهتر ایجادشده است. این قسم مسمومیت باین ترتیب اتفاق میافتد که صاحب دام ویا مهتر داروی تجویزشده برای مصرف خارجیرا مثلا بحیوان بخوراند ویا ازمقداریکه دامپزشك در نسخه

تعیین کرده است زیادتر مصرف کند و یا درطرز استعمال دقت کافی بعمل نیاید ویا بعلت اینکه دستورات کافی نبوده است مثلا درموقع استعمال روغنهای سمی درروی جلد دهن دام بسته نشود ودام بالیسیدن دارو مسموم شود .

ثالثاً ـ مسمومیتهای اتفاقی :

در نتیجه تماس شغلی حیوان ویا بواسطه خوردن غذا ویا علوفه سمی ایجاد میگردد. این قسم مسمومیتها معمولا درحیواناتی که درمجاورت کارخانه های سم‌سازی زندگی میکنند ویا برای کشش در این قبیل کارخانه ها بمصرف میرسند مشاهده می‌شود.از نظر مسمومیتهای غذائی بایدمتوجه بود که‌اغلب حیوانات‌باغریزه خاصی که دارند از خوردن غذاهای سمی خـودداری می‌نمایند چنانکه گوسفند در چرا گاه ازخوردن گیاههای سمی خود داری میکند باوجود این‌ممکنست این قسم مسمومیتهای غذائی درحیواناتی که دراصطبل نگاهداری می‌شوند ویـا در سگ دیده شود .

مقررات

برای هریك ازاقسام‌مسمومیتها لازم است قوانین ومقرراتی درایران ازنظر دامپزشکی وضع گردد . مخصوصاً درمورد قتل‌عمدی حیوانات نسبت بدرجه‌اهمیت حیوانات وارزشی که دارند مجازاتها وپرداخت مبلغی بعنوان جریمه بصاحب دام و یا بصندوق دولت مقرر گردد .

درمورد مسمومیتهای‌اشتباهی برای اینکه مسئولیتی متوجه دامپزشك‌نباشد لازم است درنوشتن نسخه مقرراتی رعایت گردد. این مقررات درمورد دامپزشکان بعضی کشورها بشکل قانون ویا تصویب‌نامه هیئت وزراء ویا آئین‌نامه‌وضع‌شده‌و رعایت‌میگردند ومااز نظراهمیت بذکرنکاتی که‌باید رعایت گردد مبادرت‌می‌نمائیم:

اولا ـ نکاتی که‌باید دامپزشك درنوشتن نسخه رعایت کند عبارتنداز:

۱ ـ نوع حیوانیکه نسخه برای آن‌نوشته شده‌است باید درنسخه قید گردد.

۲ ـ شکل دارو (شربت ، جوشانده ، گرد ، حب ، پماد و غیره) .

۳ ـ بارعایت مقرراتی که‌درمورد مواد مخدروسمی وخطرناك درپائین‌ذکر خواهیم کرد لازم است اسامی موادیکه تجویز میگردند نوشته شوند .

٤ ـ مقدار هریك ازداروها را باید دربرابر آن‌نگاشت .

۵ـ غیرازداروهای کدکس که‌دستور ترکیب کردن آنها لازم‌نیست درمورد نسخه‌های دیگر بایدطرز ساختن آنرا نگاشت تاداروساز راهنمائی شود .

۶ ـ طرز استعمال دارو باید بطور کامل نوشته شود و با عبارات کوتاه و مبهم شك وشبهه درصاحب دام‌ایجاد نکنند .

۷ ـ امضای‌دامپزشك، تاریخ دادن‌نسخه (معمولا نسخه‌باید درروی کاغذچاپی باصطلاح سر نسخه‌دار) نوشته شود. ۸ـ نام‌صاحب‌دام مخصوصاً باید در نسخه‌قیدشود.

هریك‌ازداروهائی که اجزاء نسخه‌ایرا تشکیل میدهند درروی یك‌خط‌نوشته شده ودر برابر آن مقدار آن‌ذکر خواهد‌شد. برای‌اسامی داروها باید اسامی‌علمی‌ـ را باحروف واضح نوشت، از نوشتن علامات اختصاری لازم است خودداری کرد. اگرماده‌سمی ویامخدر بیش ازحد تجویز می‌شود بطوریکه ممکنست مورد تعجب دارو ساز گردد دامپزشك باید دربرابر آن درپرانتز تصریح کند (این‌مقدار تجویز شد) . مخصوصاً باید توجه داشت اسامی داروهای مهم را درابتدای نسخه نوشت و داروهای غیرمهم وموادیکه علاوه‌می‌شود تادارو بشکل قابل‌مصرف درآیددرزیر آن نوشته می‌شود. سایر مقررات مربوط بنوشتن نسخه دردرس داروسازی‌یادآور شده است،آنچه ازنظر قانون‌مورد توجه میباشداین است که‌مقدار داروهای‌تجویز شده درصورتیکه سمی باشند باید باتمام حروف نوشته شود در این موردداروهاـ را بسه دسته تقسیم کرده‌اند ودر سه تابلوی A وB وC آنهارا جمع آورده‌اند .

موادسمی که درتابلوی A قیدشده‌اند‌بدون اجازه‌دامپزشك وپزشك‌فروخته نخواهند شد. این‌نسخه‌ها را داروساز حق‌ندارد تجدید کند واین قبیل نسخه‌ها را در دفتر ثبت میکنند .

درمورد مواد مخدر وسمی تابلوی B باید طول‌مدت تجویز رعایت شود و داروساز باید نسخه‌را ثبت وهمچنین‌حق تجدیدآنرا ندارد،بموجب مقررات‌پزشکی ایران داروسازان‌نسخه‌هائیرا که‌دارای موادمخدروسمی‌هستند نگاهداشته‌رونوشت آنرا بصاحب نسخه میدهند .

داروهای جدولC را دربعضی کشورها بدون دستور پزشك میدهند و در کشورهای دیگر مقرراتی وجود دارد که ازدادن آنها خودداری می‌شود و فقط بداروساز حق‌داده میشود نسخه‌را تجدید کند .

برای اینکه این‌تابلوها دردسترس باشند ذیلا بذکر آنها میپردازیم :

تابلو (A)
(داروهای سمی)

آرسنیك (فلز)، تری یدوردآرسنیك ـ حمام آرسنیك ، اسیدآرسنیو ، اسید ـ آرسنیك ، آرسنیاتها و آرسنیتها .
سولفوردارسنیك، لیکوردوفولر.
اسیدسیانیدریك.
آکونیت (برك ، ریشه، عصاره، تنتور)
آکونیتین واملاحش .
آدرنالین .
آپومرفین واملاحش .
آلکالئید های تریاك واملاح ومشتقات آن غیر از ترکیباتیکه درتابلوB ذکر شده است ازقبیل : «کدئین، نارسئین، نارکتین وکتارنین، پاپاورین، تبائین، کلریدرات دومرفین (دیونین)وغیره.
آرکلین و املاحش.
اسکوپولامین واملاحش .
استراموآن (برك ، گرد وعصاره)
استریکنین واملاحش.
استروفانتوس (دانه . عصاره وتنتور)
آتروپین واملاحش.
امتیك .
ارگودوسگل، ارگوتینین ، ارگوتین (عصاره ارگودوسگل) عصاره ـ آبکی ارگودوسگل .
ازرین واملاحش .
اوآبائین .
اکسید دومرکور، نیترات دومرکور ، بنزوآت دومرکور، بیکلروردومرکور،
بی یدوردومرکور
اکسید اتیلن .
بلادن (برگها، ریشه، گرد وعصاره)
برموفورم ، برموردوتیل.
بروسین واملاحش.
باقلای کالابار و باقلای سنت اینیاس .
پیکروتکسین .
پیلوکارپین واملاحش .
تالیوم واملاحش .
توپیکهای روغن کرتن، روغن کروتن.
تری نیترو گلیسرین ، نیترو گلیسرین.
خشخاش (میوه خشك)
دیژیتال (برك، گرد وعصاره) دیژیتالین
دوبوآزین واملاحش .
رو (برك ، گرد واسانس)
ژوسکیام (برك ، گرد و عصاره)
ژونیپروس فنیکا (برك، گرد وعصاره)
سیانور (فلز)
سابین (برك ، گرد واسانس)
سوبلیمه کرزیف (بسته ها)
شوکران (سیگو)(میوه. گرد وعصاره)
فسفر ، روغن فسفردار ، خمیرفسفردار، فسفوردوکلسیم ، فسفوردوزنك.
کانتارید (گرد وتنتور) ، کانتاریدین ـ واملاحش .
کلرفرم.
کلرپیکرین .
کلشیك (دانه و عصاره) کلشیسین ـ و املاحش .

کنین و املاحش .
کورار و کورارین .
کك دولوان.
گوت آمردو بوم .
نیکوتین واملاحش.
نوآومیك (گرد ، عصاره وتنور)
هماتر پین واملاحش .
هوسپاتین واملاحش.

هیدراستین،هیدراستینین واملاحش .
ووراترین واملاحش .
یوهمبین (کلرهیدرات)
ترکیباتیکه رادیوآکتیوهستند ازدسته اورانیم ، رادیوم ، آکتینیوم ، توریم واملاحش بغیر ازآبهای معدنی وگل-هائیکه خاصیت رادیوآکتیودارند.

تابلوی (B)

(داروهای مخدر وسمی)

۱-تریاك (حب ، گرد وعصاره)
مرفین و املاحش ، دی آستیل مرفین (هروئین) واملاحش ، بنزوئیل مرفین و املاحش ، دی هیدراکسی کدئینین-(اوکدال) واملاحش، هیدرو کدئینین (دیکدید) واملاحش .
برك کوکا.
کوکائین خالص واملاحش.
اکگوئین .
حشیش وترکیباتیکه ازآن تهیه میکنند وعصاره وتنتور آن.
۲- تمام نسخه ها و فرمولهائیکه یکی ازمواد زیر در آن وجود دارد :
دی آستیل مرفین مقدارش هرچه باشد.

کوکائین درصورتیکه مقدار آن از یك درهزار تجاوز کند (پماد آتروپین و-کوکائین ومخلوط محلول سولفیدرات داتروپین و کلرهیدرات کوکائین که دردامپزشکی برای درمان چشم مصرف میشوند و در کدکس است درجزو این دسته محسوب میشوند)
مرفین، بنزوئیل مرفین، هیدرو کدئینین، اگر از دو درهزار تجاوز کنند، دراین سری لـودانم دوسیدنهام و لـودانم دوروسو، گوت نوآرآنگلز- و تنتور تریاك را باید بحساب آورد
۳- دولوزان (کلرهیدرات دواستر - اتیلیك دواسید ۱-میتل ٤-فنیل پیریدیك) پیریدوزال .

تابلوی (C)

(دارو های خطرناك)

استات دو پملب ، اکسید دوپلمب ، سواستات دوپلمب، کربنات بازیك دوپلمب گرداکسالات دوپلمب ذوب شده، یدور-
دوپلمب، نیترات دوپلمب، استات دوپلمب
اسید استیك کرستالیزابل .
اسید کلرهیدریك .

اسید کرمیك، کرمات اسید(یا بیکرمات)-
دو پتاس.
اسید نیتریك ، نیتریت متالیك (از تیت-
متالیك)
اسید اکسالیك ، اکسالات آلکالن.
اسید پیکریك .
اسید سولفوریك ، اسید سولفوریك -
آلکلیزه (آب رابل)
آدونیس ورنالیس.
آلکلاتوردآکنیت.
آمیدوفنل .
آمونیاك .
آمیدورزرسین.
آنیلین (ترکیبات آنیلین برای تهیه
تنتور)
آب مس‌دار.
آب مقطر محتوی خرزهره (لوریه ،
سریز)
اسانس کنوپودیم .
اسانس خردل .
ارتوتولئیدین .
اکسانات والکلیل اکسانتات قلیائی.
استرپتومیسین.
بیهوش کننده‌های موضعی (املاح و -
ترکیبات قلیائی) که عبارتند از :
۱- آلوکائین S - (بنزوئیل ۲- اتیل
آمینو ۳- فنیل پروپانل)
۲- آلیپین- (بنزوئیل- تترامتیل دیامینو
دی‌متیل اتیل - کاربینل)
۳- آپوتزین- (سینامیل- دی اتیل آمینو-
پروپانل)

۴- بوتین یا بوتلین (پارا- آمینو -
بنزوئیل- دی بوتیل آمینو - پروپانل)
۵- دلکائین- (پسودو کاکائین راست)
۶- دولانتین- (پارا- B- اتیل- آمینو
بنزوئیل پیپریدینو - اتانل)
۷- ائوکائین A- (پنتا- متیل- بنزوئیل
اکسی پیپریدین- کاربنات دومتیل)
۸- ائوکائین B- (بنزوئیل- تری- متیل-
اکسی پیپریدین)
۹- ایزکائین- (پارا- آمینو- بنزوئیل-
دی ایزوپروپیل - آمینو - اتانل)
۱۰- لاروکائین -(۱- پارا - آمینو -
بنزوئیل- ۲- دی متیل - ۳- دی اتیل
آمینو - پرپانل)
۱۱- پرکائین - (بوتیل - اکسی -
سینشونینات دو دی اتیل- اتیلن دی آمین)
۱۲- استووائین- (بنزوئیل- دی‌متیل-
آمینو - دی‌متیل- اتیل - کاربینول)
۱۳- توتوکائین- (پارا - آمینو بنزول-
۱- دی‌اتیل آمینو ۲- متیل- ۳- بوتانل)
باریوم (املاح) بغیر از سولفات دوباریم.
برم .
پماد سوبلیمه کرزیف ، کاغذ سوبلیمه.
پماد اکسید دومرکور ، پمادمرکوریل-
بلادونه ، پمادمرکوریل بمقدار مساوی،
پرتوکلرور دومرکور (کلمل)- پرتو-
یدور دومرکور ، جیوه.
پلتیرین و املاحش.
پتاس محرق و محلول آن، اسیود و پطاس.
پیریدین .
پیروکالل .

ترکیبات آلی آرسنیك که عبارتند از :
۱ـ آمیل آرسنیاتها.
۲ـ آرنال ، (متیل آرسنیات دوسدیم)
۳ـ آرسنوبنزل ، (کلرهیدرات دو ـ دی آمینو ـ دی هیدرا کسی آرسنو بنزن)
٤ـ آتوکسیل ، (آنیل آرسنیات دوسدیم)
۵ـ کاکودیلات ها.
٦ـ گالیل ، (تترا کسی ـ دی فسفامینو ، آرسنو بنزن)
۷ـ نوارسنوبنزل ، (دی هیدرا کسی ، دی آمینو ، آرسنو بنزن ، سولفاکسیلات دوسدیم)
۸ـ استوارسل ، (اسیدارتو ـ هیدرا کسی ـ پارا آستیل آمینو ـ فنیل آرسنیك) و املاحش .
۹ـ سولفارسنل ، (آرسنو بنزل ـ دی متیلن ـ سولفیت دوسدیم)
۱۰ـ ترپارسل ، (آسیدمتا ـ فرمیل آمینو ـ پارا ـ هیدرا کسی ـ فنیل آرسنیك) و املاحش .
۱۱ ـ تری پارسامید ، (N ـ فنیل گلیسینامید پارا ـ آرسنیات دوسدیم)
۱۲ـ ترپپوا کسیل (= آتوکسیل)
و غیره
ترکیبات اسید باربیتوریك یا مشتقات مالونیلوره و املاحش که عبارتند از :
۱ـ پنتنال (اسیدسیکلو پنتنیل باربیتوریك)
۲ـ امیتال (اتیل ایزوآمیل مالونیلوره)
۳ـ دیال ، (دیالیل مالونیلوره)
٤ـ اویپان (N متیل سیکلو هکسنیل مالونیلوره)
۵ـ گاردنال ، (فنیل اتیل مالونیلوره)
٦ـ نمبوتال ، (اتیل متیل بوتیل مالونیلوره)
۷ـ نومال ، (ایزدو پروپیلالیل مالونیلوره)
۸ـ پنتنال ، (سیکلو پنتنیل اتیل مالونیلوره)
۹ـ فانودرم ، (اتیل سیکلو هکسنیل مالونیلوره)
۱۰ـ پروپانل ، (دی پروپیل مالونیلوره)
۱۱ـ روتونال ، (فنیل متیل مالونیلوره)
۱۲ـ ساندوپتال ، (ایزو بو تیلال مالونیلوره)
۱۳ـ سمنیفن.
۱٤ـ سنریل ، (اتیل بوتیل مالونیلوره)
۱۵ـ ورونال ، (دی اتیل مالونیلوره)
و غیره .
تنتور کلشیك .
تنتورژوسکیام.
تترا و پنتاو هکسا کلرواتان .
تترا کلروردو کاربن .
تیودی فنیل آمین (فنوتیازین)
تری اکسی متیلن .
دی آمیدوفنل .
دی آمیدورزرسین.
دی کلرودی فنیل تری کلرواتان.
دی هیدروفولیکولین و املاحش.
دی نیترو فنل .
روغن آنتراسن.
روغن ماهی فسفردار.
روغن خاکستری .
سانتنین .
سیل (گرد وعصاره و تنتور)

سود محرق و لسیود وسود .
سولفامید ها .
سولفات‌دومرکور، سولفوردومرکور.
سولفات دو اسپارتئین.
سولفات‌دوزنك .
سولفوکاربنات‌آلکالن .
شربت‌بی‌یدوردومرکور یاشربت‌ژیبر،
سلوته‌دوپپتونات دومرکور .
شربت مرفین ، شربت‌تریاك.
شربت بلادن ، تنتور بلادن .
شربت دیژیتال ، تنتور دیژیتال .
فلوروومتالیك، فلوئوسالیسیلات‌متالیك
(قابل حل وغیرقابل حل) وترکیباتیکه
بیش از۲۵ درصد داراهستند .
فرمل (فرم آلدهید)
فنل وفنات ، فنیلن دی‌آمین(متاوپارا)
ترکیبات کلرداروومحلولهائی که برای
مو بکار می برند و محتوی مواد زیر
هستند :
۱ـ کلروردومتیلن(دی کلرومتان)
۲ـ کلروداتیلیدن ، (آلفاـ دی کلروـ
اتان)
۳ـ کلروراتیلن ، (بتاـدی کلروـ
اتان)
٤ـ متیل کلرفرم ، (آلفاـ تری کلروـ
اتان)
۵ـ دی کلرور داستیلیدن ، (آلفاـ
دی کلروـ اتیلن)
٦ـ دی کلروورداستیلن،(بتاـدی کلروـ
اتیلن)
کلرال‌هیدراته،کلرالوز(گلوکوکلرال،
آنیدروگلوکوکلرال)
کلرال متالیك ، آمیلن کلره ، کلرور
دانتیموآن ، کلروردوزنك
کولوکنت.
کراوزت، کرزیلول، کرزیلات‌دوسود.
مشتقات‌نیتره‌کاربازل .
گایاکل.
لیکوردووان سوتین .
لیکور دوویلات.
لب عقبی هیپوفیز (محلول‌قابل‌تزریق)
متیلن‌دی‌هیدراکسی‌کومارین.
مرل‌سیاه.
نیترات دارژان ، ازتات‌دارژان .
نیتریت دامیل .
نیتروپروسیات.
ویتامینD .
هیدروکینن .
هکسا کلروسیکلوهکسان‌ومشتقات‌آن
ید ـ تنتوردوید .

ثانیاً ـ نکاتی که داروساز باید رعایت کند :

درمورد داروهای تابلویA لازم است برچسب قرمزنارنجی روی‌شیشه ویا قوطی دارو الصاق کند روی این‌برچسب بایدنام وآدرس داروساز چاپ‌شده باشد.
شماره دارو که دردفتر ثبت شده‌است باید قید گردد .
طرزاستعمال وازراهیکه تجویزشده ومقدار تجویز بطورکامل‌نوشته شود.

مخصوصا باید قید گردد « برای مصرف دامپزشکی ـ سمی»

درموردتابلوی B علاوه بررعایت نکات بالالازم‌است مقدارماده مخدرتجویز شده‌را باتمام‌حروف‌درروی برچسب قید گردد .

درمورد تابلو C برچسب‌سفید مصرف خواهدشدومقررات مربوط به‌تابلوی A درنوشتن روی‌آن رعایت میگردد .درزیرآن برچسب سبزرنگی که روی آن قیدشده است «برای مصرف دامپزشکی ـ خطرناك» علاوه میکنند .

درمورد دارو هـای اسپسیالیته علاوه بربرچسبهای اصلی کارخانه در بعضی کشورها دستور میدهندداروساز برچسب دیگری علاوه کند وروی‌آن شماره دفتر داروئی خودرا قید نموده ودستورات نسخه‌را روی آن قید کند .

باید متوجه‌بود که دربعضی کشورهابدامپزشك اجازه داشتن داروخانه‌برای مصرف دامپزشکی‌میدهند، این‌قبیل داروسازان دامپزشك بایدطبق نسخه‌دامپزشك دارو بدهند،درصورتیکه خودمعالج‌هستند نسخه‌را طبق‌مقرراتی که قبلاذکر نمودیم باتاریخ وامضاء بنویسند ومقررات داروسازی آنرا بنوبه خود انجام دهند .

درصورتیکه روی‌نسخه تجدیدآن دستورداده شده‌باشدباتوجه بتاریخ‌دارو- ساز میتواند آنرا تجدید کند .

درمورد دفاترثبت دارونیز مقرراتی وجود دارد که‌از بحث ما خارج‌است .

درصورتیکه دامپزشك‌یاداروسازاشتباهاتی‌نموده‌ودر نتیجه‌اشتباه آنهاحیوانی مسموم گردد مسئولیت متوجه‌آنهـاخواهد بود ولازم است مقرراتی برای این‌قبیل مسمومیتها برقرارشودتاصاحب‌دام بتواند ادعای خسارت کند.درمورد مسمومیتهای ناشی ازاشتباه‌صاحب‌دام چون‌مستقیماً ضررمتوجه‌صاحب دام گردیده است‌مسئولیتی نخواهد بود،فقطدر کشورهائی که بنگاههای حمایت دام دارند ممکن‌است‌درمورد این قبیل اشتباهات ازصاحب دام بازخواست شود .

تشخیص مسمومیتها

تشخیص مسمومیت ها باید بوسائل شیمیائی انجام گیرد معذالك پس از باز کردن لاشه دام مسموم شده نشانیهائی وجود دارد که ممکن‌است بااتکاء بآنهانوع مسمومیت راتشخیص داد . جراحات حاصله ازمواد ترش ویا قلیائی‌متفاوت‌میباشد .

ترشیها مواد آلبومینوئید را منعقد میسازند درحالی که مواد قلیائی بافتها را نرم و حل میکنند. پس اثراتیکه ماده شیمیائی در بدن باقی گذارده است میتواند ما را راهنمائی کند. این اثرات در بافت پوششی دهان ومعده و روده مشاهده میگردند. وقتیکه مواد محرق مدتی باقی بماند خون روی، قرحه وحتی سوراخهائی در بافت مجاور ایجادمیکنند. اگرمواد قلیائی اثر کرده باشند اثراتشان در بافتها خاکستری و نرم ودرصورتیکه ترشیها باشند اثراتشان قهوه‌ای و پارشمینه میباشد.

۱ـ مسمومیت حاصله از آرسنیك:

در مسمومیت حاصله از آرسنیك دردهان جراحتی نیست ولی درسرخ‌نای و معده دانه های سفید و یا زردی که سولفورد ارسنیك و یا اسید آرسنیو میباشند مشاهده میگردند.

بافت پوششی معده قرمز متورم ولکه‌های سیاه و یابنفش رنك وحتی‌قانقرائی‌شده درروی آن‌وجوددارد.دراطراف این‌لکه‌ها خون‌ریزی زیرپوششی‌وجود داشته واگر بافت معده‌سوراخ شده‌باشد لبه‌های سوراخ قرمز ومتورم است.

در داخل روده‌مایع سروزی‌وجوددارد، فلیکولها متورم، جدارشان آماس کرده وخون در آن دویده است.

برحجم جگرسیاه افزوده شده وباستحاله چربی دچار گردیده است و گاهی نقاط نخره‌ای شده در آن دیده میشود.

برحجم سپرز افزوده شده ودرمرحله اول یعنی پس ازورود آرسنیك‌در بدن مقدار زیادی لوکوسیت درداخل این‌عضو جمع میگردد که درداخل پرتپلاسم آنها ذرات کوچکتری‌ازسولفوردارسنیك‌وجوددارد.ازاینرو میتوان گفت که‌لوکوسیت‌ها ذرات آرسنیك‌را همانطور که میکربها را میخورد، خورده است.

کلیتین هجوم‌الدمی‌و باستحاله دانه‌چربی‌مبتلا میگردند،مثانه‌منقبض‌و کوچك میشود. درماهیچه قلب‌خطوط عضلانی برطرف شده واستحاله چربی شروع‌میشود وبشدت ماهیچه قلبی‌را فرا میگیرد.

خون منعقد نشده وبرنك زردشراب سفید میباشد.

پرده‌های اطراف‌قلب وشامه درونی قلب‌ازلکه‌های خون‌مردگی مستورند.

ریتین هجوم‌الدمی و در بعضی نقاط نشانیهای Apoplexie دیده میشود .
دردستگاه عصبی نشانیهائی که نظررا جلب کند دیده نمیشود .

آرسنیك باشیر وادرار دفع میشود ولی ممکن است در بافت استخوانی، موها، جگر سیاه ،کلیتین، ماهیچه ها، مغز باقی بماند. تشخیص شیمیائی بطریق Marsh بعمل می آید .

باید دانست لاشه مسموم‌شده از آرسینك مدتها در برابر فساد مقاومت‌مینماید زیرا این سم‌مانع ازاینست که میکربها بفعالیت پردازند .

۲ ـ مسمومیت حاصله از کلرفرم و اتر :

بندرت درحیوانات اهلی دیده میشود. بوی‌مخصوصی معرف آن‌است . اگر محتویات معده وروده را درظرف سربسته‌ای‌ریخته آنرا تکان‌دهند وبعد سرظرف‌را باز کرده استشمام کنند بوی کلرفرم یا اتر بمشام میرسد .

چون کلرفرم‌درجگر سیاه، کلیتین، مغز، قلب‌وچربیها جمع‌میشود لذاتشخیص لابراتوآری آن سهل است .

۳ـ مسمومیت حاصله از سیانوردوپتاسیم :

درصورتیکه‌دام ازسیانوردوپتاسیم ویا اسید سیانیدریك مسموم شده باشداز احشاء آن بوئی شبیه‌به‌بوی بادام‌تلخ بمشام میرسد. بعضی اوقات درموقع باز کردن لاشه بوئی شبیه ببوی آمونیاك بمشام‌میرسد. واین دلیل براینست که‌سیانور ، بکرمات دوپتاس‌وآمونیاك تبدیل شده است .

سطح معده هجوم‌الدمی وبرنك برك زرد است . بافت پوششی معده ازجا کنده شده وقطعات آن داخل مایع قهوه‌ای قرمز رنگی که درمعده جمع‌شده است متموج میباشند. جدارمعده دربعضی نقاط نازك ودرنقاط دیگر کلفت وچین خورده بوده ومحتویات معده همیشه واکنش قلیائی دارند .

مغز هجوم‌الدمی واحشاء نیز هجوم‌الدمی میباشند ودر زیر پرده جنب‌لکه‌های خون‌مردگی وجود داشته ودر طول دستگاه گوارشی خون‌دویدگی هائی در بافت پوششی دیده میشود. خون سیاه‌رنك‌ومنعقد نشده ودربازرسی طیفی باندهای جذب نوری Cyanhémoglobine دقت‌را جلب‌میکند. فساد لاشه بموقع شروع

میگرددولی سخت‌شدن جسدبلافاصله بعداز مرك شروع میشود و بیش از حدمعمول بطول می انجامد .

۴ـ مسمومیت حاصله از کانتارید :

درمسمومیت حاصله از کانتارید و کانتار یدین‌ورم کلیه پارانشیماتوز توئم با خونروی مشاهده میشود زیرا کانتارید ومشتقاتش بخصوص در کلیتین اثر مینمایند.

بافت‌پوششی‌مجرای ادرار وشاشدان‌هجوم‌الدمی ودرپارهٔ‌نقاط‌خونددیدگی‌هائی مشاهده میشود .

درزیر بافت پوششی خون نفوذ میکند. در داخل قضیب وبافت اسفنجی آن مقداری خون منعقد شده جمع گردیده‌است، گاهی ازاوقات این‌عضو قانقرایائی‌می‌شود. دردامهای‌ماده تخمدانها، بافت پوششی‌رحم‌ومهبل بشدت هجوم‌الدمی‌میباشند. در نتیجه مجاورت کانتارید بـا بافت پوششی معـده و روده پلاکهای قانقرایـائی ایجادمیگردند .

ازتجزیه شیمیائی‌میتوان بوجودکانتارید ویا کانتاریدین درمحتویات دستگاه گوارش پی‌برد.

۵ ـمسمومیت‌بواسطه جلوه :

اگر جیوه‌ویا سوبلیمه‌ازراه دستگاه گوارش جذب‌شده‌باشد سوختـه‌شدگی‌هائی دردهان ، سرخ نای ومعده نظررا جلب میکند .

درصورتیکه ازراههای دیگر وارد بدن شده‌باشد ، خون‌دویدگی هائی در اطراف معده وروده ایجاد میگردد .

قبل ازمرك بوی‌دهان متعفن. تنفس دردناك ودهان بورم‌جیوه‌ای مبتلااست. لثه‌ها قرمز متورم وخونین‌بوده و گاهی ازقشرزردرنگی پوشیده شده‌است. زبان متورم و گوشت دندانهاعقب‌رفته‌است‌وممکن است‌دندانها افتاده‌وورم چرکی جای دندان نظررا جلب کند .

جراحات معمولی ورم معده وروده توئم باخون آمدن وجراحات قصبةالریه وانشعاباتش وحتی خونریزی بداخل ریتین دیده می‌شود .

جگرسیاه کمی‌بزرك میشود(درمسمومیت حاصله‌ازآرسینك وفسفربخصوص

جگر سیاه بزرك میگردد) یاخته‌های جگر سیاه باستحاله چربی دانه‌ای مبتلا میگردند.

کلیتین همیشه مجروح و بورم کلیه هجوم الدمی گرفتار میشوند ودریاخته‌های پوششی ذرات کالسیم جمع شده ودرادرار آلبومین وجیوه وجود دارد.ریتین هجوم الدمی ولکه‌های خون‌مردگی درزیر پرده‌های جنب وجود دارد .

درداخل قلب لخته‌های خونی وجود نداشته ولی لکه های خون‌مردگی در زیر پرده‌های اطراف قلب دیده میشوند. خون سیاهرنك و منعقدنشده ومایع میباشد. بنا بگفته گروهی ازدانشمندان محتوی مقداری اسیدلاکتیك است .

اعصاب سطحی متورم میباشند. ماهیچه‌ها هجوم الدمی واز لکه‌های خون ـ مردگی مستورند .

پوست ازجراحات اکزمای جیوه‌ای مستور میگردد کـه علامت مشخص آن وجود جوشها ایست که ازقشر زرد رنگی پوشیده شده‌اند .

لاشه دام اگر بازرسی شود آماس دردست وپاوجود دارد، وجـود جیوه را میتوان در جگـر سیاه بخصوص کلیه و همچنین در سپرز و روده از راه شیمیائی تعیین کرد .

۶ـ مسمومیت حاصله از تریاك :

اگر حیوان ازتریاك ویا مشتقات آن مسموم وتلف شده باشد درجه حرارت لاشه پس ازمرك زود پائین میآید . درکالبدشکافی بوی مخصوص تریاك از لاشه متصاعد میگردد . تمام احشاء نشانیهای هجوم الدم شدید نشان میدهند .

قسمتهای سطحی مغز هجوم الدمی ودر داخل حفره‌های مغزی مقدار زیادی مایع سروزی جمع میشود.خون که ممکن است منعقد شده ویا بحال مایع بماند سیاه رنك است .

در ادرار قند وآلبومین وجود دارد.اگر مسمومیت از Laudanume حاصل شده باشد بافت پوششی سرخ نای ومعده زرد زعفرانی رنك میباشند .

۷ ـ مسمومیت حاصله از سرب :

نسبت بنتیجه سیر مسمومیت جراحات مختلف میباشند. درشکل حاد جراحات معمولی وغیر مشخص ولی درشکل مزمن کاملا مشخص میباشند. جراحات موضعی در ـ

شکل حاد عبارتند ازآبی رنك شدن لثه‌ها وورم حاد معده و روده و پلاکهائی که در نتیجه تحریك‌سرب ایجاد گردیده‌اند. دستگاه گوارشی منقبض‌و بافت پوششی‌حلق وحنجره هجوم‌الدمی ولکه های کوچك خونی وخون‌دویدگی هائی در بافتهای پوششی دیده میشود .

گاهی هجوم‌الدم مغزی وآماس پرده‌های اطراف مغز وجمع شدن آب در حفره‌های مغزی وجود دارد .

درشکل مزمن کم‌خونی مزمن، نخره‌ای شدن بافتها، استحاله بافتها، کوچك شدن دستگاهها ودر مراحل‌آخرضعف ولاغری حاصله‌ازسرب نظررا جلب‌میکند

دهان بورم قرحه‌ای مبتلا است.مغز کم خون وسخت وزرد رنك است. نخاع در بعضی ازقسمتهایش متورم گردیده واعصاب سطحی متورم میباشند. غدد مترشحه دستگاه گوارشی باستحاله‌چربی دانه‌ای دوچار گردیده وبافت عضلانی قلب وجگر سیاه استحاله چربی یافته‌اند،قشرخارجی کلیتین نخره‌ای و کوچك شده. خون خفقانی میباشد ولی‌در معرض هوا تغییر پیدا میکند- ازمقدار گلولچه‌های قرمز کم شده و در مقابل برتعداد گلولچه‌ها‌ی سفید وفیبرین خون افزوده میشود . ماهیچه ها رنك‌پریده و باستحاله چربی دانه‌ای گرفتار شده‌اند .

استخوانها کرم خورده ودر بازرسی میکرسکپی غدد سمپاتیك شکمی‌سخت و کم‌خون‌میباشند ، ازراه شیمیائی وجودسرب‌رادرجگرسیاه، صفرا ، کلیتین،ادرار، مغز، ماهیچه‌ها ، قلب وغیره میتوان مشخص کرد .

۸ - مسمومیت بواسطه فسفر :

مسمومیت حاصله ازفسفررا ازرنك یرقانی بافتهای‌پوششی میتوان درك‌نمود وبوی پیازی که‌ازدهان ومعده خارج میشود این‌نوع مسمومیت را مشخص‌میسازد. اگردراطاق تاریك‌احشاء رادست‌بزنیم خاصیت فسفرسانس آنهانظررا جلب‌میکند.

اگر باذره‌بین محتویات معده وروده را بازرسی کنیم قطعات فسفررا ممکن‌است به‌بینیم. جراحاتی که وجوددارد بردو نوعند: یکی خون‌رویهای مختلف‌ودیگری استحاله های چربی، بدین‌ترتیب که لکه‌های خون‌مردگی‌درپرده های جنب، پرده‌های اطراف‌قلب، بافت پوششی داخل‌قلب، پرده صفاق، شاشدان، زهدان، قصبه‌الریه

دیده شده وهمچنین درجگر سیاه، کلیتین، ماهیچه‌ها، دستگاه عصبی، خون‌دیده‌می‌شود. جگرسیاه کمی بزرك شده‌نرم‌و زرد رنك‌و گاهی نقاط نکرزه‌شده‌درروی آن دیده میشود. سپرز بزرك شده. کلیتین قهوه‌ای زرد رنك وقشر خارجی آن بزرك شده است . قلب نرم و برنك برك مرده میباشد ـ خون سیاه رنك و در بازرسی اسپکترسکپی فقط یك باندهمو گلبین دیده می‌شود-در بازرسی میکرسکپی بافتها، دانه‌های چربی درباخته‌ها دیده میشود. ادرار رنگین میباشد. بافت پوششی دهان وحلق ومعده و روده متورم میباشند .

۹ ـ مسمومیت بواسطه استریکنین :

لاشه دام مسموم شده‌از استریکنین زود سخت شده وسختی آن زیاد است جراحات عصبی چندان زیاد نبوده معذالك مغز وپرده های اطرافش کمی هجوم ـ الدمی میباشند .

در نتیجه‌انقباض ماهیچه‌های‌دستگاه تنفس دام‌بخفقان گرفتارشده‌جان میدهد وجراحات‌خفقانی بخوبی مشخص میباشند،استریکنین‌رادر جگر سیاه ، جدار معده وادرار ازراه شمیمیائی جستجو میکنند .بطورخلاصه‌جراحات مسمومیت حاصله از استریکنین چندان مشخص نیستند .

۱۰ ـ مسمومیت‌حاصله‌از مس :

جراحات‌حاصله‌ازاین مسمومیت عبارتند ازورم معده وروده حاد باقرحه‌های بافت‌پوششی‌روده واتساع جدارمعده .

جگرسیاه ،کلیتین، ماهیچه قلب،ممکن است‌دوچار استحاله‌چربی‌شده باشند. درصورتیکه سولفات دوکویور جذب شده ومسمومیت‌حاد باشد بافت پوششی‌معده وروده‌آبی‌رنك خواهند بودواگر چندقطره آمونیاك درروی بافت‌پوششی‌بریزند پررنك‌تر خواهدشد. بعقیده بعضی ازدانشمندان جراحت اصلی‌عبارت است‌ازتجزیه شدن خون وتشکیل یافتن Méthémoglobine

۱۱ ـ مسمومیت حاصله ازاسیدفنیك :

جراحات عبارتند ازورم دهان ومعده وروده . در بازرسی لاشه بوی اسیدفنیك ازاحشاء متصاعد میشود ،

۱۲ـ مسمومیت حاصله از امتیك:

امتیك اگر از راه دهان وارد شده باشد ورم دهان و ورم معده قرحه‌ای ایجاد میکند. از راه پوست انقباض ماهیچه‌ها و نشانیهای خفقان مشخص آن میباشند.

۱۳ـ مسمومیت بواسطه نیترات دو پتاس :

ورم معده و روده را سبب میشود، در باز کردن لاشه شاشدان پر از ادرار و کلیتین متورم و هجوم الدمی هستند.

۱٤ ـ مسمومیت حاصله از اسید های قوی :

تورم شدید دهان و سرخ نای و معده و روده را ایجاد نموده قرحه‌هائی در روی بافت پوششی ایجاد و پلاکهائی برنگهای مختلف زیر که مشخص نوع اسید است تولید میشود:

اسید سولفوریك	پلاکهای	سیاه رنك
اسید کلریدریك	»	خاکستری رنك
اسید ازتیك	»	زرد رنك

۱۵ ـ مسمومیت حاصله از قلیائی های قوی :

(آهك ـ سود ـ پتاس و آمونیاك) استعمال قلیائی های قوی بمقدار زیاد جراحات معده و روده و دستگاه تنفس را ایجاد میکنند. ورم دهان، حلق، سرخ نای، معده و روده اغلب قرحه‌ای میشوند و حتی قرحه‌هائی درقصبة‌الریه دیده میشود.

۱٦ـ مسمومیت حاصله از نباتات :

نباتات سمی معمولا مخلوط باغذا وارد دستگاه گوارشی گردیده‌اند.

درنباتات سمی معمولا تمام قسمتهای آنها سمی نیست در بعضی از آنها ریشه در برخی برك و گروهی حبه و میوه آنها سمی است. موقع نشوونمای نبات نیز در سمیت بی‌مدخلیت نمیباشد.

درموقع کالبد شکافی بایدمحتویات معده و روده را بخوبی بازرسی کرد و با ملاحظه برك و یا گل و یا حبه نبات سمی نوع مسمومیت را تشخیص داد.

بامراجعه به بررسیهای Cornevin نباتات سمی بچهار دسته تقسیم میگردند :

اولا ـ نباتاتیکه تمام قسمتهای آنها سمی است عبارتند از :

Aconit آقونتیون   Belladone   Bois-joli
Bryone   Cigue(grande et petite)
Clématite ou viorne   Colchique-d'automne
Coquelicot شقایق   Coronilles   Cytise
Datura تاتوره   Digitale   Euphorbes
Gouet ou Arum   Grande chélidoine   Ellèbore
Jusquiame   Laituc vireuse   Laurier des bois
Laurier rose خرزهره   Liseron   Mercuriale
Millepertuis   Morelle noire   Mouron des champs
Muguet   Narcisses نرگس   Oenanthe   Orobanche
Pansette.Pavot خشخاش Renoncule.Scille. Sureau. Tulipe لاله

ثانیاً نباتاتیکه ریشه آنها سمی است عبارتند از :

Buis   Iris زنبق   Saponaire
Violette Odorante بنفشه

ثالثاً نباتاتیکه برك آنها سمی است عبارتند از :

Buis   Douce - Amère   Fusain
Génévrier   If   Laurier - Cerise
Rhododendron   Rue   Sabine
Tabac تنباکو   Vernis du Japon

رابعاً نباتاتیکه دانه ومیوه آنها سمی است عبارتند از :

Amandes amères بادام‌تلخ   Bouillon blanc   Bourdaine
Coque bu levant   Croton   Fusain
Gui   Iris زنبق   Ivraie enivrante   Lierre
Linicole   Lupin حسن‌لبه   Moutarde des champs
Nielle bes blés   Petite oscille   Ricin کرچك
Raifort sauvage ou Ravenelle

نباید فراموش کرد که‌خوراکیهای معمولی که‌دوچار زنك Rouille سیاهك Charbon و Carie کفك Moisissure مخمرها Lévures وغیره شده باشند نیز سمیت داشته و Botulisme برای سك وخوك خطرناك است .

چون اغلب نباتات ذکرشده دربالا درهرنقطه ازایران نام‌خاصی‌دارند‌لذا نام فرانسه آنهاذکر گردید تااشتباهی رخ‌ندهد

جراحات

برای تعریف جراحات تعبیرهای مختلفی شده‌است، عده‌ای میگویند جراحات عبارتند ازضایعات موضعی که از واردآمدن ضربه وضغط ایجاد میگردند، دسته‌ای اظهارمیدارند هرضایعه موضعی بهروسیله‌ایکه تولید شده باشد درصورتیکه بجسم وسلامتی موجودی لطمه وارد آورد جراحت محسوب میشود.

جراحات‌را بشش دسته تقسیم میکنند که عبارتند از:

تکان خوردن شدید ـ ضربه ـ کشش و کشیدگی ـ از هم در رفتن ـ شکستن ـ زخم.

چون کارشناس دامپزشك باید بتواند اقسام جراحاترا تشخیص دهد و بداند جراحت قبل‌ویا بعدازمرك ایجادشده است‌لذا باختصارواجمال بشرح آنهامیپردازیم:

۱ ـ تکان خوردن (Commotion)

درنتیجه ضربه‌وارده برروی نقطه‌ای ازبدن ممکن‌است لرزش وتکان‌شدید وعمیقی دربدن ایجاد شود. اگرضربه وارده به‌نقطه سختی ازبدن وارد شود نتیجه شدیدتر است. ضربه وارده براستخوانها بنقاط مجاور انتقال داده میشود.

ضربه وارده برسرو یاافتادن بسر، تکان‌خفیف ویا شدیدی درمغز تولیدمی‌کند. شدت‌این‌تکان مغزی ممکن است بحدی‌زیاد باشد که‌برق‌آساضربت خورده‌را بزانو درآورده ویاهلاك کند، درصورتیکه ضربه وارده برسر خفیف‌باشدحالت بهت وسرگیجی و کم‌شدن حرکات تنفسی‌را تولید مینماید واگرضربه شدید باشد دام بیحرکت میافتد، دست وپاخشك وسخت و کشیده میشود، چشمها نیمه‌باز، تنفس مشکل ودندانها بهم‌فشرده میشود. درصورتیکه‌ضربه خیلی‌قوی وبرق‌آسا اثرکند علاوه برنشانیهای بالاریزش خون‌از بینی ودهان ودفع ادرار و پیخال بدون اراده برآن علاوه میگردد.

درصورتیکه ضربه وضغط برستون فقرات واردآید ویا دام‌بروی فقرات بزمین افتد نسبت بمحلی که مورد ضربت قرارگرفته است فلجی درپاها ودستها و اعضاء مربوطه ایجاد میکند.

این علائم بعدازمدتی تخفیف‌مییابند وبمرور پاها ازحال‌فلجی خارج‌میشوند وبعداً مقعده ومثانه بحال طبیعی‌عود میکنندوادرار وپیخال خودبخود دفع نمیشود.

اگر تخفیفی در نشانیها حاصل نشود ممکن است خون بداخل ستون فقرات ریخته ویا فشاری بر نخاع وارد شده باشد ویا بعلت نرم شدن ویا قطع شدن نخاع عمل آن بکلی متوقف شده باشد .

۲ ـ ضربه و ضغطه (Contusions)

جراحات حاصله از ضربه و ضغطه بدین ترتیب حاصل میشوند که جسم سختی که نوك تیز و برنده نباشد بضرب برروی بدن وارد آید، بدون اینکه موادی از محل ضربت دیده بخارج تراوش کند، موضع له شده و بافتها از هم متلاشی گردند و خون دویدگی بداخل آن محل را باعث شود .

این قسم جراحات را از نظر شدت بسه دسته تقسیم مینمایند :

دسته اول ـ

جراحاتی است که فقط درپوست و بافت پوششی و بافت رابط ایجاد میشود ، ناحیه ضربت دیده ابتدا برنك قرمز ویا آبی بوده و بعداً سبز و بنفش و زرد و زرد لیموئی میگردد، دراین حالت لکه خون مردگی درزیر پوست ایجادمیگردد. هرقدر ناحیه ضرب دیده پررك تر ودر نتیجه پرخون تر باشد لکه خون مردگی بزرگتر و مقدار خون آن زیادتر خواهدبود وهمچنین اگر بافت ضرب دیده شل تر باشد لکه خون مردگی وسیع تر خواهد بود .

لکه خون مردگی معمولا بشکل جسمی است که ضربت را واردآورده است اگرضربه ازچوب وارد شده باشد لکه خون مردگی بشکل مستطیل ودرصورتیکه ازشلاق حاصل شده باشد خط مانند خواهد بود .

دسته دوم ـ

بعضی ازرگهای خونی زیرپوست پاره شده ومقدار خون جمع شده زیرپوست زیادتر خواهد بود. دراینصورت کیسه ای ازخون بحال سیلان که بعداً منعقدخواهد شد حاصل میگردد،ازراه ملامسه بخوبی میتوان ازوضعیت این کیسه باخبر شد.

کیسه خونی اگر کوچك باشد، زود جذب میشود و بعداز چندروز اثری ازآن باقی نمیماند، درصورتیکه کیسه خونی بزرك ومقدار خون موجود درآن زیادباشد جذب آن بطول میانجامد و ممکن است حتی چند سال کیسه برجای بماند و گاهی

بشکل کیست فیبروزی درآید .

دسته سوم-

جراحاتی است که در نتیجه ضربه خیلی شدید ایجاد شده‌اند، رگها پاره‌شده، گوشتها متلاشی واستخوانها شکسته‌اند ومجموعه آنها درزیر پوست ناحیه بنفش رنك متورم و بیحسی را تشکیل میدهد . این قسم جراحت به‌قانقرایا منجر میگردد .

ضربه وضغطه‌وارده قبل‌از مرك دراطراف محلی که واردآمده است آماس ونقاط خون‌مردگی ایجاد مینماید، اگر باکارد ناحیه را بشکافند خون درتمام بافت نفوذ کرده غلیظ ومنعقد شده است .

ضربه وضغطه وارده بعدازمرك تورم ایجادنمیکند وپوست طبیعی وخون‌در زیرآن نفوذ نمیکند واگرهم خون‌در زیر پوست وجود داشته باشد منعقد نشده و بمحض شکافتن بخارج جریان میکند .

۳- کشیدگی‌ها (Distentions)

درنتیجه حرکات شدید ممکن است بطور غیرطبیعی مفاصل‌ازیکدیگر دور شوند ودو مرتبه بجای خـود برگردند، این حرکت غیرطبیعی در بافتهای مجاور کشیدگی‌هائی تولیدمیکند، تاموقعیکه بافتها بحالت اولیه برگردندو نظم‌وترتیب‌طبیعی برقرار شود درناحیه‌ایکه کشیدگی حاصل شده است تورم، حرارت ودرد وجـود خواهد داشت. بعضی اوقات پاره‌شدگی دراوتار وکیسه‌های مفصلی تولید میشودو حتی ممکن است محل اتصال او تار نیز پاره شده باشد .

۴- دررفتگی‌ها (Luxations)

دررفتگی عبارت ازجابجاشدن‌غیرطبیعی مفاصل ازیکدیگراست. این‌حالت‌ را میتوان کشیدگی درجه دوم نامید .

دررفتگی مفاصل ممکن است کامل ویا ناقص باشد، دررفتگی کامل آنست که سرمفصل بکلی ازیکدیگر دورشده و شکل ناحیه دررفته عوض شده وتغییر یافته باشد. مفصل‌دررفته‌دردناك‌وحرارت وآماس دراطراف آن‌زیادمیگردد و گاهی هم کیسه مفصلی پاره شده واوتار کشیده شده و حتی پارگی‌درآنها ایجادمیشود، ممکن‌است شکستگی سراستخوان ، له شدن غضروفهای نزدیك‌مفاصل ، کوفتگی

ر دیها و اعصاب و کشیدگی ماهیچه‌های اطراف و غیره به نسبت کم یا زیاد ایجاد شود.

۵ ـ شکستگی‌ها (Fractures)

شکستگی‌های استخوان از نظر وضعیتی که دارند بچهار دسته تقسیم میشوند:

۱ ـ در شکستگی‌های ناقص فقط شکافی در استخوان ایجاد شده است.

۲ ـ در شکستگی کامل استخوان شکسته ازهم مجزا میگردد.

۳ ـ ناحیه شکسته ممکن است سربسته مانده و بافتهای اطراف شکستگی زیاد تغییری نکرده باشند.

٤ ـ در شکستگی باز بافتهای اطراف له شده و مجزا میگردد و راه عفونت باز میشود.

شکستگی‌های ساده استخوانهای طویل چندان خطری ندارند. شکستگی‌های مجاور مفاصل خطرناك و ممکن است گاهی مفصل کاذبی ایجاد کنند.

شکستگی سطح مفاصل استخوانهای طویل بزحمت خوب میشود.

شکستگی ممکن‌است درنتیجه ضربه شدید وارده براستخوان و یـا انقباض شدید ماهیچه‌ها تولید گردد. درحالت اول در ناحیه‌ای که ضربت وارده آمده است بافتها له‌شده و ضربت دیده هستند.

در ناحیه‌شکسته خونریزی حاصل میشود. گاهی زخمی بخارج سرباز میکند و قطعه استخوان شکسته‌ای درمجاورت زخم دیده میشود.

اگر استخوان فقط دریك نقطه شکسته باشد شکستگی‌را ساده و درصورتی که چندنقطه استخوان شکسته باشدشکستگی‌را متعدد میخوانند. از نظر طرز قرار گرفتن‌شکستگی آنرا به‌طولی،مورب، عرضی‌تقسیم میکنند.دوسر استخوان‌شکسته ممکن‌است‌مضرس باشد و درصورتیکه دوسر استخوان شکسته ازهم زیاد دورشده باشند بخصوص درمورد استخوانهـای‌طویل ممکن‌است دوقسمت شکسته بموازات یکدیگر قرار گیرند.

شکستگی استخوان دست و پای حیوانات زود تشخیص داده میشود. زیرادر ناحیه شکسته خون‌جمع شده‌آماس شدیدظاهر میگردد، بعلت مجزا شدن‌استخوان حرکات غیرطبیعی درآن‌قسمت ایجاد میشود وصدای برخورد استخوانهای شکسته

بیکدیگر بگوش میرسد، ناحیه‌شکسته دردناك و کمترین حرکت بر شدت درد میافزاید،

تشخیص شکستگی استخوانهائیکه از ماهیچه ها پوشیده شده و عمقی قرار گرفته‌اند مانند شکستگی فقرات گردن و پشت و قطن و شکستگی لگن خاصره مشکل است. دراین حالات باید بامتحان رادیوسکپی پرداخت.

پس از خوب شدن شکستگی در اطراف ناحیه جوش خورده استخوان برآمدگی توجه‌را جلب مینماید که درابتدا ژلاتینی بعد غضروفی و بالاخره پس از مرور مدت کافی استخوانی میشود.

۶ ـ زخم ها (Plaies)

سبب‌های مولده زخم ممکن است فیزیکی (حرارت، سرما، الکتریسیته) شیمیائی (مواد محرق، سوختگی) و یا مکانیکی (ضربه داخلی و یا خارجی) باشند.

زخم ممکن است ساده، چرکی، عفن و یا قانقرایائی باشد.

دریك زخم عفونی سه ناحیه متمایز نظر را جلب میکنند.

اولا ـ قسمت مرکزی که له‌شده و یا عفونی و یا قانقرایائی شده‌است.

ثانیاً ـ قسمت اطراف آن که از بافت نیمه زنده تشکیل یافته‌است.

ثالثاً ـ دراطراف این‌دو قسمت که در وسط قرار گرفته‌اند ناحیه متورم و تحریك شده که مرکز فعالیت بزرك حیاتی میباشد وجود دارد.

جراحاتیکه بعلل مکانیکی ایجاد میگردند در ناحیه‌ایکه‌عامل اثر کرده‌است و یا در نقطه دورتری زخمی برجای میگذارند. درزخم آثار اولیه و ثانوی بشرح زیر ظاهر میشود:

۱ ـ آثار اولیه عبارتند از:

اولا ـ آثار موضعی: دردشدید، بازشدن لبهای زخم، ریزش خون که ممکن‌است خفیف و یاشدید باشد. (ضعف و شدت خون‌روی بقطر رگهای پاره‌شده‌ارتباط دارد، رنك خونیکه جریان مییابد نسبت باینکه از سیاهرك و یا سرخ رك میباشد نیز متفاوت است وطرز جریان خون و سرعت آن نیز بر حسب اینکه سیاه رك پاره شده و یا سرخ رك شکاف برداشته است اختلاف دارد. خون سیاهرك سیاه رنك وجریانش بطور دائم یك‌نواخت است درصورتیکه خون سرخ رك قرمز و با

ضربان نبض که باضربان قلب هم‌زمان‌است شدید و خفیف میگردد) .

ثانیاً ـ آثاریکه درنواحی دوراززخم ظاهرمیشوند ازقبیل تورم‌غددلنفاوی، ترمبوز، تورم اعصاب مربوط به‌ناحیه‌ایکه زخم درآنجا قرار گرفته است .

ثالثاً ـ آثار عمومی زخم عبارتند ازازدیاد درجه حرارت بدن درصورتیکه زخم عفونی باشد و سمومی درناحیه زخم تولید شود .

۲ ـ آثار ثانوی‌زخم:عبارت ازالتیام زخم میباشد که نسبت باینکه زخم‌ساده ویا چرکی باشد و نسبت ببزرگی و کوچکی زخم وضایعاتی که‌حاصل‌شده است به‌سرعت‌ویا بکندی پیش‌میرود .

زخم تازه التیام یافته نرم‌و صورتی‌رنك‌است، هرچه‌زخم کهنه‌تر باشدسخت‌تر وتغییر رنك میدهد وزخم کهنه سفیدرنك میشود .

زخمیکه قبل‌از مرك واردشده باشد لبه‌هایش خونین است واگر مدتی قبل ازمرك حاصل شده‌است متورم وقرمزمیشود، زخمیکه بعداز مرك وارد شده باشد لبه هایش پریده رنك وتورم وجود ندارد وخون درمحل زخم جمع نمیشود ، اگر زخم بلافاصله بعداز مرك ایجاد شده باشد نشانیها حدواسط میباشند .

ازنظر قانون بساید تشخیص داد زخم بچه‌وسیله ایجاد شده است ازاین نظر زخم‌هارا بهفت دسته تقسیم میکنند که عبارتند از :

۱ ـ زخم حاصله ازضربه وضغطه.
۲ ـ زخم حاصله‌از گاز گرفتن.
۳ ـ زخم‌حاصله ازاسبابهای نوك‌تیز.
٤ ـ زخم حاصله از آلات وادوات‌برنده.
٥ ـ زخم حاصله از کندن.
٦ ـ زخم حاصله از گلوله.
۷ ـ زخم حاصله ازتزریق.

چون تشخیص هریك ازانواع زخم‌ها برای کارشناس دامپزشك لازم است لذا باختصار علائم مشخص هریك ازآنها را ذکرمینمائیم :

۱ ـ زخم های حاصله از ضربه و ضغطه:

بافت این زخم له‌شده، اطرافش نامنظم میباشد، در نتیجه سقوط و افتادن بزمین ویا ضربت وارد آمدن باجسمیکه شکل نامنظمی داشته باشد حاصل میگردد، التیام این قسم زخم بکندی پیش میرود وشکل جای زخم که باقی میماند متفاوت است.

۲ ـ گاز گرفتن :

در نتیجه گاز گرفتن حیوانات حاصل میشود . ازشکل زخم میتوان حیوانی را که گاز گرفته است تعیین کرد، اثر دندان ممکن است بشکل فرو رفتگی سوزن ، بریدگی ، کنده شدن بافت ویا فقط له‌شدن برجای بماند .

جای زخم نیم دایره‌ای وبشکل آرواره حیوانیکه گاز گرفته است میباشد.

درمحل گاز گرفته‌شده بوسیله‌سگ نقاط مجزاومتعدد وبریدگی وپاره‌شدگی بافت وله شدن مشاهده میگردد. جای گاز گرفته شده بوسیله گربه شبیه بسگ است با این تفاوت که محل دندانهای انیاب مشخص‌تر است .

بافت زخم حاصله از گاز گرفتن اسب ونشخوار کنندگان له‌شده است ، این قبیل زخمها درمورد سگ وگربه اگرهار باشند، بهاری گاز گرفته شده منجرمیشود ودر موارد دیگر ممکن‌است بعفونت وقانقرایائی شدن منتهی گردد. درموردهاری مخصوصاً تشخیص مهم ومورد توجه است‌زیرا حیات وزندگی گاز گرفته شده باین تشخیص ارتباط دارد .

۳ـ زخم حاصله ازسرنیزه وآلات‌مشابه :

این‌زخم‌ها درنتیجه سر نیزه ، دوشاخه، میخ ، سوزن واجسام نوک تیزدیگر حاصل میشوند. شکل زخم مدور وشبیه بمخروطی است که قاعده آن روی پوست ورأسش‌درعمق قراردارد. این‌زخم‌بعلت قدرت کششی که دربافتهاوجود داردهمیشه کوچکتر ازآلتی میباشد که آنراتولید نموده‌است. ازشکل زخم‌ممکن است‌مولد آنرا نیز تشخیص داد .

آلات نوک‌تیز بافتهارا ازیکدیگر دور وفشرده مینماید وآنها راکمترقطع میکند. نسبت‌بوضع قرار گرفتن‌بافتها زخم‌هامتفاوت خواهندبود. اگرضربه‌عمودی بوسیله‌آلت‌نوک تیزی که‌مقطعهائی داشته‌باشد برسطح‌پوست‌واردآید وبافتهائیکه

ضربه بر آنها وارد آمده است درهمه جهت بیك اندازه قرار گرفته و کشیده شده باشند زخم شبیه بوسیله ایکه آنرا ایجاد کرده است خواهد بود و تشخیص آلتی که ضربه را وارد آورده وزخم را تولید کرده است سهل میباشد. برعکس اگر ضربه بطور مورب و مایل برپوست وارد شده باشد و کشش بافتهای موردضربت قرار گرفته درهمه طرف یکسان نباشد تشخیص وسیله ایکه ضربت را وارد آورده است از روی زخم مشکل خواهد بود.

درصورتیکه جسم نوك تیز مقطعی نداشته باشد و مدور باشد چون بافت بهم میآید تعیین حجم و بزرگی وسیله ایجاد زخم مشکل خواهد بود.

درزخمهای حاصله از آلات و ادوات نوك تیز خونروی خیلی کم است مگر اینکه رك بزرگی سوراخ شده باشد، اگر وسیله آلوده بمیکرب باشد زخم عفونی شده و چرك خواهد کرد.

۴ ـ زخم حاصله از تیغ و چاقو:

این قبیل زخمها از بریدگی منظم کم یا بیش طولانی تشکیل میبابند، خون از اطراف لبه‌های زخم بیرون میزند و نسبت بعمق بریدگی شکاف زخم بزرك و یا کوچك خواهد بود. نسبت بقدرت کشش بافتها عمق زخم کم و یا زیاد میباشد. هرقدر شکاف بزرگتر و عمیق‌تر باشد مدت التیام زخم طولانی‌تر خواهد بود، این قبیل زخمها اغلب بزرگتر از آلتی که آنها را ایجاد کرده است میباشند. جای زخم التیام یافته نازك و طویل است.

۵ ـ پاره شدگی زخم و کنده شدن:

اطراف این زخمها نامنظم و تکه‌هائی از پوست و بافت مجزا و بر کنده شده ـ است. این زخمها دردناك و گاهی از اوقات خطرناك میباشند. ممکن است عفونت شدید دراین زخمها حاصل شده و چرك فراوانی جریان یابد، این قبیل زخمها ممکن ـ است به ناسور مبدل شده و یا ازمحل آن اعضاء داخلی بدن بخارج فتق کند. خون ـ روی این زخمها نسبت بجراحتی که وارد آمده است متفاوت میباشد و هرقدر ازجا ـ کنده شدن بافتها زیادتر و عمیق‌تر باشد شدت خونریزی زیادتر خواهد بود.

۶ ـ جای گلوله:

زخم حاصله از گلوله مانند زخمهای حاصله از ضربه و ضغطه است منتهی ضربه

وضغطه خیلی شدید نسبت بقطر گلوله، حجم، سرعت سیر آن، کمیت و کیفیت و فاصله مبداء و مقصد گلوله شکل زخم متفاوت میباشد ، ضایعات حاصله از گلوله در بدن نسبت باینکه گلوله مدور بوده و یا اینکه قطعه‌ای از گلوله منفجر شده و نامنظم باشد متغیراست و همچنین نسبت باینکه گلوله اجسام خارجی ازقبیل پارچه، پوست و یا مورا باخود بداخل برده باشد عواقب زخم تغییر مینماید .

اگر لوله اسلحه ببدن چسبیده باشد بطوریکه هوای داخل لوله اسلحه با هوای خارج هیچگونه رابطه‌ای نداشته باشد، درهنگام خالی شدن گلوله اسلحه پس زده شده و گلوله بزمین میافتد و فقط در موضع له شدگی بافتها ایجاد میشود، درصورتی که هوای داخل لوله اسلحه باخارج ارتباط داشته باشد و یا بعبارت دیگر لوله اسلحه محکم بپوست بدن نچسبیده باشد گلوله وارد بدن میشود. محل ورود گلوله مدور و کم یا بیش خون از آن تراوش میکند، پوست اطراف این ناحیه سوخته ، سیاه و له شده وذرات باروت در آن جایگزین شده است. اگر گلوله بداخل یکی از حفرات بدن وارد شده باشد بعلت تراکم گاز جدار حفره متلاشی میشود . تفنگهای شکاری که فشنك آن از تعدادی ساچمه پرشده است نسبت بفاصله‌ایکه لوله تفنك از پوست دارد زخم متفاوتی ایجاد میکند ـ هرقدر لوله نزدیکتر باشد ساچمه ها متراکم‌تر خواهد بود،روی این اصل اگر لوله تفنك در فاصله یك تا ٥٠ سانتیمتر قرار گرفته باشد ساچمه‌ها نزدیك بهم دریك نقطه وارد شده و مثل اینست که یك گلوله وارد بدن شده‌است، هرقدر فاصله بیشتر شود محل ورود ساچمه‌ها ببدن فاصله‌دار میشوند.در تفنك‌های شکاری معمولی که فشنك آن درحدود ٣٠٠ ساچمه بقطر درحدود ٢ میلیمتر دارد درفاصله ١٢ متر ساچمه‌ها در دایره‌ای بقطر ٥٠ تا ٦٠ سانتیمتر پراکنده میشوند. در تفنگهای شکاری جدید که سرعت اولیه ساچمه‌ها زیادتر و برد تفنك بیشتر است تا فاصله یکمتر ساچمه هاباهم حرکت نموده و بیك نقطه اصابت میکنند ودر فاصله ٢٥ متر دردایره‌ای بقطر ٥٠ تا ٦٠ سانتیمتر پراکنده میشوند .

اغلب اوقات چوب پنبه سرفشنك در زخم وارد شده است. باروت معمولا بفاصله‌ای مساوی بالوله تفنك هرچه درسر راه خود بیابد میسوزاند ولی چوب پنبه فشنك آتش گرفته بمسافت بیشتری پیش رفته و ممکن است سوختگی ایجاد کند. درصورتیکه

فاصله زیاد باشد فقط گلوله اثر مینماید، هوای خارج شده از لوله و باروت آتش گرفته بی‌اثر خواهند بود. دراین حالت خون‌ریزی شدیدتر خـواهد بود ، اطراف زخم مانند قیف فرورفته وسیاه نخواهد بود .

زخمهای حاصله از گلوله را بسه‌دسته تقسیم مینمایند :

اولا ـ اثر گلوله‌ایکه بموازات پوست دررفته‌است بشکل شیاری که‌مختصری خون ازآن تراوش میکند بـاقی میماند، گلوله گرم پوست و بافتهای نزدیك بآنرا سوزانیده ومانند جای‌داغ اثری ازخود بیادگار گذاشته است .

ثانیاً ـ گلوله وارد شده بافتها را از هم مجزا وخونروی ایجاد میکنند .

ثالثاً ـ گلوله ازیکطرف واردشده ازنقطه‌دیگری خارج‌میشود. محل‌ورود گلوله واضح واطرافش منظم است ومحلیکه گلوله از آنجا خارج میشود بزرگتر ازمحل‌ورود واطرافش‌نامنظم‌میباشد. اگر گلوله سرعت‌سیر خودرا حفظ کندمحل ورود وخروج مشابه خواهند بود، محل خروج گلوله بزرك‌تر ازمحل ورود‌است. در صورتیکه در معبر ومسیر گلوله در بدن موانع سختی وجود داشته باشد اگر گلوله از بافتهای نرم عبور کند خط سیرش مستقیم خواهد بود و در صورتی که بااستخوان برخورد نماید و منحرف شود ویا اینکه از سرعتش کم شده واز داخل ماهیچه‌های قطور عبور کندخطسیرش منحنی خواهد شد .

دربرخورد گلوله بااستخوان اگرسرعت زیادباشد استخوان‌را سوراخ کرده وعبور میکند ، برعکس اگرسرعت کم باشد استخوانرا بطور نامنظم میشکند و خورده های آنرا بجلو میبرد .

رگهای خونی وپیهای واقع درمسیر گلوله ممکن است قطع شده‌ویا له‌شده باشند، اوتار منحرف شده، قطع‌و یاسوراخ گردند، درآپو نوروز سوراخی ایجاد میشود. بافت‌رابط ازهم پاشیده‌شده وچون قوه کششی ندارد بحال اولیه برنمیگردد، احشاء وامعاء که ازمایعات پر هستند مانندمعده ومثانه‌معمولا درنتیجه برخورد گلوله میترکند ومتلاشی میشوند .

درطب قانونی انسان تعیین نوع اسلحه واینکه مسافت چه اندازه بوده است وتعیین اینکه‌آیا قتل بوسیله‌اسلحه مجاورمقتول انجام شده ویا بااسلحه‌دیگر، مورد

توجه بوده و یکی از عوامل مهم کشف جنایت محسوب میشود ، چون دردامپزشکی زیاد مورد توجه نیست و مخصوصاً در کشور مـا هنوز رایج نیست از توضیح بیشتر صرف نظر میشود .

۷ ـ زخم حاصله از تزریق:

ازراه تزریق ممکن است سموم مختلف و ویروسها را وارد بدن کرده باشند.

این جنایت دردامپزشکی مخصوصاً بیش از پزشکی مورد توجه است . زیرا انسان میتواند جنایتکار را معرفی کندولی حیوان قادر نیست شخص جانی که ازراه تزریق، میکرب و یا سمی را ببدنش تزریق نموده معرفی کند .

این قبیـل زخمهـای حاصلـه با زخمهای دیگر تفاوتی ندارند معذالك اگر میکرب بیماریهای واگیری تزریق شده باشد درزخم حاصله از تزریق ویادر اطراف آن علائم خاصی ظاهر میشود .

مثلا درمشمشه درمحل تزریق شانکر مخصوص، درآبله اسب و گاو گوسفند طاولهای آبله ای ودرتب طاولی و برفکی طاولهای فلیکتنوئید مشاهده میگردد .

اتفاقات راه آهن

درنتیجه توقف ناگهانی و یا اصابت دو ترن بایکدیگر و یا ازخط بیرون افتادن و یا برگشتن ترن و واژگون شدن آن، جراحاتی بربدن حیواناتیکه حمل میشوند وارد میگردد .

این جراحات ممکن است بشکل زخم ساده و یا شکستگی استخوانها بخصوص دردستها و پاها و ناحیه لگن خاصره باشد و یا اینکه بشدت ظاهر شده زخمهای بزرك وخطرناك، پاره شدگی اعضاء درونی، له شدن، تکان خوردن مغز ایجاد کند. دراین قبیل زخمها معمولا جسم خارجی که آنرا ایجاد کرده است ممکن است باقی مانده باشد.

این جراحات ممکن است فوراً دام را تلف کند و یا بطور ثانوی به بیماریهائی ازقبیل ذات الریه ، ذات الجنب ، ورم پرده صفاق منجر گردد .

افتادن از بلندی

سقوط از بلندی جراحات مختلفی که عبارتند از شکستگی استخوانها، له شدن

وکوفتگی بافتها ، پاره شدن اعضاء درونی وسقوط بر روی سر، تکان خوردن مغز-
را سبب میشود شکستن استخوانها دردرجه اول دراستخوانهائی که بزمین مستقیماً
اصابت کرده‌اند ایجاد میشود ودر درجه‌دوم ممکن است بواسطه انقباض و کشش
شدید ماهیچه‌ها دراستخوانهای دیگر نیز دیده شود .

درنتیجه‌سقوط ،خونریزی درونی ، پاره شدگی اعضاء درونی وازجا کنده
شدن آنها حاصل میشود، این جراحات ممکن است بعلت‌جابجا شدن‌هوا درریتین،
خون دررگها ، غذا دردستگاه گوارشی ، جنین دررحم تولید گردد .

له شدن

درنتیجه زیرچرخ ماشین‌رفتن وامثال‌آن‌حاصل میشود. جراحات حاصله‌شبیه
بافتادن است‌بااین تفاوت که جراحات درموضعی که‌تحت فشارقرارگرفته است‌ظاهر
میگردند ، پوست مجزامیشود ،درزیرآن خون‌جمع میگردد. بر کنده شدن شاخ‌و
سم یکی ازاین حالات محسوب میشود .

سوختگی

ازنزدیك شدن جسم افروخته‌ای (ذغال آخته، شعله‌آتش) ببدن ایجادمیشود
وهمچنین درنتیجه ریختن آب‌جوش برروی بدن واصطکاك آهن گداخته وترشیها
وقلیائیهای قوی سوختگی حاصل میشود. پس بطور کلی جراحات یااز حرارت و
یا ازمواد شیمیائی تولید میگردند .

اولا ـ سوختگی حاصله ازحرارت:

تمام سوختگی‌ها شبیه بیکدیگر نیستند، نسبت بشدت وضعف جسم‌سوزنده
ومدتیکه اثر کرده است جراحت حاصله ازآن متفاوت خواهد بود واین تفاوت را
بشش درجه طبقه بندی کرده‌اند که عبارتند از :

درجه اول ـ

سوختگی مختصر،پوست قرمز، آماس کرده ودردناك است،اگرجسم‌سردی
باقسمت سوخته شده مجاور شود درد زایل میگردد ، مخصوصاً درحیواناتیکه بااین

سوختگی گرفتارند تحمل کردن جسم سرد، بخوبی راحت شدن آنهارا ازدرد مشخص میسازد، خیلی زود بهبودی می‌یابد و پوست بحال اولیه برمیگردد، گاهی از اوقات ممکن است پوست قسمت سوخته شده بشکل قشری مجزا گردد .

درجه دوم -

دراین قسم سوختگی طاولی ایجاد میشود که درداخل آن مقداری مایع لیموئی روشن وجود دارد .

این طاول بلا فاصله بعداز سوختن پوست تولید میشود و ممکن است بعداً طاولهای دیگری نیز دراطراف ایجاد شود. اگر این طاولها را باز کنند مایع آن بخارج تراوش میکند وپوست چروك خورده فرو می نشیند و بعد ازچند روز خشك شده میافتد، درزیر این پوست قشردیگری تولید ویا درصورت عفونت چرك میکند.

این قسم سوختگی دراثر ریختن آب جوش درروی پوست ایجاد میشود، باید متوجه بود اگر آب جوش برروی لاشه حیوان مرده بریزند این طاول را تولید نمیکند، انداختن خوك کشته شده در آب جوش برای مجزا کردن مو وایجادنشدن طاول بهترین مشخص این وضعیت میباشد .

درجه سوم -

سوختگی ازپوست گذشته وبسطح پاپیلر رسیده است، درزیر فشار انگشت درد شدیدی ایجاد میشود، لکه‌های خاکستری وزرد ویا قهوه‌ای وطاولهائی که‌در- داخل آن مایع خون آلودی وجود دارد معرف این‌درجه ازسوختگی میباشد ، پس از مجزاشدن قشرسطحی قرحه‌ای درزیر آن نمایان میشود که بعداز التیام کامل پوست زیر آن سفیدرنك شفاف میشود .

درجه چهارم -

تمام پوست سوخته وبشکل قشرضخیمی نمایان میشود، درصورتیکه مایع در- حال غلیان آنرا ایجاد کرده باشد خاکستری ویازرد وجسمش نرم‌میباشد واگر آتش ویا جسم داغی آنرا تولید کرده باشد برنك قهوه‌ای یاسیاه وجسمش سخت میباشد.

دراطراف ناحیه سوخته شده قسمتهای پوست حساس میباشد، بعد ازیك هفته قشر سوخته شده میافتد ودر زیر آن زخم عمیق نامنظمی که مدتها بطول میانجامد

تا بهبودی یابدهویدا میگردد .

درجه پنجم -

علائم این‌قسم سوختگی شبیه بدرجه چهارم میباشد منتهی خیلی شدیدتر ، نتایج حاصله وخیم‌تر و برای بهبودی یافتن فرصت ووقت بیشتری لازم میباشد.

درجه‌ششم -

ناحیه سوخته‌ذغالی شکل‌شده‌و بافت سوخته خشك وسیاه‌رنك و متخلخل‌است، بافتهای اطراف قسمت‌سوخته شدیداً متورم هستند .

ثانیاً — سوختگی حاصله‌از مواد شیمیائی:

مواد محرق‌شیمیائی عبارتنداز اسیدسولفوریك،اسید ازتیك، اسید کلریدریك، پتاس محرق، آهك‌زنده . راجع بجراحات داخلی که از خوردن‌این‌مواد حاصل‌می‌شوددرمبحث‌مسمومیتهامختصری نگاشتیم. ریختن این‌موادروی‌پوست بدن‌سوختگی ایجاد میکند که نسبت بهریك از آنها شکل خاصی را دارد . اسید سولفوریك لکه خاکستری رنگی که بعداً سیاه‌رنك میشود تولیدمینماید. سوختگی حاصله ازاسید ازتیك واسیدکلریدریك تیره است. پتاس محرق چون آب پوست‌را جذب میکند جراحات عمیقی تولید مینمایدومعمولا پوست برداشته میشود .

نسبت بمقدار، غلظت، مدت اصطکاك هریك ازمواد شیمیائی نامبرده شده‌در بالا باپوست بدن‌یکی ازدرجات ششگانه‌ای که راجع بسوختگی قبلاذکر نمودیم ممکن است حاصل گردد .

☆☆☆

سوختگی ممکن است‌خیلی شدیدباشد دراینصورت دوحال‌اتفاق میافتدیکی آنکه قسمت زیادی از سطح بدن سوخته است دیگری آنست که حیوان بکلی سوخته باشد .

درحالت اول که سطح وسیعی از بدن سوخته است اختلالات داخلی ازقبیل هجوم‌الدم اعضاء درونی باآن توئم شده وخطرجانی برای دام سوخته شده‌دارد. اینطور بنظر می‌آید که خون ازسطح بداخل هجوم میآورد.زیرا درسطح بافت پوششی دستگاه گوارشی وقصبةالریه وانشعاباتش‌لکه‌های قرمزرنگی ظاهرمیشود

وحتی خونریزی بداخل معده وروده نیز دیده شده است .

ممکن است خون بمغز هجوم آورد، همچنین تورم حنجره و آماس زبان کوچك، ذات‌الریه ، برنکوپنومونی ، ذات‌الجنب ، تورم پرده صفاق ، تورم معـده وروده و انهدام گلبولچه‌های خون مشاهده شود واغلب سوختگی وسیع بمرك منتهی گردد . بعلت مسمومیت خودبخودی، فسادخون، بتحلیل رفتن اعصاب حیوان تلف میشود .

درحالت دوم که حیوان بکلی سوخته است حجم قسمتهای سوخته شده بدن کم‌شده‌است، گوشتها ذغال شده ویا کباب شده‌اند ، استخوانها سوخته و ازحجم و وزنشان کم‌میشود. غضروف ودندانها بیشترمقاومت میکنند، درداخل خون اکسید دو کربن وجود دارد واین وضعیت دلیل براینست که قبل‌از فرا رسیدن مرك مدتی حیوان تنفس کـرده است واکسیددو کربن فضای درحال سوختن که اورا احـاطه کرده بوده است بریتین وازآنجا بخون منتقل گردیده است. ازتجزیه خون میتوان فهمید مرك‌در نتیجه سوختن ایجادشده ویالاشه‌مرده‌را درآتش‌افکنده‌اند.سوختگی حاصله قبل‌ازمرك سطحی وقرمزرنك بوده واگربا انگشت فشار مختصری بدهند قرمزی برطرف میشود. اگرسوختگی عمیق باشد قرمزی در اطراف ناحیه سوخته بوده وبا فشار ازبین نمیرود ودر داخل آن‌مایع سرزی جمع‌شده است. ممکن‌است اینحالت درسوختگی هـای بعد ازمرك هم دیده شود ولی دراینصورت آلبومین ، موجوده درمـایع سرزی کم است. پوست سوخته شده بعد از مرك سفید و قرمزی وجود ندارد.

برق زدگی

بموجب بررسیهائی که بعمل‌آمده است‌حیوانات بیش‌ازانسان دربرابرصاعقه حساس‌میباشند. دربین‌حیوانات بیش‌از همه گاوحساسیت نشان‌میدهد. درخت‌مجاور، درب آهنی، زنجیر گردن ممکن است درجذب صاعقه تاحدی اثرداشته باشند .

باید اطراف‌وجوانب حیوان صاعقه‌زده را بررسی کرد واثرات صاعقه‌رادر اشیاء مجاور (درخت، دیوار، درب، آخور) دید ونسبت بشدت وضعف اثر بـاهمیت درجه صاعقه زدگی پی‌برد .

درناحیه‌ای از بدن که صاعقه وارد شده‌است سوخته شدگی کم یا بیش عمیق مشاهده میشود، اغلب سوختگی سطحی و بشکل شیار و یا پلاکهائی دیده میشود، اگر جسم فلزی مجاور بدن درمعرض صاعقه قرار گرفته باشد، بشکل آن درروی پوست سوختگی دیده‌میشود. موها کنده شده‌و یااز بین‌میروند، گاهی ازاوقات بعضی ازمو-های سطح پوست که رنك معینی را دارند تحت‌تأثیر صاعقه قرار گرفته و موهای دیگر عیبی نمیکنند.

سوختگی‌حاصله ازصاعقه باطاول وقرمزی اطراف‌توئم نیست‌زیرا بلافاصله مرك در میرسد و ببدن اجازه نمیدهد در برابر سوختگی واکنشی نشانداده و دفاعی بکند.

علاوه برآثارسوختگی ممکن‌است شکستگی استخوان، سوراخ شدن کاسه سر واعضاء وجوارح داخلی، کنده شدن دست ویاپا، کنده‌شدن زبان یا قسمتی از سر، خونمردگی داخلی‌ونشانی‌های خفقان نیزدیده شود.

نشانیهای بعداز مرك متغیر است، بعضی اوقات لاشه فورآسخت‌میشود، گاهی برعکس صلابت وسختی بعداز مرك‌بکندی ظاهر میشود، فساد نعش ممکن است سریع ویا بطئی گرددولی نکته‌قابل توجه اینست که نفخ وباد کردن محوطه‌شکمی خیلی زودایجاد میشود، بعداز صاعقه‌زدن بوی اوزون محسوس است.

خون‌ترش،همو گلبین تجزیه شده وازقدرت‌جذب اکشیژنش کاسته‌شده‌است.

ممکن است‌ضربه بازگشتی صاعقه باعث براتلاف دام‌شده‌باشد، دراینصورت آثار وعلائمی دربدن دام‌تلف شده وجود ندارد واز اینکه طوفانی بوده و رعد و برق شنیده شده‌است بعلت‌مرك ممکن است پی‌برد.

حیوان صاعقه زده ممکن‌است زنده‌بماند دراینصورت اختلالاتی دراعصابش باقی میماند، مدتی‌حیوان بیحس وهوش وحواس خود را ازدست میدهد و قدرت شناسائیش زایل میگردد، ممکن‌است مردمك‌چشم بازمانده کره‌های چشم هر دو بطرف بداخل ویا خارج برگردند. کوری، کری، تنگی‌نفس، خونریزی ازبینی، ازگوش، دفع‌ادرارو پیخال‌بیجا و بدون اراده، پیدایش قنددرادرار وبالاخره‌فلجی عمومی که بعداز مدتی بفلجی‌های موضعی منتهی شده ومدتی ادامه خواهد داشت

ازعوارضی است که در دامهای صاعقه زده زنده مانده دیده شده است .

ضایعات الکتریسیته

اصطکاك یافتن بدن حیوانات حتی با جریانهای خفیف الکتریسیته ۴۰ ولت متناوب خطراتی دربردارد . الکتریسیته ۱۰۰ ولت و ۲۲۰ولت وبالاتر ازآن خطرناك واغلب اتفاقاتی ایجاد میکند که مرحله نهائی وشدید آن مرك است ، چنانکه میدانیم در امریکا برای کشتن جنایتکاران از برق و صندلی الکتریکی استفاده میکنند .

راجع بعلت مرك دوفرضیه از کار افتادن اعصاب وفلج شدن قلب موردنظر آرسنوال قرار گرفته است .

باتلیوپروست (Batelli و Psévost) پس‌ازمطالعات‌دقیقی که‌درحیوانات نموده‌اند باین نتیجه رسیدند که جریان متناوب کمتر از ۱۲۰ ولت قلب‌رااز کارمی‌اندازد. درجریان قوی بین ۵۰۰ و ۱۲۰۰ولت‌ابتداءریتین‌از کارافتاده و بعدازآن‌قلب ازکار میافتد وباین‌علت عقیده‌مندند که سلسله اعصاب دردرجه اول ازکار میافتد ، درجریانهای بالاتر قلب وسلسله اعصاب دریك زمان ازکار میافتند .

شدت جریان نیزمورد توجه میباشد. الکتریسیته‌ای که شدت جریانش ۷۰تا ۸۰ میلی‌آمپر است قلب‌سك‌را درمدت ۴تاه ثانیه ازکار میاندازد ، هر قدر شدت جریان الکتریسیته بیشترباشد مرك‌زودتر فرامیرسدولی‌از۲ثانیه زودترممکن‌نیست.

اگر شدت جریان از۵تا۶ آمپرزیاد ترباشد سوختگی حاصل میشود . اگر سگی‌را درمعبر جریان‌الکتریسیته که‌شدت آن ۴۰میلی‌آمپراست‌قراردهیم‌بعد از۴تا ده دقیقه خفه‌شده تلف‌میگردد وهر قدر شدت جریان فزونی یابد آثار سوختگی بیشتر می‌شود .

جریان الکتریسیته دائم دارای همان اثرات الکتریسیته متناوب‌است، منتها شدت‌آن باید چهار برابر بیش از الکتریسیته متناوب باشد .

خطرات الکتریسیته نسبت باینکه بدن برای‌هدایت الکتریسیته مساعدباشد بیشتر خواهد بود، پوست خشك وپینه بسته الکتریسیته ۱۲۰ولت را تحمل میکند ولی اگر پوست بدن چرب و مرطوب باشد مقاومت بدن کم شده و الکتریسیته که

قدرتش کمتر میباشد نیز کشنده است .

در نقطه ایکه الکتریسیته شدید وارد بدن میشود پوست میسوزد و مانع ورادعی در برابر جریان الکتریسیته ایجاد میگردد، روی همین اصل است که در صندلیهای الکتریکی جدید از ولتاژ الکتریسیته کاسته اند (از ۴۰۰۰ ولت به ۴۰۰ ولت رسانده اند ودر برابر برقطر الکترودها افزوده ودرموقع استعمال آنهارا مرطوب میکنند.)

نشانیهای سوختگی برق موضعی وعمومی هستند :

اولا - نشانیهای موضعی عبارتند از لکه های سوختگی خاکستری رنك که در اطراف آن حاشیه سفید رنگی وجوددارد، پس از ۴ تا ۵ روز طاولهائی دراطراف آن لکه ها تولید میشود. اگر سوختگی حاصله از الکتریسیته شدید باشد جراحت عمیقی درناحیه ورود برق ایجاد میشود، این قسم سوختگی هرقدر هم بزرك وعمیق باشد مانند سوختگی هـای معمولی دردناك نیست، الکتریسیته نه تنها بافتها را میسوزاند بلکه محیط سوخته شده را عقیم وستررون مینماید، روی این اصل عفونت وچرك ظاهر نشده زخم بزودی التیام می یابد .

اگر سوختگی عمیق ویا انتهای عضوی سوخته باشد لازم خواهـد شد آن قسمت را قطع کنند .

ثانیاً - نشانیهای عمومی ، درصورتیکه ازمرك نجات یافته اند مشاهده میگردد. باتنفس مصنوعی برق زده رامیتوان بحال آورد، روی این اصل مرك حاصله از الکتریسیته را مرك ظاهری میدانند. برق زده دردی حس نمیکند واز سوختگی زجر نمیبرد ، عوارض بعدی که ظاهر میشود اختلالات عصبی است که در نتیجه تورم پیها ویاضربه وارده بر آنها حاصل میگردد .

سوختگی با اشعه ایکس ورادیوم

۱ - استفاده از اشعه رنتگن دردامپزشکی ممکن است سوختگی درنـاحیه اشعه دیده ایجاد کند، ممکن است اثر اشعه فقط بشکل تورم حاد ویا مزمن درپوست باقی بماند. درطب انسانی ضایعات حاصله از اشعه ایکس مورد تعقیب قرار گرفته و سوخته شده تقاضای خسارت مینماید .

۲ - رادیوم نیز با اشعه آلفا و بتا و گاما ممکن است سوختگی تولید کند. ضایعات حاصله از رادیوم خطرناك است.

مطالعاتیکه راجع برادیو آکتیویته اجسام وانفجار اتم نموده‌اند تماماً در روی حیوانات بوده‌است، اهمیت این‌موضوع در آینده که ازاتم ممکن است‌استفاده کنند زیادتر خواهد شد.

چون‌عکس برداری ازحیوانات واستفاده ازاین‌اشعه‌ها برای درمان بیماری حیوانات‌زیادمتداول نیست‌و دامپزشك برای کارشناسی‌ضایعات‌حاصله از آنها بندرت خوانده‌میشود لذاازبحث دراطراف آنهاحتی باختصار صرف‌نظر مینمائیم.

جای زخم

زخم پس‌از التیام یافتن اثری‌از خود باقی میگذارد، از مطالعه جای زخم تازگی‌و کهنه‌گی‌وحتی وسیله‌ای که‌آنرا تولید کرده است میتوان معین نمود، بافت زخم التیام یافته فاقد وزیکولهای چربی وفولیکولهای عرق وپیاز موو عروق می‌باشد، اگرهم احیاناً چندموئی بعداًبرویدسطحی وضعیف وسفیدرنك خواهند بود. اگر پوست ناحیه التیام یافته‌را مالش دهند قرمز نمیشود زیرا فاقد رگهای‌خونی‌است. جای زخم‌التیام یافته تازه‌نرم وصورتی است وجای‌زخم التیام یافته کهنه‌سفید رنك میباشد.

اگر زخم عمیق بوده است وبماهیچه‌ها واوتار وغضروف واستخوان رسیده پیوستگی بین‌آنها باقی میماند واغلب زحمت ایجاد میکند.

جای زخم‌حاصله ازتیغ وچاقو که درابتدا نازك و مستقیم بوده است پس از التیام عریض وکج و معوج و معمولا دوکی شکل میگردند. نسبت بدرجه ارتجاع بافتهای مجاور وتحدب وتقعر بافتهای زیرزخم وفشار آنهاوضع جای‌زخم حاصله ازضربه وضغطه پس‌از التیام فرو رفته میشود ودر اطراف آن حاشیه کم یا بیش‌حجیمی توجه‌را جلب‌میکند. این قبیل جای زخمها معمولا مدور وشکل اولیه جراحت‌را حفظ میکنند.

جای زخم گلوله‌ایکه ازدور اصابت کرده باشد پس‌از التیام بشکل لکه

مدوری که مرکز آن فرورفته است میباشد، اگر گلوله از نزدیك اصابت کرده باشد جای زخم پس از التیام فرورفته ودر اطراف آن دانه‌های باروت که درپوست مقر گرفته وپوست را خال کوبی نموده است توجه را جلب مینماید .

جای زخم سوختگی حاصله ازآتش ویا آب جوش وسیع ونامنظم وسطحی میباشد وجای زخم حاصله ازمواد شیمیائی محرق معمولا مدوروومنظم وعمیق ومرکز آن فرورفته است وممکن است برنگی که مایع شیمیائی بپوست داده است باقی مانده باشد .

جای زخمهای حاصله ازبیماریهای گوناگونرا نباید باجای زخمهای اتفاقی اشتباه کرد .

جفت شدن با حیوانات

ایـن رفتار برخلاف طبیعت بوده‌وبین انسان‌وحیوان انجام‌میشود . هرچند که این عمل بندرت اتفاق میافتد معذالك چوپـان و مهتر ممکن است بچنین عملی مبادرت کرده‌ودامپزشك برای‌تشخیص آن خوانده‌شود. بازرسی‌دامپزشك بدستگاه تناسلی وقسمتهای‌اطراف آن‌منحصر‌خواهد بود. نشانیها عبارتند ازریختن مودرروی کفل‌وساق حیوان،وجودجراحاتی درفرج ـ دامپزشك بایدازترشحات مهبل برداشت نموده ووجود اسپرماتوزوئید رادر آن جستجو کند. ممکن است چوپان ویا مهتر دچـار سادیسم بوده وآلاتی رااز قبیل چوب ـ سوزن ـ دسته پارو ودسته شلاق ـ دسته جاروب ـمیله آهنی‌وغیره داخل‌مهبل ویا مقعده دام‌کرده باشد ، دراینصورت دام‌مبتلا بورم مهبل گردیده وممکن است‌خون‌از فرج جاری‌شود ویا نشانیهای‌پاره شدگی وزخم وخون‌مردگی دربافت پوششی دیده شود. مقعده ممکن‌است پاره‌شده باشدوجراحات مقعده به‌پرده‌صفاق سرایت کرده‌و ورم‌پرده صفاق ایجادشده‌باشد .

وارد کردن آلت حجیم و یا جسم بزرك درکلوآك طیور باعث پاره شدگی وازبین‌رفتن قدرت‌ارتجاعی عضله مضیقه میگردد. درکالبدگشائی ممکن است‌باقی‌مانده‌جسمی که بکاررفته دیده‌شود.این عمل‌طبق قانون‌باید قابل تعقیب بوده ومجرم لازم‌است مرتکب بکیفر برسد .

آبستنی

درخرید وفروش حیواناتاغلب فروشنده تضمین مینماید که دام موردفروش ابستن ودر تاریخ معینی وضع حمل خواهد کرد .

درموقع تحویل گرفتندام خریدار بهنشانیهایوضعحمل مشکوك ومظنون وبکارشناس دامپزشك مراجعه مینماید .

دراین مورد ازمبحث خیارات که درقانون مدنی ذکرشده است برای باطل کردن خرید وفروش میتوان استفاده کرد .

انجام وظیفه کارشناس دامپزشك برای تشخیصآبستی مخصوصاً اگراوایل آبستنی باشد بسیار مشکل ودقیقاست،کارشناس دامپزشك بایدمادر وجنینراموردمعاینه قرار دهد .

ازبین رفتن فحلی ، افتادگی ونرم شدن طبیعتدام ، چاقشدن، ازدیاد حجم شکم(نبایدباآب آوردن محوطه شکمی وامثالآن اشتباهشود) ازدیادحجم پستانها(۱۵روز تا۶۰روزقبلاز وضعحمل ظاهر میشود) منظره فرجحیوان مادهتوجهرا جلب میکند .

رحم بزرگشده ، درمدخل آن (عنق رحم)ماده لزجمخصوصی جمعمیشود، ازحرکات جنین که ازخارجویا داخل محسوساست بوضعیتآن میتوان پیبرد .

کم شدنمقداراملاح وپیدایش قند درادرار وهمچنین پیدایششیر درپستانها بتشخیص آبستنی کمك میکنند .

مدت وضع حمل درحیوانات مختلف بشرح زیرمیباشد :

ماده الاغ	–	یکسال
مادیان	(۳۱۰تا۴۱۰روز)	یازدهماه
گاوماده	(۲۴۰تا۳۲۰روز)	نهماه
میش وماده بز	(۱۴۵تا۱۵۵روز)	پنج ماه
خوك ماده	(۱۱۰تا۱۳۰روز)	چهارماه
گربه ماده	–	دوماه

ماده سك	نه هفته
خوکچه هندی ماده	دو ماه
خرگوش ماده	یك ماه

دوره کرچ بودن طیور و نشستن روی تخم بشرح زیر است :

مرغابی	یك ماه
بوقلمون	۲۸ روز
مرغ	۲۱ روز
کبوتر	۱۸ روز

نشانیهای وضع حمل تازه

بعد از وضع حمل دستگاه تناسلی بشکل طبیعی بر گشت مینماید، آماس فرج از بین میرود. رحم جمع میشود، درابتدا مایع سروزی خونی که بعداً لزج میشود و موهای اطراف فرج را بهم میچسپاند بخارج تراوش میکند ، عنق رحم که پس از وضع حمل بازاست بمرور جمع شده و بسته میشود و بشکل طبیعی درمیآید. پستانها حجیم، درابتدای وضع حمل آغوز و بعد از آن شیر تراوش میکنند .

در تشریح نعشی زخمهای بافت پوششی داخل رحم که ازمجزا شدن جفت ایجاد شده بودند و بشکل اولیه برمیگردند مشاهده میشوند .

اگر وضع حمل مشکل باشد آثار ضربه وضغطه ، پاره شدگی بافتهای مجاور، له شدن ناحیه عانه نظر را جلب میکنند .

تعیین سن جنین

در تشریح دام آبستن ممکن است لازم شود کارشناس دامپزشك برای تعیین سن جنین خـوانده شود. وضع جنین‌های حیوانات مختلف درمدت آبستنی بشرح زیر است :

۱ ــ جنین اسب

یکماهه : بطول ۳ر۱ سانتیمتر (علقه و مضغه است)

دو ماهه : بطول ۷ سانتیمتر (پاها تشکیل شده‌است)
سه ماهه : بطول ۱۶ سانتیمتر (مغز، قصبة‌الریه، سقف دهان، سم‌ها تشکیل شده‌اند)
چهارماهه : بطول ۲۵ سانتیمتر (کبد بزرك است)
پنج‌ماهه : بطول ۳۰ سانتیمتر (پوست دارای پیگمان، دراطراف لبهاودر ناحیه پلك چشم مژه روئیده است)
شش‌ماهه : بطول ۶۰ سانتیمتر (یال میروید)
هفت‌ماهه : طول متفاوت (جای دندان ظاهرمیشود)
هشت‌ماهه : طول متفاوت (موهای دم میروید)
نه ماهه : طول متفاوت (درناحیه گردن مومیروید)
ده ماهه : بطول یك‌متر (تمام سطح بدن ازمو پوشیده میشود)
یازده ماهه : بطول ۱٫۱۵متر (شبیه‌نوزادتازه متولدشده، موها بلند، دندانهای ثنایا وانیاب میروید، دراغلب جنین‌ها بیضتین‌در کیسه‌آمده‌است .)

۲ ــ جنین گاو

یکماهه : بطول یك‌سانتیمتر (دست وپا وجود دارد)
دوماهه : بطول پنج‌سانتیمتر (شکاف ناحیه قص‌بسته شده‌است، سقف دهان‌تشکیل شده وسم تقسیم میشود)
سه‌ماهه : بطول ۱۴ سانتیمتر (چهار معده مشخص میشوند)
چهارماهه : بطول ۲۴ سانتیمتر (سم‌ها زرد تیره‌اند)
پنج ماهه : بطول ۳۵سانتیمتر (درروی سم‌ها لکه‌های سیاه دیده میشود، بیضتین درکیسه‌ها وارد میگردند)
شش‌ماهه : بطول ۴۶سانتیمتر (مژه‌ها میرویند)
هفت‌ماهه : بطول ۶۰ سانتیمتر (موهای دم میروید، درناحیه گردن زانو وبخولق نیز مو دیده میشود)
هشت‌ماهه : بطول ۶۵تا۷۵ سانتیمتر (روی پشت‌وگوش مووجود دارد)
نه ماهه : بطول ۸۰سانتیمتر (شبیه نوزاد تازه متولدشده است)

۳ ـ جنین گوسفند و بز

یک ماهه : بطول ۱ سانتیمتر (شکاف ناحیه قص و شکمی بسته میشود ، سم تقسیم میشود)

دو ماهه : بطول پنج سانتیمتر (بوزن ۵۰ گرام)

سه‌ماهه : بطول ۱۶ سانتیمتر (پوست فاقدمو است)

چهارماهه : بطول ۳۲ سانتیمتر (روئیدن موشروع میشود)

پنج ماهه : بطول ۴۵ــ۵۰ سانتیمتر (مو ویا پشم تمام سطح پوسترا پوشانیده‌ـ است ـ شبیه بنوزاد تازه متولدشده میباشد)

وزن نوزاد

درنظر اولیه میتوان فهمید نوزاد دوره جنینی را کاملا طی کرده ویا قبل‌از رسیدن کامل بدنیا آمده است .

وزن نوزاد درحیوانات مختلف بشرح زیراست :

کره‌اسب :	حداقل ۴۰	حداکثر ۶۰	بطور متوسط ۳۰ کیلوگرام			
گوساله :	« ۳۵	« ۵۰	«	« ۲۰	«	
بره :	« ۳٫۵۰۰	« ۴	«	« ۳	«	
بزغاله:	« ۳	« ۳٫۵۰۰	«	« ۲٫۵۰۰	«	
طوله‌سك :	« ۰٫۴۰۰	« ۰٫۴۵۰	«	« ۰٫۳۵۰	«	
طوله خوك :	« ۲٫۵۰۰	« ۳	«	« ۲	«	

مرك نوزاد

برای تعیین اینکه نوزادمرده، بعداز تولد زنده بوده ویا مرده بدنیا آمده‌ـ است کارشناس دامپزشك باید نکات زیررا رعایت کند :

اگر نوزاد زنده بدنیا آمده باشد تنفس کرده است وعمل تنفس آثاری در- ریتین برجا میگذارد. اگرهوا وارد ریتین نشده باشد ویابعبارت دیگر نوزادتنفس نکرده باشد حجمش کم ودرقسمتی ازقفسه سینه جمع‌شده‌است‌وشبیه بقطعه گوشتی

میباشد. اگر هوا وارد ریتین شده باشد تمام قفسه سینه راپر میکند، بافتش اسفنجی ودر زیرفشار انگشت فرومیرود. درصورتیکه ریتین‌را درآب بیاندازند اگر هوا وارد آن شده باشد درسطح آب میماند ودرصورتیکه تنفس نکرده وهوا درآن وارد نشده باشد به‌ته‌آب فرومیرود، باید متوجه بودفساد لاشه گازهائی‌را درداخل ریه‌ایجادمیکندوچنین‌ریه‌ای‌درسطح آب‌میماندروی این‌اصل بایدبامتحان‌میکرسکپی متوسل شد، درریتین تنفس نکرده حبابچه‌های ریوی دیده نمیشود، درصورتیکه برعکس تنفس کرده باشد حبابچه‌های ریوی بازشده‌اند. گازهای حاصله از فساد لاشه دربافت ریه‌نفوذ کرده وحبابچه‌های ریوی بافت فشرده‌ای‌را تشکیل میدهند. اگر نوزاد بعداز تنفس کردن مرده باشد ولاشه اش فاسد شده باشد گاز در داخل حبابچه‌های ریوی تشکیل میشود.

وجود هوا درمعده وروده نیز دلیل برتنفس بعد ازتولد وزنده بدنیاآمدن نوزاد میباشد.

بازرسیهائی که درپزشکی متداولند

درمورد جنحه وجنایت درطب انسانی بازرسی لکه‌های خون، لکه منی، تعیین‌گروپ خون ازنظر اصالت معمول ومتداول میباشد که دردامپزشکی فقط در موارد خاصی موردتوجه‌میباشندوچون عمومیت‌ندارند ازذکرآنها صرفنظرمیشود.

۹ـ جنایت بزرگ

درقوانین دامپزشکی دنیا که موردمطالعه نگارنده قرارگرفته است‌ازبحثی که شروع مینمایم اسمی برده نشده وبیك موضوع حیاتی ومهم که مورد گفتگو قرارخواهد گرفت‌اشاره‌نکرده‌اند علت‌اینکه دراین‌باره سخنی‌نگفته‌اند شاید برای اینست که‌سازمان‌وتشکیلات‌آن کشورهابنحوی‌است که بحث‌دراطراف‌این‌موضوع‌ـ را لازم ندانسته‌اند ولی در کشور ایران بموجب بررسیهائیکه نموده‌ام وشواهدی که دردست میباشد آشنا ساختن دامپزشکان کشور باین‌موضوع مهم حیاتی نه تنها ازنظر حفظ ثروت حیوانی مهم‌میباشد بلکه ازنظر تأمین بهداشت عمومی دانستن آن لازم وواجب است.

قبل ازاینکه وارد بحث دراین موضوع مهم‌حیاتی گردم لازم میدانم مقدمه درسی را که درچند دوره کلاس بهداشت‌همگانی (که ازسال ۱۳۲۶ وزارت‌بهداری تأسیس نموده است) ایراد کرده‌ام ودر کلاس‌پزشکیاری آنرا تجدید نمودم واخیراً در کلاس تخصصی که برای تدریس بیماریهای واگیری پزشکان محترم در انستیتو پاستور تشکیل شده بودبآن اشاره نموده‌ام ذیلاازنظرخوانندگان محترم بگذرانم:

« ساختمان بدن انسان وحیوانات اهلی که باو درتماسند مشابه بوده ومحیط بدن آنها برای نشو نما وتکثیر دسته‌ای ازمیکربها مناسب میباشد واغلب ازمیکربهای بیماری‌زا که انسانرا مبتلا میسازند درحیوانات نیز بیماری مشابهی‌را ایجاد میکنند .

اگر دقت نمائیم درتمام شبانه‌روزیامستقیماً باحیوانات سروکار داشته‌ویاازفرآورده‌های آنها استفاده میکنیم .

گوشت‌حیواناترا بمصرف‌تغذیه میرسانیم؛ شیروتخم‌مرغرا میخوریم، پشم گوسفندان را بافته تن‌خود را میپوشانیم، پوست حیوانات راآش کرده برای تهیه کفش ومصارف‌دیگر بکار میبریم، ازشاخ حیوانات شانه‌تهیه نموده موهای خودرا منظم میکنیم، روده حیوانات‌را زه کرده بمصارف مختلف میرسانیم ، باموهای خوك مسواك وفرچه تهیه نموده دندانهای خودرا پاك وصورت خودرا صابون میزنیم ، ازحیوانات مختلف برای کشش وسواری وکار استفاده مینمائیم ، برای تفریح ولذت عده‌ای ازدامها را دراطاق ومنزل خود حفظ می کنیم ، پاسبانی خانه وگله‌را ازسگ ودفع موش راازگربه انتظار داریم ، مرده وزنده حیوانات را برای هزاران استفاده بکارمیبریم .

این اصطکاك دائم روزانه هریك ازافراد باحیوانات باعث گردیده است که امراض واگیری قابل‌سرایت بانسان‌درصورت مبتلا بودن‌حیوانات در اشخاص اشاعه پیدا کرده واغلب تلفات جانی خطرناك‌را تولید کند .

ازآثار باستانی که درخرابه‌های تاریخی ایران بدست آمده چنین استنباط میشود که پدران‌ما ازسرایت بیماریهای واگیردار حیوانات بانسان باخبربوده ولاشه‌های حیوانات مرده را میسوزانیدند تابیماری آنها بحیوانات دیگر وانسان سرایت نکند . نه تنها برای پیشگیری ازسرایت بیماری بلکه برای دفاع ازخود دربرابر دشمنان ازلاشه مرده حیوانات درجنك استفاده میکردندوقبل ازاینکه میکربهای مولد بیماری شناخته شده‌باشنداز بیماری‌های واگیردار اطلاع داشتند وبا افکندن‌لاشه‌های حیوانات بیمارمرده ازفراز قلعه‌ها بخارج شهر محاصره کنندگان را دوچار بیماری میساختند .

افکندن لاشه حیوانات‌مرده دررودخانه‌ها وقنوات بمنظورآلوده کردن آب‌وسیله‌ای بوده است که درجنگهای پیشنیان بکاربرده شده است .

پس از کشف میکربها بوسیله پاستور دول داخل در جنگ از کشت میکربها برای اشاعه بیماری های مشترک بین انسان ودام استفاده کرده‌اند - چنانکه درسال ۱۹۱۶ یعنی اواسط جنگ بین‌المللی اول ازمیکرب برای تفوق درجنگ استفاده شده است و برای اولین مرتبه کشت‌میکرب مشمشه‌را که‌بیماری خطرناکی برای انسان ومخصوصاًاسب میباشد بکار برده‌اند - استفاده کنندگان و اشاعه دهندگان میکرب میخواستند بدین وسیله اولا افراد نظامی راکه بااسب‌های وسیله‌نقلیه سروکار داشتند مبتلاساخته ثانیاً ازقدرت اسپهادرنتیجه بیماری کاسته ثالثاً چون اسب بمصرف تغذیه میرسد مصرف کنندگان رامبتلا سازند .

درهمین سال جاسوسان درکشتی که از آرژانتین بفرانسه تعدادی اسب و گاو برای مصرف خوراکی میبرد عمداً بیماری‌مشمشه را دراسبان وبیماری سیاه‌زخم رادرگاوان‌اشاعه داده بودند ودربازرسی صحی که‌ازطرف دامپزشکان درموقع ورود کشتی بفرانسه بعمل‌آمد این مطلب کشف وتمام اسبها و گاوهای مبتلا را سوزانیدند .

عاملین اگر بنتیجه رسیده بودند یعنی اسبها و گاوها بمصرف تغذیه میرسیدند بسی خورسند می‌شدند زیراعده‌ای ازمردم فرانسه بیمارشده ودر نتیجه ازقدرت جنگی‌فرانسویان کاسته می‌شد .

درهنگام صلح نیز کشور هائی که نفع‌خود رادرفقر وبیچارگی وعلیل بودن‌وسستی ملل دیگرمی‌دانند بوسائلی بدست‌عاملین خود میکربهای مولد بیماری را دربین‌دامها اشاعه داده بدین‌ترتیب اولا منبع‌طبیعی حیوانی که ثروت مهم کشوری راتشکیل می‌دهد ازبین‌برده وثانیاً بااشاعه بیماری وسرایت‌آن ازدام بانسان افراد کشوررا بدرد ورنج خود مشغول می‌سازند؛ بدین‌ترتیب افراد علیل بفکرچاره دردخود افتاده ومتوجه اطراف نخواهند بود.

افراد ملل‌زنده‌وراقیه دربرنامه تحصیلات مقدماتی‌خود به‌بیماریهای‌مشترک بین‌انسان ودام آشنائی یافته ومتخصصین میکرب‌شناس و آزمایشگاههای مربوطه دائماً مشغول فعالیت بوده وبمحض اینکه بیماری‌خطرناکی درانسان ویاحیوان ظاهر گردد قبل ازاشاعه اصول بهداشتی رارعایت‌نموده وبدین‌ترتیب ازخطر بیماری‌های مشترک بین‌انسان ودام کاسته‌اند.

درمذهب اسلام حیوانات‌را بسه‌دسته تقسیم کرده‌اند: حلال، مباح، حرام. این‌طبقه‌بندی که بااصول بهداشتی تاحدی تطبیق می‌نماید باپیشرفتی که درفن میکرب‌شناسی شده است‌و باکشفیات جدیدیکه‌بعمل‌آمده وبیماری‌های مشترک‌بین انسان‌ودام رامشخص‌ساخته، نمیتوانند اصل‌کلی‌واساسی‌محسوب گردد زیراحیوانات‌حلال گوشت‌هم‌ممکن‌است‌به‌بیماریهای خطرناکی که بانسان نیزسرایت میکنند‌مبتلا گردند، درحالیکه گوشت حیوان سالمیکه در مذهب اسلام نجس‌تلقی شده، بدون اینکه‌خطری ایجاد کند بمصرف‌تغذیه گروهی‌ازمردم روی‌زمین‌میرسد.

هرچنددرشریعت مقدس اسلام برای‌ذبح حیوانات حلال گوشت مقرراتی‌وضع گردیده‌است ولی‌این مقررات رفع‌ابهام ننموده وباپیشرفت میکرب‌شناسی و کشفیات جدید مربوط به

بیماری‌ها پرده‌های ابهام اندك اندك برداشته شده آشنا شدن ودرك وضعیت بیماری‌های مشترك بین انسان ودام شخص را درتماس باحیوانات یاری کرده و آنانکه از این حقیقت اطلاع یافته‌اند بمحض اینکه حیوانی را به بیماری گرفتار دیدند درصدد درمانش برآمده و بدین ترتیب از آلوده شدن خود واطرافیان جلوگیری میکنند .

باید متوجه بود اگر حیوانی به بیماری خطرناکی که انسان را نیز مریض میکند مبتلا باشد ممکن است گروهی را گرفتار کند وچون حیوان قادر به بیان درددرونی خود نیست کوچك‌ترین تغییر در کردار ورفتارش راباید مورددقت قرارداد ونظر دامپزشك برای تشخیص اینکه آیا خطری جهت اطرافیان وجوددارد؟ خواسته شود .

شخصی که بیمار می‌شود در بستر آرمیده و اگر بیماریش خطرناك باشد اطرافیان احتیاط میکنند. پس مراقبت درحال حیوان بیمار نیز لازم است .

هراندازه فن میکرب شناسی توسعه مییابد بر تعداد بیماریهائیکه مشترك بین انسان و دام هستند افزوده میگردد و از نظر حفظ سلامتی و بهداشت همگانی مراقبت در معاینه دامها و فرآورده های حیوانی بیشترمیگردد . اگر کشتار روزانه هرمحل مورد معاینه قرار نگیرد درصورتیکه مثلا یکی ازحیوانات بسل و یا سیاه زخم مبتلا باشد تمام اشخاصیکه از گوشتش تغذیه مینمایند ممکن است گرفتار گردند، پوست و پشم و روده حیوان سیاه زخمی تاچندین سال خطرناك میباشد . اگر اسبهای درشکه‌و کشش به مشمشه مبتلا باشند تمام کسانی که سوار درشکه شده و یا با اسبها تماس دارند و یادرحین عبور ازخیابان ترشحات بینی اسبها بچشم و یا صورت آنها اصابت کند ممکن است بمشمشه مبتلا گردند . در صورتی که گربه‌ای به‌جرب ویاکچلی مبتلا باشد تمام افرادیکه آنرا نوازش میکنند ممکن است به این دو بیماری گرفتار شوند . چنانکه گربه یا سگی هارشوند وشخصی را بگزند درنتیجه بمرك وحشتناکی دوچارش میسازند . حلقه های کرمی که سك درحین رفت وآمد درمعابر عمومی و یا در خانه پراکنده میسازد ممکن است درحلق اشخاص فرو رفته آنها را گرفتار کند. شیر گاومسلول، سل را بمصرف کنندگان تقدیم مینماید و شیر حیوان مبتلا به تب مالت شخص را گرفتار تب مالت میکند ، گزش موش بیماری شدیدی را تولید و گوشت خوك مبتلا به تریشین خورنده‌را برای تمام عمر گرفتار میسازد .

نباید تصور نمود که حیوانات در اشاعه بیماری های مشترك بین انسان و دام مقصر میباشند بلکه برعکس گاهی اوقات حیوانات در نتیجه مجاورت با انسان گرفتار می شوند و بیماری ازانسان بحیوان سرایت میکند وحیوان بهمان خطری که انسان دوچار است تهدید میشود ، حیوان مانند انسان ذیروحی است که در صورت ابتلای به بیماری رنج برده و قابل ترحم است . . . »

☆☆☆

درعملیاتیکه دامپزشك مینماید مخصوصاً لازم‌است درموردبیماری بین‌انسان ودام که عبارتند از :

بیماری سیاه‌زخم ـ مشمشه ـ کزاز ـ هاری ـ سل ـ تب‌مالت ـ تب‌برفکی یا تب‌تاولی ـ کم‌خونی عفونی ـ خناق ـ سرخك خوك ـ سفلیس ـ تیفوئید یاحصبه ـ تولارمی ـ پسیتاکوزطوطی ـ جرب ـ کچلی ـ بیماری آبله ـ کرمهای حلقه دار ـ تریشین دقت‌بیشتری معمول‌دارد تاباطرافیان سرایت‌ننماید و خطر همه گیری پیش نیاید . مخصوصاً درمور بیماریهائیکه از حیوان بانسان سرایت‌میکنند و تا کنون درمانی برای آنهامهیا نگردیده است بیشتر توجه نماید .

☆☆☆

تحت‌عنوان «استفاده از گاز میکرب در جنگ» درخرداد ماه‌سال ۱۳۲۱ در نامه‌دانشکده دامپزشکی شرحی نگاشته‌ام که نقل‌قسمتی از آنرا دراینجالازم‌میدانم:

« . . . برای دفاع برضد میکرب جز تلقیح واکسنی که اخیراً متداول گردیده است اقدام دیگری بعمل نیامده و این هم جای تعجب نیست . درکشوری که در زمان صلح امور بهداشتیش مرتب نیست و در بیشتر نقاط کشور پزشك و دارو وجود ندارد نباید متوقع بود در هنگام جنك تشکیلاتی داشته باشد و محقق است اگر تشکیلاتی در نظرگرفته شده باشد فقط ظاهر سازی است و بنیانی ندارد و همانطورکه برنامه بهداشتی پر آب و تاب هیچگاه صورت عمل بخود نگرفته‌است این تشکیلات نیز برای عملی نشدن است زیرا همه میدانیم که سرتاسر کشور به‌بیماری مالاریا و بیماریهای مقاربتی آلوده بوده و نسل آینده کشوردرخطر است و در تمام برنامه ها از بهداشت عمومی صحبت شده ولی برای درمان و پیشگیری جز تأسیس یکی دو بیمارستان اقدامی نشده است .

بازرسی خوراکیها در زمان صلح صورت اساسی بخود نگرفته و در پارهٔ از نقاط کشور که اداره دامپزشکی دخالت ندارد معلوم نیست چه بمردم میخورانند و بااینکه بوجود پارهٔ از بیماری ها در بین دواب واقفند بدفع آن اقدام مؤثری نکرده وچنانکه تذکر دادیم اسب هائی که با خون جگر برای کشور تهیه شده‌اند بواسطه وجود مشمشه‌وگرسنگی رو ـ بانحطاط می روند .

درحقیقت‌لازم‌نیست کشت میکربی ازخارج بیاورند،فعلا کانونهای بیماری وجود دارد و درحقیقت از دیر زمانی جنك میکربی در کشور ما صورت عمل بخودگرفته‌است. باید گفت که خوشبختی دراین استکه دربرابر بیماریها و کثافات تااندازهٔ ایمنیت یافته‌ایم معذلك خطر

پراکنده شدن میکربهائی که بهآن عادت نداریم حیات همگی را تهدید مینماید .
کشور ایران بزرك است و دشتهای وسیع بی حافظ و نگهبانی در آن وجود دارد محقق است دراین نقاط هرعملی انجام شود کسی ازآن مطلع نخواهد گردید .
فرض کنیم در دل شب عدهای چترباز دراین نواحی باوسائل لازم فرودآیند وخودرا بشهرهای پرجمعیت رسانیده و بدون اینکه کسی آگاه شود بیماریهائی راکه تحفه آوردهاند پراکنده سازند از اینرو برای جلوگیری ازخطر لازم است وسائل بهداشت کافی در اختیار داشته و کاملا مجهز باشیم .
چنانکه میدانیم در هرکشوری گروهی از خودگذشته و حاضر هستند خودرا فدای میهن عزیز نمایند ، برای این قبیل چتر بازان فرود آمدن در دشت لازم نیست بلکه شبانگاه درخود شهر پائین میآیند چنانکه چتر بازان انگلیسی که برفراز ایتالیا فرود آمده و وسائل تخریب دستگاههای جنگی این کشور را با نقشه کامل با خود آورده بودند از هیچ خطری باك نداشته وقبل ازمرك خودرا مرده میهن تصور کرده بودند .
کسیکه با هواپیما خود رابکشتی دشمن میزند حکم اعدام خود را قبلا صادر نموده است و شخصی که در اژدر نشسته وآنرا میراند به بقاء حیات خود هیچگونه امیدواری ندارد و گروه بیشماری که درکشورهای دشمنان بفعالیت مشغولند بزندگانی خود اهمیتی نمیدهند .
جسارت اینان زیاده ازحد است وچون فدائی هستند خودرا باهرگونه خطری مواجه میسازند و برای رسیدن بمقصود و عملی ساختن آنچه راکه به آنها دستور داده شده است سعی بلیغ مینمایند .
ازاینرو لازم است تشکیلات آگاهی کشور وسیع ومجهز باشد تا بتواند بکشف این قبیل عناصر ازخودگذشته موفق گردد . . . »
راجع باینکه چگونه میکرب ها را منتشر میسازند لازم است شرحی را که دراین باره درمقاله تحت عنوان « استفاده از گاز و میکرسکپ در جنك » نوشتهام دراینجا تکرار نمایم :
« برای انتشار میکرب دونکته را باید در نظر گرفت :
اولا میکرب را باید بنقاطی که میخواهند بیماری شایع گردد برسانند . این عمل را ستاد ارتش با وسائلی که دراختیار دارد و یا اداره آگاهی و جاسوسی انجام میدهند .
ثانیاً میکربها را درانسان و یا دام منتشرساخت . این عمل ممکن است بطورمستقیم و یا غیر مستقیم انجام گیرد .
۱ ــ سرایت بطور مستقیم ــ انسان و دام درانتشار بیماری ممکن است مستقیماً دخالت نمایند و بیماری مخصوص بانسان ویادام ویامشترك بین انسان ودامرا انتقال دهند .

هر بیماری مدتی در حال کمون و خفی بسر میبرد و در این مدت در نتیجه آمیزش ممکن است اشخاص و یا دام سالم از بیماریکه بر بیماری خود واقف نیست دوچار شوند و در صورتی که تعداد اشخاص و یا دام درنقطه‌ای زیاد وتماس آنها با یکدیگر بیشتر باشد زودتر بیماری سرایت نموده وعده بیشتری را مبتلا میسازد. دراین حال باید در نظر داشت علاوه برسرایت‌مستقیم،آب وآشامیدنیهای دیگر وخوراکی واثاثیه مجاور که آلوده میشوند بنوبه خود بطور غیرمستقیم درسرایت دادن بیماری کمك مینمایند.

برای انتشار دادن بیماری هائی که بین انسان و دام مشترك میباشند بسهولت ممکن‌است دام بی زبان و بدون قوه دفاع را با کشت میکربی ازراه تزریق و یا طرق دیگرآلوده ساخت و در جنك گذشته همین طریقه عملی گردید.

۲- سرایت بطور غیر مستقیم - درصورتیکه منظورازبین بردن انسان باشد تزریق بیماری به دامها وآلوده شدن انسان از دام یکی ازطرق غیر مستقیم انتشار بیماری محسوب میشود. طرق دیگری که ممکن است مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از آلوده کردن آب و هوا. در کشورهائی که لوله کشی برای آب نشده است آلوده کردن آب آشامیدنی خیلی سهل وساده است و در صورتیکه لوله کشی آب وجود داشته باشد همانطورکه جاسوسان درروی خطوط تلفنی انشعاباتی داده ودرموقع لزوم ازآن استفاده میبرند بسهولت میتوانند درمسیر لوله‌آب نیزدرنقطه‌ای‌عمل جنایت‌آمیز خود را که عبارت از آلوده کردن آب با کشت میکربی است عملی سازند.

آلوده ساختن هوا با پراکنده ساختن ابر های میکرب دار از زمانیکه متخصص این فن ویخام اشتد (Vicham Steed) راجع بآن‌بیاناتی نموده است‌نظر بررسی کنندگان‌را جلب کرده است و بعقیده گروهی درصورتیکه بخواهند بچنین عملی مبادرت ورزند بهتراست ازمواد شیمیائی بکار برند. از بررسیهائیکه تریلات (Trillat) نموده است‌چنین استنباط میشود که قطرات میکرب دار معلق درهوا بمراتب بیش ازمیکرب جذب شده ازراه گوارش درسرایت بیماری مؤثر میباشند ونباید این طریق انتشار بیماری را ازنظر دورداشت.

درهرحال طرق دیگری نیز مورد بررسی قرار گرفته است وشکی‌نیست اگر روزی جنك میکربی عملی‌شود نوع میکرب وراه انتشارآن بردیگران نیزمکشوف‌خواهد گردید...»

☆ ☆ ☆

با کمال تأسف باید گفت جنك میکربی در زمان صلح در ایران رواج‌داشته و بیماریهای گوناگونیکه سابقاً وجود نداشته بوسائلی اشاعه داده شده اند. اشاعه میکرب‌در کشورایران افکار شادروان دکترحامدیرا بخودجلب نموده ودر کاغذی که بخط آنمرحوم نوشته‌شده و نزد اینجانب موجوداست ازکارشناس خارجی‌بحث

مینماید که با پر کردن جیب وانجام مقاصد ناپاك بردوش این ملت سوار شده است
در این مراسله آنمرحوم وعده داده است این شخص را معرفی کند. با کمال تأسف
قبل‌از انجام این‌امرمهم رخت‌ازجهان‌بربست، روزهفته آنمرحوم یکی‌از برادرانش
اظهارمیداشت« برادرم‌را کشتند! » (نمیدانم تاچه حد صحت‌دارد!)

چون افتخار معاونت آنمرحوم‌را داشتم کم‌و بیش براصراریکه میدانست
واقف گردیدم ، روزی اظهار داشت « مدارکی در دست دارم که دلیل محکومیت
قطعی کسیکه بیماریهای واگیرحیوانی‌را که سابقاً درایران وجودنداشته‌اشاعه‌داده-
است‌میباشد» آنمرحوم درنظرداشت باعلنی‌ساختن‌این‌مدارك باین‌فعالیت جنایتکارانه
خاتمه دهد .

قسمت اول گزارش آنمرحوم دریکی ازجراید کثیرالانتشار طبع گردید و
چون‌عمرش وفانکرد این‌موضوع حیاتی ، این‌جنایت بزرگ درپرده‌باقی‌ماند.

بعد از مرك آنمرحوم درصدد برآمدم بدانم موضوع ازچه قرار بوده است
و برای درك مطلب بخانم آنمرحوم‌مراجعه‌و‌تقاضا کردم کاغذهائیکه از اومانده-
است ارائه گردد . دربرابر چشم‌های اشك‌بار همسر آنمرحوم پرونده‌را با آب‌دیده
سیراب کردم،متأسفانه قدرت ادامه بازجوئی از من سلب گردید و دربرابر سئوالی-
که کردم خانم شادروان دکترحامدی اظهارفرمود: چنین‌صحبتی‌را هم بااو کرده-
است ولی نمیداند مدارك درکجا است ؟

در ایام خدمت وظیفه متوجه‌شدم بیماری مشمشه دربین دواب آرتش شایع-
است ، مقالاتی دراین باره منتشر کردم ومدت چهارسال‌مواجه‌بامحاکمات‌شدیدشدم
و در خلال آن فهمیدم علاوه بر بیگانگانیکه برابر نوشته شادروان دکترحامدی
بانجام مقاصدناپاك مشغولند کسانی هستند که‌سجل‌احوال‌ایرانی‌داشته ،فارسی-
را سیل‌صحبت میکنند ولی صددرصد بیگانه و در انجام اموریکه باحیات ملت و
ثروت ملی ارتباط دارد مسامحه میکنند .

قسمتی از مشاهداتیرا که‌نموده‌ام ذیلا ازنظر دامپزشکان جوان میگذرانم تا
بدانند باچه اوضاعی مواجه و چگونه باید بفکر چاره‌جوئی باشند . برهیچکس

پوشیده نیست که دامپزشك بطور غیر مستقیم مسئول زندگی و حیات هم‌نوعان خود بوده و کوچکترین تعلل و تسامح در انجام وظیفه‌اش نه‌تنها بضرر مادی تمام میشود بلکه بزرگترین و شدیدترین خسارات حیاتی‌را در بر دارد .

اینك یکی از مشاهدات :

درسال ۱۳۱۸ تعداد پنجاه رأس گاو از فرانسه بمنظور اصلاح نژاد گاوهای ایران خریداری گردید و در مدرسه دامپزشکی آلفرد در نزدیکی شهر پاریس آنهارا موردآزمایش قراردادند وچون سل گاوی درفرانسه وجود داشت مخصوصاً این گاوهارا ازنظر بیماری سل مورد امتحان قرارداده و باتزریق مکرر توبرکولین سلامتی آنها محرز گردید .

چون جنك بین‌المللی دوم شروع شده بود با زحمت زیاد و تحمل هزینه گزاف گاوهای خریداری شده را با کشتی مسافربری «تئوفیل گوتیه» که یکی از زیباترین کشتیهای مسافربری فرانسه‌بود ازبندر مارسی تابیروت حمل کردند واز بیروت تاموصل باخط راه‌آهن واز موصل تا حیدرآباد باکامیون حمل‌شدند. قیمت خرید گاوهاوهزینه‌متخصصین و کسانیکه برای‌حمل‌ونقل مأموریت داشتند ، کرایه کشتی ، کرایه راه‌آهن، کرایه‌کامیونها ، حقوق گمرکی و ترانزیت پرداخته‌شده، قیمت علوفه وهزینه‌هائی که درفرانسه برای نگاهداری وحمل‌ونقل آنها ازپاریس تا مارسی شده است اگر محاسبه شود برابر وزن هر یك از حیوانات طلا خرج شده است .

در زمستان سال ۱۳۱۸ این گاوها صحیح و سالم بحیدرآباد وارد گردیدند و برای‌اینکه‌برسلامتی آنهااطمینان کامل‌حاصل گرددپس از چندروزاستراحت‌مجدداً توبرکولینه شدندو تمام آنهاصحیح‌وسالم‌تشخیص‌داده‌شدندو مسلولی‌در بین آنهانبود. سابقاً هم‌در بنگاه‌دامپروری حیدرآباد بیماری‌سل گاوی‌دیده نشده بود،نه‌تنها بیماری سل گاوی در بنگاه دامپروری‌حیدرآبادسابقه نداشت بلکه ازگزارشهای ماهیانه‌ـ ایکه دامپزشکی‌های استانها و شهرستانها فرستاده اند و مخصوصاً گزارشهائیکه دامپزشکان آلمانی فرستاده‌اند مستفادمیشود سل گاوی درایران نبوده‌است .

از آنچه گذشت چنین نتیجه میشود که سل گاوی سابقاً در ایران نبود و گاوهای خریداری شده از فرانسه هم سالم و بمحیط حیدرآباد که از نظر سل سالم بوده است وارد گردیده اند.

شهریور ماه ۱۳۲۰ پیش آمد، دست مرموزی سل گاوی را در بین گاوان اصیل خریداری شده اشاعه داد.

در سه ماه آخر سال ۱۳۲۱ گزارشی بمرکز داده شد که در یکی از گاوهای مرده تشریح شده غده‌های چرکی سلی یافته‌اند، شادروان دکتر حامدی دستور داد تمام گاوها را توبرکولینه نموده نتیجه را گزارش دهند.

گزارشی رسید که چهار گاو مشکوك به سل هستند و تقاضا شد اداره دامپزشکی کل از استادان مربوطه دانشکده نظرخواسته تکلیف آنها را تعیین نماید. در آن موقع نگارنده درخدمت وظیفه بودم و بسبب اعتمادی که آنمرحوم بنگارنده داشت دستور داد بحصارك رفته گاوهای مورد بحث را با حضور کمیسیونی معاینه و نتیجه گزارش داده شود.

از این تاریخ نگارنده بجریان امر واقف گردیدم و ذیلا آنچه اتفاق افتاده است بترتیب یادآور میشوم:

☆ ☆ ☆

روز سه‌شنبه ۲۹ر۱۰ر۱۳۲۱ بموجب دعوتیکه طی شماره ۱۵۸۶۲ ازطرف اداره دامپزشکی کل بعمل آمده بود کمیسیونی درحیدرآباد تشکیل گردید و گاو-های گزارش شده مورد بررسی قرار گرفتند.

پرونده امر حکایت میکرد که پس از تزریق توی پوستی توبرکولین نسبت به این چهار فرد گاو مظنون شده و برای اینکه معلوم شود آیا مسلولند روز ۲۵ آذرماه ۱۳۲۱ ساعت چهار بعد ازظهر از راه زیرپوستی تزریق توبرکولین تجدید شده است. تربوکولین تزریق شده را درسال ۱۳۱۸ ازفرانسه آورده بودند. روی این اصل میبایستی طرزعمل و نتایج حاصله برابر مقررات فنی وعلمی که در فرانسه معمول و متداول است باشد. بدین معنی که واکنشهای حرارتی و موضعی و عمومی موردنظر قرار گیرد.

تزریق در تاریخ ۲۵ آذرماه ۱۳۲۱ انجام شده و کمیسیون در تاریخ ۲۹ دیماه

۱۳۲۱ یعنی ۳٤ روز بعد تشکیل شده بود لذا کمیسیون نمیتوانست نسبت بواکنش-های موضعی و عمومی که در آنموقع وجود نداشت نظریه بدهد لذا به بررسی برگهای حرارت پرداخته شد.

طبق مقرراتی که در صفحه ۳۲۷ این کتاب بآن اشاره شده است تزریق زیر-پوستی باید ساعت ۹ تا ۱۰ شب انجام شود و ازساعت ٦ صبح روز بعد مرتباً دوساعت به دوساعت حرارت بدن تاساعت ٦ بعدازظهر گرفته شود.

ازمشاهده برگهای درجه حرارت چنین نتیجه گرفته شد که:

اولا تزریق ساعت چهار بعدازظهر یعنی ٥ تا ٦ ساعت قبل از موعد انجام شده است و درجه حرارت روز بعد ساعت هفت یعنی یکساعت بعد گرفته شده است

ثانیاً حرارت روز بعددردو نوبت صبح وعصر گرفته شده و منحنی رسم کرده اند.

چون این طرز رفتار صحیح نبوده است لذا کمیسیون نظریه داد :

اولا گاوها را مجزا نموده و محل آنرا ضد عفونی کنند.

ثانیا تزریق توبرکولین را تجدید و اصول فنی را رعایت نمایند تا کمیسیون بتواند به تحقیق نظریه خودرا ابراز دارد.

شادروان دکتر حامدی بعد ازمشاهده این صورت جلسه و سوءظنی که داشت چنین استدلال میکرد:

« این گاوها صحیح و سالم بوده اند ، در فرانسه قبل از حرکت و درموقع ورود بایران توبرکولینه شده سالم بوده اند ، محیط حیدر آباد آلوده بسل نبوده وسل گاوی هم در ایران سابقه نداشته است، درجه حرارتیکه گرفته شده طبق اصول علمی نبوده و ازاینکه بدون رعایت نکات فنی سل تشخیص داده شده است متحیر و علاوه میکرد: این وضعیت مثل اینستکه کسی سمی بدیگری داده و همینکه برای تشخیص نوع مسمومیت حاضر شود بدون اینکه امتحانات دقیقی بنماید باتوجه باینکه سمی که داده است چه بوده اظهار کند مسمومیت ازچه نوع بوده است »

درهرحال اداره دامپزشکی دستورات کمیسیون را ابلاغ نمود و برای اینکه سل اشاعه پیدا نکند دستورات اکیدی برای تجدید تزریق توبرکولین علاوه کرد این دستور در تاریخ ۷ر۱۱ر۱۳۲۱ صادر شده است.

فروردین ۱۳۲۲، دکتر حامدی چشم از جهان پوشید و نگارنده از جریان بعدی اوضاع بر کنار بودم.

درسال ۱۳۲۵ در تشریح نعشی ماده گاوی معلوم شد مسلول است مکاتبات از طرف اداره دامپزشکی تجدید گردید و در تاریخ ۲۵ر۷ر۱۳۲۵ دستور تجدید توبر کولیناسیون داده شد.

از گزارش واصله در تاریخ ۲۶ر۷ر۱۳۲۵ چنین مستفاد میشود که ۱۷ رأس گاو مسلول و ۲۲ رأس مشکوك تشخیص داده شده اند.

اتفاقاً روزیکه این گزارش رسیده بود دراداره دامپزشکی بودم و از جریان امر باخبر گردیدم بلافاصله بوزیر کشاورزی وقت مراجعه و باتذکر اینکه هم وزن هریك ازاین گاوها طلا مصرف شده و بعلاوه چون این گاوها برای اصلاح نژاد بنقاط مختلف کشور برده شده است و در نتیجه سل گاوی در تمام ایران اشاعه یافته است تقاضا نمودم مسامحه کننده مورد بازخواست قرار گیرد.

پرونده امر ببازرسی محول گردید، ۴۰ رأس گاو را کشتند و بعداً معلوم نشد طبق چه دستوری پرونده را کدماند. و ازمکاتباتیکه نمودند چنین استنباط شد که دستور کمیسیون را اجراء نکرده و بدین ترتیب نه تنها در مؤسسهٔ حیدرآباد بلکه در تمام نقاطیکه گاوهای مسلول را نقل و انتقال داده اند بیماری سل گاوی اشاعه داده شده است.

کسانیکه میبایستی باین امر رسیدگی نمایند اغلب دراین تسامح و تعلل شریك بوده و کلیه اقداماتیکه دراین زمینه برای رسیدگی مینمودم مواجه بامشکلات گردید. چون این موضوع مهم و باحیات مردم سروکار داشت و میبایستی سریعاً اقدام شود و قبل از اقدام هم نمیبایستی موضوع علنی و ترس و وحشت درافکار عمومی ایجاد گردد لذا فقط بمراجعه کردن بمراجع صلاحیتدار اکتفا گردید و برای اینکه اولیای امور براین حقیقت واقف گردند نه تنها شفاهاً بلکه در کتاب « ایران باید سویس آسیا گردد » شرحی بدین مضمون انتشار دادم:

« .. یکی از طرق حساس برای منکوب نمودن قومی اشاعه بیماری در بین افراد آنقوم میباشد و دول استعمارطلب اغلب باین طریقه متوسل گردیده و مردم سرزمینی را پس

از آنکه بیمار و بخود مشغول کرده‌اند اسیر و بنده و برده خود ساخته‌اند . برای مثال یك نمونه ازاین‌طرزعمل‌را ذکر مینمایم : (کشیشی بنام مایارد درسال ۱۷۶۳ برای تزکیه (!) روح طوایف آکادی در بین آنها رسوخ میکند وبادعا وخیرات ومبرات ، نظرمردم‌رابسوی خودجلب‌میکند و برای‌اینکه درجه بزرگواری خودرا نشان‌دهدمقداری‌لباس‌در بین‌فقراتوزیع میکند . این لباس ها آلوده بمیکرب آبله بوده ومردم‌را به‌آبله گرفتارمیکند. شارل‌نیکل این طریقه را که مقدمه استعمار بوده ونتیجه‌خوبی‌داده‌است در کتاب خود درج کرده است)

وقتیکه به‌بینیم بیمارستانهائی بر پاکرده و پولهائی‌خرج میکنند . وقتی کشیشها و مسیونرهائی با ظواهری مسلح بعوام فریبی مشاهده‌میکنیم که دور از وطن در وسط بیابانها در بین مردم عقب افتاده که نمیدانند روی چه ثروتی راه میروند ، ظاهرشده وبارشاد (!) و راهنمائی آنها میپردازند . **وقتیکه می بینیم متخصصین ویا مستشارانی سالهای متمادی درمراکزحساس‌تهیه واکسن وسرم ودر رأس بهداری‌کشور پابرجا میمانند** همیشه باید توجه‌داشته باشیم که درپس این‌ظاهر آراسته افکار پلیددیگری نهفته است و خوابهائی برای ذخایر طبیعی ویا ساکنین آن‌سرزمین دیده‌اند .

از نظر پزشکی در روی این اشخاص زنده که عقل و شعوری ندارند تمام داروها را میتوان‌استعمال کرد ونتیجه آنرا فهمید وبعداً درکشورخود مورداستفاده قرارداد ، واکسنها و سرمهای مختلف‌را میتوان مورد آزمایش قرارداد . بیماریهای مختلف‌را بسهولت‌میتوان دربین آنها سرایت‌داد و تمام آنهارا آلوده کرد. خلاصه‌آنکه مانند حیوانات آزمایشگاهی میتوان افراد را مورد آزمایش وبررسی قرارداد .

شیوع بیماریهای مختلف درایران که اصلا وجود نداشته‌است شاهکار این‌قبیل‌عناصر میباشد و وقتیکه زمامداران کشوری از عناصر توصیف شده‌قبلی تشکیل شده باشند معلوم‌است تاچه حد دست این اشخاص باز خواهد بود وشکی نیست بعوض اینکه از فعالیت آنها جلوگیری شود مورد تقدیر هم قرار میگیرند .

محقق‌است اگرحدودوثغور کشور از کنترل‌خارج بوده‌وربیایند وبروندوحساب‌وکتابی نباشداشاعه بیماریهاسهلتر وساده‌ترمیشود . میکربها رامیشوددر آب‌ریخت و مردم راآلوده کرد وبادادن لباسهای کهنه و مندرس بیماریهارا اشاعه‌داد (چنانکه کردند)...»

☆☆☆

پافشاری دراطراف این‌موضوع و ازدیاد تعداد گاوان مسلول‌اطراف‌تهران که‌بنا بگفته رئیس دامپزشکی وقت‌به ۳۰ درصد‌بالغ میگردد وآلوده بودن شیرو محصولات آن که‌درشهر مصرف‌میشودو خطریکه برای‌عموم اهالی‌ایران داردباعث شدطرحی برای‌جلوگیری‌ازشیوع بیماری‌سل‌وتب‌مالت که‌آنهم‌مانندبیماری‌سل‌سابقاً

درایران نبوده وامروز بحال اپیدمی در بین حیوانات واشخاص در بعضی نقاط کشور وجوددارد بمجلس شورای ملی داده شود(طرح درصفحه ۲۱٤ این کتاب ذکرشده است)

این طرح در تمام جرایدطبع ودررادیو نیز منعکس گردید ویکمرتبه ناراحتی عجیبی در بین مردم ایجاد کرد . بدین ترتیب مردم از خوردن شیر و فرآورده های آن خودداری کردند، مصرف شیر داخلی تنزل نمودودر برابر مصرف قوطیهای شیر خشك خارجی زیادو گاو داران اطراف تهران متحمل خسارت زیادی شدند .

چون موضوع علمی و جنبه عمومی بخود گرفته بود روی این اصل برای تعقیب عاملین اشاعه بیماری سل سؤالاتی در جراید از وزارت کشاورزی شد که برای نمونه یکی از آنها ذیلا نقل میگردد :

«لایحه جلوگیری از بیماری سل و بروسلوز دام

کارهای کشور ما همیشه اکل از قفااست . میگوئید نه توجه بفرمائید :

دردو جلسه قبل مجلس و زارت کشاورزی لایحه ای برای جلو گیری از بیماری سل و بروسلوز (تب مالت) که هردواز بیماری های مشترك بین انسان ودام هستند بمجلس تقدیم کرده است . این دو بیماری آنطوریکه متخصصین فن میگویند سابقاً در ایران وجود نداشته و اخیراً شایع گردیده است.

گویا پرونده ای هم تحت عنوان «شیوع بیماری سل» دروزارت کشاورزی موجوداست که مسئول اشاعه دادن بیماری سل در آن مشخص ومعین میباشد . ما نمیدانیم چرا باین موضوع رسیدگی نکرده اند وحالا که بیماری اشاعه یافته و خطرجانی از خوردن شیر و گوشت دامهای مبتلا برای همگی محرز است بفکر تقدیم لایحه برای پیشگیری افتاده اند . » (این شرح در تاریخ سه شنبه ۱٤ تیر ۱۳۲۸ منتشر گردیده است .)

☆☆☆

از جوابیکه وزارت کشاورزی داده بود ودر همان روزنامه درج کرده بودند چنین مستفاد میشد که «نویسنده بدون اطلاع محض بوده است . علت شیوع بیماری سل و بروسلوز عدم رعایت اصول بهداشت می باشدوطرح لایحه را باین جهت لازم جلوه گر ساخته اند و امیدواری داده شده است پس از تصویب واجرای لایحه بتوانند متدرجاً برای جلو گیری ازاین دو بیماری مهم اقدام اساسی معمول دارند» درزیر مراسله روزنامه بدین مضمون شرحی درج کرده است :

«این جواب وزارت کشاورزی مایه تعجب گردید ، خوب بود تهیه کنندگان این جواب اقلا بپرونده شیوع بیماری سل دراداره اموردام مراجعه میکردند و بعد آسمان وریسمان بهم میبافتند : روز بروز تعداد مسلولین این مملکت بعلل مختلف که یکی از آنها خوردن شیر گاو مسلول است زیادمیشود ومتخصصین فن وآمارموجو نشان میدهد که در گذشته **سل گاوی**

درایران نبوده وآنرا شایع کرده‌اند واگر چنین موضوعی صحت نداشت مدتی اداره بازرسی وزارت کشاورزی این قضیه را مورد تعقیب قرار نمیداد و بعد هم طبق دستوری سرقضیه‌ را بهم نمی آوردند . درهرحال مانشان داده‌ایم بدون اطلاع بدرج شرحی مبادرت نمیکنیم و اینك هم نوشته سابق را تأیید مینمائیم و اگر وزارت کشاورزی باین موضوع مهم حیاتی رسیدگی نکند مجبور خواهیم شد درآینده پرده **از این خیانت بزرگ برداریم** .

(این شرح درتاریخ سه‌شنبه ۱۱ مرداد ۱۳۲۸ منتشر گردیده است)

☆☆☆

در کتاب دوم اشکها که درمهر ۱۳۲۸ منتشر گردید تحت عنوان «خیانت» در این باره بحث نموده ودر بهمن‌ماه ۱۳۲۸ تحت‌عنوان «کشتار دسته‌جمعی» دردوشماره روزنامه دیگری مصاحبه‌ای بانگارنده بعمل آورده ودر اردیبهشت ۱۳۲۹ درهمین روزنامه ازوزارت کشاورزی وبهداری دراین‌زمینه سئوال شده‌است: تعیین کنند چه اقدامی کرده‌اند ؟

باوجود اینکه اشاعه دادن بیماری هـای واگیری مشترك بین‌انسان ودام و ارتکاب باین جنایت بزرك که میتوان آنـرا بکشتار دسته‌جمعی تعبیر کرد اغلب از نظرها مستور میماند و کمتر کسی موفق میشود اشاعه‌دهنده بیماری را یافته مورد تعقیب قرار دهد معذالك بموجب مدارك غیرقـابل تردید وانکار، بیماری سل در بین گاوان اشاعه‌داده شده وازاینراه خطر بزرگی برای‌ملت‌ایران ایجاد گردیده‌است.

☆☆☆

ازنظر اهمیت فن‌دامپزشکی دردنیـا لازم میدانم دراینجا مختصر توضیحی علاوه کنم :

در کشورهای مترقی‌جهان که باهمیت‌این‌فن‌واقف‌هستند مدارس‌دامپزشکی ملی است وبه‌بیگانگان فقط اجازه میدهند بعنوان خـارجی تحصیلات دامپزشکی نموده وبموجب قوانینی که وضع کرده‌اند این‌قبیل دامپزشکان حق ندارند درآن کشورها حتی مطب‌دامپزشکی تأسیس کنند وبدرمان بیماریهای انفرادی حیوانات بپردازند درحالیکه برای پزشکان خارجی باین‌حد سخت گیری نمیکنند، دولتهای بیدارازاینجهت‌این مقررات‌را وضع کرده‌اند که دامپزشك‌دردرجه‌اول ضامن‌سلامت وبهداشت عمومی میباشد واگر بیگانه باشدممکن است تحت تـأثیر قرار گرفته، خریداری شود وباشاعه بیماری دربین حیوانات پرداخته وکشوریرا بآتش بیماری

واگیری خطرناك بسوزاند، بدون اینکه کسی متوجـه شود ومدرك ودلیلی برای تعقیب عامل این جنایت بزرك بدست آورد. خوب توجه بفرمائید، دامپزشك ممکن است بعنوان نمونه طبی آمپولی برای تزریق از کارخانه ایکه در کشوردیگراست دریافت کند، طبق قرار قبلی که بین دامپزشك وجاسوسان گذاشته شده است این نمونه طبی محتوی میکرب کشنده وقوی بیماری مشترك بین انسان ودام میباشد. دامپزشك بیگانه خریداری شده درموقع معاینه ویا ضمن تزریق داروئی بحیوانات، کشت میکربرا به‌بدن حیوانات میرساند و بیماریرا بسرعت اشاعه میدهد وتا زمانیکه بیماری مشخص ووسائل پیشگیری بکار افتد تعداد زیادی حیوان واشخاص مجاور آنهـا گرفتار و درصورتیکه بیماری قابل درمان نباشد عده‌ای انسان وحیوان تلف میشوندوهزینه زیادی برای خاموش کردن آتش بیماری بمصرف میرسد .

لازم نیست نمونه طبی فرستاده شود، یکی از اقوام ویـا دوستان دامپزشك خارجی بدیدنش میآید وآمپول مملو از کشت میکربی را تحویل میدهد و بدون اینکه کسی متوجه باشد مراجعت میکند، مدتی بعد هم میکرب بمصرف میرسد و نتیجه آن بعداً علنی میگردد .

هرچنددر کشورهای دیگرمقررات شدید برای پیشگیری بیماریهای واگیری میباشد وهمینکه بیماری در نقطه‌ای بروز کرد ، بفوریت برای پیشگیری وخاموش کردن بیماری اقدام مینمایند معذالك بدامپزشکان خارجی اجازه نمیدهند تشکیلات دامپزشکی تأسیس و بدرمان ساده حیوانات بپردازند چه رسد باینکه در سرویسهای دولتی وارد شده ویادر کشتارگاهها مشغول کار شوند ویاآنکه در بنگاههای تهیه سرم و واکسن فعالیت کنندزیرا مرکز تهیه سرم وواکسن یك کشوراهمیتش بمراتب بیشتر وبالاتر ازمرکز تهیه فشنك وتفنك وکارخانه‌های دیگراسلحه سازی است. در نتیجه جزئی‌ترین غفلت در این بنگاهها ممکن است سرم ویا واکسن ساخته شده که بملیونها حیوان تزریق میشود آلوده بمیکرب قوی وکشنده‌ای شده و بخصوص در کشورهای عقب افتاده که سازمان کامل دامپزشکی وجود ندارد وماهها طول میکشد تابیماری مشخص ووسائل دفاعی بکار افتد خسارت جبران ناپذیری ببار آورد .

☆☆☆

شادروان دکتر حامدی که تصدی امور دامپزشکی کشور را داشته و از جریاناتی باخبر بوده سعی داشته است بازرسی در کار باشد ولی هرموقع اقدام نموده بموانع ومشکلاتی برخورد کرده است .

درسال ۱۳۱۹ وسائلی برانگیخته شده بود که در نمایشگاه کالا حتی اختیاراتی که در بنگاههای تابعه داشت از او سلب شود ودر گزارشیکه موجود است چنین مینگارد:

« ... اگر روزی دولت خواست ازعملیات این عزیزان بیجهت کنترل وتفتیش نماید باتمام قوا مانع میشوند واغلب این کنترل وتفتیش را نوعی بی احترامی برای خود میدانند وسعی میکنند طوری وانمود نمایند که تفتیش در کار آنها نوعی بی‌-احترامی وتوهین نسبت بآنها است» .

پس از شرح این حقیقت بانجام مقاصد ناپاك اشاره میکند .

(از صفحه ۱۳۰ ببعد این کتاب بـا مدارك مثبته نشانداده‌ایم چگونه بعد از مرگش موفق شدند سازمانیکه داده بود تجزیه کنند) .

☆☆☆

از قوانین ومقرراتیکه درایران وضع شده‌است بااستفاده ازماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی حتی برای نگاهداری دامها وپرنده‌ها (درصفحه ۶۱ این کتاب آئین نامه نقل شده است) دستوراتی داده شده وجرائمی تعیین گردیده است وبا کمال تأسف برای تعقیب کسانیکه ازراه اشاعه بیماریهای میکربی درحیوانات بکشتار دسته‌جمعی دست زده‌اند مقرراتی وجود ندارد. ازنظر اهمیت موضوع وازاین نظر که لازم است قوانینی درباره این جنایت بزرك وضع شود این بحث را در این کتاب که مورد استفاده دامپزشکان آینده قرارمیگیرد تذکر دادم ودامپزشکان جوان را بوظائف خطیری که دارند آشنا ساختم .

ضمناً یادآور میگردد اگر بعللی بیماریهای گوناگون ، استعمال تریـاك و امثال آن در نیم‌قرن اخیردر ایران شایع گردیده است دلیلی نیست که این‌علل برای همیشه ادامه یافته وباین وضعیت خاتمه داده نشود . دامپزشکان بـاید در مسئولیت عظیمی که دارند اقدام نموده برای حفظ سرمایه حیوانی ومخصوصاً تأمین بهداشت

عمومی و همگانی باجدیت بکوشند وقوانین ناقص دامپزشکی را تکمیل وسازمان-
های مربوطه را مرتب ومنظم سازند .

۱۰ ــ از وظایف دامپزشك

در مباحث مختلفی که گذشت بوظائف قانونی دامپزشك ضمن شرح قوانین و مقررات و آئین نامه‌های مختلف اشاره نمودیم واز تکرار آن دراینجا خودداری نموده و بوظائف مهم دیگر دامپزشکان که از آنها بحثی نشده است اشاره مینمائیم:

ارتباط با آزمایشگاه

دامپزشکی که در نقاط دورافتاده مشغول کار میباشد ووسائل آزمایشگاهی در دسترس خود ندارد مجبور است برای تشخیص علل بیماری ونوع مسمومیت و انگلهای مختلف بآزمایشگاههای مجهز متوسل گردد واز آنهااستمداد جوید.موادی که ارسال میشود مختلف وطرز برداشت آنها متفاوت وطریقه بسته‌بندی متغیراست.
بدین‌جهت جداگانه بشرح نکاتی که دامپزشك باید رعایت کند میپردازیم :

۱ ــ برای تشخیص مسمومیت :
با اینکه ازبررسی باچشم میتوان پی‌بنوع مسمومیت برد معذالك بازرسی شیمیائی مورد توجه بوده و برای اینکه اشتباهی نشود احتیاطهای لازم باید مراعات گردد .

احشاء و مایعات مختلف بدون اینکه بامادهٔ شیمیائی مخلوط گردند بآزمایشگاه فرستاده میشوند ، هیچگاه نباید الکل مصرف کرد و لازم است احشاء مختلفه را جداگانه بسته‌بندی کرد زیرا چنانکه گفتیم سموم مختلفه در احشاء مختلف جمع میشوند . ازاینرو ظروف متعدد که بخوبی مسدود شوند انتخاب میکنند. پس از باز کردن لاشه قسمتهای مختلف رابازرسی نموده‌وسپس باب وفم معده رابسته‌محتویات معده رادر شیشه خالی میکنند وهمچنین محتویات روده را در ظرف جداگانه می-ریزندو بعداً جراحاتیکه دز بافت پوششی معده وروده وجود دارد وباچشم دیده می-شود مشاهده مینمایند وآنهارا دردو ظرف جداگانه‌قرارمیدهندوهمچنین قسمت‌هائی

از جگر سیاه - قلب - سپرز - ریتین - کلیه - ومغز رادرظروف مختلف جای میدهند. هرقدر ممکن باشد ادرار رادرظرفی میریزند زیرا بعضی ازسموم باادرار دفع میشوند. قسمتی ازخون وقطعه‌ای ازماهیچه رانیز درظرف جداگانه برداشت میکنند وپس از بستن وموم ولاك کردن سرشیشه‌هـا با مشاهداتیکه قبل و بعد از مرك شده‌است بآزمایشگاه میفرستند ومدتی که ازمرك دام گذشته است قید میکنند .

۲ـ برای تشخیص انگلها:

درتاریخ ۱۳۱۹/۱/۲۱ بخشنامه‌ای در این‌زمینه صادرشده و بتمام کشاورزیها ابلاغ گردیده است که درپائین عیناً نقل میشود :

کشاورزی.....

بمنظور تعیین انواع انگلهای موجوده در نواحی مختلف کشور شاهنشاهی ومبارزه برضدآنها و همچنین برای تأمین عملیات انگلشناسی دانشجویان دانشکده دامپزشکی لازم‌است‌عموم‌رؤسای بخشهاومتصدیان کشتارگاهها ومأمورین تلقیح درضمن‌انجام مأموریت خودانگلهائیکه درکالبدشکافی و یادرروی جانوران زنده می‌بینندبه‌ترتیبی که ذیلاتعیین‌میشودجمع‌آوری نموده‌مستقیماً به‌بنگاه‌حصارك‌ارسال دارندوشرح عملیات‌خود رادر ضمن گزارش ماهیانه‌باین اداره نیزارسال دارند .

انگلهائیکه درروی‌جانوران‌یافت‌میشوند بدوشکل میباشند :

۱ ـ انگلهای خارجی ۲ ـ انگلهای درونی

اولاانگلهای خارجی از قبیل کنه ـ عـامل‌جرب ـ حشرات مختلف و غیره جانوران‌فوق درروی جلدمیزبان بوده‌و بوسایل‌مختلف میتوان‌آنهارا جمع‌نمود.

جمع‌آوری کنه‌ها درروی‌دام زنده یامرده (زیردم ـ زیرشکم ـ کشاله‌ران گردن ـ گوش) غالبأدرفصل مناسب دیده میشوند برای‌جمع‌آوری باید باانبرك‌یا باانگشتهاازانتهای‌قدامی آنهاکه‌داخل‌جلدفرو برده گرفته‌باکمی فشاربیرون‌آورد. کنه‌های ماده راکه غالبأدراثر بلع‌خون میزبان‌درشت ترمیباشند تنهایابا همان کنه نرکه‌غالباً بسطح شکم کنه‌ماده‌چسپیده گرفته‌وداخل‌لوله‌شیشه گذارده‌واسم‌میزبان، محل‌وتاریخ‌جمع‌آوری انگل‌باید بامدادمشکی درروی‌قطعه‌کاغذی‌ثبت داخل همان لوله‌جاخواهدداد سپس‌لوله‌را باپنبه‌بسته ودریك‌قوطی‌چوبی نهاده مستقیماً بآدرس آزمایشگاه‌میفرستند .

۱ ـ چون در ضمن مسافرت ممکن است ماده باردار تخم گذاری نماید لذا از جا دادن دو کنه ماده در یك لوله اجتناب شود.

۲ ـ یك نوع از کنه آرگاس وار نیتهوروس غالباً در موقع روز در شکافهای دیوار اصطبل ـ مساکن مسکونی ـ لای شن و غیره دیده میشود. کنه های اخیر الذکر را میتوان چندین عدد در یك لوله نهاد.

جمع آوری حشرات ـ طرز جمع آوری آنها متغیر و متفاوت است در صورتیکه بوسیله موفق بشوند که آنهارا بگیرند در داخل لوله نهاده باقید محل و تاریخ ارسال دارند

ثانیاً انگلهای درونی ـ ۱ ـ کرمها در اغلب بافتها و اعضاء مختلف بدن میزبان ممکن است یافت شوند بنابراین لازم است قبل از همه چیز کالبد شکافی صحیح و کامل انجام داد و برای پیدا نمودن کرمها بایداعضاء مختلف بدنرا دقیقاً بررسی نمود .

کالبدشکافی دل ـ بعد از آنکه وضعیت شامه خارجی دل را بازرسی نمودند آنرا شکافته و در داخل اگر کرمی پیدا نمودند جمع آوری نمایند .

کالبدشکافی شش (ریه) ـ پس از امتحان وضعیت خارجی نای و نایچه ها (قصبة الریه) ـ راشکافته و کرمهای موجود را بادقت جمع آوری مینمایند.

کالبدشکافی کبد ـ کیسه صفرا را در ظرفی باز نموده و محتوی آنرا در صورت لزوم بامقداری آب مخلوط نموده امتحان میکنند بعداً شکافهای متعددی در کبد نموده و طرفین شکافهارا بادو دست فشار میدهند اگر در داخل لوله های صفرا و کبد انگلی وجود داشته باشد بدین ترتیب جمع آوری خواهند نمود و نیز بایدسیاهرگ کبد را امتحان نمود برای این منظور بوسیله قیچی ورید مزبور را بریده داخل آن و همچنین انشعابات ویرا بررسی میکنند.

کالبدشکافی کلیه ها ـ غشاء خارجی را کنده و بعداً شکافی در قسمتهای محدب آن داده داخل آنرا امتحان میکنند .

کالبدشکافی پرده صفاق ـ این قسمت نیز باید دقیقاً امتحان شود .

دستگاه گوارش ـ قبلا بوسیله نخی قسمت قدامی مری و انتهای معاء مستقیم را گره زده بعداً قسمتهای مختلفه آنرا (مری ـ معده ـ امعاء ـ لوزالمعده) بعد از شکافتن امتحان میکنند .

طرز عمل ـ بایدقبلا ظرفی پر از آب نمك دار (۹ در هزار) نمود و حاضر داشت

سپس از مری شروع کرده شکاف طولی بآن میدهندو داخل آب نموده تکان میدهند تا بدین ترتیب انگلهائی که داخل دستگاه گوارش میباشند خارج شوند، عملیات فوقرا بهمین ترتیب برای سایر قسمتها نیز انجام میدهند محتوی معده و یا امعاء را که داخل آب نمکدار نموده اند کمی بدین حال گذاشته بعداً آنرا بآهستگی خالی میکنند بدین ترتیب کرمها که سنگین تر میباشند در سطح آب شناور بوده و بخارج ریخته میشوند . این عملرا میتوان تکرار نمود تا نتیجه مطلوبه حاصل شود اگر ته ظرف را با کاغذ سیاه پوشانده و یا بوسیله رنك سیاهی رنگ آمیزی نمایند کرمها که سفید میباشند در زمینه سیاه بهتر جلوه خواهند نمود چون بعلت کوچك بودن کرمها ممکن است متوجه نشوند باید بادقت تمام قسمت ته نشین شده راامتحان نمودو کرمها را بوسیله انبرك یاقلم مو آهسته برداشته داخل آب نمکدار نه درهزار نموده بعداً انگلهارا از آب نمکدار بیرون آورده داخل شیشه یا لوله که محتوی آب فرمل دار پنج در صد میباشد مینمایند . اگردر قسمتی از اعضاء کرمها به غشاء خارجی یا داخلی چسبیده باشند بهتر است همان قسمت را بریده داخل شیشه که محتوی آب فرمل دار میباشد نموده بعداً نکات ذیلرا درروی کاغذی بامداد مشکی نوشته داخل شیشه مینمایند :

۱ - اسم میزبان.

۲ - عضوی که انگل پیداشده (در کدام یك از قسمتهای دستگاه گوارش)

۳ - منطقه

٤ - تاریخ

داخل شیشه قدری پنبه گذاشت تامانع از تکان خوردن کرم در آب فرمل دار بشود و باید شیشه بوسیله چوب پنبه محکمی مسدود شود .

۳ - انگلهای خون - اغلب انگلهای یك یاخته که باچشم غیرمسلح نمیتوان آنهارا دید در داخل خون زندگی میکنند و برای شناسائی بیماریهای مزبور گسترش-های خوب خون لازم میباشد . برای تأمین همین منظور لازم است رؤسای بخشها در موقع مراجعه مأمورین تلقیح و متصدیان کشتارگاهها حضوراً چند گسترش خونی ازدامهای مختلف نموده تا بدین ترتیب برای تهیه گسترش هائیکه بعداً ارسال خواهد داشت آموخته شوند و مأمورین مزبور در مواقع لزوم گسترش خون کبد وطحال تهیه نموده ارسال خواهند داشت .

۳ ـ برای تشخیص میکروبها :

موادیکه برای تشخیص میکروبها به آزمایشگاه ارسال میگردند متفاوتند مهم ترین آنها عبارتند از :

۱ـ گسترش خون ـ برای تهیه گسترش خون بوسیله سوزن مخصوص ویا سوزن سرنك ویاسوزن معمولی و یاچاقوی نوك تیز که کاملا ضد عفونی شده است از انتهای گوش گاو و گوسفند وسگ ولب بالای اسب وتاج پرندگان خون گیری مینمایند . محلیرا که برای خون گیری انتخاب میشود باید عاری از مو شود و باالکل ویا تنتورید قبلا ضدعفونی گردد . درمورد حیواناتیکه گوش بزرگی دارند ممکن است کناره گوش را ضد عفونی و باقیچی قطعه کوچکی راقطع کرد ـ برای ارسال گسترش خون موش انتهای دم را قطع میکنند . در گاو و گوسفند و سگ ممکن است شکافی باچاقوی جراحی درسطح داخلی لاله گوش داد. اولین قطره خون را باپنبه هیدروفیل ضد عفونی شده پاك میکنند و از دومین قطره گسترش را بر میدارند بدین ترتیب که باگوشه لام خونرا برداشته در روی یکی از دو انتهای لام دیگری که در دست چپ قرار گرفته است میگذارند و باکناره لامیکه خونرا انتقال داده ـ است قطره خونرا میگسترانند و باحرکت دادن درهوای آزاد آنرا خشك میکنند. دسترش خونرا نباید در معرض حرارت قرار داد . درصورتیکه مخلوط الکل ویا اتر در دسترس باشد ممکن است چند دقیقه لام را در آن قرارداد ودرصورتیکه نباشد لامهارا در کاغذ ویادر جعبه های چوبی مخصوص این کار ویا جعبه خون کوچك معمولی با مقداری پنبه قرار میدهند و تاریخ گرفتن خون را درروی آن قید میکنند . درموقع قراردادن لام در کاغذ ویادر قوطی در صورتیکه سطح گسترش یافته دو لام برابر یکدیگر قرار گیرد بهتر است .

۲ـ گسترش پولپ اعضاء ـ از کبد و طحال و کلیه و غدد لنفی وامثال آنها بلا فاصله بعداز مرگ میتوان گسترش تهیه کرد بدین ترتیب که قطعه کوچکی از عضو موردنظر را قطع کرده در گوشه لام قرار میدهند و بالام دیگر آنرا له میکنند و همانطور که گسترش خونرا تهیه مینمایند آنرا باکناره لامی که در له کردن دخالت داشته است میگسترانند . برای ارسال پولپ تازه اعضاء پیپت ضدعفونی شده بکارمیبرند بدین طریق که سطح عضو را باآهن داغ ضد عفونی میکنند بعد پی پت ـ را که آنرا درشعله ضدعفونی کرده اند بداخل عضو وارد کرده وازسر دیگر که با

پنبه استریلیزه‌شده مسدودشده پولپ‌را بداخل لوله بالامیکشند و بعداً دوسر پیپت‌را باحرارت می‌بندند .

۳ـ خون ـ برای تشخیص بعضی بیماریها خونرا در لوله‌های آزمایشی عقیم شده ریخته برای کشت دادن بآزمایشگاه میفرستند، این‌عمل‌مخصوصاً بلافاصله بعد از مرك دام از بیماری سیاه‌زخم انجام میشود و خون ازقلب گرفته‌میشود .

۴ـ سرم‌خون ـ ارسال‌سرم‌خون‌مخصوصاً‌از نظر امتحانات‌سرو آگلوتیناسیون مفید است . برای‌تهیه سرم‌خون لازم است ابتدا بخون گیری مبادرت شود . خون‌گیری در اسب و گاو از سیاهرك وداجی ، درسك ازسیاهرك سافن و درخر گوش از سیاهرك کناری‌گوش انجام میشود . محل خون گیریرا لازم است عاری از مو ساخت و باآلکل وتنتوریدید بخوبی ضدعفونی کرد باسوزن سرنك مناسب وسرنگی که ٥ تا ۲۰ سانتیمترمکعب گنجایش داشته و قبلا ضد عفونی شده باشد بخون‌گیری میپردازند ، خون گرفته شده را در لوله آزمایشی ریخته بعد از ۱۲ تا ۲٤ ساعت‌بوسیله‌پیپت‌ضدعفونی‌شده‌سرم‌خون مجزاشده‌رااخذ ودرآمپولی‌میریزندو سر آن‌را باچراغ الکلی می‌بندند و دربین پنبه بامشخصات لازم آنرا بسته‌بندی کرده درقوطی چوبی ویا لوله آهنی بآزمایشگاه میفرستند .

۵ ـ چرك ـ از دملی که کاملارسیده باشد (با رعایت تمام اصول ضد عفونی محل برداشت چرك و وسائلی که‌بکار میرود) باسرنك (ازدمل سربسته) ویا پی‌پت (از دملی که تازه سرباز کرده است) چرك‌را برداشته درآمپول و یا پی‌پتیکه دو سر آنرا می‌بندند باتمام مشخصات بسته‌بندی و بآزمایشگاه میفرستند .

٦ ـ غدد ـ برای فرستادن غدد لنفی ویا قسمتی ازکلیه و کبد و امثال آنها ممکن است از گلیسرین خالص ویامحلول ۰٥۰/. آن ویا آب فیزیولوژی جوشیده استفاده کرد . شیشه را با پارافین جامد اندود میکنند که محلول مجاور عضو در بین راه‌نریزد و عفونت ایجاد نگردد. در مورد حیوانات مظنون بهاری‌مغز ونخاع وگانگلیون پلکسیفورم‌را در گلیسرین‌خالص بآزمایشگاه میفرستند. ارسال‌قطعات عضله و پولپ و روده حیوان مرده برای آزمایش آسکلی متداول ومعمول‌است.

۷ ـ ادرار و شیر ـ مقدار کافی ادرار وشیر رادرظرف شیشه‌ای ضدعفونی‌

شده که سر آن بخوبی بسته‌شود بآزمایشگاه ارسال میدارند. شیر را قبل از ارسال میجوشانند و برای جلوگیری از تخمیرات ادرار کمی تیمول و یا کافور بآن علاوه میکنند.

۸ ـ استخوان ـ استخوانیکه بآزمایشگاه فرستاده میشود یکی از استخوان‌های طویل ران و یا بازو ویا ساق دست و یا پا میباشد. باید گوشت و پی و چربی استخوانرا بخوبی تمیز کرد و نمك کوبیده و نرم در تمام سطح آن پاشید و بین کاغذ‌های روغن‌زده آنرا پیچید و با کرباس و یا پارچه دیگری آنرا لفاف و در قوطی چوبی بسته‌بندی کرده بآزمایشگاه بفرستند.

۴ـ برای بررسیهای آسیب‌شناسی :

ممکن‌است قسمتی و یا تمام قطعه‌ایکه میخواهند مورد امتحان قرار دهند بآزمایشگاه فرستاده شود. قطعات کوچك را با وسائل جراحی ضد عفونی شده برداشت مینمایند. این قطعات باید مکعبی‌شکل و اضلاع آن یك تادو سانتیمتر طول داشته‌باشد. این‌قطعات را پس ازشستن در آب جوشیده شده درشیشه‌ایکه محتوی مایع‌ثابت کننده‌ای میباشد می اندازند. مایع ثابت کننده ممکن‌است الکل ۹۵ درجه ویا الکل مطلق‌ویا محلول ۷ تا ۸ درصدفرمل تجارتی ویامحلول بوئن که‌ترکیبات آن بشرح زیر است باشد :

محلول اشباع شده اسید پیکریك	۳۰ قسمت
فرمل تجارتی	۱۰ «
اسید استیك متبلور	۲ «

پس از چند ساعت که‌قطعات دریکی ازمایعات ثابت کننده بالا ماندند آنهارا خارج نموده و درلوله کوچك شیشه‌ای که ضدعفونی شده وته آن پنبه‌آغشته‌بمایع ثابت کننده قرارداده‌اند میاندازند وسرلوله ویا شیشه‌را بسته و با پارافین مسدود و بسته‌بندی کرده بآزمایشگاه میفرستند.

بمنظور ارسال تمام عضو لازم‌است آنرا چندروز درمایع‌ثابت کننده قرار‌داد و پس از آن آنرا در پارچه‌ایکه آغشته بمایع ثابت کننده است پیچیده لفاف و بسته‌بندی و بآزمایشگاه ارسال دارند.

در تمام بسته‌هائیکه بآزمایشگاه فرستاده میشود یادداشتیکه‌شامل نکات زیر-

است علاوه میشود :

۱ـ شماره و تاریخ.

۲ـ مشخصات آنچه ارسال میشود (گسترش یابرداشت).

۳ـ ازچه حیوانی بوده‌است.

٤ـ نام صاحب‌دام و محل سکونت آن.

درصورتیکه بیماری واگیری شایع باشد :

٥ـ تاریخ شروع بیماری.

٦ـ نشانیهای مهم بیماری قبل ازمرك.

۷ـ ضایعاتیکه در کالبدشکافی حیوانات تلف شده دیده شده‌است.

۸ـ تعداد دامها قبل‌ازشروع بیماری ـ تعدادمبتلایان ـ تعداد تلفات ـ سرعت تلفات ـ دوره بیماری ـ سوابقیکه راجع به‌بیماری درآن محل بوده‌است.

علاوه براین یاد داشت که در بسته گذارده میشود روی بسته بخط خوانا آدرس آزمایشگاه، آدرس فرستنده، تاریخ تسلیم به پت و کلمه « خطرناك » دربالا و پائین واطراف بسته باید قیدشود.

برای ارسال این قبیل بسته‌ها و همچنین واکسن وسرم مقررات خاصی‌وضع گردیده و رعایت میشود.

آزمایشگاههائیکه فعلا میتوانند مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از :

آزمایشگاه دانشکده دامپزشکی ـ آزمایشگاه بنگاه‌رازی ـ آزمایشگاه دانشکده پزشکی ـ آزمایشگاه بنگاه پاستور

چه‌موادی به‌آزمایشگاه فرستاده میشود ؟

موادیکه‌در بیماریهای گوناگون به‌آزمایشگاه‌فرستاده‌میشود بشرح زیراست :

۱ ـ سیاه زخم ـ خون‌و گسترش خون و گسترش پولپ‌اعضاء که درلحظات آخرزندگی ویا بلافاصله بعدازمرك برداشته میشود.

پوست، جگرسیاه، طحال، اعضای‌مختلف بلافاصله بعدازمرك برداشته‌میشوند. استخوان ممکن است مدتی بعد ازمرك هم فرستاده‌شود.

۲ـ هاری ـ مغز و بصل‌النخاع و گانگلیون پلکسیفرم بلافاصله بعد ازمرك

برداشته شده عیناً بطریقیکه قبلا ذکر نمودیم بآزمایشگاه فرستاده میشود .

۳ ـ تب‌مالت ـ سرم خون و شیر پانزده روز بعد از بروز نشانیهای بیماری برداشت و ارسال میگردد .

جنین سقط شده بلافاصله بعد از بدنیا آمدن بآزمایشگاه فرستاده میشود .

۴ ـ سیاه‌زخم علامی ـ خون ومحتویات‌زخم‌وقطعه‌ای ازعضله بلافاصله بعد از مرك برداشته شده ارسال میشود .

استخوان ممکن‌است تا مدتی بعداز مرك هم فرستاده شود .

۵ ـ سل ـ چرك‌دمل ـ مایع‌پرده‌جنب ـ ادرار ـ شیر ـ خلط ـ و خون‌رامیتوان قبل ویا بلافاصله بعد از مرك برداشت نموده فرستاد .

بافت مبتلا بسل را بلافاصله بعد از مرك میفرستند .

۶ ـ دورین ـ سرم خون قبل و یا بلافاصله بعد از مرك ، خون بدون فیبرین درهنگام حدت بیماری و همچنین مایع غلاف قضیب‌را برداشته و بآزمایشگاه‌می ـ فرستند .

۷ ـ مشمشه ـ ریزش بینی ـ چرك غده ودمل‌مشمشه‌ای ـ سرم خون. بلافاصله بعد از مرك‌هم میتوان ریه ویا چرك ریه‌را ارسال داشت .

۸ ـ کم‌خونی‌عفونی ـ سرم خون وخون بدون فیبرین قبل و یا بلافاصله بعد از مرك ، طحال و کبد بلافاصله بعداز مرك برداشت و ارسال میگردد .

۹ ـ طاعون‌خوك ـ ریه ، طحال ، روده کور وقسمت اول روده بزرك بلا ـ فاصله بعد از مرك برداشت و استخوان طویل بعد از مرك برداشت و بآزمایشگاه فرستاده‌میشود(درمورد استخوان خوك‌هرچه‌زودتر برداشت‌وفرستاده‌شودبهتراست)

۱۰ ـ سرخچه‌خوك ـ گسترش بافت کلیه ـ تمام کلیه بلافاصله بعداز مرك برداشت واستخوان طویل دست یا پا بعد از مرك برداشت و بآزمایشگاه فرستاده میشود.

ارسال نمونه‌برای بازرسی تقلباتیکه در شیر میشود

چون بموجب آئین‌نامه‌ایکه درسال ۱۳۲٤ به تصویب هیئت وزیران رسیده ـ است بازرسی شیرازوظائف دامپزشکان میباشد لذا لازم است بازرسان دامپزشك

درهنگام بازرسی اگر متوجه تقلب درشیر گردند سه نمونه برداشت نمایند . نمونه اول به آزمایشگاه برای تجزیه فرستاده میشود ، نمونه دوم مهر و موم شده در اختیار صاحب کالا خواهد بود ، نمونه سوم برای رسیدگی احتمالی نگاهداشته میشود .

کمک بطبقه بندی نژاد حیوانات

یکی از وظائف مهم دامپزشکان تنظیم و تکمیل مشخصات نژادی حیوانات اهلی میباشد . دراین زمینه بخشنامه‌های زیادی صادر گردیده است که از نظر اهمیت بذکر سه بخش نامه که نسبتاً کامل میباشند میپردازیم وچون طبقه بندی پشمهای مختلف گوسفندان و آزمایش آن اهمیت خاصی داردطرز برداشت وارسال آن نیز یاد آور میشود .

بخشنامه شماره ۱۱۶۸۷ مورخ ۵ر۱۰ر۱۳۱۶

دامپزشکی....

پرسشنامه ضمیمه برای تکمیل و تعیین ستونهای آن فرستاده میشود که در موقع تعیین نژاد گوسفند برای هرنژادی یکی از اوراق را تکمیل و بمرکز ارسال دارید .

رئیس اداره دامپزشکی کل ـ دکتر حامدی

پرسشهای مربوط بشناسائی نژادهای گوسفند :

الف ـ اندامشناسی

۱ ـ قد
۲ ـ قامت
۳ ـ عرض شانه
٤ ـ عرض دم
٥ ـ خلاء تحت صدری
٦ ـ عرض سینه
۷ ـ وزن بطور متوسط

ب ـ خواص نژادی

۱ ـ نیمرخ: راست یامحدب .
۲ ـ وضع پوزه ـ گوشدار یا بیگوش ـ دمدار یا دنبه‌دار ـ شاخدار یابیشاخ

گوشها آویزان است یا افقی ؟

۳ ـ رنك : سفید یاسیاه (اکثریت با کدام است)

٤ ـ اسم نژاد و ناحیه‌ای که در آن زندگانی می کنند .

ج- اوضاع معرفة الجوی

۱ ـ حد اقل و اکثر درجه حرارت در تابستان و زمستان .

۲ ـ مقدار بارندگی بطور تقریب .

۳ ـ ارتفاع محل پرورش .

٤ ـ آب مشروب دامها از کجا تأمین میشود (تعـداد قنوات و چشمه‌ها بطور تقریب .)

د ـ طرز پرورش

۱ ـ پرورش در هوای آزاد است یا محفوظ (کدام یك بیشتر عمومیت دارد) .

۲ ـ علوفه دامها از چه تأمین میشود .

۳ ـ نوع علوفه (یونجه ـ اسپرس ـ شبدر ـ یولاف ـ نباتات چمنگاه)

٤ ـ بهرسر گوسفند چقدر در روز علوفه میدهند .

٥ ـ چندماه درسال دامها درخارج تعلیف می کنند .

٦ ـ آیا تعلیف نباتات روغنی و یا تفالهٔ آن در آن مناطق معمول است یا خیر.

هـ ـ محصولات دامی

۱ ـ مقدار شیر روزانه برای هرسردام (برای هرنوع دام علیحده ذکرشود) .

۲ ـ چند دفعه درروز میش و گاو ماده و گاومیش را میدوشند .

۳ ـ مقدار کره حاصله برای هریك درروز .

٤ ـ میش و گاو ماده چند ماه پس از زائیدن شیر میدهد .

٥ ـ مقدار کشك وقره قوروت بطور تقریب .

٦ ـ هررشته روده چند بفروش میرسد .

۷ ـ هرپوست چند بفروش میرسد .

۸ ـ ترتیب تقسیم محصول دامی بین رعیت ومالك به‌چه‌ترتیب است .

۹ ـ درصورتیکه رعیت شخصاً دامداری نماید برای هر سر گاو و گاومیش چقدر بمالك مالیات میدهد .

۱۰ - درمورد تقسیم محصول دامی در صورتی که دام مال مالك باشد رعیت چه‌استفاده‌می کند وحق‌الزحمهٔ آن چقدر است .

۱۱ - هر کیلو پشم چقدر ارزش دارد (پشم میش‌سیاه‌وسفید بطور جداگانه ذکرشود)

۱۲ - آیا مقدار شیر میش دمدار بیشتر است یا دنبه دار(بطور تقریب تعیین‌شود).

۱۳ - آمار دامها بطور تقریب (برای هرنوع دام علیحده ذکرشود)

۱٤ - مقدار کره حاصله برای هرمیش و گاو ماده‌و گاومیش ذکرشود)

ی- جفتگیری

۱ - موقع جفتگیری گاو ماده و میش درچه‌ماهی‌است.

۲ - میش درسال چنددفعه میزاید .

۳ - چند درصد دوقلو میزایند (گاوماده ومیش)

٤ - آیاسه قلوزائیدن ازمیش دیده‌شده یا خیر ؟

٥ - دامهای ماده را در چه سالی جفتگیری می‌دهند (درمورد دام های مختلفه صراحتاً ذکرشود) .

٦ - در موقع جفتگیری دام نررا انتخاب میکنند یاخیر و در صورت مثبت دام نر با چنددام ماده جفتگیری می کنند .

۷ - در موقع زائیدن غیر طبیعی تقلیب رحم دیده شده یا خیر - باچه نژاد دامهای ماده را جفتگیری میدهند .

ز - اخته کردن

۱ - آیا دامهای نررا اخته می کنند (برحسب‌طرق مختلفه) .

۲ - دام اخته‌شده چند ماه پس‌از اخته شدن بیشتر استعداد پرواری‌می کنند .

۳ - سقط جنین دیده شده است یاخیر .

ح - مراتع و ییلاق وقشلاق

۱ - آیا دامها ییلاق وقشلاق می کنند یاخیر .

۲ - مراتع ازچه‌نوع نباتی تشکیل شده است (نباتات فامیل‌یونجه‌غلبه‌دارد یا فامیل غلات)

۳ - آیا مراتع آن منطقه باتلاقی است یاخیر ؟

٤ - برای اصلاح مراتع آن منطقه چه نظریاتی دارید که دامها بیشترین استفادهٔ ممکنه را بنمایند .

٥ - دامهائی که بمرتع میروند وییلاق و قشلاق می کنند به چه امراضی مبتلا میشوند و تلفاتشان بیشتر ازچه مرض است .

٦ - بطور تقریب چند هکتار مرتع آباد و چند هکتار مرتع باتلاقی موجود است .

۷ - دامهای آن بخش و منطقه بیشتر از چه نوع مرتعی استفاده مینمایند ؟

بخشنامه شماره ٥١٣٦ مورخ ۱۳۱۷/٤/۹

پیرو بخشنامه شماره ۱۱٦۸۷ سالمه ٥/۱۰/۱٦ موضوع پرسشنامه خاطر نشان میشود :

۱ - در مواقع عکس برداری ازدامهای منظوره مراقبت شود که همیشه فاصله دوربین از دامیکه ازاوعکس برداشته میشود بیك فاصله باشد مثلا یکمتر ونیم یادومتر ونیز لازم‌است درپشت‌عکس قیدشودفت (فاصله تصویر) مساوی‌است مثلا با دومتر ودر مواقعیکه از دنبهٔ دام عکس برداری می شود لازم است قسمت مزبور تراشیده شده باشد تااینکه‌حجم حقیقی قسمت مزبور بخوبی معین‌شود .

۲ - در موقع ارسال پشم جهت آزمایش دستهٔ تارها نبایستی با قیچی چیده شوند بلکه با فشار دادن دست راست روی بدن دام(موضع منظور) و کشیدن با دست‌راست‌بایستی دستهٔ تارها با پیاز کنده شوند تا طول حقیقی‌آنها معلوم شود وعلاوه ذکرشود که تار مزبور متعلق بکدام موضع بدن‌است: پشت-پهلوها- ران- گردن - زیرشکم - دست - پا - بعلاوه پس ازچیدن بدون تکان دادن و برطرف نمودن فضولات بایستی‌بارسال آنها اقدام شود و با قید اینکه این‌نمونه از دامهائی فراهم شده اند که ییلاق وقشلاق وهمه سال‌درمرتع‌وخارج هستند یا اینکه درآغل متوقف‌میباشند .

****

برای آزمایش پشم دام‌لازم است نکات ذیل رعایت شود :

۱ - بایستی از چیدن باقیچی و کندن با زور اجتناب شود .

۲- برای اینکه پشم دام در هر نقطه از بدنش صفت دیگری دارد و از حیث مرغوبی ونامرغوبی متفاوت است بنابر این برای امتحان از نقطه نظر عمومی لازم است از- نواحی ذیل انتخاب شود :

شانه - سینه - شکم - پشت - ران . چنانچه تذکر داده شد بایستی از چیدن خودداری نمود بلکه بایستی شصت و سبابه دست چپ را روی بدن دام روی یکی از مواضع سابق الذکر گذارد و باشصت و سبابه دست راست قسمتی از پشم را که روی همان موضع و درهم میباشد جدا نموده دسته کوچکی از پشم را باهمان شصت و سبابه بطوریکه نوك تارهای پشم از وسط این دو انگشت بطرف راست و بیرون خارج شوند سپس با یك فشار بطرف بالا (درحالیکه دست چپ هم بجلد بدن دام فشار بیاورد) پشم را از بدن دام جدا بنمایند .

پس از آن پشم هر دام را که بدینطریق بدست آید در کاغذ علیحده پیچیده و برای امتحان ارسال میدارند. درصورتیکه بخواهند پشم را حاضر نموده و چربی گرفته برای نگاهداری ارسال دارید بطریق ذیل عمل نمائید :

۱ - خیساندن پشم در آب ٦۰ درجه حرارت مدت ۲ - ٥ دقیقه .

۲ - خشکاندن آن توسط پارچه .

۳ - فرو بردن پشم در الکل متیلیك هنگام دو دقیقه .

٤ - خشکاندن بین دو پارچه .

٥ - فرو بردن پشم ۲ دقیقه در بنزین خالص .

٦ - خشکاندن و چسپاندن آن روی کاغذ مشکی. پشمیکه بطریق فوق بدست آمده قابل نگاهداشتن میباشد .

رئیس اداره دامپزشکی دکتر حامدی

آمار برداری

یکی از وظائف مهم دامپزشکان آمار برداری از کلیه عملیاتیست که انجام میدهند . تا سال ۱۳۱۸ طی بخشنامه هائی بدامپزشکی هادستور داده اند آمار ماهیانه عملیات خودرا باداره دامپزشکی گزارش دهند . چون آمار واصله در اوراق مختلف و بنا

بسلیقه رؤسای دامپزشکی متفاوت بود لذا نگارنده بنابدستور شادروان دکتر حامدی درسال ۱۳۱۸ اوراق ودفاتر چاپی منظمی که کامل وجامع میباشد تهیه نمودم که برای تمام دامپزشکی هاارسال گردید و از آن تاریخ روی این اوراق گزارش عملیات ثبت ودردفاتر منظم نگاهداری میشود .

این اوراق ودفاتر بسه دسته تقسیم میشوند :

اولا ـ اوراقیکه دردست مأمورین دامپزشکی بوده وعملیات خودرا در آنها ثبت مینمایند . این اوراق معمولا دردو نسخه صادرمیشوند. یك نسخه در بایگانی مأمور و نسخه دیگر باداره مربوط تسلیم میگردد و شامل پنج برگ است : گواهی تلقیح ـ گزارش کشتارگاه ـ گزارش تلقیح ـ خلاصه عملیات ـ پرسشنامه راجع بحیوانات و فرآورده های آن. ثانیاً اوراقیکه در اداره دامپزشکی هر بخش ویامنطقه از عملیات ماهیانه تنظیم و به اداره مرکزی فرستاده میشوند . این اوراق که بطور مجزا و یادرروی یك ورق بزرك چاپ شده است شامل پنج قسمت است که عبارتند از :آمارفنی (میزان سرم و واکسن و دارو ـ آمار دامها ـ آمار آزمایش های انجام شده ـ آمار کشتارگاه آمار دامهای دامپروری (در شهرستانهائیکه دامپروری دارند) . آمار بیماریهای دیده شده ـ وضعیت بهداشت دامها و مراتع ـ امور اداری مسافرتهای وانتقالات ـ گواهینامه های دامپزشکی .

ثالثاً دفاتریکه در ادارات مرکزی نگاهداری شده وآمار ماهیانه در آنها ضبط میگردد .

شماره .... **گواهی مایه کوبی یا درمان** تاریخ ....

اینجانب .... مأمور دامپزشکی ....

گواهی میدهم که دامهای (نوع و تعداد) ....

متعلق به (نام و نام خانوادگی صاحب گله) ....

ساکن (نام ده و یا محلی که دامهای مورد درمان قرار گرفته اند) ....

برضد بیماریهای (نام بیماری) ....

با مایه و یا داروی .... در تاریخ ....

مایه کوبی / مداوا گردیده اند . امضاء مأمور ....

گزارش کشتار گاه

تاریخ روز .... ماه ۱۳۲

دامپزشکی بخش ....

منطقه ....

شهر یا قصبه ....

شماره ....

گزارش روزانه / ماهیانه کشتار گاه .....

۱ ـ تعداد دامهای کشته شده :

دامهای بزرگ
- شتر ....
- گاو ....
- ماده گاو ....
- گوساله ....

دامهای کوچك
- قوچ ....
- میش ....
- بره ....
- بز نر ....
- بز مــاده ....
- بزغــاله ....
- خوك ....

۲ ـ ضبط شده :

تعداد دامهای ضبط شده ....

« عضو ....

« لاشه (جسد) ....

« پوست ....

شروع کشتار ساعت ....

خاتمه « « ....

ملاحظات

نام و امضاء بازرس کشتار گاه

دامپزشکی بخش..................
منطقه ....
قسمت..................
ده..................

گزارش تلقیح

شماره..................
نام مأمور تلقیح ....

نوع مایه	طریقه تلقیح	تعداد چهارپایان تلقیح شده				معالجات بیماریهای انگلی
		گاو و گوساله	گوسفند و بز	یك سمی ها	شتر	

تاریخ نوشتن..................
تاریخ تسلیم به پست ....

امضاء کدخدا　　امضاء گواه دوم　　امضاء مأمور تلقیح

پرسشنامه

راجع بآمار دامها و محصولات آن در ....

استان .... شهرستان .... دهستان ....

نوع دامها و محصول آن		عدهٔ موجود	قیمت متوسط هر یك عدد یا کیلو	ملاحظات
شتر	نفر			
اسب	رأس			
مادیان	»			
الاغ	»			
قاطر	»			
گاو	سر			
گاومیش	»			
ماده گاو	»			
ماده گاومیش	»			
گوساله	عدد			
گوسفند	رأس			
بز	»			
بره گوسفند	»			
بزغاله	»			
روده	عدد			
پوست گوسفند	عدد			
پوست بز	عدد			
پوست بره سیاه	عدد			
پوست بره سفید	عدد			

بقیه در صفحه بعد

نوع دامها و محصول آن	عدهٔ موجود	قیمت متوسط هر یك عدد یا کیلو	ملاحظات
پوست الوان متفرقه عدد			
پوست گاو عدد			
پوست اسب عدد			
پوست الاغ عدد			
پوست دامهای وحشی عدد			
پشم سفید کیلو			
پشم سیاه کیلو			
پشم الوان متفرقه کیلو			
روغن کیلو			
پنیر کیلو			
عده کشتار گوسفند سالیانه			
عده کشتار میش سالیانه			
عده کشتار بز سالیانه			
عده کشتار گاو سالیانه			
عده کشتار گوساله سالیانه			

درصورتیکه دامهائی غیرازدامهای فوق الذکر ذبح یا خرید وفروش شده ویا بین دامهای ذکر شده نژاد قابل توجه و پسندیده موجود باشد شرح آنرا بیان و درصورت امکان یکقطعه عکس آنرا تهیه و به پیوست پرسشنامه اعاده دهید .

پشت ورقه

.... نسخه اوراق پرسشنامه راجع بدامها و محصولات آن ارسال میشود خواهشمنداست اقدام به تکمیل جواب هریك ازسئوالات مندرجه در این ورقه را نموده و مستقیماً باداره آمار عودت دهند .

هرگاه برای تحصیل اطلاعات لازمه احتیاج به کمك ومساعدت باشد ممکن است از آقایان رؤسای ادارات دولتی و اشخاص بصیرمحل کمیسیونی تشکیل داده نظریات و اطلاعات آنها را مورد استفاده قراردهند . برای هریك از دهات یك نسخه ازاین نمونه را تکمیل ومنتهی برای اول دیماه ارسال نمائید کلیه اطلاعات و ارقام باید راجع بسال .... باشد .

گزارش ماهیانه

تاریخ ....

از تاریخ .... ماه .... ۱۳۲ تا تاریخ .... ماه .... ۱۳۲ شماره ....

آمار فنی

الف ـ آمار تلقیح و مایه

نوع مایه	موجودی ماه قبل	تعداد دریافت شده به دز (۱)	مقدار تلقیح شده به دز (۱)	موجودی ماه فعلی به دز (۱)	ملاحظات
مایه سیاه زخم					
« سیاه زخم علائمی					
« طاعون گاوی مایع					
« « « خشك					
« آبله					
« پاستورلوز					
جمع					

(۱) مقدار لازم برای یك دام

ب ـ آمار دارو

نوع دارو	موجودی ماه قبل به گرم یا تعداد	مقدار دریافت شده به گرم یا تعداد	مقدار مصرف شده به گرم یا تعداد	موجودی فعلی به گرم یا تعداد	ملاحظات
آکاپرین					
ناگانل					
ویتان					
ایکیتول					
نئوتترا					

٣

ج - آمار بیماریهای واگیر و انگلی و اقداماتیکه بعمل آمده

بخش	بیماری	مبتلا	درمان	تلفات	نتیجه حاصله

٦

ه - ۴ - آمار بیماریهای مشاهده شده در کشتارگاه

شماره	بخش	بیماریهای واگیردار				بیماریهای انگلی				بیماریهای متفرقه		جمع لاشه و اندامهای ضبط شده

۸

ی - آمار آزمایشها و تشخیص های انجام شده

آزمایشگاه	تشخیص بیماری	تعداد و نتیجه	گسترش خون	گسترش بولپ اعضاء	خون	سرم خون	چرک	استخوان	اندام	انگل	ادرار و شیر	مو و پشم	مدفوع
۱ — درمحل		تعداد											
		نتیجه											
		تعداد											
		نتیجه											
۲ — فرستاده شده به													

۱۰

بیماریهای غیرواگیری دیده شده

تاریخ	نوع دام	نام بیماری	طرز درمان	نتیجه حاصله	ملاحظات

١١

امور اداری: مسافرتها ـ انتقالات

بخش	نام و نام خانوادگی مأمور	مدت کار	مرخصی	بیماری	توقف درمنطقه	مسافرت	انتقالات

کتب و منابعیکه مورد استفاده قرار گرفته‌اند

۱ ـ قوانین مصوبه مجلس شورای ملی از دوره اول تا آخر دوره پانزدهم تقنینیه
۲ ـ مجموعه قوانین وتصویبنامه وآئین نامه های سالیانه کشور تا آخرسال ۱۳۲۸
۳ ـ مجموعه وآئین نامه های استخدامی کشوری وقضائی (حسینعلی دارا)
۵ ـ مجموعه قوانین وتصویب نامه ها (احمد گمانگر)
۵ ـ روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران
۶ ـ مجلات کشاورزی
۷ ـ مجله دامپزشکی
۸ ـ نامه دانشکده دامپزشکی
۹ ـ مجله اصلاح نژاد اسب
۱۰ـ بایگانی اداره کل امور دام
۱۱ـ یادداشتهای اداری آقای دکتررضا وثوقی شامل قسمتی از بخشنامه‌های اداری ووزارتی
۱۲ـ مجموعه مقررات و قوانین دامپزشکی کشور های مختلف که برای اداره کل امور دام واصل گردیده است
۱۳ـ پایان نامه شاد روان دکتر صدوقی (دانشکده حقوق)
۱٤ـ راهنمای قوانین(علی اشرف مهاجر)

15-Leclainche-L'histoire de Médecine Vétérinaire Paris 1938
16 – Darraspen – Jurisprudence 1937
17 – Pleindoux – Manuel de Législation sanitaire vétérinaire Paris 1932
18 – Lhoste – Manuel de droit vétérinaire Paris 1925
19 – Galtier – Manuel de Police sanitaire Lyon 1905
20 – V. Galtier – Traité de droit Vétérinaire et de police Sanitaire
21 – Nicolas – Vad – Mecum Vétérinaire Paris 1948
22 – A. Gallier – Traité des régles de la garantie dans les ventes des animaux.
23 – Dr. Huguier – Nouvelle aide mémoir du vétérinaire praticeien-Formulaire – Police sanitaire inspection de Viande-Jurisprudence

فهرست مندرجات

۱ـ قانون مدنی

۲ـ قوانین مربوط به تفتیش صحی حیوانات

۳ــ تصویب نامه هائیکه باستناد ماده ۲۷٦ قانون کیفر عمومی تنظیم گردیده اند

٤ــ قوانین سرحدی

٥ ـ قوانین مقررات و آئین نامه های مختلف

٦ـ قوانینی که شامل دامپزشکان میشود و باید از آن استفاده گردد

۷ــ قوانینی که باید تکمیل و آئین‌نامه هائی که باید تهیه شود

۸ ـ جنحه و جنایت

تابلو C

۹ ـ جنایت بزرگ

۱۰ ـ ازوظایف دامپزشک

تألیفات دیگر مؤلف

بزبان فرانسه

1 – Des hépatonéphrites aigües dans la maladies de Carré. 1938

2 – Les syndromes humorals dans les hépatonéphrites aigües du chien. 1938

3 – L' Orthosiphon Stamineus. Thèse 1938

4 – Ultilisation thérapeutique de l' huile de foie de morue. 1938

5 – Les races ovines en IRAN. Thèse 1939

6 – Des modifications humorales dans les cancères. 1939

7 – Des variations glycémiques dans les néphrites du chien. 1939

غیراز شماره ۳ (پایان نامه دکتری دامپزشکی)

وشماره ۵ (پایان نامه مهندسی کشاورزی)

بقیه‌شماره‌ها علاوه بر طبع جداگانه در مجلات خارجی (دامپزشکی و بیماریهای واگیری مقایسه‌ای) نیز انتشار یافته‌اند

بزبان فارسی :

۱ ـ راشیتیسم	تاریخ انتشار سال ۱۳۱۹
۲ ـ استئومالاسی و استئوفیبرز	« « ۱۳۲۰
۳ ـ سازش جسم با تغییرات برونی و درونی	« « ۱۳۲۰
٤ ـ اهمیت ویتامین در زندگانی موجودات	« « ۱۳۲۱
٥ ـ جنك باگاز ومیکرب	« « ۱۳۲۱
٦ ـ غدد با ترشحات داخلی	« « ۱۳۲۱
۷ ـ شکم درد یا قولنج یا دلدرد (سخنرانی اول)	« « ۱۳۲۲
۸ ـ « « « (سخنرانی دوم)	« « ۱۳۲٤
۹ ـ سنگهای مجاری ادرار	« « ۱۳۲٦
۱۰ ـ بیماریهای مشترك بین انسان و دام	« « ۱۳۲٦

کتب سیاسی واجتماعی وادبی :

۱ ـ زندگانی خیام	تاریخ انتشار سال ۱۳۲٥
۲ ـ مرگ تدریجی	« « ۱۳۲٦
۳ ـ شهر خاموشان	« « ۱۳۲٦
٤ ـ ایران باید سویس آسیا گردد	« « ۱۳۲۷
٥ ـ بیطرفی ایران	« « ۱۳۲۷
٦ ـ اشکها (جلد اول)	« « ۱۳۲۸
۷ ـ گردش ایام	« « ۱۳۲۸
۸ ـ اشکها (جلد دوم)	« « ۱۳۲۸
۹ ـ امید وآرزو	« « ۱۳۲۸
۱۰ ـ بتهای عیار	« « ۱۳۲۸

انتشارات دانشگاه تهران

- وراثت (۱)	تألیف دکتر عزت‌الله خبیری
- A Strain Theory of Matter	» » محمود حسابی
- آراء فلاسفه دربارهٔ عادت	ترجمهٔ » برزو سپهری
- کالبدشناسی هنری	تألیف » نعمت‌الله کیهانی
- تاریخ بیهقی (۲)	بتصحیح سعید نفیسی
- بیماریهای دندان	تألیف دکتر محمود سیاسی
- بهداشت و بازرسی خوراکیها	» » سرهنگ شمس
- حماسه سرائی در ایران	» » ذبیح‌الله صفا
- مزدیسنا و تأثیر آن در ادبیات پارسی	» » محمد معین
- نقشه برداری (۲)	» مهندس حسن شمسی
- گیاه شناسی	» دکتر حسین گل گلاب
- اساس‌الاقتباس خواجه نصیر طوسی	بتصحیح مدرس رضوی
- تاریخ دیپلوماسی عمومی (۱)	تألیف دکتر حسن ستودهٔ تهرانی
- روش تجزیه	» » علی‌اکبر پریمن
- تاریخ افضل بدایع الازمان فی وقایع کرمان	فراهم آوردهٔ دکتر مهدی بیانی
- حقوق اساسی	تألیف دکتر قاسم زاده
- فقه و تجارت	» زین‌العابدین ذوالمجدین
- راهنمای دانشگاه	—
- مقررات دانشگاه	—
- درختان جنگلی ایران	» مهندس حبیب‌الله ثابتی
- راهنمای دانشگاه بانگلیسی	—
- راهنمای دانشگاه بفرانسه	—
- Les Espaces Normaux	تألیف دکتر هشترودی
- موسیقی دورهٔ ساسانی	» مهدی برکشلی
- حماسهٔ ملی ایران	ترجمهٔ بزرگ علوی
- زیست شناسی (۲) بحث در نظریهٔ لامارک	تألیف دکتر عزت‌الله خبیری

۲۷- هندسه تحلیلی	تألیف دکتر علینقی وحدتی
۲۸- اصول گداز واستخراج فلزات (۱)	» » یگانه حایری
۲۹- اصول گداز واستخراج فلزات (۲)	» » »
۳۰- اصول گداز واستخراج فلزات (۳)	» » »
۳۱- ریاضیات در شیمی	» دکتر هورفر
۳۲- جنگل شناسی (۱)	» مهندس کریم ساعی
۳۳- اصول آموزش و پرورش	» دکتر محمد باقر هوشیار
۳۴- فیزیولژی گیاهی (۱)	» دکتر اسمعیل زاهدی
۳۵- جبر و آنالیز	» » محمدعلی مجتهدی
۳۶- گزارش سفر هند	» » غلامحسین صدیقی
۳۷- تحقیق انتقادی در عروض فارسی	» » پرویز ناتل خانلری
۳۸- تاریخ صنایع ایران (ظروف سفالین)	» » مهدی بهرامی
۳۹- واژه نامه طبری	» » صادق کیا
۴۰- تاریخ صنایع اروپا درقرون وسطی	» عیسی بهنام
۴۱- تاریخ اسلام	» دکتر فیاض
۴۲- جانورشناسی عمومی	» » فاطمی
۴۳- Les Connexions Normales	» » هشترودی
۴۴- کالبد شناسی توصیفی (۱) استخوان‌شناسی	» استادان کالبدشناسی دانشکدهٔ پزشکی
۴۵- روان‌شناسی کودك	» دکتر مهدی جلالی
۴۶- اصول شیمی پزشکی	» » آ. وارتانی
۴۷- ترجمه و شرح تبصرهٔ علامه (۱)	» زین‌العابدین ذوالمجدین
۴۸- اکوستیك «صوت» (۱) ارتعاشات - سرعت	» دکتر ضیاء الدین اسمعیل بیگی
۴۹- انگل شناسی	» ناصر انصاری
۵۰- نظریه توابع متغیر مختلط	» دکتر افضلی‌پور
۵۱- هندسه ترسیمی و هندسه رقومی	» احمد بیرشك
۵۲- درس‌اللغة والادب	» دکتر محمدی
۵۳- جانور شناسی سیستماتیك	» » آذرم
۵۴- پزشکی عملی	» » نجم‌آبادی
۵۵- روش تهیه مواد آلی	» » صفوی گلپایگانی
۵۶- مامائی	» » آهی

- فیزیولژی گیاهی (۲)	تألیف دکتر زاهدی
- فلسفه آموزش و پرورش	« « فتح‌الله امیرهوشمند
- شیمی تجزیه	« علی‌اکبر پریمن
- شیمی عمومی	« مهندس سعیدی
- امیل	ترجمهٔ غلامحسین زیرک‌زاده
- اصول علم اقتصاد	تألیف دکتر محمود کیهان
- مقاومت مصالح	« مهندس گوهریان
- کشت گیاه حشره‌کش پیرتر	« مهندس میردامادی
- آسیب شناسی	« دکتر آرمین
- مکانیک فیزیک	« « کمال جناب
- کالبدشناسی توصیفی (۲) مفصل شناسی	« استادان کالبدشناسی دانشکده پزشکی
- درمانشناسی (۱)	« دکتر عطائی
- درمانشناسی (۲)	« « «
- گیاه شناسی تشریح عمومی نباتات	« مهندس حبیب‌الله ثابتی
- شیمی آنالیتیک	« دکتر گاگیک
- اقتصاد جلد اول	« « علی‌اصغر پورهمایون
- دیوان سیدحسن غزنوی	بتصحیح مدرس رضوی
- راهنمای دانشگاه	
- اقتصاد اجتماعی	تألیف دکتر شیدفر
- تاریخ دیپلوماسی عمومی (۲)	« دکتر حسن ستوده تهرانی
- زیبائی شناسی	« علینقی وزیری
- تئوری سینتیک گازها	« دکتر روشن
- کارآموزی داروسازی	« « جنیدی

م١٩ق ف ٦١٩

١٢٨٧

قوانین دامپزشکی

Date	No.	Date	No.

م١٩ق ف ٦١٩

١٢٨٧

قوانین دامپزشکی

Date	No.	Date	No.